341

Norsk Lovtidende.

2den avdeling.

Samling av love, resolutioner m. m.

Utgit efter offentlig foranstaltning.

Trondhjems Telegrafinspektorat

1912.

Utgiver: **O. Kr. Young.**

Kristiania.
Grøndahl & Søns boktrykkeri.

Norsk Lovtidende.

2den avdeling.

Samling av love, resolutioner m. m.

Utgit efter offentlig foranstaltning.

Kristiania Tidende Expeditionskontor.

1912.

Utgivet: 6. Juli. Aarg.

Kristiania.
Grundahl & Sons bogtrykkeri.

Norsk Lovtidende

2den avdeling.

1912.

Stadfæstelse — meddelt av Kirkedepartementet — paa det av Endre Mikkelsen Lussand ved testamente av 4 december 1909 oprettede »Endre Mikkelsen Lussands legat« til fordel for den ytre del av Kinservik sogn og paa de for dette legat under $\frac{20 \text{ juni}}{30 \text{ september}}$ 1911 utfærdigede statutter. 2 janr.

Skrivelse fra Finansdepartementet til Justisdepartementet om hvorvidt en distriktslæge tilkom salær (kr. 10,00) efter sportellovens § 109 for efter politimesterens anmodning at ha undersøkt en sindssyk person og avgit begrundet erklæring med konklusion angaaende spørsmaalet om, hvorvidt den sindssyke burde indlægges paa asyl eller ikke. Det var oplyst, at den sindssyke tidligere av vedkommende amtslæge var erklært farlig for den offentlige sikkerhet, men at han paa grund av mangel paa asylplads var blit boende i sit hjem. Da hans tilstand imidlertid var begyndt at bli foruroligende, hadde politimesteren begjært den omhandlede undersøkelse ved distriktslægen. Det var videre oplyst, at vedkommende distriktslæge ikke hørte til de fast beskikkede sagkyndige, hvem det efter kongelig resolution av 7 november 1908 § 3 tilligger at avgi farlighetserklæringer. 2 janr.

I anledning herav uttaler departementet, at det antar, at distriktslægen efter den form, sportellovens § 109 har faat, maa ha krav paa salær for den omhandlede undersøkelsesforretning, medmindre noget andet fremgaar av vilkaarene for hans ansættelse.

Kongelig resolution, *) hvorved der i henhold til lov av 17 juni 1869 om politivedtægter for rikets kjøpstæder, lov av 3 janr.

*) Bekjendtgj. 5 janr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 1, hvor vedtægtene er indtat.

3 janr. 22 mai 1875 om offentlige forestillinger m. v., lov nr. 7 av 14 juli 1893, lov nr. 2 av 19 april 1899 og lov nr. 3 av 16 juli 1907 § 28 meddeles stadfæstelse paa den av Tromsø bystyre under 15 august og 14 november 1911 fattede beslutning om nye vedtægter, som skal træde istedenfor de tidligere gjældende politivedtægter og de ved kongelige resolutioner av 23 juli 1900 og 29 mars 1902 stadfæstede vedtægtsbestemmelser om forbud mot salg av tobak til barn og om anvendelse av pigtraad til gjærder.

3 janr. **Kongelig resolution,** *) hvorved der i henhold til lov til beskyttelse av barn mot bruk av tobak av 19 april 1899 meddeles stadfæstelse paa den av herredsstyret for Evje herred, Nedenes amt, under 7 december 1911 fattede beslutning til vedtægt for herredet angaaende salg av tobak til barn m. v.

3 janr. **Kongelig resolution,** *) hvorved der i henhold til lov til beskyttelse av barn mot bruk av tobak av 19 april 1899 meddeles stadfæstelse paa den av herredsstyret for Talviks herred, Finmarkens amt, under 7 november 1911 fattede beslutning til vedtægt for herredet angaaende salg av tobak til barn m. v.

3 janr. **Kongelig resolution,** **) hvorved bestemmes:

I. I henhold til § 11, jfr. § 4, i lov om sundhetskommissioner m. v. av 16 mai 1860 og § 3 i lov angaaende særegne foranstaltninger mot tuberkuløse sygdomme av 8 mai 1900 meddeles approbation paa den av herredsstyret for Aremarks herred i Smaalenenes amt under 4 juli, 15 august og 20 september 1911 fattede beslutning om nye almindelige forskrifter med hensyn til sundhetsvæsenet inden herredet og om ordningen av meddelelsespligten ved tuberkuløse sykes flytning, dog med nogen forandringer.

II. De for herredet ved kongelig resolution av 12 november 1887 approberte sundhetsforskrifter ophæves fra den dag, nærværende forskrifter træder i kraft.

3 janr. **Kongelig resolution,** hvorved bl. a. bestemmes:

I. Det tillates, at der for distriktet Aakrefjorden i Aakre sogn av Skaaneviks prestegjeld i Bergens stift opføres et kapel paa en dertil utset

*) Bekjendtgj. 5 janr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 1, hvor vedtægten er indtat.

**) Bekjendtgj. 5 janr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 1, hvor de approberte forskrifter er indtat.

tomt av gaarden Fjære efter en utarbeidet plan og under iagttagelse av de av statens bygningsinspektør fremsatte bemerkninger ved planen. Derhos bemyndiges Bergens stiftsdirektion til at samtykke i mindre væsentlige ændringer i byggeplanen, om saadanne under arbeidets gang skulde vise sig ønskelige eller nødvendige. 3 janr.

II. Bergens biskop bemyndiges til indtil videre at avgi de nødvendige bestemmelser om avholdelse av gudstjenester i den nye kirke, som blir at benævne Fjære kapel, og angaaende ordningen av kirkesangertjenesten ved kapellet.

Kongelig resolution, hvorved den del av Evenes herred, som ligger inden Tromsø amts grænser og fra 1 januar 1912 overgaar til Trondenes herred, overføres fra Ofotens lægedistrikt i Nordlands amt til Trondenes lægedistrikt i Tromsø amt fra 1 februar 1912 at regne. 3 janr.

Rundskrivelse fra medicinaldirektøren til lægerne: 3 janr.

Chefen for armeens sanitet har henstillet til mig at bringe til lægernes kundskap nedenstaaende:

»Fremlagte lægeattester er kun at betragte som hjælpemidler ved bedømmelsen, men er ikke bindende for de bedømmende læger, som avgir sit skjøn efter den overbevisning, de har faat av den samlede undersøkelse. Enhver undersøkelse er konfidentiel; kun det personel, som ifølge gjældende bestemmelser er berettiget til at være tilstede, har tilladelse til at overvære undersøkelsen. Den ansvarlige læge (formand) har at paase dette. Alt, hvad der ved undersøkelsen erfares av eller om mandskapet, skal behandles konfidentielt. I lægeprotokol, som opbevares ved utskrivningsvæsenet eller ved avdeling, indføres kun det, som antages at være av betydning for de ikke-lægekyndige militære autoriteter. Disse oplysninger bør avfattes paa norsk. Derimot bør der i fortegnelser, lister eller opgaver, som skal indsendes til sanitetsmyndigheter, opføres mest mulig av det, som er fundet ved undersøkelsen, og som kan tænkes at være av interesse. Attest fra læge bør leveres i konvolut, helst i officiel, paatrykt: Lægeerklæring om . . . . (N. N.) — — —*). Attesten tillægges ingen betydning, hvis konvolutten ikke er igjenklæbet av lægen; den maa senere ikke aapnes av mandskapet.«

Herpaa henledes lægernes opmerksomhet under henvisning til min rundskrivelse av 11 juli 1910 om civile lægers helbredserklæringer for militære mandskaper.

*) Officielle konvolutter vil bli omsendt til lægerne fra chefen for armeens sanitet, hersteds.

4 janr. **Skrivelse** fra Finansdepartementet til amtmanden i Søndre Bergenhus amt, hvori uttales, at en anlægsbestyrer og en kasserer ved et kraftanlæg, tilhørende en kommune, antages at maatte betragtes som kommunale bestillingsmænd for den tid, de er i kommunens tjeneste, og følgelig at maatte være forpligtet til at gaa en ligningskommission tilhaande med de oplysninger, som de er istand til at meddele; jfr. landsskattelovens § 50 samt departementets i Lovtidenden og Meddelelser vedkommende Ligningsvæsenet (nr. 6) indtagne skrivelser av 26 november 1898 og 17 mars 1899.

6 janr. **Plakat***) om forandring i plakat av 28 oktober 1876, indeholdende bestemmelser om fredning av sæl i Nordishavet.

I kraft av lov om fredning av sæl i Nordishavet av 18 mai 1876 § 1 bestemmes herved, at plakat av 28 oktober 1876 for aaret 1912 skal lyde saaledes:

»Paa havstrækningen mellem 67° og 75° nordlig bredde og mellem 5° østlig og 17° vestlig længde fra Greenwich meridian skal det være besætning paa norsk skib og enhver norsk undersaat forbudt at dræpe eller fange sæl, klapmyds derunder ikke indbefattet, tidligere paa aaret end 1 april«.

6 janr. **Kongelig resolution**, hvorved en av Kirke- og Undervisningsdepartementet utarbeidet plan for Statens Akademi for Malere og Billedhuggere godkjendes.

6 janr. **Kongelig resolution**, hvorved bl. a. bestemmes at gagen for direktørerne for Gaustad, Ek, Rotvold og Rønvik asyler fastsættes til kr. 4800,oo aarlig med 2 tillæg à kr. 500,oo efter 5 og 10 aar, foruten fri bolig, lys og brænde.

6 janr. **Kongelig resolution**, hvorved bestemmes, at den av Tønsbergs brændevinssamlag i ekstraordinær generalforsamling den 7 december 1911 vedtagne og av Tønsbergs bystyre i møte den 15 s. m. godkjendte forandring av § 1 i de ved kongelig resolution av 10 januar 1908 stadfæstede vedtægter stadfæstes i medhold av § 35, jfr. § 23, i lov om skjænkning og salg av brændevin m. v. av 17 mai 1904 som gjældende indtil videre, dog ikke for længere tid end til utgangen av 1913.

6 janr. **Kongelig resolution**, hvorved bl. a. bestemmes, at de for Larviks øl- og vinsamlag i generalforsamlinger den 9 februar og 26 oktober 1911 (jfr. Larviks bystyres beslutninger i møter den 11 oktober og 10 december 1911) vedtagne vedtægter i medhold av §§ 23 og 35 i lov om salg og

*) Bekjendtgj. 8 janr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 2.

skjænkning av brændevin m. v. av 17 mai 1904 stadfæstes som gjældende indtil videre, dog ikke for længere tid end til utgangen av 1917. 6 janr.

Kongelig resolution, hvorved den av ekstraordinær generalforsamling i Aktieselskapet Grimstad—Frolandsbanen den 30 november 1911 fattede beslutning om selskapets opløsning godkjendes (kfr. de ved kongelig resolution av 3 juli 1909 approberte statutter for banen § 18). 6 janr.

Kongelig resolution,*) hvorved der i henhold til § 11, jfr. § 4, i lov om sundhetskommissioner m. v. av 16 mai 1860 meddeles approbation paa den av herredsstyret for Haalands herred i Stavanger amt under 3 november 1911 fattede beslutning om almindelige forskrifter med hensyn til sundhetsvæsenet inden herredet, dog med nogen forandringer. 9 janr.

Kongelig resolution, hvorved bestemmes: 9 janr.

1. At et utkast til »Reglement for postvæsenets ordning i felt« (krigspostreglement) fastsættes til fremtidig befølgelse.
2. Forsvarsdepartementet bemyndiges til at foreta saadanne mindre ændringer i reglementet, som forholdene maatte gjøre ønskelige.
3. At »Reglement for postvæsenets ordning i felt« fastsat ved kongelig resolution av 31 august 1901 med tillæg, fastsat av Forsvarsdepartementet under 6 juli 1906 og ved kongelig resolution av 28 september 1909, sættes ut av kraft.

Stadfæstelse — meddelt av Kirkedepartementet — paa det av en kvinde, som ikke ønsker sit navn nævnt, oprettede »Kristiansunds boliglegat for ældre, trængende kvinder, som ikke nyder offentlig fattigunderstøttelse«, og paa de for dette legat under 29 april 1911 utfærdigede statutter. 10 janr.

Stadfæstelse — meddelt av Kirkedepartementet — paa forandringer i §§ 6 og 7 i de ved kgl. resolution av 23 februar 1909 stadfæstede statutter for »Herman Hansens legat til bedste for trængende nordmænd i St. Petersburg.« 11 janr.

Skrivelse fra Kirkedepartementet til skoledirektøren i Tromsø i anledning av en fra et tilsynsutvalg mottat forespørsel om læreren i kredsen, som oplyses tillike at være lærer i en anden kreds, hvor han bor, er skattepligtig til førstnævnte 11 janr.

*) Bekjendtgj. 22 janr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 3, hvor de approberte forskrifter er indtat.

11 janr. kreds for den del av sin indtægt, som han optjener i denne kreds.

I den anledning uttaler departementet, at læreren av sin indtægt som lærer kun antages at være skattepligtig i den kreds, hvor han bor, selv om han maatte holde skole i flere kredser.

11 janr. **Skrivelse** fra Finansdepartementet til amtmanden i Jarlsberg og Larviks amt, hvori uttales, at omkostningene ved overtakst under de almindelige værdsættelser av faste eiendomme i alle tilfælde maa bæres av kommunen, jfr. den nye byskattelov av 18 august 1911 § 4, første leds andet punktum. Der antages saaledes ikke at være adgang til at paalægge eierne eller dem, som maatte ha forlangt overtakst, og som taksten maatte være gaat imot, at utrede omkostningene ved overtakstens avholdelse.

15 janr. **Skrivelse** fra Fængselsstyrelsen til en politimester, hvori uttales, at naar en fange, som har begyndt avsoningen av en straf i et fængsel, senere overføres til et andet fængsel til fortsat avsoning av denne straf, antages transporttiden at burde regnes med i straffetiden, hvis ikke strafavsoningen uttrykkelig er besluttet avbrutt.

16 janr. **Rundskrivelse** fra Kirkedepartementet til sognepresterne og andre geistlige, som fører kirkebøker:

Ifølge lov om vernepligt og utskrivning av 12 mai 1866 § 36 (saaledes som den lød ifølge lov nr. 9 av 3 august 1897) skulde rullerne over de vernepligtige mandskaper grundes paa lister, som av sognepresterne hvert aar skulde meddeles over de i menigheten konfirmerte, over ukonfirmerte mandspersoner over 19 aar og over de i aarets løp indtrufne dødsfald. Listerne skulde indeholde de for rulleførselen fornødne oplysninger.

Loven av 1866 er nu avløst av lov om vernepligt og utskrivning av 19 juli 1910. Denne lov indeholder ikke nogen tilsvarende bestemmelse til den ovennævnte. Derimot foreskriver den (i § 23), at sogneprester, politiembedsmænd, skolestyrer o. a. er forpligtet til efter Kongens nærmere bestemmelse at bistaa indrulleringskommissionerne med oplysninger og opgaver m. v. i anledning av de unge mandskapers indrullering.

Efter foranledning av dette departement har Forsvarsdepartementet — efterat ha konferert med generalkrigskommissæren — uttalt, at det er den nye vernepligtslovs forutsætning, at de tidligere prestelister sløifes. Der er imidlertid paa den anden side endnu ikke truffet nogen bestemmelse i anledning av den adgang, som lovens § 23 hjemler til at paalægge sognepresterne at bistaa utskrivningsmyndighetene, da

det ikke for tiden kan siges at være paa det rene, hvorvidt der trænges nogen saadan assistanse fra sognepresterne. Forsvarsdepartementet er derfor enig med generalkrigskommissæren i, at prestelisterne indtil videre sløifes, idet erfaring faar vise, om det senere blir nødvendig at indføre noget andet til erstatning for disse lister. 16 janr.

Hvilket herved meddeles til efterretning for de prester, som fører kirkebøker. Hvis det senere ved resolution blir paalagt de kirkeboksførende prester at yde utskrivningsmyndighetene hjælp ved rulleførselen, skal fornøden underretning herom bli meddelt vedkommende.

Foranlediget ved en forespørsel derom fra en sogneprest skal man gjøre opmerksom paa, at det ikke antages nødvendig — ved indtegning i kirkeboken av unge mænd, som dør i vernepligtsalderen, — at anføre noget, om vedkommende er konfirmert eller ikke.

Sluttelig bemerkes, at ifølge den nye vernepligtslovs § 7 er geistlige embedsmænd fritat for vernepligt, og at Kongen bestemmer, i hvilken utstrækning geistlige, som ikke er embedsmænd, kan fritages for utskrivning.

Skrivelse fra Justisdepartementet til amtmanden i Hedemarkens amt, der hadde utbedt departementets uttalelse om hvilke foranstaltninger, der blir at træffe til varetagelse av en sindssyks tarv, naar dennes egtefælle søker skilsmisse efter bestemmelsen i lov av 20 august 1909 § 7. 16 janr.

Departementet meddeler, at i tilfælde, hvor den sindssyke ikke helt forpleies for offentlig regning, bør vedkommende regelmæssig foranlediges umyndiggjort, hvis dette ikke tidligere er skedd, for at der kan beskikkes en verge til varetagelse av den sindssykes tarv saavel i anledning av skilsmisseansøkningens behandling som i anledning av delingen av egtefællernes fællesbo efter opnaadd skilsmisse. Delingen antages i tilfælde at maatte ske ved skifterettens mellemkomst, jfr. departementets skrivelse av 1 mars 1894. At skifte uten ophold finder sted, har vergen at drage omsorg for, og med denne hans pligt antages amtmanden i hvert tilfælde at burde gjøre ham bekjendt.

Rundskrivelse fra Finansdepartementet til amtmændene, hvorved efter forhandling med Revisionsdepartementet gjøres den forandring i departementets rundskrivelse av 8 februar 1901 (indtat i Lovtidenden), at de jagtavgiftsregnskaper, som skal avlægges av lensmændene, skal indsendes til fogden eller amtskassereren inden 20 juli hvert aar. 18 janr.

18 janr. Samtidig henledes opmerksomheten paa Finansdepartementets rundskrivelse av 9 juni 1909, som bestemmer, at oppebørselsbetjentenes jagtavgiftsregnskaper blir at indsende til Landbruksdepartementet inden hvert aars 15 august, hvorhos indskjærpes:

1) at jagtregnskapene som regel avsluttes umiddelbart efter regnskapsaarets utgang, saaledes at der ikke foretages nogen postering i regnskapene efter 30 juni,
2) at remisseindberetninger vedkommende indbetalte jagtavgiftsbeløp skal indsendes til Landbruksdepartementet, og
3) at der i remisseindberetningerne uttrykkelig anføres, i hvilket budgetaars regnskap beløpene føres til utgift.

19 janr. **Kongelig resolution***), hvorved der i henhold til lov av 6 juni 1891 om politivedtægter for rikets herreder, lov av 22 mai 1875 om offentlige forestillinger m. v. og lov av 19 april 1899 til beskyttelse av barn mot bruk av tobak meddeles stadfæstelse paa de av herredsstyret for Rolvsøy herred, Smaalenenes amt, under 2 november og 14 december 1911 fattede beslutning om nye politivedtægter, som skal træde istedenfor de ved kongelig resolution av 30 mars 1895 stadfæstede politivedtægter og de ved kongelig resolution av 28 september 1901 stadfæstede vedtægter angaaende salg av tobak til barn m. v for det daværende Tune herred, hvorfra Rolvsøy herred er utskilt ved kongelig resolution av 20 december 1910.

19 janr. **Kongelig resolution****), hvorved den av Hønefoss herredsstyre i møte 6 december 1911 fastsatte vedtægt for handel med brukte eller kasserte ting i Hønefoss stadfæstes i medhold av § 28, jfr. § 38, i lov om handelsnæring av 16 juli 1907 som gjældende indtil videre, dog med en enkelt forandring.

19 janr. **Kongelig resolution*****), hvorved der i medhold av § 5 i lov om indskrænkninger i bruk av ild i skog og mark m. v. av 14 juli 1893, jfr. lov av 27 juli 1896, meddeles approbation paa de av herredsstyret for Nærø herred, Nordre Trondhjems amt, i møte den 15 december 1910 besluttede skogbrandsregler for herredet.

---

*) Bekjendtgj. 22 janr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 3, hvor vedtægtene er indtat.
**) Bekjendtgj. 22 janr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 3, hvor den stadfæstede vedtægt er indtat.
***) Bekjendtgj. 22 janr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 3, hvor reglerne er indtat.

Kongelig resolution*), hvorved der i medhold av § 5 i lov om indskrænkninger i bruk av ild i skog og mark m. v. av 14 juli 1893, jfr. lov av 27 juli 1896, meddeles approbation paa de av herredsstyret for Faabergs herred, Kristians amt, i møte den 7 juni 1911 besluttede skogbrandsregler for herredet, dog med en enkelt forandring. 19 janr.

Kongelig resolution**), hvorved der i medhold av § 6 i lov om vernskogens bevarelse og mot skogens ødelæggelse m. v. av 8 august 1908 meddeles approbation paa den av herredsstyret for Strømmens herred, Jarlsberg og Larviks amt, i møte den 2 september 1911 fattede beslutning om forandring av §§ 1 og 2 i de ved kongelig resolution av 17 januar 1907 approberte skogvedtægter for herredet. 19 janr.

Kongelig resolution***), hvorved der i medhold av § 6 i lov om vernskogens bevarelse og mot skogens ødelæggelse m. v. av 8 august 1908 meddeles approbation paa de av herredsstyret for Kolbu herred, Kristians amt, i møter den 18 august og 16 december 1911 besluttede vedtægter mot skogens ødelæggelse inden herredet. 19 janr.

Kongelig resolution†), hvorved der i henhold til lov om brandvæsenet av 15 august 1908 § 23, jfr. §§ 24, 27 og 67, meddeles godkjendelse som gjældende indtil videre av de av repræsentantskapet for Moelvens brandkommune i møter den 18 juli og 23 oktober 1911 vedtagne forskrifter for stedets brandvern. 19 janr.

Kongelig resolution††), hvorved der i henhold til lov om brandvæsenet av 15 august 1908 §§ 9, 19, 23, 67 og 69 meddeles stadfæstelse som gjældende indtil videre paa den av ladestedet Sogndals bystyre i møte senest den 6 november 1911 vedtagne tillægsbestemmelse til nævnte lov, forsaavidt Sogndal angaar. 19 janr.

Kongelig resolution†††), hvorved bestemmes: 19 janr.

I henhold til § 38, 2det passus, i lov om havne- og ringevæsenet m. v. av 10 juli 1894 bestemmes, at utkastning av

*) Bekjendtgj. 22 janr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 3, hvor de approberte regler er indtat.

**) Bekjendtgj. 22 janr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 3, hvor vedkommende §§, saaledes som disse nu lyder, er indtat.

***) Bekjendtgj. 22 janr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 3, hvor vedtægtene er indtat.

†) Bekjendtgj. 22 janr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 3, hvor forskriftene er indtat.

††) Bekjendtgj. 22 janr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 3, hvor tillægsbestemmelsen er indtat.

†††) Bekjendtgj. 22 janr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 3.

19 janr. fiskeavfald skal være forbudt paa nedennævnte steder i Tana herred, Finmarkens amt:

1. I Mehavn indenfor en ret linje fra fyrlygten paa Havnesodden til en stenvarde ca. 50 m. vest for indseilingsstøtten paa den motsatte side av havneløpet ved Storholmen. (Russeholmen).
2. I Gamvik, Kaaven og Kvalvik indenfor en ret linje fra Flintnesset til Danielsnesskjæret (Dalmansnesskjæret).
3. I Risfjord indenfor en ret linje fra Risfjordlygten til Jægtvika.

19 janr. **Kongelig resolution**, hvorved der meddeles approbation paa de i generalforsamling den 23 november 1911 vedtagne forandringer i § 1 i den for Haus Prestegjelds Brandassuranseforening ved høieste resolution av 6 decbr. 1887, jfr. høieste resolution av 3 juni 1890, approberte plan, saaledes at foreningen fremdeles kan nyde godt av de ved lovene av 9 august 1839 og 4 august 1845 hjemlede forrettigheter.

19 janr. **Kongelig resolution**, hvorved det i henhold til § 4, 7 i lov om bygningsvæsenet av 27 juli 1896 bestemmes, at der som medlem av bygningskommissionen og reguleringskommissionen i Mjøndalens bygningskommune istedenfor sundhetskommissionens ordfører indtil videre fungerer en anden inden bygningskommunen boende læge, som dertil beskikkes av amtmanden.

19 janr. **Kongelig resolution**, hvorved bestemmes:

1. At et utkast til »Plan for Generalstaben« fastsættes til befølgelse fra 1 juli 1912.
2. At et utkast til bestemmelser angaaende det gjensidige forhold mellem Generalstabens topografiske avdeling og Norges Geografiske Opmaaling fastsættes som gjældende fra 1 juli 1912.

19 janr. **Skrivelse** fra Utenriksdepartementet, hvori meddeles, at Østerrike-Ungarn, Liberia, Persien og Portugal nu har deponert sine ratifikationsdokumenter til den i Bryssel den 15 juni 1910 undertegnede deklaration, indeholdende forandring i avsnit 5 i den til Brysseler-generalakten av 2 juli 1890 angaaende foranstaltninger til undertrykkelse av slavehandelen i det indre av Afrika knyttede deklaration. Protokollen over ratifikationernes deponering er avsluttet 31 december f. a., og deklarationen vil, i henhold til dens ordlyd, træde i kraft den tredivte dag efter nævnte dato.

19 janr. **Skrivelse** fra Kirkedepartementet til skoledirektøren i Tromsø i anledning av en forespørsel om en av et skolestyre ansat lønnet sekretær i skolestyret kan indvælges som medlem av og i tilfælde som formand i vedkommende skolestyre.

I den anledning meddeles, at departementet antar, at der 19 janr.
intet er i veien for at indvælge skolestyrets sekretær som medlem av skolestyret likesom heller ikke for, at han av skolestyret kan vælges til dettes formand.

Men vælges han som skolestyrets formand, har han ikke adgang til at beregne sig godtgjørelse for det arbeide, han maatte utføre for skolestyret som dettes formand.

Skrivelse fra Kirkedepartementet til skoledirektøren i 19 janr.
Tromsø i anledning av en forespørsel fra et skolestyre om lovligheten av følgende beslutning som skolestyret har henstillet til bystyret at vedta: Gifte lærerinder skal holde sig borte fra skolegjerningen mindst 3 maaneder før og mindst 6 uker efter nedkomsten. Vikarutgiftene utredes av vedkommende lærerindes løn og fordeles blandt de vikarierende i forhold til deres timetal.

I den anledning meddeles, at der efter departementets mening ikke er lovlig adgang til at fatte en saadan beslutning, som i virkeligheten indeholder en delvis avsættelse av de lærerinder, som i tilfælde blev rammet av den.

Det omhandlede forhold synes heller ikke egnet til at reguleres ved almindelige bestemmelser, men synes lettest at maatte kunne ordnes efter bedste skjøn for hvert enkelt tilfælde.

Skrivelse fra Kirkedepartementet til skoledirektøren i 23 janr.
Trondhjem i anledning av en sak angaaende avlønningen av en lærer ved en byfolkeskole, som tillike fungerer som kirkesanger.

Departementet antar, at der ikke er lovlig adgang til at sætte kirkesangeren i en egen lavere lønningsgruppe med mindre grundløn og mindre alderstillæg end for de øvrige fuldstændige lærerposter bestemt av hensyn til kombinationen mellem kirkesangerstillingen og den lærerpost, som kirkesangeren indehar. Efter byskolelovens § 25 kan vistnok lærerlønnen nedsættes under det sedvanlige paa grund av en kombination som her omhandlet, men nedsættelsen maa da staa i forhold til det reducerte timetal, departementets skrivelse av $^{24}/_{10}$ 1891. Dette kan ikke sees at være iagttat i nærværende tilfælde, hvor det er oplyst, at vedkommende lærer og kirkesanger helt siden 1903 har hat fuld læsetid. Efter denne oplysning antages der heller ikke at være adgang for kommunen til at foreta nogen nedsættelse av lærerens læsetid for paa den maate at bane veien for en nedsættelse av hans lærerløn. Efter departementets mening er nemlig kun en saa stor nedsættelse i læsetiden, som nødvendiggjøres ved kombinationen med kirkesangerstillingen, berettiget, og er ikke kirkesangerstillingens gjøremaal

23 janr. til hinder for, at læreren kan tillægges fuld undervisningstid, kan ingen nedsættelse i undervisningstiden lovlig finde sted. Departementet maa efter det anførte anta, at vedkommende lærer og kirkesanger er berettiget til at oppebære den avlønning, som er bestemt for de øvrige fuldstændige lærerposter i vedkommende kommune, (grundløn kr. 1400,00 og alderstillæg å kr. 200,00).

24 janr. **Skrivelse** fra Finansdepartementet til en overligningskommission angaaende skatlæggelsen av en person, bosat i A herred, som drev diligence- og automobilkjørsel i fast rute mellem to stationer, beliggende i herredene B og C.

Departementet uttaler, at vedkommende person antages at maatte skatlægges i sin bopælskommune for indtægten av den omhandlede virksomhet, medmindre denne gjennem leie av stald, vognremisse m. v. kan siges at være knyttet til fast eiendom eller anlæg i av en eller begge de andre kommuner.

25 janr. **Instruks** for den under den kvindelige fabrikinspektør ansatte assistent. Utfærdiget av Departementet for Handel, Sjøfart og Industri under 25 januar 1912.

§ 1. Assistenten sorterer direkte under den kvindelige fabrikinspektør og har at assistere hende med fabriktilsynet i det hele land efter hendes nærmere bestemmelse.

§ 2. Ved besøk i bedriftene er assistenten pligtig til paa forlangende at fremvise sit legitimationskort.

§ 3. Assistenten skal ikke paa forhaand varsle vedkommende bedrifts eier eller bestyrer om sit komme.

Hun skal under inspektionerne optræde med upartiskhet, humanitet og imøtekommenhet like overfor saavel arbeidsgivere som arbeidere.

§ 4. Assistenten kan utfærdige paalæg paa den kvindelige fabrikinspektørs vegne, i henhold til den gjældende fabriktilsynslov og den for den kvindelige fabrikinspektør approberte instruks. Gjenpart av disse paalæg sendes den kvindelige fabrikinspektør og det stedlige tilsyns formand.

§ 5. Assistenten kan avkræve enhver person, som er beskjæftiget ved bedriften saavelsom dennes eier de oplysninger, som hun finder nødvendig.

§ 6. Assistenten bør saavidt mulig konferere med de stedlige fabriktilsyns formænd og det kvindelige medlem av tilsynet i de kommuner, hun bereiser.

§ 7. Assistenten indsender hvert kvartal til fabrikinspektøren en rapport over de foretagne inspektioner.

§ 8. Hvert kvartal indsendes til Departementet for Handel, Sjøfart og Industri gjennem den kvindelige fabrikinspektør regning over skyss- og kostgodtgjørelse. Reiserne ordnes saaledes, at de foretages med mindst mulig utgift for det offentlige.

Assistenten skal til enhver tid holde den kvindelige fa- 25 janr.
brikinspektør underrettet om, hvor hun opholder sig.

Kongelig resolution*), hvorved der i henhold til lov 26 janr.
til beskyttelse av barn mot bruk av tobak av 19 april 1899 meddeles stadfæstelse paa den av herredsstyret for Snaasens herred, Nordre Trondhjems amt, under 19 december 1911 fattede beslutning til vedtægt for herredet angaaende salg av tobak til barn m. v.

Kongelig resolution*), hvorved der i henhold til lov 26 janr.
til beskyttelse av barn mot bruk av tobak av 19 april 1899 meddeles stadfæstelse paa den av herredsstyret for Kolvereids herred, Nordre Trondhjems amt, under 30 december 1911 fattede beslutning til vedtægt for herredet angaaende salg av tobak til barn m. v.

Kongelig resolution*), hvorved der i henhold til lov til 26 janr.
beskyttelse av barn mot bruk av tobak av 19 april 1899 meddeles stadfæstelse paa den av herredsstyret for Viks herred, Nordre Bergenhus amt, under 22 december 1911 fattede beslutning til vedtægt for herredet angaaende salg av tobak til barn m. v.

Kongelig resolution**), hvorved det i lov om erhver- 26 janr.
velse av skog av 18 september 1909 § 3 nævnte flateindhold 500 ha. i medhold av paragraffens 3dje punktum for Gols herred, Buskeruds amt, indtil videre nedsættes til 100 ha.
Denne bestemmelse træder i kraft straks.

Kongelig resolution**), hvorved det i lov om erhver- 26 janr.
velse av skog av 18 september 1909 § 3 nævnte flateindhold 500 ha. i medhold av paragraffens 3dje punktum for Valle herred, Nedenes amt, indtil videre nedsættes til 100 ha.
Denne bestemmelse træder i kraft straks.

Kongelig resolution**), hvorved det i lov om erhver- 26 janr.
velse av skog av 18 september 1909 § 3 nævnte flateindhold 500 ha. i medhold av paragraffens 3dje punktum for Hovins herred, Bratsbergs amt, indtil videre nedsættes til 100 ha.
Denne bestemmelse træder i kraft straks.

Kongelig resolution**), hvorved det i lov om erhver- 26 janr.
velse av skog av 18 september 1909 § 3 nævnte flate-

*) Bekjendtgj. 27 janr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 4, hvor vedtægten er indtat.
**) Bekjendtgj. 27 janr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 4.

26 janr. indhold 500 ha. i medhold av paragraffens 3dje punktum for Drangedals herred, Bratsbergs amt, indtil videre nedsættes til 250 ha.

Denne bestemmelse træder i kraft straks.

26 janr. **Kongelig resolution***), hvorved det i medhold av lov om erhvervelse av skog av 18 september 1909 § 3 nævnte flateindhold 500 ha. i medhold av paragraffens 3dje punktum for Aamli herred, Nedenes amt, indtil videre nedsættes til 100 ha.

Denne bestemmelse træder i kraft straks.

26 janr. **Kongelig resolution**, hvorved bestemmes:

1. At skilte egtefæller, som vil indgaa nyt egteskap med hinanden, kan, om de ønsker det, faa vielsen utført uten forutgaaende lysning.
2. At vedkommende biskop bemyndiges til i saadanne tilfælde at anordne mindre væsentlige ændringer i det almindelige vielsesritual, som maatte findes ønskelige og passende.

26 janr. **Kongelig resolution**, hvorved bestemmes:

1. At det tillates, at der i Nøtterø prestegjeld under Søndre Jarlsbergs provsti i Kristiania stift opføres et kapel paa en dertil indkjøpt tomt av gaarden Svensrød, gr.-nr. 60 i Nøtterø herred, efter utarbeidede tegninger under iagttagelse av de av statens bygningsinspektør derved fremsatte bemerkninger. Kristiania stiftsdirektion bemyndiges til at samtykke i mindre væsentlige ændringer i planen, om saadanne under arbeidets gang maatte vise sig nødvendige eller ønskelige;
2. At det paalægges Nøtterø sogneprest i det nævnte kapel, som blir at benævne Torød kapel, indtil videre at forrette gudstjeneste hver 4de søndag samt 2den dag av de store høitider.

26 janr. **Kongelig resolution**, hvorved bestemmes:

1. At det tillates, at Titran bedehus i Sørfrøya sogn av Frøia prestegjeld i Trondhjems stift indvies for indtil videre og under forutsætning av, at det anstændig vedlikeholdes — at benyttes til avholdelse av gudstjeneste og øvrige kirkelige forretninger paa betingelse av, at der tilbygges kor, og at huset forsynes med den nødvendige kirkelige indredning; at koret holdes betryggende avsperret utenfor de tider, da der forrettes gudstjeneste eller utføres kirkelige forretninger, og at der i fornødent fald skaffes den kirkesanger, som blir ansat ved bedehuset, skyss og eventuelt nattehold paa reiser derhen.

*) Bekjendtgj. 27 janr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 4.

2. At der til bedehuset henlægges 4 gudstjenester aarlig, som avholdes til saadan tid, som Trondhjems biskop nærmere bestemmer. 26 janr.

Kongelig resolution, hvorved det ved kongelig resolution av 15 februar 1902 fastsatte honorar for den ved kommissionen for den farmaceutiske medhjælpereksamen ansatte sekretær forhøies fra kr. 150,00 til kr. 200,00 aarlig. 26 janr.

Stadfæstelse — meddelt av Kirkedepartementet — paa det av Pauline Listad ved testamente av 6 januar 1907 oprettede »Pauline Listads legat for indremissionen« i Søndre Frons sogn og paa de under 23 november 1911 utfærdigede statutter for dette legat. 26 janr.

Stadfæstelse — meddelt av Kirkedepartementet — paa det av Pauline Listad ved testamente av 6 januar 1907 oprettede »Pauline Listads legat for fattige« i Nedrebygdens kreds i Søndre Fron og paa de under 7 december 1911 utfærdigede statutter for dette legat. 26 janr.

Stadfæstelse — meddelt av Kirkedepartementet — paa det av gaardbruker Mikkel Tokstads arvinger i henhold til et paa dødsleiet uttalt ønske oprettet »Mikkel Tokstad og hustrus legat« til fordel for trængende inden Ottestad sogn av Stange prestegjeld og paa de for dette legat utfærdigede statutter. 26 janr.

Stadfæstelse — meddelt av Kirkedepartementet — paa det av Synneve Kristiane Eliassen Ramstad ved testamente av 6 juni 1911 oprettede »Synneve Eliassen Ramstads legat« for trængende syke inden domkirkens menighet i Bergen og paa den under 23 december 1911 utfærdigede fundas for nævnte legat. 26 janr.

Rundskrivelse fra Arbeidsdepartementet til amtmændene: 26 janr.

Efter lov om brandvæsenet av 15 august 1908 § 2 har brandstyret inden utgangen av hvert aars februar maaned at gi beretning til departementet om brandvæsenets tilstand paa stedet, jfr. rundskrivelse herfra av 19 oktober 1908.

For steder, som er undergit nævnte lov, og som ikke paa grund av sit slukningsvæsen er tilstaat nedsættelse i brandkontingenten, blir den paabudte beretning om brandvæsenets tilstand at avfatte overensstemmende med nedenstaaende skema og at indsende hertil inden utgangen av hvert aars februar maaned. For steder med nedsættelse i brandkontingenten blir derimot som hittil at avgi beretning til den Almindelige Brandforsikringsindretning efter de derom gjældende særlige bestemmelser.

26 janr.

Oversigt over brandvæsenets tilstand i . . . . . i aaret

Brandvernets styrke, særskilt for hver avdeling	Brandvernets øvelser og mønstring		De kommunen eller brandvæsenet tilhørende brandredskaper (sprøitemateriel m. v.)			Hvorvidt husene ved brandsynet er fundet i besiddelse av de paabudte brandredskaper i brukbar stand	Hvorvidt de paabudte selvvirkende signalmidler er opsat i gaterne	Hvorvidt der er bekvem adgang til tilstrækkelig vand aaret rundt	Hvor ofte feining av pipene har fundet sted	Hvor ofte brandsyn har fundet sted	Anmerkninger. (Væsentlige forandringer med hensyn til bebyggelsesforholdene paa stedet, stedfunden nybygning osv.)
	Hvor ofte avholdt og i hvilken utstrækning	Hvor stort fremmøte og hvad der er foretat like overfor de uteblevne	Antal og beskaffenhet	Brukbarhet og tilstrækkelighet	Tilgang og avgang						

Skrivelse fra Finansdepartementet til Justisdepartementet, hvori uttales, at et herredsstyres beslutning om, at et av kommunen garantert elektricitetsverk skulde være fritat for eiendoms-, formues- og indtægtsskat til herredet, ikke kan ansees stemmende med den gjældende skattelovgivning, jfr. landsskattelovens §§ 14 b og 29, første led, samt § 43, fjerde og femte led, likesaalitt som med den nye landsskattelov av 18 august 1911, jfr. dens §§ 8 b og 68 samt § 85, tredje og fjerde led. 26 janr.

Bruksregler*) for den del av Rendalens statsalmenning, hvori opsittere i Holøi- og Øversjødalen samt Sømaadalen har bruksret, approbert av Landbruksdepartementet 1 februar 1912. 1 febr.

Skrivelse fra Finansdepartementet til en byfoged, hvori uttales at departementet antar, at der bør beregnes særskilt gebyr efter sportellovens § 48 med kr. 3,00 for tinglysning av en fuldmagt, der er paaklistret et til tinglysning indlevert skjøte. 1 febr.

Skrivelse fra Finansdepartementet til en sorenskriver angaaende beregningen av retssportler for skjøn, der paa foranledning av nogen industridrivende avholdtes i henhold til vasdragslovens § 14 til fastsættelse av den erstatning, som maatte tilkomme en række grundeiere langs Glommen. Det var oplyst, at skjønsforretningene tildels faldt inden andre sorenskriveriers grænser, men at vedkommende sorenskriver ved kongelig resolution var bemyndiget til at administrere samtlige forretninger. Til disse var der kun uttat én fælles stevning, og de samme skjønsmænd vilde fungere ved samtlige forretninger, der vilde bli foretat mest mulig fortløpende. 1 febr.

I anledning herav uttaler departementet, at det antar, at de omhandlede skjøn overensstemmende med sportellovens § 4 b bør ansees som én forretning i henseende til gebyrets beregning.

Reglement**) indeholdende forandring i det ved kongelig resolution av 28 juni 1902 fastsatte reglement for margarinfabrikker m. v. 2 febr.

I kraft av lov om kontrol med tilvirkning av og handel med margarin og margarinost m. v. av 8 mars 1902 § 6 bestemmes herved den forandring i det ved kongelig resolution

---

*) Bekjendtgj. 10 febr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 6.
**) Bekjendtgj. 5 febr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 5.

2 febr. av 28 juni 1902 og 12 december 1903 fastsatte reglement for margarinfabrikker m. v., at der i reglementets § 8, efter 2det punktum tilføies følgende:

»Overfor beholdere, som fremstilles av træfinér, kan istedenfor indbrænding anvendes den fremgangsmaate, at den foreskrevne merkning tydelig paaføres i farvetryk«.

Kongelig resolution*), hvorved der i henhold til lov av 6 juni 1891 om politivedtægter for rikets herreder og lov av 9 april 1899 til beskyttelse av barn mot bruk av tobak meddeles stadfæstelse paa den av herredsstyret for Borgunds herred, Romsdals amt, under 8 september og 12 december 1911 fattede beslutning om politivedtægter, som for dette herreds vedkommende skal træde istedenfor de ved kongelig resolution av 8 juli 1896 stadfæstede politivedtægter.

2 febr. **Kongelig resolution***), hvorved der i henhold til lov av 17 juni 1869 om politivedtægter for rikets kjøpstæder, lov av 22 mai 1875, lov nr. 2 av 19 april 1899, lov nr. 7 av 14 juli 1893, lov nr. 7 av 31 mai 1900 og lov nr. 3 av 16 juli 1907 § 28 meddeles stadfæstelse paa den av Skiens bystyre under 3 april, 15 august og 29 december 1911 fattede beslutning til nye politivedtægter, som skal træde istedenfor de ved resolutioner av 12 september 1892, 24 september 1898 og 5 juli 1906 stadfæstede politivedtægter, den ved kongelig resolution av 27 juli 1896 stadfæstede beslutning om anvendelse av pigtraad, den ved regjeringens resolution av 30 juni 1906 stadfæstede vedtægt om salg av tobak til barn m. v., de ved kongelig resolution av 6 november 1906 stadfæstede regler for handel med brukte og kasserte gjenstande og den ved kongelig resolution av 17 juni 1909 stadfæstede vedtægt om lukningstid for utsalgssteder.

2 febr. **Kongelig resolution****), hvorved der i henhold til lov til beskyttelse av barn mot bruk av tobak av 19 april 1899 meddeles stadfæstelse paa den av herredsstyret for Rakkestads herred, Smaalenenes amt, under 8 december 1911 fattede beslutning til vedtægt for herredet angaaende salg av tobak til barn m. v.

2 febr. **Kongelig resolution****), hvorved der i henhold til lov til beskyttelse av barn mot bruk av tobak av 19 april 1899

---

*) Bekjendtgj. 5 febr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 5, hvor vedtægtene er indtat.

**) Bekjendtgj. 5 febr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 5, hvor vedtægten er indtat.

meddeles stadfæstelse paa den av bystyret for Arendal under 19 januar 1912 fattede beslutning til vedtægt for byen angaaende salg av tobak til barn m. v. 2 febr.

Kongelig resolution*), hvorved der i henhold til § 11, jfr. § 4, i lov om sundhetskommissioner m. v. av. 16 mai 1860 meddeles approbation paa den av herredsstyret for Leka herred i Nordre Trondhjems amt under 11 januar 1912 fattede beslutning om forskrifter med hensyn til sundhetsvæsenet inden Sklinna og Horta fiskevær, dog med nogen forandringer. 2 febr.

Kongelig resolution**), hvorved den av Tromsø kommunestyre i møte den 14 november f. a. fattede beslutning om forandring av § 2 i den ved kongelig resolution av 1 april 1910, jfr. kongelig resolution av 21 juli 1911, approberte lukningsvedtægt for utsalgssteder i Tromsø stadfæstes som gjældende indtil videre. 2 febr.

Beslutningen træder i kraft 14 dage efter at den har erholdt kongelig stadfæstelse.

Efter den approberte beslutning skal vedtægtens § 2 lyde saaledes:

»Aviskiosker, melkehandlere, cigar- og tobakshandlere har i den tid, da lukning forøvrig skal finde sted kl. 8 aften, ret til at ha aapent til kl. 10 aften, dog kun forsaavidt de ikke driver anden handel.«

Kongelig resolution***), hvorved der i medhold av § 5 i lov om indskrænkninger i bruk av ild i skog og mark m. v. av 14 juli 1893, jfr. lov av 27 juli 1896, meddeles approbation paa de av herredsstyret for Ømarks herred, Smaalenenes amt, i møte den 10 november 1911 besluttede skogbrandsregler for herredet, dog med en enkelt forandring. 2 febr.

Kongelig resolution**), hvorved det i lov om erhvervelse av skog av 18 september 1909 § 3 nævnte flateindhold 500 ha. i medhold av paragraffens 3dje punktum for Hølandets herred, Nordre Trondhjems amt, indtil videre nedsættes til 100 ha., og kongelig resolution av 21 juli 1911 om nedsættelse til 250 ha. ophæves. 2 febr.

Denne bestemmelse træder i kraft straks.

---

*) Bekjendtgj. 5 febr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 5, hvor de approberte forskrifter er indtat.

**) Bekjendtgj. 5 febr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 5.

***) Bekjendtgj. 5 febr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 5, hvor de approberte regler er indtat.

2 febr. **Kongelig resolution***), hvorved det i lov om erhvervelse av skog av 18 september 1909 § 3 nævnte flateindhold 500 ha. i medhold av paragraffens 3dje punktum for Aasnes herred, Hedemarkens amt, indtil videre nedsættes til 100 ha.

Denne bestemmelse træder i kraft straks.

2 febr. **Kongelig resolution***), hvorved det i lov om erhvervelse av skog av 18 september 1909 § 3 nævnte flateindhold 500 ha. i medhold av paragraffens 3dje punktum for Hedalens herred, Kristians amt, indtil videre nedsættes til 100 ha.

Denne bestemmelse træder i kraft straks.

2 febr. **Kongelig resolution***), hvorved det i lov om erhvervelse av skog av 18 september 1909 § 3 nævnte flateindhold 500 ha. i medhold av paragraffens 3dje punktum for Hegre herred, Nordre Trondhjems amt, indtil videre nedsættes til 100 ha.

Denne bestemmelse træder i kraft straks.

2 febr. **Kongelig resolution***), hvorved det i lov om erhvervelse av skog av 18 september 1909 § 3 nævnte flateindhold 500 ha. i medhold av paragraffens 3dje punktum for Vemundviks herred, Nordre Trondhjems amt, indtil videre nedsættes til 100 ha.

Denne bestemmelse træder i kraft straks.

2 febr. **Kongelig resolution****), hvorved i henhold til lov om brandvæsenet av 15 august 1908 §§ 1, 9, 67 og 69, jfr. ildsfarlighetsloven av 3 mai 1871 § 24, bestemmes:

1. At der meddeles stadfæstelse som gjældende indtil videre paa de av brandrepræsentantskapet for Svinør og Aavigs brandkommune i møte den 23 oktober 1911 vedtagne tillægsbestemmelser til brandloven, forsaavidt nævnte sted angaar.

2. At det ved høieste resolution av 24 mai 1894 approberte brandreglement for Svinør og Aavigs brandkommune ophæves.

---

*) Bekjendtgj. 5 febr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 5.

**) Bekjendtgj. 5 febr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 5, hvor tillægsbestemmelserne er indtat.

Kongelig resolution*), hvorved der i henhold til § 38, 2det passus, i lov om havne — og ringevæsenet m. v. av 10 juli 1894 bestemmes, at utkastning av fiskehoder og fiskerygger skal være forbudt paa havnene Balstad, Mortsund, Ure, Steine og Stamsund i Buksnes herred, Nordlands amt. 2 febr.

Kongelig resolution*), hvorved der i henhold til § 38, 2det passus, i lov om havne — og ringevæsenet m. v. av 10 juli 1894 bestemmes, at utkastning av fiskeavfald skal være forbudt paa den del av Andenes havn, der ligger indenfor en ret linje fra den ytterste spids av moloen til Leieskjæret og forøvrig begrænses av Nakkespiren. 2 febr.

Cirkulære fra Arbeidsdepartementet, Poststyrelsen, hvori meddeles, at portoen for postanvisninger til de Forenede Stater i Nordamerika fra 1 mars førstkommende utgjør 20 øre pr. 20 kroner eller del derav ogsaa for beløp over 80 kroner. 5 febr.

Skrivelse fra Kirkedepartementet til Kristiansands biskop, hvori uttales, at den kongelige resolution av 22 december 1911 om adgang for kvinder til at holde foredrag m. v. i kirkerne er saaledes at forstaa, at alene kvinder, tilhørende den norske statskirke, av kirketilsynet kan gives saadan adgang. Resolutionen medfører nemlig ingen forandring i den kongelige resolution av 24 oktober 1906 post III om utlændingers og ikke-statskirkemedlemmers bruk av kirken. For at en kvinde, som ikke tilhører statskirken, skal kunne holde foredrag av kristelig eller socialt indhold i en kirke, tiltrænges altsaa tilladelse dertil av Kongen. 6 febr.

Skrivelse fra Kirkedepartementet til skoledirektøren i Bergen, hvori departementet uttaler, at den i departementets skrivelse av 24 januar 1903 hævdede opfatning, hvorefter skolestyrets eller tilsynsutvalgets medlemmer ikke antages berettiget til personlig at overta eksaminationen av barnene, ogsaa maa gjælde, naar presten utøver sin ret til at føre tilsyn med folkeskolens kristendomsundervisning. 8 febr.

Finder presten det derfor ønskelig for at bringe elevenes kundskaper i et enkelt punkt paa det rene eller av andre grunde selv at overta eksaminationen, kan dette kun ske efter overenskomst med læreren, men departementet gaar ut fra som selvsagt, at en henvendelse herom kun vil bli møtt med vel-

*) Bekjendtgj. 5 febr i Lovtid. 1ste avd. nr. 5.

8 febr. vilje av læreren og, saavidt det er forenelig med skolens interesser, søkt imøtekommet.

9 febr. **Lov***)[1]) om adgang til at ansætte kvinder i statens embeder.

§ 1. Kvinder kan under de samme betingelser som mænd ansættes i statens embeder med de undtagelser, som er fastsat i § 2.

§ 2. Kvinder kan ikke ansættes i:

1. Embederne som medlemmer av Kongens raad,
2. geistlige embeder i statskirken,
3. diplomatiske embeder og konsulsembeder,
4. militære og civilmilitære embeder,
5. embeder, som herefter oprettes, og for hvis vedkommende det ved oprettelsen bestemmes, at der i dem alene skal kunne ansættes mænd.

9 febr. **Plakat***) indeholdende forandring i plakat av 16 juli 1907 (kfr. plakater av 27 november 1908 og 28 april, 18 oktober, 10 november og 1 december 1911) angaaende indførsel av husdyr og smitteførende gjenstande.

I kraft av lov om foranstaltninger mot smitsomme husdyrsygdomme av 14 juli 1894 § 17 (jfr. tillægslov av 26 mai 1899) bestemmes herved, at punkt II og VII i de ved kongelig plakat av 16 juli 1907 (kfr. plakater av 27november 1908 og 28 april, 18 oktober, 10 november og 1 december 1911) fastsatte bestemmelser angaaende indførsel av husdyr og smitteførende gjenstande indtil videre skal lyde saaledes:

II. Storfæ, faar og gjeter kan indføres fra Sverige til livdyr eller til slagtning paa følgende vilkaar:

1. a) pr. jernbane direkte til Fredrikshald eller til Kristiania over Fredrikshald eller Kongsvinger eller ad nærmeste landevei til direkte indlastning i jernbanevogn paa Kornsjø station, hvorfra dyrene føres snarest mulig pr. jernbane til Fredrikshald eller Kristiania, b) sjøværts direkte til Fredrikshald eller Kristiania, c) pr. jernbane direkte til Trondhjem til slagtning i denne by.
2. Det skal ved en attest, utstedt av autorisert svensk dyrlæge, politimyndighet eller toldstationsbestyrer ved grænsen godtgjøres, at dyrene kommer fra et distrikt, hvor der ikke for tiden optræder eller i de sidst forløpne 6 maaneder har optraadt smitsom mund- og

*) Bekjendtgj. 10 febr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 6.
[1]) Stort.besl. 26. janr. Se Ot. prp. 18 for 1911. Indst. O. VIII for 1911. St.tid., forh. i Ot. s. 2—22; i Lt. s. 3—15.

klovsyke eller ondartet lungesyke, samt at dyrene ikke i de nærmest forutgaaende 6 maaneder er indført fra utlandet. 9 febr.

3. Dyrene skal være merket eller i attesten saaledes beskrevet, at deres identitet kan tilfredsstillende konstateres.
4. Dyrene skal ved ankomsten føres til de indhegnede, for saadant øiemed reserverte kvægtorv, hvor de blir at underkaste undersøkelse av vedkommende kommunale dyrlæge.
5. Det kvæg, der agtes solgt som livdyr, skal opstaldes i særskilt avdeling paa det kommunale fjøs i 48 timer, helligdage ikke iberegnet, og i denne tid undersøkes med tuberkulin.
6. Det kvæg, der ved denne undersøkelse findes lidende av eller mistænkt for tuberkulose, merkes i huden med et indbrændt tydelig T.
7. Det kvæg, der indføres for at sælges til slagt, skal paa samme vis merkes med et i huden indbrændt tydelig S.
8. De med T og S brændemerkede dyr skal inden 4 døgn efter indførselen slagtes overensstemmende med de nærmere bestemmelser, som Landbruksdepartementet fastsætter. Dyr, som indføres til Kristiania eller Fredrikshald, skal henstaa paa karantænefjøset, indtil de føres direkte fra dette til slagteren. Dog kan dyr, indført til Fredrikshald, føres direkte med jernbanen fra karantænefjøset i Fredrikshald til umiddelbar slagtning i Kristiania, naar de ved den paa karantænefjøset i Fredrikshald foretagne undersøkelse findes fri for tegn paa ondartet smitsom sygdom. Karantænefjøsets bestyrer skal i fjøsets protokol anføre, hvorhen de fra karantænefjøset fjernede dyr føres for at slagtes, samt har at underrette vedkommende politikammer om, hvor slagtning av karantænerte dyr finder sted, forsaavidt saadan slagtning skal ske utenfor kommunalt slagtehus.
9. Karantænefjøset blir at holde strengt avsperret for publikum, indtil sundhetsundersøkelse av samtlige indførte dyr har fundet sted, og dyrene er fundet fri for tegn paa ondartet smitsom husdyrsygdom.
10. Kvæg, der ved undersøkelse findes fri for tuberkulose, skal paa en iøinefaldende maate være merket med ordet »Sund« samt aarstallet for den stedfundne undersøkelse.

9 febr. 11. Som erstatning for de med heromhandlede undersøkelse, merkning, opstaldning og foring av dyrene samt anskaffelse av tuberkulin, instrumenter, fjøsets rensning og desinfektion m. v. forbundne omkostninger, skal vedkommende kommune være berettiget til at avkræve importøren en av kommunestyret fastsat og av Landbruksdepartementet godkjendt avgift for hvert dyr.

12. Landbruksdepartementet bemyndiges til forøvrig at fastsætte nærmere bestemmelser angaaende den her omhandlede imports ordning med hensyn til dyrenes slagtning, deres undersøkelse og merkning samt atester og protokoller m. v.

VII. Indførsel av græs, høi og halm til furage forbydes fra alle land undtagen fra Sverige og fra de russiske havner ved Nordishavet og det Hvite Hav, hvorfra det er tillatt at indføre disse varer til Finmarken.

Disse bestemmelser træder i kraft straks.

9 febr. **Plakat,***) angaaende forandring i plakat av 4 august 1911 indeholdende regler for indførsel og undersøkelse av opdelt kjøt.

I kraft av § 6 i lov om kommunale slagtehus, kjøtkontrol m. v. av 27 juni 1892, jfr. lov av 27 juli 1895, lov av 6 august 1897 og lov av 25 juli 1910, bestemmes herved, at § 1 i kongelig plakat av 4 august 1911, indeholdende regler for indførsel og undersøkelse av opdelt kjøt indtil videre skal lyde saaledes:

§ 1. Ved opdelt kjøt forstaaes kjøt av slagtede husdyr, naar kjøttet er delt i mindre dele end fjerdedels kropper. Til kjøt henregnes muskler med tilhørende ben, fett, bindevæv og itler, fremdeles indre organer, hode og tarmer.

Opdelt kjøt kan indføres til:

1. Kristiania.
2. Skien.
3. Arendal.
4. Kristiansand.
5. Stavanger.
6. Haugesund.
7. Bergen.
8. Aalesund.
9. Trondhjem.
10. Bodø.

Indførsel av saadant kjøt til andre steder end de her nævnte er forbudt. Landbruksdepartementet kan dog for enkelte tilfælde tillate indførsel til andre steder.

---

*) Bekjendtgj. 10 febr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 6.

Kongelig resolution*), hvorved der i henhold til § 3 i lov angaaende særegne foranstaltninger mot tuberkuløse sygdomme av 8 mai 1900 meddeles approbation paa den av herredsstyret for Vaage herred, Kristians amt, i møte 22 januar 1912 vedtagne beslutning om ordningen av anmeldelsespligten ved tuberkuløse sykes flytning, dog med en enkelt forandring. 9 febr.

Kongelig resolution**), hvorved der i henhold til § 11, jfr. § 4, i lov om sundhetskommissioner m. v. av 16 mai 1860 og § 3 i lov om særegne foranstaltninger mot tuberkuløse sygdomme av 8 mai 1900 meddeles approbation paa de av herredsstyret for Flaa herred, Søndre Trondhjems amt, i møter 9 september 1911 og 16 januar 1912 fattede beslutninger om vedtagelse av almindelige sundhetsforskrifter, forskrifter til forebyggelse av ondartede smitsomme sygdommes utbredelse og forskrift om anmeldelsespligten ved tuberkuløse sykes flytning, dog med en enkelt forandring. 9 febr.

Kongelig resolution*), hvorved der i henhold til § 3 i lov angaaende særegne foranstaltninger mot tuberkuløse sygdomme av 8 mai 1900 meddeles approbation paa den av herredsstyret for Flesbergs herred, Buskeruds amt, i møte 18 april 1910 fattede beslutning om anmeldelsespligt ved tuberkuløse sykes flytning, dog med nogen forandringer. 9 febr.

Kongelig resolution*), hvorved der i henhold til § 3 i lov angaaende særegne foranstaltninger mot tuberkuløse sygdomme av 8 mai 1900 meddeles approbation paa den av herredsstyret for Harams herred, Romsdals amt, i møte 28 oktober 1909 fattede beslutning om anmeldelsespligten ved tuberkuløse sykes flytning, dog med nogen forandringer. 9 febr.

Kongelig resolution*), hvorved der i henhold til § 3 i lov angaaende særegne foranstaltninger mot tuberkuløse sygdomme av 8 mai 1900 meddeles approbation paa den av herredsstyret for Nærbø herred, Stavangers amt, i møte 18 november 1909 fattede beslutning om anmeldelsespligten ved tuberkuløse sykes flytning, dog med nogen forandringer. 9 febr.

---

*) Bekjendtgj. 10 febr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 6, hvor den approberte beslutning er indtat.

**) Bekjendtgj. 10 febr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 6, hvor de approberte beslutninger er indtat.

9 febr. **Kongelig resolution***), hvorved bestemmes:

I medhold av §§ 15, 16, 21 og 32 i lov om metrisk maal og vegt av 22 mai 1875 meddeles approbation paa følgende tillæg til justerreglementet av 17 juni 1886:

1. Foruten de i reglementets § 35 litr. c. 1 og 2 samt i kongelig resolution av 8 mars 1902 og i den Norske Regjerings resolution av 30 august 1905 omhandlede bismerkonstruktioner skal det endvidere være tillatt at justere bismere, hvor bismerloddet karakteriserer sig ved følgende konstruktionsforhold, nemlig:

   Det bestaar av to dele, en indre og en ytre. Den ytre del kan ved hjælp av en tandstang og drev med dreieskive (haandhjul) forskyves henover den indre del.

   Den derved frembragte forskyvning av det samlede lods tyngdepunkt tjener til avveining av de mindre og mindste vegtsdele, der avlæses paa en inddeling, som er avsat paa begge sider av dreieskiven ved dens periferi.
2. Det overdrages til justerdirektøren at fatte de nærmere bestemmelser angaaende konstruktionsdetaljer, toleranse, justergebyr m. v.

9 febr. **Kongelig resolution***), hvorved bestemmes, at de ved kongelige resolutioner av 25 april og 31 august 1907, 10 september 1909, 19 juli 1910 og 16 juni 1911 utfærdigede plakater av samme datoer ophæves, forsaavidt derved forbydes transport av stikkelsbærplanter eller dele derav, stikkelsbær dog ikke indbefattet, fra ethvert sted inden den del av landet, der bestaar av Smaalenene amt, Akershus amt, Kristiania by, Hedemarkens amt, Kristians amt, Buskeruds amt, Jarlsberg og Larviks amt, Bratsbergs amt, Nedenes amt, Nordre Trondhjems amt, Stavanger amt, Lister og Mandals amt, Bergens by og Søndre Bergenhus amt.

9 febr. **Kongelig resolution****), hvorved der i henhold til lov om brandvæsenet av 15 august 1908 §§ 1, 9, 23, 67 og 69, jfr. ildsfarlighetsloven av 3 mai 1871 § 24, meddeles stadfæstelse som gjældende indtil videre paa de av Elverums Leirs bygningsrepræsentantskap i møte den 27 april 1911 vedtagne tillægsbestemmelser til brandloven, forsaavidt nævnte brand- og bygningskommune angaar.

---

*) Bekjendtgj. 10 febr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 6.

**) Bekjendtgj. 10 febr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 6, hvor tillægsbestemmelserne er indtat.

Kongelig resolution, hvorved bestemmes: 9 febr.

1. At Hitterens herred i Søndre Trondhjems amt fra den tid, som amtmanden bestemmer, paa de av herredsstyret i møter 10 mai, 5 juli og 13 november 1907, 22 januar 1908, 22 august og 26 oktober 1910 samt 3 mai og 22 november 1911 vedtagne vilkaar deles i to herreder, Hitterens herred, omfattende det nuværende Dolm sogn, og Kvenvær herred, omfattende Kvenvær sogn.
2. At Dolm sogn fra samme tid blir at benævne Hitterens sogn.

Kongelig resolution, hvorved § 5 i det ved kongelig resolution av 9 mars 1909, jfr. kongelig resolution av 1 februar 1910, besluttede tillæg til de ved kongelig resolution av 19 februar 1907 utfærdigede bestemmelser om anordning av Riksforsikringsanstaltens bestyrelse bestemmes at skulle lyde saaledes: 9 febr.

»Senest inden 31 december hvert kalenderaar offentliggjør Riksforsikringsanstalten en beretning om sin virksomhet inden fiskerforsikringen med statusopgjør for det foregaaende aar.«

Kongelig resolution, hvorved Finans- og Tolddepartementet indtil videre bemyndiges til at tilstaa toldfri indførsel av apparater for traadløs telegrafi. 9 febr.

Skrivelse fra Justisdepartementet til amtmanden i Buskeruds amt, som hadde utbedt departementets uttalelse om lovligheten av et av et herredsstyre foretat suppleringsvalg paa en domsmand, idet en av de tidligere valgte i henhold til lægeattest var fritat for hvervet. 13 febr.

Departementet uttaler, at der ingen lovhjemmel haves for et saadant suppleringsvalg, og at dette maa ansees ugyldig, hvorhos det anmoder amtmanden om at sørge for, at den valgte domsmand maa bli strøket av fortegnelsen over herredets domsmænd.

Skrivelse fra Justisdepartementet til amtmanden i Jarlsberg og Larviks amt i anledning av en forespørsel fra en byfoged om, hvorvidt en auktionsforvalter antages forpligtet til at paaføre en ved auktion solgt aktie (eller andet værdipapir) transport, eller om den forlangte bevidnelse om salget kan meddeles i form av auktionsattest, og herfor beregnes statskassen til indtægt kr. 2,00 for hver attest. 13 febr.

Departementet uttaler, at det henholder sig til en av Finansdepartementet avgit uttalelse, gaaende ut paa, at en auk-

13 febr. tionsforvalter ikke antages at kunne være forpligtet til at paaføre et ved auktion solgt værdipapir transport, men at bevidnelse om den stedfundne overdragelse rettelig bør gives i form av en paategnet attest paa vedkommende dokument. For saadan attest antages gebyr at burde beregnes efter sportellovens § 76 med kr. 2,00. Sælges ved auktionen flere værdipapirer til samme person, antages imidlertid auktionsforvalteren paa derom fremsat forlangende at burde utfærdige en attest for samtlige værdipapirer, av hvilken attest kjøperen saa kan ta det fornødne antal bekræftede avskrifter.

14 febr. **Skrivelse** fra Kirkedepartementet til skoledirektøren i Kristiansand i anledning av forskjellige forespørsler om beregningen av lønnen for lærerpersonalet ved en landsfolkeskole, hvor lærerne er ansat med aarsløn.

Departementet meddeler, at landsskoleloven kun kjender avlønning pr. uke, beregnet for smaaskolen til 30, for 2den avdeling til 36 undervisningstimer, se saaledes bl. a. §§ 20, 21 (»ukeløn«), 36 (»ukeløn«), 38 m. fl.

Avlønningen blir ogsaa at beregne pr. undervisningsuke for det tilfælde, at vedkommende lærere er ansat med aarsløn. Ukelønnens størrelse maa her findes ved at dele aarslønnen med antallet av undervisningsuker, og denne ukeløn er lærerne berettiget til at kræve sig utbetalt ved hver maaneds utgang (§ 36). Lærerne er ikke forpligtet til at finde sig i, at lønnen beregnes og utbetales pr. kalendermaaned med $^1/_{12}$ av aarslønnen, men kan altid (f. eks. ved avgang eller forflyttelse) kræve sig utbetalt løn i forhold til den del av aarets skoleuker, som vedkommende ved sin avgang har undervist i. Paa den anden side kan lærerne heller ikke kræve sig utbetalt løn for mer end det antal skoleuker, de har holdt, om beregningen av lønnen efter kalendermaaned istedenfor pr. skoleuke i noget tilfælde skulde føre til et saadant resultat.

17 febr. **Stadfæstelse** — meddelt av Kirkedepartementet — paa det av A. H. Jestnæs og hustru ved gavebrev av 15 oktober 1911 oprettede »A. H. Jestnæs og hustrus legat« til fordel for indvaanere av Furnes samt paa de for dette legat under 15 november s. a. utfærdigede statutter.

17 febr. **Skrivelse** fra Finansdepartementet, hvori bl. a. uttales, at en eiers samtykke ikke antages at være nødvendig til at avholde takst over faste eiendomme efter skattelov for landet av 18 august 1911 § 80, andet led. Paa den anden side antages ikke eieren at være forpligtet til enten selv eller ved kjendtmand at fremvise sin eiendom for takstmændene.

Skrivelse fra Finansdepartementet til amtmanden i Nedenes amt, hvori uttales, at takstmænd efter skatteloven for landet av 18 august 1911 § 80, andet led, antages at være berettiget til at opmaale faste eiendomme og optælle trær i den utstrækning, som maatte være nødvendig til avgivelse av nøiagtig takst over faste eiendomme. 17 febr.

Regler*) for jagt og fangst i Mjelde bygdealmenning, approbert av Landbruksdepartementet 20 februar 1912. 20 febr.

Kongelig resolution, hvorved rikets bestyrelse under Kongens forestaaende reise til Trondhjem i henhold til grundlovens § 13 overdrages til Statsraadet, som ogsaa bemyndiges til at anordne, hvorledes der i forfaldstilfælde skal forholdes med bestyrelsen av de forskjellige regjeringsdepartementer. 20 febr.

Skrivelse fra Arbeidsdepartementet, Poststyrelsen, hvorefter ifølge skrivelse fra Utenriksdepartementet av 26 f. m. Argentina og Portugal (for sine kolonier og besiddelser Angola, Mosambique, de Cap Verdiske Øer, Guinea, Sao Thomé og Principe, Goa, Dameo, Diu, Macao og Timor) har tiltraadt den i Berlin den 3 november 1906 avsluttede radiotelegrafoverenskomst. Dog er for de nævnte koloniers og besiddelsers vedkommende tillægsoverenskomsten ikke tiltraadt og forbehold tat om at undta visse radiotelegrafstationer fra forpligtelsen ifølge artikel 3 i hovedoverenskomsten. 20 febr.

Skrivelse fra Utenriksdepartementet, hvorefter — ifølge officiel meddelelse fra den nederlandske regjering — Japan har ratificert overenskomster no. I—XI og XIII, undertegnet paa den 2den internationale fredskonferanse i Haag Notifikation herom er mottat av den nederlandske regjering 13 december f. a. 21 febr.

Plakat**) indeholdende forandring i plakat av 16 juli 1907 (kfr. plakater av 27 november 1908, 28 april, 18 oktober, 10 november og 1 december 1911 og 9 februar 1912) angaaende indførsel av husdyr og smitteførende gjenstande. 22 febr.

I kraft av lov om foranstaltninger mot smitsomme husdyrsygdomme av 14 juli 1894 § 17 (jfr. tillægslov av 26 mai 1899) bestemmes herved, at punkt II og VII i de ved kgl.

*) Bekjendtgj. 23 febr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 7, hvor reglerne er indtat.

**) Bekjendtgj. 23 februar i Lovtid. 1ste avd. nr. 7.

22 febr. plakat av 16 juli 1907 (kfr. plakater av 27 november 1908, 28 april, 18 oktober, 10 november og 1 december 1911 og 9 februar 1912) fastsatte bestemmelser angaaende indførsel av husdyr og smitteførende gjenstande indtil videre skal lyde saaledes:

II. Storfæ, faar og gjeter kan indføres fra Sverige — med undtagelse av Malmöhus län — til livdyr eller til slagtning paa følgende vilkaar:

1. a) pr. jernbane direkte til Fredrikshald eller til Kristiania over Fredrikshald eller Kongsvinger eller ad nærmeste landevei til direkte indlastning i jernbanevogn paa Kornsjø station, hvorfra dyrene føres snarest mulig pr. jernbane til Fredrikshald eller Kristiania, b) sjøværts direkte til Fredrikshald eller Kristiania, c) pr. jernbane direkte til Trondhjem til slagtning i denne by.
2. Det skal ved en attest, utstedt av autorisert svensk dyrlæge, politimyndighet eller toldstationsbestyrer ved grænsen godtgjøres, at dyrene kommer fra et distrikt, hvor der ikke for tiden optræder eller i de sidst forløpne 6 maaneder har optraadt smitsom mund- og klovsyke eller ondartet lungesyke, samt at dyrene ikke er indført fra Malmöhus län eller i de nærmest forutgaaende 6 maaneder fra utlandet.
3. Dyrene skal være merket eller i attesten saaledes beskrevet, at deres identitet kan tilfredsstillende konstateres.
4. Dyrene skal ved ankomsten føres til de indhegnede, for saadant øiemed reserverte kvægtorv, hvor de blir at underkaste undersøkelse av vedkommende kommunale dyrlæge.
5. Det kvæg, der agtes solgt som livdyr, skal opstaldes i særskilt avdeling paa det kommunale fjøs i 48 timer, helligdage ikke iberegnet, og i denne tid undersøkes med tuberkulin.
6. Det kvæg, der ved denne undersøkelse findes lidende av eller mistænkt for tuberkulose, merkes i huden med et indbrændt tydelig T.
7. Det kvæg, der indføres for at sælges til slagt, skal paa samme vis merkes med et i huden indbrændt tydelig S.
8. De med T og S brændemerkede dyr skal inden 4 døgn efter indførselen slagtes overensstemmende med de nærmere bestemmelser, som Landbruksdepartementet fastsætter. Dyr, som indføres til Kristiania eller Fredrikshald, skal henstaa paa karantænefjøset, indtil de føres direkte fra dette til

slagteren. Dog kan dyr, indført til Fredrikshald, 22 febr.
føres direkte med jernbanen fra karantænefjøset i Fredrikshald til umiddelbar slagtning i Kristiania, naar de ved den paa karantænefjøset i Fredrikshald foretagne undersøkelse findes fri for tegn paa ondartet smitsom sygdom. Karantænefjøsets bestyrer skal i fjøsets protokol anføre, hvorhen de fra karantænefjøset fjernede dyr føres for at slagtes, samt har at underrette vedkommende politikammer om, hvor slagtning av karantænerte dyr finder sted, forsaavidt saadan slagtning skal ske utenfor kommunalt slagtehus.

9. Karantænefjøset blir at holde strengt avsperret for publikum, indtil sundhetsundersøkelse av samtlige indførte dyr har fundet sted, og dyrene er fundet fri for tegn paa ondartet smitsom husdyrsygdom.

10. Kvæg, der ved undersøkelse findes fri for tuberkulose, skal paa en iøinefaldende maate være merket med ordet »Sund« samt aarstallet for den stedfundne undersøkelse.

11. Som erstatning for de med heromhandlede undersøkelse, merkning, opstaldning og foring av dyrene samt anskaffelse av tuberkulin, instrumenter, fjøsets rensning og desinfektion m. v. forbundne omkostninger skal vedkommende kommune være berettiget til at avkræve importøren en av kommunestyret fastsat og av Landbruksdepartementet godkjendt avgift for hvert dyr.

12. Landbruksdepartementet bemyndiges til forøvrig at fastsætte nærmere bestemmelser angaaende den her omhandlede imports ordning med hensyn til dyrenes slagtning, deres undersøkelse og merkning samt attester og protokoller m. v.

VII. Indførsel av græs, høi og halm til furage forbydes fra alle land undtagen fra Sverige og fra de russiske havner ved Nordishavet og det Hvite Hav, hvorfra det er tillatt at indføre disse varer til Finmarken. Dog skal det indtil videre være forbudt at indføre disse varer fra Malmöhus län i Sverige.

Disse bestemmelser træder i kraft straks.

Den Norske Regjerings resolution,*) hvorved der 22 febr.
i medhold av § 2 i lov om ansvar for skade paa bofæ ved hund samt om optagelse av hund m. v. av 11 juni 1903

*) Bekjendtgj. 23 febr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 7, hvor beslutningen er indtat.

22 febr. meddeles approbation paa en av Lille-Elvedalens herredsstyre, Hedemarkens amt, under 5 februar 1912 fattet beslutning angaaende optagelse av streifende hund inden herredet m. v.

22 febr. **Den Norske Regjerings resolution,***) hvorved der i medhold av lov om ansvar for skade paa bofæ ved hund samt om optagelse av hund m. v. av 11 juni 1903, dens § 2, passus II, meddeles approbation paa en av Klingens herredsstyre, Nordre Trondhjems amt, under 22 januar 1912 fattet beslutning, hvorefter hund, som i Klingens herred i den tid, da bofæ holdes paa havn, findes streifende om uten ledsager i havnegang utenfor indmarken, kan efter foranstaltning av grundeieren eller nogen i strækningen havneberettiget optages, eller, hvis hunden tidligere har været optat, og der er gaat frem overensstemmende med § 4 i nævnte lov, — dræpes paa stedet.

22 febr. **Den Norske Regjerings resolution**, hvorved bestemmes:

At efternævnte bestemmelser i reglement for middelskoleeksamen av 16 mai 1911 gives følgende ordlyd:

§ 3, A, 1, religion.

Ved utgangen av klasse III:

Man undersøker om eksaminanden har sikkert kjendskap til det pensum, som er læst og repetert i klasse III, nemlig: Bibelhistorien indtil Apostelhistorien. Katekismens 5 parter og »forklaringen« i sin helhet (Luthers forklaring til de 3 sidste parter kræves ikke lært utenad).

Omtrent 20 salmevers.

Ved utgangen av klasse IV prøves eksaminanden i det, som er gjennemgaat i aaret, nemlig:

Apostelhistorien. Kirkehistoriske skildringer. Bergprækenen. Oversigt over de bibelske skrifter, kort oversigt over kirkeaaret og vor gudstjenestes ordning.

Privatister og elever av en eksamensberettiget middelskole, som er kombinert med en underofficersskole, har adgang til at prøves i det hele pensum under ett.

I henhold til § 7, første og andet led, i loven av 27 juli 1896 bortfalder prøve i religion for eksaminander, som enten ikke tilhører statskirken eller av skolens bestyrer er fritat for faget, fordi særlige omstændigheter er tilstede.

§ 3, B, 11, a. Haandgjerning for gutter. Eksaminandene har at utføre et arbeide efter en forelagt arbeidstegning.

For elever av en eksamensberettiget middelskole, som er kombinert med en underofficersskole, kan prøve bortfalde.

---

*) Bekjendtgj. 23 febr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 7.

Den Norske Regjerings resolution, hvorved bl. a. bestemmes, at høieste resolution av 4 december 1877 angaaende avholdelse av saketingene i Sogns fogderi forandres derhen, at høsttingene for Ytre Sogns sorenskriveri begynder en dag i september maaned. 22 febr.

Den Norske Regjerings resolution, hvorved der paa sedvanlige betingelser tillates oprettet et nyt apotek i Skien i strøket Lie—Duestien paa et av Justisdepartementet nærmere fastsat sted. 22 febr.

Den Norske Regjerings resolution, hvorved den av Gjøviks ølsamlag i generalforsamling den 18 januar 1912 vedtagne og av Gjøviks bystyre i møte den 23 s. m. godkjendte forandring i § 1 i de ved den Norske Regjerings resolution av 27 november 1907 stadfæstede vedtægter for samlaget i medhold av §§ 23 og 35 i lov om salg og skjænkning av brændevin m. v. av 17 mai 1904 stadfæstes. 22 febr.

Skrivelse fra Fængselsstyrelsen til riksadvokaten, hvori meddeles, at Bergens tvangsarbeidsanstalt vil bli nedlagt fra 1 april 1912, og at som følge herav mandlige tvangsarbeidere fra Bergens, Bergenhus og Romsdals lagsogn fremtidig blir at sende til Kristiania tvangsarbeidsanstalt. 22 febr.

Lov*)[1]) om forandring i lov av 29 mars 1906 med tillægslov av 1 mai 1909 om mandtal og stortingsvalg. 27 febr. Nr. 1.

1.

Efternævnte bestemmelser i lov av 29 mars 1906 med tillægslov av 1 mai 1909 om mandtal og stortingsvalg skal lyde som følger:

§ 11, andet led. Indkaldelsen skal gjøre rede for, naar og hvor valgtinget holdes, og naar stemmegivningen skal være tilendebragt. Tiden for stemmegivningen bør sættes saa rummelig, som forholdene tillater; den maa under ingen omstændighet være kortere end 5 timer.

§ 17. Naar formanden har sagt fra, saaledes som § 14 foreskriver, faar de i mandtallet indførte vælgere, hvis stemmeret ikke er suspendert, efterhvert som de møter frem, adgang til at stemme. Fremgangsmaaten er denne: Først sættes der et kryds i mandtallet ved dens navn, der vil stemme. Saa gir et medlem av valgstyret ham en konvolut med offentlig

*) Bekjendtgj. 28 febr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 8.

[1]) Stort. besl. 17 febr. Se Ot. prp. nr. 3 for 1911. Indst. O. VII for 1911. Dok. nr. 18 for 1911. St. tid. forh. i Ot. s. 24—58, 306; i Lt. s. 15—22, 24.

27 febr. Nr. 1.

stempel og viser ham et avsondret rum i valglokalet, hvor han uset av alle kan lægge stemmeseddelen ind i konvolutten. Konvolutten lægger han saa ned i en urne, som staar paa valgstyrets bord.

Foregaar stemmegivning paa flere steder i valgsognet, skal ogsaa vælgere, som ikke staar i vedkommende del av mandtallet, faa adgang til at avlevere sin stemmeseddel. En saadan vælger skal dog ikke lægge konvolutten med ilagt stemmeseddel ned i valgurnen, men gi den til valgstyret. Dette skal lægge konvolutten i et særskilt omslag, klæbe dette til, skrive vælgerens navn og adresse utenpaa og avgi det til det sedvanlige valgstyre (§ 8) efter stemmegivningens avlysning (jfr. § 26).

Valgstyret kan forlange, at en ukjendt vælger godtgjør, at han er den, han gir sig ut for.

§ 18. Ogsaa den, som ved valgstyrets kjendelse (§ 5, jfr. § 7) er negtet stemmeret, skal faa adgang til at avlevere sin stemmeseddel. Han skal dog ikke lægge konvolutten med ilagt stemmeseddel ned i valgurnen, men gi den til valgstyret. Dette skal lægge konvolutten i et særskilt omslag, klæbe dette til, skrive vælgerens navn og adresse utenpaa og forvare det ubrutt. Ifald han saa efter Stortingets avgjørelse faar stemmeret, gaar man frem efter § 27, andet led, ved den nye optælling av stemmerne.

§ 21, nr. 3. 3. De samme to vidner skal derefter egenhændig underskrive:

a. paategningen paa stemmeseddelkonvolutten til vitterlighet,
b. en bevidnelse paa følgebrevet om, at vælgeren ved fuld sans og samling i vidnernes paasyn, paa tid og sted som i brevet nævnt, egenhændig eller med paaholden pen har skrevet sit navn under følgebrevet og vedkjendt sig dettes indhold.

§ 23, første led. Stemmesedler, som sendes ind av stemmeberettigede, som under valgtinget opholder sig i riket, men ved lovlig forfald er hindret fra at møte, maa for at være gyldige ikke være avgit tidligere end dagen efter klagefristens utløp (§ 6) eller ved omvalg eller valg, som Stortinget paabyder i henhold til §§ 48, 49 og 50, dagen efter, at valgstyret har utfærdiget indkaldelse til dette (§ 39).

§ 27. Det sedvanlige valgstyre (§ 8) undersøker først, om de vælgere, som har avlevert stemmeseddel i henhold til § 17, andet led, har adgang til at stemme, og saafremt de ikke har benyttet sig herav i sin egen stemmekreds, sætter valgstyret et kryds ved vælgerens navn i mandtallet, tar stemmeseddelkonvolutten ut av omslaget og lægger den ned i valgurnen. I motsat fald skal stemmeseddelen vrakes og omslaget forvares ubrutt.

Derefter begynder valgstyret at aapne og prøve alle for- 27 febr.
faldsanmeldelser. Under aapningen passer det paa at sætte Nr. 1.
omslagsnummeret baade paa følgebrevet og den konvolut, som stemmeseddelen ligger i, og paa andre bilag.

Naar valgstyret har gjennemgaat og prøvet alle forfaldsanmeldelser, aapner det, forsaavidt forfaldene er godkjendt, de konvolutter, som følger med, tar stemmesedlerne ut, lægger dem ulæst ind i hver sin konvolut med offentlig stempel og lægger disse ned i en særskilt urne for forfaldsstemmer.

Er forfaldet ikke godkjendt, eller er forfaldsanmeldelsen indsendt av nogen, som ved valgstyrets kjendelse (§ 5, jfr. § 7) er negtet stemmeret, skal den konvolut, som stemmeseddelen er fremsendt i, ikke aapnes. Saavel de aapnede som de ikke aapnede stemmeseddelkonvolutter forvares sammen med forfaldsanmeldelserne.

§ 28. Har en vælger indsendt flere følgebreve med samme eller forskjellig datum, er de alle ugyldige.

Har en vælger med samme følgebrev sendt flere stemmeseddelkonvolutter med paategninger, som svarer til følgebrevets indhold, lægger valgstyret alle hans stemmesedler ind i en og samme konvolut med offentlig stempel. Om nogen av stemmesedlerne skal godkjendes, avgjøres efter regelen i § 20, 2det punktum.

§ 29, første led. Naar forfaldsanmeldelserne er prøvet, blandes konvolutterne i hver av urnerne vel om hverandre. Derefter foretages stemme-optællingen særskilt for personlig avgivne stemmesedler og for forfaldsstemmer.

§ 31, første led. Naar stemme-optællingen er tilendebragt, skal navnene paa alle, som har faat stemmer til stortingsmand eller til varamand, indskrives i valgboken med tilføielse av enhvers samlede stemmetal, og hvorledes dette fordeler sig paa personlig avgivne stemmer og forfaldsstemmer.

§ 33, andet led. Er valgsognet del av en valgkreds, skal valgstyret paa valgtinget utfærdige et dokument, som i overensstemmelse med valgboken (§ 31) indeholder navnene paa alle dem, som ved valget har faat stemmer til stortingsmand eller til varamand, med tilføielse av enhvers samlede stemmetal, og hvorledes dette fordeler sig paa personlig avgivne stemmer og forfaldsstemmer. Dette dokument skal valgstyret uten ophold sende amtmanden (jfr. § 9, 3dje led).

§ 37, andet led. Naar sammenlægningen er utført, skal amtmanden i en av departementet godkjendt bok indføre navnene paa alle dem, som i et eller flere av kredsens valgsogn har faat stemme til stortingsmand eller varamand, med tilføielse av enhvers samlede stemmetal, og hvorledes dette fordeler sig paa personlig avgivne stemmer og forfaldsstemmer. Tillike an-

27 febr. Nr. 1.

fører han, hvem ifølge ovenstaaende regler er at anse som valgt, eller — i tilfælde — at valget har faat saadant utfald, at omvalg maa holdes (§ 32, første led).

§ 41, første led. Efterat stortingsmand og varamand er kaaret for valgkredsen, skal hvert valgstyres formand uten ophold indsende til Stortingets kontor en bekræftet avskrift av det bokførte paa valgtinget, stemmeretsmandtallet eller avskrift eller avtryk av samme, samtlige indkomne forfaldsanmeldelser med tilhørende stemmeseddelkonvolutter, indgivne skriftlige klager og besværinger saavelsom de stemmesedler, hvis antagelse er negtet av valgstyret, eller som maatte være avlevert til valgstyret i henhold til § 18.

II.

Bestemmelserne i samme lovs § 22 ophæves.

III.

Denne lov træder i kraft straks.

Efter disse forandringer er nævnte lov (nr. 1) av 29 mars 1906 med tillægslov av 1 mai 1909 nu saalydende:

27 febr. Nr. 1.

Lov om mandtal og stortingsvalg [1]).

Første kapitel.

Om mandtallet.

§ 1. Mandtal over dem, som har stemmeret efter grundloven, skal i valgsognet føres for kjøpstad av magistraten, for herred av lensmanden. For ladested med særskilt bystyre føres mandtallet av magistraten, om han bor paa stedet, men ellers av lensmanden.

Er et valgsogn delt i eller mellem flere lensmandsdistrikter, skal særskilt mandtal føres for hvert av de stykker, valgsognet saaledes er delt i.

Vedkommende departement gir de fornødne forskrifter om mandtallets indretning.

§ 2. Mandtal istandbringes i de aar, stortingsvalg holdes. Til grund lægges mandtallet fra forrige valg. I mandtallet indføres alle de, som den 1 august er bosat i valgsognet og har stemmeret efter grundlovens § 50, medmindre de har tapt stemmeretten efter grundlovens § 53. Likeledes indføres de, som senest paa den fastsatte valgdag kommer til at fylde det

---

[1]) Indtat i Lovtid. 1ste avd. for 1912 nr. 9 i henhold til lov av 27 juli 1896, nr. 5, ifølge kongelig resolution av 27 februar 1912.

25de aar og da vil ha været bosat her i landet i 5 aar, saa- 27 febr.
fremt de ellers opfylder stemmeretsvilkaarene. De, hvis stemme- Nr. 1.
ret er suspendert, indføres med anmerkning om suspensionen og om grunden til denne.

Den, som 1 august eller senere flytter til et andet valgsogn, indføres i dettes mandtal, naar han inden kl. 8 kvelden før det i § 7 omhandlede møte fremsætter begjæring herom for valgstyret og godtgjør, at han opfylder stemmeretsvilkaarene, samt at underretning om indførelse i det tilflyttede valgsogns mandtal av valgstyret kan bli meddelt valgstyret i det fraflyttede valgsogn, før valgting der holdes.

§ 3. Inden den 42de dag før valgtinget skal mandtalsføreren ha sat op et utkast til mandtal og en liste over dem, som han ikke har fundet at kunne indføre, forutsat at han har været i tvil om deres ret, eller de selv har krævet sig indført.

En mandtalsnævnd, bestaaende av mandtalsføreren og mindst to andre, som formandskapet vælger blandt sine egne medlemmer, skal i tiden mellem den 42de og den 32te dag før valgtinget gjennemgaa mandtalsutkastet og den nævnte liste. Er en kjøpstad delt i flere valgsogn, bør der i nævnden for hvert valgsogn saavidt mulig indvælges personer, som er bosat i dette. I det tilfælde, som § 1, andet led, nævner, skal hver av mandtalsførerne delta i nævnden, forsaavidt vedkommer hans eget distrikt. Nævnden vælger selv sin formand. Dens vedtak fattes ved stemmeflerhet. Er stemmerne like, gjør formandens stemme utslaget. Vedtakene indføres i en bok, som er godkjendt av amtmanden.

Mandtalsføreren skal uopholdelig sende den, som selv har krævet sig indført i mandtallet, men som nævnden ikke har fundet at kunne indføre, underretning om nævndens vedtak og om grunden til dette. Saadan underretning bør han ogsaa saavidt mulig sende hver den, som stod i forrige mandtal, men som nævnden ikke har indført i det nye.

§ 4. Senest den 32te dag før valgtinget skal mandtalsføreren utlægge eksemplarer av det mandtal, som nævnden har utarbeidet, paa steder, som herredsstyret paa landet og formandskapet i byene vælger. Tiden og stedet for utlæggelsen skal mandtalsføreren betimelig kundgjøre med opfordring til enhver om at klage, dersom han maatte finde, at han selv eller nogen anden med urette er indført, utelatt eller indført med eller uten anmerkning om suspension. Kundgjørelsen skal desuten gjøre rede for adgangen til at begjære sig indført efter § 2, sidste led, for den lovbefalte maate at klage paa (§ 6) og for stedet hvor og dagen og klokkeslettet naar begjæringen eller klagen senest maa være indgit.

27 febr. Nr. 1.

§ 5. Naar mandtallet er utlagt, kan ingen indføres i dette uten efter kjendelse, som valgstyret avsiger (§ 7) enten i henhold til klage, som i tide (§ 6) er indgit, eller i henhold til § 2, andet led, eller paa grund av opdaget feil. Naar undtages de i § 7, 2det led, nævnte tilfælde, gjælder samme regel for utslettelse av mandtallet og for tilføielse og slettelse av anmerkning om suspension. Dog kan valgstyret ogsaa uten klage avsige kjendelse herom paa grund av indtraadt forandring i nogens stemmeretsvilkaar.

Urigtige kjendelser, som kan ha hat indflydelse paa valget, eller som er indanket for Stortinget, omgjøres av dette. Andre forandringer i mandtallet kan Stortinget ikke gjøre.

§ 6. Klager over mandtallets indhold maa være indgit til valgstyret før kl. 8 den 14de kveld før valget. De skal være skriftlige og nævne de grunde, som de er bygget paa. En liste over dem, som klagerne vedkommer, skal utlægges straks efter fristens utløp paa de steder, hvor mandtallet har været utlagt.

Er indsigelse fremkommet mot nogens stemmeret, skal mandtalsføreren uopholdelig gi ham underretning derom. Saadan underretning skal han ogsaa saavidt mulig gi, om han efter mandtallets utlæggelse faar rede paa saadanne omstændigheter, som han maa tro vil føre til nogens utslettelse av mandtallet eller til anmerkning om suspension.

§ 7. En av de 7 sidste dage før valget skal valgstyret (§ 8) komme sammen til avsigelse av kjendelser efter § 5. Tiden og stedet for møtet, som er offentlig, maa i forveien være kundgjort. Under møtet har den, om hvis stemmeret der handles, og den, som har klaget, ret til selv og ved fuldmægtig at uttale sig og føre sine bevis.

Utslettelse av mandtallet paa grund av meddelelse fra et andet valgstyre om en persons indførelse i dettes mandtal i henhold til § 2, 2det led, kan ske uten kjendelse, naar meddelelsen først fremkommer efter det i nærværende paragrafs 1ste led omhandlede møte.

Andet kapitel.

Om valget.

§ 8. Valgstyret skal for hvert valgsogn bestaa av mandtalsføreren — mandtalsførerne — og valgsognets formænd.

Er mandtalsførerens distrikt delt i eller mellem flere valgsogn, bestemmer han med amtmandens samtykke, i hvilken utstrækning han skal delta i de forskjellige valgstyrer. Amtmanden kan beskikke en anden til som sættemandtalsfører at tjenestgjøre i valgsogn, hvor den sedvanlige mandtalsfører ikke selv kan gjøre tjeneste.

Er kjøpstad delt i flere valgsogn, skal formandskapet til 27 febr.
medlemmer av hvert valgstyre opnævne saa mange av sine med- Nr. 1.
lemmer, som det finder hensigtsmæssig, og saavidt mulig saadanne, som er bosat inden vedkommende valgsogn.

Valgstyret vælger selv sin formand. Det er beslutningsdygtig, naar to tredjedele av dets medlemmer er tilstede. I det tilfælde, som § 7 nævner, bør mandtalsføreren altid være med.

§ 9. Valgting skal holdes i oktober maaned, aaret før det første ordentlige Storting i hver valgomgang træder sammen.

Bestaar en valgkreds av flere valgsogn, skal amtmanden, efterat han først har indhentet uttalelse fra herreds- eller bystyrerne i kredsen, i betimelig tid fastsætte en dag, da der skal holdes valg i alle kredsens valgsogn. Om berammelsen gir han alle valgstyrer underretning.

Bestaar en kjøpstadskreds av flere valgsogn, som ikke alle ligger i samme amt, fastsættes valgdagen av amtmanden i det amt, hvortil det i ordenen først opførte valgsogn hører.

Bestaar valgkredsen av et eneste valgsogn, skal valgstyret selv fastsætte valgdagen.

Valgstyret skal gi en foreløbig kundgjørelse om valgdagen med et varsel paa mindst 4 maaneder. Mandtalsføreren sørger for, at valgstyret betimelig træder sammen.

§ 10. Valgtingene holdes i passende lokaler, som herredsstyret paa landet og formandskapet i byene vælger; i mangel av andet tjenlig lokale holdes tinget i kirke.

Hvor valgstyret finder det nødvendig, forat stemmegivningen skal kunne tilendebringes paa én dag, eller ønskelig til lettelse for vælgerne, bør det fastsætte, at der skal holdes valgting til stemmegivning paa flere steder, paa hvert sted for en viss del av mandtallet.

Bestaar et valgsogn paa landet av flere kirkesogn, skal i hvert fald valgting til stemmegivning holdes i hvert kirkesogn.

§ 11. I betimelig tid indkalder valgstyret de stemmeberettigede til valgtinget.

Indkaldelsen skal gjøre rede for, naar og hvor valgtinget holdes, og naar stemmegivningen skal være tilendebragt. Tiden for stemmegivningen bør sættes saa rummelig, som forholdene tillater; den maa under ingen omstændighet være kortere end 5 timer.

Hvis stemmegivning skal foregaa paa flere steder i valgsognet, skal indkaldelsen desuten gjøre rede for, hvem der kan stemme paa de forskjellige steder.

§ 12. Valgtinget begynder til fastsat tid, hvad enten faa eller mange vælgere møter.

27 febr. Nr. 1.

Kan valget ikke bli fuldført paa én dag, fortsætter man de næste dage undtagen de timer, gudstjeneste holdes.

Formanden for valgstyret indfører alt, som forhandles og avgjøres paa valgtinget, i en bok (valgboken), som amtmanden har godkjendt for valgsognet, og som mandtalsføreren forvarer.

§ 13. Skal stemmegivning foregaa paa flere steder i valgsognet, forestaar et særskilt valgstyre paa mindst 3 medlemmer valgtinget paa hvert sted.

Det sedvanlige valgstyre (§ 8) opnævner de særskilte valgstyrer og formændene i disse, saavidt mulig blandt sine egne medlemmer og forøvrig blandt kommunens repræsentanter, fortrinsvis saadanne, som har bolig i vedkommende stemmekreds. Er repræsentanternes antal utilstrækkelig, kan andre stemmeberettigede vælges til medlemmer av de særskilte valgstyrer.

I hvert særskilt valgstyre skal der være mindst ett medlem av det sedvanlige valgstyre eller av kommunens repræsentantskap.

§ 14. Formanden for valgstyret (det sedvanlige eller særskilte) gir tydelig tilkjende, naar valgtinget er sat, og oplæser saa grundlovens §§ 50—64.

Dernæst siger han fra om de forandringer, som er gjort i mandtallet ved kjendelser efter § 5, jfr. § 7.

§ 15. Paa valgtinget skal der stemmes under ett paa stortingsmand og paa varamand for valgkredsen, dog saaledes, at der i stemmesedlene skal sondres mellem dem; er dette ikke uttrykkelig gjort, betragtes den først opførte som stortingsmand og den anden som varamand.

§ 16. Paa valgtinget kan ingen strid om stemmeret reises.

Indsigelse mot, at valget fremmes, skal fremsættes, saasnart tinget er sat, eller det, hvorpaa indsigelsen bygges, er indtruffet.

Om forfald er lovlig, avgjøres, naar stemmesedlene er avlevert. Indsigelse mot forfald fremsættes, naar følgebrevet er aapnet.

Valgstyret avgjør hver indsigelse, før det gaar videre (jfr. dog § 26).

Stortinget kan altid prøve avgjørelserne.

§ 17. Naar formanden har sagt fra, saaledes som § 14 foreskriver, faar de i mandtallet indførte vælgere, hvis stemmeret ikke er suspendert, efterhvert som de møter frem, adgang til at stemme. Fremgangsmaaten er denne: Først sættes der et kryds i mandtallet ved dens navn, der vil stemme. Saa gir et medlem av valgstyret ham en konvolut med offentlig stempel og viser ham et avsondret rum i valglokalet, hvor han uset av alle

kan lægge stemmeseddelen ind i konvolutten. Konvolutten lægger han saa ned i en urne, som staar paa valgstyrets bord. 27 febr. Nr. 1.

Foregaar stemmegivning paa flere steder i valgsognet, skal ogsaa vælgere, som ikke staar i vedkommende del av mandtallet, faa adgang til at avlevere sin stemmeseddel. En saadan vælger skal dog ikke lægge konvolutten med ilagt stemmeseddel ned i valgurnen, men gi den til valgstyret. Dette skal lægge konvolutten i et særskilt omslag, klæbe dette til, skrive vælgerens navn og adresse utenpaa og avgi det til det sedvanlige valgstyre (§ 8) efter stemmegivningens avlysning (jfr. § 26).

Valgstyret kan forlange, at en ukjendt vælger godtgjør, at han er den, han gir sig ut for.

§ 18. Ogsaa den, som ved valgstyrets kjendelse (§ 5, jfr. § 7) er negtet stemmeret, skal faa adgang til at avlevere sin stemmeseddel. Han skal dog ikke lægge konvolutten med ilagt stemmeseddel ned i valgurnen, men gi den til valgstyret. Dette skal lægge konvolutten i et særskilt omslag, klæbe dette til, skrive vælgerens navn og adresse utenpaa og forvare det ubrutt. Ifald han saa efter Stortingets avgjørelse faar stemmeret, gaar man frem efter § 27, 2det led, ved den nye optælling av stemmerne.

§ 19. Konvolutterne skal være ugjennemsigtige, ha samme størrelse, form og farve og være uten tilfæstet eller paasat særmerke.

Stemmesedlene skal være av hvitt papir og uten underskrift eller særmerke, der betegner, hvem der har avlevert stemmeseddelen. De skal lyde paa de to navngivne personer, som vælgeren ønsker til stortingsmand og varamand for valgkredsen (§ 15). Lyder en stemmeseddel paa fler end to personer, betragtes den først opførte som stortingsmand og den anden som varamand uten hensyn til, om der paa stemmeseddelen er sondret mellem stortingsmand og varamand. Lyder den kun paa ett navn, ansees dette som stortingsmandens.

§ 20. Er en konvolut eller stemmeseddel ikke saa beskaffen, som ovenfor er sagt, skal stemmeseddelen være ugyldig og vrakes.

Ligger der flere stemmesedler i en konvolut, skal de vrakes alle, om de er ulike, men den ene godkjendes, om de alle er enslydende.

§ 21. 1. Den, som under valgtinget opholder sig i riket og med hjemmel av denne lovs § 24 (jfr. grundlovens § 60) vil stemme uten at møte personlig, skal benytte saadan stemmeseddel, som § 19 bestemmer, og skal, i enrum og uset, lægge sin stemmeseddel ind i en særskilt konvolut og klæbe denne sammen.

27 febr. Nr. 1.

2. Naar dette er gjort, skal vælgeren i overvær av to vidnedygtige personer, av hvilke mindst én skal være over 21 aar, egenhændig underskrive:

a. en paategning paa konvolutten om, at den indeholder hans stemmeseddel,

b. et datert følgebrev til valgstyret, hvori han skal gjøre nøie rede for de omstændigheter, som begrunder forfaldet, og erklære paa ære og samvittighet, at han selv frivillig, i enrum og uset, har lagt stemmesedlen ind i den konvolut, som han sender den i, og selv har klæbet konvolutten sammen.

Er vælgeren ute av stand til at skrive egenhændig, kan han skrive med paaholden pen.

3. De samme to vidner skal derefter egenhændig underskrive:

a. paategningen paa stemmeseddelkonvolutten til vitterlighet,

b. en bevidnelse paa følgebrevet om, at vælgeren ved fuld sans og samling i vidnernes paasyn, paa tid og sted som i brevet nævnt, egenhændig eller med paaholden pen har skrevet sit navn under følgebrevet og vedkjendt sig dettes indhold.

4. Følgebrevet skal desuten være paategnet eller ledsaget av en datert og egenhændig underskrevet bevidnelse fra en eller flere troværdige personer om rigtigheten av de omstændigheter, som er anført til begrundelse av forfaldet, eller ledsaget av andre bevis herfor.

5. Følgebrevet og stemmeseddelkonvolutten og i tilfælde andre bilag lægger vælgeren i et fælles omslag. Dette lukker han, adresserer det til valgstyret og forsyner det med paaskrift om, at det indeholder stemmeseddel og forfaldsanmeldelse.

§ 22 (er ophævet ved lov nr. 1 av 27 februar 1912).

§ 23. Stemmesedler, som sendes ind av stemmeberettigede, som under valgtinget opholder sig i riket, men ved lovlig forfald er hindret fra at møte, maa for at være gyldige ikke være avgit tidligere end dagen efter klagefristens utløp (§ 6) eller ved omvalg eller valg, som Stortinget paabyder i henhold til §§ 48, 49 og 50, dagen efter, at valgstyret har utfærdiget indkaldelse til dette (§ 39).

Stemmeseddelen ansees for at være avgit den dag, følgebrevet underskrives.

§ 24. Lovlig forfald (grundlovens § 60) har:

a. de vælgere, som ikke kan møte paa valgtinget paa grund av naturhindring, sygdom, alderdomssvakhet, legemsfeil, svangerskap, nedkomst, diegivning eller nødvendig tilsyn med smaa barn eller andre hjælpeløse personer;

b. de vælgere, som ikke kan møte paa valgtinget paa grund av militær tjeneste eller vigtige og uopsættelige pligter av anden art eller paa grund av forretninger, hvis tilsidesættelse vilde paaføre vælgeren et væsentlig velfærdstap. 27 febr. Nr. 1.

Er forfaldsanmeldelse indsendt, men grunden til forfaldet bortfalder saa tidlig, at vælgeren kan møte personlig paa valgtinget, skal forfaldet forkastes.

§ 25. I en av amtmanden godkjendt bok, som indrettes efter et av vedkommende departement fastsat skema, skal valgstyrets formand indføre alle forfaldsanmeldelser i nummerrække med angivelse av tiden, naar han tok imot dem.

De tilsvarende nummer sætter han paa omslagene, som han ikke skal aapne, hvis de har paaskrift om, at de indeholder stemmeseddel. Mangler saadan paaskrift paa noget omslag, og han derfor har maattet aapne det, skal han straks lægge det og indholdet ind i en konvolut, som han forsegler og sætter nummer paa, saaledes som før er sagt.

Naar valgstyret skal begynde at aapne og prøve forfaldsanmeldelserne, skal formanden fremlægge den foran nævnte bok og alle de brev, som er indført før valgtinget.

De forfaldsanmeldelser, som inden stemmegivningens avlysning kommer ind paa selve valgtinget, faar likeledes hver sit nummer paa omslaget, men i boken skrives alene, hvor mange det er i det hele.

§ 26. Naar den tid er utløpet, som var fastsat for stemmegivningen, og de da tilstedeværende vælgere har faat adgang til at stemme, spør formanden, om der er nogen, som har forfaldsanmeldelser at komme frem med. Naar dette er gjort og mulige forfaldsanmeldelser er mottat, avlyser han stemmegivningen.

Holdes valgting til stemmegivning paa flere steder, skal det særskilte valgstyre bokføre alt, som forhandles, i en dertil av valgstyret godkjendt bok. Reises ved saadant valgting indsigelse mot valgets fremme, bokføres indsigelsen med begrundelse. Derefter mottages stemmesedlene. Disse tillikemed de indkomne uaapnede forfaldsanmeldelser og den benyttede del av mandtallet samt valgboken bringes snarest mulig i en forseglet pakke det sedvanlige valgstyre til videre behandling.

§ 27. Det sedvanlige valgstyre (§ 8) undersøker først, om de vælgere, som har avlevert stemmeseddel i henhold til § 17, andet led, har adgang til at stemme, og saafremt de ikke har benyttet sig herav i sin egen stemmekreds, sætter valgstyret et kryds ved vælgerens navn i mandtallet, tar stemmeseddelkonvolutten ut av omslaget og lægger den ned i valgurnen. I motsat fald skal stemmeseddelen vrakes og omslaget forvares ubrutt.

27 febr. Nr. 1.

Derefter begynder valgstyret at aapne og prøve alle forfaldsanmeldelser. Under aapningen passer det paa at sætte omslagsnummeret baade paa følgebrevet og den konvolut, som stemmeseddelen ligger i, og paa andre bilag.

Naar valgstyret har gjennemgaat og prøvet alle forfaldsanmeldelser, aapner det, forsaavidt forfaldene er godkjendt, de konvolutter, som følger med, tar stemmesedlene ut, lægger dem ulæst ind i hver sin konvolut med offentlig stempel og lægger disse ned i en særskilt urne for forfaldsstemmer.

Er forfaldet ikke godkjendt, eller er forfaldsanmeldelsen indsendt av nogen, som ved valgstyrets kjendelse (§ 5, jfr. § 7) er negtet stemmeret, skal den konvolut, som stemmeseddelen er fremsendt i, ikke aapnes. Saavel de aapnede som de ikke aapnede stemmeseddelkonvolutter forvares sammen med forfaldsanmeldelserne.

§ 28. Har en vælger indsendt flere følgebrev med samme eller forskjellig datum, er de alle ugyldige.

Har en vælger med samme følgebrev sendt flere stemmeseddelkonvolutter med paategninger, som svarer til følgebrevets indhold, lægger valgstyret alle hans stemmesedler ind i en og samme konvolut med offentlig stempel. Om nogen av stemmesedlene skal godkjendes, avgjøres efter regelen i § 20, 2det punktum.

§ 29. Naar forfaldsanmeldelserne er prøvet, blandes konvolutterne i hver av urnerne vel om hverandre. Derefter foretages stemme-optællingen særskilt for personlig avgivne stemmesedler og for forfaldsstemmer.

De stemmesedler, som valgstyret finder lovlige, læser et medlem av valgstyret tydelig op under tilsyn av et andet medlem eller gjennemgaar dem paa anden forsvarlig maate under samme tilsyn.

To medlemmer av valgstyret eller to andre av valgstyret opnævnte mænd skriver op sedlenes indhold.

Hele valgstyret har tilsyn med stemme-optællingen.

Ifald valget ikke tilendebringes med én gang, skal valgstyret forvare stemmesedlene og listerne over de opskrevne stemmer paa et sikkert sted under fælles forsegling.

§ 30. Forsaavidt de indkomne stemmesedler ikke ifølge § 41 skal indsendes til Stortingets kontor, forvarer valgstyret dem saaledes, som i § 29 er sagt, indtil Stortinget endelig har avgjort spørsmaalet om valgets gyldighet. Naar denne avgjørelse er truffet, skal sedlene brændes.

§ 31. Naar stemme-optællingen er tilendebragt, skal navnene paa alle, som har faat stemmer til stortingsmand eller til varamand, indskrives i valgboken med tilføielse av enhvers samlede stemmetal, og hvorledes dette fordeler sig paa personlig avgivne stemmer og forfaldsstemmer.

Hvis der blandt dem, som har faat stemme i valgsognet, findes nogen, som valgstyret ikke anser valgbar, skal det herom avgi uttalelse med oplysning om grunden dertil. 27 febr. Nr. 1.

§ 32. Den, som i valgkredsen har faat de fleste stemmer til stortingsmand, er kaaret som saadan, saafremt han har faat over halvdelen av alle de stemmer, som er avgit i valgkredsen og godkjendt; i motsat fald skal der holdes omvalg.

Den, som i valgkredsen har faat de fleste stemmer til varamand, er kaaret som saadan, medmindre der ifølge foregaaende led skal foretages omvalg; i tilfælde av stemmelikhet foretages lodtrækning.

§ 33. Utgjør valgsognet egen valgkreds, skal valgstyret paa valgtinget utfærdige fuldmagt (grundlovens § 64) for dem, som ifølge § 32 maatte være kaaret til stortingmand og varamand; dets formand skal sende fuldmagten til stortingsmanden og underrette varamanden om hans valg; samtidig skal han sende indberetning om valget til Regjeringen. Har ingen faat over halvdelen av stemmerne til stortingsmand, og der saaledes maa foregaa omvalg, skal valgstyret paa stedet beramme dette (§ 38).

Er valgsognet del av en valgkreds, skal valgstyret paa valgtinget utfærdige et dokument, som i overensstemmelse med valgboken (§ 31) indeholder navnene paa alle dem, som ved valget har faat stemmer til stortingsmand eller til varamand, med tilføielse av enhvers samlede stemmetal og hvorledes dette fordeler sig paa personlig avgivne stemmer og forfaldsstemmer. Dette dokument skal valgstyret uten ophold sende amtmanden (jfr. § 9, 3dje led).

§ 34. Valgstyret fatter sine vedtak og kjendelser ved stemmeflerhet. Er stemmerne like, gjør formandens stemme utslaget.

Enhver, som staar i valgsognets mandtal, og hvis stemmeret ikke er suspendert, har ret til at paaanke valgstyrets avgjørelser.

Kjendelser om stemmeret og om adgang til at avlevere stemmeseddel kan derhos paaankes av den, hvem kjendelsen er gaat imot.

§ 35. Valgboken skal oplæses av formanden og underskrives av hele valgstyret.

Dette gjøres hver dag, ifald valgtinget varer flere dage.

§ 36. Er valgdagen en virkedag, gjælder for de stemmeberettigede, indtil stemmegivningen er avlyst, reglerne om ret til arbeidshvile paa søndage — arbeidet ved de store fiskerier undtat.

Reglerne om salg og skjænkning av berusende drikke paa søn- og helligdage skal ogsaa gjælde paa stemmegivningsdagen.

27 febr. Nr. 1.

§ 37. I valgkreds, som bestaar av fler end ett valgsogn, skal amtmanden, saasnart han har mottat de i § 33, andet led, omhandlede dokumenter, uopholdelig paa grundlag av disse opgjøre valgutfaldet for kredsen, idet han sammenlægger de stemmer, som i forskjellige valgsogn er faldt paa de samme mænd.

Naar sammenlægningen er utført, skal amtmanden i en av departementet godkjendt bok indføre navnene paa alle dem, som i et eller flere av kredsens valgsogn har faat stemme til stortingsmand eller varamand, med tilføielse av enhvers samlede stemmetal, og hvorledes dette fordeler sig paa personlig avgivne stemmer og forfaldsstemmer. Tillike anfører han, hvem ifølge ovenstaaende regler er at anse som valgt, eller — i tilfælde — at valget har faat saadant utfald, at omvalg maa holdes (§ 32, første led).

Har nogen faat saa mange stemmer til stortingsmand, at han er kaaret som saadan, skal amtmanden utfærdige fuldmagt for ham og for varamanden; han skal sende fuldmagten til stortingsmanden og underrette varamanden om hans valg; samtidig skal han sende indberetning om valget til Regjeringen. Har ingen faat nok stemmer til stortingsmand, og der saaledes maa ske omvalg, skal amtmanden uopholdelig beramme dette (§ 38) og gi hvert valgstyre underretning derom.

Det bokførte underskrives av amtmanden, som sender avskrift derav til hvert av kredsens valgstyrer.

§ 38. Hvor valgstyret (§ 33) eller amtmanden (§ 37) berammer omvalg, skal dette ske med et varsel paa mindst 10, høist 20 dage.

Omvalget skal sættes til saadan tid, at valgopgjøret kan være tilendebragt inden november maaneds utgang (grundlovens § 54).

§ 39. Valgstyret utfærdiger snarest mulig indkaldelse til omvalget og sørger for, at den kundgjøres paa virksomste maate.

Indkaldelsen skal, foruten hvad der er foreskrevet i § 11, indeholde oplysning om alle dem, som i valgkredsen har faat stemmer til stortingsmand eller varamand, med tilføielse av enhvers stemmetal. Det skal uttrykkelig bemerkes, at vælgerne dog ikke er bundet til at stemme paa nogen av disse, samt at omvalgets utfald vil avgjøres saaledes som i § 40 sagt.

§ 40. Ved omvalget brukes mandtallet fra det oprindelige valg. Dog skal valgstyret indføre dem, som feilagtig var utelatt, stryke dem, som senere har mistet sin stemmeret ifølge grundlovens § 53, og sætte anmerkning om suspension ved dem, hvis stemmeret siden er suspendert. Saadan indførsel, strykning og anmerkning maa dog kun gjøres ved kjendelse, paa hvilken

reglerne i § 7 saavidt mulig finder anvendelse, og som kan prøves av Stortinget efter reglerne i § 5, sidste led. 27 febr. Nr. 1.

Om fremgangsmaaten ved det nye valgting og valgopgjør gjælder i det hele de samme regler som ved det oprindelige valg. Dog skal stemmegivningens utfald ikke avgjøres efter de i § 32 indeholdte regler, men saaledes, at den, som i valgkredsen faar de fleste stemmer til stortingsmand, er kaaret som saadan, selv om han ikke har faat over halvdelen av de avgivne og godkjendte stemmer; den, som faar de fleste stemmer til varamand, er kaaret som saadan; har to eller fler faat likemange stemmer enten til stortingsmand eller til varamand, skal der ske lodtrækning mellem dem.

Skulde den, der saaledes er kaaret til stortingsmand, tillike ha faat de fleste stemmer til varamand, blir den, der næst ham har faat de fleste stemmer som saadan, at anse som kaaret til varamand.

Ved omvalget bør stemmegivning ske paa de samme steder som ved de oprindelige valg.

§ 41. Efterat stortingsmand og varamand er kaaret for valgkredsen, skal hvert valgstyres formand uten ophold indsende til Stortingets kontor en bekræftet avskrift av det bokførte paa valgtinget, stemmeretsmandtallet eller avskrift eller avtryk av samme, samtlige indkomne forfaldsanmeldelser med tilhørende stemmeseddelkonvolutter, indgivne skriftlige klager og besværinger saavelsom de stemmesedler, hvis antagelse er negtet av valgstyret, eller som maatte være avlevert til valgstyret i henhold til § 18.

Er valgutfaldet blit opgjort av amtmanden, skal denne, efterat stortingsmand og varamand er kaaret, likeledes uopholdelig indsende til Stortingets kontor bekræftet avskrift av det av ham bokførte, ledsaget av de til ham indkomne dokumenter.

Har omvalg været holdt, skal saadanne avskrifter og andre papirer som i denne paragraf omhandlet sendes saavel for det oprindelige valgs som for omvalgets vedkommende.

§ 42. Er der til stortingsmand eller til varamand blit kaaret nogen, som ikke pligter at motta valget (grundlovens § 63), skal han inden 3 dage, efterat han har faat underretning fra vedkommende valgstyre eller amtmand om dette, sende den myndighet, som gav underretningen, skriftlig erklæring om, hvorvidt han mottar valget. Samtidig bør han paa hurtigste maate, saasom gjennem telegraf eller telefon, søke sin beslutning bragt til denne myndighets og i tilfælde til varamandens kundskap.

Avsender han ikke betimelig skriftlig erklæring som nævnt, ansees han som den, der mottar valget.

27 febr. Nr. 1.

§ 43. Er nogen blit kaaret til stortingsmand eller til varamand for to valgkredser inden det valgdistrikt, i hvilket han er stemmeberettiget, skal han inden 3 dage, efterat han har mottat den underretning fra vedkommende valgstyre eller amtmand om hans valg, som kommer ham sidst i hænde, sende begge de myndigheter, som gav underretningene, skriftlig erklæring om, hvilket valg han mottar. Samtidig bør han paa hurtigste maate søke sin beslutning bragt til begge myndigheters og i tilfælde til varamændenes kundskap.

Avsender han ikke betimelig skriftlige erklæringer som nævnt, ansees han for at ha mottat valg som stortingsmand for den valgkreds, i hvilken han er mandtalsført, eller om han ikke er mandtalsført i nogen av de to kredser, da for den kreds, som av disse staar først i ordenen.

Skulde nogen bli kaaret til stortingsmand eller til varamand for fler end to valgkredser inden det valgdistrikt, i hvilket han er stemmeberettiget, finder foranstaaende regler tilsvarende anvendelse, saaledes at han efter at ha mottat den sidste underretning har fuld frihet til at vælge, hvilken av alle de paagjældende valgkredser han vil repræsentere, uanset om han allerede før har truffet et valg mellem nogen av disse.

Tredje kapitel.

Om valgs ugyldighet.

§ 44. Utfaldet av stemmegivning eller, om valgsognet danner egen valgkreds, av valg, foretat paa valgting, blir — under de i § 45 nærmere forklarte betingelser — at kjende ugyldig:

1. Naar denne lovs forskrifter om mandtallets istandbrindelse er tilsidesat, saasom naar mandtallet ikke har været utlagt længe nok, eller utlæggelsen ikke har været kundgjort. At underretning efter §§ 3 og 6 har været forsømt, er ikke ugyldighetsgrund.

2. Naar valget er holdt paa anden tid, end loven hjemler, eller naar forskriftene om, hvorledes valgene skal forberedes og styres, er tilsidesat.

3. Naar forskriftene om fremgangsmaaten paa valgtinget er overtraadt, saasom naar stemmegivningen eller stemmesedlenes behandling eller optælling eller fastsættelsen av valgets utfald er foregaat paa urigtig maate, eller vælgerne ikke er levnet rimelig tid til at avgi stemme.

4. Naar valgstyret har avsagt en urigtig kjendelse om stemmeret eller truffet en urigtig avgjørelse om gyldigheten av en stemmeseddel.

5. Naar nogen, som ikke staar i mandtallet, eller nogen,

hvis stemmeret er suspendert, har stemt, eller nogen har avgit stemmeseddel mer end én gang. 27 febr. Nr. 1.

6. Naar nogen paa strafbar maate har søkt at skaffe sig indflydelse paa valget.

§ 45. Alle de feil, som omhandles i forrige paragraf, er ugyldighetsgrunde, ifald det findes antagelig, at de har hat indflydelse paa utfaldet av valget, enten med hensyn til hvem der er kaaret til stortingsmand eller til varamand, eller med hensyn til utskrivning av omvalg.

De feil, som omhandles i posterne 3, 4 og 5, er ugyldighetsgrunde ogsaa, om det blot skjønnes, at de kan ha hat saadan indflydelse.

Er det efter stemmetallene utvilsomt, at feilen har været uten betydning enten for valget av stortingsmand eller for valget av varamand, kjendes valgutfaldet alene ugyldig for den andens vedkommende; men kjendes kaaringen av stortingsmand ugyldig under saadanne omstændigheter, at nyt valg paabydes (§ 48), blir ogsaa kaaringen av varamand ugyldig.

§ 46. Er der ved valgopgjør, foretat av amtmanden, indtruffet feil saasom:

1. at forskriftene om fremgangsmaaten er overtraadt, idet der for eksempel ikke er blit fremlagt de i § 33 omhandlede dokumenter for alle kredsens valgsogn, eller idet stemmerne er urigtig sammenlagt eller valgets utfald fastsat paa urigtig maate;

2. at det for et valgsogn fremlagte dokument om stemmegivningens utfald angir utfaldet anderledes, end det virkelig var,

skal valgopgjøret av Stortinget kjendes ugyldig, ifald det skjønnes, at feilen kan ha hat indflydelse paa opgjørets utfald.

Opgjøret skal ogsaa kjendes ugyldig, naar det stemmegivningsutfald, som for noget valgsogns vedkommende blev lagt til grund for opgjøret, er helt eller delvis ugyldig (§§ 44 og 45).

Ved avgjørelsen av, hvor langt opgjøret er ugyldig, kommer § 45, sidste led, til anvendelse.

§ 47. Kan virkningene av nogen i § 44 eller § 46 omhandlet feil hæves ved optælling av indgivne stemmesedler, ved sammenlægning av stemmer, ved anden fastsættelse av valgets utfald eller ved lodtrækning, skal saa ske, enten gjennem Stortingets egen foranstaltning eller derigjennem, at det paabyr nyt møte av valgstyret eller nyt valgopgjør av amtmanden.

Er der i en valgkreds avholdt omvalg, kan Stortinget, hvis der ved det oprindelige valg er indtruffet feil, som ikke kan avhjælpes paa en av de i første led angivne maater, beslutte, at det avholdte omvalg i enhver henseende skal træde istedenfor det oprindelige valg.

27 febr. Nr. 1.

§ 48. Naar Stortinget i henhold til §§ 44—46 kjender helt eller delvis ugyldig valgutfald, som er fastsat paa valgting eller ved valgopgjør av amtmanden, og i tilfælde tillike stemmegivning ved valgting for valgsogn, som utgjør del av en valgkreds, skal det, saafremt feilen ikke kan rettes ved nogen i § 47 anvist fremgangsmaate, paaby nyt valgting og i tilfælde tillike nyt valgopgjør.

Er der til stortingsmand eller varamand kaaret nogen, som ikke er valgbar, skal nyt valg likeledes paabydes, saafremt denne feil ikke kan avhjælpes ved nogen i § 47 anvist fremgangsmaate.

Har feilen hat betydning for valget av stortingsmand, skal der ved det nye valg kaares baade ny stortingsmand og ny varamand, men ellers bare ny varamand.

§ 49. Ved det nye valg, som Stortinget paabyr ifølge § 48, brukes mandtallet fra det oprindelige valg. Men valgstyret skal rette det overensstemmende med Stortingets avgjørelser og skal desuten gjøre de forandringer, som er foreskrevet i § 40, første led.

Er valget kjendt ugyldig, fordi lovens forskrifter om mandtallets istandbringelse er tilsidesat, skal disse forskrifter søkes fyldestgjort derved, at utarbeidelsen av mandtallet gjenoptages. Berettiget til indførelse er i dette tilfælde — under iagttagelse av lovens regler — alle de, som ved det oprindelige valgs avholdelse skulde ha været indført i valgsognets mandtal og ikke senere har tapt sin stemmeret. Som suspendert betragtes i samme tilfælde en persons stemmeret, saafremt han ved det nye valgs avholdelse er i noget av de tilfælde, som grundlovens § 52 nævner.

Stortinget kan for saadant nyt valg bestemme en forkortelse av fristene for mandtallets istandbringelse og for valgets forberedelse.

Iøvrig kommer ved det nye valg de sedvanlige regler i det hele til anvendelse. Ved fastsættelsen av valgutfaldet anvendes reglerne i § 32, medmindre feilen er begaat ved et omvalg eller bestaar deri, at omvalg urettelig er undlatt; i disse tilfælde kommer regelen i § 40, andet led, til anvendelse.

§ 50. Nyt valg av stortingsmand og varamand skal Stortinget ogsaa paaby, saafremt en repræsentantplads, efterat varamanden i tilfælde er rykket op, blir ubesat, enten fordi der er kaaret nogen, som har undslaat sig for at motta valget (§§ 42 og 43), eller paa grund av omstændigheter som er indtruffet efter valget.

Naar Stortinget paabyr nyt valg efter foregaaende led, skal det bestemme, enten mandtallet fra det oprindelige valg skal brukes, i hvilket fald § 49, første led, jfr. § 40, første led, kommer til anvendelse, eller om der skal utarbeides nyt

mandtal over de stemmeberettigede, som paa et nærmere fastsat tidspunkt er bosat i valgsognet. Ogsaa i dette tilfælde kan Stortinget bestemme en forkortelse av fristene for mandtallets istandbringelse og for valgets forberedelse. Iøvrig kommer i det hele de sedvanlige regler til anvendelse. 27 febr. Nr. 1.

§ 51. Klager til Stortinget over feil, som ifølge denne lov eller grundloven antages at medføre et valgs ugyldighet, bør være avsendt til Stortingets kontor inden 8 dage efter vedkommende stortingsvalgs tilendebringelse.

Fjerde kapitel.

Forskjellige bestemmelser.

§ 52. Ved beregning av fristene efter denne lov medregnes ikke valgdagen.

§ 53. Alle offentlige tjenestemænd skal i den utstrækning, deres offentlige stilling sætter dem istand til, meddele mandtalsførerne de oplysninger, som de maatte forlange til bruk ved mandtallenes førelse.

§ 54. Offentlige tjenestemænd faar ingen betaling for de gjøremaal, som denne lov paalægger dem, medmindre Stortinget bevilger midler dertil men kun skyss- og kostgodtgjørelse, forsaavidt saadan ved lov er dem tillagt.

§ 55. Statskassen utreder de summer, som ifølge denne lov utfordres

til bøker,

til gjennemførelse av forskriftene om benyttelsen av avsondrede rum, av stemplede konvolutter og av valgurner og

til skyss- og kostgodtgjørelse for mandtalsførere i anledning av reiser til valgting eller for at delta i mandtalsnævndens og valgstyrets møter.

De øvrige av denne lov flytende utgifter, deriblandt til fornøden ekstraordinær bistand for mandtalsførerne ved istandbringelse av utkast til mandtal, utredes av vedkommende valgsogn, som igjen faar halvdelen av sine utgifter godtgjort av statskassen.

§ 56. Vedkommende departement utfærdiger de nærmere bestemmelser, som denne lovs iverksættelse maatte nødvendiggjøre, deriblandt om formen for stortingsmænds og varamænds fuldmagter.

§ 57. Forsaavidt ikke nogen strengere straf kommer til anvendelse paa tilfældet, skal straf av bøter ilægges den, som enten forsætlig eller uagtsomt forser sig:

a. ved urigtig eller uordentlig at indrette, føre eller opbevare de i denne lov nævnte bøker, lister eller brevskaper;

b. ved ikke betimelig og i behørig orden at tilstevne, under-

27 febr. Nr. 1.

rette om eller utstede indkaldelse til noget av de i denne lov omhandlede møter;

c. ved ikke at besørge de i denne lov omhandlede kundgjørelser behørig utfærdiget og kundgjort;

d. ved at utebli fra valgting eller andet foreskrevet møte som medlem av valgstyret eller fra møte i mandtalsnævnden som medlem av denne;

e. ved ikke, naar han har forfald, at sørge saavidt mulig for, at den, som skulde træde i hans sted, betimelig underrettes;

f. ved iøvrig at tilsidesætte forskriftene om de gjøremaal, som han skal utføre efter denne lov.

Desuten skal den skyldige erstatte de ved hans forseelse foranledigede utgifter, dog kun forsaavidt han har handlet forsætlig, eller grov uagtsomhet foreligger.

Forser nogen sig tredje gang paa forannævnte maate i utførelsen av de forretninger, som paaligger ham paa embeds, bestillings eller ombuds vegne, straffes han med bøter eller tap av offentlig tjeneste.

§ 58. Den arbeidsgiver eller foresatte, som mot bestemmelsen i § 36, første led, hindrer sin stemmeberettigede underordnede fra at møte ved valget, straffes med bøter eller med fængsel indtil 3 maaneder.

§ 59. Denne lov træder straks i kraft. Ved dens ikrafttræden ophæves lov om mandtal og stortingsvalg 24 februar 1900 og lov om forandringer i og tillæg til nævnte lov av 10 mars 1903.

27 febr. Nr. 1.

Kongelig resolution *), hvorved Justis- og Politidepartementet bemyndiges til at træffe forføining til, at loven av 29 mars 1906 om mandtal og stortingsvalg, som den lyder efter de forandringer, som er gjort ved lovene av 1 mai 1909 og 27 februar 1912 indrykkes i Lovtidendens første avdeling i oversættelse til landsmaal.

Den oversættelse, som departementet har istandbragt, lyder saa:

Lov um manntal og stortingsval fraa 29 mars 1906 med dei brigde, som loverne fraa 1 mai 1909 og 27 februar 1912 hev gjort.

Fyrste bolken.

Um manntalet.

§ 1. Manntal yver dei, som hev valrett etter grunnlovi, skal i valsokni magistraten føra fyr kjøpstad, lensmannen fyr

*) Bekjendtgj. 8 mars i Lovtid. 1ste avd. nr. 9.

herad. Fyr ladestad med serskilt bystyre er det magistraten, 27 febr.
som fører manntalet, um han bur der; elles er det lensmannen, Nr. 1.
som gjer det.

Er ei valsokn kløyvd i eller millom fleire lensmannskrinsar, skal serskilt manntal førast fyr kvart av dei stykkje, valsokni soleis er kløyvd i.

Vedkomande departement gjev dei fyresegnerne, som trengst um, korleis manntalet skal vera skipa.

§ 2. Manntal vert tilskipa dei aari, daa det er stortingsval. Til grunn vert lagt manntalet fraa fyrre valet. Innførde i manntalet vert alle dei, som er busitjande i valsokni den 1 august og hev valrett etter § 50 i grunnlovi, minder dei hev mist valretten etter § 53 i grunnlovi. Likeins vert dei innførde, som seinast den fastsette valdagen fyller det 25de aaret og daa hev vore busitjande her i landet i 5 aar, so framt dei elles hev vilkaari fyr valrett. Dei, som hev fenge valretten suspendera, vert innførde med merknad um suspenderingi og um grunnen til den.

Den som 1 august eller seinare flytjer til ei onnor valsokn, vert innskriven i manntalet der, naar han innan klokka 8 kvelden fyre møtet etter § 7 ber fram krav um det til valstyret og etterviser, at han hev vilkaari fyr valrett, og at valstyret, fyrr valting vert halde i den valsokn han er flutt ifraa, kann faa sendt melding til valstyret der um innføring i manntalet fyr den valsokn han er flutt til.

§ 3. Innan den 42de dagen fyre valtinget skal manntalsføraren ha gjort eit framlegg til manntal og ei liste yver dei, som han hev meint, at han ikkje kunde føra inn, aa segja um han hev vore i tvil um retten deira, eller um dei sjølve hev kravt seg innførde.

Ei manntalsnemd, samansett av manntalsføraren og minst tvo andre, som formannskapet segimillom vèl, skal gaa igjenom manntalsframlegget og den lista, som er nemnd, i tidi millom den 42de og den 32de dagen fyre valtinget. Er ein kjøpstad kløyvd i fleire valsokner, bør formannskapet so langt raad er velja inn i nemdi fyr kvar valsokn folk som er busitjande der. I det høve, som § 1, andre leden nemner, skal kvar manntalsførar vera med i nemdi, so vidt det kjem hans krins ved. Nemdi vèl sin formann sjølv. Ho gjer vedtaki med røystefleirtal. Millom like røystetal skil formannen. Vedtaki vert innførde i ei bok, som amtmannen hev godkjent.

Manntalsføraren skal utan drygjing senda den, som sjølv hev kravt seg innførd i manntalet, men som nemdi hev meint, at ho ikkje kunde føra inn, melding um nemdvedtaket og um grunnen til det. Slik melding bør han og, so langt raad er, senda til kvar den, som stod i det fyrre manntalet, men som nemdi ikkje hev ført inn i det nye.

27 febr. Nr. 1.

§ 4. Seinast den 32te dagen fyre valtinget skal manntalsføraren leggja ut eksemplar av det manntalet, som nemdi hev gjort, paa stader, som heradstyret paa landet og formannskapet i byarne vèl. Tidi og staden fyr denne utleggjing skal manntalsføraren kunngjera i tide med uppmaning til kvar og ein um aa klaga, dersom han skulde meina, at han sjølv eller nokon annan med urette er innført, ikkje medteken eller innført med merknad um suspendering eller utan. Kunngjeringi skal dessutan gjera greide fyr høvet til aa krevja seg innført etter § 2, siste leden, fyr den lovlege maaten aa klaga paa (§ 6) og fyr staden der og dagen og klokkeslættet daa kravet eller klaga seinast maa vera inngjevne.

§ 5. Naar manntalet er utlagt, kann ingen verta innført, utan etter orskurd, som valstyret gjev (§ 7) anten i samhøve med klage, som er inngjevi i tide (§ 6), eller etter § 2, andre leden, eller av di det hev uppdaga mistak. Etter same regelen vert folk strokne or manntalet og merknad um suspendering sett eller stroken, so nær som i dei høve, som er nemnde i § 7, 2dre leden. Men valstyret kann jamvel utan klage gjeva orskurd um dette, naar det høver so til, at valrettsvilkaari fyr nokon hev vorte andre enn fyrr.

Range orskurdar gjer Stortinget um, naar dei kann ha havt verknad paa valet, eller naar dei er innanka fyr Stortinget. Andre brigde i manntalet kann Stortinget ikkje gjera.

§ 6. Klagur yver innhaldet i manntalet maa vera inngjevne til valstyret fyre klokka 8 den 14de kvelden fyre valet. Dei skal vera skrivne og nemna dei grunnarne, dei er bygde paa. Ei liste yver dei, som klagurne gjeld, skal straks, naar den nemnde tidi er ute, leggjast ut paa dei staderne, der manntalet hev vore utlagt.

Hev det kome motsegn mot valretten til nokon, skal manntalsføraren senda honom melding um det utan drygjing. Slik melding skal han og so langt det er raad gjeva, um han, etter manntalet vart utlagt, fær greide paa sovorne grunnar, som han maa tru vil føra med seg, at nokon vert stroken or manntalet, eller at merknad um suspendering vert sett.

§ 7. Ein av dei 7 siste dagarne fyre valet held valstyret (§ 8) møte og gjev orskurdar etter § 5. Tidi og staden fyr dette møtet, som er aalmannmøte, maa kunngjerast fyreaat. Naar valretten til ein mann er fyre paa møtet, hev baade han og den, som hev klaga, rett til aa faa ordet og føra prov, sjølve og ved fullmegtig.

Den som etter melding fraa eit anna valstyre er innført i manntalet fyr den valsokn i samhøve med § 2, andre leden, kann verta stroken utan orskurd, naar meldingi fyrst kjem etter det møtet, som er nemnt i fyrste leden i denne paragrafen.

Andre bolken.

27 febr. Nr. 1.

Um valet.

§ 8. Valstyret skal fyr kvar valsokn vera samansett av manntalsføraren — manntalsføraranne — og førmennerne i valsokni.

Er krinsen til manntalsføraren kløyvd i eller millom fleire valsokner, fastset han sjølv med samtykke fraa amtmannen, i kva mun han skal vera med i dei ymse valstyre. Amtmannen kann nemna upp ein annan til aa vera varamanntalsførar og gjera tjeneste i ei valsokn, der ikkje den vanlege manntalsføraren kann gjera teneste sjølv.

Er ein kjøpstap kløyvd i fleire valsokner, skal formannskapet segimellom nemna upp so mange som det held høvelegt, til aa sitja i kvart valstyre og so vidt raad er skal det velja slike, som er busetjande i vedkomande valsokn.

Valstyret vèl sin formann sjølv. Det er avgjerdsført, naar tvo tredjepartar av dei, som sit i valstyret, møter. I det høve, som § 7 nemner, bør mantalsføraren altid vera med.

§ 9. Valting skal haldast i oktober maanad aaret fyre det fyrste sedvanlege storting i kvar valbolk.

Er ein valkrins ihopsett av flere valsokner, skal amtmannen, etter han fyrst hev høyrdt herad- eller bystyri i krinsen, i god tid setja ein dag, daa det skal vera val i alle valsokner i krinsen. Han sender melding til alle valstyri um, kva dag det er, som er fastsett.

Er ein kjøpstadkrins ihopsett av fleire valsokner, som ikkje ligg i same amt, skal amtmannen i det amtet, der den valsokni ligg, som fyrst er nemnd i rekkja, fastsetja valdagen.

Valstyret skal gjeva ei fyrebils lysing um valdagen med eit varsel paa minst 4 maaneder. Manntalsføraren syter fyre, at valstyret paa kjem saman i tide.

§ 10. Valtingi held dei i høvelig husrom, som heradstyret paa landet og formandskapet i byarne vèl; vantar dei anna tenlegt rom, kann tinget haldast i kyrkje.

Der valstyret held det naudsynlegt, um avrøystingi skal greidast paa ein dag, eller synest det høver best so til lette fyr veljaranne, bør det segja fyre, at det skal vera valting til røystegjevning paa fleire stader, paa kvar stad fyr ein vis lut av manntalet.

Er ei valsokn paa landet ihopsett av fleire kyrkjesokner, skal det i alle høve vera valting til røystegjeving i kvar kyrkjesokn.

§ 11. I tide gjev valstyret veljaranne innkalling til valtinget.

27 febr. Nr. 1.

I innkallingi skal det gjera greide fyr, naar valtinget skal vera, og kvar det skal haldast, og kva tid røystegjevingi skal vera fullførd. Røystegjevingstidi bør setjast so romt som raad er etter tilhøvi; ho maa ikkje i noko høve vera kortare enn 5 timar.

Skal det vera røystegjeving paa meir enn ein stad i valsokni, skal valstyret i innkallingi dessutan segja fraa um, kven som kann røysta paa dei ymse staderne.

§ 12. Valtinget byrjar den tid, som sett er, anten so faae eller mange veljarar møter.

Kann ikkje valet fullførast paa ein dag, held dei fram dei næste dagarne, so nær som dei timarne, daa det er gudsteneste.

Formannen i valstyret fører alt, som er fyre og vert avgjort paa valtinget, inn i ei bok (valboki), som amtmannen hev godkjent fyr valsokni, og som manntalsføraren gøymer.

§ 13. Skal det vera røystegjeving paa fleire stader i valsokni, skal eit serskilt valstyre paa minst 3 mann staa fyre valtinget paa kvar stad.

Det sedvanlege valstyret (§ 8) nemner upp dei serskilde valstyri og formennerne deira, so langt raad er segimillom og elles av repræsentantarne i heradet eller byen; det tek helst slike som bur i vedkomande røystingskrins. Rekk ikkje talet paa repræsentantarne til, kann andre veljeføre borgarar veljast inn i dei serskilde valstyre.

I kvart serskilt valstyre skal det vera minst e i n fraa det sedvanlege valstyre eller ein av repræsentantarne i heradet eller byen.

§ 14. Formannen i valstyret (det sedvanlege eller det serskilde) gjev tydeleg til kjenne, naar valtinget er sett, og les so upp §§ 50—64 i grunnlovi.

Dinæst segjer han ifraa um dei brigde, som er gjorde i manntalet i samhøve med orskurdar etter § 5, jfr. § 7.

§ 15. Paa valtinget skal dei under eitt velja paa stortingsmann og paa varamann fyr valkrinsen, likevel so, at dei i valsetlarne skal skilja millom dei; er ikkje det beint fram gjort, vert den, som er nemnd fyrst, halden fyr stortingsmann og den andre fyr varamann.

§ 16. Paa valtinget kann inkje tvistemaal um valrett reisast.

Vil nokon reisa motmæle mot, at valet hev sin gang, maa han gjera det, so snart tinget er sett, eller det, som motmælet vert bygt paa, hev hendt.

Um forfall er lovlegt, vert avgjort, naar valsetlarne er inngjevne. Motmæle mot forfall vert reist, naar fylgjebrevet er opna.

Valstyret tek avgjerd um alt motmæle, fyrr det gjeng lenger (jfr. likevel § 26). 27 febr. Nr. 1.

Stortinget kann alltid prøva avgjerdslurne.

§ 17. Naar formannen hev sagt ifraa, soleis som § 14 set fyre, fær dei, som er innførde i manntalet utan merknad um suspendering, høve til aa gjeva inn valsetel etter kvart som dei møter. Framferdi er so: Fyrst vert det sett eit kryss i manntalet ved namnet til den, som vil velja. So gjev ein mann i valstyret honom eit brevvær med riksstempel og viser honom eit serskilt rom i tingsalen, der han fyr alle usedd kann leggja valsetelen i brevværet. Brevværet legg han so i ei urne paa bordet til valstyret.

Er det røystegjeving paa meir enn ein stad i valsokni, skal jamvel veljarer, som ikkje stend i vedkomande lût av manntalet, faa høve til aa gjeva inn valsetel. Ein slik veljar skal likevel ikkje leggja brevværet med ilagd valsetel i valurna, men gjeva honom til valstyret. Det legg so brevværet i eit serskilt umlag, læt det att og skriv namnet til veljaren og bustaden hans utanpaa og gjev det til det sedvanlege valstyret (§ 8), naar røystegjevingi er avlyst (§ 26).

Valstyret kann krevja, at ukjend veljar etterviser, at han er den, han gjev seg ut fyre.

§ 18. Jamvel den som etter orskurd fraa valstyret (§ 5, jfr. § 7) er negta valrett, skal faa høve til aa gjeva inn valsetel. Men han skal ikkje leggja brevværet med ilagd valsetel i valurna; han gjev det til valstyret. Det skal so leggja brevværet i eit serskilt umlag, lata umlaget att, skriva namnet til veljaren og bustaden hans utanpaa og gøyma det ubrote. Dersom han daa etter avgjerd, Stortinget tek, fær valrett, skal dei gaa fram etter § 27, andre leden, naar dei paa nytt tèl upp røysterne.

§ 19. Brevværi skal vera ugjenomsynlege, like paa storleik, skap og lit og utan sermerkje, tilfest eller paasett.

Valsetlarne skal vera av kvitt papir og utan underskrift eller sermerkje, som syner kven som hev gjeve inn valsetelen. Dei skal lyda paa dei tvo namngjevne menn eller kvinnur, som veljaren ynskjer til stortingsmann og varamann fyr valkrinsen (§ 15). Lyder ein valsetel paa fleire enn tvo, vert den som fyrst er nemnd, halden fyr stortingsmann og den andre fyr varamann utan umsyn til, um valsetelen skil millom stortingsmann og varamann. Lyder valsetelen berre paa eitt namn, gjeld det fyr namnet paa stortingsmannen.

§ 20. Er ikkje eit brevvær eller ein valsetel so laga som ovanfyre er sagt, skal valsetelen vera ugild og vrakast.

Ligg det fleire valsetlar i eit brevvær, skal dei vrakast alle, um dei er ulike, men den eine verta godkjend, um dei alle lyder eins.

27 febr. Nr. 1.

§ 21. 1. Den som paa den tid valtinget vert halde er i riket og med heimel i § 24 i denne lovi (jfr. § 60 i grunnlovi) vil røysta, endaa han ikkje møter sjølv, han skal nytta ein slik valsetel, som § 15 fastset, og skal, i einrom og usedd, leggja valsetelen i eit serskilt brevvær og lata det att.

2. Naar so er gjort skal veljaren, medan tvo, som er vitneføre er til stades — av dei maa minst den eine vera yver 21 aar — med eigi hand skriva under:

a. ei paaskrift paa brevværet um, at det inneheld valsetelen hans,

b. eit dagsett fylgjebrev til valstyret; i dette brevet skal han nøgje gjera greide fyr dei umstende, som ligg til grunn fyr forfallet, og sanna paa ære og samvit, at han sjølv av fri vilje, i einrom og usedd, hev lagt valsetelen i det brevværet, som han sender honom i, og sjølv late att brevværet.

Er ikkje veljaren før til aa skriva sjølv, kann han skriva med ihalden penn.

3. Dei same tvo vitne skal so sjølvhendt skriva under:

a. paaskrifti paa valsetelbrevværet til stadfesting,

b. eit vitnemaal paa fylgjebrevet um, at veljaren med full sans og samling, i deira paasyn, paa tid og stad som i brevet nemnt, med eigi hand eller med ihalden penn hev skrive namnet sitt under fylgjebrevet og vedkjent seg innhaldet.

4. Dessutan skal det paa fylgjebrevet staa eller saman med fylgjebrevet liggja eit dagsett vitnemaal, som truverdigt folk (ein eller fleire) hev skrive under, um at det hev seg so som sagt er med dei umstende, som er nemnde til grunngjeving fyr forfallet; eller andre prov fyr den ting maa liggja ved.

5. Fylgjebrevet og valsetelbrevværet og um so er andre vedlegg legg veljaren so i eit sams umlag. Han læt det att, set paa utskrift til valstyret og skriv paa, at det inneheld valsetel og forfallsmelding.

§ 22 (hev halde upp aa gjelda etter lov nr. 1 fraa 27 februar 1912).

§ 23. Valsetlar fraa veljarar, som paa valdagen er i riket, men hev lovlegt forfall og difyr ikkje kann møta, maa ikkje vera avgjevne tidlegare enn dagen etter klagetidi er ute (§ 6), eller ved umval eller val, som Stortinget skriv ut i samhøve med §§ 48, 49 og 50, dagen etter, at valstyret hev gjeve innkalling til slikt val (§ 39); elles er valsetlarne ugilde.

Valsetelen gjeld fyr avgjeven den dagen, daa fylgjebrevet vert underskrive.

§ 24. Lovlegt forfall (§ 60 i grunnlovi) hev:

a. dei veljarar, som ikkje kann møta paa valtinget fyr skuld naturhindring, sjukdom, alderdomsveikskap, lekamslyte, barnseng, eller av di dei er med barn, gjev bryst eller maa ha naudsynleg tilsyn med smaa barn eller andre hjelpelause folk; 27 febr. Nr. 1.

b. dei veljarar, som ikkje kann møta paa valtinget, av di dei hev her-teneste, eller av di dei hev vigtige skyldnader av anna slag, som det er uraad aa drygja med, eller fyr skuld gjeremaal, som ikkje kann setjast til sides utan stort velferdstap fyr veljaren.

Er forfallsmelding innsend, men grunnen til forfallet fell burt so tidleg, at veljaren kann møta paa valtinget sjølv, skal forfallet ikkje godkjennast.

§ 25. I ei bok, som amtmannen hev godkjent, og som vert skipa etter eit fyrerit, vedkomande departementet hev sett upp, skal formannen fyr valstyret føra inn i nummerrekkje alle forfallsmeldingarne med upplysning um, naar han tok imot dei. Dei tilsvarande numri set han paa umlagi, som han ikkje skal opna, dersom dei hev paaskrift um, at det ligg valsetel inni. Vantar slik paaskrift paa noko umlag, og han difyr hev lote opna det, skal han straks leggja det og innhaldet inn i eit brevvær, som han lakkar og set nummer paa, soleis som fyrr er sagt.

Naar valstyret skal til aa opna og prøva forfallsmeldingarne, skal formannen leggja fram den boki, som her er nemnd, og alle brevi, som er innførde fyre valtinget.

Dei forfallsmeldingarne, som kjem inn paa sjølve valtinget, fyrr røystegjevingi er avlyst, fær likeins kvar sitt nummer paa umlaget, men i boki vert det skrive berre, kor mange det er i det heile.

§ 26. Naar den tid er ute, som var fastsett til røystegjevingi, og dei veljaranne, som daa er komne, hev fenge høve til aa røysta, spyrr formannen, um det er nokon, som hev forfallsmeldingar aa koma fram med. Naar so er gjort og fyrefallande forfallsmeldingar er mottekne, avlyser han røystegjevingi.

Held dei valting til røysting paa fleire stader, skal det serskilde valstyret føra alt, som er fyre, inn i ei bok, som valstyret hev godkjent. Er det nokon, som paa eit sovore valting reiser motmæle mot, at valet hev sin gang, vert motmælet med grunngjeving bokført. So vert valsetlarne mottekne. Desse og dei innkomne forfallsmeldingarne, som ikkje skal opnast, likeins den lùten av manntalet, som vart bruka, og valboki vert lagde i ein pakke, som vert lakka og send so snart raad er til det sedvanlege valstyre til vidare medferd.

27 febr. Nr. 1.

§ 27. Det sedvanlege valstyret (§ 8) ser fyrst etter, um dei veljaranne, som hev gjeve inn valsetel i samhøve med § 17 andre leden, hev høve til aa røysta, og so framt dei ikkje hev nytta retten til aa røysta i sin eigen røystekrins, set valstyret eit kryss ved namnet til veljaren i manntalet, tek valsetelbrevværet ut av umlaget og legg honom i valurna. I anna fall skal valsetelen vrakast og umlaget gøymast ubrote.

Valstyret tek so til aa opna og prøva alle forfallsmeldingarne. Under opningi agtar det paa aa setja umlagsnumret baade paa fylgjebrevet og det brevværet, som valsetelen ligg i, og paa andre vedlegg.

Naar valstyret hev gjenge igjenom og prøvt alle forfallsmeldingarne, opnar det, so langt forfalli er godkjende, dei brevvær, som fylgjer med, tek ut valsetlarne og legg dei ulesne i kvar sitt brevvær med riksstempel og legg desse i ei serskild urne fyr forfallsrøyster.

Er ikkje forfallet godkjent, eller hev nokon, som er negta valrett i orskurd fraa valstyret (§ 5, jfr. § 7), sendt forfallsmelding, skal ikkje det brevværet opnast, som valsetelen er framsend i. Baade dei valsetelbrevværi, som er opna, og dei som ikkje er opna, vert gøymde saman med forfallsmeldingarne.

§ 28. Hev ein veljar sendt fleire fylgjebrev med same eller ulike dagtal, er dei alle ugilde.

Hev ein veljar med same fylgjebrevet sendt fleire valsetelbrevvær med paaskrifter, som svarar til innhaldet i fylgjebrevet, legg valstyret alle valsetlarne hans i eit og same brevværet med riksstempel. Um nokon av valsetlarne skal godkjennast, vert avgjort etter regelen i § 20, 2dre punktum.

§ 29. Naar forfallsmeldingarne er prøvde, vert brevværi i kvar urne blanda vel um kvarandre. So held valstyret røysteuppteljing serskilt fyr dei røysterne, som veljaranne hev gjeve inn sjølve, og fyr forfallsrøyster.

Dei valsetlarne, valstyret held lovlege, les ein av dei, som sit i valstyret, tydeleg upp under tilsyn fraa ein annan mann i valstyret eller gjeng dei igjenom paa annan forsvarleg maate under same tilsynet.

Tvo av dei, som sit i valstyret, eller tvo andre, som valstyret vèl, skriv upp innhaldet til setlarne.

Heile valstyret held tilsyn, naar røysterne vert talde.

Dersom ikkje valærendet vert fullenda med ein gong, skal valstyret paa ein trygg stad under sams innsigling gøyma valsetlarne og listurne yver dei røysterne, som alt er uppskrivne.

§ 30. Dersom ikkje dei innkomne valsetlarne etter § 41 skal sendast til stortingskontoret, gøymer valstyret dei so, som det er sagt i § 29, til dess Stortinget hev avgjort fyr ollo, um valet skal godkjennast. Naar so er gjort, vert valsetlarne brende.

§ 31. Naar røysterne er talde, vert namni paa alle, som 27 febr.
det er røysta paa til stortingsmann eller til varamann, innskrivne Nr. 1.
i valboki med upplysning um heile røystetalet til kvar, og korleis dette talet er skift millom sjølvinngjevne røyster og forfallsrøyster.

Dersom det millom dei, som det er røysta paa i valsokni, skulde vera nokon, som ikkje valstyret meiner er valfør, skal det gjeva meiningsutsegn um det med upplysning um grunnen.

§ 32. Til stortingsmann er den kaara, som i valkrinsen hev fenge dei fleste røysterne til stortingsmann, so framt han hev fenge yver helvti av alle inngjevne og godkjende røyster i valkrinsen; i anna fall skal det vera umval.

Til varamann er den kaara, som i valkrinsen hev fenge dei fleste røysterne til varamann, minder det etter fyrre leden skal vera umval; millom like røystetal gjer lùtkasting utfallet.

§ 33. Er valsokni ein heil valkrins, skriv valstyret paa valtinget fullmagt (§ 64 i grunnlovi) fyr dei, som etter § 32 er kaara til stortingsmann og varamann; formannen i valstyret sender fullmagti till stortingsmannen og gjev varamannen melding um hans val; samstundes gjev han riksstyret fraasegn um valet. Hev ingen fenge yver helvti av røysterne til stortingsmann, og umval soleis maa til, skal valstyret med det same dagsetja umvalet (§ 38).

Er valsokni eit stykkje av ein valkrins, skal valstyret paa valtinget setja upp eit brev, som i samhøve med valboki (§ 31) inneheld namni paa alle dei, som ved valet hev fenge røyster til stortingsmann eller til varamann, med upplysning um heile røystetalet til kvar, og korleis dette talet er skift millom sjølvinngjevne røyster og forfallsrøyster. Dette brevet sender so valstyret utan drygjing til amtmannen (jfr. § 9, 3dje leden).

§ 34. Valstyret gjer vedtaki og orskurdarne med røystefleirtal. Millom like røystetal skil formannen.

Alle som utan merknad um suspendering er innskrivne i manntalet fyr valsokni, hev rett til aa paa-anka avgjerderne aat valstyret.

Orskurdar um valrett og um høve til aa gjeva inn valsetel, kann den og paa-anka, som orskurden hev gjenge imot.

§ 35. Formannen skal lesa upp valboki, og heile valstyret skriv under.

Dette gjer dei kvar dag, um valtinget varer fleire dagar.

§ 36. Er valdagen ein yrkedag, hev dei veljeføre borgaranne, til dess avrøystingi er avlyst, rett til arbeidskvile som paa sundagar — arbeidet ved dei store fiski undanteke.

Fyresegnerne um handel og skjenkjing med rusdrykk paa helgedagar skal gjelda paa avrøystingsdagen og.

27 febr. Nr. 1.

§ 37. I ein valkrins, der det er fleire enn ei valsokn, skal amtmannen, so snart han hev teke imot dei brev, som er nemnde i § 33, andre leden, utan drygjing gjera upp valutfallet fyr krinsen; han legg daa saman dei røysterne, som i dei ymse valsoknerne etter dei nemnde brevi hev falle paa dei same.

Naar røysterne er ihoplagde, skriv amtmannen inn i ei bok, som departementet hev godkjent, namni paa alle dei, som det i ei eller fleire av valsoknerne i krinsen er røysta paa til stortingsmann eller varamann med upplysning um heile røystetalet til kvar, og korleis dette talet er skift millom sjølvinngjevne røyster og forfallsrøyster. Likeins skriv han upp i boki, kven som etter fyresegnerne ovanfyre er vald, eller — um so er — at valet hev fenge slikt utfall, at umval maa til (§ 32, fyrste leden).

Hev nokon fenge so mange røyster til stortingsmann, at han er kaara, skriv amtmannen ei fullmagt fyr honom og fyr varamannen: fullmagti sender han til stortingsmannen og gjev varamannen melding um hans val; samstundes gjev han riksstyret fraasegn um valet. Hev ingen fenge nok røyster til stortingsmann, og umval soleis maa til, skal amtmannen utan drygjing dagsetja umvalet (§ 38) og gjeva kvart valstyre melding um det.

Det, som er bokført, skriv amtmannen under og sender avskrift av det til kvart valstyre i krinsen.

§ 38. Naar valstyret (§ 33) eller amtmannen (§ 37) fastset dagen fyr umval, skal dette gjerast med eit varsel paa minst 10 og høgst 20 dagar.

Umvalet vert sett til slik tid, at valuppgjeret kann vera fullført, innan november maanad er ute (§ 54 i grunnlovi).

§ 39. Snarast raad er sender valstyret ut innkalling til umvalet og syter fyre, at ho vert kunngjord paa beste maate.

Umfram det, som er fyresagt i § 11, skal innkallingi gjeva greide paa, kven som i valkrinsen hev fenge røyster til stortingsmann eller varamann, med upplysning um røystetalet til kvar. Det skal segjast med reine ord, at veljaranne likevel ikkje er nøydde til aa røysta paa nokon av desse, og at utfallet av umvalet kjem til aa verta avgjort soleis, som det er sagt nedanfyre i § 40.

§ 40. Ved umvalet brukar dei manntallet fraa det upphavlege valet. Men valstyret skal skriva inn dei, som med urette ikkje var medtekne, og sletta ut dei, som seinare hev mist valretten etter § 53 i grunnlovi, og setja merknad um suspendering ved dei, som valretten sidan er suspendera aat. Men slik innskriving, utsletting og merknad maa valstyret berre gjera gjenom orskurd; um den gjeld fyresegnerne i § 7 so langt raad er, og Stortinget kann prøva orskurden etter fyresegnerne i § 5, siste leden.

Um framferdi paa det nye valtinget og med valuppgjeret gjeld i det heile dei same fyresegnerne som fyr det upphavlege valet. Men utfallet av røystegjevingi skal ikkje avgjerast etter fyresegnerne i § 32, men soleis, at den er kaara til stortingsmann, som i valkrinsen hev fenge dei fleste røysterne til stortingsmann, jamvel um han ikkje hev fenge yver helvti av dei inngjevne og godkjende røysterne; til varamann er den kaara, som hev fenge dei fleste røysterne til varamann; hev tvo eller fleire fenge like mange røyster anten til stortingsmann eller til varamann, skal det vera lùtkasting millom dei. 27 febr. Nr. 1.

Skulde den, som soleis er kaara til stortingsmann, dessutan ha fenge dei fleste røysterne til varamann, vert den teken til varamann, som næst stortingsmannen hev dei fleste røysterne til varamann.

Ved umvalet bør røystegjevingi vera paa dei same staderne som ved det upphavlege valet.

§ 41. Naar stortingsmann og varamann er kaara fyr valkrinsen, skal formannen i kvart valstyre utan drygjing senda inn til stortingskontoret ei rettkjend avskrift av det, som er bokført paa valtinget, likeins valrettsmanntalet eller ei avskrift eller eit avtrykk av det, alle forfallsmeldingar med valsetelbrevvær og alle skriftlege klagur og ankemaal, som er innkomne, og sameleis dei valsetlarne, som ikkje valstyret hev godkjent, eller som er inngjevne til valstyret etter § 18.

Er det amtmannen, som hev gjort upp valutfallet, skal han, so snart stortingsmann og varamann er kaara, likeins utan drygjing senda inn til stortingskontoret ei rettkjend avskrift av det, som han hev bokført, saman med dei brev, som er innkomne til honom.

Dei avskrifter av papir, som er nemnde i denne paragraf, skal sendast baade fyr det upphavlege valet og fyr umvalet, um so er, at det hev vore umval.

§ 42. Dersom det til stortingsmann eller til varamann er kaara nokon, som ikkje er skyldig aa taka mot valet (§ 63 i grundlovi), skal han innan 3 dagar, etter han hev fenge melding fraa vedkomande valstyre eller amtmann um valet, senda attende til den, som gav meldingi, ei skriftleg fraasegn um korleis det er, um han tek mot valet eller ei. Samstundes bør han paa snøggaste maate — som gjenom telegraf eller telefon — freista aa vitra denne styremagt um si avgjerd; den, som er vald til stortingsmann, skal dessutan vitra varamannen paa same maaten.

Sender den, som er kaara, ikkje i tide ei skriftleg fraasegn som nemnt, skal det tydast so, at han tek imot valet.

§ 43. Er nokon kaara til stortingsmann eller til varamann fyr to valkrinsar i det valfylke, der han hev valrett,

27 febr. Nr. 1.

skal han innan 3 dagar, etter han fraa vedkomande valstyre eller amtmann hev fenge den melding um valet, som han sist tok imot, senda kvar av dei styremagterne, som gav meldingarne, ei skriftleg fraasegn um, kva fyr eit val han tek imot. Samstundes bør han paa snøggaste maate freista aa vitra baae styremagterne um si avgjerd; den som er vald til stortingsmann, skal dessutan vitra varamennerne paa same maaten.

Sender den, som er kaara, ikkje i tide skriftlege fraasegner som nemnt, skal det tydast so, at han hev teke imot val til stortingsmann fyr den valkrinsen, der han er manntalsskriven, eller um han inkje er manntalsskriven i nokon av dei tvo krinsarne, daa i den krinsen, som er nemnd fyrst i rekkja.

Skulde nokon verta vald til stortingsmann eller til varamann fyr fleire enn tvo valkrinsar i det valfylket, der han hev valrett, gjeld fyresegnerne ovanfyre paa tilsvarande maate; naar han soleis hev fenge den siste melding, skal det staa honom heilt fritt aa velja, kva fyr ein av vedkomande valkrinsar han vil taka mot val ifraa, og det jamvel um han fyrr hev gjort eit val millom nokre av dei.

Tridje bolken.

Naar val er ugilde.

§ 44. Utfallet av røystegjeving eller, um valsokni er ein heil valkrins, av val, halde paa valting, skal — aa segja paa skilord, som § 45 nøgjare gjer greide fyr — verta ugilda:

1. Naar fyresegnerne i denne lovi um, korleis manntalet skal gjerast i stand, er sette til sides; soleis um ikkje manntalet hev vore utlagt lengje nok, eller um det ikkje hev vore kunngjort, at manntalet var utlagt. At ikkje melding etter §§ 3 og 6 hev vore send, er ikkje ugildingsgrunn.

2. Naar valet hev vore halde paa ei onnor tid, enn lovi heimlar, eller naar fyresegnerne um, korleis vali skal verta fyrebudde og styrde, er sette til sides.

3. Naar fyresegnerne um framferdi paa valtinget er vanhaldne; soleis um det hev vore ei rang aatferd med røystegjevingi eller ei rang framferd med valsetlarne eller naar røysterne vart talde, eller um valutfallet er fastsett paa ein rang maate, eller um det ikkje er etla veljaranne ei rimelig tid til røysting.

4. Naar valstyret hev gjeve ein rang orskurd um valrett eller teke ei rang avgjerd um gildskapen til ein valsetel.

5. Naar nokon hev røysta, som ikkje er innskriven i manntalet, eller som valretten er suspendera aat, eller um nokon hev gjeva inn valsetel meir enn ein gong.

6. Naar nokon paa ein maate, som det er straff fyre, hev freista aa vinna innverknad paa valet.

§ 45. All misferd etter fyrre paragraf er ugildingsgrunn, dersom det er trulegt, at ho hev havt verknad paa utfallet av valet, anten med umsyn til, kven som er kaara til stortingsmann eller til varamann, eller med umsyn til utskriving av umval. 27 febr. Nr. 1.

Misferd etter nr. 3, 4 og 5 er ugildingsgrunn, jamvel um det berre er vonlegt, at ho kann ha havt slik verknad.

Er det etter røystetali tvillaust, at misferdi ikkje hev gjort noko fraa eller til anten fyr valet paa stortingsmannen eller fyr valet paa varamannen, vert valutfallet ugilda berre fyr den andre sin part; men vert valet paa stortingsmann ugilda under slike høve, at nytt val maa til (§ 48), vert jamvel valet paa varamann ugildt.

§ 46. Hev det vore misferd med eit valuppgjer, som amtmannen hev halde, soleis:

1. at fyresegnerne um framferdi er vanhaldne, med di til dømes dei brev, som er nemnde i § 33, ikkje hev vore framlagde fraa alle valsoknerne i krinsen, eller med di røysterne er rangt samantalde eller utfallet av valet er fastsett paa ein rang maate;

2. at det brevet, som fraa ei valsokn er framlagt um utfallet av røystegjevingi, gjev upp utfallet annleis, enn det i røyndi var,

skal Stortinget ugilda valuppgjeret, dersom det er vonlegt, at misferdi kann ha havt verknad paa utfallet av uppgjeret.

Uppgjeret vert likeins ugilda, naar det avrøystingsutfallet, som fyr ei valsokn var grunnlag fyr uppgjeret, er ugildt heilt eller i nokon mùn (§§ 44 og 45).

Naar Stortinget tek avgjerd um, kor langt uppgjeret er ugildt, vert fyresegnerne i § 45, siste leden, fylgde.

§ 47. Kann nokor misferd, som er nemnd i § 44 eller i § 46, bøtast med aa telja upp inngjevne valsetlar, med aa leggja saman røyster, med aa fastsetja utfallet av valet paa annan maate, eller med lùtkasting, skal so verta gjort, anten gjenom vedgjerd fraa Stortinget sjølv eller soleis, at Stortinget gjev paabod um, at valstyret held nytt møte eller at amtmannen held nytt valuppgjer.

Hev det i ein valkrins vore umval, og det paa det upphavlege valet hev vore misferd, som ikkje kann bøtast paa ein av dei maatarne, som er nemnde i fyrste leden, kann Stortinget segja fyre, at umvalet i eitt og alt skal koma i staden fyr det upphavlege valet.

§ 48. Naar Stortinget i samhøve med §§ 44—46 heilt eller i nokon mùn ugildar eit valutfall, som er fastsett paa valting eller etter uppgjer, som amtmannen hev halde, og Stor-

27 febr. Nr. 1.

tinget dessutan — um so er — ugildar røystegjeving paa valting fyr ei valsokn, som er eit stykkje av ein valkrins, skal det gjeva paabod um nytt valting og — um so er — dessutan um nytt valuppgjer, aa segja um ikkje misferdi kann bøtast paa nokon av dei maatarne, som er nemnde i § 47.

Er det til stortingsmann eller varamann kaara nokon, som ikkje er valfør, og dette mistaket ikkje kann rettast paa nokon av dei maatarne, som er nemnde i § 47, skal Stortinget likeins skriva ut nytt val.

Hev mistaket havt noko aa segja fyr valet paa stortingsmann, skal dei ved det nye valet kaara baade ny stortingsmann og ny varamann, men elles berre ny varamann.

§ 49. Ved det nye valet, som Stortinget etter § 48 skriv ut, vert manntalet fraa det upphavlege valet bruka. Men valstyret skal retta det i samhøve med det, som Stortinget hev avgjort, og skal dessutan gjera dei brigde, som § 40, fyrste leden, segjer.

Er valet ugilda av di fyresegnerne i lovi um, korleis manntalet skal gjerast, er sette til sides, skal dei freista aa fullnøgja desse fyresegnerne med di dei tek paa att med aa arbeida ut manntalet. Rettkomne til innskriving er i dette høve — paa dei skilord at fyresegnerne i lovi vert fylgde — alle dei, som skulde ha vore innskrivne i manntalet fyr valsokni, daa det upphavlege valet vart halde, og ikkje seinare hev mist valretten. I same høve vert valretten til ein mann rekna fyr suspendera, dersom han, naar det nye valet vert halde, er i noko av dei tilfelle, som § 53 i grunnlovi nemner.

Fyr eit slikt nytt val kann Stortinget stytta av dei tidlengderne, som elles gjeld fyr manntalstilskipingi og valfyrebuingi.

Elles gjeld fyr det nye valet dei vanlege reglarne heilt ut. Valutfallet vert fastsett etter fyresegnerne i § 32, minder misferdi gjeld eit umval eller mistaket er det, at umval med urette ikkje er halde; daa fylgjer dei regelen i § 40, andre leden.

§ 50. Nytt val paa stortingsmann og varamann skal Stortinget og gjeva paabod um, ifall ein tingmannsplass, etter varamannen, um det var nokon, er innkalla, ikkje vert uppteken, anten av di nokon er kaara, som ikkje tok mot valet (§§ 42 og 43), eller av noko, som hev hendt etter valet.

Naar Stortinget gjev paabod um nytt val etter fyrre leden, skal det segja fyre, anten dei skal bruka manntalet fraa det upphavlege valet — i so fall gjeld § 49, fyrste leden, jfr. § 40, fyrste leden, paa tilsvarande maate — eller um dei skal setja upp nytt manntal yver dei veljeføre borgaranne, som paa ei nøgjare fastsett tid er busitjande i valsokni. I dette høve òg kann Stortinget stytta av tidlengderne fyr manntalstilskipingi og valfyrebuingi. Elles gjeld i det heile dei vanlege reglarne.

§ 51. Vil nokon klaga til Stortinget yver misferd, som han trur vil føra med seg, at eit val etter denne lovi eller grunnlovi vert ugilda, bør han senda klaga til stortingskontoret innan 8 dagar, etter vedkomande stortingsval er fullenda. 27 febr. Nr. 1.

Fjorde bolken.

Ymse fyresegner.

§ 52. Naar dei reknar ut tidlengderne etter denne lovi, tek dei ikkje valdagen med.

§ 53. Alle offentlege tenestemenn skal, so langt det offentlege yrket deira set dei i stand til det, gjeva manntalsføraranne dei upplysningarne, som dei krev til bruk fyr manntalsførsla.

§ 54. Dei offentlege tenestemennerne fær ingi betaling fyr dei gjeremaal, som denne lovi legg paa dei, utan so Stortinget løyver pengar til det, men berre skyss- og kostpengar, um so er dei hev krav paa det etter nokor lov.

§ 55. Rikskassa reider ut dei sumarne, som etter denne lovi krevst

til bøker;

til aa setja i verk fyresegnerne um aa bruka serskilde rom, stempla brevvær og valurnur og

til skyss- og kostpengar fyr manntalsførarar, naar dei reiser til valting eller paa møte i manntalsnemdi og i valstyret.

Den kostnaden, som denne lovi fører med seg elles, soleis kostnaden med naudsynleg umfram-hjelp fyr manntalsføraranne, naar dei gjer framlegg til manntal, skal vedkomande valsokner svara, men dei fær helvti av utleggi att hjaa rikskassa.

§ 56. Vedkomande departement gjev dei fyresegnerne, som er naudsynlege til aa setja denne lovi i verk; soleis fyresegnerne um formi fyr fullmagterne til stortingsmenn og varamenn.

§ 57. Ifall ikkje strengare straff er sett fyr høvet, skal den straffast med bot, som anten med vilje eller av agtløyse

a. rangt eller uskipeleg innreider og fører eller uforsvarleg gøymer dei bøkerne, listurne eller brevskapi, som er nemnde i denne lovi;
b. ikkje i tide og paa den maaten, som til høyrer, tilstemner, gjev melding um eller innkalling til noko av dei møte, som er fyresagde i denne lovi;
c. ikkje syter fyre, at dei lysingarne, som denne lovi krev, vert skrivne og kunngjorde soleis som til høyrer;
d. naar han sit i valstyret er burte fraa valting eller anna fyresett møte, eller naar han er med i manntalsnemdi er burte fraa møte i den;

27 febr. Nr. 1.

e. ikkje, naar han hev forfall, so langt raad er syter fyre, at den, som skal vera i hans stad, fær melding um det i tide;

f. elles vanheld fyresegnerne um dei gjeremaal, som etter denne lovi høyrer honom til.

Dessutan skal den skuldige svara dei utgifterne, som ferdi hans hev aaleiskome, aa segja um han hev misfare seg med vilje eller av grov agtløyse.

Forser nokon seg tridje gongen paa den maaten, som er nemnd, naar han skal greida dei gjeremaal, som han er sett til etter sitt embætte, si sysle eller sitt umbod, vert han straffa med bot eller med aa tapa si offentlege teneste.

§ 58. Den arbeidsgjevaren eller fyresette, som mot fyresegni i § 36, fyrste leden, meinkar ein veljefør borgar, som er honom undergjeven, fraa aa møta paa valet, vert straffa med bot eller med fengsel upp til 3 maanader.

§ 59. Denne lovi tek til aa gjelda straks. Med det same skal lov um manntal og stortingsval fraa 24 februar 1900 og lov um brigde i og tillegg til nemnde lov fraa 10 mars 1903 halda upp aa gjelda.

27 febr. Nr. 2.

Lov*)[1]) om forandringer i lov av 2 juni 1906 med tillægslov av 1 mai 1909 om adgang for stemmeberettigede, som er utenfor riket, til at at delta i stortingsvalg.

I.

Efternævnte bestemmelser i lov av 2 juni 1906 med tillægslov av 1 mai 1909 om adgang for stemmeberettigede, som er utenfor riket, til at delta i stortingsvalg skal herefter lyde som følger:

§ 4. Avgir vælgerne sin stemmeseddel før avreisen fra riket, skal dette ske under iagttagelse av de forskrifter, som gjælder om indsendelse av stemmeseddel fra indenriks fraværende vælgere. I følgebrevet bør vælgeren opgi fuldt navn og nøiagtig adresse paa hjemstedet den 1 august i valgaaret.

Vil vælgeren derimot indsende stemmeseddel fra utenriksk sted, maa han følge de regler, som er foreskrevet i §§ 5—8.

Hvad enten vælgeren avgir stemme før avreisen fra riket eller fra utenriksk sted, kan han, om han saa ønsker, med samme følgebrev sende stemmeseddel baade til valg og omvalg samt til valg, som Stortinget paabyder i henhold til §§ 48—49 i loven om mandtal og stortingsvalg. I saa fald maa han lægge stemmesedlerne ind i hver sin konvolut og uttrykkelig i følgebrevet angi, hvilke valg stemmesedlerne er bestemt for.

---

*) Bekjendtgj. 28 febr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 8.

[1]) Stort. besl. 17 febr. Se Ot. prp. nr. 3 for 1911. Indst. O. VII for 1911. Dok. nr. 18 for 1911. Stort. tid. forh. i Ot. s. 58—60, 306; i Lt. s. 22—23, 24.

Er det ikke paa konvolutterne skrevet, hvad for en som er bestemt for det ene eller det andet valg, kan valgstyret holde tilbake for omvalget eller i tilfælde valg paabudt av Stortinget den, som det finder for godt. Er der indsendt fler end to konvolutter, og alle er uten paaskrift om, hvilket valg de er bestemt for, behandles de alle efter reglerne i loven om mandtal og stortingsvalg § 28. Den konvolut, som er bestemt for omvalg eller valg paabudt av Stortinget, skal ikke aapnes, men sammen med følgebrevet eller en bekræftet avskrift derav forvares under valgstyrets segl. 27 febr. Nr. 2.

§ 7. b. en bevidnelse paa følgebrevet om, at vælgeren ved fuld sans og samling, i konsulens eller vidnernes paasyn, paa tid og sted som i brevet nævnt, egenhændig eller med paaholden pen har skrevet sit navn under følgebrevet og vedkjendt sig dettes indhold, samt at vælgeren har fremvist et av de dokumenter, som § 5 nævner, og svarer til de deri anførte kjendemerker. Det fremviste dokument skal nøiagtig betegnes i bevidnelsen, og saafremt vælgeren har fremvist sjøfartsbok eller certifikat, bør tillike oplysning meddeles om hans rullenummer og hans nøiagtige adresse paa hjemstedet.

II.

Denne lov træder i kraft straks.

Efter disse forandringer er nævnte lov (nr. 1) av 2 juni 1906 med tillægslov av 1 mai 1909 nu saalydende:

Lov om adgang for stemmeberettigede, som er utenfor riket, til at delta i stortingsvalg. 27 febr. Nr. 2.

§ 1. Stemmeberettigede, som er utenfor rikets grænser, naar valgting holdes, kan skriftlig indsende stemmeseddel til valgstyret, saafremt de har lovlig forfald efter loven om mandtal og stortingsvalg § 24.

De kan indsende sin stemmeseddel enten før avreisen fra riket eller fra utenriksk sted. I sidste tilfælde maa de, naar valgtinget holdes, ikke ha været fraværende fra riket over 48 maaneder. Denne tidsbegrænsning gjælder dog ikke for den, som ved stemmeseddelens avgivelse tilhører besætningen paa et norsk fartøi. Tiden beregnes til dagen for det oprindelige valg, ogsaa naar omvalg holdes.

Stemmesedlen maa for at være gyldig ikke være avgit tidligere end 1 mai i valgaaret.

§ 2. Stemmeseddelen skal lyde enten paa de to navngivne personer, som vælgeren ønsker til stortingsmand og varamand for valgkredsen,

---

[1]) Indtat i Lovtid. 1ste avd. for 1912 nr. 9 i henhold til lov av 27 juli 1896 nr. 5, ifølge kongelig resolution av 27 febr. 1912.

27 febr. Nr. 2.

eller paa partiliste.

For at der skal være adgang til at stemme paa partiliste, maa partiet

a. ha organisert sig under et partinavn og gjennem sit hovedstyre ha meldt dette til vedkommende departement og

b. senest den 14de dag før valgtinget ha sendt de forskjellige valgstyrer i kredsen den partiliste, som er opstillet for valgkredsen; er en partiliste ikke sendt alle valgstyrer i kredsen, blir den dog gyldig i de volgsogn, hvortil den er sendt.

Anmeldelser om partinavn skal departementet uopholdelig indrykke i den offentlige kundgjørelsestidende. Naar saadan anmeldelse er gjort, kan ikke noget andet parti ta partinavnet eller et navn, som er utsat for at forveksles med dette, før det parti, som først tok navnet, har sagt fra til departementet, at partiet er opløst. Navnet blir ogsaa frit, naar partiet ikke ved 3 valg i rad har opstillet partiliste i nogen valgkreds. At et parti er opløst eller ophørt, skal ogsaa uopholdelig kundgjøres.

§ 3. En partiliste skal bære partinavnet og være underskrevet av partistyret for valgkredsen eller, om saadant ikke findes, av partiets hovedstyre eller den, som dette har bemyndiget dertil. I listen skal der sondres mellem stortingsmand og varamand; er dette ikke uttrykkelig gjort, betragtes den først opførte som stortingsmand, den anden som varamand.

Lyder en partiliste paa flere eller færre end to personer, er den ugyldig.

Naar valget er holdt, skal hvert valgstyre forvare listen under fælles forsegling, indtil Stortinget endelig har avgjort spørsmaalet om valgets gyldighet.

Partilisten gjælder ogsaa for omvalg, medmindre der senest den 5te dag før det nye valgting er indsendt til de forskjellige valgstyrer erklæring om dens tilbakekaldelse eller en ny liste.

Har et parti til forskjellige valgstyrer i en valgkreds indsendt partilister, som lyder paa forskjellige personer, blir de alle ugyldige.

§ 4. Avgir vælgerne sin stemmeseddel før avreisen fra riket, skal dette ske under iagttagelse av de forskrifter, som gjælder om indsendelse av stemmeseddel fra indenriks fraværende vælgere. I følgebrevet bør vælgeren opgi fuldt navn og nøiagtig adresse paa hjemstedet den 1 august i valgaaret.

Vil vælgeren derimot indsende stemmeseddel fra utenriksk sted, maa han følge de regler, som er foreskrevet i §§ 5—8.

Hvad enten vælgeren avgir stemme før avreisen fra riket eller fra utenriksk sted, kan han, om han saa ønsker, med samme følgebrev sende stemmeseddel baade til valg og omvalg samt til valg, som Stortinget paabyder i henhold til §§ 48—

49 i loven om mandtal og stortingsvalg. I saa fald maa han lægge stemmesedlene ind i hver sin konvolut og uttrykkelig i følgebrevet angi, hvilke valg stemmesedlene er bestemt for. 27. febr. Nr. 2.

Er det ikke paa konvolutterne skrevet, hvad for en som er bestemt for det ene eller det andet valg, kan valgstyret holde tilbake for omvalget eller i tilfælde valg paabudt av Stortinget den, som det finder for godt. Er der indsendt fler end to konvolutter, og alle er uten paaskrift om, hvilket valg de er bestemt for, behandles de alle efter reglerne i loven om mandtal og stortingsvalg § 28. Den konvolut, som er bestemt for omvalg eller valg paabudt av Stortinget, skal ikke aapnes, men sammen med følgebrevet eller en bekræftet avskrift derav forvares under valgstyrets segl.

§ 5. Vælger, som vil avgi stemmeseddel fra utenriksk sted, skal hos mandtalsføreren i det valgsogn, hvori han er bosat, erhverve et mandtalspas. Skemaet for dette fastsættes av Kongen.

Naar mandtalspas er utfærdiget, skal anmerkning derom ske i mandtallet og utfærdigelsesdagen tilføies.

For den, som ved stemmeseddelens avgivelse tilhører besætning paa norsk fartøi, kan sjøfartsbok (sjøfarts-annotations-patent) eller certifikat som skibsfører, styrmand eller maskinist træde istedenfor mandtalspas.

Er mandtalspas utstedt, skal den i § 1 omhandlede frist av 48 maaneder regnes senest fra utstedelsesdagen.

§ 6. Vælgeren skal, i enrum og uset, lægge sin stemmeseddel ind i en særskilt konvolut og klæbe denne sammen.

Naar dette er gjort, skal han, i overvær av en norsk konsul eller av et norsk fartøis fører, hvilken sidste skal tilkalde en av besætningen som vidne, egenhændig og med fuldt navn underskrive:

a. en paategning paa konvolutten om, at den indeholder hans stemmeseddel,
b. et datert følgebrev til valgstyret, hvori han skal gjøre nøie rede for de omstændigheter, som nødvendiggjør hans fraværr fra riket paa valgtiden, og erklære paa ære og samvittighet, at han selv frivillig, i enrum og uset, har lagt stemmeseddelen ind i den konvolut, som han sender den i, og selv har klæbet konvolutten sammen.

Er vælgeren ute av stand til at skrive egenhændig, kan han skrive med paaholden pen.

Vælgeren maa fremvise et saadant dokument, som § 5 nævner.

§ 7. Konsulen eller skibsføreren og det tilkaldte vidne skal derefter egenhændig underskrive:

a. paategningen paa stemmeseddelkonvolutten til vitterlighet,

27 febr. Nr. 2.

b. en bevidnelse paa følgebrevet om, at vælgeren ved fuld sans og samling, i konsulens eller vidnernes paasyn, paa tid og sted som i brevet nævnt, egenhændig eller med paaholden pen har skrevet sit navn under følgebrevet og vedkjendt sig dettes indhold, samt at vælgeren har fremvist et av de dokumenter, som § 5 nævner, og svarer til de deri anførte kjendemerker. Det fremviste dokument skal nøiagtig betegnes i bevidnelsen, og saafremt vælgeren har fremvist sjøfartsbok eller certifikat, bør tillike oplysning meddeles om hans rullenummer og hans nøiagtige adresse paa hjemstedet.

Istedenfor konsul kan med hensyn til, hvad der omhandles i denne og i forrige paragraf, ogsaa benyttes en notarius publicus paa vedkommende utenrikske sted. Istedenfor skibsfører kan styrmand tjenestegjøre. Skibsfører eller styrmand pligter kun at medvirke ved stemmegivning av skibets besætning eller passagerer.

§ 8. Følgebrevet skal være paategnet eller ledsaget av en datert og egenhændig underskrevet bevidnelse fra én eller flere troværdige personer om rigtigheten av de omstændigheter, som er anført til begrundelse av forfaldet, eller være ledsaget av andre bevis herfor.

Følgebrevet og stemmeseddelkonvolutten og i tilfælde andre bilag lægger vælgeren i et fælles omslag. Dette lukker han, adresserer det til valgstyret i det valgsogn, hvor han skal stemme, og forsyner det med paaskrift om, at det indeholder stemmeseddel og forfaldsanmeldelse, og om sit navn og sin adresse paa hjemstedet den 1 august i valgaaret.

Hvis vælgeren saa forlanger, skal konsulen, skibsføreren eller styrmanden besørge brevet sendt uten ophold i frankert og rekommandert stand.

Skibsføreren eller styrmanden skal i skibets dagbok anføre, at stemmegivning er skedd, og hvem der har været tilkaldt som vidne, samt tilføie vælgerens fulde navn og det valgsogn, han tilhører. I tilfælde anføres ogsaa, naar brevet er besørget avsendt.

§ 9. Det paaligger norske konsuler og norske skibsførere uopholdelig at gi Justisdepartementet telegrafisk underretning, saasnart det kommer til deres kundskap, at nogen, som har avgit stemme i kraft av denne lov, er avgaat ved døden inden valgenes avslutning.

§ 10. I valgsogn, hvor der i henhold til forskriftene i denne lovs §§ 2 og 3 er adgang til at stemme paa partiliste, og hvor der til valgtinget er indkommet forfaldsanmeldelse fra utenriks fraværende vælgere, skal valgstyret, saasnart det har prøvet alle de indkomne forfaldsanmeldelser, først lægge i urnen

de fra indenriks fraværende vælgere indkomne godkjendte stem- 27 febr.
mesedler, indlagt paa sedvanlig maate i konvolutter med offent- Nr. 2.
lig stempel. Valgstyret skal dernæst efter at ha blandet konvolutterne i urnen vel om hverandre foreløbig gjennemgaa deres indhold for at se, om der findes nogen stemmeseddel lydende paa partiliste; efterat saadanne sedler i tilfælde er uttat, lægges konvolutterne med iværende stemmesedler atter i urnen.

Valgstyret lægger derefter de fra utenriks værende vælgere indkomne stemmesedler, om de er godkjendt, i konvolutter med offentlig stempel, lægger disse i urnen og blander dem med de øvrige.

Derefter foregaar stemme-optællingen overensstemmende med forskriftene i den almindelige lovgivning om mandtal og stortingsvalg.

§ 11. Blanketter til mandtalspas samt porto- og telegramutgift ifølge §§ 8 og 9 bekostes av statskassen.

For utfærdigelse av mandtalspas, attester, paategninger og bevidnelser, som avgives i henhold til nærværende lov, tilkommer norske offentlige tjenestemænd og borgere ingen betaling.

§ 12. Skibsfører paa norsk fartøi skal sørge for, at der i mandskapets opholdsrum ombord findes opslaat et av vedkommende departement utarbeidet avtryk av de bestemmelser, som gjælder om utenriks værende vælgeres stemmegivning. Saadant avtryk skal ogsaa stadig findes paa ethvert norsk konsulatkontor.

§ 13. Hvor intet motsat er bestemt, finder forskriftene i den almindelige lovgivning om mandtal og stortingsvalg tilsvarende anvendelse med hensyn til, hvad der omhandles i nærværende lov.

§ 14. Denne lov træder i kraft straks.

Samtidig ophæves lov av 5 juni 1897 om utenfor riket værende stemmeberettigedes deltagelse i valgmandsvalgene med tillægslov av 9 mai 1903. De mandtalspas, som er utstedt i henhold til nævnte lov, beholder sin gyldighet. Det samme gjælder de stemmesedler, som under iagttagelse av nævnte lovs forskrifter allerede er avgit eller inden 3 maaneder efter den dag, nærværende lov træder i kraft, maatte bli avgit.

Kongelig resolution*), hvorved der i henhold til lov til 27 febr.
beskyttelse av barn mot bruk av tobak av 19 april 1899 meddeles stadfæstelse paa den av herredsstyret for Alversunds herred, Søndre Bergenhus amt, under 19 december 1911 og 2 februar 1912 fattede beslutning til ved-

*) Bekjendtgj. 28 febr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 8, hvor vedtægten er indtat.

27 febr. tægt for herredet angaaende salg av tobak til barn m. v.

27 febr. **Kongelig resolution***), hvorved der i henhold til § 11, jfr. § 4, i lov om sundhetskommissioner m. v. av 16 mai 1860 meddeles approbation paa den av herredsstyret for Sande herred, Romsdals amt, i møter 21 januar og 9 december 1911 vedtagne beslutning om sundhetsforskrifter for fiskeværene inden herredet.

27 febr. **Kongelig resolution****), hvorved der i henhold til § 3 i lov angaaende særegne foranstaltninger mot tuberkuløse sygdomme av 8 mai 1900 meddeles approbation paa den av herredsstyret for Egge herred, Nordre Trondhjems amt, i møte 19 december 1911 vedtagne beslutning om anmeldelsespligten ved tuberkuløse sykes flytning.

27 febr. **Kongelig resolution*****), hvorved den av Mandals bystyre under 5 februar d. a. besluttede vedtægt angaaende lukningstid for utsalgssteder i Mandal stadfæstes i henhold til lov om lukningstid for utsalgssteder av 31 mai 1900 som gjældende indtil videre.

27 febr. **Kongelig resolution**†), hvorved i medhold av § 6 i lov om vernskogens bevarelse og mot skogens ødelæggelse m. v. av 8 august 1908 meddeles approbation paa de av herredsstyret for Øier herred, Kristians amt, i møte de 9 februar 1912 besluttede nye vedtægter mot skogens ødelæggelse inden herredet.

27 febr. **Kongelig resolution**††), hvorved der i henhold til lov om brandvæsenet av 15 august 1908 § 23, jfr. § 27, meddeles godkjendelse som gjældende indtil videre av det av bygningsrepræsentantskapet for Fløens og Solheimsvikens brand- og bygningskommune i møte senest den 21 november 1911 vedtagne reglement for brandkorpset sammesteds.

---

*) Bekjendtgj. 28 febr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 8, hvor forskriftene er indtat.

**) Bekjendtgj. 28 febr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 8, hvor beslutningen er indtat.

***) Bekjendtgj. 28 febr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 8, hvor vedtægten er indtat.

†) Bekjendtgj. 28 febr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 8, hvor vedtægtene er indtat.

††) Bekjendtgj. 28 febr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 8, hvor reglementet er indtat.

Kongelig resolution, hvorved det i henhold til § 80 i lov om folkeskoler paa landet av 26 juni 1889 tillates Skjebergs herred at indlemme Hafslund skole i herredets almindelige skolevæsen fra den tid, som maatte bli bestemt av Kirke- og Undervisningsdepartementet. 27 febr.

Kongelig resolution, hvorved bl. a. bestemmes, at approbation meddeles paa den mellem Justisdepartementet og overretssakfører Riis's arvinger 13 februar 1912 avsluttede kontrakt om indkjøp av eiendommen Orninggaard, gnr. 27, brnr. 10, av skyld mark 0,24 i Stords herred for kr. 16000,00 til embedsgaard for sorenskriveren i Søndhordlands sorenskriveri. 27 febr.

Stadfæstelse — meddelt av Kirkedepartementet — paa det av Torjus Gunnarson Bjerland ved gavebrev av 1 november 1911 oprettede »Torjus G. Bjerland og hustrus legat for værdige trængende i Bjellands sogn« og paa de for dette legat under 11 s. m. utfærdigede statutter. 28 febr.

Stadfæstelse — meddelt av Kikedepartementet — paa det av enkefru Regine Eckersberg ved testamente av 18 december 1906 med kodicil av 15 november 1909 oprettede »P. M. Eckersberg og hustru Regine Eckersbergs legat til fordel for trængende handelsmænd og deres efterlatte« samt paa de for dette legat under 20 december 1911 utfærdigede statutter. 28 febr.

Stadfæstelse — meddelt av Kirkedepartementet — paa det av statsminister Carl Løvenskiold og fru Elise Løvenskiold, født Wedel-Jarlsberg, oprettede »Statsminister Carl Løvenskiolds og frues, født Wedel-Jarlsbergs, legat« til fordel for leilændinger, husmænd og faste arbeidere med deres familier paa de eiendomme, der den 1 januar 1912 eies av statsminister og fru Løvenskiold i fælleseie, samt paa de for dette legat under 26 januar 1912 utfærdigede statutter. 28 febr.

Stadfæstelse — meddelt av Kirkedepartementet — paa det av frøken Emilie Bernhoft ved testamente av 3 december 1892 oprettede »Jørgen Bernhofts legat« til bedste for hedningemissionen og for mænd og kvinder av bondestanden i Ringebu prestegjeld til hjælp til utdannelse samt paa de for dette legat under 3 december 1892, 15 juli 1907 og 29 januar 1912 utfærdigede statutter. 29 febr.

29 febr. **Skrivelse** fra Kirkedepartementet til skoledirektøren i Kristiania i anledning av en forespørsel om et skolestyre i kraft av § 37 i landsskoleloven kan paalægge en lærer at holde saadan undervisningsprøve som omhandlet i nævnte §, eller om en lærers deltagelse i prøven er avhængig av lærerens egen frie vilje.

Departementet antar, at skolestyret ikke kan paalægge lærerne at holde de i §'en omhandlede undervisningsprøver, men at det maa være en frivillig sak for lærerne, om de vil medvirke ved prøverne Departementet gaar imidlertid ut fra, at lærerne vil finde det at være i sin egen interesse, at prøverne kommer istand, og at enhver av lærerne vil bidrage sit til, at prøverne kan skaffe dem det størst mulige utbytte for deres lærergjerning.

1 mars. **Kongelig resolution***), hvorved der i henhold til § 11, jfr. § 4, i lov om sundhetskommissioner m. v. av 16 mai 1860 og § 3 i lov om særegne foranstaltninger mot tuberkuløse sygdomme av 8 mai 1900 meddeles approbation paa den av herredsstyret for Jevnaker herred i Kristians amt under 12 februar 1912 fattede beslutning om nye almindelige forskrifter med hensyn til sundhetsvæsenet inden herredet samt om ordningen av meddelelsespligten, naar en tuberkuløs syk forandrer bopæl.

1 mars. **Kongelig resolution**, hvorved bl. a. bestemmes, at de i medhold av § 15 i lov om Styret for det Industrielle Retsvern av 2 juli 1910 ved kongelig resolution av 25 august 1911 stadfæstede forskrifter angaaende sammensætningen av og forretningsordenen ved styrets anden avdeling forandres saaledes, at forskriftenes post 1 kommer til at lyde som følger:

»Der beskikkes 2 retskyndige medlemmer med varamænd. Det ene av disse medlemmer beskikkes til varamand for formanden.

Der beskikkes 11 tekniske medlemmer med 5 varamænd, videre 2 handelskyndige og 2 haandverkskyndige eller industrikyndige medlemmer, samtlige med varamænd«.

5 mars. **Stadfæstelse** — meddelt av Kirkedepartementet — paa en av enkefru Agnete Augusta Kraft, født Thilesen, ved testa-

*) Bekjendtgj. 11 mars i Lovtid. 1ste avd. nr. 10, hvor forskriftene er indtat.

mente av 22 juli 1901 skjænket gave, stor kr. 50 000,00 til det ved kgl. resolution av 28 oktober 1893 konfirmerte »Frøken Marie Thilesens legat« samt paa et under 9 januar 1912 utfærdiget tillæg til statutterne for nævnte legat. 5 mars

Skrivelse fra Forsvarsdepartementet til overlodsen i det vestenfjeldske distrikt, hvori antages, at der ifølge § 4 i lov av 15 august 1911 bør utfærdiges certifikat som kystlods til kjendtmænd, som i sin tid ved utstedelsen av kjendtmandscertifikat hadde betingelserne for at faa dette i henhold til lov av 15 august 1908 § 1, men fik det efter lovens § 4, fordi de ikke hadde fremlagt de nødvendige legitimationer. Overlodsen anmodes om at forholde i overensstemmelse hermed, idet det dog nøie maa paasees, at vedkommende ved kjendtmandscertifikatets utfærdigelse virkelig opfyldte alle i kjendtmændslovens § 1 opstillede betingelser. 5 mars.

Med hensyn til fordringene til kystlodser, der kan være med paa at utfærdige vidnesbyrd om farvandskjendskap efter lov av 15 august 1911 § 1,4, henviser departementet til den under 24 november 1911 i gjenpart oversendte skrivelse til Kystlodsenes Landsforbund av s. d., hvori uttales, at det formentlig ikke kan kræves, at den i paragraffen omhandlede 3-aarige virksomhet med lodsning skal falde i tiden efter certifikatets utstedelse.

Under »lodsning som fast erhverv« (§ 1,4) antages bl. a. at indgaa tidligere kjendtmandsvirksomhet paa forskjellige skibe med betaling pr. tur og ikke bare virksomhet paa bestemte fartøier med fast løn.

Departementet finder sluttelig, imot lovens ordlyd, ikke at kunne indgaa paa en av Kystlodsenes Landsforbund opstillet fortolkning, hvorefter der til attestutstedere efter § 1,4 ogsaa skal kunne benyttes kjendtmænd.

Stadfæstelse — meddelt av Kirkedepartementet — paa det den 4 november 1878 stiftede »Bergens guttehjem« og paa de for dette under 21 november 1911 og 30 januar 1912 utfærdigede grundregler. 6 mars.

Stadfæstelse — meddelt av Kirkedepartementet — paa det av fabrikeier C. Emil Ramel Michelet ved testamente av 8 mai 1907 oprettede »Emil Michelets legat« til bedste for hæderlige personer, bosat i Kristiania by, Akershus eller Smaalenenes amter, som tilhører de dannede klasser og har set bedre dage, men ved uheldige omstændigheter er blit økonomisk reducert, samt paa de for dette legat under 3 februar 1912 utfærdigede statutter. 6 mars.

8 mars. **Skrivelse** fra Finansdepartementet til amtmanden i Tromsø amt angaaende utligning av matrikulskat i amtet for aarene 1913 og 1914 efter skattelov for landet av 18 august 1911.

Departementet uttaler, at der for aaret 1913 (1913—14) maa kunne utskrives eiendomsskat paa de matrikulerte eiendomme efter deres skyld med samme sats som for 1912, kr. 7,50 pr. skyldmark, selv om skatten med tillæg av matrikulskatten paa verker og bruk m. v. (landsskattelovens § 8 b), kr. 1,00 pr. skyldmark, skulde utgjøre mer end halvdelen av amtskommunens hele skattebehov. Nedsættelse av eiendomsskattens størrelse til det efter lovens § 2 første led bestemte maksimum skal nemlig først ta sin begyndelse det andet aar efter lovens ikrafttræden o: fra 1 januar 1914. Endvidere uttaler departementet, at eiendomsskatten for de matrikulerte eiendomme for 1914 (1914—15) maa bli at nedsætte til kr. 7,00 pr. skyldmark, men at nogen yderligere nedsættelse av denne sats for dette aar ikke er nødvendig, selv om skatten med tillæg av matrikulskatten paa verker og bruk (landsskattelovens § 8 b) kr. 2,00 pr. skyldmark utgjør mer end halvdelen av amtskommunens hele skattebehov.

8 mars. **Skrivelse** fra Finansdepartementet til amtmanden i Nordlands amt, hvori uttales, at efter skatteloven for byene av 18 august 1911 § 132, første led, (for landet § 141) skal indtægten for den enkelte skatyder for 1ste halvaar 1913 ansættes til det samme beløp som for 1912, uanset om denne indtægt paa grund av særlige omstændigheter har maattet ansættes til et forholdsvis høit beløp paa grund av ekstraindtægt i tidsrummet 1 oktober 1910 til 30 september 1911. Da ligningsansættelserne for 1912 skal lægges til grund for utligningen for det nævnte halvaar saaledes, som ansættelserne er berigtiget under klagebehandlingen for 1912, vil der ikke være adgang til at indgi klager over utligningen for dette halvaar, og det blir følgelig ikke nødvendig at opstille nogen særskilt klagefrist, jfr. forøvrig departementets i Lovtidenden indtagne skrivelse av 8 december 1911.

8 mars. **Skrivelse** fra Finansdepartementet til amtmanden i Finmarkens amt, hvori uttales, at det maa antages at være tilstrækkelig, at utskrivning av herredsskat for 1ste halvaar 1913 foretages av ligningskommissionens sekretær. Dog antages ligningskommissionen for 1912 at burde træde sammen til endelig vedtagelse av utligningen. Det antages ikke at være nødvendig, at ligningen for nævnte halvaar utlægges til eftersyn (landsskattelovens § 47).

Kongelig kundgjørelse *) angaaende stempelavgift av dokumenter og av spillekort til statskassen i budgetterminen 1 juli 1912 til 30 juni 1913. 9 mars.

Post 1.

Skattebeslutning om stempelavgift av dokumenter.

Av de i lov om stemplet papir av 9 august 1839 § 2 og i tillægslove av 11 april 1885 § 8, 17 mars 1902 § 1 og 8 juni 1907 § 4 omhandlede dokumenter samt av dokumenter, der er stempelpligtige uten hensyn til deres paalydende beløp, svares stempelavgift til statskassen fra 1 juli 1912 til 30 juni 1913 efter nedenstaaende tariffer.

a. for alle stempelpligtige dokumenter med undtagelse av veksler:

Tarif:

Nr.	1	til	25 øre	til det dokument, som ikke lyder paa mer end 50 kr.				
-	2	-	50 -	til det dokument, som lyder paa mer end 50 kr. og ikke over 100 kr.				
-	3	-	1 kr.	—	—	100 -	—	150 -
-	4	-	2 -	—	—	150 -	—	250 -
-	5	-	4 -	—	—	250 -	—	500 -
-	6	-	8 -	—	—	500 -	—	1 000 -
-	7	-	12 -	—	—	1 000 -	—	1 500 -
-	8	-	16 -	—	—	1 500 -	—	2 000 -
-	9	-	20 -	—	—	2 000 -	—	2 500 -
-	10	-	24 -	—	—	2 500 -	—	3 000 -
-	11	-	28 -	—	—	3 000 -	—	3 500 -
-	12	-	32 -	—	—	3 500 -	—	4 000 -
-	13	-	36 -	—	—	4 000 -	—	4 500 -
-	14	-	40 -	—	—	4 500 -	—	5 000 -
-	15	-	44 -	—	—	5 000 -	—	5 500 -
-	16	-	48 -	—	—	5 500 -	—	6 000 -
-	17	-	54 -	—	—	6 000 -	—	6 750 -
-	18	-	60 -	—	—	6 750 -	—	7 500 -
-	19	-	66 -	—	—	7 500 -	—	8 250 -
-	20	-	72 -	—	—	8 250 -	—	9 000 -
-	21	-	78 -	—	—	9 000 -	—	9 750 -

*) Bekjendtgj. 11 mars i Lovtid. 1ste avd nr. 10.

9 mars. Nr. 22 til 84 kr. til det dokument, som lyder paa mer end 9 750 kr. og ikke over 10 500 kr.

-	23	-	90	-	—	—	10 500 -	—	11 250 -
-	24	-	96	-	—	—	11 250 -	—	12 000 -
-	25	-	104	-	—	—	12 000 -	—	13 000 -
-	26	-	112	-	—	—	13 000 -	—	14 000 -
-	27	-	120	-	—	—	14 000 -	—	15 000 -
-	28	-	128	-	—	—	15 000 -	—	16 000 -
-	29	-	136	-	—	—	16 000 -	—	17 000 -
-	30	-	144	-	—	—	17 000 -	—	18 000 -
-	31	-	152	-	—	—	18 000 -	—	19 000 -
-	32	-	160	-	—	—	19 000 -	—	20 000 -
-	33	-	172	-	—	—	20 000 -	—	21 500 -
-	34	-	184	-	—	—	21 500 -	—	23 000 -
-	35	-	196	-	—	—	23 000 -	—	24 500 -
-	36	-	208	-	—	—	24 500 -	—	26 000 -
-	37	-	220	-	—	—	26 000 -	—	27 500 -
-	38	-	232	-	—	—	27 500 -	—	29 000 -
-	39	-	244	-	—	—	29 000 -	—	30 500 -
-	40	-	256	-	—	—	30 500 -	—	32 000 -
-	41	-	272	-	—	—	32 000 -	—	34 000 -
-	42	-	288	-	—	—	34 000 -	—	36 000 -
-	43	-	304	-	—	—	36 000 -	—	38 000 -
-	44	-	320	-	—	—	38 000 -	—	40 000 -
	45	-	336	-	—	—	40 000 -	—	42 000 -
-	46	-	352	-	—	—	42 000 -	—	44 000 -
-	47	-	372	-	—	—	44 000 -	—	46 500 -
-	48	-	392	-	—	—	46 500 -	—	49 000 -
-	49	-	412	-	—	—	49 000 -	—	51 500 -
-	50	-	432	-	—	—	51 500 -	—	54 000 -
-	51	-	456	-	—	—	54 000 -	—	57 000 -
-	52	-	480	-	—	—	57 000 -	—	60 000 -
-	53	-	504	-	—	—	60 000 -	—	63 000 -
-	54	-	528	-	—	—	63 000 -	—	66 000 -
-	55	-	556	-	—	—	66 000 -	—	69 500 -
-	56	-	584	-	—	—	69 500 -	—	73 000 -
-	57	-	612	-	—	—	73 000 -	—	76 500 -
-	58	-	640	-	—	—	76 500 -	—	80 000 -
-	59	-	672	-	—	—	80 000 -	—	84 000 -
-	60	-	704	-	—	—	84 000 -	—	88 000 -
-	61	-	736	-	—	—	88 000 -	—	92 000 -
-	62	-	768	-	—	—	92 000 -	—	96 000 -
-	63	-	800	-	—	—	96 000 -	—	100 000 -
-	64	-	848	-	—	—	100 000 -	—	106 000 -

Nr. 65 til 896 kr. til det dokument, som lyder paa mer end 106 000 kr. og ikke over 112 000 kr. 9 mars.

-	66	-	944	-	—	—	112 000	-	—	118 000	-
-	67	-	992	-	—	—	118 000	-	—	124 000	-
-	68	-	1 040	-	—	—	124 000	-	—	130 000	-
-	69	-	1 088	-	—	—	130 000	-	—	136 000	-
-	70	-	1 136	-	—	—	136 000	-	—	142 000	-
-	71	-	1 184	-	—	—	142 000	-	—	148 000	-
-	72	-	1 232	-	—	—	148 000	-	—	154 000	-
-	73	-	1 280	-	—	—	154 000	-	—	160 000	-
-	74	-	1 344	-	—	—	160 000	-	—	168 000	-
-	75	-	1 408	-	—	—	168 000	-	—	176 000	-
-	76	-	1 472	-	—	—	176 000	-	—	184 000	-
-	77	-	1 536	-	—	—	184 000	-	—	192 000	-
-	78	-	1 600	-	—	—	192 000	-	—	200 000	-
-	79	-	1 680	-	—	—	200 000	-	—	210 000	-
-	80	-	1 760	-	—	—	210 000	-	—	220 000	-
-	81	-	1 840	-	—	—	220 000	-	—	230 000	-
-	82	-	1 920	-	—	—	230 000	-	—	240 000	-
-	83	-	2 000	-	—	—	240 000	-	—	250 000	-
-	84	-	2 080	-	—	—	250 000	-	—	260 000	-
-	85	-	2 160	-	—	—	260 000	-	—	270 000	-
-	86	-	2 240	-	—	—	270 000	-	—	280 000	-
-	87	-	2 320	-	—	—	280 000	-	—	290 000	-
-	88	-	2 400	-	—	—	290 000	-	—	300 000	-
-	89	-	2 480	-	—	—	300 000	-	—	310 000	-
-	90	-	2 600	-	—	—	310 000	-	—	325 000	-
-	91	-	2 720	-	—	—	325 000	-	—	340 000	-
-	92	-	2 840	-	—	—	340 000	-	—	355 000	-
-	93	-	2 960	-	—	—	355 000	-	—	370 000	-
-	94	-	3 080	-	—	—	370 000	-	—	385 000	-
-	95	-	3 200	-	—	—	385 000	-	—	400 000	-
-	96	-	3 360	-	—	—	400 000	-	—	420 000	-
-	97	-	3 520	-	—	—	420 000	-	—	440 000	-
-	98	-	3 720	-	—	—	440 000	-	—	465 000	-
-	99	-	3 920	-	—	—	465 000	-	—	490 000	-
-	100	-	4 120	-	—	—	490 000	-	—	515 000	-
-	101	-	4 320	-	—	—	515 000	-	—	540 000	-
-	102	-	4 560	-	—	—	540 000	-	—	570 000	-
-	103	-	4 800	-	—	—	570 000	-	—	600 000	-
-	104	-	5 040	-	—	—	600 000	-	—	630 000	-
-	105	-	5 280	-	—	—	630 000	-	—	660 000	-
-	106	-	5 560	-	—	—	660 000	-	—	695 000	-
-	107	-	5 840	-	—	—	695 000	-	—	730 000	-

9 mars. Nr. 108 til 6 120 kr. til det dokument, som lyder paa mer end 730 000 kr. og ikke over 765 000 kr.

-	109	-	6 400	-	—	— 765 000	- — 800 000 -
-	110	-	6 720	-	—	— 800 000	- — 840 000 -
-	111	-	7 040	-	—	— 840 000	- — 880 000 -
-	112	-	7 360	-	—	— 880 000	- — 920 000 -
-	113	-	7 680	-	—	— 920 000	- — 960 000 -
-	114	-	8 000	-	—	— 960 000	- — 1 000 000 -
-	115	-	8 400	-	—	— 1 000 000	- — 1 050 000 -
	116	-	8 800	-	—	— 1 050 000	— 1 100 000 -

og saa fremdeles kr. 400,00 for hvert antal av kr. 50 000,00, som summen er høiere end kr. 1 100 000,00.

b. for veksler:

Tarif:

Naar paalydendet er til og med . .		kr.	200,00	— kr.	0,10
»	» er derover til og med	»	400,00	— »	0,20
»	» —»—	»	600,00	— »	0,30
»	» —»—	»	800,00	— »	0,40
»	» —»—	»	1000,00	— »	0,50

og, naar paalydendet er større, kr. 0,50 yderligere for hvert tusen kroner eller del av dette beløp.

Post 2.

Skattebeslutning om stempelavgift av spillekort.

Stempelavgift til statskassen av spillekort fra 1 juli 1912 til 30 juni 1913 erlægges med kr. 0,70 pr. spil.

9 mars. **Kongelig resolution***), hvorved der i medhold av lov om laks- og sjøørretfiskerierne m. v. av 8 april 1905 §§ 29 og 39 bestemmes:

1. Paa den strækning utenfor utløpet av Ogneelven i Ogne herred, Stavanger amt, der ligger indenfor en ret linje fra ytterste pynt av Floskjæret til et nærmere fastsat merke i fjeldet ved søndre ende av Ognesanden, skal det i tiden fra og med 14 mars til og med 30 september være forbudt at benytte kastenot med mindre masker end 58 mm. mellem knuterne saavelsom sættegarn eller ignende redskaper uanset maskevidden.
2. Samme forbud skal i tiden fra og med 15 mai til og med 15 august ogsaa gjælde paa den strækning utenfor utløpet

*) Bekjendtgj. 11 mars i Lovtid. 1ste avd. nr. 10.

av nævnte elv, der ligger indenfor en ret linje fra Pers- 9 mars.
odden i syd til Lille Ogneholmens ytterste pynt i nord og derfra til Vardeskjær.

3. I den del av Ogneelven inden Bjerkreims herred, som ligger ovenfor det punkt, hvor Ole Egelands bøgjærde støter til Lammahølens øvre ende, skal det være tillatt at fiske laks og sjøørret til og med 25 september, samt med stang og haandsnøre til og med 6 oktober.
4. I den øvrige del av Ogneelven skal det være tillatt at fiske laks og sjøørret til og med 14 september, samt med stang eller haandsnøre fra og med 14 mars til og med 30 september. Sidstnævnte fisketid skal ogsaa gjælde for fiske med stang eller haandsnøre inden den i post 1 nævnte strækning utenfor elvens utløp.
5. Den kongelige resolution av 20 november 1869 om fredning av en strækning ved utløpet av Ogneelven samt høieste resolution av 24 august 1894 om fisketiden i Ogneelven ophæves.
6. Overtrædelse av de i nærværende resolutions post 1 og 2 indeholdte forbud er belagt med straf.

Kongelig resolution*), hvorved der i henhold til § 89 i 9 mars.
lov om bygningsvæsenet av 27 juli 1896 meddeles approbation paa en av Vestfossens bygningsrepræsentantskap i møte den 31 december 1911 fattet beslutning, hvorefter der for alle nybygninger paa nævnte sted kun maa benyttes flat, av Departementet for de Offentlige Arbeider godkjendt taksten.

Kongelig resolution, hvorved det i henhold til lov om 9 mars.
registrering av skibe av 4 mai 1901 § 1, sidste led, bestemmes, at Sigerfjord i Sortlands herred, Nordlands amt, kan vælges som hjemsted for registreringspligtige skibe.

Kongelig resolution, hvorved bestemmes, at der med- 9½ mars.
deles approbation paa den i generalforsamling den 30 december 1911 vedtagne forandring i § 27 i de for Hols Brandforsikringssamlag ved høieste resolution av 28 oktober 1890, jfr. høieste resolution av 20 november 1896, 4 juni 1898 og 8 februar 1904 approberte love, saaledes at foreningen fremdeles kan nyde godt av de ved lovene av 9 august 1839 og 4 august 1845 hjemlede forrettigheter.

Kongelig resolution, hvorved der meddeles approbation 9 mars.
paa den i generalforsamling den 28 december 1911 vedtagne

*) Bekjendtgj. 11 mars i Lovtid. 1ste avd. nr. 10.

9 mars. forandring i § 4 i den for Horgs gjensidige Brandforsikringsforening ved høieste resolution av 28 november 1899 approberte plan, saaledes at foreningen fremdeles kan nyde godt av de ved lovene av 9 august 1839 og 4 august 1845 hjemlede forrettigheter.

9 mars. **Stadfæstelse** — meddelt av Kirkedepartementet — paa det av ingeniør Hans H. Skabo ved testamente av 11 oktober 1909 oprettede »Fabrikeier Hans Skabo og hustru Christine, født Fegths legat« til bedste for værdige trængende mænd og kvinder av den konditionerte stand i Kristiania og paa de for dette legat under 9 februar 1912 utfærdigede statutter.

11 mars. **Stadfæstelse** — meddelt av Kirkedepartementet — paa forandringer i §§ 2, 3 og 8 i de ved kongelig resolution av 18 juli 1906 stadfæstede statutter for »Hans Braathen og hustru Regine Braathens legat til Haug sogn i Øvre Eker«.

11 mars. **Stadfæstelse** — meddelt av Kirkedepartementet — paa det av grosserer Jul. B. Thomassen og sogneprest F. O. Thomassen ved gavebrev av 22 september 1911 oprettede »Julius Thomassen og hustrus legat« til fordel for trængende i Kongsberg og omegn samt paa de i gavebrevet og under 5 mars 1912 utfærdigede statutter for nævnte legat.

11 mars. **Skrivelse** fra Arbeidsdepartementet, Poststyrelsen, til Finmarkens amt, angaaende spørsmaalet om portofrihet for overformynderiers postforsendelser vedrørende de i lov om ulykkesforsikring for fiskere av 8 august 1908 § 7 omhandlede skadebøter.

Departementet uttaler, at det anser det mest stemmende med vedkommende lovgivning, at forsendelse av skadebøter eller kontrabøker fra overformynderi til sparebank eller omvendt, eller fra overformynderi til en understøttet eller dennes verge ansees portofri. En understøttet eller dennes verges begjæring om utbetaling av penge eller kvittering for mottagne penge gaar derimot ikke portofrit.

Departementet gjør hermed ingen forandring i de tidligere hævdede regler om postforsendelser til og fra overformynderier vedkommende den almindelige forvaltning av umyndiges midler.

12 mars. **Skrivelse** fra Justisdepartementet til Kristiania magistrat:

I skrivelse av 16 februar sidstleden har magistraten anmodet om dette departements uttalelse om, hvorvidt bestemmelsen i § 107 i lov om forsikringsselskaper av

29 juli 1911 medfører pligt for utenlandske for- 12 mars.
sikringsselskaper, som driver virksomhet her i landet, til i selskapets firma at angi dets hjemland.

I anledning herav skal man meddele, at det nævnte spørsmaal hører under domstolenes avgjørelse, men at departementet for sit vedkommende antar, at det bør besvares benegtende, idet et selskaps firma efter departementets opfatning ikke i og for sig kan betegnes som en henvendelse til almenheten.

Kongelig anordning om konfirmationen*). 15 mars.

I.

Naar presten avslutter konfirmantforberedelsen og meddeler enhver av de deltagende unge den i lov om konfirmantforberedelse og konfirmation av 15 august 1911 § 4 omhandlede attest, skal han samtidig tilkjendegi dem, at deres deltagelse i konfirmationshandlingen er en frivillig sak, og at fremmøte til den offentlige overhøring (samtale) i kirken ikke paahviler dem, som ikke ønsker at la sig konfirmere.

II.

I alterbokens avsnit om konfirmation (anden avdeling, E) gjøres følgende forandringer:

a) Til andet led føies:

»Hvis presten holder præken, kan talen i kordøren bortfalde og erstattes med en fri bøn.«

b) Tredje led utgaar og erstattes med følgende:

»Derefter holder presten en opbyggelig samtale om barnelærdommen med konfirmanterne. Samtalen maa ikke medta saa lang tid, at de unges og menighetens deltagelse for handlingen derved svækkes. Presten slutter samtalen med bøn.«

c) Sidste led skal lyde saaledes:

»Den opbyggelige samtale kan av et menighetsmøte besluttes henlagt til en høimesse- eller aftensangsgudstjeneste paa en søndag før konfirmationsdagen. Den forrettes da efter den salme, som følger efter prækenen, indledes med et salmevers og en tiltale samt sluttes med en bøn av presten og en kort salme; derefter følger den sedvanlige kollekt, og gudstjenesten fortsættes indtil enden. Finder samtalen sted ved aftensang, kan prækenen med den efterfølgende salme bortfalde.«

III.

Foruten paa den i alterbokens anden avdeling E foreskrevne maate kan konfirmation foregaa saaledes:

*) Bekjendtgj. 18 mars i Lovtid. 1ste avd. nr. 11.

15 mars. Alterboken følges til og med ordene »Presten slutter samtalen med bøn«, dog saaledes at i de menigheter, hvor den fuldstændige form for høimessegudstjenesten brukes, falder trosbekjendelsen efter evangeliets læsning bort.

Derpaa fortsættes saaledes:

Presten gaar derefter for alteret, mens konfirmanterne blir sittende paa sine pladser i skibet, og de to første vers av salmen »Jeg er frelst og dyrekjøpt« eller en anden salme avsynges. Presten vender sig derpaa mot menigheten og siger:

Kjære menighet, la os bekjende forsagelsen og troen, som lød ved vor hellige daab.

Menigheten reiser sig. Presten vender sig mot alteret og siger sammen med menigheten:

Jeg forsager djævelen og alle hans gjerninger og alt hans væsen.

Jeg tror paa Gud Fader, almægtigste, himmelens og jordens skaber.

Jeg tror paa Jesus Kristus, Guds enbaarne søn, vor Herre, som blev undfanget av den Helligaand, født av jomfru Maria, pint under Pontius Pilatus, korsfæstet, død og begravet, nedfor til dødsriket, opstod tredje dag fra de døde, opfor til himmels, sitter hos Guds, den almægtige faders, høire haand, hvorfra han skal komme igjen for at dømme levende og døde.

Jeg tror paa den Helligaand, en hellig almindelig kirke, de helliges sumfund, syndernes forladelse, kjødets opstandelse og det evige liv. Amen.

Derefter vender presten sig mot menigheten og siger:

Kjære konfirmanter! Paa denne tro er I døpt. I denne tro er I oplært. La den faa leve i eders hjerter og bære frugt i eders liv. Strid troens gode strid, grip det evige liv, hvortil I blev kaldet.

Træd nu frem til Herrens alter og motta den kristne menighets velsignelse til et liv i forsagelse og tro.

Konfirmanterne gaar op til alteret og knæler paa alterfoten. Presten lægger sin haand paa enhvers hode, nævner ham (hende) ved navn og siger:

Den treenige Gud, som har tat dig til sit barn i den hellige daab og gjort dig til en arving til det evige liv, han gi dig at fuldende løpet og bevare troen, at du kan arve livsens krone. Amen.

Eller:

Den almægtige Gud, vor herres Jesu Kristi fader, som efter sin store barmhjertighet har gjenfødt os til et levende haab ved

Jesu Kristi opstandelse fra de døde, han styrke dig med sin naade til det evige liv. Amen. 15 mars.

Eller:

Al naades Gud, som kaldte dig til sin evige herlighet i Kristus Jesus, han dygtiggjøre, stadfæste, styrke og grundfæste dig. Ham tilhører æren og magten i al evighet. Amen.

Eller:

Han selv, fredens Gud, hellige dig helt igjennem, og gid din aand og sjæl og legeme maa bevares fuldkomne, ulastelige til vor herres Jesu Kristi komme. Han er trofast, som har kaldt dig. Han skal og gjøre det. Amen.

Eller:

Gud, vor fader i himmelen, gi dig mægtig at styrkes ved hans aand i dit indvortes menneske, for at Kristus maa bo ved troen i dit hjerte og du rotfæstes og grundfæstes i kjærligheten. Amen.

Efter hvert knæfald siger presten til de konfirmerte:

Fred være med eder!

Derefter synges en salme, hvorefter presten i kordøren holder en kort tale og slutter med følgende bøn:

Almægtige, miskundelige Gud, vor herres Jesu Kristi fader, du, som ved din aand begynder og fuldfører den gode gjerning i os, vi takker dig, at du har tat disse unge til dine barn i den hellige daab og har oplyst dem ved dit ord, saa de kjender dig og ham, du utsendte, Jesus Kristus. Vi beder dig, fuldfør den gode gjerning, som du har begyndt i dem, og lær dem stedse bedre at kjende den frelse, du har beredt os i din enbaarne søn. De er svake, styrk du dem ved din kraft. Verden er farlig og fuld av fristelser, led du dem ved din aand og hjælp dem at kjæmpe og seire. Trøst dem i al nød og anfegtelse med den Helligaands trøst og hjælp dem at vaake og bede og flittig bruke dit ord og din hellige nadver, saa at de i aandens samfund med alle dine troende maa elske og tjene dig, Fader, Søn og Helligaand, som var, er og blir en sand Gud fra evighet og til evighet. Amen.

Derefter Fader vor og Herrens velsignelse, salme og utgangsbøn.

IV.

Hvor den ældre form for konfirmationshandlingen beholdes, kan det tredje spørsmaal til konfirmanterne samt haandslaget bortfalde.

V.

Overensstemmende med de regler, som for ombytte av salmebok er foreskrevet ved kgl. resolution av 11 oktober 1873,

15 mars. sammenholdt med kgl. resolution av 8 juli 1903, blir der paa menighetsmøte i hvert sogn at fatte beslutning, om den ældre konfirmationsordning (med eller uten den i post IV omhandlede forandring) skal bibeholdes eller den nye skal indføres. Om den vedtagne beslutning blir stiftets biskop straks at underrette.

Hvor flere sogn har konfirmationshandling fælles, blir avstemning at holde paa menighetsmøte i hvert sogn og stemmerne at sammentælle. Hvor der i et sogn er et kapel, kan paa samme maate særskilt menighetsmøte avholdes for kapeldistriktet, forsaavidt dette maatte ansees ønskelig.

Naar menigheten paa ovennævnte maate har avgjort, hvilken konfirmationsordning skal benyttes, maa saken ikke gjenoptages, før der er hengaat mindst 3 aar. Menighetsmøte blir da at avholde, dersom stiftets biskop eller sognepresten og medhjælperne finder dette ønskelig, eller mindst 20 stemmeberettigede menighetslemmer fremsætter forlangende derom.

VI.

Naar et menighetsmøte eller et mindretal inden dette andrager derom, kan biskopen tillate, at der — foruten efter den i menigheten gjældende konfirmationsordning — ogsaa forrettes konfirmation efter den anden ordning for dem, som begjærer det. Denne konfirmation holdes i tilfælde paa en av de nærmestfølgende søndage efter den almindelige konfirmationssøndag.

VII.

Naar forholdene gjør det ønskelig, kan konfirmation undtagelsesvis foregaa i hjemmet eller paa prestens kontor i overvær av vedkommendes familie eller mindst to tilkaldte vidner. Ved saadan konfirmation bortfalder den foreskrevne opbyggelige samtale. Om handlingen gjøres indberetning til biskopen.

VIII.

De konfirmerte har adgang til nadveren efter de almindelige regler.

Likestillet med konfirmert ansees den, som er døpt efter ritualet for voksne menneskers daab, og likeledes den, som — efterat være indmeldt i statskirken — har avgit den i dissenterlov av 27 juni 1891 § 19 omhandlede erklæring.

Hvorvidt der i menigheten skal være særskilt konfirmationsaltergang eller ikke, avgjøres av et paa sedvanlig maate avholdt menighetsmøte.

Ukonfirmerte, som har fyldt sit 18de aar, kan stedes til alters, naar de fremfører begjæring derom og fremlægger attest om deres deltagelse i konfirmantforberedelsen. Har de ikke

deltat heri, maa de personlig henvende sig med sin begjæring til presten, som ved samtale med dem har at forvisse sig om, at de har den fornødne kundskap i Guds ord. Finder han, at de mangler saadan kundskap, sørger han for, at de faar den fornødne undervisning, som passer for deres alder og aandelige modenhet. 15 mars.

Kongelig resolution*), hvorved der i henhold til lov av 6 juni 1891 om politivedtægter for rikets herreder og lov av 22 mai 1875 om offentlige forestillinger m. v. meddeles stadfæstelse paa den av herredsstyret for Torskens herred, Tromsø amt, under 24 juli og 7 december 1911 fattede beslutning om politivedtægter for herredet. 15 mars.

Kongelig resolution**), hvorved der i henhold til lov av 6 juni 1891 om politivedtægter for rikets herreder meddeles stadfæstelse paa en av herredsstyret for Viks herred, Nordlands amt, under 25 november 1911 fattet beslutning om forandring i de ved kongelig resolution av 3 juli 1909 stadfæstede politivedtægter for herredet, deres § 5. 15 mars.

Kongelig resolution***), hvorved der i henhold til lov til beskyttelse av barn mot bruk av tobak av 19 april 1899 meddeles stadfæstelse paa den av herredsstyret for Stokke herred, Jarlsberg og Larviks amt, under 13 februar 1912 fattede beslutning til vedtægt for herrede angaaende salg av tobak til barn m. v. 15 mars.

Kongelig resolution***), hvorved der i henhold til lov til beskyttelse av barn mot bruk av tobak av 19 april 1899 meddeles stadfæstelse paa den av herredsstyret for Lunner herred, Kristians amt, under 28 februar 1912 fattede beslutning til vedtægt for herredet angaaende salg av tobak til barn m. v. 15 mars.

Kongelig resolution†), hvorved der i henhold til § 15 i lov om tilsyn med pleiebarn m. v. av 29 april 1905 bestemmes, efter et av Osens herredsstyre indgit andragende derom, at nævnte lovs §§ 1—9 skal komme til anvendelse i Osens herred i Søndre Trondhjems amt. 15 mars.

Kongelig resolution†), hvorved der i henhold til § 15 i lov om tilsyn med pleiebarn m. v. av 29 april 1905 15 mars.

*) Bekjendtgj. 18 mars i Lovtid. 1ste avd. nr. 11, hvor vedtægtene er indtat.

**) Bekjendtgj. 18 mars i Lovtid. 1ste avd. nr. 11, hvor vedtægtenes § 5, saaledes som denne nu lyder, er indtat.

***) Bekjendtgj. 18 mars i Lovtid. 1ste avd. nr. 11, hvor vedtægten er indtat.

†) Bekjendtgj. 18 mars i Lovtid. 1ste avd. nr. 11.

15 mars. bestemmes, efter et av Talviks herredsstyre indgit andragende derom, at nævnte lovs §§ 1—9 skal komme til anvendelse i Talviks herred i Finmarkens amt.

15 mars **Kongelig resolution***), hvorved der i henhold til § 11, jfr. § 4, i lov om sundhetskommissioner m. v. av 16 mai 1860 meddeles approbation paa den av herredsstyret for Løitens herred, Hedemarkens amt, i møte 10 februar 1912 vedtagne beslutning om tillæg til § 11 i herredets sundhetsforskrifter, approbert ved kongelig resolution av 1 august 1903.

15 mars. **Kongelig resolution****), hvorved der i henhold til lov angaaende særegne foranstaltninger mot tuberkuløse sygdomme av 8 mai 1900 § 3 meddeles approbation paa den av herredsstyret for Ringebu herred i Kristians amt under 30 oktober 1911 fattede beslutning om ordning av meddelelsespligten naar en tuberkuløs syk forandrer bopæl.

15 mars. **Kongelig resolution*****), hvorved der i henhold til § 11, jfr. § 4, i lov om sundhetskommissioner m. v. av 16 mai 1860 og til § 3 i lov angaaende særegne foranstaltninger mot tuberkuløse sygdomme av 8 mai 1900 meddeles approbation paa den av herredsstyret for Skjebergs herred, Smaalenenes amt, i møte 30 januar 1912 fattede beslutning om almindelige sundhetsforskrifter for herredet og forskrift om anmeldelsespligten ved tuberkuløse sykes flytning, dog med en enkelt forandring.

15 mars. **Kongelig resolution†**), hvorved der fastsættes følgende regler om politiets befatning med sindssyke efter lov om sindssykes behandling og forpleining av 17 august 1848 § 10:

§ 1. Hvis der ikke findes nogen, som har at vareta en sindssyks tarv, skal politiet overta omsorgen for hans person, naar hans tilstand eller forhold antages at gjøre det paakrævet. Det samme kan ske, selv om der findes nogen, som har at vareta en sindssyks tarv, saafremt ikke nogen saadan er tilstede eller av andre grunde kan optræde. Politiet bør ha sin opmerksomhet henvendt paa, hvorvidt omstændighetene skulde gjøre umyndiggjørelse og beskikkelse av verge ønskelig og i tilfælde foreta de fornødne skridt hertil.

---

*) Bekjendtgj. 18 mars i Lovtid. 1ste avd. nr. 11, hvor tillægget er indtat.

**) Bekjendtgj. 18 mars i Lovtid. 1ste avd. nr. 11, hvor beslutningen er indtat.

***) Bekjendtgj. 18 mars i Lovtid. 1ste avd. nr. 11, hvor de approberte forskrifter er indtat.

†) Bekjendtgj. 18 mars i Lovtid. 1ste avd. nr. 11.

§ 2. Findes der grund til at anta, at den, som nærmest 15 mars.
har at vareta en sindssyks tarv, ikke paa passende maate sørger for hans forpleining, skal politiet undersøke saken og i tilfælde henvende sig til vedkommende herom med anmodning om at rette paa forholdet. Saafremt den sindssykes tilstand eller forhold antages at gjøre det paakrævet, skal politiet overta omsorgen for hans person.

§ 3. Hvis en sindssyk, som ikke forpleies efter lov av 27 juni 1891, begjæres utskrevet av sindssykeasyl, og asylets læge finder utskrivningen utilraadelig av hensyn til hans sindstilstand eller antar, at den, som nærmest har at vareta hans tarv, ikke kan eller vil anbringe ham i passende forpleining, skal lægen herom underrette hjemstedets politi. Politiet skal da undersøke forholdet, og hvis det finder lægens indsigelse begrundet, henvende sig herom til den, som har at vareta den sindssykes tarv.

I fornødent fald bør politiet ta under overveielse, hvorvidt der skulde være grund til at foranledige beskikket en anden verge for den sindssyke. Viser det sig ikke mulig at faa bragt istand en tilfredsstillende ordning, skal politiet overta omsorgen for den sindssykes person.

Med hensyn til utskrivning av sindssyke, som forpleies efter lov av 27 juni 1891, træder i tilfælde amtmanden i stedet efter de derom givne regler.

§ 4. Naar politiet i henhold til ovenstaaende bestemmelser har overtat omsorgen for en sindssyks person, kan det, om det ansees fornødent, begjære ham indlagt i sindssykeasyl eller anbringe ham i betryggende privat forpleining. I det i § 3 omhandlede tilfælde kan politiet begjære, at den sindssyke skal forbli i asylet.

§ 5. Naar der for politiet opstaar spørsmaal om i henhold til §§ 1—2 at overta omsorgen for en person, som formodes at være sindssyk, uten at der foreligger sindssykeattest for ham, kan politiet træffe de fornødne forføininger til at faa hans sindstilstand undersøkt av læge.

Naar der findes grund til at formode, at en person er sindssyk, men den, som nærmest har at vareta hans tarv, ikke ser sig i stand til at faa hans sindstilstand undersøkt av læge, kan han begjære politiets bistand hertil.

§ 6. Naar en sindssyk skal indlægges i sindssykeasyl eller anbringes i privat forpleining, bør politiet, hvor dertil findes grund, paa begjæring av den, som nærmest har at vareta den sindssykes tarv, yde fornøden bistand til at føre denne derhen, naar det godtgjøres, at de fornødne dokumenter og attester er i orden, og at asylets læge eller den private forpleier er villig til at motta den sindssyke.

15 mars. I fornødent fald bør politiet ogsaa bistaa med vakthold over den sindssyke.

§ 7. Hvis en sindssyk er undveket fra sindssykeasyl eller andet forpleiningssted, skal politiet yde bistand til at bringe ham tilbake, naar det begjæres av asylets læge, forpleieren eller den, som nærmest har at vareta den sindssykes tarv.

§ 8. Naar politiet har truffet nogen forføining like overfor en sindssyk, skal det uopholdelig derom underrette hans familie eller beskikkede verge.

§ 9. Politiets tjenestepligter med hensyn til sindssyke utøves, forsaavidt intet andet er bestemt, av politimesteren paa den sindssykes opholdssted eller paa dennes vegne av vedkommende politifuldmægtig. Dog kan politiassistent eller lensmand, naar saken ikke uten skade kan opsættes, begjære en sindssyk indlagt i sindssykeasyl eller anbringe ham i privat forpleining, men i saa fald maa politimesterens godkjendelse av den trufne forføining snarest mulig indhentes.

Politiets avgjørelser ved dets befatning med sindssyke kan begjæres forelagt høiere politiøvrighet [amtmanden og Justisdepartementet] av den, som nærmest har at vareta den sindssykes tarv.

§ 10. Ved ovenstaaende bestemmelser gjøres ingen forandring i de ved kgl. resolution av 7 november 1908 fastsatte regler om forvaringen av farlige sindssyke.

15 mars. **Kongelig resolution***), hvorved den av Vatne herredsstyre under 3 oktober f. a. besluttede vedtægt angaaende lukningstid for utsalgssteder i Vatne herred stadfæstes i henhold til lov om lukningstid for utsalgssteder av 31 mai 1900 som gjældende indtil videre, dog med nogen forandringer.

15 mars. **Kongelig resolution**, hvorved stationen for konsulatet i Gold Coast Colony forlægges fra Cape Coast Castle til Seccondee.

15 mars. **Kongelig resolution**, hvorved — i henhold til lov av 18 august 1911 om forandring i lov om det kongelige Frederiks Universitet av 9 oktober 1905 — nedenstaaende utkast til reglement for teologisk embedseksamen ved Universitetet vedtages som gjældende fra 1ste semester 1912, dog saaledes at nye medlemmer av eksamensdeputationen i henhold til reglementets § 1 først blir at vælge og opnævne fra 1 januar 1913:

---

*) Bekjendtgj. 18 mars i Lovtid. 1ste avd. nr. 11, hvor vedtægten er indtat.

15 mars.

Utkast

til reglement for teologisk embedseksamen.

§ 1. Den teologiske embedseksamen ledes og avholdes av en eksamensdeputation paa 6 medlemmer, sammensat paa følgende maate:

a. 3 medlemmer av det Teologiske Fakultet, opnævnt av fakultetet.

b. 2 medlemmer opnævnt av Kongen efter forslag av og iblandt lærerne ved det Private Teologiske Menighetsfakultet i Kristiania, saalænge Menighetsfakultetet ikke selv avholder nogen privat teologisk eksamen, og paa betingelse av at beslutninger om fremtidig ansættelse av lærere ved dette undergives Kirke- og Undervisningsdepartementets approbation.

c. En geistlig utenfor Universitetet og Menighetsfakultetet opnævnt av Kongen efter forslag av rikets biskoper.

Medlemmene opnævnes for en tid av 3 aar. Det Teologiske Fakultets dekanus skal være formand i eksamensdeputationen, saafremt han er medlem av denne; ellers skal det efter utnævnelse ældste medlem av det Teologiske Fakultet, der tillike er medlem av eksamensdeputationen, være dennes formand. Som deputationens sekretær fungerer fakultetets notarius.

Saafremt Menighetsfakultetets styre beslutter avholdelse ved fakultetet selv av privat teologisk eksamen, bortfalder dets læreres ret til at avgi forslag om de to ovenfor under b. omhandlede medlemmer, og Kongen opnævner to medlemmer blandt teologer og geistlige utenfor Universitetet og Menighetsfakultetet.

§ 2. Den teologiske embedseksamen omfatter de i universitetsfundas av 28 juli 1824 § 32 nævnte fag.

Eksamensfordringene i de enkelte fag er nærmere angit i den teologiske studieplan.

§ 3. Den teologiske embedseksamen avholdes ved slutningen av hvert semester efter nærmere bekjendtgjørelse fra eksamensdeputationen.

Anmeldelse til eksamen sker ved en skrivelse til eksamensdeputationen, som av kandidaten personlig indleveres til det Teologiske Fakultets notarius inden en fastsat frist. Skrivelsen skal indeholde en kort utsigt over kandidatens liv og studier samt opgave over de pensa, som han i de forskjellige fag har valgt at gjøre til gjenstand for specielt studium. Den skal desuten være ledsaget av beviser for bestaat artium og bestaaede forberedende prøver samt kvittering fra kvæstor for betalt eksamensavgift, firti kroner.

15 mars § 4. Den teologiske embedseksamen bestaar av en skriftlig og en mundtlig prøve.

Ved den skriftlige prøve gives opgaverne av det samlede Teologiske Fakultet og eksamensdeputationens medlemmer utenfor Universitetet.

§ 5. Den skriftlige prøve bestaar for alle kandidater av 4 opgaver, som besvares ved klausurarbeider paa Universitetet, uten andre hjælpemidler end nedenfor nævnt. Til besvarelsen av hver opgave indrømmes en tid av 10 timer.

De 4 opgaver er:

1) En opgave i det gamle testamente, der gives enten indenfor det detalj-eksegetiske eller indenfor det religionshistoriske (bibelteologiske) pensum.
2) En opgave i det nye testamente, der gives enten indenfor det detalj-eksegetiske eller indenfor det bibelteologiske (religionshistoriske) pensum.
3) En opgave i kirkehistorie, der gives indenfor det kirkehistoriske specialpensum.
4) En opgave i systematisk teologi, der gives enten i dogmatik eller i det av de to øvrige systematiske fag, som kandidaten har valgt at gjøre til gjenstand for grundigere studium.

Ved besvarelsen av samtlige opgaver tilstaaes benyttelse av det gamle testamente i grundteksten, det gamle testamente i den græske oversættelse (LXX) og det nye testamente i grundteksten, alle dog kun i saadanne utgaver, som er godkjendt i studieplanen og uten andre rettelser eller tilføielser end denne tillater. Ved besvarelsen av opgaven i det gamle testamente tilstaaes tillike benyttelsen av et hebraisk leksikon.

§ 6. Foruten de nævnte 4 opgaver er der for de kandidater, som ønsker det, adgang til at besvare en særskilt opgave, som opgives for hvert enkelt tilfælde indenfor en av kandidaten selv valgt disciplin og hvortil der indrømmes en frist av 6 uker samt fri benyttelse av litterære hjælpemidler. Istedenfor denne opgave kan ogsaa træde en helt selvvalgt videnskabelig undersøkelse.

Den frivillige opgave opgives kandidaten efter henvendelse til det Teologiske Fakultets dekanus. Denne henvendelse maa i hvert tilfælde senest være indløpet til dekanus inden begyndelsen av det semester, hvori eksamen agtes tat (inden 2 september eller 15 januar, eftersom eksamen agtes tat i høstsemestret eller i vaarsemestret). Henvendelsen maa indeholde opgave over inden hvilken disciplin (eller del av en disciplin) opgaven ønskes git. Ved opgavens indlevering maa den være ledsaget av en nøiagtig fortegnelse over den litteratur, som kandidaten har benyttet.

Den selvvalgte videnskabelige undersøkelse, 15 mars.
som kan træde i stedet for den frivillige opgave, maa i tilfælde være indlevert til eksamensdeputationens formand inden begyndelsen av det semester, da eksamen tænkes avlagt. Avhandlingen maa være ledsaget av en nøiagtig fortegnelse over benyttet litteratur.

§ 7. Den mundtlige prøve omfatter samtlige 4 fag.

I det nye testamente og i systematisk teologi eksamineres dog kun i de pensa og discipliner, hvori der ved skriftlig eksamen ikke har været git opgaver, eller som ikke er gjenstand for prøve ved skriftlig eksamen.

§ 8. Er en kandidat ved sygdom hindret fra at fremmøte ved skriftlig eksamen, maa han indsende lægeattest inden dagens opgave er git. Han kan da stedes til eksamen de følgende dage og faa ekstraopgave i det fag, han har forsømt. Er det mere end 2 opgaver, han saaledes har forsømt, kan han ikke vente at bli stedt til kontinuation før ved næste offentlige eksamen. Til denne vil de indleverte besvarelser bli opbevart og adgang staa kandidaten aapen uten erlæggelse av nyt eksamensgebyr.

Blir en kandidat syk under selve den skriftlige prøve, mens han arbeider med sin opgave, maa han, førend han forlater eksamensværelset, indlevere sit arbeide til censur i motsat fald betragtes han som traadt tilbake. Han maa desuten samme dag indsende lægeattest. I saa fald kan han faa adgang til at kontinuere efter bestemmelsen i denne paragrafs første led.

Kandidater; som har gjennemgaat den skriftlige prøve, kan ikke unddra sig censuren for denne.

Blir en kandidat, som har avlagt den skriftlige prøve, ved sygdom hindret fra at avlægge eller fuldende den mundtlige prøve sammen med de øvrige eksamenskandidater, maa han snarest indsende lægeattest til eksamensdeputationens formand. Han kan da efter ansøkning stedes til kontinuation enten ved næste ordentlige eksamen eller ved en særskilt for ham avholdt mundtlig prøve.

§ 9. Saavel ved den skriftlige som ved den mundtlige prøve gives særskilt censur for hvert fag. Har kandidaten besvart en frivillig opgave eller indlevert en selvvalgt videnskabelig undersøkelse, faar han særskilt censur ogsaa for denne. Efter tilendebragt mundtlig prøve gives en endelig karakter.

For censuren gjælder følgende regler:

1. Karakterene er: Laudabilis (med indstilling), laudabilis, haud illaudabilis og non contemnendus.
2. Under censuren av hvert skriftlig og mundlig fag anvendes talkarakterer fra 12 og nedover efter følgende skala: 12 =

15 mars. laud, 11 = staar til laud, 10 = kan faa laud, 9 = kan vel faa laud, 8 = haud illaud., 7 = staar til haud illaud., 6 = kan faa haud illaud., 5 = non.

For besvarelser, som ikke opnaar 5, gives immaturus (0).

3. Den endelige hovedkarakter utregnes paa vanlig maate ved sammenlægning av de enkelte talkarakterer, dividert med deres antal (8; i tilfælde av en frivillig opgave 9).
4. For bestemmelsen av den endelige hovedkarakter gjælder desuten følgende særlige regler:
   a. Til opnaaelse av laud kræves foruten laveste hovedkarakter 8,5 tillike, at kandidaten har laud ved mindst 4 prøver, deriblandt 2 skriftlige. Med non ved 1 eller »kan faa haud« ved mere end 1 skriftlig eller mundtlig prøve kan man ikke opnaa laud.

      Laudabilis med indstilling forutsætter en karakter indenfor laud, ved samtlige skriftlige og mundtlige prøver, men gives forøvrig paa grundlag av et almindelig skjøn, avgit under samraad mellem alle, der har deltat i vedkommende kandidats prøve.
   b. Til opnaaelse av haud illaudabilis kræves foruten laveste hovedkarakter 6 tillike at kandidaten ikke har daarligere karakter end haud illaud. ved mindst 5 prøver, deriblandt 3 skriftlige.
   c. Med immaturus ved nogen skriftlig eller mundtlig prøve kan man ikke bestaa eksamen.
5. Den frivillige skriftlige opgave gjælder som en av de øvrige besvarelser. Den medfører ingen forandring i de under 4 a og b givne regler med hensyn til de øvrige besvarelser.

§ 10. Vidnesbyrd om bestaat eksamen utstedes av det Teologiske Fakultet.

Før mottagelsen av eksamensvidnesbyrdet har kandidaten at avlægge og med haandslag bekræfte det løfte, at han vil »leve og lære i overensstemmelse med Guds hellige ord«.

15 mars. **Kongelig resolution**, hvorved der bl. a. bestemmes, at der fra 1 juli 1912 oprettes et nyt distriktslægeembede for Engerdalens herred i Hedemarkens amt og et nyt distriktslægeembede for Hatfjelldalens herred i Nordlands amt, hvert med en aarlig gage av statskassen paa kr. 2000,00.

15 mars. **Kongelig resolution**, hvorved bestemmes:

1. At det av Andrew Carnegie skjænkede Heltefond for Norge, stort 125 000 dollars, skal bestyres av en komité, der har sit sæte i Kristiania og bestaar foruten av den her akkrediterte minister for Amerikas For-

enede Stater, av to av Kongen opnævnte norske borgere, 15 mars.
av hvilke den ene skal være en mand av høi og anset stilling i samfundet, og som indehar eller har indehat en høi embedsstilling, og den anden en fremstaaende mand med fortrolig kjendskap til penge- og bankvæsen.

2. At fondet skal bestyres overensstemmende med de bestemmelser og anvisninger, som er anført i hr. Carnegies skrivelse til utenriksminister Irgens av 21 mars 1911.
3. At komiteen hvert aar skal avgi til Departementet for Handel, Sjøfart og Industri en beretning om fondets virksomhet tillikemed regnskap med bilag.
4. At understøttelse, som ydes av fondet, ikke kan gjøres til gjenstand for arrest, eksekution eller utpantning.
5. Kongen kan indenfor rammen av, hvad der er bestemt i det ovenfor under post 2 nævnte gavebrev, forandre eller supplere de ved nærværende resolution fastsatte bestemmelser.

Kongelig resolution, hvorved der meddeles approbation 15 mars.
paa det av Singsaas Sogns private Brandforsikringsforening i generalforsamling den 26 februar 1912 vedtagne tillæg til § 23 i den for foreningen ved høieste resolution av 24 november 1866 approberte plan saaledes, at foreningen fremdeles kan nyde godt av de ved lovene av 9 august 1839 og 4 august 1845 hjemlede forrettigheter.

Kongelig resolution, hvorved der meddeles approbation 15 mars.
paa den i generalforsamling den 2 februar 1912 vedtagne forandring i § 4 i den for Førde herreds gjensidige brandforsikringsforening ved høieste resolution av 21 april 1899, jfr. kongelig resolution av 26 mars 1907 og 16 april 1909 approberte plan saaledes, at foreningen fremdeles kan nyde godt av de ved lovene av 9 august 1839 og 4 august 1845 hjemlede forrettigheter.

Stadfæstelse — meddelt av Kirkedepartementet — paa 15 mars.
det av meierimester Syver Aslaksen Østre ved testamente av 30 april 1910 oprettede »Meierimester Østres legat« til hjælp for trængende syke — fortrinsvis tæringssyke —, hjemmehørende i Flaa herred i Hallingdal, samt paa de for dette legat under 18 december 1911 utfærdigede statutter.

Skrivelse fra Justisdepartementet til stiftamtmanden i 16 mars.
Kristiania i anledning av et andragende fra en fraskilt hustru om, at den kongelige resolution, hvorved hendes egteskap er opløst, maa bli forandret derhen, at hendes tidligere mand blir paalagt at utrede bidrag til hendes underhold overensstem-

16 mars. mende med skilsmisselovens § 14. Departementet uttaler, at der ikke antages at være lovlig adgang til at indvilge andragendet.

18 mars. **Stadfæstelse** — meddelt av Kirkedepartementet — paa det av Peder Johansen Heum i henhold til hans avdøde søsters uttalte ønske oprettede »Maren Andrea Johansdatter Heum av Hedrums legat« til fremme av indremissionsvirksomhet inden Kvelle sogn samt paa de for dette legat under 31 januar 1912 utfærdigede statutter.

18 mars. **Skrivelse** fra Finansdepartementet til kriminaldommeren i Trondhjem, hvori uttales, at departementet antar, at der for behandlingen av en privat politisak (bygningssak, jfr. Trondhjems bygningslov av 11/6 1906 § 4 III), hvilken helt igjennem har været behandlet ved ekstraret, ikke blir at beregne gebyr efter sportellovens § 3, da der ved kriminaldommerembedet i Trondhjem overhovedet ikke holdes faste retsdage.

19 mars. **Skrivelse** fra Handelsdepartementet til fabrikinspektøren i vestlandske og nordenfjeldske distrikt i anledning av en fra denne indkommet forespørsel om, hvorledes der efter § 21 i lov om tilsyn med arbeide i fabrikker av 10 september 1909 skal forholdes med betaling for lægeundersøkelse av barn i de tilfælde, hvor der ikke er valgt eller antat nogen læge til medlem av det stedlige fabriktilsyn. Departementet uttaler, at en læge, som ikke er medlem av det stedlige tilsyn, selv kan bestemme sit honorar for vedkommende undersøkelse og utstedelse av attest, og at det maa bero paa overenskomst mellem bedriften og vedkommende arbeider, hvem som skal betale honoraret.

21 mars. **Kongelig resolution**,*) hvorved der i henhold til § 3 i lov om særegne foranstaltninger mot tuberkuløse sygdomme av 8 mai 1900 meddeles approbation paa den av herredsstyret for Selje herred, Nordre Bergenhus amt, i møte 19 februar 1912 fattede beslutning om anmeldelsespligten ved tuberkuløse sykes flytning.

21 mars. **Kongelig resolution**.*) hvorved der i henhold til § 3 i lov om særegne foranstaltninger mot tuberkuløse sygdomme av 8 mai 1900 meddeles approbation paa den av herredsstyret for Øvre Rendalens herred, Hedemarkens amt, i møte 24 februar 1912 vedtagne beslutning om anmeldelsespligten ved tuberkuløse sykes flytning.

---

*) Bekjendtgj. 22 mars i Lovtid. 1ste avd. nr. 12, hvor beslutningen er indtat.

Kongelig resolution,*) hvorved det i medhold av lov om laks- og sjø-ørretfiskerierne m. v. av 8 april 1905 § 39 indtil videre tillates at drive fiskeri med stang til og med den 25 september i Etneelven (hovedelven fra sjøen til Hovsfos) i Etne herred, Søndre Bergenhus amt. 21 mars.

Kongelig resolution,**) hvorved der i medhold av § 6 i lov om vernskogens bevarelse og mot skogens ødelæggelse m. v. av 8 august 1908 meddeles approbation paa de av herredsstyret for Nes herred, Akershus amt, i møte den 23 januar 1912 besluttede nye skogvedtægter for herredet. 21 mars.

Kongelig resolution,**) hvorved der i medhold av § 6 i lov om vernskogens bevarelse og mot skogens ødelæggelse m. v. av 8 august 1908 meddeles approbation paa de av herredsstyret for Nittedalens herred, Akershus amt, i møte den 28 december 1911 besluttede vedtægter mot skogens ødelæggelse inden herredet, dog med en enkelt forandring. 21 mars.

Kongelig resolution,*) hvorved der i henhold til lov om vernepligt og utskrivning av 19 juli 1910 § 7, sidste punktum, bestemmes: 21 mars.

Fritat for vernepligt er, foruten geistlige embedsmænd, indtil videre ogsaa alle saadanne geistlige, som — uten at være utnævnt til embedsmænd — har mottat den norske statskirkes ordination, heri medregnet de av norsk biskop ordinerte missionsprester, saalænge de er ansat i offentlig eller dermed likestillet prestestilling eller er i private foreningers eller selskapers tjeneste.

Bortfalder den omstændighet, som bevirker fritagelsen, indtræder vernepligten igjen (jfr. utskrivningsreglementet av 3 november 1910 §§ 3 og 122).

Kongelig resolution, hvorved bestemmes: 21 mars.

1. At Fosnes herred i Nordre Trondhjems amt fra den tid, som amtmanden bestemmer, paa de av herredsstyret i møter 5 januar og 20 april 1909 samt 3 februar 1911 vedtagne vilkaar deles i 2 herreder, Fosnes herred, omfattende Fosnes sogn, og Otterøy herred, omfattende Vik sogn.
2. At Vik sogn fra samme tid blir at benævne Otterøy sogn.

Skrivelse fra Arbeidsdepartementet til amtmanden i Nordre Trondhjems amt: 21 mars.

*) Bekjendtgj. 22 mars i Lovtid. 1ste avd. nr. 12.
**) Bekjendtgj. 22 mars i Lovtid. 1ste avd. nr. 12, hvor vedtægtene er indtat.

21 mars. I skrivelse til den Almindelige Brandforsikringsindretning av 9 februar 1912 har stadsingeniøren i Stenkjær forespurt om, hvorvidt apotek — saavel utsalget som laboratoriet — indgaar blandt de lokaler, hvor det i henhold til brandlovens § 47 er forbudt at anvende koke- eller varmeapparater, hvortil anvendes let antændelige oljer.

Brandforsikringsindretningens tekniske konsulent har i den anledning avgit følgende uttalelse, hvortil departementet med Brandforsikringsindretningen henholder sig:

»I ethvert apoteklaboratorium foregaar kokning, inddampning, destillation etc. av forskjellige væsker og stoffe — følgelig maa der anvendes ild eller damp. I større apotek anordnes som regel dampapparater eller gasapparater. Ved mindre apotek paa smaasteder og landsbygden er man derimot som oftest paa grund av omstændighetene henvist til at benytte almindelige komfyrer eller ogsaa petroleumskokere, og kan for heromhandlede bruk de første neppe ansees synderlig mer betryggende end de sidste. Det kan derfor ikke antages at ha været lovens mening at negte anvendelse av primus og lignende apparater av godkjendt konstruktion paa steder som apoteklaboratorier, medmindre disse ogsaa benyttes for lagring av større mængder letfængelige stoffe. Et apoteks lagerrum maa derimot antages at komme ind under lovens bestemmelser i heromhandlede henseende, likesaa antagelig ogsaa apoteks ekspeditionslokaler, da der i disse opbevares betydelige kvanta brændbare stoffe. — Paa grund av disse rums benyttelse har jo desuten almindelige løsstaaende petroleumsapparater her let for at veltes og at bli mindre vel skjøttet.«

22 mars. **Stadfæstelse** — meddelt av Kirkedepartementet — paa det av gaardbruker Edvard Hansen Skjøtteren og hustru Oliv Skjøtteren til minde om deres avdøde søn oprettede »Hans Edvardsen Skjøtterens legat til bekjæmpelse av tuberkulosen indenfor Romedal prestegjeld« og paa de for dette legat under 17 november 1911 og 14 februar 1912 utfærdigede statutter.

22 mars. **Stadfæstelse** — meddelt av Kirkedepartementet — paa det av fru Mathea Storberget ved testamente av 16 juni 1911 oprettede »Storbergets legat for gamle og syke« i Romedal og paa de for dette legat under 1 februar 1912 utfærdigede statutter.

22 mars. **Telegram** fra Justisdepartementet til amtmanden i Nordre Trondhjems amt, hvori uttales, at aktionærer i et selskap bør ansees ugilde til som herredsstyremedlemmer at delta i herredsstyrets behandling av et andra-

gende fra selskapet om tilladelse til at erhverve nogen skogeiendomme og det dermed sammenhængende spørsmaal om at gjøre kommunens forkjøpsret gjældende (lov om erhvervelse av skog av 18 september 1909). 22 mars.

Stadfæstelse — meddelt av Kirkedepartementet — paa det i henhold til avdøde grosserer I. A. Juels gavebrev av 25 september 1877 og 25 september 1884 og med hans arvingers samtykke av Skogers sognestyre oprettede »Grosserer Iver Albert Juels legat for uformuende, ældre kvinder av Skogers hovedsogn i Jarlsberg og Larviks amt« samt paa de for dette legat under 16 december 1911 utfærdigede statutter. 23 mars.

Skrivelse fra Utenriksdepartementet, hvori meddeles, at der ved noteveksling mellem utenriksministeren og den danske minister i Kristiania er truffet avtale mellem den norske og den danske regjering om en gjensidig ordning gaaende ut paa, at der fra de norske konsulater i Antwerpen, Hamburg, Rotterdam, Marseille, Genua, London, Hull, Leith, Liverpool og Newcastle-on Tyne kan oversendes hyrebeløp fra danske med norske skibe forhyrede eller dersteds fra norske skibe avmønstrede danske sjøfolk til de derværende danske konsulater til videre forføining, og omvendt fra disse sidste konsulater kan oversendes hyrebeløp for de med danske skibe forhyrede eller paa samme fra danske skibe avmønstrede norske sjøfolk til de stedlige norske konsulater. 26 mars.

Avtalen træder i kraft 1 april 1912.

Skrivelse (i ekstrakt) fra Departementet for Handel, Sjøfart og Industri til byfogden i Aalesund, hvori uttales at de i skibsregisterlovens § 1 (kfr. tillægslov av 14 juli 1909) samt registreringsreglementets § 35 indeholdte bestemmelser om skibsnavn finder anvendelse ogsaa paa seilfartøi, som ved indsættelse av dampmaskine er blit registreringspligtig. 26 mars.

Skrivelse fra Justisdepartementet til amtmanden i Smaalenenes amt i anledning av forespørsel fra ordføreren i et herredsstyre om, hvorvidt en ordfører ved skriftlige valg har adgang til at sætte sit navn under sin stemmeseddel, saaledes at hans stemme gjør utslaget i tilfælde av stemmelikhet. Departementet uttaler, at bestemmelsen i landsformandskapslovens §§ 19 og 38 om, at ordførerens stemme gjør utslaget i tilfælde av stemmelikhet, i praksis har været antat ikke at gjælde de valg, som formandskapet og herredsstyret foretar, jfr. departementets i Lovtidenden indtagne 27 mars.

27 mars. skrivelse av 29 oktober 1910. Ved valg antages der, naar det høieste stemmetal falder like paa to eller flere, at burde foregaa ny avstemning, hvorefter valget avgjøres ved lodtrækning, om stemmerne atter staar like mellem to eller flere. Kommunestyret kan, om det saa finder hensigtsmæssig, foreta flere avstemninger eventuelt mellem dem, som har faat flest stemmer, forinden endelig avgjørelse ved lodtrækning finder sted.

27 mars. **Skrivelse** fra Finansdepartementet til amtmanden i Bratsbergs amt, hvori uttales, at departementet med amtmanden antar, at en sorenskriver efter sportellovens § 164 er forpligtet til at gi sakens parter en uttømmende underretning om, hvad der ved dommen er avgjort, men at denne underretning ikke kan forlanges meddelt i form av utskrift av domskonklusionen.

28 mars. **Lov***)[1]) om suspension av statsborgerlig stemmeret.

Statsborgerlig stemmeret suspenderes ved offentlig tiltale for:

1) strafbare handlinger, som kan medføre strengere straf end fængsel i 1 aar eller efter den militære straffelov strengere straf end fængsel i 2 aar;
2) strafbare handlinger, som indgaar under den almindelige borgerlige straffelovs §§ 105—108.

Suspensionen begynder ved tiltalebeslutningens utfærdigelse og vedvarer, dersom forfølgningen ikke indstilles, indtil endelig dom, eller indtil det er avgjort, at tiltalte ved den endelige dom ikke vil tape sin stemmeret.

28 mars. **Den Norske Regjerings resolution,****) hvorved der i henhold til lov av 22 mai 1875 om adgang til at gi offentlige forestillinger m. v. meddeles stadfæstelse paa en av herredsstyret for Soknedalens herred, Søndre Trondhjems amt, under 18 december 1911 fattet beslutning om tillæg til de ved kongelig resolution av 29 mars 1902 stadfæstede politivedtægter for herredet.

28 mars. **Den Norske Regjerings resolution,*****) hvorved der i henhold til lov til beskyttelse av barn mot bruk av tobak av 19 april 1899 meddeles stadfæstelse paa den av herredsstyret for Trysils herred, Hedemarkens amt, under 8

---

*) Bekjendtgj. 29 mars i Lovtid. 1ste avd. nr. 13.
**) Bekjendtgj. 29 mars i Lovtid. 1ste avd. nr. 13, hvor tillægget er indtat.
***) Bekjendtgj. 29 mars i Lovtid. 1ste avd. nr. 13, hvor vedtægten er indtat.
[1]) Stort.besl. 19 mars. Se Ot. prp. nr. 5. Indst. O. nr. 25. Stort.-tid. forh. i Ot. s. 347—348; Lt. s. 25.

mars 1912 fattede beslutning til vedtægt for herredet angaaende salg av tobak til barn m. v. 28 mars.

Den Norske Regjerings resolution,*) hvorved der i henhold til lov til beskyttelse av barn mot bruk av tobak av 19 april 1899 meddeles stadfæstelse paa den av herredsstyret for Ytre Sandsvær herred, Buskeruds amt, under 26 januar og 8 mars 1912 fattede beslutning til vedtægt for herredet angaaende salg av tobak til barn m. v. 28 mars.

Den Norske Regjerings resolution,*) hvorved der i henhold til lov til beskyttelse av barn mot bruk av tobak av 19 april 1899 meddeles stadfæstelse paa den av herredsstyret for Øvre Eker herred, Buskeruds amt, den 11 mars 1912 fattede beslutning til vedtægt for herredet angaaende salg av tobak til barn m. v. 28 mars

Den Norske Regjerings resolution,*) hvorved der i henhold til lov til beskyttelse av barn mot bruk av tobak av 19 april 1899 meddeles stadfæstelse paa den av herredsstyret for Eids herred, Nordre Bergenhus amt, den 2 mars 1912 fattede beslutning til vedtægt for herredet angaaende salg av tobak til barn m. v. 28 mars.

Den Norske Regjerings resolution,**) hvorved bestemmes: 28 mars.

I. I henhold til § 11, jfr. § 4, i lov om sundhetskommissioner m. v. av 16 mai 1860 og § 3 i lov om særegne foranstaltninger mot tuberkuløse sygdomme av 8 mai 1900 meddeles approbation paa den av herredsstyret for Viks herred, Nordre Bergenhus amt, i møter 22 december 1911 og 29 februar 1912 fattede beslutning om nye almindelige sundhetsforskrifter for herredet og om anmeldelsespligten ved tuberkuløse sykes flytning, dog med nogen forandringer.

II. De forskrifter for herredet og strandstedet Vikøren, som blev approbert ved kongelig resolution av 9 november 1872, 17 april 1880, 7 mars 1888 og 4 juni 1904, ophæves fra den dag, ovenstaaende forskrifter træder i kraft.

Den Norske Regjerings resolution,***) hvorved bestemmes: 28 mars.

I. I henhold til § 11, jfr. § 4, i lov om sundhetskommissioner m. v. av 16 mai 1860 og § 3 i lov om særegne foranstaltninger mot tuberkuløse sygdomme av 8 mai 1900

---

*) Bekjendtgj. 29 mars i Lovtid. 1ste avd. nr. 13, hvor vedtægten er indtat.

**) Bekjendtgj. 29 mars i Lovtid. 1ste avd. nr. 13, hvor de approberte forskrifter m. v. er indtat.

***) Bekjendtgj. 29 mars i Lovtid. 1ste avd. nr. 13, hvor de approberte nye forskrifter m. v. er indtat.

28 mars. meddeles approbation paa den av herredsstyret for Rolvsøy herred i Smaalenenes amt under 19 oktober 1911 og 4 mars 1912 fattede beslutning om nye almindelige forskrifter med hensyn til sundhetsvæsenet inden herredet og om ordningen av meddelelsespligten ved tuberkuløse sykes flytning.

II. De for visse dele av Tune herred ved kongelig resolution av 21 juli 1879 approberte sundhetsforskrifter ophæves for Rolvsøy herreds vedkommende fra den dag, ovenomhandlede sundhetsforskrifter træder i kraft.

28 mars. **Den Norske Regjerings resolution***,) hvorved der i medhold av § 6 i lov om om vernskogens bevarelse og mot skogens ødelæggelse m. v. av 8 august 1908 meddeles approbation paa de av herredsstyret for Sande herred, Jarlsberg og Larviks amt, i møte den 16 januar 1912 besluttede nye skogvedtægter for herredet.

28 mars. **Den Norske Regjerings resolution,****) hvorved der i henhold til § 89 i lov om bygningsvæsenet av 27 juli 1896 meddeles approbation paa den av Sarpsborgs bystyre i møte den 6 februar 1912 som tillægsbestemmelse til lovens § 73 vedtagne regler for bygningsstillaser samme-steds.

28 mars. **Den Norske Regjerings resolution,*****) hvorved der i i henhold til lov om bygningsvæsenet av 17 juni 1869 § 1 samt lov om brandvæsenet av 15 august 1908 § 66 bestemmes, at Leirvik i Stords herred, for hvilket sted den almindelige bygningslov og nævnte lov om brandvæsenet er gjort gjældende ved kongelig resolution av 10 november 1911, overgaar til særskilt kommune i bygnings- og brandvæsenets anliggender.

28 mars. **Den Norske Regjerings resolution,** hvorved bestemmes:

I. Fra 1 juli 1912 at regne blir det ved kongelig resolution av 17 juni 1867 oprettede kateketembede i kjøpstaden Porsgrund at nedlægge.

II. Fra samme tid skal der i menigheten ansættes en kaldskapellan, som tillægges følgende aarlige indindtægter:

1) et lønsbidrag av sognepresten paa kr. 1400,oo;

---

*) Bekjendtgj. 29 mars i Lovtid. 1ste avd. nr. 13, hvor vedtægtene er indtat.

**) Bekjendtgj. 29 mars i Lovtid. 1ste avd. nr. 13, hvor reglerne er indtat.

***) Bekjendtgj. 29 mars i Lovtid. 1ste avd. nr. 13.

2) et bidrag av Porsgrunds kommune paa kr. 1000,oo; 28 mars.
3) den nedenfor nævnte husleiegodtgjørelse.

Beløpene blir at utbetale med en fjerdedel hvert kvartal.

III. Kaldskapellanen ansættes med forpligtelse til:
a) at ta bolig i Vestre eller Østre Porsgrund efter Kristiansands biskops nærmere bestemmelse;
b) efter biskopens nærmere bestemmelse at avholde gudstjeneste hver søn- og helligdag og at overta konfirmantforberedelsen med paafølgende konfirmation én gang aarlig;
c) at overta de sogneprestembedet vedkommende forretninger, som av dettes indehaver maatte bli ham overdraget.

IV. Efter kaldskapellaniets oprettelse blir der hver søn- og helligdag at avholde høimessegudstjeneste i begge kirker i Porsgrund.

V. Kapellanens husleiegodtgjørelse fastsættes i henhold til den geistlige lønningslov av 14 juli 1897 § 29, 2det led, indtil videre til kr. 400,oo aarlig overensstemmende med den av Porsgrunds bystyre i møte den 15 august 1911 fattede beslutning.

Den Norske Regjerings resolution, hvorved der i henhold til lov om fattigvæsenet av 19 mai 1900 §§ 28 og 33 meddeles stadfæstelse paa den av vedkommende utvalg, foreslaaede plan for et sikkerhetsfond ved Birtavarre gruber i Lyngens herred, dog saaledes at der i post I efter ordene »I dette øiemed tilbakeholder aktieselskapet« indskytes »fra 1 mars 1912 at regne«, og at post I tilføies følgende bestemmelse: 28 mars.

»Skulde der ikke inden en frist, som fastsættes av vedkommende departement, bli stillet saadan sikkerhet, som omhandles i ovennævnte lovs § 32, skal verket være pligtig til at indbetale det hele fondsbeløp i terminer, som av departementet nærmere bestemmes.«

Den Norske Regjerings resolution, hvorved telegrafdirektøren bemyndiges til at meddele tilladelser til anlæg og drift av stationer og indretninger for telegrafering og telefonering uten traad ombord paa skib, der fører norsk flag, og som ikke tilhører den norske orlogsmarine, paa de ved kongelig resolution av 24 oktober 1908 fastsatte vilkaar og for tidsrum, der bestemmes av telegrafdirektøren. 28 mars.

Den Norske Regjerings resolution, hvorved § 5 i de ved kongelig resolution av 29 juli 1890, høieste resolution av 18 august 1896 og kongelig resolution av 22 november 1902 28 mars.

28 mars. approberte regler for Postvæsenets Hjælpekasse fremtidig skal lyde saaledes:

»Hjælpekassens midler, som midlertidig kan indsættes i en sparebank, gjøres frugtbringende ved indkjøp av stats-, hypotekbank- eller kommuneobligationer eller av ihændehaverobligationer, utstedt av kreditforeninger i henhold til lov av 17 juni 1907 eller av andre værdipapirer, som efter sin art og den sikkerhet, de byder, kan stilles i klasse med nævnte obligationer.

Midlene forvaltes av bestyrelsen uten utgift for Hjælpekassen.«

28 mars. **Den Norske Regjerings resolution**, hvorved det i henhold til lov om brandvæsenet av 15 august 1908 § 1 bestemmes, at brandstyret i Sem brandkommune i Jarlsberg og Larviks amt indtil videre skal bestaa av brandchefen og tre medlemmer, som vælges av brandrepræsentantskapet for 3 aar.

28 mars. **Den Norske Regjerings resolution**, hvorved der meddeles approbation paa den i generalforsamling den 1 mars 1912 vedtagne forandring i § 4 i den for Helleland gjensidige brandforsikringsforening for bygninger ved kongelig resolution av 18 september 1909 approberte plan, saaledes at foreningen fremdeles kan nyde godt av de ved lovene av 9 august 1839 og 4 august 1845 hjemlede forrettigheter.

28 mars. **Den Norske Regjerings resolution**, hvorved der meddeles approbation paa den i generalforsamling den 20 november 1911 vedtagne forandring i § 4 i den for Stryns Brandassuranselag ved kongelig resolution av 31 oktober 1898, jfr. høieste resolution av 28 november 1899, approberte plan, saaledes at laget fremdeles kan nyde godt av de ved lovene av 9 august 1839 og 4 august 1845 hjemlede forrettigheter.

28 mars. **Den Norske Regjerings resolution**, hvorved der meddeles approbation paa den av Borgund, Skodje, Vatne og Giske herreders formandskaper i fællesmøte den 30 november 1911 vedtagne plan for Borgund, Skodje, Vatne og Giske herreders brandforsikringsforening for hus, saaledes at foreningen fremdeles kan nyde godt av de ved lovene av 9 august 1839 og 4 august 1845 hjemlede forrettigheter.

28 mars. **Den Norske Regjerings resolution**[1]), hvorved Stortingets beslutninger av 22 og 23 februar samt 16 mars 1912 angaaende bevilgning av utgifter ved Arbeiderbruk- og Boligbanken for 1912—13 samt angaaende fastsættelse av nyt lønsregulativ ved bankens hovedsæte tages tilfølge.

[1]) Se St. prp. nr. 1, hovedp. X, kap. 8, Indst. S. XVIC med tillæg og 56, St. tid. s. 95—110, 140—141 og 531.

Skrivelse fra Arbeidsdepartementet, Poststyrelsen, hvori meddeles, at ifølge skrivelse fra Utenriksdepartementet av 25 d. m. har Japan for visse japanske besiddelsers vedkommende tiltraadt den i Berlin den 3 november 1906 avsluttede radiotelegrafoverenskomst. 28 mars.

Plakat,*) indeholdende forandring i plakat av 16 juli 1907 (kfr. plakater av 27 november 1908, 28 april, 18 oktober, 10 november og 1 december 1911, 9 og 22 februar 1912) om indførsel av husdyr og smitteførende gjenstande. 30 mars.

I kraft av lov om foranstaltninger mot smitsomme husdyrsygdomme av 14 juli 1894 § 17 (jfr. lov av 26 mai 1899) bestemmes herved, at punkt II og VII i de ved kgl. plakat av 16 juli 1907 (kfr. plakater av 27 novbr. 1908, 28 april, 18 oktober, 10 november og 1 december 1911 samt 9 og 22 februar 1912) fastsatte bestemmelser om indførsel av husdyr og smitteførende gjenstande indtil videre skal lyde saaledes:

II. Storfæ, faar og gjeter kan indføres fra Sverige — med undtagelse av Malmøhus län og Kristiansstads län — til slagtning paa følgende vilkaar:

1. a) pr. jernbane direkte til Fredrikshald eller til Kristiania over Fredrikshald eller Kongsvinger eller ad nærmeste landevei til direkte indlastning i jernbanevogn paa Kornsjø station, hvorfra dyrene føres snarest mulig pr. jernbane til Fredrikshald eller Kristiania, b) sjøværts direkte til Fredrikshald eller Kristiania, c) pr. jernbane direkte til Trondhjem til slagtning i denne by. I hver sending skal i sidste fald kunne indføres indtil det antal dyr, som Landbruksdepartementet nærmere bestemmer.
2. Det skal ved en attest, utstedt av autorisert svensk dyrlæge, politimyndighet eller toldstationsbestyrer ved grænsen godtgjøres, at dyrene kommer fra et distrikt, hvor der ikke for tiden optræder eller i de sidst forløpne 6 maaneder har optraadt smitsom mund- og klovsyke eller ondartet lungesyke, samt at dyrene ikke i de nærmest forutgaaende 6 maaneder er indført fra utlandet.
3. Dyrene skal være merket eller i attesten saaledes beskrevet, at deres identitet kan tilfredsstillende konstanteres.
4. Dyrene skal ved ankomsten føres til de indhegnede, for saadant øiemed reserverte kvægtorv, hvor de blir

*) Bekjendtgj. 1 april i Lovtid. 1ste avd. nr. 14.

30 mars. at underkaste undersøkelse av vedkommende kommunale dyrlæge.

5. Dyrene skal henstaa paa karantænefjøset paa en egen avdeling, avsondret fra indenlandske dyr, og maa kun bortføres herfra til umiddelbar slagtning i vedkommende by. Dog kan dyr, indført til Fredrikshald, føres direkte med jernbanen fra karantænefjøset i Fredrikshald til umiddelbar slagtning i Kristiania, naar de ved de paa karantænefjøset i Fredrikshald foretagne undersøkelser findes fri for tegn paa ondartet smitsom sygdom. Karantænefjøsets bestyrer skal i fjøsets protokol anføre, hvorhen de fra karantænefjøset fjernede dyr føres for at slagtes, samt har at underrette vedkommende politikammer om, hvor slagtning av karantænerte dyr finder sted, forsaavidt saadan slagtning skal ske utenfor kommunalt slagtehus. Dyrene skal inden bortførelsen fra karantænefjøset merkes med et i huden indbrændt tydelig S.
6. Karantænefjøset blir at holde strengt avsperret for publikum, indtil sundhetsundersøkelse av samtlige indførte dyr har fundet sted, og dyrene er fundet fri for tegn paa ondartet smitsom husdyrsygdom.
7. Som erstatning for de med undersøkelse, merkning, karantænering, dyrenes foring, fjøsets rensning og desinfektion m. v. forbundne omkostninger skal vedkommende kommune være berettiget til at avkræve importøren en av kommunestyret fastsat og av Landbruksdepartementet godkjendt avgift for hvert dyr.
8. Landbruksdepartementet bemyndiges til forøvrig at fastsætte nærmere bestemmelser angaaende den her omhandlede imports ordning med hensyn til dyrenes slagtning, deres undersøkelse og merkning samt attester og protokoller m. v.

VII. Indførsel av græs, høi og halm til furrage forbydes fra alle land undtagen fra de russiske havner ved Nordishavet og det Hvite Hav, hvorfra det er tillatt at indføre disse varer til Finmarken.

Disse bestemmelser træder i kraft straks.

30 mars. **Skrivelse** fra Forsvarsdepartementet til Departementet for Handel, Sjøfart og Industri, hvori anføres, at der av førere paa hvalfangstbaater til stationer ved de sydlige fangstfelter bør forlanges førercertifikat efter § 9 eller 10 i lov av 7 april 1906 om adgang til at føre fartøi og bli styrmand samt om navigationseksamener m. v.

Skrivelse fra Kirkedepartementet til skoledirektøren i Kristiania i anledning av en forespørsel fra et amtsskolestyre, om der av amtsskolekassen kan bevilges bidrag til avsavnsgodtgjørelse for lærerbolig (som ikke er knyttet til jordvei). 1 april.

I den anledning uttaler departementet, at landsskolelovens § 46 c ikke antages at gi adgang til at yde saadant bidrag av amtsskolekassen.

Rundskrivelse fra Justisdepartementet til amtmændene: 2 april.

»Efter foranledning av Hypotekbankens direktion skal departementet anmode hr. amtmanden om at indskjærpe de inden Deres embedsdistrikt ansatte auktionsforvaltere bestemmelsen i lov om Hypotekbanken av 28 juni 1887 § 19, hvorefter auktionsforvalterne har at avgi indberetning til Hypotekbanken om rekvisitioner av tvangsauktion over faste eiendomme, hvori banken har pant. Som anført i departementets cirkulære av 5 april 1892 er dog indberetning kun fornøden, naar vedkommende fordringshaver er bedre prioritert end banken, eller der er forlangt auktion i medhold av § 127 i lov om konkurs og konkursboers behandling av 6 juni 1863. I indberetningene blir i hvert tilfælde at oplyse, for hvis regning auktionen er forlangt.

I denne forbindelse bemerkes, at Finansdepartementet i en i Lovtidenden indtat skrivelse av 29 mars 1902 har uttalt, at auktionsforretningen i alle tilfælde (selv om indberetning til banken ikke behøver at finde sted) bør indeholde bevidnelse om, at den paabudte undersøkelse er anstillet, idet det alene derved kan godtgjøres, at undersøkelsen virkelig har fundet sted.

Man skal samtidig bede indskjærpet bestemmelserne i lov av 23 april 1892 § 43, lov av 21 juni 1895 nr. 2 § 18 og lov av 9 juni 1903 nr. 6 §§ 9 og 28,4, hvorefter indberetning paa lignende maate skal ske til Norges Bank, Enkekassen eller Arbeiderbruk- og Boligbanken (eller vedkommende herredsstyre), naar tvangsauktion, herunder ogsaa indbefattet konkursauktion, forlanges over eiendomme, hvori de nævnte bankindretninger (eller vedkommende kommune) har pant.«

Kongelig resolution, *) hvorved den av Drangedals herredsstyre i møte den 17 februar d. a. besluttede vedtægt angaaende lukningstid for utsalgssteder inden Drangedals herred stadfæstes i henhold til lov av 31 mai 1900 som gjældende indtil videre, dog med en enkelt forandring. 3 april.

*) Bekjendtgj. 9 april i Lovtid. 1ste avd. nr. 15, hvor den stadfæstede vedtægt er indtat.

3 april. **Kongelig resolution**, *) hvorved der i medhold av lov om pigtraads anvendelse til gjærde av 14 juli 1893 § 1 meddeles stadfæstelse paa den av Tolgens herredsstyre, Hedemarkens amt, under 16 mars 1912 fattede beslutning om benyttelsen av pigtraad til gjærde inden herredet.

3 april. **Kongelig resolution**, **) hvorved der i medhold av § 6 i lov om vernskogens bevarelse og mot skogens ødelæggelse m. v. av 8 august 1908 meddeles approbation paa den av herredsstyret for Vaage herred, Kristians amt, i møte den 9 mars 1912 fattede beslutning, hvorefter § 6 i de ved kongelig resolution av 5 juni 1909 approberte skogvedtægter for herredet utgaar.

3 april. **Kongelig resolution**, ***) hvorved bestemmes:

I. I medhold av lov av 12 juli 1848 om behandlingen av det saakaldte krabastømmer og bundtømmer meddeles approbation paa det av styret for Etna fællesfløtningsforening under 27 februar 1912 indsendte reglement for behandling av krabas- og bundtømmer i vasdraget.

II. Fællesfløtningsforeningens styre bemyndiges til i overensstemmelse med dette reglement at la det tømmer av ovennævnte slags, hvortil ingen eier inden den bestemte tid har meldt sig med legitimation for sin eiendomsret, anvende til fordel for vasdraget.

III. Styret har at foranstalte reglementet bekjendtgjort 2 ganger i hver av de 2 inden distriktet mest utbredte aviser samt at paase, at reglementet stadig er opslaat paa tingstedene inden de herreder, hvorfra last fløtes i vasdraget.

IV. Fra styret skal inden utgangen av juni maaned hvert aar til Landbruksdepartementet indsendes en specifisert forklaring over de beløp, hvortil det i det sidst forløpne aar avhændede krabas- og bundtømmer er utbragt med detaljert angivelse av de øiemed, hvortil disse beløp er blit anvendt.

3 april. **Kongelig resolution**, †) hvorved de i møte den 22 januar 1912 vedtagne regler for fællesfløtning i Flena med Sjetflena og Flensjøaaen i Trysils herred, Hedemar-

*) Bekjendtgj. 9 april i Lovtid. 1ste avd. nr. 15, hvor beslutningen er indtat.
**) Bekjendtgj. 9 april i Lovtid. 1ste avd. nr. 15.
***) Bekjendtgj. 9 april i Lovtid. 1ste avd. nr. 15, hvor det approberte reglement er indtat.
†) Bekjendtgj. 9 april i Lovtid. 1ste avd. nr. 15, hvor de approberte regler er indtat.

kens amt, approberes i medhold av lov angaaende vasdragenes benyttelse m. v. av 1 juli 1887 § 59 som gjældende indtil videre. 3 april.

Kongelig resolution,*) hvorved bestemmes: 3 april.

1. I henhold til § 29 i lov om havne- og ringevæsenet m. v. av 10 juli 1894 meddeles stadfæstelse paa den av Tromsø bystyre i møte den 26 februar 1912 fattede beslutning om, at den for stedet ved høieste resolution av 31 mai 1895 fastsatte tonnageavgift av lossende eller ladende fartøier forhøies til lovens maksimumssatser, nemlig til 10 øre pr. registerton av fartøier i utenriksk og til 5 øre pr. registerton av fartøier i indenriksk fart, og av lystfartøier til 8 øre pr. ton.
2. — — —
3. Beslutningen træder straks i kraft og forblir gjældende indtil videre.

Kongelig resolution, hvorved der ifølge Stortingets beslutning[1]) av 15 mars 1912 er fastsat følgende forandringer i marinens lønsregulativ: 3 april.

I »Lønsregulativ for maskinmestre og underofficerer og menige i marinens korpser«, fastsat ved stortingsbeslutning av 2 juni 1908:

Under I. B. 1. a. tilføies foran første lønningsgruppe: »Mineassistenter kr. 200,00 maanedlig«.

I 1ste lønningsgruppe tilføies »overminører«.

I 2den lønningsgruppe ombyttes »overminører« med «minører«.

I 3dje lønningsgruppe ombyttes »minører« med »underminører«.

Under I. C. 1. b. »Alderstillæg for menige« tilføies:

»Stadig tjenstgjørende fyrbøtere tilstaaes efter 6 aars tjeneste som fastlønnet fyrbøter kr. 5,00 maanedlig og efter 9 aars tjeneste yderligere kr. 5,00 maanedlig.«

Under I. C. 2. »Nationale menige« tilføies i 3dje linje efter ordet »lønning« — »heri indbefattet alderstillæg«.

For subalterne officerer ved Marinens Intendanturkorps fastsættes følgende lønninger:

Kapteiner:	
Ved ansættelsen	kr. 2100,00
+ tjenestetillæg	» 1400,00
Efter 10 aars tjeneste som kaptein	» 2800,00
+ tjenestetillæg	» 1400,00

*) Bekjendtgj. 9 april i Lovtid. 1ste avd. nr. 15.

[1]) Se St. prp. nr. 1, hovedp. XI B, kap. 1, tit. 33, 34, 40, 45, 47 og 58. Tillæg til indst. S. II. St.tid. side 507—508.

3 april. Præmierløitnanter:

Ved ansættelsen	kr.	1264,00
+ tjenestetillæg	»	1280,00
Efter 10 aars tjeneste som premierltn.	»	1700,00
+ tjenestetillæg	»	1280,00

Vanlige alderstillæg som for sjøofficerer bestemt.

Det er forutsætningen, at de nu ansatte intendanturofficerer i intet tilfælde skal gaa ned paa en lavere gage.

Kystsignalstationenes mandskaper tilkommer ved tjenstgjøring under øvelse eller mobilisering en dagløn av kr. 5,00.

Lønnen for politibetjenter og politi- og brandkonstabler ved Karljohansvern fastsættes saaledes:

For politibetjenter: Løn kr. 1200,00 med 3 alderstillæg á kr. 100,00 efter 3, 6 og 9 aars tjeneste.

For politi- og brandkonstabler: Løn kr. 1000,00 med 3 alderstillæg á kr. 100,00 efter 3, 6 og 9 aars tjeneste.

3 april. **Kongelig resolution,** hvorved den av Stortinget i møte den 16 mars d. a. fattede beslutning [1]) om forhøielse av maksimumslønnen for Aarstads sogneprestembede i Bergens stift til kr. 5000,00 aarlig fra 1 januar 1912 at regne og indtil videre tages tilfølge.

3 april. **Skrivelse** fra Justisdepartementet til amtmanden i Hedemarkens amt i anledning av forespørsel fra en avisredaktør om, hvorvidt han kan negtes at være tilstede og opta referat i herredsstyremøter. Departementet uttaler, at landsformandskapslovens § 37 uttrykkelig fastslaar principet om herredsstyremøters offentlighet. Møterne skal holdes for aapne dører, »medmindre det motsatte ved stemmeflerhet besluttes.« Denne bestemmelse om adgang til ved særskilt flertalsbeslutning at utelukke offentligheten kan efter sammenhængen ikke forstaaes saaledes, at herredsstyret har fuld frihet til efter forgodtbefindende at holde sine møter for aapne eller lukkede dører. Bestemmelsen antages alene at hjemle adgang til som en undtagelse fra lovens hovedregel at utelukke offentligheten ved behandlingen av enkelte bestemte saker, som efter sin art nødvendiggjør hemmeligholdelse av herredsstyrets forhandlinger og beslutninger (f. eks. forhandlinger om kjøp- eller salgstilbud) eller av andre særlige grunde ikke egner sig til foretagelse for aapne dører (f. eks. visse indre anliggender).

Lovbudet om herredstyremøters offentlighet er selvfølgelig ikke til hinder for, at adgang negtes personer, som ved støi-

[1]) Se St. prp. nr. 29. Indst. S. nr. 103. St.tid. side 530.

ende adfærd eller anden mot god orden stridende opførsel for- 3 april.
styrrer eller generer herredstyrets forhandlinger (f. eks. berusede personer), likesom der til forebyggelse av, at møterummet overfyldes, maa kunne sættes en begrænsning for antallet av personer, som slippes ind. Herredstyret antages derimot ikke berettiget til at negte en person adgang paa det grundlag, at vedkommende fra møterne meddeler ukorrekte og farvede avisreferater av forhandlingene. Herredstyret kan ikke forbyde offentlig gjengivelse av forhandlinger i møter for aapne dører. Vildledende eller forvrængt gjengivelse av forhandlingene vil imidlertid kunne rammes av straffeloven (jfr. blandt andet dens §§ 130 og 432), og berigtigelser av urigtige avisreferater kan efter straffelovens § 430 under der angivne nærmere betingelser forlanges optat i vedkommende avis.

Skrivelse fra Justisdepartementet til amtmanden i Tromsø 11 april.
amt i anledning av, at amtskassereren forespør — under henvisning til skrivelser i Lovtidenden av 2 november 1904 og 8 december 1911 — hvem det paaligger at besørge inddrivelsen av løpende mulkt, som en person ved dom i en civil sak er tilpligtet at betale til statskassen. Departementet uttaler, at de citerte skrivelser kun angaar inddrivelsen av bøter og erstatningsansvar til statskassen i straffesaker, og at inddrivelsen av den omhandlede tvangsmulkt derfor ikke henhører under politimesteren, men under amtskassereren efter vedkommende parts begjæring.

Skrivelse fra Arbeidsdepartementet, Poststyrelsen, til 11 april.
Handelsdepartementet, hvori meddeles, at den omstændighet, at en privat jernbanes takster er forskjellige fra Statsbanernes, ikke antages at berettige offentlige tjenestemænd til anden skyssgodtgjørelse for reise med den private bane end den i skyss- og kostgodtgjørelseslovens § 2 for reiser med jernbane bestemte, jfr. Ot. prp. nr. 29 for 1893 s. 4 og sammes bilag 2 (den departementale komites forslag) s. 94 samt indst. O. V. s. a. s. 4).

Stadfæstelse — meddelt av Kirkedepartementet — paa det 12 april.
av kjøbmand Nils Christian Bødtker ved testamente av 17 juli 1911 oprettede »Kjøbmand Nils Bødtkers legat« til bedste for trængende i Holmestrand og paa de for dette legat under 2 februar 1912 utfærdigede statutter.

Stadfæstelse — meddelt av Kirkedepartementet — paa det 12 april.
av T. N. Myklebye og fru Ingeborg Myklebye ved gavebrev av 21 mars 1910 grundlagte »Deset Gamlehjem« i Aamot og paa de for denne stiftelse under 10 december 1910 av herredsstyret vedtagne statutter.

12 april. **Stadfæstelse** — meddelt av Kirkedepartementet — paa det av handelsmand Lars Kindem og hustru Guro Torgeirsdatter Kindem ved gavebrev av 31 december 1911 oprettede »Handelsmand Lars Kindems og hustrus legat til fordel for trængende barn og uformuende ungdom av Voss prestegjeld« samt paa de for dette legat under 12 februar 1912 utfærdigede statutter.

12 april. **Stadfæstelse** — meddelt av Kirkedepartementet — paa det av Michael Andreas Strand ved testamente av 23 april 1900 oprettede »Michael Andreas Strands legat til bedste for fattige tæringssyke av Kristiansunds by« og paa de for dette legat under 18 mai 1911 utfærdigede vedtægter.

12 april. **Stadfæstelse** — meddelt av Kirkedepartementet — paa det av Oline Larsdatter Øveraasen ved testamente av 27 februar 1907 oprettede »Oline Larsdatter Øveraasens legat« til bedste for trængende konfirmanter i Eidanger samt paa de for dette legat under 30 december 1911 og 18 mars 1912 utfærdigede statutter.

12 april. **Skrivelse** fra Arbeidsdepartementet, Poststyrelsen, hvori meddeles, at ifølge skrivelse fra Utenriksdepartementet av 6 d. md. har Bosnien og Herzegovina tiltraadt den i Berlin den 3 november 1906 avsluttede radiotelegrafoverenskomst.

13 april. **Skrivelse** fra Utenriksdepartementet:

Ifølge officiel meddelelse fra den nederlandske regjering har Rumænien ratifisert overenskomsterne nr. I, III—XI og XIII, undertegnet paa den 2den internationale fredskonferanse i Haag. Notifikation herom er mottat av den nederlandske regjering 1 mars d. a. De forbehold, som blev tat ved Rumæniens undertegning av overenskomsten om fredelig bilæggelse av internationale stridigheter, er opretholdt ved ratifikationen.

15 april. **Skrivelse** fra medicinaldirektøren til amtmanden i Akershus amt.

Det maa ansees videnskabelig bevist, at det for utfaldet av behandlingen for difteri er av væsentlig betydning, at difteriserum anvendes snarest mulig efter sygdommens opstaaen. Den læge, som først paatræffer en difterisyk, bør derfor ikke av formelle hensyn hindres fra uten ophold at anvende det nævnte middel. Betalingen for difteriserum anvendt til behandling av fattige difteripatienter paahviler det amtskommunen at utrede, jfr. dom avsagt av Trondhjems overret 24 juli 1899. Naar en læge, som ikke er helseraadsordfører, tilkaldes til en

syk, hos hvem han paaviser difteri og av den grund anvender difteriserum, bør hans regning derover honoreres av vedkommende amts- eller bykasse, hvis den sykes økonomiske stilling er saadan, at behandlingen bør ske for offentlig regning. Den fortsatte behandling for offentlig regning bør derimot overlates til helseraadets ordfører. 15 april.

Stadfæstelse — meddelt av Kirkedepartementet — paa det av avdøde Gudbrand v. Gregersens arvinger oprettede »Gudbrand Gregersen de Saags legat til fremme av teknisk videnskap og praksis« samt paa den for dette legat under 15 mars 1912 utfærdigede fundas. 16 april.

Kongelig kundgjørelse, *)[1]) angaaende avgift til statskassen av jord, som i budgetterminen 1 juli 1912 til 30 juni 1913 anvendes til dyrkning av tobak: 18 april.

»Av jord, som i budgetterminen 1 juli 1912 til 30 juni 1913 anvendes til dyrkning av tobak, erlægges en avgift til statskassen av 12 øre pr. kvadratmeter, dog saaledes, at der av det av én dyrker paa én eiendom beplantede areal svares en avgift av mindst kr. 20,00. Avgiften paahviler den, som for egen regning dyrker eller ved andre lar dyrke tobak.

Ved utførsel til utlandet kan den erlagte avgift tilbakebetales; de nærmere regler herfor fastsættes av Finans- og Tolddepartementet.«

Kongelig resolution, *) hvorved der i henhold til § 89 i lov om bygningsvæsenet av 27 juli 1896 meddeles approbation paa nedenstaaende av Sandnes bystyre i møte den 19 mars 1912 fattede beslutning: 18 april.

»Tækning med takpap er forbudt inden ladestedet Sandnes' grænser. Av teglsten maa som tækningsmateriale kun anvendes saadan flat taksten, som er godkjendt av Departementet for de Offentlige Arbeider «

Kongelig resolution, **) hvorved der i henhold til lov om brandvæsenet av 15 august 1908 §§ 1 og 67, jfr. ildsfarlighetsloven av 3 mai 1871 § 24, meddeles stadfæstelse som gjældende indtil videre paa de av Vestre Glemminge bygningsrepræsentantskap i møte den 26 februar 1912 ved- 18 april.

*) Bekjendtgj. 19 april i Lovtid. 1ste avd. nr. 16.
**) Bekjendtgj. 19 april i Lovtid. 1ste avd. nr. 16, hvor de stadfæstede tillægsbestemmelser er indtat.
[1]) Se St. prp. nr. 17. Indst. S. nr. 76. St tid. side 410—411.

18 april. tagne tillægsbestemmelser til brandloven, forsaavidt Vestre Glemminge brand- og bygningskommune angaar.

18 april. **Kongelig resolution,** *) hvorved der i henhold til skattelov for byene av 18 august 1911 § 6 meddeles stadfæstelse paa de av Sandefjords bystyre i møter den 14 december 1911 og 29 februar 1912 besluttede vedtægter om taksering til eiendomsskat av faste eiendomme i kjøpstaden.

18 april. **Kongelig resolution,** *) hvorved der i henhold til skattelov for byene av 18 august 1911 § 6 meddeles stadfæstelse paa de av Larviks bystyre i møte den 4 mars d. a. besluttede vedtægter om taksering til eiendomsskat av de faste eiendomme i kjøpstaden.

18 april. **Kongelig resolution,** hvorved Stortingets beslutning[1]) av 13 mars sidstleden om vedtagelse av lønsregulativ for funktionærer ved skolehjemmene tages tilfølge.

---

*) Bekjendtgj. 19 april i Lovtid. 1ste avd. nr. 16, hvor vedtægtene er indtat

[1]) Se St. prp. nr. 1, hovedp. V, kap. 13. Indst. S. nr. 97. St. tid. side 434—435.

Der besluttedes bl, a.:

Fra 1 juli 1912 gjælder følgende lønsregulativ:

A. Ved Bastø skolehjem.

Bestyreren: begynderløn kr. 3 000,00, som efter 3, 6, 9 og 12 aars tjeneste stiger til henholdsvis kr. 3 250,00, 3 500,00, 3 750,00 og 4 000,00 samt fri bolig, lys og brænde. Lærere: begynderløn kr. 1 600.00, som efter 3, 6, 9 og 12 aars tjenestetid stiger til henholdsvis kr. 1 750,00, 1 900,00, 2 050,00 og kr. 2 200.00 samt fri bolig, lys og brænde.

B. Ved Falstad skolehjem.

Bestyreren: begynderløn kr. 2 600,00, som efter 3, 6, 9 og 12 aars tjeneste stiger til henholdsvis kr. 2 850,00, 3 100,00, 3 350,00 og kr. 3 600,00 samt fri bolig, lys og brænde. Lærere: begynderløn kr. 1 200.00, som efter 3, 6, 9 og 12 aars tjenestetid stiger til henholdsvis kr. 1 350,00, 1 500,00, 1 650,00 og kr. 1 800,00 samt frit ophold.

C. Ved skolehjem for piker.

Bestyrerinderne ved Sletner og Bærums skolehjem: begynderløn kr. 1 500,00, som efter 3, 6, 9 og 12 aars tjenestetid stiger til henholdsvis kr. 1 600,00, 1 700,00, 1 800,00 og kr. 1 900,00.

Bestyrerinden ved Ree skolehjem: begynderløn kr. 1 400,00, som efter 3, 6, 9 og 12 aars tjeneste stiger til henholdsvis kr. 1 500,00, 1 600,00, 1 700,00 og kr. 1 800,00.

Lærerinder: begynderløn kr. 1 000,00, som efter 3, 6, 9 og 12 aars tjenestetid stiger til henholdsvis kr. 1 100,00, 1 200,00, 1 300,00 og kr. 1 400,00.

Lærerinder i kvindelig haandgjerning: begynderløn kr. 800,00, som efter 3, 6, 9 og 12 aars tjenestetid stiger til henholdsvis kr. 900,00, 1 000,00, 1 100.00 og kr. 1 200,00.

Kongelig resolution, hvorved Romsdals amtskommune meddeles autorisation i henhold til § 1 i lov om sindssykes behandling og forpleining av 17 august 1848 til at oprette et kommunalt asyl for 110 sindssyke — 55 mænd og 55 kvinder — paa gaarden Opdøl i Bolsø herred i Romsdals amt i det væsentlige overensstemmende med de utarbeidede tegninger. 18 april.

Kongelig resolution, hvorved der paa sedvanlige betingelser tillates oprettet et apotek paa Sandnessjøen i Stamnes herred i Nordlands amt. 18 april.

Kongelig resolution, hvorved der meddeles approbation paa den i generalforsamling i Askvolds brandassuranseforening den 8 december 1911 vedtagne forandring i § 4 i den ved høieste resolution av 19 april 1895, jfr kongelig resolutioner av 18 mars 1899 og 19 december 1908, approberte plan, saaledes at foreningen fremdeles kan nyde godt av de ved lovene av 9 august 1839 og 4 august 1845 hjemlede forrettigheter. 18 april.

Kongelig resolution, hvorved nedsættelsen i brandkontingenten av de i den Almindelige Brandforsikringsindretnings kjøpstadavdeling forsikrede bygninger i Fredrikshald i medhold av lovene av 3 mars 1860 § 1, 26 mai 1866 § 8, litr. G. og 31 mai 1890 § 6, jfr. lov av 3 mai 1873 § 2, fastsættes fra 1 januar 1912 at regne og indtil videre til 35 %. 18 april.

Kongelig resolution, hvorred den av Stortinget under 28 mars 1912 fattede beslutning[1]) om lønsregulativ for tilsynet med elektriske anlæg tages tilfølge. 18 april.

Kongelig resolution, hvorved nedsættelsen i brandkontingenten av de i den Almindelige Brandfor- 18 april.

Assistenter: begynderløn kr. 500,00, som efter 3, 6, 9 og 12 aars tjeneste stiger til henholdsvis kr. 550,00, 600,00, 650,00 og kr. 700.00.

Samtlige funktionærer ved pikeskolehjemmene har desuten frit ophold.

[1]) Se St. prp. nr. 1, hovedp. IX A, kap. 8, tit. 2. Indst. S nr. 107. St.tid. side 752.

Der besluttedes bl. a.:

Fra 1 juli 1912 gjælder følgende lønsregulativ for de tilsynsmænd og assistenter ved elektricitetsvæsenet, hvis tid er helt optat med tilsynsarbeidet:

1. For tilsynsmænd kr. 3 000,00, efter 5 aars tjeneste kr. 3 500,00 og efter 10 aars tjeneste kr. 4 000,00.
2. For assistenter kr. 2 200,00, efter 3 aars tjeneste kr. 2 400,00, efter 6 aars tjeneste kr. 2 600,00 og efter 9 aars tjeneste kr. 2 800,00.

18 april. sikringsindretnings kjøpstadavdeling forsikrede bygninger i Kongsberg i medhold av lovene av 3 mars 1860 § 1, 26 mai 1866 § 8, litr. G. og 31 mai 1890 § 6, jfr. lov av 3 mai 1873 § 2, fastsættes fra 1 januar 1912 at regne og indtil videre til 20 %.

18 april. **Kongelig resolution,** hvorved der i medhold av lov av 3 mai 1873, jfr. lovene av 3 mars 1860 § 1, 26 mars 1866 § 8, litr. G. og 31 mai 1890 § 6 indeholdende tillæg til og forandringer i loven om den Almindelige Brandforsikringsindretning for bygninger, fra 1 januar 1911 at regne og indtil videre tilstaaes de inden Fløens og Solheimsvikens brand- og bygningskommuner i Søndre Bergenhus amt beliggende og i indretningens kjøpstadavdeling forsikrede bygninger en nedsættelse i brandkontingenten av 22 %.

18 april. **Skrivelse** fra Utenriksdepartementet:

Ifølge meddelelse fra det schweiziske forbundsraad har republikken Guatemala ratifisert Genfkonventionen av 6 juli 1906 om forbedring av saaredes og sykes skjæbne i armeer i felten.

Ratifikationsdokumentet er deponert i forbundsraadets arkiv den 25/26 mars d. a.

18 april. **Skrivelse** fra Finansdepartementet til amtmanden i Kristians amt om, hvorvidt der var adgang til at nedsætte flere overskattekommissioner til at behandle en av flere arbeidere i et distrikt indgit klage til ligningskommissionen over, at ca. 200 gaardbrukere var lignet for lavt.

Departementet uttaler, at der alene antages at være adgang til at nedsætte én overskattekommission til behandling av den omhandlede klage, som departementet forutsætter er en enkelt klage over bestemt navngivne personers skatteligninger av den i landskattelovens § 48 b omhandlede art, jfr. de nye skattelove av 18 august 1911 for landet § 88 b og for byene § 80 b. Bestemmelsen i landskattelovens § 53, jfr. de nye skattelove for landet § 93 og for byene § 85, maa formentlig forstaaes saaledes, at der til behandling av en enkelt klage i hvert distrikt alene kan nedsættes én overskattekommission, uanset om klagen er indgit av flere personer, eller om den gjælder flere personer.

Med hensyn til den omhandlede klage, som er indgit over et stort antal skatydere, tilhørende samme klasse av næringsdrivende, skal departementet bemerke, at klagen efter sin art burde ha været indgit til amtsskattekommissionen i henhold til statsskatlovens § 11, første led, jfr. de nye skattelove for lan-

det § 98 og for byene § 90, og gaat ut paa, at gaardbruker- 18 april.
klassen eller den større del av denne var for lavt lignet.

Stadfæstelse — meddelt av Kirkedepartementet — paa 19 april.
forandringer i de ved høieste resolution av 30 november 1897 stadfæstede statutter for »Moss samlags legat for Moss bys vel«.

Skrivelse fra Finansdepartementet til Justisdepartementet, 19 april.
hvori uttales, at en lensmand i henhold til sportellovens § 115 tilkommer skyss- og kostgodtgjørelse av statskassen for forkyndelse i en privat straffesak, hvori der kun var nedlagt paastand paa mortifikation.

Telegram fra Finansdepartementet til amtmanden i Søn- 20 april.
dre Trondhjems amt, hvori uttales, at repartitionsskatten for halvaaret 1 januar til 30 juni 1913 antages at maatte fastsættes overensstemmende med reglerne i den gamle landskattelovs § 7. Da amtet fra 1 juli 1913 gaar over til budgetterminen 1 juli—30 juni, blir den nye skattelovs regler efter bestemmelsen i samme lovs § 142 første gang at anvende ved utskrivning av repartitionsskatten for 1913—14.

Skrivelse fra Utenriksdepartementet: 22 april.
Ifølge meddelelse til Utenriksdepartementet fra den herværende franske legation har Zanzibar, samtlige tyske kolonier, Kanada, den Sydafrikanske Union, Newfoundland og New Zealand henholdsvis under 3 august, 25 august, 11 september, 8 november, 11 november 1911 og 3 januar 1912 tiltraadt den i Paris 4 mai 1910 undertegnede avtale angaaende bekjæmpelse av utbredelsen av uanstændige publikationer.

Skrivelse fra Arbeidsdepartementet, Poststyrelsen hvori 22 april.
meddeles, at ifølge en fra Utenriksdepartementet indløpet skrivelse av 16 d. md. har Marokko tiltraadt den i St. Petersburg under 22 juli 1875 avsluttede internationale telegrafkonvention.

Skrivelse fra Kirkedepartementet til et vergeraad angaa- 24 april.
ende en forespørsel, om forkyndelse av en beslutning om et barns bortsættelse i barnehjem kan ske, uagtet vergeraadet endnu ikke har skaffet plads i et bestemt barnehjem, og beslutningen saaledes ikke — som forutsat i lov om forsømte barns behandling av 6 juni 1896 § 19 — har kunnet angi det barnehjem, som er valgt.

I den anledning bemerker departementet, at vergeraadet i almindelighet saavidt mulig paa forhaand bør ha indhentet meddelelse fra barnehjem eller lignende indretninger, om der i tilfælde vil kunne skaffes plads til barnet, saaledes at det kan

24 april. haves paa det rene i vedkommende vergeraadsmøte, i hvilket hjem barnet skal anbringes.

Hvis der ikke har været anledning til at faa indhentet saadan forhaandsmeddelelse, maa det efter departementets mening ansees tilstedelig, at beslutningen gaar ut paa anbringelse i et barnehjem, hvis planer er approbert, og at man senere bestemmer sig for, hvilket barnehjem man vil vælge.

Det kan ikke ansees nødvendig, at denne sidste avgjørelse finder sted i et samlet møte av vergeraadet. Forsaavidt raadet ikke maatte ha overlatt til formanden eller en anden inden sin midte at ordne det fornødne hermed (hvad raadet maa ha adgang til), maa det være tilstrækkelig, at formanden fatter beslutning om, i hvilket barnehjem barnet skal anbringes, og at han derpaa indhenter de øvrige medlemmers godkjendelse av sit valg ved sakens cirkulation blandt disse.

Angaaende spørsmaalet om forkyndelse av beslutningen bør foretages, forinden et bestemt barnehjem er valgt av vergeraadet, skal departementet bemerke, at beslutningen allerede straks bør forkyndes for vedkommende overensstemmende med ovennævnte lovs § 15. Saasnart det er bragt paa det rene, i hvilket barnehjem barnet skal anbringes, bør forældrene uten ophold tilstilles meddelelse herom. Denne meddelelse bør ikke foretages i form av forkyndelse, men det maa ansees tilstrækkelig, at vergeraadet i et almindelig brev gir forældrene oplysning om, i hvilket barnehjem barnet — i henhold til den tidligere forkyndte beslutning — vil bli forpleiet.

24 april. **Skrivelse** fra Justisdepartementet, Fængselsstyrelsen, til riksadvokaten:

Efter bemyndigelse av Justisdepartementet har Fængselsstyrelsen den 12 december 1911 utfærdiget nyt reglement for landsfængslene.

Dette reglement skal træde i kraft fra 1 mai d. a.

Da forskjellige bestemmelser i reglementet ogsaa vedkommer politiet, skal man be dettes tjenestemænd rundt i landet gjort bekjendt med følgende:

I. Om fangers mottagelse bestemmer reglementets kapitel 16:

§ 1. Fanger mottages om hverdagene fra kl. 7 morgen til kl. $5^1/_2$ om eftermiddagen. Naar omstændighetene gjør det ønskelig, kan direktøren ogsaa tillate mottagelse av fanger utenfor disse klokkeslet.

§ 2. Med enhver fange, som fremstilles til paabegyndelse av strafavsoning, skal følge:

a. den eller de domme (forelæg), som skal fuldbyrdes, i originalen eller i fuldstændig og bekræftet utskrift med fuldbyrdelsesordre fra vedkommende myndighet,

b. de tilhørende retsakter, deriblandt de saken vedkommende efterforsknings- og forundersøkelsesdokumenter og, hvis den originale retsbok over hovedforhandlingen ikke følger med, utskrift av denne, forsaavidt angaar det nye, som maatte være fremkommet om domfældtes person eller forhold, 24 april.

c. følgebrev fra vedkommende paatalemyndighet, indeholdende domfældtes signalement og meddelelse om de doms- og andre retsakter, som sendes med, samt forsaavidt efterforsknings- eller forundersøkelsesdokumenterne ikke kan følge med, oplysning om, hvor de er eller blir sendt,

d. opgave over alt, som fangen har med sig, derunder indbefattet de klær han har paa.

Naar foranstaaende forskrifter ikke er iagttat, og naar der forøvrig er handlet imot bestemmelserne om fangers transport til landsfængslene, retter direktøren henvendelse derom til vedkommende myndighet. I fornødent fald indgir han indberetning til Fængselsstyrelsen.

§ 3. Naar en domfældt skal møte frem til paabegyndelse av strafavsoning efter tilsigelse av paatalemyndigheten eller ordre av militær myndighet, blir skriftlig underretning om tilsigelsens eller ordrens indhold og de i § 2 a—c omhandlede dokumenter paa forhaand tilstillet fængslets direktør.

Uteblir domfældte, gir direktøren vedkommende myndighet underretning derom.

§ 4. Personer, som lider av akut smitsom sygdom, mottages ikke. Personer, som lider av anden sygdom, mottages ikke, hvis de ikke er saavidt friske, at de selv kan indfinde sig i fængslet eller føres dit paa vanlig vis.

§ 7. Naar en fange negtes mottat, henvises han til stedets politimester, hvis han ikke skal utstaa straffen i et andet fængsel og kan henvises direkte til dette. De mottagne dokumenter sendes med fangen. Politimesteren oplyses om grunden til negtelsen og anmodes om at træffe fornøden videre forføining i saken.

II. I forbindelse hermed meddeles, at følgende regler skal avløse forskriftene i cirkulære av 21 februar 1880 om domfældte personers indsendelse til landsfængslene:

1. Det skal sørges for, at fangen under transporten er forsynt med de klær, som efter aarstiden, reisens længde og beskaffenhet samt forholdene forøvrig nødvendig trænges, forat transporten kan foregaa uten skade for fangens helbred og paa anstændig vis.

   Har fangen ikke selv tilstrækkelige klær, anskaffes det, som nødvendig tiltrænges, for delinkventfondets regning. Det skal attesteres, at anskaffelsen er skedd paa billigste maate. Foregaar transporten fra et fængsel, hvor klæd-

24 april. ningstykker (transportklær eller andre) haves som inventar, forsynes dog fangen i tilfælde med det fornødne av disse, mot at de av landsfængslet leveres tilbake til fangeføreren eller sendes tilbake til vedkommende andet fængsel.

Politiet bør forøvrig ha sin opmerksomhet henvendt paa, at den domfældte ikke lægger skjul paa sine brukelige klær, om han har saadanne, men at han faar disse paa sig ved transporten til landsfængslet.

2. Det bør i regelen ikke tillates fangerne at bringe med sig kufferter, kasser, kister, skrin e. l., hvis forvaring kan være til uleilighet for landsfængslet.

3. For mandsfanger kan der ved længere transporter med dampskib i den kolde aarstid løses billet til 2den istedenfor 3dje plads (dæksplads), forsaavidt der ikke haves tilfredsstillende fangerum ombord. For kvindefanger kan der under sidstnævnte forutsætning løses billet til 2den plads, naar de skal være ombord nogen nat.

4. Det paaligger under ansvar efter loven enhver, som besørger fangeføring, enten denne foregaar med dampskib, jernbane eller paa anden maate, strengt at vaake over, at fangen ikke underveis faar anledning til at rømme eller til at nyde berusende drikke, eller at ikke andre misligheter finder sted under transporten til landsfængslet.

5. Opstaar der formodning om, at en person, som skal sættes ind i landsfængsel, lider av alvorlig sygdom (straffeprocesslovens § 474) eller anden sygdom, som gjør, at han ikke kan mottages i landsfængsel (reglementets kap. 16 § 4), maa han ikke sendes ind, førend det ved indhentede oplysninger og i tilfælde lægeundersøkelse har vist sig, at der ikke er noget iveien for hans indsættelse i fængslet.

III. Efter res. av 1 december 1911 og reglementets kap. 19 § 9 utredes utgifter ved eftersøkning, paagripelse og transport av fanger, som er rømt fra landsfængslene, av delinkventfondet.

IV. Med hensyn til beslutninger om løsladelse paa prøve bestemmer reglementets kap. 33 bl. a. følgende:

§ 2. Naar en fange har utstaat eller ansees for at ha utstaat $^2/_3$ av det idømte fængsel, dog mindst 6 maaneder, kan han løslates paa prøve, hvis ikke særlige omstændigheter gjør løsladelsen utilraadelig eller fangen ufortjent til den.

§ 9. Løsladelse paa prøve tilstaaes altid paa betingelse av, at den løslatte fører et ordentlig liv og i almindelighet ogsaa paa de betingelser med hensyn til opholdssted, meldepligt og tilsyn, som omhandles i kap. 35. I tilfælde hvor det ikke findes hensigtsmæssig, at reglerne i kap. 35 § 4 flg. kommer til anvendelse, kan direktøren bestemme, at saa ikke skal

ske. Saadan bestemmelse kan ogsaa avgives efter løsladelsen. 24 april.
De øvrige betingelser, hvorpaa løsladelsen sker, bestemmes for hvert enkelt tilfælde.

Forøver den løslatte nogen handling, som kan medføre frihetsstraf, eller overtræder han iøvrig de for hans løsladelse satte betingelser, kan han paany indsættes i fængsel for at utstaa den gjenstaaende del av straffen (se kap. 35).

V. Om fangernes løsladelse (paa prøve eller endelig) bestemmer kap. 34 bl. a. følgende:

§ 2. Der skal fra fængslets side gjøres, hvad gjøres kan, forat fangerne ved løsladelsen kan finde passende opholdssted og arbeide. Til fremme herav bør direktøren sætte sig i forbindelse med selskaper, som virker i dette øiemed, i tilfælde ogsaa med offentlige eller kommunale myndigheter eller private personer.

§ 7. Hvis fangen ikke har fast bopæl paa det sted, hvor fængslet ligger, skal han i regelen, paa den maate som findes hensigtsmæssigst, sendes til det sted, hvor han har fast bopæl eller til et, hvor der er sikret ham varig arbeide, eller i mangel av saadant sted til den kommune, hvor han har sin hjemstavn. Indtil avsendelsen kan foregaa, kan fangen holdes i varetægt i fængslet.

Hvor det findes ønskelig, kan ogsaa en fange, som har fast bopæl paa det sted, hvor fængslet ligger, sendes til et andet sted, hvor han kan faa arbeide.

§ 9. Lider en fange, som skal løslates endelig, av saadan sygdom, at han ikke kan sendes bort overensstemmende med § 7, men dog taaler at flyttes, skal han, hvis der ikke paa anden maate sørges for ham, ved politiets foranstaltning søkes indlagt i et sykehus.

§ 10. Ved løsladelsen bestemmer direktøren, hvorledes de av fangens arbeidspenger, som ikke brukes til hans opklædning eller til reisepenger, skal anvendes til hans bedste. Der bør ikke gives den løslatte større kontante beløp ihænde end høist nødvendig. Direktøren kan overlate arbeidspengenes forvaltning til understøttelsesselskaper, politiet eller paalidelige privatfolk.

§ 13. Naar en fange skal løslates paa prøve, skal han gjøres nøie bekjendt med vilkaarene for løsladelsen. Forskrifter for hans forhold i prøvetiden utfærdiges overensstemmende med det foreskrevne skema og medgives ham ved løsladelsen.

Utenfor det i kap. 33 § 9, andet punktum, omhandlede tilfælde skal der gives politiet paa det sted, hvor han skal opholde sig, en efter det foreskrevne skema avfattet meddelelse om hans person og forhold, hans signalement, hos hvem han agter at ta tilhold, dommen og de betingelser paa hvilke løsladelsen er skedd.

24 april. Avsendes fangen fra fængslet i henhold til § 7, skal der tillike gives politiet paa bestemmelsesstedet underretning om reisemaaten og tiden for avreisen samt den antagelige ankomsttid.

Hvis det efter omstændighetene er ønskelig, at det ikke tillates den løslatte at ta ophold eller indfinde sig paa et bestemt sted (by eller landdistrikt), bør politiet gjøres opmerksom herpaa.

§ 14. Naar en fange efter løsladelsen skal føres ut av landet, skal underretning derom — ledsaget av statsadvokatens beslutning — i betimelig tid paa forhaand tilstilles politiet. Fangen avhentes i fængslet ved politiets forføining.

Før løsladelsen indskjærpes det uttrykkelig saadanne fanger, at de vil bli straffet, hvis de vender tilbake til Norge (jfr. straffelovens § 342).

Utgiftene ved utvisningen paahviler delinkventfondet.

§ 15. Hvis der

a. ved dommen i henhold til straffelovens § 33 er forbudt en fange at bo eller indfinde sig paa et bestemt sted eller inden en viss avstand fra dette, eller
b. efter straffelovens § 39 er anvist eller forbudt domfældte et bestemt opholdssted,

skal disse bestemmelser uttrykkelig indskjærpes fangen før løsladelsen. I det under a. nævnte tilfælde gjøres han ogsaa opmerksom paa, at overtrædelse av bestemmelsen medfører straf (jfr. straffelovens § 342).

Underretning om løsladelsen med de fornødne oplysninger om fangen og utskrift av dommen eller beslutningen skal tilstilles politiet paa vedkommende sted.

VI. Om løslatte fanger er bl. a. bestemt følgende i reglementets kap. 35:

§ 1. Den, som det er overlatt at forvalte en løslatt fanges arbeidspenger, bestemmer, hvorledes pengene skal anvendes, saa de kan bli til mest mulig nytte. Det maa saavidt mulig undgaaes, at noget større beløp utbetales den løslatte kontant. I regelen maa der ikke brukes mere end 15 kr. maanedlig. For pengenes utbetaling gjøres der direktøren regnskap.

§ 2. Arbeidspenger, som endnu ikke er utbetalt en løslatt, kan inddrages, hvis han forøver nogen strafbar handling. Sigtes han for en saadan, holdes de tilbake, indtil saken er avgjort. Endvidere kan arbeidspengene inddrages, hvis den løslatte misbruker nogen ham utbetalt del derav eller hvad derfor er anskaffet, eller forøvrig viser daarlig opførsel. Beslutning om inddragning fattes av direktøren.

Den, som pengenes forvaltning er overdrat til, sender i

tilfælde de ikke anvendte penger tilbake til direktøren og med- 24 april.
deler samtidig de fornødne oplysninger.

§ 4. Fanger, som er løslatt paa prøve, skal være gjenstand for politiets særlige opmerksomhet i den utstrækning, som omstændighetene tilsiger og tillater. Øiemedet hermed er at avholde dem fra at falde tilbake til et forbrydersk liv og at støtte dem i deres bestræbelser for at føre en retskaffen vandel. Forholdsregler, hvorved der lægges en løslatt hindringer i veien i sidstnævnte henseende og navnlig saadanne, hvorved opmerksomheten unødig henledes paa, at han har været straffet, maa derfor saavidt mulig undgaaes.

Hvor det kan ske, bør politiet overdra fængselsselskaper eller lignende indretninger eller paalidelige private personer at føre det tilsyn med den løslatte, som findes fornødent.

Fremmøte for politiet maa utenfor de i §§ 5 og 6 særlig nævnte tilfælde kun paalægges den løslatte, forsaavidt og saalænge det ansees uundgaaelig nødvendig. Men den løslatte er i tilfælde forpligtet til efter paalæg at møte for politiet eller andre, som efter dets anmodning fører tilsyn med ham, likesom han ogsaa er forpligtet til at meddele politiet eller vedkommende tilsynshavende de oplysninger om sine forhold, som maatte begjæres.

Er den gjenstaaende straffetid mindre end 3 maaneder, kommer bestemmelsen i denne paragraf ikke til anvendelse i mere end 1 aar efter løsladelsen.

§ 5. Den paa prøve løslatte har inden den frist, som av direktøren bestemmes, at fremstille sig for politiet paa det sted, hvor han skal ta ophold, paa landet for lensmanden.

Hvis han ikke fremstiller sig i rette tid, har vedkommende politimyndighet at beordre ham paagrebet og, om hans opholdssted ikke kjendes, at efterlyse ham gjennem Polititidenden.

I ordren og efterlysningen begjæres den løslatte snarest mulig fremstillet for nærmeste overordnede polititjenestemand eller lensmand. Denne optar hans forklaring om grunden til uteblivelsen og erhverver de øvrige oplysninger, som maatte findes paakrævet. Hvis uteblivelsen ikke skyldes den løslatte utilregnelige omstændigheter, blir han foreløbig at indsætte i fængsel. Fængslingskjendelse erhverves ikke. Derimot skal der uten ophold sendes indberetning til Fængselsstyrelsen med utskrift av de optagne forklaringer og de øvrige oplysninger, som maatte være erhvervet.

Dersom den løslatte ikke besluttes indsat i fængsel, har han uten ophold at begi sig til det for ham bestemte opholdssted, om dette er et andet end paagripelsesstedet.

Om paagripelsen og de trufne forføininger underretter politiet paa paagripelsesstedet den myndighet, som har beordret paagripelsen.

24 april. § 6. Uten tilladelse av politiet (lensmanden) maa den paa prøve løslatte ikke flytte ut av vedkommende by eller lensmandsdistrikt undtagen i de i sidste led omhandlede tilfælde. Derimot kan han uten særskilt tilladelse rent midlertidig bytte opholdssted, naar hans beskjæftigelse eller andre særlige grunde kræver det.

Tilladelse til at flytte maa ikke gives, medmindre der er særlig grund til det. Det skal herved tages hensyn til, om der er sikret den løslatte arbeide eller underhold paa det sted, som han vil flytte til.

Tillates det den paa prøve løslatte at flytte, skal han, forsaavidt han ikke skal gaa tilsjøs eller forlate landet, inden den tid, som av vedkommende politimyndighet bestemmes, fremstille sig for politiet (lensmanden) paa det sted, hvor han fremtidig skal opholde sig. Politiet paa det tidligere opholdssted skal betimelig meddele politiet paa det nye underretning om den løslattes flytning, ledsaget av saadanne oplysninger om ham som i kap. 34 § 13 omhandlet, og oplysning om hans forhold efter løsladelsen.

Er den gjenstaaende straffetid mindre end 3 maaneder, behøves tilladelse til at flytte bare i 1 aar efter løsladelsen.

§ 7. Hvis en paa prøve løslatt, som har faat tilladelse til at ta ophold paa et nyt sted, ikke fremstiller sig for dettes politi til fastsat tid, skal dette meddele underretning herom til politiet paa hans tidligere opholdssted, som i fornødent fald beordrer den løslatte paagrepet og bevirker ham efterlyst.

Hvis en løslatt forlater anvist opholdssted i strid med bestemmelserne i § 6, beordrer politiet ham likeledes paagrepet eller bevirker ham efterlyst.

I begge tilfælde finder bestemmelserne i § 5, 2det og 3dje led, tilsvarende anvendelse. Dog avgir paagripelsesstedets politi ikke indberetning direkte til Fængselsstyrelsen, men sender utskrift av forklaringene m. v. til den myndighet, som har beordret paagripelsen. Denne har derefter snarest mulig at sende indberetning til Fængselsstyrelsen, ledsaget av utskrift av de optagne forklaringer m. v. samt av uttalelse om, hvorvidt den løslatte bør gjenindsættes til avsoning av reststraffen.

§ 8. Hvis nogen paa prøve løslatt i prøvetiden (§ 12)

a. gjør sig skyldig i lediggang og ikke kan paavise lovlig erhverv eller i drik eller andet daarlig forhold, eller
b. søker selskap med eller tar bolig hos berygtede personer, som ikke er hans slegtninger, eller
c. uten gyldig grund lar være at søke eller gaar fra arbeide, som er skaffet ham gjennem fængslet, understøttelsesselskaper eller offentlige myndigheter, eller paa grund av daarlig opførsel avskediges fra arbeidet, eller

d. forøvrig — utenfor de i §§ 5—7 omhandlede tilfælde — undlater at efterkomme nogen av de for hans forhold givne forskrifter, — 24 april.

optar politiet forklaring, hvorunder ogsaa den løslatte selv maa gives anledning til at uttale sig.

Findes det ikke tilstrækkelig at advare den løslatte, og han heller ikke sættes under tiltale (jfr. § 9), blir utskrift av forklaringen og de andre oplysninger, som findes fornødne til bedømmelse av spørsmaalet om hans gjenindsættelse i fængsel, samt politiets uttalelse derom at indsende til Fængselsstyrelsen.

Indtil endelig beslutning er fattet om gjenindsættelse, kan politiet la den løslatte paagripe og foreløbig indsætte i fængsel, hvis det findes fornødent for at hindre ham fra at undvike eller av hensyn til den offentlige sikkerhet. Fængslingskjendelse erhverves ikke, men indberetningen til Fængselsstyrelsen avgives uten ophold.

§ 9. Kommer den løslatte i prøvetiden under forfølgning for nogen handling, som kan medføre frihetsstraf, skal indberetning indsendes til Fængselsstyrelsen, saasnart saken er avsluttet ved endelig dom, vedtagelse av forelæg eller indstilling av forfølgningen, dog ikke hvis den løslatte er idømt ny straf, som efter de almindelige regler skal avsones i landsfængsel. Med indberetningen indsendes retsaktene.

Er den løslatte ikke fængslet i anledning av den nye strafforfølgning, finder § 8, sidste led, tilsvarende anvendelse.

§ 10. Naar en fange, som er løslatt paa prøve, kommer ind i landsfængsel med straf av fængsel i 6 maaneder eller derover for forsætlig handling, forøvet efter hans løsladelse, fuldbyrdes ogsaa reststraffen, forsaavidt der efter § 12 er adgang dertil.

I tvilstilfælde, saavelsom naar fangen begjærer det, har direktøren at forelægge saken for Fængselsstyrelsen.

Det ovenfor bestemte gjælder ikke, naar den paa prøve løslatte fange var livstidsfange eller dømt efter straffelovens § 65. I saa fald fattes beslutning om reststraffens avsoning av Justisdepartementet.

Utenfor de i 1ste og 3dje led omhandlede tilfælde avgjør Fængselsstyrelsen spørsmaal om avsoning av reststraf.

§ 11. Naar en paa prøve løslatt ilægges straf av fængsel i 6 maaneder eller derover, sættes han ind i det landsfængsel, hvor den nye straf efter de almindelige regler skal utstaaes. Er han løslatt fra Bodsfængslet, skal han dog altid sendes dit, naar reststraffens længde er 90 dage eller derover.

Ellers avsones reststraffen i det fængsel, som Fængselsstyrelsen bestemmer.

§ 12. Løsladelse paa prøve blir i almindelighet endelig, hvis der ikke inden 3 aar efter løsladelsen eller, om den gjen-

25 april. staaende straffetid er længere, inden utløpet av denne er truffet avgjørelse, som medfører fangens gjenindsættelse, og han heller ikke inden disse tidsfrister er paagrepet paa grund av saadant forhold, som efter ovenstaaende bestemmelser kan medføre gjenindsættelse. Straffen ansees i saa fald utstaat fra det tidspunkt, da fangen skulde været endelig løslatt.

Løsladelse paa prøve av livstidsfanger blir endelig, hvis de ikke inden 10 aar besluttes indsat paany eller paagripes.

Løsladelse paa prøve av fanger dømt efter straffelovens § 65 blir endelig, hvis den løslatte ikke inden 5 aar besluttes indsat paany eller paagripes. Straffen ansees i saa fald utstaat fra den tid, da han er løslatt fra fængslet eller fra tvangsarbeidshuset, om han er overflyttet til saadant, jfr. kap. 33 § 4.

VII. I forbindelse med de under VI gjengivne bestemmelser skal man bemerke følgende:

En løslatt fanges arbeidspenger er bestemt til at hjelpe ham til at komme i ordentlige livsforhold og navnlig til at være ham til støtte i den første tid efter utgangen av fængslet, da det ofte vil være meget vanskelig for ham. Der er imidlertid mange fanger, som er tilbøielige til at misbruke arbeidspengene ved drik eller paa anden maate. Dette maa naturligvis saavidt mulig søkes hindret. Hvis arbeidspenger derfor fra et landsfængsel sendes politiet, maa vedkommende tjenestemand vise fornøden omtanke og forsigtighet ved pengenes utbetaling til den løslatte eller deres anvendelse til hans bedste. Man finder uttrykkelig at burde peke paa dette, fordi der flere ganger er klaget over, at politiet har betalt ut pengene paa saadan maate, at de er blit til skade istedenfor til gavn.

Likeledes finder man at burde henlede opmerksomheten paa, at der maa vises megen forsigtighet med tilladelse for den løslatte til at flytte. Naar han fra landsfængslet paa statens bekostning er sendt til sit bosted eller til et andet sted, hvor der er sikret ham arbeide, er det meningen, at han i regelen skal bli der. Flytningstilladelse bør ikke gives, hvis det ikke bestemt kan paavises, at han paa et andet sted vil komme i bedre og sikrere forhold.

Som det vil sees av avsnit VI, medfører bestemmelserne i reglementets kap. 35 den forandring i de gamle regler, at naar en løslatt fanges gjenstaaende straffetid er mindre end 3 maaneder, kommer bestemmelserne om tilsyn med ham (§ 4) og om flytningstilladelse og anmeldelse for politiet (§§ 6 og 7) ikke til anvendelse i mere end 1 aar efter løsladelsen. Men hvis en saadan fange efter 1 aars utløp opfører sig daarlig, blir reglerne i § 8 flg. fremdeles at anvende likeoverfor ham indtil utløpet av prøvetiden (§ 12).

Man skal henlede opmerksomheten paa bestemmelsen i

§ 8 c. Med hensyn til § 8 skal man forøvrig bemerke, at det 24 april.
fremtidig ikke vil være ubetinget nødvendig at gi den løslatte,
som opfører sig daarlig, uten dog at forøve nogen betydeligere
strafbar handling, advarsel, før spørsmaalet om gjenindsættelse
forelægges Fængselsstyrelsen.

§§ 9 og 10 medfører ogsaa nogen forandring i de tidligere regler.

Skrivelse fra Justisdepartementet til amtmanden i Lister 25 april.
og Mandals amt i anledning av en forespørsel om forstaaelsen
av lov av 6 juli 1892 §§ 2 og 18. Departementet uttaler, at
lovens § 18 ikke antages at hjemle adgang til at forlange av-
holdt av den avdøde barnefars bos midler de i lovens § 2 om-
handlede bidrag til barnets fortsatte utdannelse efter dets fyldte
15 aar; jfr. Indst. O. nr. 47 for 1892 side 133—134 og Odels-
tingets forhandlinger for s. a. side 430—432.

Skrivelse fra Arbeidsdepartementet til amtmanden i Stav- 25 april.
anger amt angaaende en forespørsel fra bygningskommissionen i
Stavanger, om et træhus i murstrøket sammesteds i henhold
til bygningslovens § 71,3 og 4, jfr. murtvangslovens § 3,2, kan
løftes til større høide end 6 m.

I anledning herav meddeler departementet, at dette spørs-
maal antages at maatte besvares benegtende, idet den største
tillatte høide for træhus i Stavanger ifølge den ved kongelig
resolution av 18 september 1906 meddelte dispensation fra mur-
tvangsloven for visse strøk sammesteds er 6 m., og et ældre
træhus formentlig ikke kan tillates løftet til en større høide i
murstrøket end i træstrøket.

Skrivelse fra Forsvarsdepartementet, hvorefter der er fore- 25 april.
tat følgende forandringer i »Regulativ for Sjøkrigs-
skolen« av 22 mai 1908:

I § 20, punkt 8: »Mørch, elementer av endel av natur-
læren« ombyttes med: »Johannesen og Nicolaysen, Lærebok i
kemi for gymnasiet«.

I § 43, punkt 8: »Fricke, Grundsätze der Differential-
und Integralrechnung« ombyttes med: »Townsend and Goode-
nough, Introduction to Calculus«.

»A. S. Guldberg, Kortfattet lærebok i algebraisk analyse«
utgaar.

§ 47, punkt 8, skal lyde:

»8. Matematik.

Ved eksamen fra nederste klasse:

Mundtlig: 2 spørsmaal i algebraisk analyse og diffe-
rentialregning . . . . . 2 kar.
Skriftlig: 2 opgaver i ovennævnte avsnit . . . . 2 kar.«

Forøvrig som før.

25 april. I § 20, punkt 4, pag. 56, tilføies mellem 2den og 3dje linje fra oven:

»Tjenestereglementer (Det kjendskap hertil, som er nødvendig for de yngste løitnanter)«.

4de, 5te og 6te linje fra neden utgaar.

I § 21 rettes det ukentlige timetal til:

	Timer ukentlig. 1ste kl.	2den kl.	3dje kl.
Sjømandskap	1	3	2
Naturlære	4	4	6

26 april. Nr. 1. **Lov***)[1]) om forbud mot at overlate skytevaaben og ammunition til barn under 15 aar.

§ 1. Skytevaaben, sprængstof og ammunition, som indeholder sprængstof, maa ikke sælges til barn under 15 aar, uanset om gjenstandene angives kjøpt til barnets eget eller til andres bruk. Under skytevaaben henregnes ogsaa saadanne, der er beregnet paa anvendelse som leketøi eller til øvelsesskytning, forsaavidt der ved deres bruk kan forvoldes skade paa legeme.

De ovenfor nævnte gjenstande maa heller ikke paa anden maate overlates til barn under 15 aar uten av barnets forældre eller med deres uttrykkelige samtykke, og ikke uten at barnet under gjenstandenes besiddelse og bruk staar under umiddelbart tilsyn av nogen voksen, paalidelig og i gjenstandenes behandling kyndig person, som har paatat sig at føre saadant tilsyn.

Overtrædelse av disse bestemmelser straffes med bøter eller med fængsel indtil 3 maaneder.

Vildfarelse med hensyn til barnets alder utelukker ikke strafskylden.

§ 2. Forbudet i § 1 mot at overlate barn under 15 aar skytevaaben, uten at forældrenes uttrykkelige samtykke er indhentet, skal ikke gjælde med hensyn til barns deltagelse i skyteøvelser, der er anordnet som led i undervisningen i offentlig skole eller i skole, som har ret til at avholde offentlig eksamen.

§ 3. Paa samme maate som i § 1 bestemt straffes:

1) forældre, som lar barn under 15 aar uten tilsyn forbli i besiddelse av saadanne gjenstande, som er nævnt i § 1,
2) den, som utviser uforsigtighet eller forsømmelighet ved anordning eller utførelse av saadant tilsyn som i § 1 omhandlet, og

---

*) Bekjendtgj. 29 april i Lovtid. 1ste avd. Nr. 17.

[1]) Stort. besl. 13 april. Se Ot. prp. nr. 3. Indst. O. nr. 20. St.tid., forh. i Ot. s. 352—361; i Lt. s. 152—153.

3) den, som gjennem uforsigtig adfærd ved opbevaring av de i § 1 nævnte gjenstande gir anledning til, at barn under 15 aar kommer i besiddelse av skytevaaben med tilhørende ammunition eller av sprængstof eller ammunition, som indeholder sprængstof. 26 april. Nr. 1.

§ 4. Hvis barn under 15 aar paa sted, som er almindelig befærdet eller bestemt for almindelig færdsel, uten at være under forsvarlig tilsyn findes i besiddelse av saadanne gjenstande, som er nævnt i § 1, kan politiets tjenestemænd forlange dem utlevert og om nødvendig frata barnet dem. Gjenstandene blir i tilfælde at ta i forvaring og at utlevere efter anmodning av eieren eller, forsaavidt de eies av barnet, av dettes forældre. Gjenstande, som ikke er avhentet efter 1 aars forløp, kan ved politiets foranstaltning sælges eller tilintetgjøres.

§ 5. De ovenfor givne bestemmelser skal ikke være til hinder for, at barn under 15 aar faar saadan befatning med de i § 1 nævnte gjenstande, som kan følge av barnets stilling som læregut, visergut eller lignende. Dersom den, efter hvis anvisning barnet ved sin befatning med gjenstandene handler, undlater at paase iagttat de efter omstændighetene rimelige forsigtighetsregler, straffes han paa samme maate som i § 1 bestemt.

§ 6. Hvad der i §§ 1—4 er bestemt med hensyn til forældre, skal ogsaa gjælde med hensyn til pleieforældre og andre, som i forældres sted har omsorg for og tilsyn med barn under 15 aar.

Lov*)[1]) indeholdende ophævelse av bestemmelser om militærpersoners giftermaal. 26 april. Nr. 2.

Artikelsbrev angaaende krigen til lands av 9 mars 1683 § 6, kirkeritual av 25 juli 1685 kap. VIII, forsaavidt angaar soldaters tilladelse til egteskap, forordning av 17 oktober 1731 om officerernes giftermaal, krigsartikelsbrev for landtjenesten ved sjøetaten av 29 juli 1756 § 399 og §§ 401—406, reskript av 1 december 1756 om officerernes giftermaal og forordning av 30 august 1793 om land-dragonernes og land-soldaternes giftermaal ophæves, forsaavidt de endnu er gjældende.

Kongelig kundgjørelse*)[2]) om arveavgift, ottepro-centskat og tiendevogsleding til statskassen i budgetterminen 1 juli 1912 til 30 juni 1913. 26 april.

---

*) Bekjendtgj. 29 april i Lovtid. 1ste avd. nr. 17.

[1]) Stort. besl. 13 april. Se Ot. prp. nr. 1. Indst. O. nr. 19. St.tid., forh. i Ot. s. 352; i Lt. s. 152.

[2]) Se St. prp. nr. 7. Indst. S. nr. 124. St.tid. side 874—876.

26 april. Post 1.

Skattebeslutning angaaende arveavgift.

§ 1. I budgetterminen 1 juli 1912—30 juni 1913 skal der til statskassen erlægges avgift av den i dette tidsrum faldende arv, som enten efter loven, testamente eller overenskomst tilfalder andre end arvelaterens egtefælle, efter nedenstaaende regler:

a. Av arv, som tilfalder arvelaterens slegtninger i ret nedstigende linje samt adoptivbarn, der er adoptert før deres fyldte attende aar, erlægges:
av de første kr. 3 000,00 av hver enkelt arvelod intet,
av arveloddens næste kr. 10 000,00 . . . en pct.
av — — - 40 000,00 . . . to »
av — — - 50 000,00 . . . tre »
av — — - 50 000,00 . . . fire »
av dens overskytende beløp . . . . . fem »

b. Av arv, som tilfalder arvelaterens forældre, erlægges:
av de første kr. 3 000,00 . . . intet,
av de næste - 10 000,00 . . . tre pct.
av de — - 10 000,00 . . . fire »
av de — - 30 000,00 . . . fem »
av de — - 50 000,00 . . . seks »
av det overskytende beløp . . . syv »

c. Av arv, som tilfalder arvelaterens søskende eller disses slegtninger i ret nedstigende linje eller arvelaterens egtefælles slegtninger i ret nedstigende linje, ret opstigende linjes første led og første sidelinje eller egtefæller av arvelaterens slegtninger i de samme linjer og led, erlægges:
av de første kr. 10 000,00 av hver enkelt arvelod seks pct.
av arveloddens næste kr. 10 000,00 . . syv pct.
av — » - 30 000,00 . . otte »
av — » - 50 000,00 . . ni »
av dens overskytende beløp . . . . . ti »

d. Av arv, som tilfalder legater, stiftelser, selskaper og foreninger, forsaavidt de har almennyttige formaal, og styret har sit sæte her i landet, erlægges fem pct., medmindre der helt eller delvis er forbeholdt medlemmer av en bestemt familie fortrinsret til nydelse av renterne, i hvilket tilfælde der blir at erlægge avgift efter reglerne i følgende litr. e.

e. Av al anden arv erlægges:
av de første kr. 10 000,00 av hver enkelt arvelod ti pct.
av arveloddens næste kr. 10 000,00 . . elleve pct.
av — » - 30 000,00 . . tolv »
av — » - 50 000,00 . . tretten »
av — » - 100 000,00 . . fjorten »
av dens overskytende beløp . . . . . femten »

§ 2. Med arv blir at likestille arveforskud saavelsom legater 26 april.
og gaver, som tilfalder nogen ved dødsfald, derunder indbefattet kontraktmæssige gaver, der ikke er fuldbyrdet ved giverens død, alle gaver, der gjøres paa dødsleiet eller i den sidste maaned før giverens død, selv om de er fuldbyrdet, forinden denne indtræder, samt alle gaver, ved hvilke giveren for sin levetid ubetinget eller under visse betingelser har forbeholdt sig raadigheten over gavens gjenstand eller retten til dens avkastning.

§ 3. Naar en arvelater efter naadd 65 aars alder i de sidste 12 maaneder før sin død bortgir sin formue eller nogen del av denne til en enkelt eller flere arvinger, ansees, hvad der saaledes bortgives, som arveforskud. Til arvinger regnes arvelaterens slegtninger i ret nedstigende linje og adoptivbarn samt enhver, som ved det tidspunkt, da midlerne bortgaves, var betænkt i arvelaterens testamente eller hørte til arvelaterens nærmeste berettigede arvinger efter loven eller disses slegtninger i ret nedstigende linje.

§ 4. Omkostninger og gaver av den i arvelovens § 12 omhandlede art, der ydes til barn eller paarørende, saavelsom gaver av anden art, naar de tilsammenlagt for hver enkelt arving ikke overstiger kr. 1 000,00, ansees ikke som arveforskud. Hvad der ydes til utdannelse av barn eller paarørende, ansees alene som arveforskud, naar dette har været arvelaterens vilje.

§ 5. De foran nævnte livsgaver og arveforskud er avgiftspligtige i overensstemmelse med de regler, som er gjældende ved arvefaldet. Dog skal de regler befølges, som gjaldt paa den tid, da gaven eller forskuddet ydedes, dersom disse leder til en lavere avgift eller til avgiftsfrihet.

§ 6. Hvis arving, som har mottat forskud, er avgaat ved døden før arvelateren, blir avgiften at tilsvare av hans bo eller arvinger.

§ 7. Fra avgiftspligten undtages:

a. Boer, hvis hele beholdne arvefaldne formue er under kr. 1 000,00.
b. Arvemidler, der som arv efter arvelaterens slegtning i ret opstigende linje henstaar i uskiftet bo hos dennes gjenlevende egtefælle, forsaavidt de tilfalder sidstnævnte eller arvelaterens søskende eller disses slegtninger i ret nedstigende linje.
c. Arvemidler, der tilfalder personer, som stod i tyendeforhold til arvelateren ved dennes død, forsaavidt angaar den del av arven, som ikke overstiger et beløp av kr. 1 000,00.

§ 8. Finansdepartementet kan frita arveforskud for avgift, naar billighet findes at tale derfor, saaledes naar de bortgivne midler forinden avgiftspligtens indtræden har vist sig værdiløse eller er blit betydelig forringet i værdi, eller naar de helt eller

26 april. delvis er forbrukt av mottageren, og dennes økonomiske forhold er mindre gode.

§ 9. Forøvrig følges forskriftene i den gjældende lovgivning om arveavgiften.

Post 2.

Skattebeslutning angaaende otteprocentskat og tiendevogsleding.

I budgetterminen 1 juli 1912—30 juni 1913 erlægges til statskassen otteprocentskat av leding og andre jordeboksrettigheter samt tiendevogsleding efter de om disse avgifter hittil gjældende bestemmelser.

Dog bortfalder otteprocentskatten av de omhandlede avgifter, naar de er solgt til avgiftsyderen selv.

Paa samme maate bortfalder ogsaa tiendevogsledingen, forsaavidt den leding, hvorav samme svares, er avhændet til yderen.

26 april. **Plakat***) om forbud mot transport av stikkelsbærplanter.

I kraft av lov om forbud mot indførsel og transport av stikkelsbærplanter m. v. av 25 april 1907 bestemmes herved:

1. Transport av stikkelsbærplanter eller dele derav, stikkelsbær dog ikke indbefattet, skal indtil videre være forbudt til Finmarkens amt, Tromsø amt, Nordlands amt, Nordre Trondjems amt, Søndre Trondhjems amt, Romsdals amt, og Nordre Bergenhus amt fra ethvert sted inden den øvrige del av riket, saafremt speciel tilladelse til saadan transport ikke er meddelt av Landbruksdepartementet i henhold til nævnte lovs § 2.
2. Overtrædelse av dette forbud medfører strafansvar.
3. Denne plakat træder i kraft straks.

26 april. **Kongelig resolution,****) hvorved der i henhold til lov av 6 juni 1891 om politivedtægter for rikets herreder meddeles stadfæstelse paa en av Bærums herredsstyre under 17 januar og 20 mars 1912 fattet beslutning om forandring i og tillæg til de ved kongelig resolution av 12 januar 1899 stadfæstede politivedtægter for herredet, dog med en enkelt forandring.

26 april. **Kongelig resolution,***) hvorved der i henhold til lov til beskyttelse av barn mot bruk av tobak av 19 april 1899 meddeles stadfæstelse paa en av herredsstyret for Oddernes herred, Lister og Mandals amt, den 16 mars 1912 fattet

---

*) Bekjendtgj. 29 april i Lovtid. 1ste avd. nr. 17.

**) Bekjendtgj. 29 april i Lovtid. 1ste avd. nr. 17, hvor den stadfæstede beslutning er indtat.

beslutning om, at den ved den Norske Regjerings resolution av 18 oktober 1905 approberte vedtægt for Kristiansand angaaende salg av tobak til barn m. v. ogsaa skal gjælde Lunds skoledistrikt av Oddernes herred. 26 april.

Kongelig resolution, *) hvorved der i henhold til lov til beskyttelse av barn mot bruk av tobak av 19 april 1899 meddeles stadfæstelse paa den av herredsstyret for Verrans herred, Nordre Trondhjems amt, den 16 mars 1912 fattede beslutning til vedtægt for herredet angaaende salg av tobak til barn m. v. 26 april.

Kongelig resolution, **) hvorved der i henhold til § 4 i lov om sundhetskommissioner m. v. av 16 mai 1860 meddeles approbation paa den av bystyret for kjøpstaden Sarpsborg i møte 21 mars 1912 fattede beslutning om et tillæg til byens sundhetsforskrifter, approbert ved kongelig resolution av 15 april 1903. 26 april.

Kongelig resolution, ***) hvorved bestemmes: 26 april.

1. I henhold til § 11, jfr. § 4, i lov om sundhetskommissioner m. v. av 16 mai 1860 og § 3 i lov om særegne foranstaltninger mot tuberkuløse sygdomme av 8 mai 1900 meddeles approbation paa de av herredsstyret for Eids herred i Nordre Bergenhus amt under 23 mai og 16 december 1911 fattede beslutninger om nye almindelige forskrifter med hensyn til sundhetsvæsenet særskilt for det inden herredet beliggende strandsted Nordfjordeid (brandkommunen) og for herredet forøvrig samt om ordningen av meddelelsespligten, naar en tuberkuløs syk forandrer bopæl.
2. De ved kongelig resolution av 12 december 1868 og 2 mars 1876 approberte sundhetsforskrifter henholdsvis for strandstedet Nordfjordeid og for Eids herred forøvrig ophæves fra den tid, ovenomhandlede forskrifter træder i kraft.

Kongelig resolution, †) hvorved der i henhold til § 11, jfr. § 4, i lov om sundhetskommissioner m. v. av 16 mai 1860 og til § 3 i lov om særegne foranstaltninger mot tuberkuløse sygdomme av 8 mai 1900 med- 26 april.

*) Bekjendtgj. 29 april i Lovtid. 1ste avd. nr. 17, hvor vedtægten er indtat.

**) Bekjendtg. 29 april i Lovtid. 1ste avd. nr. 17, hvor tillægget er indtat.

***) Bekjendtgj. 29 april i Lovtid. 1ste avd. nr. 17, hvor de nye forskrifter er indtat.

†) Bekjendtgj. 29 april i Lovtid. 1ste avd. nr. 17. hvor den approberte beslutning er indtat.

26 april. deles approbation paa den av herredsstyret for Ullensvangs herred, Søndre Bergenhus amt, i møte 9 mars 1912 fattede beslutning om tillæg til herredets sundhetsforskrifter, approbert ved kongelig resolution av 23 juli 1902, og om anmeldelsespligten ved tuberkuløse sykes flytning, dog med nogen forandringer.

26 april. **Kongelig resolution,** *) hvorved den av Drammens bystyre i møter den 16 oktober og 9 november f. a. og 26 februar d. a. fastsatte vedtægt angaaende lukning av utsalgssteder i Drammen stadfæstes i henhold til lov av 31 mai 1900 som gjældende indtil videre, dog med en enkelt forandring.

26 april. **Kongelig resolution,** **) hvorved den av Gjøviks kommunestyre under 26 mars d. a. besluttede vedtægt angaaende lukningstid for utsalgssteder i Gjøvik stadfæstes i henhold til lov om lukningstid for utsalgssteder av 31 mai 1900 som gjældende indtil videre.

26 april. **Kongelig resolution,** ***) hvorved der i medhold av lov om pigtraads anvendelse til gjærde av 14 juli 1893 § 1 meddeles stadfæstelse paa den av Stangviks herredsstyre, Romsdals amt, under 31 januar 1912 fattede beslutning om benyttelsen av pigtraad til gjærde inden herredet.

26 april. **Kongelig resolution,** †) hvorved der i medhold av § 6 i lov om vernskogens bevarelse og mot skogens ødelæggelse m. v. av 8 august 1908 meddeles approbation paa de av herredsstyret for Tolgens herred, Hedemarkens amt, i møte den 16 mars 1912 besluttede nye skogvedtægter for herredet.

26 april. **Kongelig resolution,** ††) hvorved der i medhold av § 6 i lov om vernskogens bevarelse og mot skogens ødelæggelse m. v. av 8 august 1908 meddeles approbation paa de av herredsstyret for Hatfjelldalens herred, Nordlands amt, i møte den 13 januar 1912 besluttede vedtægter mot skogens ødelæggelse inden herredet, dog med en enkelt forandring.

---

*) Bekjendtgj. 29 april i Lovtid. 1ste avd. nr. 17, hvor den stadfæstede vedtægt er indtat.

**) Bekjendtgj. 29 april i Lovtid. 1ste avd. nr. 17, hvor vedtægten er indtat.

***) Bekjendtgj. 29 april i Lovtid. 1ste avd. nr. 17, hvor beslutningen er indtat.

†) Bekjendtgj. 29 april i Lovtid. 1ste avd. nr. 17, hvor vedtægtene er indtat.

††) Bekjendtgj. 29 april i Lovtid. 1ste avd. nr. 17, hvor de approberte vedtægter er indtat.

Kongelig resolution,*) hvorved der i medhold av § 5 i lov om indskrænkninger i bruk av ild i skog og mark m. v. av 14 juli 1893, jfr. lov av 27 juli 1896, meddeles approbation paa de av herredsstyret for Skjebergs herred, Smaalenenes amt, i møte den 27 februar 1912 besluttede regler angaaende forebyggelse og slukning av skogbrand inden herredet, dog med en enkelt forandring. 26 april.

Kongelig resolution,**) hvorved det i lov om erhvervelse av skog av 18 september 1909 § 3 nævnte flateindhold 500 ha. nedsættes i medhold av paragraffens 3dje punktum for følgende 15 herreder indtil videre til 100 ha.: 26 april.

Nordre Frons	herred,	Kristians	amt.
Østre Gausdals	»	—	»
Eina	»	—	»
Nordre Aurdals	»	—	»
Krødsherreds	»	Buskeruds	»
Modums	»	—	»
Rollags	»	—	»
Lunde	»	Bratsbergs	»
Nissedals	»	—	»
Mo	»	—	»
Vestre Molands	»	Nedenes	»
Aaserals	»	Lister og Mandals	»
Gjeitestrandens	»	Søndre Trondhjems	»
Namdalseidets	»	Nordre Trondhjems	»
Overhallens	»	—	»

Denne bestemmelse træder i kraft straks.

Kongelig resolution,**) hvorved bestemmes, at det i lov om erhvervelse av skog av 18 september 1909 § 3 nævnte flateindhold 500 ha. nedsættes i medhold av paragraffens 3dje punktum for Brandvals herred, Hedemarkens amt, indtil videre til 100 ha., og at kongelig resolution av 23 december 1909 om nedsættelse til 150 ha. ophæves. 26 april.

Denne bestemmelse træder i kraft straks.

Kongelig resolution,**) hvorved der i henhold til § 29 i lov om havne- og ringevæsenet m. v. av 10 juli 1894 meddeles stadfæstelse som gjældende indtil videre paa den av Risør kommunestyre i møte den 7 mars 1912 fattede beslutning om, at den for stedet senest ved kongelig resolution 26 april.

---

*) Bekjendtgj. 29 april i Lovtid. 1ste avd. nr. 17, hvor de approberte regler er indtat.

**) Bekjendtgj. 29 april i Lovtid. 1ste avd. nr. 17.

26 april. av 17 januar 1896 fastsatte tonnageavgift av lossende eller ladende fartøier forhøies til lovens maksimumssatser, nemlig til 10 øre pr. registerton av fartøier i utenriksk og til 5 øre pr. registerton av fartøier i indenriksk fart.

26 april. **Kongelig resolution,** *) hvorved bestemmes, at den Norske Regjerings resolution av 30 august 1905 angaaende tilladelse til opførelse av træbygninger i visse strøk av kjøpstaden Narvik forandres saaledes, at det i nævnte resolution under post 1 anførte strøk utvides til ogsaa at omfatte det av Luossavaara—Kiirunavaara Aktiebolag i 1909 leiede areal.

26 april. **Kongelig resolution,** **) hvorved der i henhold til skattelov for byene av 18 august 1911 § 6 meddeles stadfæstelse paa de av Molde bystyre i møte den 29 mars d. a. besluttede vedtægter om taksering til eiendomsskat og istandbringelse av fortegnelse over skattepligtige eiendomme i kjøpstaden, dog med en enkelt forandring.

26 april. **Kongelig resolution**, hvorved bestemmes:

1. For de til Grong og Liernes prestegjeld i Trondhjem stift hørende kapeldistrikter Røirviken, Trones og Tunnsjø blir der at ansætte en hjælpeprest, som antages av Trondhjems biskop med Kirkedepartementets godkjendelse.
2. Denne prest tillægges de av kapeldistrikterne faldende prestelige indtægter efter Kirkedepartementets nærmere bestemmelse og som bidrag av Oplysningsvæsenets Fond det beløp, som maatte mangle for at bringe de nævnte indtægter op i kr. 2400,00 aarlig. Endvidere tillægges han bruken av den i Røirviken anskaffede prestebolig mot at holde den vedlike under aabodsansvar.
3. Hjelpeprestens virksomhet blir nærmere at bestemme ved en instruks, som utfærdiges av biskopen med Kirkedepartementets godkjendelse.
4. Den nye prest indtræder — istedenfor sognepresten i Grong — som medlem av de særskilte kirketilsyn, der ved kongelig resolution av 14 mai 1901 er anordnet for Røirviken og Trones kapeller.
5. I henhold til § 55 i lov om kirker og kirkegaarder av 3 august 1897 blir der for Tunnsjø kapel at oprette et særskilt kirketilsyn, bestaaende av hjelpepresten og to av Lier-

*) Bekjendtgj. 29 april i Lovtid. 1ste avd. nr. 17.
**) Bekjendtgj. 29 april i Lovtid. 1ste avd. nr. 17 hvor de stadfæstede vedtægter er indtat.

nes herredsstyre for 3 aar ad gangen valgte mænd, bosittende inden kapeldistriktet. 26 april.

6. Biskopen bemyndiges til at træffe bestemmelse om gudstjenesternes fordeling mellem sognekirkerne i Grong og Lierne efter hjelpeprestens ansættelse.

Kongelig resolution, hvorved Stortingets beslutning[1]) av 22 mars 1912 om nyt lønsregulativ for tjenestemænd i statens skogvæsen m. v. tages tilfølge. 26 april.

Kongelig resolution, hvorved det av indehaveren av Kabelvaags apotek hittil drevne filialapotek i Svolvær i Vaagans herred i Nordlands amt overgaar til selvstændig apotek fra den tid, da ny apoteker er utnævnt og har overtat driften. 26 april.

Skrivelse fra Finansdepartementet til amtmanden i Finmarkens amt om, hvorvidt en forlikskommissær var berettiget til at beregne særskilt gebyr for at gi hver enkelt gjenpart av en klage, hvori flere personer indkaldtes, paategning om berammelsen. 26 april.

Departementet uttaler, at der for berammelse av en klage, hvori flere personer indkaldes i en sak, kun tilkommer vedkommende forlikskommissær kr. 0,50, men at han alene er forpligtet til at meddele berammelsen paa den originale klage. Forlikskommissærerne pleier imidlertid vistnok i almindelighet ikke at motsætte sig uten særskilt betaling at gi ogsaa gjenpartene av klagen paategning om berammelsen.

Skrivelse fra Arbeidsdepartementet, Poststyrelsen, til Landbruksdepartementet, hvori meddeles, at § 30 i lov om offentlige tjenestemænds skyss- og kostgodtgjørelse av 27 april.

---

[1]) Se St.prp. nr. 1, hovedp. VIII, kap. 3, tit. 2. Indst. S. nr. 87, St.tid. side 571—575.

Der besluttedes bl. a.:

Stortinget samtykker i, at der fastsættes nyt lønsregulativ for de overordnede tjenestemænd i statens skogvæsen efter følgende av departementet foreslaaede utkast, som gjøres gjældende fra kommende budgetaars indtræden — 1 juli 1912:

Lønsregulativ:

I. Skoginspektør: kr. 4 000,00 uten alderstillæg.
II. Skogtaksator: kr. 2 600,00 stigende med 3 alderstillæg à kr. 400,00 hvert 3dje aar til høieste løn kr. 3 800,00.
III. Skogforvaltere: kr. 2 400,00 stigende med 3 alderstillæg à kr. 400,00 hvert 3dje aar til høieste løn kr. 3 600,00.
IV. Skogassistenter: kr. 1 500,00 stigende med 3 alderstillæg à kr. 200,00 efter hvert 3dje aar til høieste løn kr. 2 100,00.
V. Skogplantere: kr. 1 200,00 stigende med 2 alderstillæg à kr. 200,00 efter respektive 4 og 8 aar til høieste løn kr. 1 600,00.

27 april. 10 juli 1894 antages at maatte komme til anvendelse like overfor skyss- og kostgodtgjørelse, der i henhold til lov om erhvervelse av skog av 18 september 1909 § 8 tilkommer medlemmer av et herreds skogutvalg og utredes av kommunen, jfr. departementets i Lovtidenden indtagne skrivelse av 26 april 1901.

30 april. **Skrivelse** fra medicinaldirektøren til Finansdepartementet, hvori uttales, at syrupus cocillana compositus ifølge den paa flaskernes etikette angivne sammensætning er et medikament, som er forbeholdt apotekernes enehandel i detalj.

2 mai **Lov***)[1] om oprettelse av et lotteri til indtægt for skogsaken og tuberkulosesaken.

§ 1. Lov om lotterier og andre lykkespil av 14 juni 1851, jfr. tillægslov til samme av 27 juli 1895, skal ikke være til hinder for, at der for et tidsrum av høist 15 aar oprettes et pengelotteri, hvis plan blir at approbere av Kongen, og hvis overskud, efterat det fornødne til gevinster og omkostninger er kommet til fradrag, tilfalder med like store andele følgende formaal:

1. Skogsaken under forvaltning av Det Norske Skogselskap.
2. Til tuberkulosens bekjæmpelse, et fond, bestyrt av Den Norske Nationalforening mot Tuberkulose, og et fond, bestyrt av Norske Kvinders Sanitetsforening, idet beløpet deles likt mellem disse to foreninger.

Lotteriets overskud i de første virkeaar tilfalder dog med en halvpart og med et samlet beløp av kr. 800 000,00 en landsutstilling i Kristiania i 1914, forsaavidt en saadan maatte bli avholdt, mens den anden halvpart tilfalder forannævnte formaal.

§ 2. Lotteriet, hvis størrelse ikke maa være under kr. 200 000,00 og ikke over kr. 400 000,00 pr. trækning, blir at avholde i 4 aarlige trækninger. Hver trækning utgjør et selvstændig lotteri.

Prisen paa hvert lod blir at fastsætte til kr. 10,00. Dog kan der i planen forbeholdes vedkommende selskap adgang til at sælge et visst antal halve lodder à kr. 5,00.

§ 3. Summen av gevinsterne maa ikke utgjøre mindre end 70 pct. av indskudssummen, fordelt paa mindst 4 000 ge-

*) Bekjendtgj. 4 mai i Lovtid. 1ste avd. nr. 18.

[1]) Stort.besl. 22 april. Se Ot.prp. nr. 39 for 1910, dok. nr. 5 med tillæg for 1909, nr. 44 for 1911 og nr. 24 med tillæg for 1912. Indst. O. X. for 1911. Indst. O. II. for 1912. St.tid., forh. i Ot. s. 442—469 og 485—495; i Lt. s. 137—152 og 154.

vinster i hver trækning. Ingen gevinst maa overstige kr. 50 000,00. 2 mai.

Fordring paa utbetaling av gevinst forældes i 1 aar fra trækningsdagen. Efterat forældelse er indtraadt, tilfalder den uttrukne gevinst de i § 1 nævnte formaal til forholdsvis fordeling mellem disse.

Det overskud, der av vedkommende selskap blir at tilsikre de i § 1 nævnte formaal, skal utgjøre mindst 20 pct. av indskudssummen.

§ 4. Lotteriet oprettes av en komité, bestaaende av 5 medlemmer, hvorav bestyrelsen for den i § 1, punkt 1 nævnte institution vælger 2 medlemmer, bestyrelsen for de i samme paragrafs punkt 2 nævnte institutioner vælger hver 1 og Finansdepartementet opnævner det femte medlem. Salget av lodderne overdrages av komiteen med Kongens approbation til et selskap paa nærmere kontraktmæssig bestemte vilkaar.

§ 5. Salg av lodsedler foregaar gjennem selskapet og ved av dette antagne forhandlere. Det skal være alle andre forbudt forretningsmæssig at forhandle disse lodsedler. Overtrædelse herav straffes med bøter.

Kongelig resolution, *) hvorved det i medhold av lov om fredning av ferskvandsfisk av 30 mai 1894 § 1 bestemmes, at der for Lesjeverksvand, Laugen og Rauma samt de i samme faldende elver og bækker, saa langt som fisk gaar op fra hovedvasdraget, inden Lesjeskogens sogns grænser, Kristians amt, indtil videre gjøres følgende fiskeriregler gjældende: 2 mai.

1. Bruken av teiner, rysjer, sleo, lyster og oter saavelsom garn eller not av mindre maskevidde end 32 mm. mellem knuterne i vaat tilstand forbydes.
2. I tiden fra og med 5 til og med 15 juni samt fra og med 10 september til og med 20 oktober skal alt fiskeri være forbudt.
3. Overtrædelse av disse bestemmelser er belagt med straf.

Nærværende resolution træder i kraft straks.

Kongelig resolution, *) hvorved det i medhold av lov om laks- og sjø-ørretfiskerierne av 8 april 1905 § 5 bestemmes, at i sjøen i Skraavkjosen i Tysfjords herred, Nordlands amt, indenfor en ret linje, der trækkes fra Ytre Skarbergnes til Bremnes, maa intetsomhelst fiskeredskap brukes nærmere et til fiske av laks eller sjøørret staaende redskap av noget i samme lovs § 1 nævnte slags end 200 meter paa redskapets fangstside, dog saa- 2 mai.

*) Bekjendtgj. 4 mai i Lovtid. 1ste avd. nr. 18.

2 mai. ledes, at dette forbud ikke skal være til hinder for sildefiske, loddefiske, notkast efter makrel og sei, eller for bruken av stang eller haandsnøre, ei heller for fiske, der foregaar paa fiskerens egen grund.

Denne resolution træder i kraft straks.

2 mai. **Kongelig resolution,** *) hvorved der i medhold av lov om fredning av ferskvandsfisk av 30 mai 1894 § 1 fastsættes følgende fiskeriregler for alle vand, bækker og elver — Randsfjorden undtat — i Brandbu herred, Kristians amt, som gjældende i 5 aar fra nærværende resolutions dato:

§ 1. Alt slags fiske er forbudt fra 15 september til 10 december.

§ 2. Det er forbudt at benytte garn med mindre maskestørrelse end 30 mm. mellem knuterne, maalt fra knutes til knutes midtpunkt i vaat tilstand. Bruken av not (vad) er forbudt hele aaret i alle vand.

§ 3. Tørdæmning, lystring, samt bruken av ruser, sløer mjæl, faststaaende haav eller andet lignende redskap — abborteiner i tjern og vand herunder ikke indbefattet — er forbudt hele aaret. Bruken av ruser skal dog være tillatt i vand, hvor der findes gjedde.

§ 4. For vand, bækker og elver, som er fælles med andre herreder, skal foranstaaende regler være gjældende kun forsaavidt de er gjældende ogsaa dersteds.

§ 5. Overtrædelse av disse regler er belagt med straf.

2 mai. **Kongelig resolution,** **) hvorved der i medhold av lov om pigtraads anvendelse til gjærde av 14 juli 1893 § 1 meddeles stadfæstelse paa en av Aaserals herredsstyre, Lister og Mandals amt, i møte den 16 mars 1912 fattet beslutning om benyttelsen av pigtraad til gjærde inden herredet m. v.

2 mai. **Kongelig resolution,** ***) hvorved der i medhold av § 6 i lov om vernskogens bevarelse og mot skogens ødelæggelse m. v. av 8 august 1908 meddeles approbation paa de av herredsstyret for Opdals herred, Søndre Trondhjems amt, i møte den 25 november 1911 besluttede skogvedtægter for herredet.

2 mai. **Kongelig resolution,** ***) hvorved der i henhold til skattelov for byene av 18 august 1911 § 6 meddeles stadfæstelse paa de av Gjøviks bystyre i møte den 15 april d. a. besluttede

---

*) Bekjendtgj. 4 mai i Lovtid. 1ste avd. nr. 18.

**) Bekjendtgj. 4 mai i Lovtid. 1ste avd. nr. 18, hvor beslutningen er indtat.

***) Bekjendtgj. 4 mai i Lovtid. 1ste avd. nr. 18, hvor vedtægtene er indtat.

vedtægter om taksering til eiendomsskat av faste eiendomme i kjøpstaden. 2 mai.

Kongelig resolution, hvorved bestemmes: 2 mai.

1. At det tillates, at der til bruk for befolkningen omkring den indre del av Misværfjorden i Skjerstads prestegjeld under Søndre Saltens provsti i Tromsø stift opføres et kapel paa en dertil utset tomt ved den i 1899 anlagte hjelpekirkegaard paa Misvær efter en utarbeidet plan under iagttagelse av de av statens bygningsinspektør fremsatte bemerkninger ved denne. Derhos bemyndiges Tromsø stiftsdirektion til at samtykke i mindre væsentlige ændringer i planen, om saadanne under arbeidets gang skulde vise sig ønskelige eller nødvendige.
2. At der til dette kapel, som blir at benævne Misvær kapel, indtil videre blir at henlægge 15 gudstjenester aarlig, som avholdes til saadan tid, som Tromsø biskop nærmere bestemmer.

Skrivelse fra Utenriksdepartementet: 6 mai.

Ifølge officiel meddelelse fra den nederlandske regjering har republikken Kuba ratifisert overenskomster nr. I, IV, V, VI, IX og X, undertegnet paa den 2 internationale fredskonferanse i Haag.

Meddelelse om ratifikationerne er kommet den nederlandske regjering ihænde 22 februar d. a.

Skrivelse fra Utenriksdepartementet: 6 mai.

Samtidig med at republikken Panama har ratifisert de overenskomster, undertegnet paa den 2 fredskonferanse i Haag, som er omhandlet i Utenriksdepartementets skrivelse av 13 oktober f. a., har nævnte republik ogsaa ratifisert deklarationen om forbud mot at kaste projektiler og sprængstoffe ned fra balloner (jfr. »Overenskomster« for 1911, s. 78, henholdsvis »Lovtidende«s 2 avdeling for 1911, s. 550).

Skrivelse fra Kirkedepartementet til Kristiania biskop, hvori uttales, at der ikke er lovlig adgang til at benytte de statskirkens menigheter tilhørende kirker til avholdelse av fester med bevertning. 6 mai.

I forbindelse hermed gjør departementet opmerksom paa, at der av Kongen i kraft av grundlovens § 16 og kirkelov av 3/8 1897 er utfærdiget nærmere forskrifter om de nævnte kirkers benyttelse utenfor de regelmæssige gudstjenester og kirkelige handlinger, og disse forskrifter er kirkens tjenestemænd pligtige at respektere. Den omstændighet, at de saakaldte smaakirker i Kristiania og de norske sjømandskirker i utlandet — der er i private foreningers eie — delvis anvendes i andre øiemed end

6 mai. de for menighetskirkerne gjældende, kan selvfølgelig ikke begrunde nogen ret for kirketilsynene til at overskride den dem tillagte myndighet med hensyn til kirkernes benyttelse.

7 mai. **Skrivelse** fra Arbeidsdepartementet, Poststyrelsen, hvori meddeles, at ifølge en fra Utenriksdepartementet indløpet skrivelse av 1 d. md. har den Sydafrikanske Union tiltraadt den i St. Petersburg under 22 juli 1875 avsluttede internationale telegrafkonvention.

7 mai. **Skrivelse** fra Finansdepartementet til amtmanden i Søndre Trondhjems amt om, hvorvidt der tilkommer en lensmand betaling av kr. 2,00 i henhold til sportellovens § 142 for at meddele midlertidig hjemvendte norsk-amerikanere, der ikke behøvet utvandringstilladelse, naar de igjen forlot landet, attest om, at deres ophold i riket kun hadde været et besøk eller av kort varighet.

Departementen uttaler, at de omhandlede attester i henhold til sportellovens § 143 antages at maatte meddeles uten betaling.

7 mai. **Skrivelse** fra Finansdepartementet til amtmanden i Buskeruds amt angaaende spørsmaalet om, hvorvidt sjøretsmedlemmers tilkommende (derunder skyss- og kostgodtgjørelse) for deltagelse i domsavsigelse i en sak, hvori der forelaa baade hoved- og kontrasøksmaal, skulde utredes av hovedcitanten alene eller bæres av hoved- og kontracitanten i fællesskap med en halvpart hver.

Departementet uttaler, at sjøretsmedlemmers tilkommende i det omhandlede tilfælde antages at paahvile begge parter in solidum, saaledes at den ene part, som maatte ha utredet det hele, kan kræve halvdelen godtgjort av den anden part.

7 mai. **Skrivelse** fra Finansdepartementet til amtmanden i Buskeruds amt, foranlediget ved en forespørsel fra en sorenskriver om forstaaelsen av bestemmelsen i sportellovens § 80, hvorefter attest om, at nogens død er anmeldt for skifteretten, skal meddeles uten betaling. Vedkommende sorenskriver hadde forstaat bestemmelsen saaledes, at den alene sigtet til den attest, som meddeltes avdødes efterlatte for, at jordpaakastelse kunde finde sted, men ikke attest, som efter længere tids forløp begjærtes av ganske uvedkommende til benyttelse under en retssak eller lignende.

Departementet uttaler, at gebyrfriheten efter nævnte bestemmelse i sportellovens § 80 alene er ment at skulle gjælde den første attest, som meddeles avdødes efterlatte.

Stadfæstelse — meddelt av Kirkedepartementet — paa »Det Lundske legat« til bedste for trængende kvinder av Porsgrunds menighet, der ikke nyder understøttelse av fattigvæsenet, oprettet av overtoldbetjent Nicolay Georg Fredrik Lund ved testamente av 26 april 1882 med tillæg av 13 august 1889, 27 juni 1892, 24 mai og 18 juni 1895, samt paa de for dette legat under 6 januar og 9 april 1912 utfærdigede statutter. 9 mai.

Skrivelse fra Kirkedepartementet til Kristiania vergeraad i anledning av et av vergeraadet forelagt spørsmaal om, hvorvidt vergeraadets formand antages berettiget til at la gjenindsætte et barn paa tvangsskole, hvorfra det har været utskrevet paa prøve med vergeraadets billigelse, eller om formelig vergeraadsbeslutning utkræves til saadan gjenindsættelse. 9 mai.

I anledning herav bemerker departementet:

Hjemmelen for vergeraadets adgang til at beslutte et barn indsat i tvangsskole indeholdes i § 4, sidste punktum, i lov om forsømte barns behandling av 6 juni 1896. Saaledes som bestemmelsen er avfattet, er det vergeraadet, som har at fastsætte, for hvor lang tid barnet skal beholdes i tvangsskole indenfor lovens tidsbegrænsning av et aar. Av Ot. prp. nr. 6, 1896, side 22, 2 spalte, sees ogsaa, at dette har været meningen. Utskrivning paa prøve før utløpet av den fastsatte tid maa likeledes bestemmes av vergeraadet — selvfølgelig efter samraad med tvangsskolens bestyrer.

Paa samme maate antar man, at det maa tilkomme vergeraadet (likesom i de foregaaende tilfælde ved beslutning i vergeraadsmøte og efter konferanse med skolens bestyrer) at træffe bestemmelse om, hvorvidt et fra tvangsskole paa prøve utskrevet barn blir at gjenindsætte i skolen. I tilfælde, hvor en hurtig avgjørelse er ønskelig, maa det dog kunne overlates vergeraadets formand at fatte en foreløbig beslutning, som da blir at godkjende i nærmeste vergeraadsmøte.

I skrivelse av 13 mars 1900 (indtat i Lovtidenden) har departementet vistnok antat, at et barn, som er utskrevet av tvangsskole paa prøve før utløpet av den i loven fastsatte maksimumstid, maa kunne indsættes paanyt for den resterende del av denne tid alene efter beslutning av tvangsskolens bestyrelse. Denne uttalelse gjælder imidlertid alene, forsaavidt angaar barn indsat i tvangsskole efter skolestyrets beslutning (kfr. lovens § 5, som tillægger tvangsskolens bestyrelse at træffe avgjørelse om opholdets varighet for et i tvangsskole i henhold til skolestyrebeslutning anbragt barn).

Skrivelse fra Finansdepartementet til Kristiania magistrat angaaende spørsmaalet om, i hvilken utstrækning by- 9 mai.

9 mai. kassens utgifter ved statsskatligningen kunde ventes refundert av statskassen i henhold til den nye byskattelovs § 124 (landskattelovens § 132).

Departementet meddeler, at foruten utgifter ved utfærdigelse og omsendelse av statsskatsedler og den ekstraktutskrift av ligningsforretningen, forsaavidt statsskatten angaar, som benyttes ved statsskatligningens revision, (hvilke utgifter hittil har været utredet av statskassen) vil fremtidig i henhold til den nævnte lovbestemmelse ogsaa bli refundert utgifter vedkommende utfærdigelse av den ligningsutskrift, som oversendes skattefogden for at benyttes ved indfordringen av statsskatten, samt av meddelelser til skattefogden om forandringer i statsskatligningen som følge av klagebehandlingen. Derimot antages statskassen ikke forpligtet til at godtgjøre utgiftene vedkommende den skatteliste, som i henhold til byskattelovens § 79 (landskattelovens § 86), andet led, skal utlægges til almindelig eftersyn og heller ikke utgiftene vedkommende den avskrift av ligningsforretningen i dens helhet, som efter samme paragrafs 4de led skal oversendes amtskattestyret.

10 mai. **Lov***)[1]) om forandring i lov om Høiesteret av 12 september 1818.

I.

Femte sidste punktum i lov om Høiesteret av 12 september 1818 § 5 skal lyde:

»I enhver klasse anføres sakene efter stevningenes ælde«.

II.

Denne lov kommer til anvendelse paa de saker, som indstevnes til Høiesterets første session i 1913 og følgende sessioner.

10 mai. **Kongelig resolution**,**) hvorved der i henhold til lov av 6 juni 1891 om politivedtægter for rikets herreder meddeles stadfæstelse paa den av herredsstyret for Søndre Lands herred, Kristians amt, under 5 januar og 15 april 1912 fattede beslutning om politivedtægter, som skal træde istedenfor de ved kongelig resolution av 10 september 1898 stadfæstede politivedtægter for herredet.

---

*) Bekjendtgj. 11 mai i Lovtid. 1ste avd. nr. 19.

**) Bekjendtgj. 11 mai i Lovtid. 1ste avd. nr. 19, hvor vedtægtene er indtat.

[1]) Stort.besl. 27 april. Indst. O. nr. 38. St.tid., forh. i Ot. s. 484—485; i Lt. s. 167.

Kongelig resolution, *) hvorved bestemmes: 10 mai.

I. I henhold til § 11, jfr. § 4, i lov om sundhetskommissioner m. v. av 16 mai 1860 og § 3 i lov om særegne foranstaltninger mot tuberkuløse sygdomme av 8 mai 1900 meddeles approbation paa den av herredsstyret for Ids herred, Smaalenenes amt, under 22 august 1911 fattede beslutning om nye almindelige sundhetsforskrifter for herredet og om ordningen av meddelelsespligten, naar en tuberkuløs syk forandrer bopæl, dog med nogen forandringer.

II. De ved kongelig resolution av 12 november 1887 og 19 mars 1898 approberte almindelige sundhetsforskrifter for Ids herred ophæves fra den tid, ovennævnte forskrifter træder i kraft.

Kongelig resolution, **) hvorved det i henhold til § 15 i lov om tilsyn med pleiebarn m. v. av 29 april 1905 bestemmes efter derom av Dyrøy herredsstyre indgit andragende, at nævnte lovs §§ 1—9 skal komme til anvendelse i Dyrøy herred i Tromsø amt. 10 mai.

Kongelig resolution, ***) hvorved den av Ullensaker herredsstyre i møte den 20 april d. a. besluttede vedtægt om arbeidstiden i bakerier i Ullensaker herred stadfæstes i henhold til lov av 20 april 1906 om indskrænkning av arbeidstiden i bakerierne, dog med en enkelt forandring. 10 mai.

Kongelig resolution, hvorved Stortingets beslutninger [1]) av 28 februar og 12 april 1912 angaaende omregulering og forbedring av den underordnede betjenings lønsforhold ved Rikshospitalet og om bevilgning for budgetterminen 1 juli 1912—30 juni 1913 av indtægter og utgifter ved nævnte hospital tages tilfølge. 10 mai.

Kongelig resolution, hvorved det i medhold av § 1 i lov om bygningsvæsenet av 27 juli 1896 bestemmes: 10 mai.

I. At bygnings- og reguleringskommissionen i ladestedet Svelvik indtil videre skal bestaa av lensmanden,

---

*) Bekjendtgj. 11 mai i Lovtid. 1ste avd. nr. 19, hvor den approberte beslutning er indtat.

**) Bekjendtgj. 11 mai i Lovtid. 1ste avd. nr. 19.

***) Bekjendtgj. 11 mai i Lovtid. 1ste avd. nr. 19, hvor den stadfæstede vedtægt er indtat.

[1]) Se St. prp. nr. 1, hovedp. VI, kap. 10, tit. 3, og hovedp. VI, indtægtsbudgettets kap. 3, tit. 1, og utgiftsbudgettets kap. 10, tit. 3. Indst. S. nr. 51 og 98. St.tid. side 144—145, 420—426 og 898.

10 mai. brandchefen, helseraadets ordfører, et av formandskapet inden dets midte valgt medlem og to av magistrat og formandskap valgte bygningskyndige mænd, hvilke sidste tillikemed en suppleant vælges og fungerer overensstemmende med nævnte paragrafs 1ste passus.

II. At lensmanden indtil videre beskikkes som den kombinerte kommissions formand.

10 mai. **Kongelig resolution,** hvorved der meddeles approbation paa den i generalforsamling den 18 mars 1912 vedtagne forandring i § 4 i den for Frosta gjensidige brandforsikringsforening ved høieste resolution av 4 april 1903 approberte plan (husavdelingen), saaledes at foreningen fremdeles kan nyde godt av de ved lovene av 9 august 1839 og 4 august 1845 hjemlede forrettigheter.

10 mai. **Kongelig resolution,** hvorved § 21, 1ste passus, i Hypotekbankens reglement av 12 november 1907 gives følgende tilføielse:

»Kommunestyret kan dog bestemme, at forslag til takstmænd blir at avgi av formandskapet istedenfor, som i 1ste punktum foreskrevet, av repræsentantskapet.«

10 mai. **Kongelig resolution,** hvorved bestemmes:

1. — — — — — —
2. At det paalægges statslønnede betjenter ved amtskasserkontorerne, indtil endelig bestemmelse er fattet om en pensionsordning for betjentene, at gjøre visse indskud, der blir at indsætte i bank paa tjenestemandens navn for i sin tid at overføres til vedkommende pensionskasse, saaledes at indskuddene bestemmes:
   a. for betjenter, hvis lønning ikke overstiger kr. 1200,00, til kr. 4,00 maanedlig,
   b. for betjenter, hvis avlønning er over kr. 1200,00, men ikke overstiger kr. 1600,00 aarlig, til kr. 6,00 maanedlig, og
   c. for betjenter, hvis avlønning er over kr. 1600,00 aarlig, til kr. 8,00 maanedlig.[1])

10 mai. **Skrivelse** fra Utenriksdepartementet:

Ifølge meddelelse til Utenriksdepartementet fra legationen i Paris har Østerrike-Ungarn under 24 april d. a. deponert

---

[1]) Se St. prp. nr. 1, hovedp. X, indtægt kap. 4, tit. 4, utgift kap. 1, tit. 1—5. Indst. S. XXXIX B. St.tid. side 939—943.

sine ratifikationer til den internationale avtale av 4 mai 1910 angaaende bekjæmpelse av utbredelsen av uanstændige publikationer. 10 mai.

Rundskrivelse fra Landbruksdepartementet til amtmændene: 12 mai.

Efter det nugjældende skema for regnskaper over avgifter av jagtkort m. v., som utstedes av lensmændene, avlægger amtskasserere og fogder et hovedregnskap for sit distrikt med lensmændenes jagtavgiftsregnskaper som bilag. Disse hovedregnskaper føres alene som regnskaper over jagtkortblanketter m. v. og avbalanseres med kontantbeholdninger og remisser til Norges Bank m. v. (Se Revisionsdepartementets Rundskrivelse til amtmændene av $^8/_2$ 1901, indtat i Lovtidendes 2den avdeling for s. a.).

Indtægtene og disses fordeling paa de forskjellige slags jagtkort m. v. har maattet utregnes her i departementet ved indførselen i statsregnskap og statistik. Da dette volder uforholdsmæssig tidsspild og ofte vanskeligheter, har man efter konferanse i Revisionsdepartementet bestemt, at amtskasserere og fogder fremtidig skal avlægge et hovedregnskap, som alene skal omfatte de kontante ind- og utbetalinger vedkommende jagten og avbalanseres med kontantbeholdninger. Indtægter ved salg av jagtkort m. v. skal specifiseres i rubrikker for hver enkelt sort. Likeledes skal utbetaling av herredenes andel specifiseres i tilsvarende rubrikker.

Derhos skal der avlægges et særskilt hovedregnskap over tilgang og avgang av blanketter, hvilket avbalanseres med beholdninger av blanketter.

Disse hovedregnskaper utarbeides, som nedenstaaende skemaer viser:

I. Regnskap over avgifter av solgte jagtkort m. v.

i ..... amt (fogderi) i regnskapsaaret .....

Indtægt

	Skema nr. 2 kr.	Skema nr. 3 kr.	Skema nr. 7 kr.	Skema nr. 8 kr.	Skema nr. 9 kr.	Kvitteringsblanketter kr.	Sum for solgte kort kr.	Tilsammen kr.
Beholdning fra forrige regnskap:								
Kontant								207,50
Indtægt av solgte jagtkort m. v.:								
Lensmanden i ..... bil.	450,00	27,00	40,00		30,00		547,00	
Do. i ..... »	190,00	2,00	120,00	200,00	154,00	200,00	866,00	
o. s. v.								
	640,00	29,00	160,00	200,00	184,00	200,00	1413,00	1413,00
Efter antegnelser for 09—10, § 4 . . .			50,00					50,00
								1670,50

Utgift

		Skema nr. 2 kr.	Skema nr. 3 kr.	Samlet andel kr.	Sum kr.
Indbetalt i Norges bank:					
Iflg. kvittering $^{23}/_{8}$ 10, bil.	kr. 800,00				
» — $^{7}/_{1}$ 11, »	» 429,00				1229,00
Utbetalt herreders andel iflg. regnskap fra:					
Lensmanden i ..... bil.		225,00	13,50	238,50	
Do. i ..... »		95,00	1,00	96,00	
		320,00	14,50		334,50
Tilbakebetalt: til N. N. for ..... jagtkort av skema nr. .....,					
iflg. Landbruksdpt.s skr. av ....., bil.					18,00
iflg. antegnelser . . . . . »					0,00
Beholdning: Kontant					0,00
					1670,50

II. Regnskap over jagtkortblanketter m. v.

i ..... amt (fogderi) for regnskapsaaret .....

Indtægt

		Kr.
Beholdning av jagtkort og jagtavgiftskvitteringer fra forrige regnskap til beløp.		3954,00
Mottagne kort. Tilsendt fra Landbruksdepartementet i regnskapsaaret:		
Lensmanden i ....., bil.		
Av skema nr. 2 — 2 hefter à 20 stk. à kr. 10,00	kr. 400.00	
» — 3 — 1 — 20 » - » 1,00	» 20,00	
» — 7 — 1 — 20 » - » 10,00	» 200,00	
» — 8 — 1 — 10 » - » 200,00	» 2000,00	
» — 9 — 3 — 20 » - » 2,00	» 120,00	
» kvitteringsblanketter for den i lovens § 12 paabudte avgift 1 hefte à 10 stk. à kr. 100,00	» 1000,00	
		3740,00
Lensmanden i ....., bil.		
Av ..... o. s. v.		7694,00

Utgift

	Kr.	Kr.
Utgaaede kort:		
Solgt iflg. regnskap I til beløp	. . . . .	1413,00
Makulert iflg. regnskap fra lensmanden i ....., bil.		
Av skema nr. 2 — 1 stk. à kr. 10,00	kr. 10,00	
» — 3 — 1 » - » 1,00	» 1,00	
	. . . . .	11,00
Beholdning:		
Lensmanden i ....., bil.		
Av skema nr. 2 — 19 stk. à kr. 10,00	kr. 190,00	
» — » 3 — 16 » - » 1,00	» 16,00	
» — » 7 — 16 » - » 10,00	» 160,00	
» — » 8 — 11 » - » 200,00	» 2200,00	
» — » 9 — 45 » - » 2,00	» 90,00	
» kvitteringsblanketter 16 » - » 100,00	» 1600.00	
	4256,00	
Lensmanden i ....., bil.		
Av skema nr. 2 — 1 stk. à kr. 10,00	kr. 10,00	
» — » 3 — 18 » - » 1,00	» 18,00	
» — » 7 — 8 » - » 10,00	» 80,00	
» — » 8 — 6 » - » 200,00	» 1200,00	
» — » 9 — 3 » - » 2,00	» 6,00	
» kvitteringsblanketter 7 » - » 100,00	» 700,00	
	2014,00	
Lensmanden i ....., bil. ..... o. s. v.		6270,00
		7694,00

12 mai. Disse bestemmelser skal træde i kraft fra og med indeværende regnskapsaar av, saaledes at jagtregnskapene for 1911—12 blir at avlægge efter det her omhandlede skema.

Forøvrig skal bestemmelserne i Landbruksdepartementets rundskrivelse av 1 august 1900 fremdeles være gjældende.

13 mai. **Skrivelse** fra Finansdepartementet til amtmanden i Jarlsberg og Larviks amt angaaende spørsmaalet om, hvorvidt maskiner, som ikke tilhører vedkommede gaards eier, men en leieboer, kunde medtages ved gaardens skattetaksering.

Departementet uttaler, at det efter den nugjældende byskattelov maa besvares benegtende, jfr. Kristiania byrets dom av 20 april 1901, indtat i meddelelser vedkommende Ligningsvæsenet nr. 6, side 91, og i Retstidende for 1901, side 569. Skattelovkomiteen foreslog i sit utkast til skattelov for byene § 9 indtat en bestemmelse, hvorefter der ved værdsættelse av fabrikker og andre industrielle anlæg skulde medtages maskiner og andet, der maatte ansees som fast tilbehør til anlægget uten hensyn til, om de paagjældende gjenstande tilhørte en anden person end anlæggets eier (skattelovkomiteens indst. side 68). Denne bestemmelse blev gjentat i propositionerne om de nye skattelove (st.prp. nr. 5 for 1909 og nr. 43 for 1910) og blev av de forsterkede budgetkomiteer indstillet til vedtagelse (indst. O. VI for 1909 side 222 og indst. O. VI for 1911 side 90). Bestemmelsen undergik imidlertid ved behandlingen i Stortingets avdelinger den ændring, at ordene: »uten hensyn til, om de paagjældende gjenstande tilhører en anden person end anlæggets eier« utgik. Som følge herav antar departementet, at der heller ikke efter den nye byskattelov er adgang til ved skattetakseringen av faste eiendomme at medta en leieboers maskiner i takstansættelserne.

14 mai. **Skrivelse** fra Arbeidsdepartementet, Poststyrelsen, hvori meddeles, at ifølge skrivelse av 8 d. md. fra Utenriksdepartementet har Egypten tiltraadt den i Berlin den 3 november 1906 avsluttede radiotelegrafoverenskomst.

15 mai. **Skrivelse** fra Utenriksdepartementet:

Den nederlandske legation har med skrivelse av 20 april d. a. tilstillet Utenriksdepartementet gjenpart av en note fra den danske minister i Haag til den nederlandske utenriksminister av 29 februar d. a. om, at Danmark ønsker civilproceskonventionen av 17 juli 1905 sat i kraft for de danske Antiller.

Av den danske ministers note fremgaar endvidere følgende: De i konventionens art. 1 omhandlede begjæringer om forkyndelse og de i art. 9 omhandlede retsanmodninger blir at sende den danske regjering ad diplomatisk vei. Den danske regjering benytter sig av den i konventionens artikler 6 og 15

hjemlede ret til at motsætte sig, at de henholdsvis i art. 6, nr. 3 og art. 15 omtalte fremgangsmaater anvendes for de danske Antillers vedkommende, medmindre dokumentet skal forkyndes uten tvangsanvendelse for en undersaat av den anmodende stat. 15 mai.

Utenriksdepartementet har besvart den nederlandske legations skrivelse med en bekræftende erklæring av 8 mai d. a. (jfr. art. 26, 2det led, og art. 28, 3dje led).

Skrivelse fra Justisdepartementet til stiftamtmanden i Kristiania, hvori meddeles, at utgifter ved tvangsarbeideres overførelse til eller forpleining i sykehus eller sindssykeasyl bør utredes av bevilgningen til undersøkelse av lovovertrædelser m. v., og at disse utgifter herefter maa bli anvist paa denne konto. 15 mai.

Kongelig resolution, hvorved det under en av Kongen besluttet reise til Danmark overdrages Statsraadet at forestaa regjeringen som kongemagtens midlertidige utøver paa saadan maate som i grundlovens § 41 bestemt. 16 mai.

Skrivelse fra Finansdepartementet til amtmanden i Nordlands amt om, hvorvidt en forhenværende artillerist ved Vardøhus fæstning kunde skatlægges for den understøttelse av kr. 25,00 maanedlig, som han i henhold til fattigloven av 19 mai 1900 § 5 oppebar av militæretaten. 18 mai.

Departementet uttaler, at da denne understøttelse efter Kirkedepartementets i Lovtidende indtagne skrivelse av 26 mars 1901, jfr. Forsvarsdepartementets likeledes i Lovtidende indtagne cirkulære av 11 februar 1902, ikke er at betragte som fattigforsørgelse, antages understøttelsen at maatte kunne skatlægges som indtægt paa vedkommendes haand.

Skrivelse fra Finansdepartementet til Departementet for de Offentlige Arbeider om forstaaelsen av uttrykket »en bys havneterritorium« i de nye skattelove av 18 august 1911 for landet § 18 og for byene § 13, begges 3dje sidste led. 18 mai.

Finansdepartementet meddeler, at der ved det nævnte uttryk maa forstaaes vedkommende bys havneterritorium efter dettes utstrækning til enhver tid. Det avgjørende for retten til at opkræve utskibningsskat vil saaledes være havnedistriktets virkelige grænser til enhver tid i motsætning til de nugjældende skattelove for landet § 17 og for byene § 9, begges sidste led, hvorefter det er havnedistrikternes utstrækning den 1 januar 1883, som er det avgjørende med hensyn til skattepligten, jfr. indst. O. VI for 1909 side 118—119. De nye skattelove vil saaledes med-

18 mai. føre for alle byer, hvis havnedistrikter er utvidet efter 1 januar 1883, en større adgang til at iligne utskibningsskat, end tilfældet er efter de nugjældende skattelove.

18 mai. **Skrivelse** fra Forsvarsdepartementet til mønstringschefen i Trondhjems distrikt angaaende spørsmaal om, hvorvidt den i navigationsloven av 7 april 1906 §§ 7 og 9 (jfr. lov av 14 juli 1911) nævnte fart som »midlertidig skibsfører« i utenriksk fart kan fyldestgjøres ved fart som fører av fartøi paa havfiske, samt om indehaver av styrmandscertifikat har ret til uten at erhverve førercertifikat at føre fartøi av mindre drægtighet paa kortere farvand (loven av 1906 §§ 3 og 4).

I anledning herav meddeler departementet, at begge spørsmaal maa besvares benegtende.

Det fremgaar av navigationslovens forarbeider (Ot. prp. nr. 17 for 1904—5 s. 47), at der med fart »som midlertidig skibsfører« i §§ 7—10 har været tænkt paa førertjeneste, hvortil der regelmæssig kræves certifikat efter de nævnte paragraffer, men som under førerens forfald midlertidig har været utført av styrmanden eller en anden kyndig mand. Fart som fører av fartøi paa havfiske i henhold til navigationslovens §§ 3 og 4 antages saaledes ikke at kunne godkjendes som den omhandlede fart som midlertig skibsfører.

Da der i navigationslovens §§ 3 og 4 kræves førercertikat til at føre fartøi i henhold til disse paragraffer, vil indehaver av styrmandscertifikat ikke være berettiget til at føre fartøi efter de nævnte lovbestemmelser uten at erhverve det forlangte førercertifikat efter opnaaelse av den lovbestemte alder.

20 mai. **Skrivelse** fra Finansdepartementet til Revisionsdepartementet, hvori uttales, at Kongeriket Norges Hypotekbank ikke antages at indgaa under uttrykket »det offentlige« i sportellovens § 167; jfr. departementets i Lovtidende indtagne skrivelse av 14 april 1909.

21 mai. **Kongelig resolution,** *) hvorved der i henhold til skattelov for byene av 18 august 1911 § 6 meddeles stadfæstelse paa de av Tønsbergs bystyre i møte den 26 april d. a. besluttede vedtægter om taksering til eiendomsskat av faste eiendomme i kjøpstaden.

21 mai. **Kongelig resolution,** hvorved bl. a. Stortingets beslutning[1]) av 12 april 1912 om lønsforbedring for betjen-

*) Bekjendtgj. 22 mai i Lovtid. 1ste avd. nr. 20, hvor vedtægtene er indtat.

[1]) Se St. prp. 1, hovedp. VI, kap. 9, tit. 1—5. Indst. S. nr. 120. St.tid. side 898—909.

tene ved forskjellige kredsfængsler og hjælpefængsler, for opsynskvinderne ved Kristiania kredsfængsel og for natvaktene ved dette fængsel tages tilfølge. 21 mai.

Kongelig resolution, hvorved det under en av Kongen besluttet reise til Danmark overdrages Statsraadet at forestaa rikets bestyrelse som kongemagtens midlertidige utøver paa saadan maate, som for saadant tilfælde er bestemt i grundlovens § 41. 21 mai.

Skrivelse fra Handelsdepartementet til byfogden i Aalesund, hvori uttales, at departementet antar, at et bilbrev, hvori fartøiet opgives som tilhørende et partrederi med navngiven bestyrende reder, men uten angivelse av de øvrige partrederes navn, ikke kan godtages som tilstrækkelig hjemmel for eiendomsretten til de respektive parter, selv om der fra den bestyrende reder medfølger erklæringer angaaende de enkelte partrederes navn og parternes størrelse. 21 mai.

Departementet antar imidlertid, at hjemmelen kan bringes i orden ved, at der av byggeren til notarius publicus avgives en tillægserklæring over parteierne.

Skrivelse fra Finansdepartementet til amtmanden i Finmarkens amt, hvori uttales, at omligningen for Alten skattedistrikt for 1911 vistnok antages lovligen at kunne foretages av den nu fungerende ligningskommission, forsaavidt den dertil maatte være villig, men at nævnte hverv ikke kan paalægges den som pligt. Derimot antages ligningskommissionen for 1911 forpligtet til at utføre nævnte omligning, uanset at ligningskommissionen av amtsskattekommissionen er anmeldt til paatalemyndigheten for den maate, hvorpaa omligningsarbeidet for dette aar er utført. 21 mai.

Hvad angaar spørsmaalet om, hvorvidt ny omligning kan paalægges, uten at det av herredsstyret valgte medlem av amtsskattekommissionen har været indkaldt (statsskattelovens § 3 sidste led), bemerker departementet, at dette medlem burde ha været indkaldt, idet amtsskattekommissionens fastholden av den tidligere beslutning om ligningens underkjendelse forutsætter underkjendelse av den paa utilfredsstillende maate utførte omligning. At dette medlem ikke har været tilkaldt, antages dog ikke at medføre, at den sidste beslutning av amtsskattekommissionen blir ugyldig, da denne sees at være enstemmig.

Rundskrivelse fra Justisdepartementet til amtmændene: 23 mai.

»I anledning av de i indeværende aar forestaaende stortingsvalg skal departementet henlede hr. amtmandens og vedkommende mandtalsføreres og valgstyrers opmerksomhet paa

23 mai. den forandring, som ved grundlovsbestemmelse av $^{3}/_{15}$ august 1911 er gjort i grundlovens § 52 a, og den i anledning herav utfærdigede lov av 28 mars 1912 om suspension av statsborgerlig stemmeret, samt paa de ved love nr. 1 og 2 av 27 februar 1912 foretagne forandringer i mandtalsloven av 29 mars 1906 (med tillægslov av 1 mai 1909) og lov av 2 juni 1906 (med tillægslov av 1 mai 1909) om adgang for stemmeberettigede, som er utenfor riket, til at delta i stortingsvalg. Idet departementet senere vil besørge omsendt til mandtalsførerne og valgstyrerne avtryk av mandtalsloven og loven om utenriksværendes deltagelse i stortingsvalgene, saaledes som disse love nu i sin helhet lyder (med oversættelse av mandtalsloven til landsmaal), av loven om suspension av stemmeret og av de paragraffer i grundloven, som skal læses op paa valgtingene, skal man nedenfor gjøre rede for det væsentligste indhold av de nye bestemmelser og iøvrig meddele følgende:

A. Grundlovsbestemmelsen av $^{3}/_{15}$ august 1911.

Grundlovens § 52 a lyder nu saaledes:

»Stemmeret suspenderes: a) ved offentlig tiltale for strafbare handlinger overensstemmende med, hvad derom i lov bestemmes.«

Efter lov av 28 mars 1912 om suspension av statsborgerlig stemmeret suspenderes stemmeretten ved offentlig tiltale for 1) strafbare handlinger, som kan medføre strengere straf end fængsel i 1 aar — eller efter den militære straffelov strengere straf end fængsel i 2 aar —, 2) strafbare handlinger, som indgaar under den borgerlige straffelovs §§ 105—108. Suspensionen begynder ved tiltalebeslutningens utfærdigelse og vedvarer, dersom forfølgningen ikke indstilles, indtil endelig dom, eller indtil det er avgjort, at tiltalte ved den endelige dom ikke vil tape sin stemmeret. Dette sidste vil være tilfælde, naar en dom, som ikke medfører stemmerettens tap, er paaanket av en saadan grund, at dommen ikke vil kunne forandres til skade for tiltalte (jfr. saaledes straffeprocesslovens § 394). Departementet vil gjennem riksadvokaten henlede statsadvokatenes og politimestrenes opmerksomhet paa disse bestemmelser, forat mandtalsførerne kan faa fornøden underretning fra dem. — Med hensyn til de tilfælde, hvori stemmeretten iøvrig suspenderes, henvises til grundlovens § 52 bokstav b, c og d, hvori ingen forandring er foretat siden sidste valg.

B. Forandringene i mandtalsloven.

Ved de forandringer, som ved lov nr. 1 av 27 februar 1912 er gjort i mandtalsloven, har hensigten været

at søke ulemperne ved forfaldsstemmegivningen yderligere ind- 23 mai.
skrænket.

1. Tid og sted for valgtinget.

Efter den nye forskrift i § 11, 2det led, bør tiden for stemmegivningen sættes saa rummelig, som forholdene tillater, og maa under ingen omstændighet være kortere end 5 timer. Hensigten hermed er, at vælgerne i størst mulig utstrækning skal kunne fremmøte personlig. Der anføres i indst. S. XLVIII for 1910 fra Konstitutionskomiteen, at det maa erindres, at der i en hel del hjem paa landet ikke er nogen tjenerhjælp, og at derfor mand og kone ikke samtidig kan forlate hjemmet. Som følge herav maa der sættes en saa rummelig avstemningstid, at den ene vælger kan avløse den anden i betimelig tid.

Den samme hensigt — at lette det personlige fremmøte paa valgtinget — har ogsaa den nye bestemmelse i lovens § 17, 2det led. Naar stemmegivning i henhold til § 10, 2det led, foregaar paa flere steder, har efter denne bestemmelse vælgeren adgang til at avlevere sin stemmeseddel paa hvilketsomhelst avstemningssted inden valgsognet, naar dette maatte falde ham mere beleilig end at stemme i kredsen for den del av mandtallet, han egentlig tilhører. Forskriften gir — som det sees — vælgeren ikke adgang til at avgi stemme paa noget sted utenfor sit valgsogn.

En vælger, som benytter sig av denne adgang til at stemme paa et andet sted inden valgsognet end der, hvor det egentlig skulde gjøres, skal ikke lægge stemmeseddelkonvolutten i valgurnen, men skal gi den til valgstyret. Dette skal lægge konvolutten i et særskilt omslag, klæbe dette til, skrive vælgerens navn og adresse utenpaa, og avgi det til det sedvanlige valgstyre efter stemmegivningens avlysning. Se 2det og 3dje punktum av det nye 2det led i § 17. Hvorledes der saa skal gaaes frem, er foreskrevet i et nyt 1ste led i § 27. Det sedvanlige valgstyre skal efter denne bestemmelse først forvisse sig om, at vedkommende vælger har adgang til at stemme. Har vælgeren ikke benyttet sig herav i sin egen stemmekreds, sætter valgstyret et kryds ved hans navn i mandtallet, tar stemmeseddelkonvolutten ut av omslaget og lægger den ned i valgurnen for de personlig avgivne stemmer (jfr. nedenfor). I motsat fald skal stemmeseddelen vrakes og omslaget forvares ubrutt. — De ubrutte omslag blir av valgstyrenes formænd at indsende til Stortingets kontor sammen med, hvad der iøvrig skal indsendes til dette; jfr. § 41.

I forbindelse med bestemmelsen i lovens § 17, 2det led,

23 mai. 2det punktum, kan merkes forandringen i § 18, 2det og 3dje punktum, hvorefter ogsaa de stemmeseddelkonvolutter, som avleveres til valgstyret i henhold til § 18, 1ste punktum, skal lægges i særskilt omslag.

Med hensyn til stedet for valgtinget gjælder bestemmelserne i § 10 uforandret saaledes, som de blev vedtat foran sidste valg ved tillægsloven av 1 mai 1909. Paa grund av den betydning, som anvendelsen av forskriftene i 2det led i denne paragraf har for vælgernes personlige møte under valgtingene, finder departementet paany at burde henlede valgstyrernes opmerksomhet paa disse bestemmelser. Ved loven av 1 mai 1909 er valgstyret likefrem tilholdt at benytte adgangen til at holde stemmegivning paa flere steder i valgsognet (»det bør fastsætte«), allerede naar det er »ønskelig« til lettelse for vælgerne. Desuten er det paabudt, at der i ethvert fald skal være stemmegivning i hvert kirkesogn paa landet. Tiltrods for, at departementet særlig gjorde opmerksom herpaa i rundskrivelser av 21 mai og 7 juni 1909, blev — som ogsaa anført i forannævnte indstilling fra Konstitutionskomiteen — adgangen til at fastsætte flere avstemningssteder ikke ved sidste stortingsvalg benyttet i saa stor utstrækning, som ønskelig kunde være. Departementet skal derfor atter henstille til valgstyrerne, at de stiller sig saa imøtekommende som mulig overfor ønsker inden valgsognet om flere avstemningssteder inden samme valg- eller kirkesogn, og at de gjældende bestemmelser herom i det hele benyttes i saa stor utstrækning, som forholdene paa hvert enkelt sted gjør hensigtsmæssig.

2. Reglerne for forfaldsstemmegivningen.

I lovens § 21, nr. 3, bokstav b, er foretat et par forandringer, sigtende til i nogen grad at forenkle de formelle regler om stemmegivning ved forfald. Det kræves nu ikke længer, at den i nævnte bokstav omhandlede bevidnelse, som de to vitterlighetsvidner underskriver paa følgebrevet, ogsaa skal indeholde, at vælgeren har skrevet sit navn under paategningen paa stemmeseddelkonvolutten. De to vidner skal imidlertid — som det sees av § 21 nr. 3 a — fremdeles egenhændig underskrive til vitterlighet vælgerens paategning paa stemmeseddelkonvolutten (§ 21 nr. 2 a). Videre er i § 21 nr. 3 b utelatt paabudet om, at den der omhandlede bevidnelse, naar vælgeren ikke har underskrevet egenhændig, skal indeholde oplysning om grunden hertil.

Iøvrig gjælder de samme formforskrifter som ved sidste valg. Idet man herom henviser til departementets rundskrivelse av 21 mai 1909, skal departementet paany fremholde, at be-

stemmelserne — bortset fra forskriften i § 21 nr. 5 — er 23 mai.
ment at skulle være ufravikelige og saaledes til punkt og prikke maa befølges, hvis ikke stemmeseddelen skal bli forkastet. Som feil, der ved sidste valg ledet til forkastelse av flere stemmesedler, skal departementet særlig nævne, at følgebrevet manglet ett eller flere av de i § 21, nr. 2 b, omhandlede led: »frivillig«, »i enrum« og »uset«.

Som nævnt i rundskrivelsen av 21 mai 1909 er der intet til hinder for, at de samme vidner, som har avgit den i § 21, nr. 3, omhandlede bevidnelse, ogsaa bevidner forfaldets rigtighet, naar de har det nødvendige kjendskap til forfaldet. I saa fald kan de to bevidnelser gives i en og samme paategning, som maa være datert. Er forfaldsanmeldelsen paaført utkast særskilt til hver av de to bevidnelser, og vidnerne — istedenfor særskilt at underskrive hver enkelt av bevidnelserne — bare underskriver paa ett sted, maa det nøie iagttages, at bevidnelserne blir sammenknyttet saaledes og underskriften anbragt paa saadan maate, at det tydelig fremgaar, at det har været vidnernes hensigt at bevidne begge dele. De to bevidnelser kan sammenarbeides til én derved, at man i begyndelsen av den anden bevidnelse tilføier et »ogsaa«, »likeledes« eller lign. og samtidig sætter streker over mellemrummet mellem dem eller paa anden tydelig maate tilkjendegir, at begge bevidnelser skal læses i sammenhæng.

Ved forandringene i lovens § 28, 1ste og 2det led, er adgangen til at tilbakekalde en forfaldsanmeldelse ved at indsende en ny bortfaldt. Som bestemmelsen nu lyder, er flere følgebrev fra samme vælger alle ugyldige, uanset om de er indsendt paa samme eller forskjellige dage. Har en vælger med samme følgebrev sendt flere stemmesedler, gjælder herom det samme som før, se § 28, 2det led.

Disse forandringer har medført, at den hittil ved lovens § 22 hjemlede adgang til med samme følgebrev at sende stemmeseddel baade til det oprindelige valg og til mulig omvalg er blit ophævet for indenriksværende vælgere. Av hensyn hertil er der videre i lovens § 23, 1ste led, tilføiet en særskilt fristbestemmelse for indsendelse av stemmesedler til omvalg eller valg, som Stortinget paabyder i henhold til lovens §§ 48, 49 og 50. Disse stemmesedler maa for at være gyldige ikke være avgit tidligere end dagen efter, at valgstyret har utfærdiget indkaldelse til vedkommende nye valg. Fristen for indsendelse av stemmesedler til det oprindelige valg er den samme som før.

23 mai.

3. Valgopgjøret m. v.

Herom bestemmes nu, at de godkjendte forfaldsstemmer skal holdes skarpt adskilt fra de personlig avgivne stemmer: Forfaldsstemmesedlene skal lægges i en særskilt urne (§ 27, 3dje led) og optælles særskilt (§ 29, 1ste led). Som nyt bestemmes derhos, at der i valgboken skal indføres, hvorledes de paa hver enkelt kandidat avgivne stemmer fordeler sig paa personlig avgivne stemmer og paa forfaldsstemmer (§ 31, 1ste led), og at det av valgstyret paa valgtinget utfærdigede dokument om stemmegivningens utfald, som sendes amtmanden, skal indeholde de samme oplysninger (§ 33, 2det led). Videre skal amtmanden i den bok, hvori han indfører navnene paa alle dem, som i valgkreds bestaaende av flere end ett valgsogn har faat stemme til stortingsmand eller varamand med tilføielse av enhvers stemmetal, tillike anføre, hvorledes dette fordeler sig paa personlig avgivne stemmer og forfaldsstemmer (§ 37, 2det led).

Idet man henleder opmerksomheten paa disse nye bestemmelser, som tilsigter i nogen grad at forringe nødvendigheten av omvalg, skal man specielt bede valgstyrerne ved rekvisition av valgurner at være opmerksomme paa, at det altsaa nu vil være nødvendig at ha to saadanne urner paa hovedvalgstedet i valgsognet.

Endelig er der skedd en tilføielse til lovens § 41, 1ste led, idet det nu uttrykkelig er paabudt, at ogsaa de til forfaldsanmeldelserne hørende stemmeseddelkonvolutter skal indsendes til Stortingets kontor. Med hensyn til, hvad der i det hele skal indsendes til dette, henvises til, hvad paragraffen iøvrig bestemmer. Som det fremgaar av, hvad departementet ovenfor har anført, blir ogsaa at indsende de til valgstyret i henhold til § 17, 2det led, avleverte stemmesedler, som er vraket, og hvis omslag derfor er latt ubrutt (§ 27, 1ste led).

C. Forandringene i loven om utenriksværendes deltagelse i stortingsvalgene.

Lovens § 4 har faat et tillæg (3dje og 4de led i paragraffen), hvori er optat bestemmelser svarende til de tidligere i mandtalslovens § 22 indeholdte om adgangen til med samme følgebrev at sende stemmeseddel baade til det oprindelige valg og til mulig omvalg. Mens adgangen hertil — som foran under B, nr. 2, omhandlet — er ophævet for de indenriksværende vælgere, gjælder den altsaa fremdeles for de stemmeberettigede, som er utenfor riket. Og der hjemles nu uttrykkelig adgang til med samme følgebrev ogsaa at sende

stemmeseddel til valg, som Stortinget paabyder i henhold til 23 mai. mandtalslovens §§ 48—49.

I lovens § 7 b er foretat et par forandringer, hvorved bestemmelserne er bragt i overensstemmelse med mandtalslovens § 21, nr. 3 b, saaledes som dette led nu lyder.

I denne forbindelse vil departementet særskilt henlede opmerksomheten paa bestemmelsen i lovens § 6 sidste led om, at vælgeren maa fremvise saadant dokument, som § 5 nævner, og bestemmelsen i § 7 b, hvorefter det fremviste dokument nøiagtig skal betegnes i den der omhandlede bevidnelse. Bestemmelserne har til hensigt at tilveiebringe sikkerhet for vælgerens identitet.

Av hensyn til de nye bestemmelser i mandtalslovens § 21 har departementet latt trykke blanketter for forfaldsanmeldelser fra de inden riket værende vælgere efter en ny formular. Denne, som vil være anvendelig baade for vælgere, som underskriver egenhændig, og for vælgere, som underskriver med paaholdt pen, vil træde i stedet for det skema i to alternativer, som sendtes om med departementets rundskrivelse av 21 mai 1909. Endel saadanne blanketter vil senere bli oversendt for at tilstilles mandtalsførerne og valgstyrerne, likesom de politiske organisationer ogsaa bedes tilstillet nogen gjennem mandtalsførerne. Blankettene er forutsat at skulle kunne benyttes av vælgerne til utfyldning, hvorfor enhver vælger, som derom henvender sig til mandtalsføreren eller valgstyret, bør faa sig utlevert en blanket.

Det hittil benyttede skema for boken over indkomne forfaldsanmeldelser blir fremdeles at benytte.

Derimot vil departementet paa grund av de i 1909 og i indeværende aar foretagne forandringer i mandtalsloven senere foranledige istandbragt en ny formular for protokollationen ved valgtingene istedenfor den med departementets rundskrivelse av 27 juli 1906 omsendte.

Blanketter til bruk for utenriksværende vælgere vil som sedvanlig bli omsendt gjennem toldkamrene og Utenriksdepartementet (til distribution ved konsulaterne).

Iøvrig henvises til departementets rundskrivelser av 2 april 1906 og 21 mai 1909.«

Blanket til forfaldsanmeldelse fra indenriksværende vælgere.

(Lov om mandtal og stortingsvalg av 29 mars 1906, jfr. love av 1 mai 1909 og 27 februar 1912, §§ 21—24).

Til valgstyret for_____valgsogn,

(*Sted*:)_____

Undertegnede (*stilling og fuldt navn*:)_____

fremsender herved i vedlagte sammenklæbede konvolut, som er paategnet av mig og vitterlighetsvidner, min stemmeseddel til det forestaaende stortingsvalg for ovennævnte valgsogn.

Jeg kan ikke møte personlig paa valgtinget og skal til begrundelse herav oplyse følgende: [1])

Min adresse den 1 august d. a. var: [2])_____

Jeg erklærer paa ære og samvittighet, at jeg selv frivillig, i enrum og uset, har lagt stemmesedlen ind i den konvolut, som jeg sender den i, og selv har klæbet konvolutten sammen.

(*Sted*:)_____, den (*datum*:)_____

(*Vælgerens underskrift*:)_____ [3]).

Undertegnede bevidner, at (*vælgerens stilling og fulde navn*:)

ved fuld sans og samling, i vort paasyn, paa tid og sted som i ovenstaaende følgebrev anført, egenhændig (*eller*: med paaholdt pen) [4]) har skrevet sit navn under følgebrevet og vedkjendt sig dettes indhold.

(Egenhændig underskrift av to vidnedygtige personer, av hvilke mindst én skal være over 21 aar:)

Undertegnede bevidner rigtigheten av de omstændigheter, som er anført til begrundelse av forfaldet.

(*Sted*:)_____, den (*datum*:)_____

(*Egenhændig underskrift av en eller flere* [5]) *troværdige personer*:)

Noterne se næste side.

Merk her særlig note 4 og 5 næste side.

Noter:

1) For de omstændigheter, som begrunder forfaldet, maa der gjøres nøie rede. Ingen forfaldsgrund er tilstrækkelig til at begrunde lovlig forfald, medmindre den har til følge, at vælgeren ikke kan møte paa valgtinget. Redegjørelsen maa være saa uttømmende, at det av selve redegjørelsen kan sees, at vedkommende ikke kan møte ved valget. Er forfaldet ikke legitimert ved bevidnelse fra en eller flere troværdige personer, men ved andre bevis, maa dokumenterne ledsage følgebrevet.
2) Har vælgeren flyttet fra det valgsogn, hvor han (hun) er mandtalsført den 1 august og har begjært sig indført i mandtallet for det valgsogn, hvortil han (hun) har flyttet, bør han (hun) tillike oplyse herom og om tidspunktet for flytningen og adresse i det tilflyttede valgsogn.
3) Kan vælgeren ikke underskrive egenhændig, sker underskriften med paaholdt pen.
4) Det, som ikke passer, utstrykes.
5) Som regel bør ogsaa denne bevidnelse underskrives av to vidner, men et ubetinget krav herpaa er ikke opstillet; navnlig vil ofte en bevidnelse fra en læge om sygdom eller fra en offentlig tjenestemand om forhold vedkommende tjenesten kunne ansees tilstrækkelig. Der er intet til hinder for, at de samme vidner, som har avgit bevidnelsen om vælgerens underskrift, ogsaa bevidner forfaldets rigtighet, naar de har det nødvendige kjendskap hertil. I saa fald kan de to bevidnelser gives i en og samme paategning, som maa være datert. Det maa imidlertid da nøie iagttages, at bevidnelserne blir sammenknyttet saaledes, og vidnernes underskrift anbragt paa saadan maate, at det tydelig fremgaar, at det har været deres hensigt at bevidne begge dele. De to bevidnelser kan sammenarbeides til én derved, at man i begyndelsen av den anden bevidnelse tilføier et »ogsaa«, »likeledes« eller lign. og samtidig sætter streker over mellemrummet mellem dem eller paa anden tydelig maate tilkjendegir, at begge bevidnelser skal læses i sammenhæng.

Anm. Følgebrevet og stemmeseddelkonvolutten og i tilfælde andre bilag lægger vælgeren i et fælles omslag. Dette lukker han (hun), adresserer det til valgstyret i det valgsogn, hvor han (hun) skal stemme, og forsyner det med paaskrift om, at det indeholder stemmeseddel og forfaldsanmeldelse.

Indenriksværende vælgere kan ikke samtidig avgi stemme til omvalg og har ikke adgang til at stemme paa partiliste.

23 mai.

Blanket til følgeskrivelse til valgstyret ved **stemmegivning i utlandet** i overvær **av et norsk fartøis fører.**
(Lov om adgang for stemmeberettigede, som er utenfor riket, til at delta i stortingsvalg av 2 juni 1906, jfr. love av 1 mai 1909 og 27 februar 1912, §§ 6—8).

Til valgstyret for _____ valgsogn,
(*Sted*:) _____
Undertegnede (*stilling og navn*:)[1]) _____

som vil være utenfor Norges grænser ved det forestaaende stortingsvalg for ovennævnte valgsogn, fremsender herved i vedlagte sammenklæbede konvolut, som er paategnet av mig og undertegnede skibsfører med tilkaldt vidne,[2]) min stemmeseddel til valget[3]).

Med hensyn til de omstændigheter, som nødvendiggjør mit fravær fra riket, skal jeg oplyse følgende:[4]) _____

Min adresse paa hjemstedet den 1 august dette aar vil være (var)[5])

Jeg erklærer paa ære og samvittighet, at jeg selv frivillig, i enrum og uset, har lagt stemmeseddelen ind i den konvolut, som jeg sender den i, og selv har klæbet konvolutten sammen.
(*Sted*:) _____ den (*datum*:) _____
(*Vælgerens underskrift med fuldt navn*:) _____[6])

Vi undertegnede bevidner, at (*vælgerens stilling og fulde navn*:) _____

1) ved fuld sans og samling, i vort paasyn, paa tid og sted som i ovenstaaende følgebrev anført, egenhændig (*eller*: med paaholdt pen)[7]) har skrevet sit navn under følgebrevet og vedkjendt sig dettes indhold;
2) for os har fremvist (*vælgeren* **skal** *fremvise mandtalspas eller sjøfartsdokument, og det maa uttrykkelig nævnes, hvad slags dokumeut han har fremvist*:)[8]) _____

og at han svarer til de i nævnte dokument anførte kjendemerker.

(*Saafremt vælgeren har fremvist sjøfartsbok eller certifikat, bør tilføies*:) Det oplyses, at vælgerens rullenummer er _____, og at hans adresse paa hjemstedet er (*opgives saa nøiagtig som mulig*:) _____

(*Sted*:) _____ den (*datum*:) _____

(*Navn*:) _____	(*Navn*:)[9]) _____
Fører av norsk fartøi (*navn*:)[9]) _____	(*Stilling*:) _____
av (*skibets hjemsted*:) _____	tilkaldt vidne av besætningen.

Undertegnede bevidner rigtigheten av de omstændigheter, som er anført til begrundelse av forfaldet.
(*Sted*:) _____ den (*datum*:) _____
(*Egenhændig underskrift av en eller flere troværdige personer*:)[10])

Merk her særlig note 9 og 10.

Noterne se næste side.

Noter:

1) Tilhører vælgeren besætningen paa norsk fartøi, bør dettes navn og hjemsted tilføies.
2) Vælgeren skal — efterat han, i enrum og uset, har lagt sin stemmeseddel ind i en særskilt konvolut (»stemmeseddelkonvolutten«) og klæbet denne sammen — i overvær av skibsføreren og et tilkaldt vidne av besætningen egenhændig (eller, om han ikke kan underskrive egenhændig, med paaholdt pen) og med fuldt navn underskrive en paategning paa denne konvolut om, at den indeholder hans stemmeseddel (f. eks. saaledes: »Heri stemmeseddel fra undertegnede«, hvorunder vælgeren skriver sit fulde navn). Skibsføreren og det tilkaldte vidne av besætningen underskriver egenhændig paategningen til vitterlighet.
3) Hvis vælgeren ønsker samtidig at avgi stemme til omvalg og nyt valg, paabudt av Stortinget, maa han vedlægge særskilt stemmeseddelkonvolut for hvert av disse valg og nævne dette i følgeskrivelsen. Der bør da ogsaa paategnes hver av konvoluttene, hvilket valg den er bestemt til.
4) For de omstændigheter, som begrunder forfaldet, maa der gjøres nøie rede. Ingen forfaldsgrund er tilstrækkelig til at begrunde lovlig forfald, medmindre den har til følge, at vælgeren ikke kan møte paa valgtinget. Redegjørelsen maa være saa uttømmende, at det av selve redegjørelsen kan sees, at vedkommende ikke kan møte ved valget. Er forfaldet ikke legitimert ved bevidnelse fra en eller flere troværdige personer, men ved andre bevis, maa dokumenterne ledsage følgebrevet. Avgir vælgeren stemme til omvalg eller til valg, paabudt av Stortinget (jfr. note 3), maa redegjørelsen indeholde tilstrækkelige oplysninger til bedømmelse av forfaldets vedvaren.
5) Har vælgeren flyttet fra det valgsogn, hvor han er mandtalsført den 1 august og har begjært sig indført i mandtallet for det valgsogn, hvortil han har flyttet, bør han tillike oplyse herom og om tidspunktet for flytningen og adresse i det tilflyttede valgsogn.
6) Kan vælgeren ikke underskrive egenhændig, sker underskriften med paaholdt pen.
7) Det, som ikke passer, utstrykes.
8) Efter regelen skal vælgeren hos mandtalsføreren i det valgsogn, hvori han er bosat, erhverve et mandtalspas. For den, som ved stemmeseddelens avgivelse tilhører besætning paa norsk fartøi, kan sjøfartsbok (sjøfarts-annotationspatent) eller certifikat som skibsfører, styrmand eller maskinist træde istedenfor mandtalspas. Saadant dokument **skal** fremvises, og det fremviste dokument skal nøiagtig betegnes i bevidnelsen. Saaledes bør nævnes den myndighet, som har utstedt dokumentet, og datum for utstedelsen.
9) Istedenfor skibsfører kan styrmand tjenstgjøre. En av besætningen tilkaldes som vidne og underskriver nærværende bevidnelse sammen med skibsføreren (eller styrmanden).
10) Som regel bør ogsaa denne bevidnelse underskrives av to vidner, men et ubetinget krav herpaa er ikke opstillet; navnlig vil ofte en bevidnelse fra en læge om sygdom eller fra offentlig tjenestemand om forhold vedkommende tjenesten kunne ansees tilstrækkelig. Der er intet til hinder for, at de samme vidner, som har avgit bevidnelsen om vælgerens underskrift, ogsaa bevidner for-

23 mai. faldets rigtighet, naar de har det nødvendige kjendskap hertil. I saa fald kan de to bevidnelser gives i en og samme paategning, som maa være datert. Det maa imidlertid da nøie iagttages, at bevidnelserne blir sammenknyttet saaledes og vidnernes underskrift anbragt paa saadan maate, at det tydelig fremgaar, at det har været deres hensigt at bevidne begge dele. De to bevidnelser kan sammenarbeides til én derved, at man i den anden bevidnelse tilføier et »ogsaa«, »likeledes« eller lign. og samtidig sætter streker over mellemrummet mellem dem eller paa anden tydelig maate tilkjendegir, at begge bevidnelser skal læses i sammenhæng.

Anm. Følgebrevet og konvolutten med stemmeseddel — eller konvoluttene med stemmesedler (se note 3) — og i tilfælde andre bilag lægger vælgeren i et fælles omslag. Dette lukker han, adresserer det til valgstyret i det valgsogn, hvor han skal stemme, og forsyner det med paaskrift om, at det indeholder stemmeseddel og forfaldsanmeldelse, og om sit navn og sin adresse paa hjemstedet den 1 august i valgaaret.

Hvis vælgeren saa forlanger, skal skibsføreren (eller styrmanden) besørge brevet sendt uten ophold i frankert og rekommandert stand. Skibsføreren eller styrmanden skal i skibets dagbok anføre, at stemmegivning er skedd, og hvem der har været tilkaldt som vidne, samt tilføie vælgerens fulde navn og det valgsogn, han tilhører. I tilfælde anføres ogsaa, naar brevet er besørget avsendt.

Blanket til følgeskrivelse til valgstyret **ved stemmegivning i utlandet** i overvær **av norsk konsul.**

(Lov om adgang for stemmeberettigede, som er utenfor riket, til at delta i stortingsvalg, av 2 juni 1906, jfr. love av 1 mai 1909 og 27 februar 1912, §§ 6—8).

Til valgstyret for _____ valgsogn.

(Sted) _____

Undertegnede (*stilling og navn*)[1] _____

som vil være utenfor Norges grænser ved det forestaaende stortingsvalg for ovennævnte valgsogn, fremsender herved i vedlagte sammenklæbede konvolut, som er paategnet av mig og undertegnede norske konsul[2], min stemmeseddel til valget[3].

Med hensyn til de omstændigheter, som nødvendiggjør mit fravær fra riket, skal jeg oplyse følgende:[4] _____

Min adresse paa hjemstedet den 1 august dette aar vil være (var)[5] _____

Jeg erklærer paa ære og samvittighet, at jeg selv frivillig, i enrum og uset, har lagt stemmesedlen ind i den konvolut, som jeg sender den i, og selv har klæbet konvolutten sammen.

(*Sted:*) _____, den (*datum:*) _____

(*Vælgerens underskrift med fuldt navn:*) _____[6]

Undertegnede norske konsul bevidner, at (*vælgerens stilling og fulde navn*:)_____ 23 mai.

1) ved fuld sans og samling, i mit paasyn, paa tid og sted som i ovenstaaende følgebrev anført, egenhændig (*eller*: med paaholdt pen)[7]) har skrevet sit navn under følgebrevet og vedkjendt sig dettes indhold;
2) for mig har fremvist (*vælgeren* **skal** *fremvise mandtalspas eller sjøfartsdokument, og det maa uttrykkelig nævnes, hvad slags dokument han har fremvist*)[8])

og svarer til de i nævnte dokument anførte kjendemerker.

(*Saafremt vælgeren har fremvist sjøfartsbok eller certifikat, bør tilføies*:) Det oplyses, at vælgerens rullenummer er _____

og at hans adresse paa hjemstedet er _____

(*Sted*:)_____ den (*datum*:) _____ 19

(*Navn*:)_____

(*Stilling*:)_____

Undertegnede bevidner rigtigheten av de omstændigheter, som er anført til begrundelse av forfaldet.

(*Sted*:)_____ den (*datum*:) _____ 19

(*Egenhændig underskrift av en eller flere troværdige personer*).[9])

Merk her særlig note 7 og 9.

Noter:

1) Tilhører vælgeren besætning paa norsk fartøi, bør dettes navn og hjemsted tilføies.
2) Vælgeren skal — efterat han, i enrum og uset, har lagt sin stemmeseddel ind i en særskilt konvolut (»stemmeseddelkonvolutten«) og klæbet denne sammen — i overvær av konsulen egenhændig (eller, om han ikke kan skrive egenhændig, med paaholdt pen) og med fuldt navn underskrive en paategning paa denne konvolut om, at den indeholder hans stemmeseddel (f. eks. saaledes: »Heri stemmeseddel fra undertegnede«, hvorunder vælgeren skriver sit fulde navn). Konsulen underskriver egenhændig paategningen til vitterlighet.
3) Hvis vælgeren ønsker samtidig at avgi stemme til omvalg og nyt valg, paabudt av Stortinget, maa han vedlægge særskilt stemmeseddelkonvolut for hvert av disse valg og nævne dette i følgeskrivelsen. Der bør da ogsaa paategnes hver av konvoluttene, hvilket valg den er bestemt til.
4) For de omstændigheter, som begrunder forfaldet, maa der gjøres nøie rede. Ingen forfaldsgrund er tilstrækkelig til at begrunde lovlig forfald, medmindre den har til følge, at vælgeren ikke kan møte paa valgtinget. Redegjørelsen maa være saa uttømmende, at det av selve redegjørelsen kan sees, at vedkommende ikke kan møte ved valget. Er forfaldet ikke legitimert ved bevidnelse fra en eller flere troværdige personer, men ved andre bevis,

23 mai. maa dokumenterne ledsage følgebrevet. Avgir vælgeren stemme til omvalg eller til valg, paabudt av Stortinget (jfr. note 3), maa redegjørelsen indeholde tilstrækkelige oplysninger til bedømmelse av forfaldets vedvaren.

5) Har vælgeren flyttet fra det valgsogn, hvor han er mandtalsført den 1 august og har begjært sig indført i mandtallet for det valgsogn, hvortil han har flyttet, bør han tillike oplyse herom og om tidspunktet for flytningen og adresse i det tilflyttede valgsogn.

6) Kan vælgeren ikke underskrive egenhændig, sker underskriften med paaholdt pen.

7) Det, som ikke passer, utstrykes.

8) Efter regelen skal vælgeren hos mandtalsføreren i det valgsogn, hvori han er bosat, erhverve et mandtalspas. For den, som ved stemmeseddelens avgivelse tilhører besætning paa norsk fartøi, kan sjøfartsbok (sjøfartsannotationspatent) eller certifikat som skibsfører, styrmand eller maskinist træde istedenfor mandtalspas. Saadant dokument **skal** fremvises, og det fremviste dokument skal nøiagtig betegnes i bevidnelsen; saaledes bør nævnes den myndighet, som har utstedt dokumentet, og datum for utstedelsen.

9) Som regel bør ogsaa denne bevidnelse (jfr. note 4) underskrives av to vidner, men et ubetinget krav herpaa er ikke opstillet; navnlig vil ofte en bevidnelse fra en læge om sygdom eller fra en offentlig tjenestemand om forhold vedkommende tjenesten kunne ansees tilstrækkelig. Der er intet til hinder for, at konsulen ogsaa bevidner forfaldets rigtighet, naar han har det nødvendige kjendskap hertil. I saa fald kan de to bevidnelser gives i en og samme paategning, som maa være datert. Det maa imidlertid da nøie iagttages, at bevidnelserne blir sammenknyttet saaledes og konsulens underskrift anbragt paa saadan maate, at det tydelig fremgaar, at det har været hensigten at bevidne begge dele. De to bevidnelser kan sammenarbeides til én derved, at man i den anden bevidnelse tilføier et »ogsaa«, »likeledes« eller lign. og samtidig sætter streker over mellemrummet mellem dem eller paa anden tydelig maate tilkjendegir, at begge bevidnelser skal læses i sammenhæng.

Anm. Følgebrevet og konvolutten med stemmeseddel — eller konvoluttene med stemmesedler — og i tilfælde andre bilag lægger vælgeren i et fælles omslag. Dette lukker han, adresserer det til valgstyret i det valgsogn, hvor han skal stemme, og forsyner det med paaskrift om, at det indeholder stemmeseddel og forfaldsanmeldelse, og om sit navn og sin adresse paa hjemstedet den 1 august i valgaaret.

Hvis vælgeren saa forlanger, skal konsulen besørge brevet sendt uten ophold i frankert og rekommandert stand.

24 mai. **Skrivelse** fra Finansdepartementet til amtmanden i Søndre Bergenhus amt, hvori uttales, at der ikke antages at være adgang for ligningsmyndighetene til at kræve særskilt godtgjørelse for at meddele en skattepligtig de i den nye landskattelov av 18 august 1911 § 86 tredje led samt § 88 og § 92 begges sidste led (byskattelovens §§ 79, 80 og 84) omhandlede oplysninger om, hvorledes ligningsansættelserne for hans eget vedkommende er

fremkommet, eller om hvorledes en av ham indgit klage er avgjort, og hvorledes avgjørelsen er begrundet. 24 mai.

Skrivelse fra Finansdepartementet til amtmanden i Nordre Bergenhus amt angaaende spørsmaalet om behandling og bevilgning av amtsbudgetterne ved overgang til utligning av amtsskat i overensstemmelse med reglerne i den nye landskattelov av 18 august 1911. 25 mai.

Finansdepartementet, som hadde indhentet Justisdepartementets uttalelse i saken, anfører følgende:

Man er enig med Justisdepartementet i, at det ikke kan ansees forenlig med den nugjældende landskattelovs § 6, som ikke er ophævet ved den nye landskattelov, samt den sidstnævnte lovs § 1 andet led, at beslutte utlignet amtsrepartitionsskat aaret forut for vedtagelsen av det budget, som den skal bidra til at dække. Man kan derfor ikke anbefale anvendelsen av den fremgangsmaate, som er git anvisning paa i indst. O. VI for 1909 side 98, nemlig at amtstinget samtidig med vedtagelsen av budgettet for ét aar skal fastsætte amtsrepartitionsskatten for det paafølgende aar. Ved en saadan fastsættelse vil, som av Justisdepartementet fremholdt, det paafølgende aars amtsting ved bevilgningen av budgettet for dette aar i virkeligheten være bundet ved størrelsen av den aaret forut fastsatte amtsrepartitionsskat.

Hvad angaar spørsmaalet om den hensigtsmæssigste maate fremtidig at ordne forholdet med hensyn til bevilgning av amtsrepartitionsskat og tidspunktet for avholdelse av amtstinget i Nordre Bergenhus amt, bemerkes, at dette vistnok maa kunne ske ved at befølge den av Justisdepartementet omhandlede ordning, nemlig ved skattepaalæg at oparbeide det fornødne beløp til styrkelse av amtskommunens kontantbeholdning, saa man av denne kan bestride den del av det løpende budgetaars skattebehov, som er forutsat dækket av amtsrepartitionsskat, der først blir indbetalt det paafølgende aar. Under forutsætning av en saadan ordning vil amtstingets samlingstid kunne vedbli at være i mai—juni maaned.

Men foruten denne maate at ordne sig paa, antages der imidlertid efter den nye skattelovs ikrafttræden ogsaa at kunne benyttes en anden fremgangsmaate, hvorved oparbeidelse av en kontantbeholdning, svarende til et aars repartitionsskat, kan undgaaes. Departementet antar nemlig, at uttrykket i den nye landskattelov § 4 »den 30 september i aaret efter amtstingets beslutning« ikke, som forutsat av Justisdepartementet og byraachef Thomle i hans utgave av loven, kan forstaaes som det kalenderaar, som følger efter det, hvori amtstinget har fattet

25 mai. sin beslutning, men maa forstaaes paa samme maate som ordet »aar« tidligere i paragraffen, nemlig som budgetaar o: det kommunale budgetaar fra 1 juli til 30 juni. Efter denne sidste forstaaelse og under forutsætning av, at samlingstiden for Nordre Bergenhus amtsting fremtidig fastsættes til februar maaned, vil amtsrepartitionsskatten kunne opføres paa herredenes budgetter (landskattelovens § 140 næstsidste led) for den termin, som begynder 1 juli næstefter, og utlignes i forbindelse med de kommunale skatter for samme termin. Av disse skatter vil der formentlig være indbetalt saavidt meget inden 30 september s. a., at der til dette tidspunkt ingen vanskelighet vil være forbundet med at utrede første termin av amtsrepartitionsskatten. Ved at ordne forholdet paa denne maate vil det opnaaes, at amtstinget samtidig og for samme termin kan bevilge budgettet og fatte bestemmelse om amtsrepartitionsskattens størrelse, saa at denne skat kan indbetales i den samme termin, for hvilken den er utlignet.

Med hensyn til spørsmaalet om, hvilken av disse 2de maater at ordne utligningen av amtsskat i Nordre Bergenhus amt bør vælges, bemerkes, at dette maa bli gjenstand for amtstingets egen avgjørelse.

26 mai. **Skrivelse** fra Finansdepartementet til amtmanden i Buskeruds amt, hvori uttales, at en bygningskommune ikke antages at kunne ilægges skat av det bygningskommunen tilhørende lysanlæg; jfr. landskattelovens § 25 litr. a og den nye skattelov for landet av 18 august 1911 § 26 litr. c.

28 mai. **Stadfæstelse** — meddelt av Kirkedepartementet — paa det av frøken Martina Hansen ved testamente av 14 januar 1893 oprettede »Herman og Martina Hansens legat til fripladse for patienter paa sykehus i Kristiania« samt paa de for dette legat under 28 mars 1912 utfærdigede statutter.

28 mai. **Stadfæstelse** — meddelt av Kirkedepartementet — paa det av frøken Martina Hansen ved testamente av 14 januar 1893 oprettede »Herman og Martina Hansens legat til bedste for de i Kristiania virkende barnehjem« samt paa de for dette legat under 28 mars 1912 utfærdige statutter.

30 mai. **Foreløbige bestemmelser***) om transport av calcium cyanamid ombord paa norske skibe, utfærdiget i henhold til lov om statskontrol med skibes sjødygtighet av 9 juni 1903 § 69 med tillægslov av 18 september 1909 og kongelig resolution av 10 mai

*) Bekjendtgj. 17 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 23.

1906. (Fastsat av Departementet for Handel, Sjøfart og Indu- 30 mai.
stri den 30 mai 1912).

1. Calcium cyanamid, som indeholder over 0,10 % karbid, maa indtil videre kun forsendes i vandtætte beholdere, forarbeidet av galvaniserte jernplater av minst 0,6 mm.'s tykkelse. Saafremt beholderne har en bruttovegt av 50 kg. eller derunder, kan plater av 0,4 mm.'s tykkelse benyttes.

   Ønskes anden pakning benyttet, maa den godkjendes av Sjøfartskontoret.

   Rum, hvori saadanne beholdere indlastes, maa være vel ventilert.

2. Calcium cyanamid, hvis procentindhold av karbid for nogen enkelt del er 0,10 % eller derunder eller for hvert enkelt rum i gjennemsnit er 0,05 % eller derunder, kan forsendes uten saadan emballage som under 1 nævnt, naar følgende bestemmelser iagttages:

   a. Alle skot, som støter op til lasterummene, maa være gastætte.

   b. Dækket over rummene maa være av jern eller staal og tæt.

   c. Rummene maa være vel lenspumpet og tørre over garneringen, naar indlastning paabegyndes, likesom dunnage anbringes over hele bunden.

   d. Hvert rum maa være forsynt med mindst 4 stkr. solide ventilatorer, to i forkant og to i agterkant av rummet, saa nær skibssiden som mulig. Hvis rummet kun for en mindre del eller indtil 50 % av dets lasteevne er optat av calcium cyanamid, tillates det, at rummet kun er forsynt med 2 ventilatorer, en i forkant og en i agterkant av rummet.

      Ventilatorerne maa ha en diameter av mindst 20 cm. og være forsynt med svingbare hætter. Ventilationsrørenes samlede areal maa dog ikke være under 1/900 av vedkommende rums overflate ved dækket. Høiden til underkant av hætternes aapning bør ikke være mindre end 5 fot over dæk, hvortil ventilationsrørene er fæstet. Hvis de er placert ved overbygning eller brodæk, maa høiden regnes fra dette dæk. Ventilatorerne maa i alle tilfælde være saa høie, at de kan holdes aapne i alslags veir.

   e. Ved indlastning maa paasees, at der over lasten blir et frit rum av mindst 20 cm., regnet fra dæksbjelkernes underkant over hele fartøiets længde og bredde. Lasten bør ved indlastning ikke utsættes for fugtighet.

   f. I rum, hvori føres calcium cyanamid, maa der ikke

30 mai. transporteres sprængbare eller specielt ildsfarlige stoffe, lettere petroleumsdestillater og lignende.

g. I rummene maa ikke benyttes andet kunstig lys end sikkerhetslampe.

Disse bestemmelser træder i kraft straks.

30 mai. **Bruksregler** *) for Indals statsalmenning, approbert av Landbruksdepartementet 30 mai 1912.

30 mai. **Stadfæstelse** — meddelt av Kirkedepartementet — paa »Ole T. Eig's legat til fremme av sykepleien i Vaaler (Solør)«, oprettet i henhold til Ole T. Eig's gave til Vaaler kommune i herredsstyrets møte den 13 januar 1874 samt paa de for dette legat under 13 april 1912 utfærdigede statutter.

30 mai. **Cirkulære** fra Arbeidsdepartementet, Poststyrelsen, hvori departementet bl. a. henleder opmerksomheten paa, at flytningsattester (fattigloven av 19 mai 1900 § 19), jagtkort, mutingsbrev, fristbevilgninger og lignende dokumenter ikke maa sendes vedkommende private rekvirent portofrit, jfr. skrivelse i Lovtidenden av 4 november 1905.

31 mai. **Lov** **) [1]) om fortrinsret for visse fordringer.

§ 1. I konkursbo og i dødsbo, i hvilket gjælden ikke paahviler gjenlevende egtefælle eller er overtat av myndige arvinger, blir, forsaavidt boet ikke er tilstrækkelig til at dække alle dets forpligtelser, næstefter massegjæld og dermed likestillet gjæld følgende fordringer at gi forlods utlæg:

1.

a. Fordringer paa skat, som efter indtægt og formue utlignes til stat og kommune, under betingelse av, at fordringene anmeldes i boet senest tre aar efter skattens (i tilfælde sidste termins) forfaldstid, og videre under betingelse av, at der, hvis sidste forfaldstermin ligger seks maaneder før konkursens aapning eller — for dødsbos vedkommende — før skyldnerens død, før utløpet av denne frist er avholdt eller forsøkt avholdt utpantning (indførsel).

b. Fordringer paa told av varer, som er tat paa kreditoplag, forsaavidt toldens forfaldstid ikke ligger længer tilbake end tre maaneder før konkursens aapning eller — for dødsbos vedkommende — før skyldnerens død, samt paa told- og

*) Bekjendtgj. 3 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 21, hvor reglerne er indtat.

**) Bekjendtgj. 3 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 21.

[1]) Stort. besl. 14 mai. Se Ot. prp. nr. 10 for 1911, jfr. dok. nr. 53 for 1911. Indst. O III. St.tid., forh. i Ot. s. 528—537; i Lt. s. 167.

havnefondsavgift, som er kreditert av toldkassereren, for- 31 mai.
saavidt konkurs er aapnet eller — for dødsbos vedkommende — skyldneren er død inden to maaneder efter utløpet av den maaned, hvori varerne er utlevert.

c. Fordringer paa avgift av civile og militære embedsgaarder til beneficiarius og kornbidrag til Universitetet av civile embedsgaarder, paa løs landskyld samt paa forsikringspræmie i henhold til loven om ulykkesforsikring for arbeidere i fabrikker m. v., for fiskere og for sjømænd, samt om sykeforsikring — alt forsaavidt ydelsens forfaldstid ikke ligger længer tilbake end to aar, regnet fra konkursens aapning eller — for dødsbos vedkommende — fra skyldnerens død.

d. Lægers, dyrlægers og jordmødres fordringer for kaldsmæssig bistand samt for lægemidler og sykerekvisita, som er utlevert til person eller dyr, som de har under behandling — alt forsaavidt fordringen skriver sig fra det sidste aar før konkursens aapning eller — for dødsbos vedkommende — før skyldnerens død.

e. Apotekeres fordringer for lægemidler og sykerekvisita, som de har været pligtige til at utlevere uten at sikre sig betalingen paa forhaand, forsaavidt fordringen skriver sig fra det sidste aar før konkursens aapning eller — for dødsbos vedkommende — før skyldnerens død.

f. Skibsmandskapers samt tjeneres og andre til skyldnerens husstand hørende personers fordringer paa tilkommende løn for de sidste ni maaneder før konkursens aapning eller — for dødsbos vedkommende — før skyldnerens død og indtil tre maaneder efter dette tidspunkt, samt de i skyldnerens tjeneste værende underordnede betjenters, svenders, drengers og arbeideres fordringer paa tilkommende løn for de sidste to maaneder før konkursens aapning eller — for dødsbos vedkommende — før skyldnerens død og indtil en maaned efter dette tidspunkt.

g. Umyndiges fordringer hos verger og overformyndere i anledning av forvaltningen av deres midler.

2.

a. Fordringer paa aabod, forsaavidt angaar civile og militære embedsgaarder.

b. Fordringer paa husleie, saavel av beboelsesleiligheter og enkelte værelser som av forretningslokaler, forsaavidt angaar leie for de sidste fire maaneder før konkursens aapning eller — for dødsbos vedkommende — før skyldnerens død og indtil to maaneder efter dette tidspunkt.

31 mai. c. Statens fordringer hos dens oppebørsels- og regnskapsbetjenter, forsaavidt deres regnskapsansvar angaar; like med staten regnes i denne henseende statsindretninger og offentlige fonds, hvis regnskaper revideres av et regjeringsdepartement.

Er boet ikke tilstrækkelig til at fyldestgjøre alle fortrinsberettigede fordringer, blir de under nr. 1 nævnte fordringer at dække fuldt ut, før noget utloddes til de under nr. 2 nævnte.

De under samme nummer nævnte fordringer har indbyrdes like ret.

§ 2. Tages saadant dødsbo, som i denne lov er nævnt, under behandling som konkursbo, blir de i foregaaende paragraf omhandlede tidsrum ogsaa for konkursbehandlingens vedkommende at beregne efter tidspunktet for skyldnerens død.

§ 3. Er der for fortrinsberettiget fordring helt eller delvis ved utlæg erholdt panteret, som paa grund av bestemmelserne i lov om konkurs og konkursboers behandling av 6 juni 1863 (jfr. lov av 6 mai 1899) §§ 46 og 47 ikke kan gjøres gjældende i konkursboet, blir, saafremt tinglysning eller registrering i henhold til lov om registrering av skibe av 4 mai 1901 eller i tilfælde besiddelsestagelse har fundet sted før konkursens aapning, reglerne i § 1, forsaavidt angaar den del av fordringen, som vilde dækkes av pantet, at anvende med den forandring, at den dag, utlægsforretningen avholdtes, træder istedenfor konkursens aapning.

§ 4. Denne lov træder i kraft 1 januar næste aar og kommer kun til anvendelse i boer, som ikke inden nævnte tidspunkt er tat under konkurs- eller skiftebehandling.

Fra den tid denne lov træder i kraft, ophæves:

Kristian den 5tes norske lovs 5te bok kapitel 13 artikel 35,

Forordning om auktionsverket av 19 december 1693 § 19,

Fundas til en presteenkekasse for Nedre Borgesyssel provsti, konfirmert 21 juli 1719 og 23 november 1731, § 20,

Plakat av 11 august 1751 angaaende fortrinsret for stempletpapirforvalterens fordringer hos stempletpapirforhandlerne for bemeldte papirs intrader,

Plakat av 25 mars 1795 angaaende de lensmændene til indfordring overdragne og av dem indkrævede kongelige skatters og rettigheters fortrinsret i konkurstilfælde,

Lov angaaende bergverksdriften av 14 juli 1842 § 58,

Lov av 12 oktober 1857 om forandringer i lov angaaende toldvæsenet av 20 september 1845, § 2 bokstav b,

Lov om sjøfarten av 20 juli 1893 § 7, sidste punktum, 31 mai.
Lov om toldoplag av 7 mai 1904 § 10, litr. d, sidste punktum,
Lov om sykeforsikring av 18 september 1909, jfr. lov av 1 april 1911, § 71, nr. 3.

Endvidere ophæves fra samme tid av efternævnte bestemmelser, forsaavidt angaar de deri indeholdte regler om fortrinsret i her omhandlede slags boer:

Forordning angaaende adskillig til kammerretsordningens (18 mars 1720) desto nøiere efterlevelse av 31 december 1742 § 4,
Forordning angaaende tiendevæsenet av 31 juli 1801 § 10,
Kongelig bevilling av 22 mai 1811 indeholdende approbation av fundas for et »Legat af en af Norges venner« m. v.,
Lov angaaende det beneficerte gods av 20 august 1821 § 40,
Lov angaaende haandverksdriften av 15 juli 1839 § 76,
Lov angaaende den Almindelige Brandforsikringsindretning for Bygninger av 19 august 1845 § 36,
Lov angaaende civile og militære embedsgaarder av 25 august 1848 §§ 10 og 11,
Lov om ulykkesforsikring for arbeidere i fabrikker m. v. av 23 juli 1894, jfr. lov av 9 juni 1911 § 16,
Lov om bygningsvæsenet for landets byer utenfor Kristiania, Bergen og Trondhjem av 27 juli 1896 § 13,
Lov om geistlige embedsmænds og kirkesangeres lønning av 14 juli 1897 § 7,
Lov om betaling for offentlige forretninger av 6 august 1897 § 83,
Lov om bygningsvæsenet i Bergen av 19 april 1899 §§ 20, 21, 26, 27 og 92,
Lov om bygningsvæsenet i Kristiania av 26 mai 1899 §§ 11, 13 og 24,
Lov av 20 december 1902 angaaende forandring i lov om konsulatvæsenet av 15 juni 1878, dens § 2,
Lov om bygningsvæsenet i Trondhjem av 11 juni 1906 §§ 14, 19 og 30,
Lov om ulykkesforsikring for fiskere av 8 august 1908 § 10,
Havnefondsloven av 19 august 1908, jfr. lov av 25 juli 1910 § 3, andet led,
Lov om drift av apotek av 4 august 1909 §§ 7 og 22,
Lov om erhvervelse av vandfald, bergverk og anden fast eiendom av 18 september 1909 §§ 6 og 14,
Lov om vasdragsreguleringer i industrielt øiemed av 4 august

31 mai. 1911 § 12 nr. 3,
Lov om ulykkesforsikring for sjømænd av 18 august 1911 § 16,
Skattelov for landet av 18 august 1911 § 114,
Skattelov for byene av 18 august 1911 § 106.
Endelig ophæves fra ovennævnte tid av ogsaa enhver anden bestemmelse, hvorved nogen art av fordringer er tillagt fortrinsret i heromhandlede slags boer.

31 mai. **Kongelig resolution,** *) hvorved nedennævnte paragraffer i den ved kgl. resolution av 24 juli 1906 utfærdigede Almindelige norske Konsulatinstruktion skal fra den tid, Kongen bestemmer, skal lyde som følger:

§ 104.

For de nedenfor anførte tjenstlige forretninger erlægges den i tariffen opførte betaling av den, som forlanger forretningen utført, eller for hvis regning forretningen, selv om den ikke uttrykkelig er forlangt, dog ifølge lov eller anden forskrift skal utføres av konsulen, nemlig for:

Nr.		I Europa Kr.	Utenfor Europa Kr.
1.	For utfærdigelse av attest, certifikat og utfærdigelse eller fornyelse av[1]) pas	5,00	10,00
2.	» bekræftelse av myndighets eller privat persons underskrift[1]) . . . . For bekræftelse av flere underskrifter paa et dokument og for bekræftelse av underskrifter paa flere til samme sak hørende, under konsulatets segl sammenheftede dokumenter, naar antallet av dokumenterne ikke overstiger 5, beregnes som for en enkelt bekræftelse.	5,00	10,00
3.	» paategning paa dokumenter . . .	5,00	10,00
4.	» bevidnelse eller paategning, som avgives i henhold til lov om de utenfor riket værende stemmeberettigedes deltagelse i stortingsvalgene av 2 juni 1906	Intet.	Intet.

*) Bekjendtgj. 3 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 21.
[1]) Forsaavidt ikke undtagelse herfra er gjort i denne tarif eller i de til samme hørende anmerkninger.

Nr.		I Europa Kr.	Utenfor Europa Kr.	31 mai.
5.	For paategning paa skibspapirer eller paa skibsdagboken [1]	1,00	2,00	
6.	» optagelse av sjøforklaring	15,00	30,00	
7.	» undersøkelse og forhør i straffesaker eller undersøkelser i henhold til § 324 i lov om sjøfarten av 20 juli 1893 eller § 20 i lov om statskontrol med skibes sjødygtighet av 9 juni 1903	Intet.	Intet.	
8.	» optagelse av protester	5,00	10,00	
9.	» opnævnelse av besigtelses-, skjøns- eller voldgiftsmænd	5,00	10,00	
10.	» utfærdigelse av midlertidig nationalitetsbevis	20,00	40,00	
11.	» attest, som i visse land utfordres for skibes ind- eller utklarering, for hver klarering . . . . . (Hvis flere attester utfordres ved samme ind- eller utklarering, beregnes kun som for én ekspedition).	2,00	4,00	
12.	» bevidnelse ifølge § 5 nr. 7 i lov om registrering av skibe av 4 mai 1901	Intet.	Intet.	
13.	» autorisation av skibs-, mandskaps- og maskindagbok tillikemed bevidnelse om den ældre dagboks fremvisning og den nyes utfærdigelse	2,00	4,00	
14.	» paamønstring tillikemed opsættelse av hyrekontrakt og avskrift derav samt antegnelse derom paa bemandingslisten, for hver mand	1,00	2,00	
15.	» avmønstring tillikemed antegnelse derom paa bemandingslisten, for hver mand	1,00	2,00	
16.	» ombytte av fører tillikemed antegnelse derom paa skibspapirerne . .	5,00	10,00	
17.	» optagelse av mundtlige forklaringer i privates anliggender [1] samt opsættelse av kontrakter og andre overenskomster [1]:			
	a. for første ark	10,00	20,00	
	b. for hver følgende paabegyndt side	2,50	5,00	

[1] Forsaavidt ikke undtagelse herfra er gjort i denne tarif eller i de til samme hørende anmerkninger.

31 mai.

Nr.			I Europa. Kr.	Utenfor Europa Kr.
18.	For	forfattelse av andragender eller andre dokumenter, som ikke er særskilt nævnt i denne tarif:		
		a. for første ark	10,00	20,00
		b. for hver følgende paabegyndt side	2,50	5,00
19.	»	optagelse av forklaring angaaende tvist mellem fører og mandskap . .	Intet.	Intet.
20.	»	optagelse av forklaring avgit for bibehold av statsborgerret	Intet.	Intet.
21.	»	indførelse i nationalitetsmatrikelen .	Intet.	Intet.
		attest derom	2,00	4,00
22.	»	egteskaps stiftelse samt attest derom	20,00	20,00
		senere attest derom	5,00	5,00
23.	»	bistand ved forkyndelser i henhold til lov av 4 juni 1892 § 8 angaaende forkyndelser, varsler i civile saker m. m.	5,00	10,00
24.	»	leveattest	1,00	2,00
25.	»	avskrift tillikemed bekræftelse [1]):		
		a. for første ark	6,00	8,00
		b. for hver følgende paabegyndt side	1,50	2,00
26.	»	bekræftelse av avskrift:		
		a. for første ark	4,00	6,00
		b. for hver følgende paabegyndt side	1,00	1,50
27.	»	utskrift av konsulatprotokol tillikemed bekræftelse [1]):		
		a. for første ark	5,00	8,00
		b. for hver følgende paabegyndt side	1,25	2,00
28.	»	oversættelse eller bekræftelse av oversættelse: den paa stedet sedvanlige betaling.		
29.	»	realisation av bjerget skib eller gods: den paa stedet sedvanlige betaling.		
30.	»	optegnelse av bjerget gods, forsaavidt der ikke beregnes godtgjørelse efter nr. 29:		
		1½ % av værdien, dog ikke under	10,00	20,00
		og ikke over	100,00	200,00
31.	»	varetagelse av fraværende arvings tarv som hans repræsentant: 4 % av		

[1]) Forsaavidt ikke undtagelse herfra er gjort i denne tarif eller i de til samme knyttede anmerkninger.

Nr.		I Europa Kr.	Utenfor Europa Kr.
	det arvingen tilfaldne beløp, naar dette ikke overstiger 5000 kroner; dog ikke under	5,00	5,00
	2 % av det overskytende; dog i alt ikke over	1000,00	1000,00
	Saafremt det findes, at den godtgjørelse, gebyrtariffen foreskriver, i et foreliggende tilfælde ikke skulde staa i forhold til det arbeide, som vedk. sak har medført, skal departementet kunne bestemme, at gebyret forhøies. Det forhøiede gebyr maa dog ikke overskride det dobbelte av det i tariffen fastsatte gebyr.		
32.	For optegnelse, inkassering, utbetaling eller fremsendelse av efterlatenskaper, forsaavidt avgift ikke blir at beregne efter nr. 31:		
	2 % av beløpet eller værdien, dog ikke under	5,00	5,00
	og ikke over	150,00	150,00
	optegnelse og hjemsendelse av efterlatenskap efter norsk skibsfører eller nogen av besætningen paa norsk skib	Intet	Intet
33a.	» indfordring av penger:		
	2 % av beløpet, dog ikke under .	10,00	10,00
b.	» utbetaling eller forsendelse av penger eller forsendelse av værdipapirer eller værdisaker:		
	1 % av beløp eller værdi ikke overstigende kr. 1 000,00, dog ikke under	4,00	4,00
	1/4 % av det overskytende.		
	Angaaende hjemsendelse av sjømænds kontante midler findes særlige bestemmelser.		
c.	» opbevaring indtil 4 maaneder av penger, værdipapirer eller værdisaker[1]:		
	1 % av beløp eller værdi ikke overstigende kr. 1000,00, dog ikke under	4,00	4,00
	1/2 % av det overskytende; dog i alt ikke over	500,00	500,00

[1] Se litr. K. i »Anmerkninger« under § 104 i Konsulatinstruktionen.

31 mai.

Nr.		I Europa Kr.	Utenfor Europa Kr.
34.	For forskud eller utlæg av egne midler for private personer, forsaavidt § 116 ikke finder anvendelse: den paa stedet sedvanlige kommission.		
35.	» forretning utenfor den paa stedet sedvanlige forretningstid eller utenfor embedslokalet foruten det i tariffen særskilt fastsatte gebyr:		
	for første time eller del derav . .	5,00	8,00
	for hver følgende paabegyndt time .	2,50	4,00
	for en hel dag dog ikke mer end .	20,00	30,00
36.	» forretning utenfor stationen foruten det i tariffen fastsatte gebyr samt erstatning for reiseutgifter, i diætgodtgjørelse pr. døgn	20,00	35,00

Anmerkninger.

(Som tidligere).

§ 105.

1. (Som tidligere).

2. De gebyrer efter nævnte tarif, som oppebæres ved fagkonsulat, tilfalder statskassen med undtagelse av 20 %, som tilfalder vedkommende stations indehaver; de gebyrer, som omhandles i tariffens nr. 17, 18, 25, 26, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35 og 36, tilfalder dog i sin helhet stationens indehaver.

3. (Som tidligere).

31 mai. **Kongelig resolution,** *) hvorved der i henhold til § 3 i lov angaaende særegne foranstaltninger mot tuberkuløse sygdomme av 8 mai 1900, jfr. §§ 4 og 11 i lov om sundhetskommissioner m. v. av 16 mai 1860, meddeles approbation paa nedenstaaende av herredsstyret for Davikens herred i Nordre Bergenhus amt i møte 13 april 1912 vedtagne beslutning om anmeldelsespligten ved tuberkuløse sykes flytning:

»Naar en tæringssyk eller en syk med anden smitsom form av tuberkulose forandrer bopæl, skal melding herom ske til helseraadets ordfører. Meldepligten paahviler den syke selv og den, hos hvem han har bodd.«

31 mai. **Kongelig resolution,** **) hvorved der i henhold til § 11, jfr. § 4, i lov om sundhetskommissioner m. v. av 16 mai 1860

*) Bekjendtgj. 3 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 21.

**) Bekjendtgj. 3 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 21, hvor tillægg r indtat.

meddeles approbation paa det av herredsstyret for Ullensaker herred i Akershus amt under 17 februar 1912 besluttede tillæg til de for herredet ved resolution av 5 mai 1900 approberte sundhetsforskrifter. 31 mai.

Kongelig resolution,*) hvorved den av Florø bystyre under 13 oktober f. a. og 23 april d. a. besluttede vedtægt angaaende lukningstid for utsalgssteder i ladestedet Florø stadfæstes i henhold til lov om lukningstid for utsalgssteder av 31 mai 1900 som gjældende indtil videre. 31 mai.

Kongelig resolution,**) hvorved det i henhold til § 2 i lov om tilsyn med arbeide i fabrikker m. v. av 10 september 1909 bestemmes: 31 mai.

I. At dampkjeler og dampbeholdere med tilhørende rørledninger fra 1 juli 1912 undergives tilsyn efter nævnte lov, selv om de ikke anvendes i nogen av de i lovens § 1 betegnede virksomheter, og uanset om de forefindes i offentlig, kommunal eller privat eie, samt at de ved kongelig resolution av 15 januar 1910 utfærdigede forskrifter for utstyr, undersøkelse og prøve av kjeler og rørledninger, der er utsat for damptryk, gjøres gjældende ogsaa for de ovennævnte dampkjeler m. v.

Fra ovennævnte bestemmelser undtages dog alle dampkjeler og dampbeholdere, der er underkastet prøve og kontrol ved særskilt offentlig eller kommunal foranstaltning. Likesaa undtages saadanne smaa dampkjeler, ved hvilke produktet av rumindholdet i liter og arbeidstrykket i atmosfæres overtryk ikke overskrider tallet 30.

II. Enhver i bruk værende dampkjel og dampbeholder med tilhørende rørledninger, som efter post I undergives tilsyn efter fabriktilsynsloven, skal av kjeleieren anmeldes til tilsynet (vedkommende mandlige fabrikinspektør) inden 1 juli 1912.

III. Kjeleier, som med hensyn til de i post I omhandlede dampkjeler m. v. undlater de anmeldelser m. v., der omhandles i ovenstaaende post II samt i §§ 3, 47 og 51 i de i post I nævnte kjelforskrifter av 15 januar 1910, straffes med bøter, jfr. straffelovens § 339,2.

IV. Lempning overensstemmende med § 52 i kjelforskriftene av 15 januar 1910 kan tilstaaes for de under post I indgaaende dampkjeler m. v., som er forfærdiget inden 1 juli 1912.

---

*) Bekjendtgj. 3 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 21, hvor vedtægten er er indtat.

**) Bekjendtgj. 3 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 21.

31 mai. **Kongelig resolution,** *) hvorved den ved Kronprinsregentens resolution av 31 januar 1903 stadfæstede vedtægt angaaende anvendelse av pigtraad til gjærde inden Bjellands herred, Lister og Mandals amt, ophæves.

31 mai. **Kongelig resolution,** **) hvorved der i medhold av § 5 i lov om indskrænkninger i bruk av ild i skog og mark m. v. av 14 juli 1893, jfr. lov av 27 juli 1896, meddeles approbation paa de av herredsstyret for Bjellands herred, Lister og Mandals amt, i møte den 16 mars 1912 besluttede regler angaaende forebyggelse og slukning av skogbrand inden herredet

31 mai. **Kongelig resolution,** *) hvorved det i lov om erhvervelse av skog av 18 september 1909 § 3 nævnte flateindhold 500 ha nedsættes i medhold av paragraffens 3dje punktum for Vinje herred. Bratsbergs amt, indtil videre til 100 ha.

Denne bestemmelse træder i kraft straks.

31 mai. **Kongelig resolution,** *) hvorved det i lov om erhvervelse av skog av 18 september 1909 § 3 nævnte flateindhold 500 ha. nedsættes i medhold av paragraffens 3dje punktum for Strømmens herred, Jarlsberg og Larviks amt, indtil videre til 100 ha.

Denne bestemmelse træder i kraft straks.

31 mai. **Kongelig resolution,** *) hvorved det i lov om erhvervelse av skog av 18 september 1909 § 3 nævnte flateindhold 500 ha. nedsættes i medhold av paragraffens 3dje punktum for Rømskogens herred, Smaalenenes amt, indtil videre til 100 ha.

Denne bestemmelse træder i kraft straks.

31 mai. **Kongelig reselution,** *) hvorved det i lov om erhvervelse av skog av 18 september 1909 § 3 nævnte flateindhold 500 ha. nedsættes i medhold av paragraffens 3dje punktum for Vestby herred, Akershus amt, indtil videre til 100 ha.

Denne bestemmelse træder i kraft straks.

31 mai. **Kongelig resolution,** *) hvorved det i lov om erhvervelse av skog av 18 september 1909 § 3 nævnte flateindhold 500 ha. nedsættes i medhold av paragraffens 3dje punktum for Norderhovs herred, Buskeruds amt, indtil videre til 250 ha.

Denne bestemmelse træder i kraft straks.

---

*) Bekjendtgj. 3 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 21.
**) Bekjendtgj. 3 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 21, hvor reglerne er indtat.

Kongelig resolution, *) hvorved der i henhold til lov om kommunale slagtehus, kjøtkontrol m. v. av 27 juni 1892 (kfr. lov av 27 juli 1895, 6 august 1897 og 25 juli 1910) dens § 5, 3dje led, gives approbation paa Lillestrøms herredsstyres beslutning av 28 april 1911 om forandring i kjøtkontrolreglementet for Lillestrøm, forsaavidt angaar de tider, til hvilke kontrol utenfor stationen skal kunne finde sted. 31 mai.

Kongelig resolution, **) hvorved der i henhold til skattelov for byene av 18 august 1911 § 6 meddeles stadfæstelse paa de av Kristiansands bystyre i møte den 8 mai d. a. besluttede vedtægter om taksering til eiendomsskat av de faste eiendomme i kjøpstaden, dog med en enkelt forandring. 31 mai.

Kongelig resolution, hvorved det nu under generalkonsulatet i Kapstaden hørende konsulat i Lourenço Marques med distrikt omfattende portugisisk Østafrika henlægges under legationen i Lissabon. 31 mai.

Kongelig resolution, hvorved der paa sedvanlige betingelser oprettes to nye apotek i Trondhjem, hvorav det ene skal lægges vestenfor Ilens kirke i nærheten av Ilevolden og det andet paa Øen i nærheten av Elgesæter bro. 31 mai.

Kongelig resolution, hvorved Stortingets under 10 mai 1912 fattede beslutninger[1]) angaaende nyt lønsregulativ for funktionærer av postbudklassen og for postaapnere tages tilfølge. 31 mai.

---

*) Bekjendtgj. 3 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 21, hvor beslutningen er indtat.

**) Bekjendtgj. 3 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 21, hvor de stadfæstede vedtægter er indtat.

[1]) Se St.prp. nr. 1, hovedp. IX B, kap. 1. Indst. S. V B. St.tid. side 1401—1435.

Der besluttedes bl. a.:

Som lønsregulativ for visse tjenestemænd inden postetaten fastsættes:

a. For pakmestre og pengebrevbud kr. 1 300,00 med en beklædningsgodtgjørelse av kr. 100,00 og alderstillæg som nu for funktionærer av budklassen bestemt. For brevbud, haandverkere, vaktmestre og postledsagere ved postkontorene kr. 1 200,00 med en beklædningsgodtgjørelse av kr. 100,00 og alderstillæg som nu for funktionærer av budklassen bestemt.

b. Postaapneres lønninger fastsættes efter de regler, der herom er angit i Arbeidsdepartementets foredrag i saken.

Tjenestetid som postmester og postfuldmægtig eller som postekspeditør og postassistent I medregnes til optjening av alderstillæg henholdsvis som sekretær eller som assistent i Poststyrelsen.

Lønsregulativet træder i kraft 1 juli 1912. Lønsforhøielsen gjennemføres paa 3 aar med 1/3 aarlig.

31 mai. **Kongelig resolution**, hvorved Stortingets beslutning[1]) av 2 mai sidstleden om vedtagelse av regler for ordningen

---

[1]) Se St.prp. nr. 21 for 1912, jfr. St.prp. nr. 22 for 1911. Indst. S. XXXXI (1912). St.tid. side 1286—1336.

De besluttede regler er følgende:

§ 1. Forsaavidt Stortinget bevilger de nødvendige midler, blir der ydet statsbidrag til

a. amtsskoler,

b. folkehøiskoler og private ungdomsskoler.

§ 2. Til amtsskoler ydes det tredobbelte av det beløp, som vedkommende amtsting maatte bevilge av amtskassen i samme øiemed paa betingelse av

a. at skolens ordning og undervisningsplan, naar den er vedtat av amtstinget, blir godkjendt av Kongen eller den, som han dertil har bemyndiget.

b. at skolen har mindst 20 elever, som fylder 17 aar inden 1 januar i skoleaaret. En igangværende skole har dog ret til statsbidrag, naar det for hvert skoleaar gjennemsnitlige elevantal ikke i tre aar efter hinanden er under 20. Den nævnte aldersgrænse kan efter forslag av vedkommende amtsskolestyre nedsættes av amtstinget.

Vedkommende regjeringsdepartement kan paa andragende av amtsskolestyret gjøre undtagelse fra regelen i litra b om elevantallet.

§ 3. En amtsskole bestyres av amtsskolestyret, som tillike har at ansætte skolens lærere.

§ 4. For at en folkehøiskole eller privat ungdomsskole skal kunne opnaa statsunderstøttelse, maa dens bestyrer som regel enten ha ledet ungdomsskole i mindst 2 paa hinanden følgende vinterkurser eller ha været lærer ved en saadan skole i mindst 5 aar.

§ 5. Som betingelse for at opnaa statsunderstøttelse opstilles forøvrig for folkehøiskolerne og de andre private ungdomsskoler som almindelige regler:

a. At skolens plan, som utvetydig maa betegne skolen som almendannende, beregnet paa voksen ungdom, godkjendes av Kirke- og Undervisningsdepartementet. Kurset maa vare mindst 24 skoleuker. Dog kan kursets længde av Kongen tillates nedsat til 22 uker.

b. At bestyrerens valg av lærere og disses lønninger likeledes godkjendes av nævnte departement. Opsigelse av godkjendte lærere blir straks med begrundelse at indberette til departementet.

c. At skolen er fast og holdes i eget eller leiet lokale av saadan størrelse og beskaffenhet og med saadant utstyr av undervisningsmateriel og inventar, som pædagogiske og sanitære hensyn tilsiger, og som Kirkedepartementet finder antagelig. Dispensation fra bestemmelsen om, at skolen skal være fast, kan gives av Kongen.

d. At skolen har mindst 20 elever, som fylder 17 aar inden 1 januar i skoleaaret. Denne aldersgrænse kan dog paa ansøkning nedsættes av Kongen med indtil 1 aar. Er det gjennemsnitlige elevantal ved en igangværende folkehøiskole eller privat ungdomsskole i 3 aar efter hinanden under 20, ophører statsbidraget.

av amtsskoler samt folkehøiskoler og andre ung- 31 mai.
domsskoler med statsunderstøttelse tages tilfølge.

---

§ 6. Er aldersgrænsen ved en av de i § 1 nævnte skoler 17 aar, kan dog, naar søkningen til skolen og hensynet til undervisningen forøvrig tillater det, i undtagelsestilfælde elever ned til 16-aars alderen av vedkommende skoles styre gives adgang til skolen. Disse elever medtages dog ikke ved beregningen av elevtallet efter § 2 b og § 5 d.

§ 7. Den bevilgning, som Stortinget har git til folkehøiskoler og andre private ungdomsskoler med lignende formaal, fordeles for hvert budgetaar av Kirke- og Uudervisningsdepartementet efter følgende regler:

En statsunderstøttet folkehøiskole eller privat ungdomsskole tilstaaes av det offentlige:

a. Et fast grundbidrag av kr. 1 400,00.
b. 4/9 av utgiftene til lærerlønningene (derunder timelærernes løn medregnet) forutsat at lønnen for en lærer i fuld post ikke er under kr. 1 300,00, for en lærerinde ikke under kr. 800,00. Statens bidrag til bestyrerens løn beregnes efter den ved hans skole ydede høieste lærerløn, dog mindst efter en løn av kr. 2 000,00.

Statsbidrag i henhold til ltr. a og b ydes paa betingelse av, at der ogsaa av vedkommende amt ydes et bidrag mindst svarende til 1/3 av statens; fra denne betingelse kan der dog av Kongen dispenseres.

c. Et yderligere bidrag av kr. 10,00 for hver elev, som ved optagelsen har fyldt den for skolen fastsatte minimumsalder. Hvis en folkehøiskole eller privat ungdomsskole tilknyttes kortere sommerkurser for voksen ungdom, kan der av statsmidler tilstaaes et saadant kursus et bidrag lik det tredobbelte av, hvad amtet maatte bevilge samme.
d. Desuten yder staten et direkte bidrag, der blir at fordele av Kirke- og Undervisningsdepartementet mellem de skoler, som i overgangstiden særlig maatte trænge det.

§ 8. For hver elev i de i § 1 nævnte skoler erlægges i skolepenger mindst kr. 10,00 for hvert kursus. Der kan utdeles som fripladser 50 pct. av de beregnede skolepenger.

§ 9. De i § 1 omhandlede skoler kan erholde bidrag av den aarlige bevilgning til stipendier for trængende elever saaledes:

a. det tredobbelte av, hvad amtstinget bevilger vedkommende skoler av amtskassen i samme øiemed indtil et beløp, som svarer til kr. 1,00 pr. skolesøkende elev pr. skolemaaned.
b. det dobbelte av, hvad der av amtskassen bevilges utover dette.
c. et direkte bidrag til stipendier for trængende elever, som hører hjemme i et andet amt end det, hvori vedkommende skole ligger. Dette bidrag fordeles av Kirkedepartementet mellem ansøkerne.

De under a og b nævnte stipendiebeløp fordeles mellem skolernes elever av amtsskolestyret efter indstilling fra vedkommende bestyrer.

Som regel bør stipendierne ikke være over kr. 120,00.

De, som har mottat stipendium, er pligtige til at delta i hele det kursus, stipendiet gjælder, medmindre særlige omstændigheter er til hinder derfor; i saa fald reduceres stipendiebeløpet i et passende forhold.

31 mai. **Kongelig resolution**, hvorved Stortingets beslutning [1]) av 14 mars 1912 bl. a. angaaende ny ordning av Statsjernbanernes administration tages tilfølge.

31 mai. **Kongelig resolution**, hvorved Stortingets beslutning [2]) av 10 mai 1912 om nyt lønningsregulativ for toldopsynets embeds- og bestillingsmænd tages tilfølge.

---

§ 10. Kirke- og Undervisningsdepartementet har overtilsynet med de i disse regler omhandlede statsunderstøttede skoler, som forøvrig staar under tilsyn av vedkommende skoledirektør. Desuten har vedkommende amtsskolestyre tilsyn med de ungdomsskoler, som har bidrag av amtet. Forsaavidt en folkehøiskole eller privat ungdomsskole har bidrag av staten, men ikke av amtet, opnævner departementet en stedlig tilsynsmand efter indstilling av vedkommende skoledirektør.

Til Kirke- og Undervisningsdepartementet indsendes hvert aar gjennem skoledirektøren beretning om skolens virksomhet, ledsaget av regnskapsutdrag, som viser skolens indtægter og utgifter.

§ 11. Disse regler træder i kraft for de nuværende saakaldte videregaaende folkehøiskoler fra 1 juli 1914 og forøvrig fra 1 juli 1913.

[1]) Se St.prp. nr. 99 for 1911. Indst. S XIII C for 1912. St.tid. side 461—491.

Ved den nye ordning er forvaltningen av statens jernbaner (drift og anlæg) lagt hos Hovedstyret for Statsbanerne, som sorterer under Arbeidsdepartementet. Hovedstyret bestaar av en generaldirektør og fire ham bistaaende jernbanedirektører. For utøvelse av linjeforvaltningen deles Statsbanerne i distrikter, hvis antal og utstrækning bestemmes av Stortinget. Inden hvert distrikt utøves forvaltningen av 1 distriktschef. Under distriktschefen forestaaes tjenesten i distriktet, hvor ikke anderledes for tilfældet er bestemt, av overingeniører. Ved distriktet ansættes, hvor ikke anderledes for tilfældet er bestemt, en kontorchef.

[2]) Se St.prp. nr. 1, hovesp. X, kap. 2, tit. 1, 1912. St.med. nr. 11, 1911. Indst. S. XXXIII D. St.tid. side 1436—1458.

Der besluttedes bl. a.:

Fra 1 januar 1913 fastsættes følgende lønningsregulativ for toldopsynets embeds og bestillingsmænd:

A. Toldinspektører.

1.	i Kristiania tolddistrikt	kr. 7 600,00
2.	i det søndenfjeldske grænsetolddistrikt, Larviks, (Arendals), Kristiansands, Stavanger, Bergens og Trondhjems tolddistrikter	» 6 000,00
3.	i Bodø, Tromsø og Vadsø toldinspektorater .	» 4 800,00

B. Overtoldkontroløren,

i Kristiania	kr. 5 000,00

C. Toldkontrolører.

Normalløn	kr. 3 600,00

Hertil kommer tillæg for toldkontrolører i Kristiania kr. 600,00, i Bergen, Trondhjem, Stavanger, Dram-

Kongelig resolution, hvorved Stortingets beslutning [1]) av 31 mai. 25 april sidstleden om bevilgning av gage til et ekspeditionschefsembede i Departementet for Handel, Sjøfart og Industri tages tilfølge.

---

men og Kristiansand samt inden Tromsø stift kr. 200,00 aarlig. Hertil kommer endvidere for toldkontrolører, som forretter som toldinspektører ved de toldsteder, hvor der er egen toldkasserer, tillæg à kr. 200,00, hvor toldintraderne er under kr. 500 000,00 aarlig, kr. 300,00, hvor de er over kr. 500 000,00, men under kr. 750 000,00 og kr. 400,00, hvor de er mindst kr. 750 000,00.

D. Toldbetjenter.

Grundløn . . . . . kr. 2 300,00
utenfor og kr. 2 400,00 i Kristiania.
Hertil kommer 3 alderstillæg efter 5, 10 og 15 aars tjeneste, hver gang kr. 200,00.

E. Uthavnsbetjenter.

Grundløn . . . . . kr. 1 600,00
Hertil kommer 2 alderstillæg efter 3 og 6 aars tjeneste, hver gang kr. 150,00.

F. Krydsbetjenter.

Grundløn . . . . . kr. 1 200,00
samt kostgodtgjørelse kr. 2,00 pr. dag, saalænge krydsningen vedvarer. Hertil kommer 2 alderstillæg efter 3 og 6 aars tjeneste, hver gang kr. 150,00.

G. Toldassistenter.

Grundløn . . . . . kr. 1 500,00
Hertil kommer 2 alderstillæg efter 3 og 6 aars tjeneste, hver gang kr. 200,00.

H. Toldopsynsmænd I.

Grundløn , ... kr. 1 300,00
Hertil kommer 3 alderstillæg efter 5, 10 og 15 aars tjeneste, hver gang kr. 150,00.

I. Toldopsynsmænd II.

Grundløn . . . . . kr. 1 000,00
Hertil kommer 2 alderstillæg efter 3 og 6 aars tjeneste, hver gang kr. 150,00.

Ved overgang til stilling, som hører under høiere lønningsklasse, hvis begynderløn er lavere end den, vedkommende funktionær allerede oppebærer, beholder han samme avlønning, saafremt der i den nye lønningsklasse gives en tilsvarende lønningssats, men oppebærer ellers den sats i den høiere lønningsklasse, som ligger nærmest over den avlønning, vedkommende oppebar i sin tidligere stilling.

[1]) Se St.prp. nr. 16 og St.prp. nr. 1, hovedp. III, kap. 1, tit. 1—4. Dok. nr. 27. Indst. XXXIV. St.tid. side 1086—1131.

31 mai. **Kongelig resolution,** hvorved bl. a. bestemmes, at de i generalforsamling i Rena øl- og vinsamlag den 30 mars 1912 vedtagne og av Aamots herredsstyre i møte den 22 april næstefter godkjendte vedtægter for samlaget i medhold av § 23 i lov om salg og skjænkning av brændevin m. v. av 17 mai 1904 med en enkelt forandring stadfæstes som gjældende indtil videre, dog ikke for længere tid end til utgangen av aaret 1916.

31 mai. **Kongelig resolution,** hvorved der meddeles approbation paa de i fællesmøte den 10 februar 1912 vedtagne omarbeidede statutter for »Lømsen hestkasse« i Nordre Trondhjems amt, dog med en enkelt forandring.

31 mai. **Kongelig resolution,** hvorved der meddeles approbation paa den i generalforsamling den 16 mars 1912 vedtagne forandring i § 10 i den for Nordre Aurdals gjensidige brandforsikingsforening for bygninger ved høieste resolution av 22 juni 1894, jfr. høieste resolution av 20 mai 1902, approberte plan, samt i § 10 i den for Nordre Aurdals gjensidige brandforsikringsforening for løsøre ved høieste resolution av 22 juni 1894, jfr. høieste resolution av 5 januar 1903, approberte plan, saaledes at de nævnte foreninger fremdeles kan nyde godt av de ved lovene av 9 august 1839 og 4 august 1845 hjemlede forrettigheter.

31 mai. **Kongelig resolution,** hvorved der meddeles approbation paa den i generalforsamling den 9 april 1912 vedtagne nye plan for Inderøens brandassuranseforening, saaledes at foreningen fremdeles kan nyde godt av de ved lovene av 9 august 1839 og 4 august 1845 hjemlede forrettigheter.

31 mai. **Kongelig resolution,** hvorved bestemmes:

1. At lensmandsbestillingene Aurland og Nærøen i Nordre Bergenhus amt fra 1 juli 1912 at regne slaaes sammen til én bestilling under navn av Aurlands lensmandsbestilling.
2. At der av den for bestillingene bevilgede faste løn av statskassen kr. 1 450,00 — under forbehold av Stortingets revision — tillægges lensmanden i den ved sammenslutningen fremkomne Aurlands lensmandsbestilling kr. 1 000,00 som fast aarlig løn, mens de overskytende kr. 450,00 inddrages.
3. — — — — —

1 juni. **Rundskrivelse** fra Arbeidsdepartementet til amtmændene:

Paa foranledning har den Almindelige Brandforsikringsindretning i skrivelse av 26 mars 1912 angaaende varmtvandsledningers avstand fra træverk uttalt, at Indretningen for sit vedkommende intet vil ha at erindre mot, at avstanden

fra træverk saavel for varmtvandsledninger som for dampled- 1 juni.
ninger med lavt tryk (damp av ikke høiere temperatur end 106° C.) sættes til halvparten av den avstand, som er fastsat for dampledninger i den almindelige bygningslovs § 66, passus 3.

At sløife enhver avstandsbestemmelse i tilfælde, hvor kun varmt vand anvendes i ledningene, kan derimot, tilføier Brandforsikringsindretningen, ikke anbefales.

Skrivelse fra Finansdepartementet til amtmanden i Søndre 3 juni.
Trondhjems amt, hvori uttales, at der mot en skatyders protest ikke antages at være adgang til at omgjøre en foretat opnævnelse av medlemmer av en overskattekommission, forutsat at der ikke indtræder lovlig forfaldsgrund for noget av medlemmerne. Det bemerkes, at den omstændighet, at et opnævnt medlem av en overskattekommission har forrettet som saadan ved behandlingen av samme skatyders ligning for et tidligere aar, ikke antages at gjøre ham inhabil og saaledes heller ikke medfører krav paa fritagelse for hvervet.

Stadfæstelse — meddelt av Kirkedepartementet — paa 4 juni.
1) det i henhold til grosserer I. M. Bjerchs testamente av 16 juni 1899 oprettede »Grosserer I. M. Bjerchs legat« til forskjellige velgjørende øiemed inden Drammens kommune, fortrinsvis til opdragelse av trængende barn i sedelighet, orden, renlighet og arbeidsomhet samt oplærelse av tjenestepiker i husholdning og bedre matlagning; 2) de for nævnte legat under 21 mars 1912 utfærdigede statutter.

Stadfæstelse — meddelt av Kirkedepartementet — paa det 4 juni.
av frk. Margrethe Eger ved testamente av 29 oktober 1910 oprettede »Frøken Margrethe Egers legat« til fordel for værdige trængende ugifte damer eller enker, hjemstavnsberettiget i Kristiania samt paa de for dette legat under 1 mai 1912 utfærdigede statutter.

Stadfæstelse — meddelt av Kirkedepartementet — paa 4 juni.
»Legatet til norsk ungdoms fagutdannelse«, oprettet av oberstløitnant Edvard Nicolai Finne og hustru Christiane Annette, f. Glad, ved testamente av 6 juni 1870 og tillæg av 28 februar 1897, samt paa de for dette legat under 29 april 1912 utfærdigede statutter.

Skrivelse fra Finansdepartementet til amtmanden i Søndre 4 juni.
Trondhjems amt, hvori uttales, at der efter den nugjældende landskattelovs § 17, byskattelovens § 9, næstsidste led, ikke antages at være adgang til at skatlægge utskibning av varer, producert i utlandet, idet denne bestemmelse

4 juni. antages at forutsætte, at varerne maa være tilvirket her i riket, jfr. høiesteretsdom av 21 mars 1908, indtat i Retstidende for 1908 side 317. Den samme regel maa gjælde efter de nye skattelove av 18 august 1911, for landet § 18, for byene § 13, begges sjette led. Forsaavidt vedkommende utenlandske producent her i riket maatte besidde »anlæg for utførsel«, jfr. sidstnævnte loves § 18 og § 13, andet led, litr. e (saasom brygger med læsseapparater, varehus o. l.), vil han være skattepligtig for den formue og indtægt, som maa ansees for knyttet til dette anlæg.

7 juni. **Kongelig resolution,***) hvorved der i henhold til lov av 6 juli 1891 om politivedtægter for rikets herreder og lov av 22 mai 1875 om offentlige forestillinger m. v. meddeles stadfæstelse paa den av herredsstyret for Lille-Elvedalens herred, Hedemarkens amt, under 7 august 1911 og 23 mars 1912 fattede beslutning om nye politivedtægter, som skal træde istedenfor de ved kongelig resolution av 17 februar 1894 stadfæstede politivedtægter for herredet.

7 juni. **Kongelig resolution,****) hvorved kongelig resolution av 3 januar 1912 om stadfæstelse av nye politivedtægter for Tromsø by forandres saaledes, at den under 23 juli 1900 stadfæstede vedtægt for byen om salg av tobak til barn m. v. fremdeles forblir gjældende.

7 juni. **Kongelig resolution,*****) hvorved der i henhold til lov til beskyttelse av barn mot bruk av tobak av 19 april 1899 meddeles stadfæstelse paa den av herredsstyret for Fosnes herred, Nordre Trondhjems amt, den 19 april 1912 fattede beslutning til vedtægt for herredet angaaende salg av tobak til barn m. v.

7 juni. **Kongelig resolution,*****) hvorved bestemmes:

1. I henhold til lov til beskyttelse av barn mot bruk av tobak av 19 april 1899 meddeles stadfæstelse paa en av herredsstyret for Ytre Holmedals herred den 19 april 1912 fattet beslutning til vedtægt for herredet angaaende salg av tobak til barn m. v.
2. Vedtægten træder i kraft den 1 juli 1912.

7 juni. **Kongelig resolution,****) hvorved der i henhold til § 3 i lov angaaende særegne foranstaltninger mot tuberkuløse sygdomme av 8 mai 1900, jfr. §§ 4 og 11 i lov om sundhets-

---

*) Bekjendtgj. 10 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 22, hvor de nye vedtægter er indtat.
**) Bekjendtgj. 10 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 22.
***) Bekjendtgj. 10 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 22, hvor vedtægten er indtat.

kommissioner m. v. av 16 mai 1860, meddeles approbation paa nedenstaaende av herredsstyret for Vemundviks herred, Nordre Trondhjems amt, i møte 27 april 1912 fattede beslutning om ordningen av meddelelsespligten, naar en tuberkuløs syk forandrer bopæl: 7 juni.

»Tuberkuløse sykes flytning skal anmeldes til helseraadets ordfører av den, fra hvem den syke flytter«.

Kongelig resolution,*) hvorved der i medhold av § 6 i lov om vernskogens bevarelse og mot skogens ødelæggelse m. v. av 8 august 1908 meddeles approbation paa de av herredsstyret for Meldalens herred, Søndre Trondhjems amt, i møte den 1 april 1912 besluttede nye skogvedtægter for herredet. 7 juni.

Kongelig resolution,**) hvorved der i henhold til lov om brandvæsenet av 15 august 1908 §§ 1, 19 og 67, jfr. ildsfarlighetsloven av 3 mai 1871 § 24, meddeles stadfæstelse som gjældende indtil videre paa de av Sannesund—Greaakers bygningsrepræsentantskap i møte den 27 april 1912 vedtagne tilllægsbestemmelser til brandloven, forsaavidt Sannesund—Greaakers brand- og bygningskommune angaar. 7 juni.

Kongelig resolution,***) hvorved der i henhold til lov om brandvæsenet av 15 august 1908 §§ 19 og 67, jfr. § 16, meddeles godkjendelse som gjældende indtil videre av det av Namsos bystyre i møte den 29 november 1911 vedtagne reglement for feiervæsenet sammesteds. 7 juni.

Kongelig resolution, †) hvorved der i henhold til skattelov for byene av 18 august 1911 § 6 meddeles stadfæstelse paa de av Hortens bystyre i møter den 28 mars og 23 mai besluttede vedtægter om taksering til eiendomsskat av faste eiendomme i kjøpstaden. 7 juni.

Kongelig resolution, hvorved der fastsættes instruks overensstemmende med et fremlagt utkast angaaende Sjøfartskontorets befatning med skadesakers behandling m. v. i henhold til lov av 18 august 1911 om ulykesforsikring for sjømænd. 7 juni.

---

*) Bekjendtgj. 10 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 22, hvor de nye vedtægter er indtat.

**) Bekjendtgj. 10 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 22, hvor tillægsbestemmelserne er indtat.

***) Bekjendtgj. 10 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 22, hvor reglementet er indtat.

†) Bekjendtgj. 10 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 22, hvor vedtægtene er indtat.

7 juni. **Kongelig resolution**, hvorved det i henhold til lov om geistlige embedsmænds og kirkesangeres lønning av 14 juli 1897, § 32, 3dje led, tillates, at det beløp, hvormed indtægtene av Glemminge sognekald i Kristiania stift overstiger kr. 4000,00 aarlig, indtil videre tillægges den i prestegjeldet ansatte hjelpeprest til forbedring av hans løn.

7 juni. **Kongelig resolution**, hvorved bestemmes:

A. At forretningene som auktionsforvalter i Bergen fra 1 juli 1912 utskilles fra magistraten og henlægges indtil videre til byskriveren, som fra samme tid indtil videre oppebærer den vedkommende magistratsembedsmand under forbehold av Stortingets revision for nævnte forretningers utførelse bevilgede kontorholdsgodtgjørelse av statskassen kr. 900,00 aarlig.

B. At forretningsordenen og forretningsfordelingen inden Bergens magistrat fra 1 juli 1912 og indtil videre blir som følger:

1) De under magistraten hørende forretningsgrener fordeles mellem magistratens embedsmænd saaledes, at enhver av dem er chef for en bestemt avdeling av magistraten. Enhver bestyrer de hans avdeling tillagte anliggender selvstændig og paa eget ansvar.

Uuder magistratens 1ste avdeling, som forestaaes av første-borgermesteren, hører:

Finans- og regnskapsvæsenet, skatte- og ligningsvæsenet, matrikelvæsenet, byens eiendomme, som ikke sorterer under særskilte administrationsgrener, folkeregister og statistik, mandtal og valg, derunder lagrettes-mandtallet og jury-mandtallet, det i lov om jordsfredning av 16 mai 1860 § 42 raadstuskriveren tillagte og ved lov av 17 mai 1890, jfr. kongelig resolution av 3 september s. a., til magistraten overførte hverv, ulykkesforsikring for fiskere, pensionsvæsenet og andre spørsmaal vedkommende byens bestillingsmænd i almindelighet, elektricitetsverket og gasverket, byens retssaker i almindelighet, saker angaaende videnskap og kunst samt fremme iøvrig av almendannelse. Videre har chefen for denne avdeling at avgi erklæring om enhver sak, som skal forelægges kommunestyret, og som er av større økonomisk betydning for kommunen.

Under magistratens 2den avdeling, som forestaaes av en borgermester, hører:

Bygningstilsynet, opmaalings- og reguleringsvæsenet, brand- og feiervæsenet, vand- og kloakvæsenet, renova-

tionsvæsenet, vei- og brolægningsvæsenet, gatebelysningen, havnevæsenet, justis- og politivæsenet, saker angaaende borgerlige næringer, indkvarteringen, utskrivningsvæsenet, torvhandelen, stadsveieriet og overmaaleriet. 7 juni.

Under magistratens 3dje avdeling, som forestaaes av en borgermester, hører:

Kirkelige anliggender, derunder indbefattet begravelsesvæsenet, skolevæsenet, derunder indbefattet vergeraadet, legatvæsenet, inspektion av stiftelser o. l., formynderivæsenet, folkekjøkkenet, sundhetsvæsenet, riksforsikringsanstaltens tilsynskontor, kredssykekassen, arbeidsledighetskasser, arbeidskontoret, fabriktilsynets anliggender, arvesaker, fattigvæsenet, arbeidsanstalten.

Hvor en sak ikke indgaar under nogen avdelings forretningskreds, bestemmer den samlede magistrat, av hvilken avdeling den blir at behandle. Er der tvil om fordelingen, kan spørsmaalet forelægges for vedkommende regjeringsdepartement.

2) I den samlede magistrat blir at foreta de saker, som ifølge lov, ældre fundasmæssige bestemmelser eller overøvrighetens begjæring der skal behandles. Likesaa blir i den samlede magistrat at behandle og drøfte saker, som angaar flere magistratsavdelinger, eller som findes at være av mere almen betydning for kommunen og dens økonomi. Til dette øiemed har første-borgermester at sammenkalde møter av borgermestrene saa ofte, som der maatte foreligge saker av den nævnte beskaffenhet, og regelmæssig mindst én gang om maaneden.

3) I de tilfælde, hvor en sak efter lov eller anden gyldig bestemmelse skal avgjøres ved beslutning av magistrat og formandskap i forening eller av begge disse autoriteter i forening med andre, deltar samtlige magistratsmedlemmer i beslutningen.

4) Den borgermester, som er chef for 2den avdeling, er medlem av reguleringskommissionen, veibestyrelsen, havnestyret og indkvarteringskommissionen. Den borgermester, som er chef for 3dje avdeling, er medlem av kirketilsynet, sundhetskommissionen og fattigstyret samt deltar i folkeskolestyret og i bestyrelsen for de andre skoler, hvortil et magistratsmedlem skal tilforordnes.

5) Som følge av foranstaaende bestemmelser ophæves fra 1 juli 1912 kongelig resolution av 3 september 1890, forsaavidt angaar forretningsordenen og forretningsfor-

7 juni. delingen inden Bergens magistrat (resolutionens litra B), med tillægsresolutioner av 4 juli 1893, 23 mars 1895 og 21 februar 1905.

7 juni. **Kongelig resolution**, hvorved Stortingets beslutning[1]) av 12 mars 1912 angaaende regulativ for mønstringsvæsenet tages tilfølge.

7 juni. **Kongelig resolution**, hvorved Stortingets beslutning[2]) av 24 mai d. a. angaaende toldvæsenets faste lønninger m. v. i budgetaaret 1 juli 1912—30 juni 1913 tages tilfølge.

7 juni. **Kongelig resolution**, hvorved de i generalforsamling i Mandals øl- og vinsamlag den 29 mars 1912 vedtagne og av Mandals bystyre i møte den 20 mai næstefter godkjendte vedtægter for samlaget i medhold av §§ 23 og 35 i lov om salg og skjænkning av brændevin m. v. av 17 mai 1904 stadfæstes som gjældende indtil videre, dog ikke længer end til utgangen av aaret 1915.

7 juni. **Kongelig resolution**, hvorved der meddeles approbation paa den i generalforsamling den 1 april 1912 vedtagne forandring i §§ 3 og 4 i den for Jølster gjensidige brandforsikringsselskap ved høieste resolution av 20 mars 1902, jfr. kongelig resolution av 11 februar 1907 og 30 april 1910, approberte plan, saaledes at foreningen fremdeles kan nyde godt av de ved lovene av 9 august 1839 og 4 august 1845 hjemlede forrettigheter.

7 juni. **Stadfæstelse** — meddelt av Kirkedepartementet — paa »Fondet til fremme av unge døves utdannelse i haandverk, landbruk og manuelle færdigheter« (dannet i

---

[1]) Se St. prp. nr. 1, hovedp. VII, kap. 7, tit. 7. Indst. S. nr. 47, St.tid. side 409—410,

[2]) Se St.prp. nr. 1, hovedp. X, kap. 2, tit. 1. Indst. S. XXXIII A. St.tid. side 1705—1710.

Der besluttedes bl. a.:

Stortinget samtykker i, at der fra 1 juli 1912 oprettes:

a. 2 toldopsynsmandsposter i det søndenfjeldske grænsedistrikt (Sarpsborgs toldsted) og 5 toldbetjentposter, 1 toldassistentpost og 3 toldopsynsmandsposter I i det søndenfjeldske grænsedistrikt (Kristiania jernbanestation).

b. 1 toldassistentpost i Kristiania tolddistrikt (Drøbaks toldsted).

c. 1 toldassistentpost i Larviks tolddistrikt (Drammens toldsted).

d. 1 toldassistentpost i Stavanger tolddistrikt (Sandnes toldsted), 5 toldopsynsmandsposter I i Stavanger tolddistrlkt (Stavanger toldsted) og 1 toldopsynsmandspost I i Stavanger tolddistrikt (Haugesunds toldsted).

e. 1 toldbetjentpost i Trondhjems tolddistrikt (Aalesunds toldsted), 2 toldbetjentposter i Trondhjems tolddistrikt (Trondhjems toldsted) samt 1 krydsbetjent i samme distrikt.

1895 efter indbydelse av en del for de døves vel interesserte mænd og kvinder) samt paa de for dette fond under 28 februar 1912 utfærdigede statutter. 7 juni.

Stadfæstelse — meddelt av Kirkedepartementet — paa det i henhold til Christen Johnsen Grimeruds testamente av 25 mars 1903 oprettede »Christen Grimeruds legat for Stange prestegjeld« og paa de for dette legat utfærdigede statutter. 7 juni.

Stadfæstelse — meddelt av Kirkedepartementet — paa det av Inge Halvorsdatter Hjermstad ved testamente av 1 mars 1900 oprettede »Halvor og Inge Hjermstads legat« til fordel for trængende av Tangen sogn i Stange prestegjeld samt paa de for dette legat utfærdigede statutter. 7 juni.

Skrivelse fra Arbeidsdepartementet, Poststyrelsen, hvori meddeles, at ifølge skrivelse av 1 d. m. fra Utenriksdepartementet har De forenede Stater og spansk Guinea tiltraadt den i Berlin den 3 november 1906 avsluttede radiotelegrafoverenskomst. 7 juni.

Stadfæstelse — meddelt av Kirkedepartementet — paa det av godseier C. Wedel-Jarlsberg ved gavebrev av 23 mars 1909 oprettede »Carl Wedel-Jarlsberg og hustrus legat for gamle veltjente arbeidere i Stange« og paa de for dette legat under 24 februar 1912 utfærdigede statutter. 11 juni.

Skrivelse fra Justisdepartementet til amtmanden i Hedemarkens amt, hvori departementet i anledning av forespørsel fra ordføreren i en by uttaler, at budet i byformandskapslovens § 38 om møternes offentlighet efter sin ordlyd kun gjælder repræsentantenes møter og ikke kan utvides til ogsaa at gjælde møter av formandskapet. Dettes forhandlinger er saaledes ikke bestemt at skulle være offentlige, og det antages derfor heller ikke at være rigtig, at der meddeles referat av de i formandskapets møter faldne uttalelser. 13 juni.

Skrivelse fra Handelsdepartementet til toldkassereren i Florø, hvori der i anledning av en forespørsel om, hvorvidt et seilskib ved avrigning av dets seilgafler, mastebomme og mastestænger kan ansees som avrigget lægter og derved kræves utslettet av registret —, meddeles, at departementet ikke antar, at saa er tilfælde. 13 juni.

For at et seilskib skal kunne utslettes av skibsregistret som avrigget til lægter, er det ikke nok at der foretages en mere midlertidig borttagelse av riggens løse dele, hvorefter skibet uten særlig vanskelighet atter kan omgjøres til seilskib. Det

13 juni. maa hertil kræves en saa omfattende fjernelse av de til seilføring bestemte skibsdele, at det praktisk talt maa ansees utelukket, at skibet paany vil kunne bli oprigget til fart ved egen kraft.

14 juni. Nr. 1. **Lov** *) [1]) om anlæg av taugbaner og løipestrenger.

§ 1. Taugbaner skal, selv om de ikke er til almindelig benyttelse, og selv om der til deres anlæg ikke kræves avstaaelse av andenmands eiendom, ikke kunne anlægges eller tages i bruk uten tilladelse av Kongen og paa vilkaar, som deri fastsættes (jfr. dog § 3).

Tilladelsen skal i tilfælde gives for et bestemt antal aar.

§ 2. Ønskes en taugbane anlagt over andenmands eiendom, kan Kongen meddele saadan tilladelse for et bestemt antal aar. Naar det undtagelsesvis for anlæggets fremme ansees nødvendig at erhverve raadighet over andenmands eiendom til utgangspunkt eller endestation for taugbanen eller til begge dele, skal grundeieren, om han maatte finde sig bedst tjent dermed, kunne kræve, at der i saa fald sker ekspropriation til eiendom. Tilladelsen maa i det hele alene gives, naar anlægget er av betydelig interesse for driften av bergverk, hytteverk, grube, stenbrud, industrielt anlæg, gaardsbruk, skogeiendom eller i andre lignende tilfælde, og nytten for den eller dem, som vil anlægge taugbanen, antages at være overveiende i forhold til den skade eller ulempe, som derved vil forvoldes.

Med hensyn til anbringelse av taugbane over, under, langs eller umiddelbart ved offentlig vei paa landet blir at forholde overensstemmende med, hvad der er fastsat i veilovgivningen.

§ 3. Taugbaner under 2 kilometers længde, som nogen anlægger helt over sin egen grund, er undtat fra bestemmelsen i § 1.

§ 4. Den, som ønsker tilladelse efter § 1, har til vedkommende regjeringsdepartement at indsende andragende ledsaget av beskrivelse av anlægget med planer, tegninger, overslag og øvrige fornødne oplysninger.

Den, som ønsker tilladelse efter § 2, har derhos at indsende opgave over de fordele, som ved foretagendet antages at ville vindes, og en saavidt mulig specifisert angivelse av de eiendomsrettigheter, som ved foretagendet antages at maatte avstaaes eller lide indskrænkning.

§ 5. Uten eierens og — i tilfælde — brukerens samtykke maa taugbane i almindelighet ikke anlægges over hus,

---

*) Bekjendtgj. 17 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 23.

[1]) Stort. besl. 23 mai. Se Ot. prp. nr. 13 for 1911. Indst. O. nr. 76 for 1911 og indst. O. nr. 26 for 1912. St.tid., forh. i Ot. s. 472—484 og 663; i Lt. s. 154—167 og 168.

hvor mennesker til stadighet — i kortere eller længere tid — opholder sig, eller et samme tilliggende uthus, gaardstun, indhegnet have, eller over ubebygget grund, som ligger saadant hus eller tun nærmere end 25 meter. 14 juni. Nr. 1.

Undtagelse fra denne regel tilstedes alene, naar det godtgjøres, at vedkommende anlæg ikke paa anden maate uten uforholdsmæssige ulemper vil kunne fremmes, og at fordelene ved anlægget er overveiende i forhold til den skade eller ulempe, som derved vil forvoldes.

§ 6. Naar tilladelse efter § 2 meddeles, skal samtidig fastsættes planen for arbeidets utførelse og de sikkerhetsforanstaltninger, som til beskyttelse av andre interesser antages nødvendige til betryggelse mot skade, som maatte foranlediges ved bruken av taugbanen.

Den saaledes fastsatte plan maa senere ikke fravikes uten særskilt kongelig tilladelse.

Kongen er altid berettiget til at paabyde saadanne ændringer, som efter indvunden erfaring under anlæggets drift maatte vise sig paakrævet av hensyn til offentlige eller private interesser.

§ 7. Naar saadan tilladelse som i § 2 nævnt er meddelt, pligter enhver mot erstatning, hvis størrelse i mangel av mindelig overenskomst bestemmes ved skjøn, saavel at avstaa den fornødne grund som at finde sig i den skade eller ulempe, som foretagendet maatte medføre for eiendom eller eiendomsherligheter.

§ 8. Ret til at lægge løipestreng over andenmands grund, i tilfælde ogsaa med ret til at disponere over nødvendig tomt til strengens fæste, avlastningsplads og fremkomstvei til samme, kan erhverves, naar det ved skjøn godtgjøres, at løipestrengen for vedkommende er av væsentlig interesse, og fordelene ved anlægget er av overveiende betydning i forhold til den skade eller ulempe, som derved vil forvoldes.

I dette tilfælde avgjør — i mangel av mindelig overenskomst — skjønnet utstrækningen av den grund, som skal kunne disponeres til løipestrengens anlæg m. v., og fastsætter erstatningen herfor samt for den ulempe, der maatte bevirkes ved anlægget, og bestemmer tillike, hvilke sikkerhetsforføininger der skal træffes. Løipestreng skal under ingen omstændighet føres over hus, hvor mennesker til stadighet — i kortere eller længere tid — opholder sig, eller et samme tilliggende uthus, gaardstun, indhegnet have eller over ubebygget grund, som ligger saadant hus eller tun nærmere end 60 meter, uten eierens og — i tilfælde — brukerens samtykke.

Med hensyn til anbringelse av løipestreng over, under, langs eller umiddelbart ved offentlig vei paa landet blir at forholde overensstemmende med, hvad der er fastsat i veilovgivningen.

14 juni. Nr. 1.

Uten tilladelse av vedkommende myndighet kan løipestreng ikke krydse, berøre eller anlægges i generende nærhet av offentlig jernbane, kanal, havn eller staten tilhørende telegraf- eller telefonlinjer. I tilfælde er løipestrengens eier underkastet de bestemmelser, som av vedkommende myndighet maatte træffes, og har at utrede de med anordningenes iverksættelse forbundne utgifter.

Eier av grund, hvorover løipestreng føres, kan kræve bruken av løipestrengen indskrænket til visse tider av aaret og visse dage, og eieren av løipestrengen skal tilpligtes at underrette grundeieren eller brukeron om, naar benyttelsen foregaar.

I mangel av mindelig overenskomst fastsættes reglerne for benyttelsen av skjønnet.

§ 9. Naar der til taugbane benyttes taug eller traade av metal, maa disse og de i forbindelse med dem værende metaldele sættes i elektrisk, godt ledende og varig forbindelse med jord ved hjelp av metalledning med mindst 25 mm.^{2} tversnit. Saadan jordforbindelse maa beskyttes mot beskadigelse eller brud ved passende indklædning paa utsatte steder.

Taugbane og løipestreng maa ikke anlægges inden en avstand av 20 m. fra nogen bestaaende elektrisk luftledning, uten at der træffes saadanne sikkerhetsforanstaltninger, at den elektriske ledning er beskyttet mot beskadigelse fra taugbanen eller løipestrengen. Forsaavidt den elektriske ledning fører sterkstrøm med høi spænding, maa der træffes saadanne foranstaltninger, at taugbane eller løipestreng, som blir anlagt nærmere end 20 m. fra denne, er sikret mot overledning av elektrisk strøm i deres metaldele.

Løipestreng av metal, der anbringes nærmere end 20 m. fra forhaandenværende sterkstrømsledning med høi spænding, maa sættes i elektrisk godt ledende og varig forbindelse med jord paa samme maate som ovenfor bestemt for taugbane.

Taugbane eller løipestreng, der anlægges inden en avstand av 20 m. fra nogen elektrisk ledning, skal anmeldes til vedkommende tilsynsmand ved elektricitetsvæsenet, forat denne kan faa anledning til at undersøke, om særlige sikkerhetsforanstaltninger er paakrævet til beskyttelse saavel for taugbanen som for det elektriske anlæg. Taugbanens eller løipestrengens eier er i tilfælde forpligtet til at utføre, hvad der av tilsynsmanden maatte paalægges ham, og at bære de dermed forbundne utgifter.

§ 10. Erstatning, som bestemmes ved skjøn i henhold til §§ 7 og 8, skal, undtagen for det i § 2, 2det punktum, omhandlede tilfælde, at eieren kræver ekspropriation til eiendom, fastsættes til et visst beløp pr. kalenderaar, og maa være betalt for det første løpende aar, før anlægget iverksættes, og likeledes senere forskudsvis for hvert følgende aar, indtil anlægget er borttat.

Erstatningsbeløpet tilfalder i almindelighet grundeieren. 14 juni.
Hvis nogen anden har bruksret til eiendommen, og eieren ved Nr. 1.
mindelig overenskomst — mot eller uten vederlag — avstaar eller indrømmer raadighet over grunden til anlæg av taugbane eller løipestreng, kan brukeren ved skjøn kræve fastsat den erstatning, han i tilfælde maatte tilkomme av grundeieren. Ved tvungen erhvervelse bestemmer paa samme maate skjønnet, hvor stor del av erstatningen brukeren tilkommer.

Enhver er pligtig til at finde sig i, at taugbaner eller løipestrenger utstikkes over hans eiendom. Voldes skade for eier eller bruker, svares erstatning, som i mangel av mindelig overenskomst fastsættes ved skjøn.

§ 11. Naar mindst 10 aar er hengaat siden sidst avholdte skjøn i henhold til §§ 7 og 8, kan grundens eier eller bruker saavelsom anlæggets eier forlange nyt skjøn avholdt til fastsættelse av den aarlige erstatnings størrelse.

§ 12. Naar ved en taugbane, til hvis anlæg der i medhold av §§ 2 og 7 er meddelt raadighet over andenmands grund, den i tilladelsen satte tidsfrist er utløpet, uten at tilladelsen er forlænget, eller uten at der efter de for tilladelsen stillede vilkaar er foretat indløsning av taugbanen, pligter dennes eier at ryddiggjøre grunden inden en av vedkommende regjeringsdepartement fastsat frist. Oversittes denne, kan grundens eier foreta det fornødne paa taugbane-eierens bekostning.

Det samme gjælder, saafremt taugbanen nedlægges før utløpet av den i tilladelsen for anlægget satte tidsfrist, og heller ikke i dette tilfælde indløsning er foretat. Taugbane-eieren pligter da at erlægge erstatning i henhold til § 10 i 1 aar, efterat grunden er ryddiggjort.

§ 13. Naar mindst 10 aar er hengaat siden sidst avholdte skjøn, kan grundens eier forlange, at det ved skjøn avgjøres, hvorvidt betingelserne efter § 8 for anlæg av løipestreng fremdeles er tilstede. Findes det, at disse ikke længer er tilstede, skal skjønnet bestemme, at løipestrengen av dens eier skal fjernes inden en viss frist. Oversittes denne, kan grundens eier fjerne anlægget paa dets eiers bekostning.

§ 14. For skyldig aarlig erstatning efter § 10, jfr. § 12, sidste punktum, haves pantesikkerhet i vedkommende anlæg efter samme regler, som gjælder for eiendomsskatter.

Det samme gjælder for de utgifter til kontrol med en taugbane, som paalægges dennes eier gjennem de efter § 1 opstillede vilkaar for tilladelsen.

§ 15. Forsaavidt skjøn i henhold til meddelt kongelig tilladelse ikke er tilstevnt inden 1 aar fra resolutionens avgivelse, kan foretagendet ikke iverksættes, før ny tilladelse er erhvervet. Efterat endelig skjøn er avholdt, maa anlægget iverk-

14 juni. Nr. 1.

sættes, for taugbanes vedkommende inden 1 aar, for løipestrengs vedkommende inden $^1/_2$ aar. Oversittes denne frist, maa, forsaavidt løipestreng angaar, nyt skjøn avholdes, og forsaavidt taugbane angaar, ny kongelig tilladelse erhverves og nyt skjøn avholdes.

§ 16. Skjøn, som avholdes med hjemmel av denne lov, avgives, forsaavidt ikke anderledes i loven er fastsat, under lensmandens bestyrelse av tre mænd. Overskjøn, som maa forlanges inden 14 — fjorten — dage efter skjønnets avholdelse, avgives under lensmandens bestyrelse av fem mænd.

Skjønsmændene opnævnes overensstemmende med lov om lagrettemænd av 28 august 1854 kapitel 3, jevnfør tillægslov av 8 juni 1907. Forkyndelse av skjønnets berammelse sker overensstemmende med reglerne i lov om forkyndelser, varsler i civile saker m. m. av 4 juni 1892. Alle vedkommende varsles. Varselsfrist gives som for varsel til forlikskommissionen bestemt.

I tilfælde av paaanke av avholdt skjøn sker denne til overretten.

Lensmanden tilkommer for forretningen betaling efter lov om betaling for offentlige forretninger av 6 august 1897 § 120, 1ste led, jfr. 3dje led.

Skal skjøn eller overskjøn avholdes i kjøpstad eller ladested, blir det at bestyre av den offentlige tjenestemand, til hvem saadanne forretninger i vedkommende kjøpstad eller ladested er henlagt, og avgives, naar det er underskjøn, av tre, og, naar det er overskjøn, av fem mænd, opnævnt overensstemmende med ovennævnte lov av 28 august 1854, kap. 3.

§ 17. Naar skjønnet vedrører flere tinglag, eller det av særegne grunde ansees hensigtsmæssig, kan utenbygds mænd opnævnes saavel til underskjøn som til overskjøn.

Vedrører skjønnet flere lensmandsdistrikter inden ett amt, kan amtmanden bemyndige samme lensmand til at bestyre forretningen i dens helhet.

§ 18. Ved skjønsforretningen bestemmer skjønsmændene, naar grund, som avstaaes, skal kunne tages i besiddelse.

Med hjemmel av endelig skjøn kan vedkommende eier eller bruker ved eksekutiv retshandling sættes ut av besiddelsen av det, som er skjønnets gjenstand.

Kræver grundeieren efter § 2, at der sker ekspropriation til eiendom, og eiendommen er beslaglagt eller beheftet, blir erstatningen ikke at utbetale grundeieren, medmindre alle vedkommende samtykker deri. Sker dette ikke, blir erstatningen, førend grunden kan tages i besiddelse, paa landet at nedsætte hos lensmanden, i byene hos den offentlige tjenestemand, til hvem tvangsfuldbyrdelsen paa vedkommende sted er henlagt, som igjen har at indsætte samme i sparebank, hvis plan er stad-

fæstet av Kongen. Beløpet blir staaende i banken, indtil det paa lovlig maate er avgjort, til hvem det skal utbetales. 14 juni. Nr. 1.

§ 19. Omkostningene ved de i nærværende lov omhandlede underskjøn betales av rekvirenten, som ogsaa betaler omkostningene ved overskjøn, forsaavidt dette er rekvirert av ham. Ellers bestemmer overskjønnet, hvem omkostningene ved dette skal paahvile.

Ved skjøn, som i henhold til § 10, 2det led (2det punktum), forlanges av brukeren, bestemmer skjønnet, hvorvidt og i tilfælde i hvilken utstrækning brukeren skal bære skjønsomkostningene.

Ved fornyede skjøn efter §§ 11 og 13 avgjør likeledes skjønnet, hvem der skal betale skjønsomkostningene.

§ 20. Er det ved skjøn bestemt, at betingelserne efter § 8 for ret til anlæg av løipestreng ikke er tilstede, mens overskjønnet kommer til motsat resultat, skal dette samtidig fastsætte utstrækningen av det, som skal avstaaes, erstatningens størrelse og de nødvendige sikkerhetsforføininger.

§ 21. Nærværende lov træder i kraft fra 1 juli 1912.

Fra samme tid ophæves lov av 8 juni 1907 om tillæg til jernbaneloven av 12 august 1848 og 23 april 1898, forsaavidt taugbaner angaar.

Lov *) [1]) om forandring i lov om visse valgdistrikters inddeling i valgkredser m. v. av 7 april 1906. 14 juni. Nr. 2.

§ 2 i lov om visse valgdistrikters inddeling i valgkredser av 7 april 1906 skal, forsaavidt angaar inddelingen av Hedemarkens amt, lyde saaledes:

Hedemarkens amt:

1ste kreds, Nordre Hedemarken:

Herredene Ringsaker, Furnes og Nes.

2den kreds, Søndre Hedemarken:

Herredene Vang, Løiten, Romedal og Stange.

3dje kreds, Vinger og Odalen:

Herredene Søndre Odalen, Nordre Odalen, Vinger og Eidskogen.

4de kreds, Solør:

Herredene Brandval, Grue, Hof, Aasnes og Vaaler.

5te kreds, Søndre Østerdalen:

Herredene Elverum, Trysil, Aamot og Stor-Elvedalen.

*) Bekjendtgj. 17 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 23.

[1]) Stort. besl. 12 juni. Se Ot. prp. nr. 22. Indst. O. nr. 48. St.-tid., forh. i Ot. s. 666—669; i Lt. s. 171.

14 juni. Nr. 2. 6te kreds, Nordre Østerdalen:

Herredene Sollien, Ytre Rendalen, Øvre Rendalen, Lille-Elvedalen, Tønset, Tolgen, Engerdalen og Kvikne.

14 juni. **Kongelig resolution,** *) hvorved den av Holmestrands bystyre under 29 november f. a. og 21 mai d. a. besluttede vedtægt om lukningstid for utsalgssteder i Holmestrand stadfæstes i henhold til lov om lukningstid for utsalgssteder av 31 mai 1900 som gjældende indtil videre.

14 juni. **Kongelig resolution,** **) hvorved nedenstaaende bemandingsbestemmelse, forsaavidt angaar maskinister paa norske dampskibe, stadfæstes i henhold til lov om statskontrol med skibes sjødygtighet av 9 juni 1903, kfr. lov av 18 september 1909, dens § 93, sidste led:

Bemandingsskala gjældende indtil videre for maskinister paa norske dampskibe

i henhold til § 93 i lov om statskontrol med skibes sjødygtighet av 9 juni 1903 med tillægslov av 18 september 1909.

Ethvert norsk dampskib skal ha ombord:

1. to maskinister, naar dets maskine indicerer 300 hestekræfter og derover eller — selvom maskinen er av mindre størrelse — naar det farer paa Middelhavet eller oversjøiske farvand.

   Regelen gjælder dog ikke skibe, hvis daglige fart, inclusive anløp, ikke overskrider 12 timer.

2. tre maskinister,
   a) naar maskinen indicerer 1000 hestekræfter og derover, og fartøiet er i uavbrutt[1]) fart mindst 3 døgn, eller
   b) naar maskinen indicerer 1200 hestekræfter og derover, eller
   c) naar fartøiet er passagerskib i kystrute, og dets maskine indicerer 500 hestekræfter eller derover, og fartøiet er i uavbrutt fart i mindst 8 døgn.

Dampskib i fart i tropiske farvand maa uten hensyn til maskinens størrelse ha tilstrækkelig maskinpersonale til, at maskinistene kan fordeles i mindst 3 vakter.

Den indicerte hestekraft skal beregnes efter følgende formler:

---

*) Bekjendtgj. 17 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 23, hvor vedtægten er indtat.

**) Bekjendtgj. 17 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 23.

[1]) »uavbrutt« regnes skibets fart, naar der ikke paa noget sted gjøres ophold utover 12 timer.

a) For en alm. 2 cylindret expansionsdampmaskine: 14 juni.

$$N_i = \frac{\sqrt[3]{P}(D^2\sqrt[3]{S} + 3H)}{540} \times 5{,}0$$

b) For en alm. 3 cylindret expansionsdampmaskine:

$$N_i = \frac{\sqrt[3]{P}.(D^2\sqrt[3]{S} + 3H)}{540} \times 5{,}5$$

hvor D = lavtrykcylinderens diameter i tommer, S = slagets længde i tommer, H = heteflaten i kvadratfot, P = sikkerhetsventiltrykket i pund pr. kvadrattomme. Heteflaten H indbefatter røroverflaten, fyrgangen og ildkasserne ned til i høide med ristflaten samt de bakre rørplater. Naar forcert (kunstig øket) træk anvendes, sættes 3,75 H istedenfor 3 H.

Disse bestemmelser træder i kraft straks.

Kongelig resolution, *) hvorved der i medhold av § 6 i lov om vernskogens bevarelse og mot skogens ødelæggelse m. v. av 8 august 1908 meddeles approbation paa de av herredsstyret for Holtaalens herred, Søndre Trondhjems amt, i møte senest den 14 mai 1912 besluttede vedtægter mot skogens ødelæggelse inden herredet. 14 juni.

Kongelig resolution, **) hvorved det i henhold til lov angaaende jagt og fangst av 20 mai 1899, § 44, bestemmes, at det for et tidsrum av 5 aar, regnet fra 1 januar 1912, skal være forbudt i Buskeruds amt at anvende snarer, faldstokker eller lignende fangstindretninger til fangst av hare, tiur, røi, aarfugl, hjerpe, rype og raphøns; dog kan efter oktober maaneds utgang snarer anbringes til fangst av rype i Sigdal og Krødsherreds herreder og til fangst av rype og hare i Hol, Nore, Flesberg, Opdal, Rollag og Veggli, Næs, Flaa, Gol, Hemsedal samt Aal herreder. 14 juni.

Kongelig resolution, *) hvorved det i henhold til skattelov for byene av 18 august 1911 § 6 meddeles stadfæstelse paa de av Sarpsborgs bystyre i møter den 21 mars og 29 mai d. a. besluttede vedtægter om taksering til eiendomsskat av faste eiendomme i kjøpstaden. 14 juni.

---

*) Bekjendtgj. 17 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 23, hvor vedtægtene er indtat.

**) Bekjendtgj. 17 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 23.

14 juni. **Kongelig resolution**, hvorved Utenriksdepartementet organiseres fast i overensstemmelse med den i St. prp. nr. 22, 1912 foreslaaede, ved Stortingets beslutning[1]) av 29 april d. a. godkjendte plan for Utenriksdepartementets organisation med følgende fast ansatte funktionærer og lønninger:

1	ekspeditionschef	kr. 6 000,00
4	byraachefer å kr. 4 000,00. . . .	» 16 000,00
1	første-arkivar	» 4 000,00
1	sekretær av 1ste klasse	» 2 800,00
4	sekretærer av 1ste kl. á kr. 2 400,00	» 9 600,00
5	sekretærer av 2den kl. å kr. 1 800,00	» 9 000,00
1	2den-arkivar	» 1 800,00
2	assistenter av 1ste kl. å kr. 18 00,00	» 3 600,00
1	assistent av 1ste klasse	» 1 500,00
1	assistent av 1ste klasse	» 1 200,00
2	assistenter av 2den kl. å kr. 1000,00	» 2 000,00
	Til sekretær tjenstgjørende i Norges Oplysningskontor for Næringsveiene anvendes indtil	» 2 400,00
		Kr. 59 900,00

14 juni. **Kongelig resolution**, hvorved Stortingets beslutning[2]) av 22 mai sidstleden om vedtagelse av lønsregulativ for

[1]) Se St. prp. nr. 22. Indst. S. nr. 143. St.tid. side 1238.

[2]) Se St. prp. nr. 1, hovedp. V, kap. 6. Indst. S. nr. 157. St.tid. side 1621—1624.

Der besluttedes bl. a.: Fra 1 juli 1912 gjælder følgende lønsregulativ for abnormskolernes haandgjerningslærere:

I. Haandverkslærere med fuld arbeidsdag (ɔ: 48 ukentlige timer):

begynderløn	kr. 1 200,00
efter 3 aar	» 1 350,00
» 6 -	» 1 500,00
» 9 -	» 1 700,00

Lærere i denne gruppe forutsættes pligtige til at undervise i det antal timer, som skolens ordning til enhver tid kræver, og forøvrig at utføre arbeide i skolens tjeneste efter vedkommende bestyrers anvisning.

II. Haandverkslærere, som har 20 eller færre ukentlige undervisningstimer:

Begynderløn kr. 0,75 pr. time, som efter 3, 6 og 9 aar stiger til henholdsvis kr. 0,85, kr. 0,95 og kr. 1,10 pr. time, aaret regnet efter 48 uker.

Begge grupper av haandverkere ansættes med 2 aars prøvetid, med forpligtelse til:

1. at gjøre indskud i skolens vikarkasse;
2. at indskyte i offentlig pensionskasse, om saa maatte bli bestemt;
3. at rette sig efter den for dem til enhver tid gjældende instruks;
4. at finde sig i noget kortere ferier end for det øvrige lærerpersonale bestemt.

abnormskolernes haandgjerningslærere samt om bevilgning av forøkede alderstillæg for en del lærere og lærerinder i abnormskolen tages tilfølge. 14 juni.

Kongelig resolution, hvorved der paa visse betingelser oprettes et nyt apotek i Drammen inden den del av Øvre Bragernes, som ligger vestenfor parken paa et av Justisdepartementet nærmere fastsat sted. 14 juni.

Kongelig resolution, hvorved det i medhold av lov om arbeidsformidling av 12 juni 1906 § 1 bestemmes, at der skal oprettes et offentlig kontor til formidling av arbeide av ethvert slags i følgende kommuner: 14 juni.

Aalesund, Haugesund, Hønefoss, Fredrikshald, Namsos, Tromsø og Tønsberg.

Kongelig resolution, hvorved der i henhold til § 55 i lov om havne- og ringevæsenet m. v. av 10 juli 1894 meddeles stadfæstelse som gjældende indtil videre paa det av Lillesands bystyre i møte den 1 mai 1912 vedtagne tillæg til de ved kongelig resolution av 29 mars 1906 stadfæstede takster for benyttelsen av det kommunale havnevæsens brygge i Lillesand. 14 juni.

Skrivelse fra Arbeidsdepartementet, Poststyrelsen, hvori meddeles, at ifølge skrivelse av 8 d. m. fra Utenriksdepartementet har Italien og Siam tiltraadt den i Berlin den 3 november 1906 avsluttede radiotelegrafoverenskomst. 14 juni.

Skrivelse fra Utenriksdepartementet: 17 juni.

Ifølge meddelelse fra det Schweiziske forbundsraad har Bulgarien ratifisert Genf-konventionen av 6 juli 1906 om forbedring av saarede og sykes skjæbne i arméer i felten.

Ratifikationsdokumentet er deponert i Forbundsraadets arkiv 30 mai—3 juni 1912.

Stadfæstelse — meddelt av Kirkedepartementet — paa forandringer i den ved kongelig resolution av 24 oktober 1906 stadfæstede fundas for »Børre R. Gjertsens legat for skogsaken paa Vestlandet«, hvorved legatets navn forandres til »Børre og Nancy Gjertsens legat til skogsaken paa Vestlandet« og dets kapital i henhold til Børre R. og Nancy Gjertsens livsarvingers gavebrev av 14 mars 1912 forhøies. 18 juni.

Stadfæstelse — meddelt av Kirkedepartementet — paa det av Hans Oppegaard ved gavebrev av 21 oktober 1911 oprettede »Hans Oppegaards legat til fordel for begavet ubemidlet ungdom i Vestre og Østre Gausdals herreder« samt pa dae for dette legat under 13 april 1912 utfærdigede statutter. 18 juni.

18 juni. **Skrivelse** fra Arbeidsdepartementet, Poststyrelsen, hvori meddeles, at ifølge skrivelse av 13 d. m. fra Utenriksdepartementet har republiken San Marino tiltraadt den i Berlin den 3 november 1906 avsluttede radiotelegrafoverenskomst.

19 juni. **Skrivelse** fra Utenriksdepartementet:

Ifølge meddelelse til Utenriksdepartementet fra legationen i Paris har Nederlandene under 8 ds. deponert sine ratifikationer til den internationale avtale av 4 mai 1910 angaaende bekjæmpelse av utbredelsen av uanstændige publikationer.

20 juni. **Skrivelse** fra Finansdepartementet til amtmanden i Finmarkens amt, hvori uttales, at det antages at være forutsætningen for bestemmelserne i den nye skattelov for landet av 18 august 1911 § 68, tredje led (bylovens § 60), at der til utførelsen av ligningsarbeidet for aaret 1913—14 ikke vælges helt ny ligningsnævnd. Som ligningsnævnd for nævnte aar maa i hvert distrikt forrette den for 1912 og 1ste halvaar 1913 forrettende ligningskommission dog med uttrædelse av den halvdel (i de øvrige amter den tredjedel) av dennes medlemmer, som har forrettet længst (lov om kommuneskattenes utligning i Finmarkens amt av 18 mai 1860 § 4) og med nyvalg av et saa stort antal medlemmer, at ligningsnævnden faar den sammensætning, som vedkommende herredsstyre maatte ha bestemt, jfr. landskattelovens § 68, første led. Med hensyn til fremgangsmaaten for ligningsnævndens sammensætning for 1914—15 henvises til bestemmelserne i samme paragrafs tredje led. Der maa vælges helt ny overligningsnævnd, jfr. de nye skattelove for landet § 90 og for byene § 82, idet funktionstiden for overligningskommissionens medlemmer efter de nugjældende skattelove for landet § 51 og for byene § 41 samt lov av 18 mai 1860 § 4 kun er ett aar.

21 juni. Nr. 1. **Lov** *) [1]) om veivæsenet.

Første del.

Om offentlige veier paa landet.

Kapitel I.

Om offentlige veiers inddeling, anlæg og nedlæggelse.

§ 1 [2]). Ved offentlige veier paa landet forstaaes veier, som staar til almenhetens bruk og vedlikeholdes ved foranstaltning av stat, amt eller herred samt er offentlig tilsyn undergit.

*) Bekjendtgj. 24 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 24.

[1]) Stort. besl. 14 mai. Se Ot. prp. nr. 14 for 1911 og 31 for 1909; dok. nr. 1 for 1912. Indst. O. XVI for 1911. St.tid., forh. i Ot. s. 60—284, 537—561; i Lt. s. 25—88, 167.

[2]) Jfr. § 10.

Disse veier er to slags:

1. Hovedveier, nemlig:
   a) vigtigere veier, som forbinder riket med naborike eller amter indbyrdes og
   b) veier, som inden et amt befordrer gjennemgangsfærdsel mellem to eller flere herreder eller tjener en væsentlig del av et herred som eneste eller vigtigste adkomst til by eller andet knutepunkt for færdsel.
2. Bygdeveier, hvortil regnes alle andre offentlige veier.

§ 2. Undersøkelse av nye hovedveianlæg iverksættes av den centralmyndighet, hvorunder veivæsenet er henlagt, eller av amtsveistyret efter indhentet samtykke av centralmyndigheten.

Anlæg av nye eller omlægning av ældre hovedveier med broer skal i almindelighet utføres for statskassens regning med eller uten distriktsbidrag efter beslutning for hvert enkelt tilfælde av vedkommende bevilgende myndigheter, hvem planer og overslag forelægges.

§ 3. Undersøkelse og planlæggelse av nye eller omlægning av ældre bygdeveier iverksættes av amtmanden efter vedkommende herredsstyres anmodning. Bygning av saadanne veier med broer blir efter beslutning av vedkommende herredsstyre, med eller uten bidrag av stat eller amt, at utføre efter amtmandens foranstaltning. Planer og overslag forelægges herredsstyret og i tilfælde amtstinget og Stortinget.

Bestemmelserne i nærværende paragraf skal ikke være til hinder for, at statsbidrag til bygdeveier under særlige forhold bevilges paa saadan maate, at bevilgningen ikke knyttes til bestemte anlæg, men blir at fordele mellem bygdeveianlæg inden vedkommende amt efter amtstingets nærmere bestemmelse.

§ 4. Ved anlæg av nye eller omlægning av ældre bygdeveier kan herredsstyret bestemme, at utgiftene i den utstrækning, hvori de bæres av vedkommende herred, helt eller delvis skal bestrides ved kjøring eller andet naturalarbeide av brukere av matrikulert jord efter deres eiendommes matrikelskyld.

Herredsstyret kan frita bruk av 25 øres skyld og derunder samt avsidesliggende gaarder for at yde naturalarbeide.

Forsaavidt omhandlede arbeider ikke er optat paa herredsbudgettet, [1]) kan herredsstyret bestemme, at der skal ydes et bidrag avpasset efter værdien av det arbeide, som i tilfælde vilde falde paa disse bruk.

Beslutningen skal indeholde bestemmelse om arbeidets fordeling mellem vedkommende brukere samt om forholdet mellem mands- og hestedagsverk og trænger for at være gyldig godkjendelse av amtsveistyret.

---

[1]) Jfr. skattelov for landet av 18 august 1911 (Nr. 8) § 140.

21 juni. Nr. 1.

§ 5. Naar et herred bestaar av flere sogn, kan vedkommende sogns formænd og repræsentanter beslutte, at utgiftene ved anlæg av ny eller omlægning av ældre bygdevei skal utredes av sognekommunen.

Hvad der i nærværende lov er bestemt om et herreds bygdeveier, gjælder ogsaa de her nævnte veier.

§ 6. Naar der fra mindst to tredjedele av de interesserte eiere og brukere av matrikulert jord eller anden fast eiendom til herredsstyret fremkommer forslag om oparbeidelse av offentlig bygdevei helt eller delvis ved bidrag fra de interesserte eiere og brukere av penger eller arbeide, og herredsstyret beslutter veien optat som bygdevei, skal det, forsaavidt mindst halvdelen av det forutsatte bidrag er vedtat, ved skjøn avgjøres, hvorledes det manglende bidrag skal fordeles mellem de interesserte. [1])

Ingen kan paalægges et større bidrag, end der svarer til den nytte, som skjønnet antar, han vil ha av anlægget med fradrag av hans frivillige bidrag. Naar dette iagttages, kan ved ansættelse av det tvungne bidrag ogsaa tages hensyn til vedkommendes økonomiske evne.

Hvilke eiere eller brukere av matrikulert jord eller anden fast eiendom er interessert i anlægget, avgjøres i tilfælde av tvist ved skjøn.

Utgiftene ved omhandlede skjøn bæres av herredet.

§ 7. Ældre hovedveier kan nedlægges som saadanne efter beslutning av vedkommende amtsting med stadfæstelse av Kongen.

Ældre bygdeveier kan nedlægges som saadanne efter beslutning av vedkommende herredsstyre med amtsveistyrets stadfæstelse.

§ 8. Finder amtsveistyret, efterat herredsstyret har uttalt sig, at en vei, som nedlægges, helt eller delvis er paakrævet som fremkomstvei, blir veien eller en nærmere bestemt del av denne at utlægge til almindelig bruk for de interesserte efter herredsstyrets nærmere bestemmelse.

Hvis dette ikke sker, kommer, forsaavidt ny vei anlægges, værdien av den gamle veigrund til avdrag i erstatningen for grundavstaaelse til det nye veianlæg over samme eiendom efter et ved overenskomst eller skjøn bestemt beløp.

Nedlagt vei, som ikke utlægges til almindelig bruk, og som heller ikke kommer til avdrag i anledning av nyt veianlæg, bør herredsstyret — uten eller mot vederlag — overdra til den eller de eiendomme, som støter til veien. Eieren av disse eiendomme kan forlange veigrunden avstaat mot godtgjørelse, bestemt ved skjøn.

---

[1]) Jfr. § 77.

Med hensyn til utgiftene ved skjønnet forholdes efter reglerne i § 65, andet avsnit. 21 juni. Nr. 1.

Gaar vei, som nedlægges, gjennem flere amter, og der opstaar tvist om anvendelsen av nærværende paragrafs første led, avgjøres tvisten av vedkommende regjeringsdepartement.

Bestemmelser efter nærværende paragraf træffes av vedkommende regjeringsdepartement, forsaavidt angaar veier, som baade er anlagt, og som vedlikeholdes utelukkende eller væsentlig for statens regning.

§ 9. Bygdevei eller privat vei kan efter at være godkjendt av amtmanden optages som hovedvei, naar beslutning herom fattes av amtstinget med stadfæstelse av Kongen.

Privat vei eller nedlagt hovedvei kan optages som bygdevei, naar herredsstyret herom fatter beslutning, og denne stadfæstes av amtmanden.

§ 10. I de amter, hvor de offentlige veier ved nærværende lovs ikrafttræden ikke er inddelt i hoved- og bygdeveier, skal saadan inddeling efter de i § 1 nævnte regler foretages inden en av Kongen fastsat frist.

Inddelingen foretages av amtstinget efter forslag av vedkommende herredsstyrer og amtsveistyret og trænger for at være gyldig stadfæstelse av Kongen.

§ 11. Den nugjældende inddeling av offentlige veier blir fremdeles i kraft, medmindre ændring heri sker med hjemmel av bestemmelser i nærværende lov.

Kapitel II.

Om veivæsenets styre.

§ 12. Den centralmyndighet, hvorunder veivæsenet er henlagt, har:

a) at utøve styret vedkommende veier, som baade er anlagt, og som vedlikeholdes utelukkende eller væsentligst for statens regning,

b) at godkjende planlæggelsen av hovedveier med broer, at gi amtmanden bemyndigelse til disse arbeiders iverksættelse samt at føre tilsyn og kontrol med deres utførelse.

Inden hvert amt styres veivæsenet, baade forsaavidt angaar bygning og vedlikehold, av et amtsveistyre bestaaende av amtmanden som formand og to av amtstinget valgte mænd, som — med to varamænd — tjenstgjør 3 aar ad gangen.

Amtsveistyret er beslutningsdygtig, naar formanden og et medlem er tilstede, og disse er enige.

Veisaker, hvis avgjørelse er henlagt til amtmanden, kan forelægges amtsveistyret til avgjørelse, naar amtmanden finder dette ønskelig.

21 juni. Nr. 1.

I saker, hvis avgjørelse henhører under amtsveistyret eller amtmanden, skal amtsingeniøren gives anledning til at uttale sig.

Den direkte ledelse og utførelse av alle arbeider av teknisk art blir at overdra til amtsingeniøren efter amtsveistyrets nærmere bestemmelse. Meningsforskjel i denne anledning avgjøres av vedkommende regjeringsdepartement.

De av amtstinget valgte medlemmer av amtsveistyret erholder skyss- og kostgodtgjørelse som for formandskapsordførere bestemt. Utgiftene herved utredes av amtskommunen.

§ 13. Amtsingeniøren ansættes av vedkommende regjeringsdepartement efter indstilling av amtsveistyret. Hans løn, kontorholdsgodtgjørelse og reiseutgifter utredes av staten med en tredjedels bidrag av vedkommende amtskommune.

Instruks for amtsingeniøren utfærdiges av departementet efter forslag av amtsveistyret.

§ 14. I hvert amt ansættes underordnede veiingeniører i den utstrækning, hvori bevilgning haves. Deres løn og reiseutgifter samt mulig kontorholdsgodtgjørelse utredes av staten med en tredjedels bidrag av amtskommunen. De ansættes av vedkommende regjeringsdepartement efter indstilling av amtsveistyret, som ogsaa utfærdiger instruks for dem.

§ 15. Kongen bestemmer, fra hvilken tid de i §§ 12, 13 og 14 givne regler om veivæsenets styre skal gjennemføres i de amter, hvor ved lovens ikrafttræden en anden ordning haves.

§ 16. Under amtsveistyrets kontrol skal herredets lensmand føre tilsyn med de offentlige veiers og broers vedlikehold.

Amtsveistyret kan dog efter indhentet uttalelse fra vedkommende herredsstyre ved ledighet i lensmandsbestilling, eller hvor der maatte være tat fornødent forbehold ved ansættelse av lensmand, bestemme, at veitilsynet skal utføres av andre dertil skikkede mænd.

Amtsveistyret utfærdiger instruks for lensmændene og de særskilt beskikkede veitilsynsmænd.

§ 17. Lensmænd, som ansættes, efterat nærværende lov er traadt i kraft, eller i tilfælde de særskilt beskikkede veitilsynsmænd tilkommer for sit arbeide og for reiser i veivæsenets anliggender en fast aarlig godtgjørelse, som utredes av staten.

§ 18. Hvor veivedlikeholdet utføres ved arbeide in natura,[1]) skal amtmanden efter forslag av herredsstyret for hver rode opnævne en rodemester, som vælges blandt eiere eller brukere av matrikulert jord inden roden og har at tjenstgjøre i dette ombud i tre aar, hvorefter vedkommende i likesaa lang tid kan negte at motta opnævnelse.

[1]) Jfr. § 46.

Rodemesteren er pligtig til at rette sig efter den instruks, 21 juni.
som utfærdiges av amtsveistyret. Nr. 1.

§ 19. Veivæsenets ingeniører og tilsynsmænd maa inden sit virkeomraade hverken direkte eller indirekte overta eller ha del i leveranser eller kontrakter vedkommende det offentlige veivæsen. De kan heller ikke opnævnes til rodemestre.

Kapitel III.

Om offentlige veiers og broers utstyr og om avstaaelse av grund m. v.

§ 20. Offentlige veier og broer bygges og utstyres saaledes, som efter færdselen og forholdene i hvert enkelt tilfælde findes paakrævet.

Normal-regler for veiundersøkelser, bygning og utstyr — herunder indbefattet broers bæreevne — bør for hovedveier utfærdiges av den centralmyndighet, hvorunder veivæsenet henhører, og for bygdeveier av vedkommende amtmand.

§ 21.[1]) Enhver er pligtig til at finde sig i, at offentlig vei utstikkes over hans eiendom, og at der paa samme sker grundundersøkelser samt undersøkelser efter veibygnings- og vedlikeholdsmaterialer.

Merker, som av veivæsenet opsættes ved utstikningen av bevilgede veier, maa ikke uten tilladelse av amtmanden fjernes.

Voldes skade for eier eller bruker, svares erstatning, som i mangel av mindelig overenskomst fastsættes ved skjøn.

§ 22. Til anlæg, omlægning eller utvidelse av offentlig vei eller bro med tilhørende fortaag, baatbrygger (baatkaier), oplags- og holdepladser er enhver pligtig til at avstaa fornøden grund og veibygningsmaterialer med fornøden vei til disses fremdrift.

For avstaaelsen tilkommer eieren erstatning efter overenskomst eller — hvis saadan ikke kan opnaaes — skjøn. Dette skal være avholdt, før grunden benyttes eller materialerne borttages.

I udyrket mark eller skog kan dog saadanne materialer tages, uten at mulig erstatning paa forhaand er bestemt.

§ 23. Findes hus eller andre faststaaende indretninger i den utstukne og vedtagne veilinje, og denne ikke uten væsentlig ulempe antages at kunne lægges anderledes, skal eieren være pligtig til at avstaa eller flytte disse mot erstatning efter overenskomst eller — hvis saadan ikke kan opnaaes — skjøn.

Naar utgiftene indgaar under grundavstaaelsen, skal saa-

[1]) Jfr. § 27.

21 juni. Nr. 1.

dan avstaaelse eller flytning ikke kunne bestemmes, før samtykke er erhvervet fra den kommune, som bærer de væsentligste utgifter ved grundavstaaelsen.

Samtykke kan ved hovedveianlæg dog meddeles av vedkommende regjeringsdepartement, naar det er avgjort, at utgiftene ved avstaaelsen eller flytningen skal bæres av anlægget.

§ 24. Herredsstyret kan med samtykke av vedkommende amtsveistyre kræve avstaat grund, materialer m. v. til fortsættelse av et bygdeveianlæg i et eller flere andre herreder.

§ 25. Ved anlæg av hoved- eller bygdevei, som skal føres fra landdistrikt ind i en kjøpstad eller ladested (med eget kommunestyre), skal amtmanden med samtykke av vedkommende bystyre kunne kræve avstaat grund, hus, materialer m. v. inden byens grænser.[1]) Negtes saadant samtykke, kan saken indbringes til avgjørelse av Kongen.

Saavel i saadanne tilfælde, som naar offentlig vei skal føres ind i strøk paa landets grund, som er undergit den almindelige bygningslovgivning eller som byggebelte er henført under en bys regulering, skal anlægget følge den vedtagne reguleringsplan, medmindre dispensation opnaaes.

Forsaavidt der for strøket endnu ikke er vedtat reguleringsplan, skal veiens retning bestemmes efter forhandling mellem amtmanden og de stedlige myndigheter, hvorunder reguleringssaker er henlagt. Opnaaes ved saadan forhandling ikke enighet, avgjøres tvisten av Kongen.

§ 26. Ved anlæg av offentlige veier med tilbehør skal erhverves saa meget grund, som efter forholdene i hvert enkelt tilfælde ansees paakrævet.

Hvad der er erhvervet, saavel selve veibanen som grøfter, skraaninger og i tilfælde utenforliggende strækning, blir veivæsenets eiendom.

Alle bestemmelser vedkommende saadan eiendom blir under hensyntagen til gjældende sedvane at træffe av amtsveistyret — for de i § 12 a nævnte veier av vedkommende regjeringsdepartement.

Ved nedlæggelse av offentlig vei blir, forsaavidt angaar de i § 12 a nævnte veier, staten og for andre veiers vedkommende herredskommunen at betragte som eier av grunden, medmindre der angaaende denne er truffet bestemmelse med hjemmel av § 8, første, jfr. sidste led.

§ 27. Amtsveistyret kan efter anbefaling av vedkommende herredsstyre utfærdige forbud gjældende for indtil tre aar ad gangen mot, at der i en i marken utstukket og planlagt vei-

[1]) Jfr. § 61, sidste led.

linje opføres bygninger uten amtsveistyrets tilladelse. Mulig erstatningsansvar som følge av saadant forbud paahviler vedkommende herredskommune. 21 juni. Nr. 1.

§ 28. Godtgjørelse for grund m. v. tilfalder i almindelighet grundeieren. Hvis nogen anden har bruksret til eiendommen, og eieren ved mindelig overenskomst — mot eller uten vederlag — avstaar grund m. v. til veianlæg, kan brukeren ved skjøn[1]) kræve fastsat den erstatning, han i tilfælde maatte tilkomme av grundeieren enten aarlig eller engang for alle. Ved tvungen avstaaelse av grund m. v. bestemmer paa samme maate skjønnet, hvor stor del av erstatningen brukeren tilkommer.

§ 29. Godtgjørelse for jordskade utenfor veilinjen og for anden skade, som det paaligger enten vedkommende kommuner eller anlæg at erstatte, maa kræves erlagt inden et aar, efterat skaden er skedd, da ret til skadeserstatning ellers bortfalder.

Opnaaes ikke mindelig overenskomst om erstatningens størrelse, bestemmes denne ved skjøn.

§ 30. Paa hovedveier skal opsættes kilometermerker for hver 5 og 10 kilometer. Utgiftene herved utredes av amtskommunen.

Hvor offentlig vei forbinder to amter, skal der opsættes grænsemerke, som angir amtenes navn. Utgiftene herved utredes av vedkommende amtskommuner.

Hvorvidt og i hvilken utstrækning der paa offentlige veier skal opsættes veivisere og grænsemerker mellem herredene, bestemmes av amtsveistyret. Utgiftene herved utredes av vedkommende herredskommuner.

§ 31. Naar en bro eller et veianlæg eller en bestemt del av dette er fuldført, berammer amtmanden en mottagelses-forretning, som ledes av amtmanden eller av den, han dertil bemyndiger. Ved forretningen bør amtsingeniøren og repræsentanter for vedkommende herred være tilstede for at uttale sig om anlægget, før dette mottages til vedlikehold av vedkommende distrikt.

Tvist angaaende anlæggets overtagelse av distriktet kan med endelig virkning forlanges avgjort ved voldgift av tre mænd, hvorav herredsstyret opnævner én, amtsveistyret én og vedkommende departement én. Voldgiftsretten bestemmer, hvem der skal utrede de med voldgiften forbundne utgifter.

Kapitel IV.

Om grinder, gjærder, hus m. v. ved offentlige veier.

§ 32. Paa offentlige veier kan ingen grinder opsættes, hvor saadanne ikke hittil har været anbragt, uten at amtsvei-

[1]) Jfr. § 65, sidste led.

21 juni. Nr. 1.

styret har git sit samtykke hertil, efterat vedkommende herredsstyre har hat anledning til at uttale sig. En given tilladelse til anbringelse av grind kan, efterat herredsstyrets uttalelse er indhentet, av amtsveistyret til enhver tid tilbakekaldes med to aars varsel.

En bestemmelse, hvorved samtykke til anbringelse av grinder negtes eller given tilladelse tilbakekaldes, kan av herredsstyret forlanges indbragt for vedkommende regjeringsdepartement til endelig avgjørelse.

Amtsveistyret kan, naar fornødne midler er bevilget av herred eller amt, forlange fjernet ældre grinder mot erstatning, hvis størrelse — i mangel av mindelig overenskomst — bestemmes ved skjøn.

Hvorledes grinder skal være indrettet, bestemmes av amtsveistyret. Ulovlige grinder kan av dette besørges fjernet paa eierens bekostning.

§ 33. Spørsmaal om opførelse og vedlikehold av gjærder ved offentlige veier blir i almindelighet at ordne i forbindelse med grundavstaaelsen, efterat vedkommende herredsstyre har hat anledning til at uttale sig.

Opnaaes ikke mindelig overenskomst herom mellem amtsveistyret, de kommunale myndigheter og vedkommende grundeier, avgjøres spørsmaalet om, hvorvidt der skal være gjærder, og i tilfælde erstatningens størrelse ved skjøn.

Hvor saadan erstatning skal erlægges, kan den ikke kræves utbetalt, før gjærderne er opført.

Undlater vedkommende eier eller bruker av grunden at opføre gjærde, for hvilket erstatning er bestemt, i tre aar efter veiens mottagelse, kan amtsveistyret, naar det av hensyn til veien ansees fornødent, besørge gjærdet opført paa hans bekostning. Bestemmelse herom maa træffes inden seks maaneder efter utløpet av de tre aar. Efter denne tid kan intet krav paa erstatning for gjærdehold reises av eier eller bruker.

§ 34. Er det bestemt, at gjærder skal opføres ved offentlig vei, skal de opsættes i grænselinjen og paa den til veien hørende grund og kan ikke uten erhvervet samtykke av amtsveistyret staa nærmere kanten av veien — eller i tilfælde fortaag — end 1,50 meter.

Hvorledes gjærder skal være indrettet, bestemmes av amtsveistyret. Ulovlig opførte gjærder kan av amtsveistyret besørges nedrevet eller flyttet paa eierens bekostning.

Saafremt fornødne midler er bevilget eller stillet til raadighet, kan ældre gjærder, som ikke opfylder de fastsatte regler, av amtsveistyret kræves forandret mot erstatning, hvis størrelse — i mangel av mindelig overenskomst — bestemmes ved skjøn.

§ 35. Gjærder skal vedlikeholdes forsvarlig og saaledes, 21 juni. at de ikke paa nogen tid av aaret er til ulempe for veien eller Nr. 1. veifarende eller hindrer færdselen. Amtmanden kan i tilfælde besørge gjærdet utbedret eller fjernet paa eierens bekostning.

§ 36. [1]) Ingen bygning eller del av samme maa opføres nærmere kanten av vei eller i tilfælde fortaag end 3,50 meter. Dog kan amtsveistyret under særegne omstændigheter tillate, at denne avstand indskrænkes.

Paa ældre bygninger kan ingen tilbygning, som for nogen del vil komme indenfor nævnte avstand fra veikanten, finde sted uten amtsveistyrets tilladelse. Nedrives eller opbrænder ældre bygninger, som helt eller delvis ligger i kortere avstand fra veikanten end 3,50 meter, kan disse opføres paa samme tomt. Dog kan amtsveistyret, saafremt de fornødne midler dertil er stillet til raadighet, kræve flytning i lovlig avstand, naar eieren gives erstatning for de økede omkostninger og mulige ulemper, som derved paaføres ham. Erstatningen fastsættes i mangel av mindelig overenskomst ved skjøn.

Opføres bygning eller del av samme nærmere veikanten end tillatt, kan den besørges nedrevet paa eierens bekostning, naar han selv ikke fjerner den inden en av amtsveistyret sat frist.

§ 37. Efter beslutning av vedkommende kommune, hvem veivedlikehold paahviler, kan amtmanden for at lette vedlikeholdet kræve fjernet trær i en bestemt avstand fra en veis eiendomsgrænser — herfra dog undtat allé-, pryd- og frugttrær. Opnaaes ikke mindelig overenskomst, avgjøres spørsmaalet om erstatningens størrelse ved skjøn. Erstatningen utredes av vedkommende kommune.

Den her omhandlede ret utøves for de i § 12 a omhandlede veier av vedkommende regjeringsdepartement, og erstatningen utredes av staten.

§ 38. Vand, som skal ledes bort fra en vei, kan gives avløp over tilstøtende eiendomme. Voldes herved skade, svares erstatning, som i mangel av mindelig overenskomst fastsættes ved skjøn.

§ 39. Fabrikker for tilvirkning av sprængstoffe, saasom krudt, dynamit og lignende, maa ikke opføres nærmere offentlig vei end 630 meter, regnet fra veikanten, medmindre tilladelse hertil i særlige tilfælde meddeles av amtsveistyret efter vedkommende herredsstyres anbefaling.

Ønskes et industrielt anlæg opført nærmere offentlig vei end 10 meter, regnet fra veikanten, maa herom indgives andragende til amtsveistyret, som træffer avgjørelse i saken.

Efter uttalelse fra vedkommende amtsting kan amtsveistyret

[1]) Jfr. § 39.

21 juni. Nr. 1.

utfærdige regler for anbringelse ved offentlig vei av lokomobiler, eksplosionsmotorer og lignende indretninger.

Oplag av eksplosive eller ildsfarlige stoffe maa ikke anbringes saa nær offentlig vei, at derved voldes fare for veien eller færdselen paa denne. Finder amtsingeniøren, at et saadant oplag er anbragt for nær veien, kan han paabyde, at oplaget begrænses til en bestemt mængde eller helt fjernes. Amtsingeniørens bestemmelse herom kan indbringes for amtsveistyret til endelig avgjørelse.

§ 40. Løipestrenger, taugbaner, elektriske- og andre kraftledninger, private telegraf- og telefonledninger, is-, tømmer- og vandrender, private broer, skinneganger og lignende skal ikke kunne anbringes over, under, langs eller umiddelbart ved offentlig vei uten tilladelse av amtsveistyret, som i tilfælde fastsætter de nærmere regler og betingelser for anbringelsen.

En av amtsveistyret i henhold til nærværende paragraf truffet bestemmelse kan indbringes for vedkommende regjeringsdepartement til endelig avgjørelse.

§ 41. Opføres eller anbringes nogen indretning av det i de to foregaaende §§ omhandlede slags uten amtsveistyrets tilladelse, hvor saadan er nødvendig, kan det ulovlige borttages paa vedkommendes bekostning, forsaavidt denne ikke selv sørger for fjernelsen inden en av amtsveistyret sat frist.

Kapitel V.

Om færgeindretninger m. v.

§ 42. Amtsveistyret fatter beslutning om offentlige færgeindretningers oprettelse eller nedlæggelse og utfærdiger nærmere regler for deres drift m. v., efterat erklæring og i tilfælde bevilgning er erhvervet fra vedkommende amtsting, forsaavidt færgeindretningen paa den ene eller begge bredder staar i forbindelse med hovedvei, og ellers fra vedkommende herredsstyre.

Amtsveistyret ansætter og avskediger færgemændene. Ansættelsen sker efter indstilling av herredsstyret.

§ 43. Forskriftene i foregaaende paragraf gjælder ogsaa for offentlige løipestrenger eller taugbaner, som anbringes istedenfor færgeindretning eller bro, likesom de gives tilsvarende anvendelse paa offentlige gangbroer (staaltraadbroer o. l.).

§ 44. Fornøden grund m. v. til de i dette kapitel nævnte indretninger saavelsom til hus for færge- eller opsynsmand kan, hvis mindelig overenskomst ikke træffes, kræves avstaat ved skjøn.

Kapitel VI.

Om vedlikehold av offentlige veier.

§ 45. Vedlikeholdet av militærveier, mellemriksveier og veier over høifjeld, som er anlagt utelukkende eller væsentligst

for statens regning, paahviler staten i den utstrækning, som det efter avtale med distriktet maatte bli bestemt. Det samme kan ogsaa vedtages, forsaavidt angaar veier, som forbinder to amter. 21 juni. Nr. 1.

Vedlikeholdet av de øvrige offentlige veier paahviler helt vedkommende distrikt, saaledes at hovedveier vedlikeholdes av amtskommunen og bygdeveier av herredskommunen.

Dog kan amtstinget beslutte, at hovedveienes vedlikehold utenfor broer, stikrender, veimurer, stabbestener og rækverk — helt eller delvis — skal overføres paa vedkommende herredskommuner. Disses uttalelse bør foreligge, før saadan beslutning fattes. Kongen kan efter andragende fra vedkommende amtsting under særlige forhold bestemme, at vedlikeholdet, ogsaa forsaavidt angaar hovedveiers broer, stikrender, veimurer, stabbestener og rækverk — helt eller delvis — skal overføres paa vedkommende herredskommuner.

Saafremt der paahviler nogen en særlig pligt til vedlikehold av offentlig vei, skal foranstaaende bestemmelser ikke gjøre nogen forandring heri, medmindre ny overenskomst træffes med vedkommende amts- eller herredskommune.

Bygdevei, som oparbeides med hjemmel av § 24, skal, forsaavidt ikke anden overenskomst træffes, vedlikeholdes av den herredskommune, for hvis regning oparbeidelsen er skedd.

§ 46. Alt veivedlikehold blir i almindelighet at utføre ved leiet arbeidshjælp.

Dog kan herredsstyret bestemme for et tidsrum av indtil 5 aar ad gangen, at det vedlikehold, som paahviler en herredskommune, skal utføres ved arbeide in natura efter fordeling paa herredets matrikelskyld. Herfra undtages for bygdeveiers vedkommende broer, stikrender, veimurer, stabbestener og rækverk. Utgiftene hertil utredes av herredskommunen. Herredsstyret kan ogsaa bestemme, at arbeidet in natura skal indskrænkes til kun at gjælde enkelte vedlikeholdsarbeider.

Er særlige foranstaltninger nødvendige til fremdrift av veidæksmateriale, saasom transport sjøværts eller med jernbane, blir utgiftene herved i alle tilfælde at utrede av den kommune, hvem vedlikeholdet paahviler. [1])

Inden et sogn kan vedlikeholdet — om end naturalarbeide finder sted inden herredet — utføres ved leiet arbeidshjælp for sognekommunens regning, naar herredsstyret hertil gir sit samtykke efter andragende fra sognestyret.

§ 47. Naar det av vedkommende kommunale myndigheter bestemmes, at vedlikeholdsarbeidet helt eller delvis skal utføres ved veivogtere, blir bidrag til disses løn at tilskyte av staten

[1]) Jfr. § 45.

21 juni. Nr. 1.

med en femtedel og av vedkommende amt efter amtstingets nærmere bestemmelse.

Veivogterne ansættes av amtsveistyret, som ogsaa utfærdiger instruks for dem.

§ 48. Naar en bygdevei er oparbeidet for et sogns regning, skal veiens vedlikehold paahvile sognekommunen, medmindre nogen anden overenskomst herom træffes.

§ 49. Den ordning, som ved nærværende lovs ikrafttræden finder sted med hensyn til offentlige veiers vedlikehold inden et amt, forblir gjældende, indtil den ved gyldig beslutning ophæves eller ændres. Dog blir ordningen med anvendelse av naturalarbeide ikke gjældende længer end fem aar efter lovens ikrafttræden, medmindre beslutning fattes under iagttagelse av forskriftene i § 46.

Skulde et herred findes at være uforholdsmæssig betynget med veivedlikehold i forhold til sin økonomiske bæreevne, skal amtskommunen yde bidrag til dette herreds veivedlikehold.

§ 50. Forsaavidt naturalarbeide efter § 46 besluttes anvendt, skal dettes fordeling finde sted paa den maate, at herredet deles i roder, som tillægges hver sit veistykke.

Rodeinddelingen foranstaltes av herredsstyret. Forslag til delingen skal ha været utlagt til offentlig eftersyn i fire uker, før herredsstyret fatter endelig beslutning i saken. Utlæggelsen skal være bekjendtgjort. Herredsstyrets beslutning er ikke gyldig uten amtsveistyrets godkjendelse. Tvist mellem herredsstyret og amtsveistyret avgjøres med endelig virkning av vedkommende regjeringsdepartement.

§ 51. Ved rodeinddelingen skal der tages hensyn til de større eller mindre vanskeligheter, som er forbundet med vedlikeholdet av de enkelte veier eller dele av samme. Disse veier blir at inddele i klasser, saaledes at arbeidsbyrden blir saavidt mulig likelig fordelt.

Herredsstyret kan frita bruk av 25 øres skyld og derunder for at yde naturalarbeide.

Forsaavidt værdierne av naturalarbeidet ikke er optat paa herredets budget, [1]) kan herredsstyret bestemme, at de fritagne bruk skal svare en avgift til herredskassen pr. skyldøre. Denne avgift skal søkes avpasset efter værdien av det veivedlikehold, som i tilfælde vilde ha paahvilt bruket. Herredsstyret kan bestemme, at avgiften skal betales for fem aar ad gangen.

§ 52. Herredsstyret kan bestemme, at avsidesliggende gaarder (matrikulert jord) eller dele av herredet fritages for naturalarbeide.

I herred, hvor naturalarbeidet ikke er optat paa budgettet,

[1]) Jfr. skattelov for landet av 18 august 1911 (Nr. 8) § 140.

kan herredsstyret bestemme, at de for naturalarbeide fritagne bruk skal yde et visst aarlig pengebidrag til herredskassen. 21 juni. Nr. 1.

De heromhandlede bestemmelser bør i regelen fattes samtidig med beslutning om anvendelse av naturalarbeide inden herredet.

§ 53. Veistykkerne inden hver rode skal for sommerveiarbeidet deles mellem de til roden hørende matrikulerte bruk, saaledes at hvert av disse faar en bestemt del at vedlikeholde.

Veistykinddelingen utføres efter foranstaltning av herredsstyret paa grundlag av brukenes matrikelskyld.

Delingen skal av vedkommende arbeidspligtige avmerkes paa saadan maate, som amtmanden bestemmer. Forsømmes dette, kan amtmanden besørge avmerkningen utført paa vedkommendes bekostning.

Med amtsveistyrets samtykke kan herredsstyret beslutte, at sommerveiarbeidet utføres av roden som fællesarbeide paa samme maate, som i § 55 for vinterveiarbeidet bestemt.

§ 54. Rode- og veistykinddeling skal indføres i en av herredskassen bekostet bok, som beror hos vedkommende veitilsynsmand.

§ 55. Vinterveiarbeide in natura blir at utføre av de veiarbeidspligtige (jfr. §§ 51 og 52) inden hver rode i fællesskap.

Det forhold, hvori hvert bruk skal delta i fællesarbeidet, bestemmes efter indbyrdes overenskomst paa grundlag av brukenes matrikelskyld. Samtidig træffes avgjørelse om forholdet mellem mands- og hestedagsverk samt om, i hvilken orden fremmøte til arbeide skal finde sted.

Naar mindst to tredjedele av de arbeidspligtige er enige, er overenskomsten gyldig. Kommer ikke saadan istand inden en av amtmanden sat frist, træffer denne de fornødne bestemmelser.

§ 56. De nødvendige sneploger skaffes henholdsvis for vedkommende amts- eller herredskommunes regning. Plogenes størrelse og indretning bestemmes av amtmanden efter uttalelse fra herredsstyret.

§ 57. Hvorvidt vinterarbeide paa offentlige veier eller dele av samme under særegne forhold kan undlates eller indskrænkes, bestemmes for de i § 12 a nævnte veier av vedkommende regjeringsdepartement og forøvrig av amtmanden efter uttalelse av vedkommende herredsstyre.

Amtmanden kan efter uttalelse fra vedkommende herredsstyre træffe bestemmelse om, hvorvidt vintervei utenfor offentlige sommerveier skal snebrytes og sættes i farbar stand.

§ 58. Naar et veistykke ved overordentlige naturbegivenheter, saasom sten-, jord- eller sneskred, oversvømmelse og

21 juni. Nr. 1.

lignende i væsentlig grad skades eller gjøres ufarbar, blir veien at istandsætte for amtskommunens regning, naar det gjælder hovedvei, og for herredskommunens regning, naar det gjælder bygdevei.

§ 59. Vedlikeholdsarbeide paa offentlige veier skal utføres paa saadan maate og til de tider, som amtsveistyret bestemmer.

Amtsveistyret utfærdiger ogsaa bestemmelser sigtende til at hindre utbredelsen av ugræs fra veiomraadet.

Enhver, som i henhold til gyldig beslutning er paalagt arbeidspligt, skal utføre arbeidet paa forsvarlig maate og til fastsat tid, befordre ordrer vedkommende veiarbeidet og forøvrig holde sig de forskrifter, som av amtsveistyret utfærdiges, efterrettelig.

Enhver utenfor roden boende arbeidspligtig skal opgi for rodemesteren en inden roden boende mand, som paa hans vegne og ansvar mottar ordrer og besørger veiarbeidet utført.

§ 60. Fornødent vedlikeholdsmateriale skal skaffes og bekostes av vedkommende amtskommune for hovedveiene og av vedkommende herredskommune for bygdeveiene i saadanne mængder og av saadan beskaffenhet, som for hver enkelt vei ansees paakrævet, og som i fornødent fald bestemmes av amtmanden.

Saadant materiale samt fornøden grund til fremkomstvei er enhver pligtig til at avstaa. For avstaaelsen tilkommer eieren erstatning, saafremt skade forvoldes.

Opnaaes ikke mindelig overenskomst om erstatningen, bestemmes dens størrelse ved skjøn. I udyrket mark eller skog kan saadanne materialer tages, uten at mulig erstatning paa forhaand er bestemt.

Ved heromhandlede tvungne avstaaelser bør saavidt mulig tages hensyn til, at grus m. v. ikke tages i eller like ved have, parkanlæg og lignende eller for nær bebodd hus.

Med samtykke av vedkommende amtsveistyre kan tvungen avstaaelse av grus m. v. finde sted ogsaa utenfor det herred, hvori veien ligger.

Kapitel VII.

Om skjøn.

§ 61. Skjøn, som avholdes med hjemmel av bestemmelser i nærværende lovs første del, avgives, forsaavidt ikke anderledes i loven er fastsat, under lensmandens bestyrelse av tre mænd.

Overskjøn, som maa forlanges inden 14 — fjorten — dage efter skjønnets avholdelse, avgives under lensmandens bestyrelse av fem mænd.

Skjønsmændene opnævnes overensstemmende med lov om lagrettesmænd av 28 august 1854 kapitel 3, jfr. tillægslov av 8 juni 1907. 21 juni. Nr. 1.

Forkyndelse av skjønnets berammelse sker overensstemmende med reglerne i lov om forkyndelser, varsler i civile saker m. m. av 4 juni 1892. Alle vedkommende varsles. Varselsfrist gives som for varsel til forlikskommissionen bestemt.

I tilfælde paaanke av avholdt skjøn sker denne til overretten.

Lensmanden tilkommer for forretningen betaling efter lov om betaling for offentlige forretninger av 6 august 1897 § 120, 1ste led, jfr. 3dje led.

Skjøn og overskjøn efter § 25 første led bestyres av den offentlige tjenestemand, til hvem saadanne forretninger i vedkommende kjøpstad eller ladested er henlagt, og avgives, naar det er underskjøn, av tre, og naar det er overskjøn, av fem mænd, opnævnt overensstemmende med ovennævnte lov av 28 august 1854 kapitel 3.

§ 62. Naar skjønnet vedrører flere tinglag, eller det av særegne grunde ansees hensigtsmæssig, kan utenbygds mænd opnævnes saavel til underskjøn som til overskjøn.

Vedrører skjønnet flere lensmandsdistrikter inden et amt, kan amtmanden bemyndige samme lensmand til at bestyre forretningen i dens helhet.

§ 63. Skjønsforretningene holdes paa aastedet og paa saadan aarstid, at grunden m. v. kan besigtiges og værdsættes.

Ved skjønnets avgivelse tages hensyn til alt, hvad der betinger værdien av det, som skal erhverves, samt den ulempe, som i tilfælde vil voldes eiendommen ved avstaaelse av grund m. v. Paa den anden side skal ogsaa hensyn tages til den særlige nytte og fordel, som eiendommen maa antages at vinde ved anlægget.

§ 64. Ved skjønsforretningen bestemmer skjønsmændene, naar grund eller materialer skal kunne tages i besiddelse, eller naar hus eller andre faststaaende indretninger skal flyttes eller nedrives mot utbetaling av den ved taksten fastsatte erstatning.

Med hjemmel av endelig skjøn kan vedkommende eier eller bruker ved eksekutiv retshandling sættes ut av besiddelsen av det, som er skjønnets gjenstand.

Gjælder erstatningen grund, hus eller andre faststaaende indretninger, blir beløpet, hvis eiendommen er beslaglagt eller beheftet, ikke at utbetale eieren, medmindre alle vedkommende samtykker heri. Sker dette ikke, indsættes beløpet i sparebank, hvis plan er stadfæstet av Kongen. Beløpet blir staaende i banken, indtil det paa lovlig maate er avgjort, til hvem det skal utbetales.

21 juni. Nr. 1.

§ 65. Omkostningene ved de i nærværende lovs § 61 omhandlede skjøn, forsaavidt angaar erhvervelse av veivedlikeholdsmaterialer, betales av grundeieren, saafremt erstatningens størrelse blir nærmere den ham tilbudte end den av ham fordrede erstatning. Forsaavidt den ene av parterne ikke har villet fremkomme med forlangende eller tilbud, bæres omkostningene av denne. Fremkommer ingen av parterne med forlangende eller tilbud, bæres omkostningene av den, som har forlangt skjønnet.

Omkostningene ved de øvrige i loven omhandlede skjøn efter §§ 61 og 62 utredes, forsaavidt underskjøn angaar, av rekvirenten.

Hvis den, som har forlangt underskjønnet, i noget tilfælde, som omhandles i andet led, forlanger overskjøn, utreder denne omkostningene ved dette; ellers skal omkostningene ved overskjøn paahvile den, som overskjønnet bestemmer.

Ved skjøn efter § 28 bestemmer skjønnet, hvorvidt og i tilfælde i hvilken utstrækning brukerne skal bære skjønsomkostningene.

Kapitel VIII.

Om offentlige veiers bruk.

§ 66. Amtstinget kan utfærdige forbud mot anvendelse paa offentlig vei av kjøretøier, redskaper og bremseindretninger, som skader veien.

Forbud kan likeledes utfærdiges mot slæpning av tømmer og lignende paa offentlig vei.

Amtstinget kan bestemme, at forbudene ikke skal gjælde, naar veien er snedækket, frosset eller islagt.

Forsaavidt forbudene gjælder veier, som danner forbindelse med naborike, maa amtstingets beslutning for at være gyldig stadfæstes av Kongen.

Amtstinget kan derhos gjennem vedtægter, som stadfæstes av Kongen, gi saadanne nærmere regler om kjøretøiers hjulhøide, felgbredde og lignende samt om lassvegt, som av hensyn til veienes bevarelse ansees paakrævet.

Vedtægter kan paa samme maate tillike utfærdiges til beskyttelse av offentlige broer. Forsaavidt vedtægtene skulde vedrøre færdsel i vasdrag, fløtning eller anden til vasdrag knyttet interesse, blir bestemmelserne herom at istandbringe efter forskriftene i vasdragslovgivningen.

Forskrifter utfærdiget med hjemmel av nærværende paragraf maa bekjendtgjøres mindst 2 — to — maaneder, før de sættes i kraft.

§ 67. Midlertidige regler angaaende benyttelse av offentlig vei eller bro kan utfærdiges av amtmanden for et tidsrum av

indtil et aar. Reglerne bør kundgjøres paa saadan maate, som amtmanden bestemmer. 21 juni. Nr. 1.

§ 68. Hjulrytter (cyklist, velocipedrytter) skal, naar kjørende, ridende eller gaaende passeres, og i svinger, hvor utsigten ikke er fri, samt paa broer og nedad bakke sagtne farten og paa rimelig avstand gi lydelig signal (med klokke eller lignende).

Naar den kjørende eller ridende varsler, eller naar hans hest viser tegn til skræk, skal hjulrytteren stige av.

I skumring og mørke skal han føre lygte, som lyser i den retning, hvorhen han farer, samt hyppig gi signal.

§ 69. Kjørende, ridende og hjulryttere maa ikke benytte fortaag ved siden av en offentlig veis kjørebane og skal kun bruke den høire halvdel av veien, naar de maa vike av for andre, som kommer dem imøte, eller for en hurtigere kjørende eller ridende, som kommer efter.

§ 70. Det er forbudt at beskadige offentlig veis eiendomsomraade med tilhørende beplantninger, rækverker, stabbestener, veivisere, kilometerstolper, veistykmerker og lignende.

Det er likeledes forbudt paa nævnte omraade:

1. At foreta gravning, sprængning eller andet arbeide uten særskilt tilladelse av amtmanden.
2. At lægge tømmer, ved, kvist, sten, torv eller andre gjenstande, undtagen hvor der ved veien er anlagt særskilt offentlig oplagsplads til saadant bruk, eller hvor tilladelse av vedkommende veitilsynsmand i særegne tilfælde erholdes.
3. At kaste avfald, skyllevand eller lignende.

Fraspændte kjøretøier kan for en kortere tid bli staaende paa den ene side av veien. Forspændte kjøretøier kan paa samme maate henstaa paa veien uten tilsyn, naar hesten er forsvarlig bundet (med fotbaand eller paa anden maate).

Hester, kjør og andre kreaturer maa ikke tjores saaledes, at de kommer ind paa veiomraadet, og heller ikke slippes til beitning paa indhegnet vei.

Paa den skyldiges bekostning kan vedkommende veitjenestemand besørge istandsat forvoldt skade paa veiomraadet og i tilfælde bortføre, hvad der saaledes ulovlig maatte være henlagt eller hensat paa samme.

Kapitel IX.

Straffebestemmelser.

§ 71. Overtrædelser av de i denne lov indeholdte bestemmelser eller de med hjemmel herav utfærdigede forskrifter eller vedtægter straffes med bøter, forsaavidt ikke forholdet rammes av en strengere straffebestemmelse.

21 juni. Nr. 1.

§ 72. Enhver, som er pligtig til at utføre veivedlikehold in natura, og som enten ikke møter til fastsat tid eller møter uten fornødne redskaper eller hester eller utfører arbeidet mangelfuldt eller lar møte ved ikke fuldt arbeidsdygtig mandskap eller hester, straffes med bøter.

Det arbeide, som forsømmes eller utføres mangelfuldt, kan av amtmanden besørges utført paa vedkommendes bekostning. Utgiftene hermed utredes forskudsvis av vedkommende herredskommune.

§ 73. Veiarbeidspligtig, som utviser forsømmelse med hensyn til befordringen av ordrer angaaende veivæsenet, straffes med bøter.

§ 74. Forsømmer en rodemester de ham paahvilende pligter, straffes han med bøter.

Kapitel X.

Procesmaaten.

§ 75. Anmeldelser om overtrædelser av denne lov indsendes til amtsingeniøren, som, efterat den anmeldte er git anledning til at uttale sig, sender saken til amtmanden.

§ 76. Finder amtmanden, at den anmeldte bør ilægges bøter for forseelsen, utfærdiger han forelæg.

§ 77. I alle tilfælde, hvor med hjemmel av denne lov arbeide besørges utført paa vedkommende arbeidspligtiges eller skyldiges bekostning, kan vedkommende utgiftsbeløp inddrives ved utpantning.

Det samme gjælder det ved skjøn efter § 6 mellem vedkommende interesserte fordelte veibidragsbeløp.

Kapitel XI.

Forskjellige bestemmelser.

§ 78. Nærværende lovs bestemmelser skal ogsaa gjælde for ladesteder, som ikke har eget kommunestyre.

Kongen kan gjøre de av nærværende lovs bestemmelser, som dertil findes egnet, gjældende for kjøpstæder og ladesteder, som har eget kommunestyre.

§ 79. Fornødent materiale, som en kjøpstad eller et ladested (med eget kommunestyre) trænger til vedlikehold av offentlige gater, veier eller pladser inden samme, kan mot erstatning av kommunen kræves avstaat i udyrket mark utenfor vedkommende kjøpstads eller ladesteds grænser, naar samtykke meddeles av amtmanden i det amt, inden hvilket avstaaelsen ønskes. Negtes saadant samtykke, kan saken indbringes til avgjørelse av Kongen.

Erstatningens størrelse bestemmes — i mangel av mindelig overenskomst — ved skjøn overensstemmende med reglerne i nærværende lovs kapitel VII og kapitel VI § 60, forsaavidt de her kan finde anvendelse. 21 juni. Nr. 1.

Anden del.

Om private veier m. v. paa landet.

Kapitel XII.

Om almindelige private veier, broer og brygger (kaier) paa landet.

§ 80. Grund saavel til anlæg av ny som til omlægning eller utvidelse av ældre privat gang-, kløv- eller kjørevei — med broer — kan fordres avstaat, naar det ved skjøn godtgjøres, at veien for vedkommende gaardsbruk eller bosted danner den eneste hensigtsmæssige og nødvendige adkomst til offentlig vei, jernbanestation eller færdselsvei tilvands, eller at veien danner den for jordbrukets utvikling eneste hensigtsmæssige og nødvendige adkomst mellem et eller flere gaardsbruks enkelte dele, og det derhos godtgjøres, at nytten for den eller dem, som bruker veien, er overveiende i forhold til den skade eller ulempe, som vil voldes grundeieren.

Likeledes kan grund saavel til omlægning som til utvidelse av privat sætervei (stølsvei) fordres avstaat, naar det ved skjøn godtgjøres, at veien for et eller flere gaardsbruk danner den eneste hensigtsmæssige og nødvendige adkomst til sæteren, og at nytten for den eller dem, som bruker veien, er overveiende i forhold til den skade eller ulempe, som vil voldes grundeieren.

§ 81. Kongen kan meddele tilladelse til anlæg av privat vei — med broer — over andenmands eiendom fra industrielle anlæg, stenbrud eller skog til offentlig vei, jernbanestation eller færdselsvei tilvands samt fra skog til industrielt anlæg til forædling av trævirke eller oplagstomt, naar det godtgjøres, at veien er av betydelig interesse for driften, og at fordelene ved samme er av overveiende betydning i forhold til den derved bevirkede skade eller ulempe.

§ 82. Naar det ved skjøn efter § 80 eller ved kongelig resolution efter § 81 er avgjort, at grund skal avgives, skal det ved skjøn bestemmes, hvor meget der skal avstaaes til veibane, brosted, skraaninger og grøfter, hvorhos dette under skjønnet skal nøiagtig beskrives og avmerkes.

Kan veien uten skade for hensigten og uten at medføre uforholdsmæssige omkostninger lægges i forskjellige retninger, og parterne ikke enes, skal skjønnet bestemme veiens retning.

21 juni. Nr. 1.

Likeledes har skjønnet i tilfælde at bestemme, paa hvilke steder og i hvilket omfang veibygningsmaterialer til anlægget kan tages.

Skjønnet bestemmer erstatningen og fastsætter tiden, naar grunden mot erstatningens utbetaling skal kunne tages i besiddelse — i tilfælde ved eksekutiv retshandling efter bestemmelsen i § 64 andet led.

Kræver grundens eier, at erstatningen helt eller delvis gives i form av jord, avgjør skjønnet, om dette bekvemt kan ske, og i tilfælde hvor og hvormeget jord der skal gives i vederlag.

Erstatning fastsættes for opførelse og vedlikehold av gjærde paa begge sider av veien eller av grinder over samme, forsaavidt skjønnet finder, at anbringelse herav er nødvendig. Naar saadan erstatning er fastsat, skal den ikke kunne kræves utbetalt, før gjærderne eller grindene er opført.

§ 83. Til vedlikehold av private veier, hvad enten de er anlagt i henhold til mindelig overenskomst eller efter lovlig tvangsavstaaelse av grund, kan det, naar vedlikeholdet ikke uten uforholdsmæssige vanskeligheter eller utgifter kan ordnes paa anden maate, ved skjøn avgjøres, hvorvidt og i tilfælde i hvilken utstrækning vedlikeholdsmaterialer, herunder medtat fornøden vei til disses fremdrift, skal kunne fordres avstaat, dog kun i udyrket mark eller skog.

§ 84. Er det ved skjøn bestemt, at betingelserne efter § 80 for avstaaelse av grund m. v. ikke er tilstede, mens overskjønnet kommer til motsat resultat, skal dette samtidig fastsætte utstrækningen, beliggenheten m. v. av det, som skal avstaaes, og erstatningens størrelse.

§ 85. I alle tilfælde, hvor det ved tvungen avstaaelse blir nødvendig at føre privat vei over andenmands eiendom gjennem et paa landets grund liggende strøk, som i henhold til lovgivningen om bygningsvæsenet er undergit regulering, skal anlægget følge den vedtagne reguleringsplan, medmindre dispensation opnaaes.

Forsaavidt der for strøket endnu ikke er vedtat reguleringsplan, skal de stedlige myndigheter, hvorunder reguleringssaker er henlagt, gives anledning til at uttale sig om anlægget. Opnaaes ikke enighet mellem disse og den, som ønsker veien anlagt, avgjøres tvisten av vedkommende regjeringsdepartement.

§ 86. Den ved skjønnet fastsatte erstatning utbetales grundeieren.

Er grunden beslaglagt eller beheftet, blir erstatningen ikke at utbetale grundeieren, medmindre alle vedkommende samtykker heri. Sker dette ikke, blir erstatningen, førend grunden kan tages i besiddelse, at indbetale til lensmanden, som igjen har

at indsætte samme i sparebank, hvis plan er stadfæstet av Kongen. Beløpet blir staaende i banken, indtil det paa lovlig maate er avgjort, til hvem det skal utbetales. 21 juni. Nr. 1.

§ 87. Hvis nogen anden end eieren har bruksret til eiendommen, skal ved tvungen avstaaelse av grund m. v. efter nærværende lovs anden del skjønnet bestemme, hvor stor del av erstatningen brukeren tilkommer, enten aarlig eller engang for alle, samt hvor meget der skal godtgjøres ham for opførelse og vedlikehold av gjærder eller grinder i henhold til skjønnet, forsaavidt disse arbeider overtages av brukeren.

Er vederlaget jord, tilkommer brukeren for hans brukstid benyttelse av denne overensstemmende med den ret, hans adkomst hjemler ham.

§ 88. Naar privat vei benyttes av flere brukere som fælles adkomst for deres bruk til offentlig vei, jernbanestation eller færdselsvei tilvands, skal alle, naar nogen av dem forlanger det, være pligtige til efter det forhold, hvori enhver skjønnes at benytte veien, at holde denne saavel vinter som sommer i forsvarlig stand samt forsynt med fornødne broer, hvor saadanne før har været anbragt, alt forsaavidt ikke rettigheter, erhvervet ved kontrakter eller paa anden lovlig maate, heri gjør ændring. Den her omhandlede pligt gjælder saavel tilveiebringelse av nødvendige materialer som selve arbeidets utførelse.

Hvad her er uttalt om det egentlige vedlikehold, skal under samme betingelser ogsaa kunne gjøres gjældende for større utbedringsarbeider.

Reglerne i denne paragraf gjælder ogsaa sommervedlikehold paa sæterveier (stølsveier) samt de i § 80 omhandlede veier til et eller flere gaardsbruks forskjellige dele.

§ 89. Skulde vedkommende ikke kunne enes om grænserne for sine pligter efter foregaaende paragraf, kan det ved skjøn avgjøres, baade hvem der er interessert i veien, og hvorledes forpligtelserne skal fordeles. Naar 5 aar er forløpet siden sidste skjøn, kan nyt skjøn forlanges avholdt. I begge tilfælde avgjør skjønnet, hvem der skal betale skjønsomkostningene.

Vedrører skjønnet flere lensmandsdistrikter inden et amt, kan amtmanden bemyndige samme lensmand til at bestyre forretningen i sin helhet.

§ 90. En av brukerne blandt disse for tre aar valgt mand skal overdrages tilsynet med vedlikeholdet av vei, som omhandles i § 88.

Naar nogen undlater at efterkomme, hvad der ved skjøn efter foregaaende paragraf er ham paalagt, kan tilsynsmanden la manglerne avhjælpe for vedkommendes regning og med amtmandens godkjendelse la beløpet inddrive ved utpantning. Det

21 juni. Nr. 1.

samme gjælder for heromhandlede slags veier, hvor vedlikeholdet er bestemt ved utskiftningsforretning.

§ 91. Naar flerheten av brukerne andrar derom og herredsstyrets anbefaling foreligger, kan de heromhandlede veier efter nærmere bestemmelse av vedkommende amtsveistyre underlægges det sedvanlige offentlige tilsyn paa betingelse av, at utgiftene herved utredes av de interesserte i fællesskap efter samme forhold som for vedlikeholdsarbeidet fastsat.

Er veiene underlagt offentlig tilsyn, skal de i lovgivningen om offentlige veier indeholdte regler om saadanne veiers bruk med tilhørende straffebestemmelser ogsaa gjælde for vedkommende privatveier.

§ 92. Ret til at benytte andenmands private vei kan erhverves, naar veien er over 3 kilometer lang, og det ved skjøn godtgjøres, at nytten for den eller dem, som er interessert i fremkomsten over veien, er av overveiende betydning i forhold til den skade eller ulempe, som derved vil voldes eieren.

Er det ved saadant skjøn avgjort, at veien skal kunne benyttes av andre trafikerende, har skjønnet at fastsætte den erstatning, som skal utredes til veiens eier. Erstatningen blir under hensyntagen til utgiftene ved veiens oparbeidelse at fastsætte til et beløp en gang for alle, hvorhos der som erstatning for de forøkede vedlikeholdsutgifter blir at tilkjende eieren et visst beløp for hvert kalenderaar, hvori veien benyttes av de andre trafikerende.

Saavel erstatningsbeløpet en gang for alle som den aarlige erstatning — hvilken sidste erlægges forskudsvis for hvert kalenderaar — skal være betalt til eieren, forinden de andre trafikerende kan benytte veien.

Den, som forlanger ret til at benytte andenmands private vei, bærer omkostningene ved underskjøn, som avholdes efter nærværende paragraf.

Naar mindst 5 aar er forløpet, siden sidste skjøn er holdt, kan saavel veiens eier som de andre trafikerende forlange nyt skjøn avholdt til fastsættelse av den aarlige erstatnings størrelse. Ved disse fornyede skjøn avgjør skjønnet, hvem der skal betale skjønsomkostningene.

§ 93. Private broer og brygger (kaier), som staar aapne for færdsel, skal kunne undersøkes av vedkommende amtmand, forat deres sikkerhet kan kontroleres.

Forsaavidt det ved saadan undersøkelse findes, at benyttelsen kan være farlig, skal der ske indberetning med forslag til sikkerhetsforanstaltninger til vedkommende politimyndighet, som kan avstænge og nedlægge forbud mot fortsat bruk av vedkommende bro eller brygge.

Kapitel XIII.

Om vinterveier.

§ 94. Ret til kjøring paa vinterføre over andenmands eiendom, hvor saadan ret ikke ved overenskomst, bruk fra alders tid eller hævd allerede haves, kan erhverves, naar det ved skjøn godtgjøres, at nytten for den eller dem, som er interessert i saadan fremkomst, er overveiende i forhold til den skade eller ulempe, som vil voldes grundeier eller bruker.

§ 95. Naar det ved skjøn efter § 94 er avgjort, at vinterkjøring over andenmands eiendom skal tillates, har skjønnet at bestemme, hvor kjøringen kan foregaa, og at avgjøre, hvorvidt skade eller ulempe herved vil tilføies vedkommende eiendom, samt i saa fald at bestemme erstatning for samme med et beløp for hvert aar, hvori vinterveien brukes.

Dog kan skjønnet beslutte, at avgjørelsen av erstatningsspørsmaalet skal utstaa til en senere tid, forsaavidt dette findes nødvendig til bedømmelse av den med kjøringen forbundne skade eller ulempe. I saa fald har skjønnet at fastsætte et beløp, for hvilket saadan sikkerhet, som av forretningens bestyrer godtages, skal være stillet, inden retten til kjøring kan benyttes. Forøvrig kan retten ikke benyttes, før erstatningsbeløpet for vedkommende aar er betalt.

Den, som forlanger ret til vintervei, bærer omkostningene ved underskjøn, som avholdes efter nærværende og foregaaende paragraf.

§ 96. Naar mindst 5 aar er forløpet, siden sidste skjøn er holdt om ret til vintervei, kan grundeier eller bruker forlange nyt skjøn til avgjørelse saavel av, hvorvidt og i tilfælde hvor kjøring kan tilstedes, som av erstatningens størrelse.

Ved disse fornyede skjøn avgjør skjønnet, hvem der skal betale skjønsomkostningene.

Den aarlige erstatning for bruk av vintervei tilfalder eiendommens bruker, saafremt denne er en anden end eieren og der ved kontrakt ikke er anderledes bestemt.

Kapitel XIV.

Om drifteveier.

§ 97. Kongen kan paa nedenfor nævnte betingelser meddele tilladelse til bruk av andenmands grund til driftevei samt hvile- og beitepladser under drivning av kreaturer til og fra fjeld- eller heiebeiter.

§ 98. Saadan tilladelse som i § 97 nævnt maa kun tilstaaes, naar det godtgjøres, at nytten av en saadan driftevei maa ansees overveiende i forhold til den skade eller ulempe,

21 juni. Nr. 1.

som vil voldes grundeierne, og at veien aarlig vil bli brukt av mindst 1000 smaafæ eller 200 storfæ (herunder hester). 5 smaafæ regnes like med 1 storfæ. Desuten maa amtstingene i de amter, som berøres av drifteveien, ha uttalt sig om andragendet.

§ 99. Naar tilladelse som foran nævnt er meddelt, skal der for hver driftevei av vedkommende amtsting vælges et styre, hvis medlemsantal, tjenestetid og godtgjørelse fastsættes av amtstinget.

Gaar drifteveien gjennem flere amter, skal styret bestaa av to medlemmer fra hvert amt. Disse vælges av vedkommende amtsting. Opstaar der inden styret meningsforskjel, som ikke kan løses ved almindelig flertalsavgjørelse, avgjøres saken av vedkommende regjeringsdepartement.

§ 100. Det opnævnte styre er kreatureiernes repræsentant i alt, hvad der vedkommer drifteveien, og har bl. a. at ordne det nødvendige saavel angaaende veiens istandbringelse som angaaende dennes samt hvile- og beitepladsenes bruk. Nærmere regler herom gjældende for fem aar utfærdiges av styret med amtmandens stadfæstelse.

Styret sørger for indfordring av den i de utfærdigede regler fastsatte aarlige avgift hos dem, som benytter veien. Indfordringen sker paa den maate som i reglerne bestemt.

Styret sørger likeledes for, at den ved overenskomst eller skjøn bestemte aarlige erstatning blir utbetalt rette vedkommende inden den tid, som er fastsat i reglerne.

§ 101. Naar saadan tilladelse, som omhandles i § 97, er meddelt, skal — hvor mindelig overenskomst ikke opnaaes — saavel utstrækningen og beliggenheten av drifteveien med tilhørende hvile- og beitepladser som erstatningens størrelse bestemmes ved skjøn.

Hvile- og beitepladser kan ikke forlanges utlagt i dyrket mark eller i naturlig slaatteland, der ligger i nærheten av hjemmemarken.

Skjønnet er berettiget til hos styret at erholde de for skjønnets avgivelse nødvendige oplysninger, bl. a. om antallet av de kreaturer, som antages aarlig at ville bruke veien.

§ 102. Hvor ikke vand, fjeldside eller lignende danner naturlig grænse, bør saavel vei som hvile- og beiteplads ved styrets foranstaltning avgrænses ved let synbare merker og grænserne beskrives i skjønsforretningen.

§ 103. Erstatningen skal — særskilt for hver eiendom — bestemmes til et aarlig beløp for hvert kreatur, som drives efter veien, og skal erlægges for mindst 1000 smaafæ eller 200 storfæ (herunder hester). 5 smaafæ regnes like med 1 storfæ. Erstatningen tilfalder eiendommens bruker, saafremt denne er en

anden end eieren og der ved kontrakt ikke er anderledes bestemt. 21 juni. Nr. 1.

§ 104. Driftevei samt hvile- og beiteplads, som er erhvervet med hjemmel av foranstaaende bestemmelser, skal staa aapen til bruk i omhandlede øiemed for alle, som betaler den i de utfærdigede regler fastsatte aarlige avgift.

Før driftevei samt hvile- og beiteplads benyttes, maa anmeldelse i betimelig tid indsendes til styret med opgave over det omtrentlige antal dyr, som skal drives.

§ 105. Det avgivne skjøn er bindende for parterne i mindst fem aar. Naar fem aar er forløpet, kan saavel drifteveistyret som grundeieren — i tilfælde ogsaa brukeren — forlange nyt skjøn, som i saa fald likeledes blir gjældende i mindst fem aar.

Ved disse fornyede skjøn avgjør skjønnet, hvem der skal betale skjønsomkostningene.

§ 106. Kongen kan bestemme, at driftevei ikke længer skal benyttes som saadan.

Kapitel XV.

Forskjellige bestemmelser.

§ 107. Med hensyn til skjøn, som foranlediges ved bestemmelser i nærværende lovs anden del, gjælder, hvad der i lovens første del er bestemt om skjøn vedkommende offentlige veier, forsaavidt det derpaa kan faa anvendelse og der ikke i lovens anden del er git særskilte regler herom.

Hvor ikke i lovens anden del anderledes er bestemt, betales omkostningene ved underskjøn av rekvirenten, som ogsaa betaler omkostningene ved overskjøn, forsaavidt dette er rekvirert av ham. Ellers bestemmer overskjønnet, hvem omkostningene ved dette skal paahvile.

§ 108. Hindrer grundeier eller bruker adgangen til bruk av de i kapitlerne XIII og XIV omhandlede vinter- eller drifteveier, efterat retten til saadan bruk ved endelig skjøn er avgjort, og — forsaavidt angaar vintervei — den bestemte erstatning er betalt eller sikkerhet stillet, finder forskriftene i lovens første del § 64, andet led, tilsvarende anvendelse.

Tredje del.

Om lovens ikrafttræden m. v.

§ 109. Nærværende lovs kap. XIV samt kap. VII, forsaavidt bestemmelserne i dette kapitel faar anvendelse under kap. XIV, træder straks i kraft.

Forøvrig træder loven i kraft 1 juli 1913.

Fra samme tid ophæves:

21 juni. Nr. 1.

1. Reskript av 16 september 1785, forsaavidt angaar brygger i Arendal og Østerrisør.
2. Lov angaaende veivæsenet av 15 september 1851 (samt lov av 30 mai 1891, nr. 2, og lov av 6 juli 1892, nr. 10).
3. Lov av 12 oktober 1857, indeholdende tillæg til og forandringer i lov om veivæsenet av 15 september 1851.
4. Lov av 15 juni 1882 angaaende tillæg til og forandringer i lov om veivæsenet av 15 september 1851.
5. Lov av 26 juni 1893, indeholdende tillæg til lov angaaende veivæsenet av 15 september 1851.
6. Lov om tvungen avstaaelse av grund til gaardsveier og ret til vinterveier paa landet av 27 juli 1896.

Likesaa ophæves enhver anden bestemmelse, forsaavidt den strider mot nærværende lov.

De i henhold til ovennævnte love utfærdigede særlige reg ler eller vedtægter skal, forsaavidt de i samme indeholdte bestemmelser kunde ha været lovlig vedtat i medhold av nærværende lov, bli gjældende, indtil de ved gyldig beslutning maatte bli sat ut av kraft.

21 juni. Nr. 2.

Lov *) [1]) om bruk av motorvogner.

Kapitel I.

Om motorvogner.

§ 1. Ved motorvogn i nærværende lov forstaaes ethvert kjøretøi, som til fremdrift er forsynt med kraftmaskine, og som er bestemt til transport av personer eller gods. Vogner, som drives med kraftmaskine, og som gaar paa skinner, indgaar ikke under loven.

Bestemmelserne i nærværende lov gjælder ikke motorvogner i brandvæsenets tjeneste.

§ 2. Kjøring med motorvogn er tillatt paa landets hovedveier, gater og offentlige pladser med de indskrænkninger og under iagttagelse av de nærmere forskrifter, som indeholdes i denne lov eller i bestemmelser utfærdiget med hjemmel av loven.

Kongen eller den, han dertil bemyndiger, kan, efterat vedkommende herredsstyre og amtsveistyre paa landet og bystyret for by har uttalt sig, indskrænke eller forbyde kjøring med motorvogn [2]) paa visse strækninger av hovedveier, gater eller pladser, naar saadan kjøring ansees farlig eller til særlig ulempe for den almindelige færdsel.

---

*) Bekjendtgj. 24 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 24.

[1]) Stort.besl. 14 mai. Se Ot. prp. nr. 36 for 1910. Indst. O. XVIII for 1911. St.tid., forh. i Ot. s. 284—305, 306—344, 561—563; i Lt. s. 88—136, 167.

[2]) Jfr. § 31, post 3.

For bygdeveienes vedkommende kan amtsveistyret, efterat vedkommende herredsstyre har uttalt sig, gi tilladelse til kjøring med motorvogn [1]) i den utstrækning, det ansees forenlig med disse veiers bygning og utstyr, og forsaavidt kjøringen ikke ansees farlig eller er til særlig ulempe for den almindelige færdsel. 21 juni. Nr. 2.

For landet skal amtmanden og for by magistraten besørge fornøden bekjendtgjørelse om, paa hvilke veier eller gater motorkjøring er indskrænket eller forbudt.

For enkelt gang kan lensmanden — i tilfælde paa nærmere angivne vilkaar — gi tilladelse til kjøring med motorvogn paa veier, hvor saadan kjøring ellers ikke er tillatt.

De i stedlige politivedtægter indeholdte regler om kjøring og kjøretøier kommer til anvendelse ved siden av nærværende lovs bestemmelser, forsaavidt de ikke strider mot loven eller forskrifter utfærdiget med hjemmel av samme.

§ 3. Enhver motorvogn skal være bygget, indrettet og utstyrt saaledes, at fare for ildebrand eller eksplosion saavelsom for beskadigelse av passagerer, betjening eller trafikerende paa veien mest mulig utelukkes, og at der under benyttelsen fremkaldes mindst mulig støi, røk, damp eller ond lugt.

Indretninger til at utstøte damp eller gas maa være anbragt saaledes, at utstrømningen finder sted paa saa litet synlig maate som mulig.

Det er forbudt at anvende hjulringer av saadan beskaffenhet, at kjørebanen unødig beskadiges.

§ 4. Motorvogn skal være indrettet saaledes, at den kan kjøres i skarpe kurver og med lethet vendes, og maa, naar den ulastet veier over 300 kilogram, kunne drives ved hjælp av motoren saavel bakover som forover.

§ 5. Motorvogn, hvis bredde mellem dens mest fremspringende dele er større end 1,75 meter, skal ikke kunne benyttes paa hoved- og bygdeveier uten særskilt tilladelse av Kongen eller den, han dertil bemyndiger, hvilken tilladelse meddeles for enkelt veis eller enkelte veiers vedkommende. Hvad her er bestemt angaaende vognens bredde, gjælder dog ikke militærvæsenets motorvogner.

Likeledes kan Kongen eller den, han dertil bemyndiger, bestemme, at bruk av motorvogner av saa stor vegt, at veier eller broer derved kan skades eller ødelægges, enten skal være helt forbudt eller skal være tillatt for enkelt veis eller enkelte veiers vedkommende paa visse nærmere betingelser.

§ 6. Enhver motorvogn [2]) skal være forsynt:

1. med to av hinanden uavhængig virkende bremseapparater,

[1]) Jfr. § 31, post 3.
[2]) Jfr. § 31.

21 juni. Nr. 2.

hvorav hvert enkelt skal ha saadan styrke, at vognen dermed kan stanses paa 2 vognlængder, selv om maskinen gaar med fuld kraft,

2. med horn (lur), hvormed lydelig signal kan gives,
3. efter indtraadt mørke og i tæt skodde med:
   a) 2 lygter, som anbringes en paa hver side foran i like høide, og som kaster hvitt lys paa kjørebanen, saa at føreren kan overse denne i en længde av mindst 15 meter foran vognen, samt
   b) 1 lygt, som klart belyser vognens kjendingsmerke med nummer.

§ 7. Styre-, bremse- og signalapparater skal være lette at behandle og anbragt saaledes, at føreren kan bruke dem, uten at hans opmerksomhet bortledes fra kjørebanen, og saaledes, at han selv i mørke ikke kan ta feil av dem.

§ 8. Kongen eller den, han dertil bemyndiger, utfærdiger nærmere bestemmelser om, hvorledes motorvogner skal være indrettet, og med hvilke sikkerhetsforanstaltninger og andet utstyr de skal være forsynt.

Kapitel II.[1])

Om anmeldelse, undersøkelse og registrering av motorvogner.

§ 9. Enhver motorvogn skal, før den tages i bruk, av eieren skriftlig anmeldes for politimesteren paa det sted, hvor eieren bor. Har eieren ikke bopæl her i riket, paahviler anmeldelsespligten den person, som paa hans vegne her har raadighet over vognen. Samtidig med anmeldelsen skal motorvogneier, som bor i riket, deponere en garanti eller godkjendt ansvarspolice for mindst kr. 1 000,00 til dækning av mulig erstatningsansvar.[2]) For statens og kommuners motorvogner samt for sykehusvogner kræves ikke garanti stillet. Endvidere kan lægers motorvogner fritages for garanti, naar de utelukkende brukes til sykereiser.

Politiet foranstalter vognen underkastet sakkyndig undersøkelse til bedømmelse av, om de bestemmelser, som indeholdes i lovens kapitel I og i de utfærdigede forskrifter, er iagttat. Findes det, at dette er tilfældet, godkjender politiet vognen, utfærdiger herom skriftlig erklæring, gir den et kjendingsmerke med nummer og indfører den i en særskilt bok, hvori fornødne oplysninger om vognen indtages.[3])

§ 10. Skifter en motorvogn eier, skal saavel den tidligere som den nye eier herom uten ophold gjøre anmeldelse til vedkommende politimester.

---

[1]) Jfr. kap. V.
[2]) Jfr. § 31, post 4.
[3]) Jfr. § 37.

Flytter en motorvogns eier til en anden politijurisdiktion, skal anmeldelse ske til politimesteren baade i det distrikt, som forlates, og i det distrikt, hvortil flytning sker. Det skal være overlatt til politiet at avgjøre, om vognen i saadant tilfælde skal forsynes med nyt kjendingsmerke med nummer. 21 juni. Nr. 2.

§ 11. Politiet kan til enhver tid kræve motorvognen underkastet sakkyndig undersøkelse. [1]) Viser det sig ved denne, at vognen ikke længer fyldestgjør de fordringer, som stilles i loven og i de med hjemmel av samme utfærdigede bestemmelser, eller fremstilles ikke vognen til saadan undersøkelse efter tilsigelse, kan politiet forbyde dens videre benyttelse og foranledige dens kjendingsmerke med nummer fjernet.

§ 12. Nærmere regler om motorvogners anmeldelse, undersøkelse, registrering og kjendingsmerker med nummer gives av Kongen eller den, han dertil bemyndiger.

Kapitel III.

Om motorvogns fører.

§ 13. [1]) Motorvogn maa kun føres av person over 18 aar, [2]) som av norsk politimyndighet efter avlagt prøve er godkjendt som fører og av samme har erholdt certifikat som saadan.

Kongen utfærdiger nærmere bestemmelser om certifikatets indhold og om den prøve, føreren maa underkaste sig, samt om hvorvidt prøven kan undlates, naar føreren har certifikat fra utenlandsk myndighet.

For at kunne godkjendes som fører maa ansøkeren fremlægge vidnesbyrd fra to kjendte, troværdige mænd om paalidelighet og ædruelighet samt attest fra læge om godt syn og god helse.

§ 14. For at kunne kjøre motorvogn, bestemt for offentlig passagertrafik, utkræves, at føreren er over 21 aar.

§ 15. Under benyttelsen av motorvogn skal certifikatet altid medhaves og kan av politiet og paa landet derhos av veivæsenets ingeniører eller tilsynsmænd kræves forevist (jfr. § 23, andet led).

§ 16. Certifikatet kan av politiet straks tilbakekaldes, naar føreren er straffet for overtrædelse av nogen bestemmelse i nærværende lov eller nogen av de av Kongen med hjemmel herav utfærdigede forskrifter, eller naar han forøvrig ikke antages længer at besidde de for en fører nødvendige egenskaper. Han pligter i saa fald uten ophold at tilbakelevere det mottagne certifikat.

---

[1]) Jfr. § 37
[2]) Jfr. § 14 og § 31, post 2.

21 juni. Nr. 2.

Saadan tilbakekaldelse kan bestemmes at skulle gjælde for altid eller for en nærmere bestemt tid.

Gjælder tilbakekaldelsen for længere tid end 6 maaneder, kan bestemmelsen forlanges indbragt for vedkommende amtmand til endelig avgjørelse. Virkningen av politiets tilbakekaldelse stanses ikke ved saadan paaanke.

§ 17. En fører maa ikke overdra sit certifikat til nogen anden.

§ 18. Føreren er, før kjøring begynder, pligtig til at overbevise sig om, at alle apparater, særlig bremseapparaterne, er i foreskreven stand og virker godt. Han er under kjøring pligtig til at være ædru og til at vise tilbørlig forsigtighet og anvende al mulig opmerksomhet og omhu til avvergelse av fare for andre kjørende, ridende eller gaaende.

Kapitel IV.

Om kjøring med motorvogn.

§ 19. Kjørehastigheten skal til enhver tid avpasses saaledes, at ulykker og forstyrrelser av færdselen undgaaes.

Inden byer og bymæssig bebyggede strøk maa hurtigheten ikke overskride 15 kilometer i timen, medmindre Kongen efter andragende fra vedkommende kommunale myndigheter tillater en større kjørehastighet.

Utenfor byer og bymæssig bebyggede strøk kan hurtigheten, naar der er fri utsigt over veien, økes, forsaavidt føreren er i stand til under alle omstændigheter at opfylde de ham paahvilende pligter — dog aldrig utover 35 kilometer i timen. Efter mørkets indtræden og i tæt skodde maa ikke kjøres over 15 kilometer i timen; dog kan amtsveistyret for enkelte ruters eller veistrækningers vedkommende tillate, at kjørehastigheten økes til 25 km. i timen efter mørkets indtræden.

Naar utsigten over veien ikke er fri, i særdeleshet efter mørkets indtræden eller i tæt skodde,
ved svingning fra en gate ind i en anden,
ved gate- eller veikryds, over torv i torvtiden,
i skarpe kurver,
ved indkjørsel til og utkjørsel fra privateiendomme, som ligger ved offentlig vei eller gate,
naar vognen skal passere jernbane- eller sporveislinje, smale broer, porter eller smale og bratte veier eller gater,
naar veiens eller gatens glatte og slibrige tilstand vanskeliggjør vognens styring og stansning,
endelig overalt, hvor en livlig færdsel finder sted,
— maa der kjøres langsomt og saa forsigtig, at vognen i for-

nødent fald kan stanses øieblikkelig og under alle omstændig- 21 juni.
heter paa en veistrækning av høist 3 meter.[1]) Nr. 2.

Likeledes maa, naar veien er opbløtt eller tilsølet, kjøres saa forsigtig, at andre veifarende ikke tilskvættes under motorvognens forbikjøring.

§ 20. Møter motorvogn kjørende eller ridende, skal føreren holde saa langt som mulig til gatens eller veiens høire side og derhos straks stanse vognen og maskinen, naar den møtende varsler eller gjør tegn til ham, eller han selv ser, at hesten er ræd eller urolig. Den kjørende eller ridende har da ret til at vælge, hvilken side av gaten eller veien han vil benytte.

Derhos skal føreren, naar han paa landevei møter en kjørende, der fører tændt lygt, altid stanse motorvognen, til den kjørende er kommet forbi. Dog kan amtsveistyret gjøre undtagelser herfra for bestemt betegnede veistrækningers vedkommende.

§ 21. Motorvogn, som kommer efter kjørende eller ridende, maa, naar den skal kjøre forbi, holde længst mulig til venstre side av gaten eller veien.[1])

Gjør den kjørende eller ridende tegn til motorvognens fører, skal denne stanse vognen, saa at førstnævnte kan ha anledning til at stige av eller komme til siden. Den kjørende eller ridende kan da vælge, hvilken side han vil benytte.

§ 22. Føreren skal i tide gi tydelig signal, naar der kan være fare for sammenstøt.

I de tilfælde, som omhandles i § 19, fjerde led, og i § 21, første led, skal likeledes fornødent signal gives.

Signalisering skal straks ophøre, naar hester og andre dyr derved blir sky.

Unyttig og hensynsløs signalisering er forbudt. Det er ogsaa forbudt at bruke signalapparat i det øieblik, motorvogn passerer kjørende eller ridende.

§ 23. Indtræffer ulykkestilfælde, som er foranlediget ved eller staar i forbindelse med bruk av motorvogn, skal føreren straks stanse, paa forlangende opgi navn og bopæl og om fornødent hjælpe vedkommende skadelidte.

Forøvrig er føreren altid pligtig til straks at stanse, naar det forlanges av politiet; paa landet kan ogsaa veivæsenets ingeniører eller tilsynsmænd forlange, at saa sker.

§ 24. Motorvogn maa kun for kort tid bli staaende uten tilsyn paa offentlig vei eller gate og i tilfælde sættes længst mulig ut til siden.

Naar føreren forlater vognen, skal han sætte motoren ut av virksomhet og bedst mulig sørge for, at vognen ikke kan sættes igang av uvedkommende.

---

[1]) Jfr. § 22, andet led.

21 juni. Nr. 2.

§ 25. Kapkjøring med motorvogn paa offentlige veier, gater og pladser er forbudt.

§ 26. Tilhængervogn maa ikke benyttes uten efter særlig skriftlig tilladelse, som meddeles av vedkommende politimester, dog saaledes, at tilladelsen for landdistrikterne maa for at være gyldig godkjendes av amtsveistyret.

Tilladelsen bør kun meddeles, naar benyttelsen antages at kunne ske uten skade eller ulempe for kjørebanen eller færdselen.

Under kjøringen maa skriftlig bevis for tilladelsen altid medhaves og kan av politiet og paa landet derhos av veivæsenets ingeniører eller tilsynsmænd kræves forevist (jfr. § 23, andet led).

§ 27. At søke erhverv ved offentlig befordring av reisende eller gods med motorvogn i fast rute — med eller uten tilhængervogn — er ikke tillatt, medmindre bevilling hertil erholdes. Denne meddeles — efter indhentet uttalelse fra vedkommende herredsstyre — av amtsveistyret eller, forsaavidt angaar kjøpstæder og ladesteder (med eget kommunestyre), av bystyret

Ved meddelelse av saadan bevilling, som skal gives for en bestemt begrænset tid, kan amtsveistyret eller bystyret opstille nærmere regler og betingelser, saaledes om den største tillatte kjørehastighet, høieste passagerantal, største vegt, rutetid og takster samt om aarlig avgift til kontrol.

Meddelt bevilling kan tilbakekaldes, naar vedkommende myndighet maatte finde dette paakrævet. Beslutning herom kan paaankes til endelig avgjørelse av vedkommende regjeringsdepartement. Virkningen av amtsveistyrets eller bystyrets tilbakekaldelse stanses ikke ved saadan paaanke.

Hvad i nærværende paragraf er fastsat, gjælder ikke motorvogntrafik av heromhandlede beskaffenhet, som staten maatte sætte igang.

§ 28. Av motorvogner, der benyttes her i landet, svares en aarlig avgift efter følgende regler:

For en motorvogn med indtil 6 hestekræfter kr. 5,00 pr. hestekraft, indtil 12 hestekræfter kr. 6,00 pr. hestekraft og over 12 hestekræfter kr. 7,00 pr. hestekraft.

For motorvogner, der gaar i fast rute, kan amtsveistyret efter anbefaling av vedkommende herredsstyre for hvert enkelt aar nedsætte eller eftergi avgiften.

Paa samme maate kan bystyret nedsætte eller eftergi avgiften for motorvogner, der kun brukes inden byens grænser.

Likesaa kan flere nabokommuner, naar kommunestyrerne er enige derom og amtsveistyret samtykker deri, nedsætte eller

eftergi avgiften for motorvogner, som kun brukes inden disse kommuners grænser. 21 juni. Nr. 2.

Avgiften av motorvogn, der agtes benyttet i fast rute, skal første gang være betalt, naar bevillingen til rutekjøring erholdes, og avgiften av motorvogn, der ikke agtes benyttet i fast rute, skal første gang være betalt, naar der av politimesteren erholdes erklæring om, at vognen kan tages i bruk. Senere betales avgiftene hvert aar inden januar maaneds utgang. Erlægges ikke afgiften inden denne tid, kan politiet forbyde den videre bruk av vedkommende motorvogn paa offentlige veier og gater.

Nærmere regler angaaende avgiftenes indbetaling, og hvad dermed staar i forbindelse, utfærdiges av vedkommende regjeringsdepartement.

Avgifter av motorvogner, der benyttes i fast rute, tilfalder den eller de kommuner (amts- eller herredskommuner), som vedlikeholder veiene. Forsaavidt veivedlikeholdet paahviler vedkommende herreder, foretages fordeling av avgiftene ved amtsveistyret. Omfatter en fast rute veistrækninger inden flere amter, deles avgiftene mellem amtene i forhold til veilængderne inden hvert amt.

Avgifter av motorvogner, der ikke benyttes i fast rute, fordeles av vedkommende regjeringsdepartement mellem de amter, hvor motorvognkjøring foregaar, efter indberetninger fra amtsveistyrerne om motorvogntrafikken. Ogsaa disse avgifter fordeles av amtsveistyrerne mellem herredene, forsaavidt veivedlikeholdet paahviler disse.

Motorvogner, som brukes i statens tjeneste, sykehusvogner samt motorcykler, indrettet alene for én person, er fritat for avgift.

Bestemmelserne i nærværende paragraf gjælder ikke utlændingers midlertidige bruk av medført motorvogn, jfr. § 30.

Kapitel V.

Om utlændingers midlertidige bruk av medført motorvogn.

§ 29.[1]) Ønsker utlænding, som ikke tar fast bopæl her i riket, for en kortere tid at benytte motorvogn, som han medfører fra utlandet, skal lovens bestemmelser gjælde med følgende ændringer:

a) Den i § 9 omhandlede anmeldelse sker til politimesteren i det distrikt, hvor utlændingen først benytter motorvognen her i riket.

[1]) Jfr. § 37.

21 juni. Nr. 2.

b) Fremlægger utlændingen for politimesteren bevis fra norsk konsul eller fra politimyndighet i det land, hvor han hører hjemme, for, at motorvognen opfylder de i det fremmede land gjældende forskrifter for dér at kunne benyttes, bortfalder den i § 9 nævnte undersøkelse.

I saa fald gir politimesteren, forsaavidt vognen opfylder betingelserne efter nærværende lovs § 5 eller med hjemmel derav utfærdiget bestemmelse, ved paategning paa ovennævnte bevis tilladelse for utlændingen til for nærmere angit tid (jfr. litr. f.) at bruke motorvognen her i riket.

c) Findes der paa motorvognen kjendingsmerke med nummer, som politimesteren anser tilfredsstillende, kan han tillate, at dette fremdeles benyttes under kjøring her i riket. I motsat fald tildeler han vognen kjendingsmerke overensstemmende med § 9.

d) Vedkommende utlændings navn og hjemsted, vognens kjendingsmerke med nummer og de avgjørelser, som politimesteren for tilfældet har truffet, indføres i den i § 9 nævnte bok.

e) Politimesteren skal paase, at den, som opgives at skulle føre vognen, har gyldig certifikat (jfr. § 13).

f) Tilladelse til kjøring skal i intet tilfælde kunne gives for længere tid end 3 — tre — maaneder.

Ønskes vognen benyttet utover denne tid, skal vedkommende utlænding være underkastet denne lovs almindelige bestemmelser, dog saaledes, at den i § 9 omhandlede anmeldelse sker til politimesteren i det distrikt, hvor utlændingen opholder sig.

g) Tilladelsen kan, naar tilstrækkelig grund herfor foreligger, tilbakekaldes av enhver politimester, inden hvis distrikt vognen brukes.

§ 30. Kongen kan bestemme, hvorvidt de i foregaaende paragraf omhandlede utlændinger skal avkræves sikkerhet for erstatning i anledning av skadetilføielser, som under kjøring her i riket maatte forvoldes, og fastsætter i tilfælde, hvorledes og med hvilke beløp sikkerheten skal stilles. Kongen kan likeledes bestemme, hvorvidt vedkommende utlændinger skal betale avgift for benyttelsen av de offentlige veier til motorvognkjøring, og fastsætter i tilfælde avgiftens størrelse samt nærmere regler for indbetalingen. Avgiften fordeles efter bestemmelsen i § 28, ottende led. Den i foregaaende paragraf, litra a, nævnte politimester skal i tilfælde paase, at sikkerhetsstillelsen er ordnet og avgiften betalt, før vognen brukes her i riket.

Kapitel VI.

Om motorcykler.

§ 31. Hvad i nærværende lov er bestemt om motorvogner, skal ogsaa gjælde motorcykler, forsaavidt bestemmelserne kan faa anvendelse paa disse, dog med følgende ændringer:

1. Motorcykkel skal være forsynt med:
   a) ett kraftig bremseapparat,
   b) én sterkt lysende lygt,
2. Den i § 13 nævnte aldersgrænse sættes til 15 aar for motorcyklister.
3. Vedkommende myndigheter (jfr. § 2) kan gi tilladelse til kjøring med motorcykkel paa veier, hvor kjøring med motorvogn er forbudt.
4. Tohjulet motorcykkel samt trehjulet motorcykkel, som er indrettet alene for én person, er fritat for den i § 9 omhandlede garanti.

Trehjulet motorcykkel, som er indrettet for mer end én person, er derimot helt underkastet lovens bestemmelser om motorvogner.

Kapitel VII.

Om straf og erstatning.

§ 32. Overtrædelse av de i denne lov indeholdte bestemmelser eller de med hjemmel herav utfærdigede forskrifter eller vedtægter straffes med bøter eller med fængsel indtil 3 maaneder, medmindre forholdet rammes av en strengere straffebestemmelse.

§ 33. Sker der som følge av motorvogns benyttelse, enten ved selve kjøringen, eller ved at veifarendes hester derved blir sky, eller paa anden lignende maate, skade paa person eller gods, er den for motorvognen ansvarlige pligtig til at erstatte skaden, medmindre den skadelidte selv eller en tredjemand forsætlig eller ved grov uagtsomhet har foraarsaket skaden.

Overfor skade paa person eller gods, som befordres med motorvognen, kommer dog regelen i første led alene til anvendelse, hvor det gjælder motorvogn, som staar til avbenyttelse for almenheten mot betaling. Iøvrig blir spørsmaalet om erstatning for saadan skade at bedømme efter de almindelige erstatningsregler.

§ 34. Erstatningspligt for skade efter foregaaende paragraffer paahviler motorvognens eier.

Benytter nogen uten tilladelse andenmands motorvogn, skal brukeren istendenfor eieren svare for skade, som derunder indtræffer.

§ 35. Ved foranstaaende bestemmelser om skadeserstatning gjøres ingen indskrænkning i den ret til at kræve saa-

21 juni. Nr. 2.

dan erstatning, som forøvrig maatte følge av de almindelige retsregler.

Kapitel VIII.

Forskjellige bestemmelser.

§ 36. Vedkommende regjeringsdepartement kan under særlige forhold utfærdige paabud, gjældende for et bestemt tidsrum, om, at der ved motorvognkjøring paa visse veistrækninger ved siden av motorvognens fører skal medfølge en person, som i paakommende tilfælde kan være til bistand.

§ 37. Utgifter, som er forbundet med forretninger efter §§ 9, 11 og 29 og med anskaffelse av kjendingsmerker med nummer, pligter motorvognens eier at utrede. Benyttes vognen av nogen anden end eieren, kan man for beløpet ogsaa holde sig til brukeren.

Utgifter for forretninger efter § 13 skal bæres av vognens fører.

§ 38. Kongen gir nærmere bestemmelser om betalingen for de i foregaaende paragraf omhandlede forretninger m. v. og om indfordringen.

Kapitel IX.

Lovens ikrafttræden.

§ 39. Nærværende lov træder i kraft 1 april 1913.

Indtil ny veilov er traadt i kraft, [1]) utfører amtsutvalget de forretninger, som i nærværende lov er tillagt amtsveistyret.

21 juni. Nr. 3.

Lov *) [2]) om forandring i lov om forbud mot bruk av sprængstof til fangst av saltvandsfisk m. v. av 21 juli 1911.

§ 3 i lov av 21 juli 1911 om forbud mot bruk av sprængstof til fangst av saltvandsfisk m. v. skal herefter lyde saaledes:

»Overtrædelse av denne lov straffes med bøter eller fængsel indtil 3 maaneder, hvorhos det fartøi eller den baat, hvortil den skyldige hører, med tilhørende fangst og redskaper, derunder indbefattet sprængstof, som findes ombord, helt eller delvis kan inddrages, uanset om de tilhører nogen i forseelsen skyldig eller ikke. Er overtrædelsen begaat av nogen av besætningen paa fartøi eller baat, og kan strafansvar i den anledning gjøres gjældende mot fartøiets eller baatens fører, blir den underordnede ikke at straffe.«

---

*) Bekjendtgj. 24 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 24.

[1]) Se lov om veivæsenet av 21 juni 1912 (Nr. 1) § 109.

[2]) St.besl. 12 juni. Se Ot. prp. nr. 6. Indst. O. nr. 58. St.tid., forh. i Ot. s. 672—674; i Lt. s. 189.

Lov *) [1]) **om Norges Brandkasse.** 21 juni. Nr. 4.

Kapitel 1.

Stilling og styre.

§ 1. Den Almindelige Brandforsikrings-indretnings navn skal herefter være »Norges Brandkasse«. Den er en for det hele land bestaaende, paa gjensidighet grundet offentlig brandforsikrings-forening. Indtrædelsen er frivillig. Dens stilling forøvrig er angit ved denne lov, hvori saavel statsstyrelsen som interessenternes forhold til foreningen er fastsat.

For Brandkassens virksomhet skal endvidere gjælde de vedtægter og regler, til hvis utfærdigelse loven gir bemyndigelse.

§ 2. Norges Brandkasse henhører under det regjeringsdepartement, som Kongen bestemmer, og styres av

1. et repræsentantskap bestaaende av 36 medlemmer og
2. en direktion bestaaende av 5 medlemmer.

I. Repræsentantskapet.

§ 3. Repræsentanterne med varamænd — 2 for hver repræsentant — vælges for 6 aar blandt de i Brandkassen interesserte.

Hvert 3dje aar uttræder repræsentanter og varamænd for halvdelen av byenes og amtenes valgkredser. Ved lodtrækning inden repræsentantskapet avgjøres, hvilke valgkredser først skal foreta nyt valg.

§ 4. Hver kjøpstad og hvert ladested, som danner egen kommune, utgjør et valgdistrikt. Disse valgdistrikter utgjør igjen 17 valgkredser med 18 repræsentanter, saaledes fordelt:

Vadsø, Vardø, Hammerfest, Tromsø og Harstad tilsammen	1
Bodø, Narvik, Mosjøen, Namsos, Stenkjær og Levanger	1
Trondhjem	1
Kristiansund, Molde, Aalesund og Florø	1
Bergen	1
Stavanger	1
Haugesund, Kopervik, Skudeneshavn og Sandnes	1
Egersund, Sogndal, Flekkefjord, Farsund og Mandal	1
Kristiansand, Lillesand og Grimstad	1
Arendal, Tvedestrand, Risør og Kragerø	1
Langesund, Stathelle, Brevik, Porsgrund og Skien	1
Larvik, Sandefjord, Tønsberg og Aasgaardstrand	1

*) Bekjendtgj. 24 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 24.

[1]) St.besl. 12 juni. Se Ot. prp. nr. 25 for 1909 og nr. 10 for 1910. Ot. med. nr. 8 for 1910. Indst. O. XI. for 1911. St.tid., forh. i Ot. s. 563—565, 568—587, 588—663; i Lt. 171—189.

21 juni. Nr. 4.

Horten, Holmestrand, Svelvik, Moss, Drøbak, Son og Hølen	1
Drammen	1
Fredrikshald, Fredrikstad og Sarpsborg	1
Kongsberg, Hønefoss, Gjøvik, Lillehammer, Hamar og Kongsvinger	1
Kristiania	2

Saafremt der senere oprettes nogen egen bykommune, bestemmes det av Kongen efter forslag av Brandkassens direktion, til hvilken byvalgkreds stedet skal henlægges.

§ 5. Paa landet utgjør hvert amt særskilt valgdistrikt og valgkreds, med hver 1 repræsentant.

§ 6. Valgbar til repræsentant er enhver myndig person — mand eller kvinde — som, naar valget foregaar, er eier eller medeier av eiendom, som er forsikret i Brandkassen og beliggende inden valgkredsen. Saafremt bruksret til eiendom er bortsat paa livstid og brukeren betaler brandkontingenten, overgaar valgbarheten til bruksrettens indehaver.

Hvis den valgte senere under valgperioden mister valgbarheten, rykker varamanden op.

Utelukket fra valg er de i Brandkassen ansatte funktionærer. Likeledes er utelukket fra valg enhver, der som bestyrer, repræsentant eller ved andet tillidshverv er knyttet til forening eller selskap, som driver brandforsikringsvirksomhet.

Tvist om stemmeret og valgbarhet samt om gyldigheten av valg avgjøres av repræsentantskapet.

§ 7. Valg av repræsentanter foretages for landdistrikterne av amtstinget og for de byer, som danner egen valgkreds, av formandskapet. I de sammensatte byvalgkredser vælger formandskapet i hver av kredsens byer blandt de i byen boende og til repræsentant valgbare personer valgmænd med like antal varamænd, som igjen overensstemmende med reglerne i § 8 skal vælge repræsentanten. Byer med forsikringssum i Brandkassen av til og med 5 millioner kroner vælger hver 1 valgmand, byer med forsikringssum over 5 millioner til og med 15 millioner 2 valgmænd, og byer med høiere forsikringssum end 15 millioner 3 valgmænd.

§ 8. Valget foregaar i det aar, da funktionstiden for kredsens tidligere repræsentanter efter § 3 utløper.

For landdistrikterne foretages valget paa aarets ordinære amtsting.

For byene bør valget være tilendebragt inden 3 maaneder, før noget til aaret henlagt møte av Brandkassens repræsentanter skal samles. Bestaar valgkredsen av flere byer, berammer overøvrigheten tid og sted for et valgmøte, paa hvilket valgmændene under hans ledelse skal vælge repræsentant med

varamænd. Hører kredsens byer under forskjellige overøvrigheter, foretages berammelsen og ledes møtet av overøvrigheten for den by, som har den største forsikringssum i Brandkassen. Ved valget føres protokol, som undertegnes av overøvrigheten og valgmændene. 21 juni. Nr. 4.

For amtene og for byer, som danner egen valgkreds, skal saavel repræsentanter som varamænd vælges ved særskilt avstemning. I valgmøterne for de sammensatte byvalgkredser skal derimot særskilt valg av varamænd ikke finde sted, medmindre der ikke er avgit stemme paa mindst 3 personer til repræsentant, idet varamænd her fortrinsvis er de, som næst den valgte har de fleste stemmer. I tilfælde av stemmelikhet foretages lodtrækning.

Ordføreren i byene har umiddelbart efter valget av repræsentanter eller valgmænd at indsende meddelelse om utfaldet til vedkommende overøvrighet.

Overøvrigheten har straks at meddele de valgte fornøden underretning.

Vælges nogen repræsentant eller varamand for flere valgkredser, avgjør den valgte selv, hvilken kreds han vil repræsentere, hvorom han uopholdelig har at meddele underretning til overøvrigheten i de andre kredser, hvor han er valgt.

Mottar ikke den, som har faat de fleste stemmer, valget, rykker 1ste varamand op. Skulde hverken den valgte repræsentant eller nogen av varamændene ville motta valg, eller blir kredsen paa anden maate uten repræsentant, foretages nyt valg, for landskreds paa første odinære eller ekstraordinære amtsting og for bykreds snarest mulig.

Overøvrigheten meddeler fornøden fuldmagt for den, som mottar valget, og indsender ved meddelelse om valgresultatet fuldmagter saavel for repræsentanter som varamænd til Brandkassen, ledsaget av bekræftede utskrifter av vedkommende protokoller.

Paa reiser i anledning av valgmøter tilkommer valgmænd skyssgodtgjørelse samt kostgodtgjørelse som for 2den klasse bestemt i lov nr. 2 av 10 juli 1894 § 17, hvilke utgifter tillikemed andre med disse valg forbundne omkostninger utredes av Brandkassen.

§ 9. Som regel holder repræsentantskapet sine møter i Kristiania og samles ordinært hvert 3dje aar den første søgnedag efter 15 september og ekstraordinært, naar det forlanges av

1. vedkommende departement,
2. direktionen,
3. eller av mindst 12 repræsentanter.

Repræsentanterne gives mindst 4 ukers varsel. I indkal-

21 juni. Nr. 4.

delsen, der utfærdiges av direktionen, gives saavidt mulig underretning om de saker, som foreligger til behandling.

Repræsentanterne nyder under reiser til og fra repræsentantskapets møter skyss- og kostgodtgjørelse som for stortingsmænd bestemt og for ophold ved møterne 10 kroner pr. døgn.

§ 10. Repræsentantskapet vælger selv sin formand og næstformand. Det fører forhandlingsprotokol og træffer selv bestemmelse om sin forretningsorden. Det er beslutningsdygtig, naar $^2/_3$ av dets medlemmer er tilstede.

Sakene avgjøres ved almindelig stemmeflerhet. I tilfælde av stemmelikhet gjør formandens stemme utslaget undtagen ved valg.

§ 11. Ethvert forslag maa for at kunne forelægges repræsentantskapet være fremsat eller vedtat av en repræsentant, og forsaavidt forslaget angaar ændringer i og tillæg til de for Brandkassen gjældende love og vedtægter, maa det inden 5 maaneder, før repræsentantskapet træder sammen, være indsendt til direktionen, som har at forelægge saken for repræsentantskapet.

§ 12. Repræsentantskapet vælger de i § 14 nævnte 3 medlemmer av direktionen og varamænd for disse samt avgir ved indtrædende ledighet indstilling om besættelse av stillingen som administrerende direktør, efterat direktionen har avgit sin betænkning.

Det vælger derhos revisorer og decisorer med varamænd.

§ 13. Repræsentantskapet har:

a. at avgi forslag til tarif med tilhørende forklaringer og til de øvrige vedtægter vedkommende Brandkassens virksomhet, hvilke endelig bestemmes av Kongen;
b. at gjennemgaa de tildelte vandverksnedsættelser og dermed likestillede nedsættelser samt de besluttede forhøielser av kontingenten for byer eller bymæssige bebyggelser. Forsaavidt repræsentantskapet ikke er enig i direktionens fastsættelse eller i departementets midlertidige avgjørelse (jfr. § 16 d), forelægges saken for Kongen til endelig avgjørelse;
c. at gjennemgaa beretninger og regnskaper vedkommende Brandkassens virksomhet samt den av direktionen førte forhandlingsprotokol;
d. at utfærdige instruks for revisorer og decisorer og avsi den endelige decision;
e. at gjennemgaa det av direktionen forelagte overslag over Brandkassens sandsynlige indtægter og utgifter i det kommende treaar og at fastsætte lønningsregulativ for Brandkassens direktion og personale samt at revidere de av direktionen midlertidig bevilgede pensioner og behandle andragender om pension eller understøttelse;

f. at behandle klager angaaende bestemmelser truffet av direktionen eller departementet. Saadanne klager kan direkte indbringes for repræsentantskapet; 21 juni. Nr. 4.
g. at behandle alle forslag til forandringer i de for Brandkassen gjældende love;
h. forøvrig at behandle alle saker, som av vedkommende departement, av direktionen eller av nogen repræsentant maatte forelægges, samt endelig alle saker, som ved lov eller vedtægt maatte underlægges repræsentantskapet.

II. Direktionen.

§ 14. Direktionen har sit sæte i Kristiania og skal bestaa av:

1 administrerende direktør, beskikket av Kongen efter indstilling av repræsentantskapet,
1 medlem valgt av Stortinget og
3 medlemmer valgt av repræsentantskapet.

De 4 valgte medlemmer med varamænd maa samtlige være interessenter. Av de av repræsentantskapet valgte medlemmer maa en ha forsikring i by, en almindelig landrisiko og en fabrikrisiko, hvilket ogsaa gjælder varamændene.

De samme utelukkelsesgrunde, som i § 6, 3dje avsnits 2det punktum, er fastsat for repræsentanter, gjælder ogsaa for dem, der skal ha sæte i direktionen.

De 4 valgte direktører med varamænd fungerer i 6 aar, dog saaledes, at ved utgangen av hvert 3dje aar uttræder de 2 direktører med varamænd, som har fungert længst. Hvem der første gang skal uttræde, avgjøres ved lodtrækning. Funktionstiden regnes fra 1 januar efter valget. De fratrædende kan gjenvælges.

Direktionen vælger blandt sine valgte medlemmer selv sin formand og næstformand.

§ 15. Direktionen holder møte efter indkaldelse av formanden eller den administrerende direktør regelmæssig én gang hver maaned, og ellers saa ofte nogen av disse, 2 av de øvrige medlemmer eller departementet finder det fornødent.

I direktionens møter, hvori altid skal føres forhandlingsprotokol, maa mindst 3 medlemmer være tilstede, forat gyldig beslutning kan fattes.

I tilfælde av stemmelikhet gjør formandens stemme utslaget.

Direktionen bestemmer selv sin forretningsorden.

Direktionens medlemmer har adgang til at delta i repræsentantskapets forhandlinger, men kan kun avgi stemme, forsaavidt de tillike er valgte repræsentanter.

§ 16. Direktionen har at behandle og avgjøre de saker, hvorved vigtigere interesser for de forsikrede skal avgjøres,

21 juni. Nr. 4.

forsaavidt avgjørelsen ikke er henlagt til Kongen, departementet eller repræsentantskapet, eller forsaavidt den ikke efter § 17 tilligger den administrerende direktør; likesaa alle saker, som forelægges den av den administrerende direktør eller som direktionen finder at være av saadan betydning, at den selv forlanger sig samme forelagt, samt endvidere alle saker, hvori dens avgjørelse uttrykkelig forlanges av de forsikrede.

Den har saaledes særlig:

a. at behandle og med sin uttalelse ledsage de saker, der skal forelægges repræsentantskapet eller som skal foredrages for departementschefen;

b. at avgjøre de brandlidtes andragender om hel eller delvis fritagelse for byggepligt eller om avvikelse fra andre med hensyn til erstatningens utbetaling eller anvendelse givne forskrifter, hvilke beslutninger av brandlidte kan indankes for departementet eller repræsentantskapet, hvis avgjørelser kan forlanges forelagt Kongen til prøvelse;

c. at fastsætte hovedbestemmelser og i særegne tilfælde ogsaa træffe specialavgjørelser om, hvorvidt tariffens grundsatser ved forhøielser eller nedsættelser bør fravikes;

d. at bestemme vandverksnedsættelser og andre dermed likestillede nedsættelser, samt forhøielser av kontingenten paa grund av utilstrækkelige slukningsredskaper. I tilfælde av meningsforskjel inden direktionen eller ssafremt de interesserte selv ønsker det, skal direktionens bestemmelser herom forelægges departementet til midlertidig avgjørelse (jfr. § 13 b);

e. at træffe de ved lovens § 75 Brandkassen tillagte avgjørelser av, hvorvidt og i hvilken utstrækning brandlidte i de i nævnte paragraf omhandlede tilfælde skal ha forbrutt sin ret til brandhjælp;

f. at træffe de i lovens §§ 27, 28 og 29 omhandlede beslutninger om negtelse av at anta nogen bygning til forsikring, om at anta nogen bygning til forsikring for høiere beløp end kr. 400 000,00 eller at indskrænke forsikringssummen for meget ildsfarlige bygninger til et lavere beløp, saavelsom om at anta saadanne bygninger eller anlæg til forsikring utover $^{8}/_{10}$ parter av takstsummen samt om at tillate privat forsikring av den del av takstsummen for meget ildsfarlige bygninger, som undtages fra forsikring i Brandkassen;

g. at foreslaa utligning av ekstraordinær kontingent og optagelse av laan til dækning av Brandkassens forpligtelser, hvilke forslag skal forelægges Kongen til avgjørelse;

h. at bestyre Brandkassens midler og træffe bestemmelse om, hvorledes de skal gjøres frugtbringende, og avgi aarsbe-

retninger til departementet og repræsentantskapet og paase et utdrag derav offentliggjort inden utgangen av det paafølgende aar;

i. at ansætte Brandkassens personale, dog saaledes at kontorchefen beskikkes av Kongen efter forslag av direktionen;

k. at fatte beslutning om utfærdigelse av alle for Brandkassens virksomhet fornødne regler og instrukser, hvis bestemmelser ikke indgaar under, hvad der er fastsat ved lov eller vedtægt;

l. at træffe bestemmelse om beskikkelse av brandtakstbestyrere og opkrævere, forsaavidt særskilte saadanne efter departementets nærmere bestemmelse skal ansættes, jfr. §§ 31 og 59;

m. med departementets godkjendelse at træffe midlertidige avgjørelser i saker, som henhører under repræsentantskapet, naar avgjørelsen ikke taaler utsættelse til første repræsentantskapsmøte, og sakene ikke er av den betydning, at de bør foranledige avholdelse av ekstraordinært repræsentantskapsmøte;

n. at forvalte og anvende det i §§ 69 og 70 omhandlede bidragsfond til fremme av slukningsvæsen og ildsikkerhet.

Direktionens beslutninger om bidrag av disse midler til fremme av slukningsvæsen og ildsikkerhet skal forelægges departementet til godkjendelse.

§ 17. Den administrerende direktør har den daglige ledelse av Brandkassens virksomhet efter de for samme gjældende love, vedtægter og regler og efter de i henhold til disse av Kongen, departementet eller av direktionen og repræsentantskapet avgivne bestemmelser. Han har den almindelige administrerende myndighet, medmindre denne tilligger eller uttrykkelig er henlagt til andre. Han har saaledes ogsaa anvisningsmyndigheten, men alle anvisninger skal være parafert av kontorchefen og av bokholderen. Han behandler og uttaler sig om de av paatalemyndigheten forelagte spørsmaal med hensyn til indtrufne ildsvaader og avgjør, hvorvidt der fra Brandkassens side skal foranlediges videre forføininger i anledning av samme. De saker, hvori der kræves avgjørelse av Kongen, har han at foredra for departementschefen, efterat saken har været forelagt direktionen. Alle betydeligere saker eller mere tvilsomme spørsmaal skal han saavidt mulig forelægge for direktionen til avgjørelse eller uttalelse, og hvis dette ikke kan ske, fordi saken maa ekspederes uopholdelig, skal han gjøre direktionen bekjendt med den trufne avgjørelse.

Den administrerende direktør fører derhos med sagkyndig bistand den i lovens § 56 omhandlede kontrol med vandverker og brandvæsen i de byer, hussamlinger og fabrikanlæg, som

21 juni. Nr. 4.

paa grund av sit slukningsvæsen er tilstaat nedsættelse i brandkontingenten.

Under den administrerende direktørs fravær eller ved hans avgang utføres hans forretninger av kontorchefen, som i saa fald ogsaa tiltræder direktionen.

III. Departementet.

§ 18. Departementet har — foruten lovsaker vedkommende Brandkassen — at behandle alle saker, hvis avgjørelse ved den for samme gjældende lovgivning eller andre med hjemmel derav utfærdigede bestemmelser er henlagt til Kongen eller departementet.

Det skal paase, at Brandkassen saavel ved anvendelse av det dertil avsatte fond og andre til dens raadighet staaende midler som ved sin virksomhet i det hele arbeider til fremme av ildsikkerheten og derigjennem til formindskelse av landets brandtap. Det fører indseende med utførelsen av den i lovens § 56 omhandlede kontrol med byers, hussamlingers og fabrikanlægs vandverker og slukningsvæsen, behandler andragender om besigtigelse derav til opnaaelse av nedsættelse i brandkontingenten og opnævner sagkyndige mænd til besigtigelsen.

Det fører overtilsynet med, at Brandkassen virker overensstemmende med den for samme gjældende lovgivning, og har som følge derav at behandle besværinger over, at trufne avgjørelser er stridende derimot. Det har derhos at avgjøre alle klager over den administrerende direktørs eller direktionens beslutninger eller forhold, som maatte forlanges samme forelagt. Departementets avgjørelse kan forlanges forelagt Kongen.

Det behandler repræsentantskapets beslutninger og kan, forsaavidt det finder nogen av disse stridende mot den for Brandkassen gjældende lovgivning eller mot Brandkassens almene interesser, bestemme, at beslutningen ikke blir at ta tilfølge. Træffes saadan bestemmelse, skal direktionen forlange samme indbragt for Kongen til prøvelse.

Det paaser, at aarsregnskapet forelægges Kongen og derefter oversendes Stortinget, likesom det i aarets løp kan fordre sig forelagt regnskapsoversigt og er berettiget til naarsomhelst at beordre kassevisitation avholdt og, forsaavidt forholdene dertil maatte gi grund, herunder at træffe fornøden midlertidig forføining.

Det avgjør spørsmaalet om takstbestyreres ilæggelse av tvangsmulkt for forsømmelighet, efterat overøvrighetens og direktionens uttalelse derom er indhentet.

Det avsiger endelig decision, dersom nogen av de offentlige opkrævere ikke vedtar de av Brandkassen utfærdigede antegnelser til deres regnskaper over den til indfordring betrodde brandkontingent.

Endelig har departementet ret til at begjære sammenkaldt saavel ekstraordinært repræsentantskapsmøte som direktionsmøte til behandling av saker, som det maatte finde presserende. 21 juni. Nr. 4.

Departementschefen er berettiget til at delta i saavel repræsentantskapets som direktionens forhandlinger, men uten at ha stemme.

Kapitel 2.

Forsikringens gjenstand, art, stiftelse og begrænsning.

§ 19. Brandkassen er forpligtet til at forsikre alle bygninger med undtagelse av, hvad der efter § 26 er utelukket og hvad der efter § 27 kan negtes. Ved bygninger forstaaes her faste bygverk av ethvert slags, og herunder indgaar ogsaa broer, brygger eller kaier, bolverk og dambygninger. Naar bygning har flere eiere, skal den enkelte eier kunne faa sin del forsikret, om end de andre ikke ønsker forsikring.

Med bygning forsikres de deri værende til dens fuldstændiggjørelse hørende mur- og nagelfaste indretninger og faste maskinerier, medmindre andet efter eierens begjæring vedtages av Brandkassen. Dog tiltrænges ikke samtykke til at holde grundmurer og kjeldere utenfor. Forsikringen omfatter, medmindre andet er vedtat, ogsaa alle dele av bygningen, som er tilkommet efter brandtaksten.

Efter eierens begjæring forsikres derhos de til bygningens bestemmelse hørende inventariesaker, som ikke let kan flyttes, herunder indbefattet løse maskiner med alt til maskiners drift nødvendig tilbehør.

Likeledes kan efter eierens ønske forsikres fast anbragte malerier og andre kunstverker, som utgjør dele av selve bygningen, men Brandkassen er ikke forpligtet til at forsikre saadanne gjenstande for hele den derpaa satte takst.

I forbindelse med bygninger forsikres fast ydre tilbehør av indhegninger, brøndredskaper, flagstænger og lignende, som eieren begjærer medtat.

Ved offentlige og kommunale bygninger, saasom kirker og skoler, kan efter begjæring i forbindelse med bygningen medtages det til sammes bruk hørende sedvanlige inventar.

De i denne lov givne bestemmelser gjælder kun foran omhandlede bygningsforsikring, medmindre andet i de enkelte paragraffer eller i særskilte vedtægter uttrykkelig angives.

§ 20. Foruten i de i §§ 73 og 80 nævnte tilfælde kan Brandkassen endvidere overta forsikring av bygninger under opførelse med de paa stedet værende materialer, hvilken forsikring stiftes efter selvangivelse mot forskudsvis erlagt kontingent og iøvrig overensstemmende med forskrifter, som utfærdiges av Kongen.

21 juni. Nr. 4.

Saadan forsikring medfører ikke gjensidig ansvar og derav følgende ret som interessent, forinden bygningen efter avholdt brandtakst overgaar til forsikring efter de for almindelig bygningsforsikring gjældende bestemmelser.

§ 21. Efter beslutning av repræsentantskapet og indhentet uttalelse av direktionen kan Kongen bestemme, at Brandkassens virksomhet utvides til forsikring av løsøre — rørlig gods av ethvert slags undtagen handelsmænds varebeholdning.

Bestemmes virksomheten utvidet som ovenfor nævnt, skal løsøreforsikringen danne en særskilt gjensidig avdeling med egen kasse. De øvrige nærmere bestemmelser om forsikring av løsøre fastsættes i vedtægt.

§ 22. Brandkassen forsikrer mot enhver skade, som tilføies den forsikrede gjenstand ved:

I. ildsvaade og ved slukning, nedrivning og andre foranstaltninger mot utbrudt ild,

II. lynnedslag, selv om antændelse dermed ikke er forbundet,

III. ekplosion, hvorom skal gjælde følgende:

1. I forsikringen mot brandskade er indbefattet:
   A. enhver ved eksplosion av hvilkensomhelst art forvoldt brandskade og enhver ved eksplosion av hvilkensomhelst art foraarsaget sprængningsskade, naar denne ikke lar sig adskille fra den ved samme eksplosion foraarsagede brandskade;
   B. enhver sprængningsskade ved eksplosion, som er fremkaldt ved ild eller ledsaget av ild, og dette uten forskjel, om skaden har sit utspring fra den forsikrede eiendom eller utenfra.
2. Forsikringen mot brandskade omfatter derimot ikke sprængningsskade, som foraarsages ved trykdamp, opvarmet vand og opvarmet luft. Saadan forsikring skal derimot kunne overtages av Brandkassen efter eierens anmodning mot det tillæg i kontingenten, som ved vedtægt fastsættes — dog saaledes, at selve kjelerne ikke skal kunne forsikres mot sprængningsskade, der skriver sig fra dem selv.

Brandskade forvoldt ved krig, borgerlige uroligheter eller oprør er indbefattet under forsikringen i Brandkassen, dog med forbehold av dens mulige ret til regres hos staten eller andre.

§ 23. Omfanget av den brandskade, hvorfor Brandkassen efter § 22 er ansvarlig, kan indenfor bygningens forsikringssum forøkes ved den av vedkommende myndigheter i medhold av gjældende love og forskrifter avgivne bestemmelse om, hvorvidt eller i hvilken utstrækning en brandskadet bygning tillates utbedret eller levnede bygningsdele tillates anvendt ved gjenopførelsen. Dog erstatter Brandkassen ikke de forøkede tap,

som forvoldes derved, at utbedring eller gjenopførelse kommer i strid med gjældende reguleringsbeslutninger. 21 juni. Nr. 4.

Den større bekostning, som selve utbedringens utførelse efter gjældende lovgivning eller efter myndighetenes paabud maatte medføre, begrunder ikke noget tillæg til den efter skadens omfang og forsikringssummens størrelse fastsatte erstatning.

Forøkelse av skadens omfang, bevirket ved efterfølgende kulde, regn, nedstyrtning eller lignende, indgaar under Brandkassens ansvar, naar denne skade er en følge av den ved ildsvaaden bevirkede ramponerte tilstand og brandlidte godtgjør, at det ikke har staat i hans magt at avverge skaden.

Tap ved avsavn av lokaler, av leieindtægt eller lignende er ikke indbefattet under forsikringen.

Ryddiggjørelse av brandtomten er likeledes Brandkassen uvedkommende.

§ 24. Ingen bygning maa antages til forsikring i Brandkassen uten at være taksert overensstemmende med denne lov og de i medhold derav fastsatte vedtægter og regler.

Takstsummen skal svare til bygningens virkelige værdi paa takstens tid og beregnes efter daværende almindelige gjennemsnitspriser for nybygning med avslag for forringelse ved ælde, bruk eller andre aarsaker.

Tilligger der eiendommen ret til frie byggematerialer fra almenning eller fremmed eiendom, skal i takstforretningen for hver bygning angives og i takstsummen fradrages værdien av den del av denne husbehovsret, for hvilken eieren ikke har ydet fuldt vederlag. Denne værdi kan paa forlangende forsikres for vedkommende almennings eller skogeiers regning.

§ 25. Naar brandtakstforretning er tilendebragt, ansees den takserte bygning forsikret for takstsummen, forsaavidt ikke anderledes i nærværende lov er bestemt, og medmindre eieren ønsker forsikringen fra et senere tidspunkt eller for et mindre beløp. Ved takster, som avgives uten takstbestyrer, gjælder forsikringen med de samme forbehold fra første indlevering til takstbestyreren.

Fra denne hovedregel er undtat, hvad der indgaar under utelukkelsesbestemmelsen i § 26, begrænsningen i §§ 28 og 29, samt hvad der rammes av den i § 27 hjemlede begrænsede myndighet til at negte at anta til forsikring.

§ 26. Utelukket fra forsikring er:

1. Bygninger, hvori tilvirkes, arbeides med eller lagres krudt, nitroglyserin, dynamit eller lignende eksploderende sprængstoffe. Hermed er dog ikke utelukket bygninger, hvori der kun arbeides med eller haves oplag av saa begrænset størrelse, som brandlovgivningen eller lovgivningen angaaende behandling av ildsfarlige gjenstande eller approberte

21 juni. Nr. 4.

beslutninger og brandreglementer i almindelighet tillater for kjøpstæder, ladesteder og hussamlinger. Heller ikke skal de begrænsede beholdninger, som bygningskommissionerne kan tillate handlende under særegne omstændigheter at opbevare i avsondrede pakboder, medføre utelukkelse.

2. Bygninger, som ligger de foran utelukkede fabrikker og oplag nærmere end 50 meter, forsaavidt ikke anderledes av Brandkassen i de enkelte tilfælde bestemmes.

§ 27. Brandkassen skal ha adgang til at negte at anta en bygning til forsikring, naar der av brandtakstbestyrer eller takstmænd under taksten eller av førstnævnte ved indleveringen til ham av takst, ved hvis avgivelse han ikke har været tilstede, er tat uttrykkelig forbehold om, at forsikringens ikrafttræden er avhængig av Brandkassens bestemmelse av hensyn til:

a. tilstedeværende særegne forhold, som antages at medføre en saa usedvanlig forøkelse av brandfare, at risikoens tilstand ansees uforsvarlig;

b. at bygningen ikke er i overensstemmelse med gjældende love eller forskrifter og paa grund derav frembyder usedvanlig grad av ildsfare, eller dens ulovlighet er saa væsentlig, at bygningen eller store dele derav maa fjernes for at bringe den i overensstemmelse med myndighetenes til lovgivningen eller gjældende reguleringsplan støttede paabud;

c. at eier eller besidder er blit overbevist om forsætlig brandstiftelse, grov uagtsomhet i omgang med ild og lys, assuransesvig eller andet forhold, som gir grund til frygt for overordentlig brandfare.

Bygninger, for hvilke der er tat forbehold, ansees ikke forsikret, før de av Brandkassen er antat til forsikring.

Beslutningen om negtelse eller om hel eller delvis antagelse maa avgives snarest mulig, efterat utskrift av taksten er indkommet til Brandkassen, og straks meddeles eieren gjennem brandtakstbestyreren. Saadanne beslutninger kan indankes for departementet eller repræsentantskapet, hvis avgjørelser kan forlanges forelagt Kongen til prøvelse.

Forsaavidt der er tat forbehold i de under litera a eller b nævnte tilfælde, indtræder dog forsikringen fra det øieblik, bevidnelse for, at bygningen er bragt i overensstemmelse med gjældende love, forskrifter og regler, overleveres distriktets brandtakstbestyrer og av ham godkjendes.

I det i litera c omhandlede tilfælde kan forsikring negtes, selv om der under takstforretningen intet forbehold er tat derom. Dog er forsikringen efter den avholdte forretning gjæl-

dende indtil 14 dage efter, at Brandkassens negtelse er meddelt eier og panthaver. 21 juni. Nr. 4.

§ 28. Høiere forsikringssum end kr. 400 000,00 kan ikke forlanges tegnet paa nogen enkelt bygning.

Brandkassen skal dog ha adgang til at anta bygning uten ildsfarlig bedrift til forsikring for indtil kr. 800,000,00 og bygning med noget ildsfarlig bedrift til forsikring for indtil kr. 500 000,00.

Brandkassen skal likeledes ved meget ildsfarlige anlæg, som gives tillæg i kontingenten paa grund av mindre betryggende arrangement, være berettiget til at beslutte forsikringen indskrænket til kr. 200 000,00 for enkelt bygning eller for bygninger, som danner én risiko.

Det overskytende av takstsummen kan med den begrænsning, som fremgaar av § 29, forsikres andensteds, dog saaledes, at der herom altid skal indsendes anmeldelse til Brandkassen.

§ 29. Anlæg med meget ildsfarlig bedrift kan ikke forlanges forsikret i Brandkassen for mere end 7 tiendeparter av takstsummen. Dog kan ogsaa saadanne anlæg antages til forsikring for indtil den hele takstsum.

Den del av takstsummen, som efter nærværende paragraf undtages fra forsikring, kan heller ikke forsikres andensteds, medmindre Brandkassen dertil gir sit samtykke. Det samme gjælder den del av saadant anlægs takstsum, som overstiger det for Brandkassen tillatte maksimum.

Kapitel 3.

Brandtakster og takstmænd.

§ 30. De brandtakster, som skal danne grundlaget for forsikring av bygninger med tilbehør, kan kun avholdes efter begjæring av eieren eller nogen, som godtgjør sin ret til at optræde paa dennes vegne. De kan avholdes

a. som almindelige brandtakster under ledelse av en brandtakstbestyrer og utført av 3 av de dertil valgte faste takstmænd eller med tilkaldelse i særegne tilfælde av mænd med speciel kyndighet,
b. som enklere takster over almindelige landbobygninger, der indtil en takstværdi av kr. 10 000,00 kan utføres uten bestyrer av 1, 2 eller 3 av de faste takstmænd, og
c. som industrielle takster utført av takstbestyrer og mænd under tilkaldelse av en teknisk utdannet mand som sagkyndig.

Om disse forskjellige takster og dertil anordnede overtakster og omtakster skal gjælde de i følgende paragraffer givne hovedbestemmelser.

21 juni. Nr. 4.

§ 31. I kjøpstæderne skal brandtaksterne bestyres av de forskjellige funktionærer, hvorunder de nu er henlagt, medmindre andet av departementet bestemmes. Paa landet og i ladestederne bestyres brandtaksterne av lensmændene.

§ 32. I enhver kjøpstad og ethvert ladested, som danner egen kommune, og ellers i ethvert herred vælges 8 takstmænd, hvis bestilling det er inden distriktets grænser at avgi alle Brandkassen vedkommende takster av enkelt antal mænd samt alle i dens love og regler omhandlede værdsættelser og besigtigelser saavel for bygningsforsikring som for forsikring av anden eiendom, hvortil Brandkassens virksomhet overensstemmende med denne lov maatte bli utvidet. Takstmændene foreslaaes av brandtakstbestyreren og vælges i byene av formandskapet og paa landet av herredsstyret.

Naar det maatte befindes, at brandtakstforretningenes utførelse ved det foran fastsatte antal takstmænd paa noget sted er forbundet med vanskelighet eller paafører mændene uforholdsmæssig arbeide, overlates det til Brandkassen efter indhentet erklæring fra forannævnte myndigheter at bestemme, at et større antal saadanne mænd vælges. Hvor forøket antal tidligere er bestemt, har det dermed sit forblivende, indtil anderledes fastsættes.

§ 33. Enhver, som vælges til takstmand, er pligtig til at overta dette ombud, medmindre han er over 60 aar gammel eller hindres av helbredshensyn eller borgerlig stilling. I tilfælde av tvil avgjøres spørsmaal om fritagelse av amtmanden.

Ombudstiden er 4 aar. Ombudet tiltrædes 1 januar efter valget. Ved hvert andet aars utgang uttræder det halve antal. De først uttrædende uttages ved lodtrækning; siden uttræder de, som har fungert længst. Fratrædende takstmand kan vælges paany, men kan undslaa sig for at motta valget for likesaa lang tid, som han har fungert.

§ 34. Valget bør ske inden midten av november maaned før det aar, ved hvis begyndelse takstmændene tiltræder ombudet. Underretning om valget tilstilles brandtakstbestyreren, som uopholdelig gir de valgte mænd meddelelse derom. Forsaavidt nogen av disse ikke har avlagt den i lov av 28 august 1854 omhandlede ed, hvilken i saa fald snarest mulig blir at avlægge, har han straks midlertidig at tilstille vedkommende takstbestyrer skriftlig erklæring om, at han vil avgi de eventuelle takster efter bedste skjøn og overbevisning og under eds tilbud. Saadan erklæring vedlægges protokollen.

§ 35. Rekvirenten av en brandtakstforretning kan kræve takstmændene opnævnt blandt det i lov om lagrettesmænd av 28 august 1854 § 18 omhandlede utvalg eller, om paafordres, i henhold til samme lovs § 23. Paa samme maate sker

opnævnelsen, naar der skal takseres bygninger av usedvanlig bygningsmaate eller beskaffenhet og brandtakstbestyreren antar, at de faste takstmænd ikke er i besiddelse av tilstrækkelig kyndighet til gjenstandenes værdsættelse. Opnævnelsen foretages i begge tilfælde av vedkommende embedsmand efter rekvisition fra takstbestyreren, som i rekvisitionen har at gi underretning om, hvilken speciel kyndighet utfordres. Til opnævnelse av mænd efter lagretteslovens § 23 utfordres samtykke av rekvirenten. Med dennes samtykke kan ogsaa en av Brandkassen opnævnt kyndig mand delta i taksten. Hans godtgjørelse utredes av Brandkassen. 21 juni. Nr. 4.

§ 36. Til avgivelse av takster over industrielle og ildsfarlige anlæg med større maskinerier skal der, forsaavidt repræsentantskapet saaledes bestemmer, av departementet efter forslag av direktionen beskikkes faste, teknisk utdannede takstmænd, som tildeles bestemte distrikter. Disse takstmænd, som benævnes brandforsikringskontrolører, skal avlægge ed som foran i § 34 bestemt og være forpligtet til at rette sig efter den instruks, som av departementet efter Brandkassens forslag utfærdiges. Deres avlønning bestemmes av repræsentantskapet.

§ 37. Brandtakster indføres i en av Brandkassen bekostet og av amtmanden autorisert protokol, som ved hver av brandtakstbestyreren ledet takstforretnings slutning underskrives av ham og takstmændene, og som er underkastet eftersyn som for retsprotokoller foreskrevet.

Bestyreren har ved enhver av ham ledet forretning til protokollen at avgi erklæring om, hvorvidt taksten av ham ansees rimelig, samt om han i det hele har noget ved samme at erindre.

Det paaligger bestyrer og mænd til protokollen at avgi oplysning om forefundne særlig ildsfarlige forhold, hvad enten disse skriver sig fra bygningene selv og deres benyttelse eller fra ildsfarlig naboskap.

Takstmændene har til protokollen at avgi erklæring om, at taksten er avgit efter bedste skjøn og overbevisning i henhold til avlagt ed og er ansat til den virkelige værdi uten hensyn til tomtens beliggenhet eller beskaffenhet.

Taksterne gjøres delelige med 10, saaledes at 5 kroner og derover forhøies til 10 og under 5 bortkastes.

§ 38. Enhver, som ønsker sin eiendom taksert til forsikring ved almindelig brandtakst, forlanger saadan takst hos brandtakstbestyreren, som da straks og uten betaling til rekvirenten har at utfærdige en skriftlig berammelse angaaende den tid, da forretningen blir at avholde paa aastedet, hvilket bør ske snarest mulig. I berammelsen anfører bestyreren de tre takstmænd, som skal avgi møte, samt i hvilken orden de øvrige

21 juni. Nr. 4. takstmænd skal optræde i tilfælde av forfald. I landdistrikterne paasees, at de tre forretningsstedet nærmest boende takstmænd i almindelighet først opnævnes. Denne skriftlige berammelse, som bør fremlægges under forretningen, besørger rekvirenten selv eller ved stevnevidne forkyndt for takstmændene, hvorefter takstforretningen blir at avholde overensstemmende med forskriftene i denne lov og med de i medhold av samme utfærdigede vedtægter og regler.

Hvis takstmand efter behørig tilsigelse uteblir uten lovlig forfald eller uten gyldig grund vægrer sig for at utføre det ham saaledes paalagte hverv, straffes han med bøter.

§ 39. Bygninger paa landets grund, som ikke ligger i samling av hus, hvis samlede takstværdi overstiger kr. 50 000,00, kan forsikres efter takst, avgit av 1 av de faste brandtakstmænd, naar den samlede værdi av de bygninger paa eiendommen, som er gjenstand for takst, ikke overstiger kr. 1000,00, av 2 faste takstmænd, naar takstsummen er over kr. 1000,00, men ikke over kr. 5 000,00, og av 3 av de faste takstmænd, naar den samlede takstsum er over kr. 5 000,00, men ikke over kr. 10 000,00.

Blir ved en saadan forretning den samlede takstsum høiere end foran nævnt, kan forretningen likefuldt fremmes og indsendes, idet forsikringen i saa fald gjælder for de tillatte maksimumsbeløp, forholdsvis fordelt paa de enkelte bygninger, medmindre Brandkassen beslutter at anta forsikringen til et høiere beløp.

De nærmere regler for takstens avgivelse og beskrivelse fastsættes av Brandkassen.

Forlanges det av rekvirenten, har lensmanden at beramme forretningen samt at opnævne og tilsi mændene.

Forsaavidt nogen ønsker sine bygninger antat til forsikring efter en saadan takstforretning, har han inden 4 uker efter dens avholdelse at indsende den til brandtakstbestyreren, som har at gi den paategning om mottagelsestiden, at indføre den ordlydende i takstprotokollen og at paase, at beskrivelsen er utført og taksterne avgit overensstemmende med de for samme fastsatte regler, samt i tilfælde at bevirke forretningen berigtiget og fuldstændiggjort, hvorom protokollen senere gives fornøden tilførsel.

Forsikringen gjælder, forsaavidt mændene er uenige om værdsættelsen, kun for det laveste beløp.

Hvad ovenfor er bestemt, gjælder alene takstforretninger over almindelige landbobygninger og ikke over særskilte fabrikker eller ildsfarlige anlæg.

Hvis eieren ikke er tilfreds med de avgivne takster, staar det ham frit for at undlate at indlevere forretningen til brand-

takstbestyreren og naarsomhelst at forlange almindelig brand- 21 juni.
takst. Nr. 4.

Takst avholdt overensstemmende med denne paragraf kan Brandkassen forlange prøvet ved almindelig brandtakst.

§ 40. Naar der ønskes forsikring av industrielt eller ildsfarlig anlæg, begjæres takst hos distriktets brandtakstbestyrer. Forsaavidt brandforsikringskontrolør er ansat, tilkalder takstbestyreren denne, som indfinder sig snarest mulig for at besigtige og beskrive anlægget, hvorefter takst avholdes overensstemmende med § 30 c.

Hvilke forskrifter iøvrig skal iagttages ved disse taksters utførelse, og hvilke almindelig forekommende mindre anlæg eller haandverksmæssige bedrifter skal være fritat for at la brandforsikringskontroløren tilkalde til taksten, bestemmes ved vedtægt, regler eller instruks.

§ 41. Saavel Brandkassen som eieren og den, som godtgjør sin ret til at optræde paa dennes vegne, samt panthaver, hvis prioritet er avhængig av takstens størrelse, er, saafremt de ikke finder sig tilfredse med de efter §§ 38 og 40 avholdte endelige undertakster, berettiget til at la avholde overtakst ved dobbelt antal mænd, hvorav mindst 2 teknisk kyndige ved industrielle takster. Overtakst maa senest 4 maaneder efter undertakstens avholdelse begjæres hos brandtakstbestyreren, som ogsaa bestyrer overtaksten. Bestyreren utfærdiger straks og uten betaling skriftlig berammelse til forretningens avholdelse, hvilken under forretningen blir at fremlægge til protokollen. Overtaksterne indrettes forøvrig i overensstemmelse med de for undertakster gjældende forskrifter. Den i undertaksten givne specifikation skal befølges. Den brandforsikringskontrolør, som har deltat i undertaksten, kan ikke delta i overtaksten.

I ethvert tilfælde, hvori begjæres overtakst, har mændene anledning til at sætte taksterne op eller ned uten hensyn til, om der foreligger begjæring om overtakst fra begge sider.

Med hensyn til mænds opnævnelse til saadan overtakst og i andre henseender forholdes forøvrig efter lovgivningens almindelige forskrifter angaaende deslike forretninger.

§ 42. Det staar eieren frit at la forsikret eiendom helt omtaksere, naar dette ved forringelser eller forbedringer maatte ansees fornødent. I andre tilfælde har derimot eieren ikke ret til at forlange en forsikret bygning omtaksert, medmindre enten mindst 5 aar er hengaat, siden bygningen senest i sin helhet brandtaksertes, eller Brandkassen gir samtykke dertil.

Brandkassen kan efter utløpet av den i foregaaende paragraf fastsatte frist for avholdelse av overtakster naarsomhelst la forsikrede bygninger omtaksere. Brandkassen har derhos at

21 juni. Nr. 4.

paase, at dette i byer og større hussamlinger ikke sker sjeldnere, end at hver bygning omtakseres senest hvert 20de aar.

Herved iagttages samme fremgangsmaate, som er foreskrevet i § 38 eller § 40, dog saaledes, at brandtakstbestyreren, naar omtakst forlanges av Brandkassen, er forpligtet til at besørge alt fornødent til forretningens fremme.

Eieren kan i den i § 39 angivne utstrækning ogsaa la omtakst avholde paa den i nævnte paragraf tillatte maate.

§ 43. Av brandtakster avholdt overensstemmende med §§ 38, 40, 41 og 42 skal bestyreren senest inden 14 dage efter hver forretnings avholdelse uopfordret indsende til Brandkassen 2 utskrifter.

Takstbestyreren er iøvrig forpligtet til paa forlangende at meddele flere utskrifter av de avholdte takster.

Inden 8 dage efter mottagelsen har han likeledes at indsende de ham leverte, i § 39 omhandlede takster, ledsaget av betænkning.

Finder forsømmelighet sted med indsendelse av brandtakster, kan departementet, naar det ikke finder, at forholdet straks bør gjøres til gjenstand for offentlig paatale, efter indhentet uttalelse fra overøvrigheten forelægge brandtakstbestyreren en tvangsmulkt, som tilfalder statskassen og, naar den vedtages, i mangel av betaling kan inddrives ved utpantning.

Gjennem takstbestyreren tilstilles eieren den ene utskrift med paategnet klassifikation og kontingentberegning, mens en gjenpart av de i § 39 omhandlede takster paa lignende maate tilstilles eieren.

§ 44. Samtlige omkostninger ved brandtakster utredes av rekvirenten. Begjæres overtakst eller omtakst fra begge sider, deles utgiftene uten hensyn til takstresultatet.

Skal betalingen søkes av Brandkassen, kommer bestemmelsen i sportellovens § 173 om indsendelse av regning inden 6 maaneder til anvendelse.

§ 45. For hver almindelig brandtakst betales følgende salærer:

		Til bestyreren. kr.	Til hver av mændene kr.
Naar taksten ikke overstiger	kr. 10 000,00	4,00	2,00
» — er over	kr. 10 000,00, men ikke over » 25 000,00	5,00	2,50
» — er over	» 25 000,00, men ikke over » 50 000,00	6,00	3,00
» — er over	» 50 000,00, men ikke over » 100 000,00	8,00	4,00
» — er over	» 100 000,00	10,00	5,00

Forsaavidt noget takstbeløp blot overføres fra en ældre forretning, uten at vedkommende bygningsværdi har været gjenstand for ny bedømmelse, blir dertil ikke at ta hensyn ved salærernes beregning. 21 juni. Nr. 4.

Hvis enkelt brandtakst medtar mer end én dag, betales salær for hver dag, hvilket i tilfælde av tvil endelig bestemmes av Brandkassen.

For utskrifter betales kr. 0,80 for hvert ark eller del derav overensstemmende med sportellovens bestemmelser.

Avholdes forretningen 3 kilometer eller længere fra bestyrerens bopæl, tilkommer han endvidere skyssgodtgjørelse efter lovgivningen.

Til stevnevidnet, forsaavidt det benyttes, betales for hver person, hvem berammelsen forkyndes, i kjøpstad eller ladested kr. 0,80 og paa landet kr. 1,00. Hvis brandtakstbestyreren i kjøpstæderne paa rekvirentens vegne besørger tilsigelsen, tilkommer han kr. 0,40 for hver tilsagt person.

§ 46. For de i § 39 omhandlede takster tilkommer hver av takstmændene kr. 2,00 og lensmanden for takstforretningens indførelse i protokollen og revision m. v. kr. 2,00; for tilsigelse betales som ellers fastsat.

§ 47. For industrielle takster tilkommer takstbestyreren ssmme salær som for almindelig takst. For at meddele brandforsikringskontroløren underretning om takstens begjæring tilkommer han sedvanlig tilsigelsesgebyr.

Regulativ, hvorefter brandforsikringskontrolørerne skal beregne sin godtgjørelse hos rekvirenten for taksters utførelse, bestemmes ved vedtægt.

§ 48. Forsaavidt forsikringsvirksomheten utvides efter § 21, bestemmes betalingen for de nødvendige vurderinger ved vedtægt.

§ 49. Særlige kyndige takstmænd, som ifølge § 35 er tilkaldt til takstforretning efter § 38 eller efter §§ 40 og 41, tilkommer betaling, som, forsaavidt den ikke er fastsat i vedtægt, bestemmes av takstbestyreren, hvis kjendelse kan indankes for Brandkassen.

§ 50. For overtakster betales som for undertakster.

§ 51. For omtakster betales som for andre undertakster; dog skal, naar paa én gang av Brandkassen forlanges over 10 omtakster inden samme distrikt, betalingen fastsættes av Brandkassen.

Ved omtakster er det bestyrerens pligt ved én forkyndelse at foranstalte mændene tilsagt til alle de takster, som avholdes paa én dag, hvorhos stevnevidnets godtgjørelse beregnes som for forkyndelse til én forretning.

Likeledes er det bestyrerens pligt saavidt mulig saavel at

21 juni. Nr. 4.

foranstalte omtaksterne fortsat i paa hinanden følgende dage som og iøvrig ved tilførsel i protokollen at beramme tid og sted til sammes fortsættelse, i hvilket tilfælde tilsigelse bortfalder.

§ 52. Med andre utgifter, end hvad denne lov hjemler, maa rekvirenten av brandtakster ikke belastes.

§ 53. For vurderinger og besigtigelser, som ikke indgaar under egentlige takster, tilkommer, hvor intet andet er bestemt, brandtakstmænd saavelsom takstbestyrer hver kr. 1,50, den sidste tillike skyssgodtgjørelse.

Kapitel 4.

Kontingenten.

§ 54. Til dækning av skadeserstatninger og Brandkassens øvrige utgifter betales av enhver i samme forsikret eiendom en ordinær aarlig kontingent i forhold til forsikringssummen og bygningens mindre eller større ildsfarlige bruk, bestemmelse, beskaffenhet og beliggenhet, alt saaledes som det i medhold av denne lov ved tarif med tilhørende forklaringer nærmere bestemmes.

Denne kontingent beregnes forskudsvis for det hele aar av alle bygninger, som er forsikret i Brandkassen ved aarets begyndelse.

Av enhver bygning, som indmeldes i aarets løp, erlægges kontingent, fra og med det kvartal, hvori indtrædelse sker, og efter den forsikringssum, som i kvartalets løp er gjældende.

Samme regel gjælder beregning av speciel kontingent ved tillægsforsikring. Forandres forsikringssummen eller klassifikationen i aarets løp, blir den ordinære kontingent at beregne av den nye forsikringssum eller efter den nye klassifikation fra næste kvartals begyndelse.

Naar bygning er nedrevet, avbrændt eller under ildebrand totalt beskadiget, svares ordinær kontingent indtil utgangen av det kvartal, i hvilket anmeldelse derom er skedd. Likesaa forholdes ved utmeldelser, som godkjendes.

Iøvrig bestemmer Brandkassen, hvilke lempninger der skal kunne indrømmes ved forsikringens ophør eller med hensyn til speciel kontingent for nye forsikringer og tillægsforsikringer.

§ 55. Eieren har, naar han foretar saadan forandring med forsikret bygning, som enten paa grund av bygningens bruk, beskaffenhet eller avstand fra andre bygninger kan bevirke forhøielse i kontingenten, derom uopholdelig at gjøre anmeldelse til Brandkassen, som bestemmer, hvorvidt eieren ved ny takstforretning har at paavise forandringens beskaffenhet. Undladelse av denne anmeldelse kan for eieren bevirke en

straffekontingent til Brandkassen av indtil det tredobbelte av den kontingent, som bygningen burde ha svaret for det tidsrum, hvori anmeldelsen har været undlatt, eller i tilfælde fortabelse av erstatning, jfr. § 26. 21 juni. Nr. 4.

§ 56. For by eller hussamling paa landet, hvor der er eller herefter blir anlagt vandverk, som paa tilfredsstillende maate godtgjøres at være virksomt slukningsmiddel i ildebrandstilfælde, kan der paa den i § 16 d bestemte maate tilstaaes en nedsættelse av indtil 50 procent i den ved tariffen fastsatte ordinære kontingent av de bygninger, som ligger inden grænserne for vandverkets omraade. Er vandverket anlagt for en kommunes eller bygningskommunes regning, blir nedsættelsen at bevilge alle bygninger beliggende inden dens distrikt, dog saaledes, at der ved bestemmelsen av avslagets størrelse tages hensyn til, hvor stor assuranseværdi — herfra dog undtat de nedenfor i 2den passus omhandlede bebyggelser — ligger utenfor vandverkets virkekreds.

Hvis der inden distriktet utenfor vandverkets virkekreds ligger helt isolerte bebyggelser, som henføres til tariffens bedre risikogrupper, skal nedsættelsen ikke gjælde disse, medmindre og i den utstrækning dette ved nedsættelsens indrømmelse maatte bestemmes.

Adgang til paa samme maate at indrømme nedsættelse skal ogsaa haves, naar der i mangel av vandverk anskaffes andre virksomme slukningsmidler.

Ved anvendelsen av foranstaaende forskrifter bør tages hensyn til den større eller mindre fuldstændighet og hensigtsmæssighet i ordningen av stedets brandvæsen. Likeledes blir at ta i betragtning stedets bebyggelse, regulering og alle de bestaaende forhold og forholdsregler, hvorav dets ildsikkerhet avhænger, og blir, forsaavidt stedets bebyggelse væsentlig bestaar av træ, særlig at ta hensyn til, hvorvidt denne under ugunstige omstændigheter maa befrygtes at ville utgjøre én risiko, eller om bebyggelsen kan ansees delt i flere.

Hvor nedsættelse i brandkontingenten i medhold av nærværende paragraf er tilstaat, har stedets brandchef gjennem brandstyret aarlig at indsende til Brandkassen erklæring om, hvorvidt vandverket forsvarlig vedlikeholdes, og om de øvrige forhold, som indvirker paa nedsættelsen, fremdeles er uforandret. Brandkassen skal ogsaa paa anden maate kunne utøve den kontrol hermed, som den finder betryggende.

Naar en by eller bymæssig bebyggelse ikke anskaffer saa tilstrækkelige slukningsredskaper, som i sammenligning med andre lignende bebyggelser skulde gjøre stedet berettiget til den i tariffen bestemte grundsats, kan kontingenten paa den i § 16 d bestemte maate forhøies med indtil 25 procent.

21 juni. Nr. 4.

§ 57. Naar der for herreder eller dele derav i medhold av §§ 65 og 66 i lov om brandvæsenet av 15 august 1908 organiseres kommunalt brandvæsen med brandsyn, feiervæsen og slukningsmidler, skal der være adgang til at indrømme en almindelig nedsættelse i brandkontingenten av indtil 50 procent.

§ 58. Naar og i hvilken utstrækning iøvrig enkelte bygninger eller grupper av bygninger skal tilstaaes nedsættelse eller paalægges forhøielse, avgjøres efter de til tariffen knyttede bestemmelser.

§ 59. De aarlige beregninger av kontingenten skal, forsaavidt ikke anderledes av departementet bestemmes, i kjøpstæderne utfærdiges av brandtakstbestyrerne og iøvrig av amtskassererne eller fogderne. Beregningene skal inden februar maaneds utgang gjennem overøvrigheten indsendes til Brandkassen til revision.

Kontingenten indfordres av de funktionærer, som opkræver de offentlige skatter, medmindre andet av departementet bestemmes.

For indkrævning av brandkontingent betaler Brandkassen i byer 2 pct. og i landdistrikter 3 pct. av det indbetalte kontingentbeløp.

§ 60. Kontingenten erlægges i byene inden utgangen av april og oktober maaned, hver gang med en halvdel, og i landdistrikterne senest paa aarets sidste skatteting eller skattemøte.

Saasnart revidert beregning er kommet opkræveren i hænde og indtil utløpet av forannævnte forfaldsterminer, kan kontingenten indbetales til denne.

§ 61. Brandkontingenten hefter paa de forsikrede bygninger og har samme panteret som offentlige eiendomsskatter samt inddrives efter utløpet av de i § 60 fastsatte forfaldsterminer paa den maate og mot samme godtgjørelse, som for disse er eller blir foreskrevet.

Forsaavidt Brandkassens virksomhet skulde bli utvidet efter § 21, skal kontingenten i tilfælde inddrives paa samme maate som for bygningsforsikringen bestemt, alene med den undtagelse, at der for kontingenten av løsøreforsikringen kun tilstaaes utpantningsret.

§ 62. De aarlige regnskaper tilstilles Brandkassen til revision inden utløpet av februar maaned og indsendes gjennem overøvrigheten. Saafremt regnskapene eller de i § 59 nævnte beregninger ikke indløper inden ovennævnte frist, kan overøvrigheten diktere mulkt og trække vedkommende til ansvar efter de for oppebørselsbetjenter gjældende bestemmelser.

De nærmere regler om utfærdigelse av beregninger og regnskaper avgives av direktionen.

§ 63. Indtræffer saa betydelig brandskade, at de derved foraarsagede utgifter ikke kan bestrides av Brandkassens ordinære indtægter og dens opsamlede beholdninger, blir det manglende efter bestemmelse avgit efter § 16 g at dække ved ekstraordinær kontingent, som utlignes paa den eiendom, som var forsikret paa den tid, da brandskaden indtraf, og efter daværende forsikringssum. 21 juni. Nr. 4.

Naar flere brande efterhaanden har foraarsaget tapet, bestemmes det paa samme maate, naar utligning av ekstraordinær kontingent skal foregaa, og av hvilke forsikringssummer den skal utredes.

Det utlignede beløp erlægges ved de terminer og efter samme forhold, som er bestemt for den ordinære kontingent, og er iøvrig likestillet med denne. Dog skal de til tariffens avdelinger for ildsfarlige bedrifter henførte bygninger kun bidra efter samme forhold, som om de med sin forsikringssum hadde været almindelige bygninger uten ildsfarlig bedrift. Er det erstatningsbeløp, som ved ekstraordinær brandkontingent skal inddrages, saa stort, at det tør befrygtes at ville bli trykkende for interessenterne at utrede samme inden den tid, da Brandkassen maa ha midlerne til sin raadighet, bør laan paa billige vilkaar søkes optat, for at den ekstraordinære brandkontingent kan fordeles paa flere terminer. Saadant laan kan paa den i § 16 g angivne maate bestemmes optat mot utstedelse av obligationer lydende paa ihændehaveren.

Naar ekstraordinær brandkontingent utskrives, blir denne at utligne ogsaa paa de ved den ildsvaade, der har git anledning til paalægget, avbrændte og nedrevne bygningers assuransesum.

§ 64. Hvad der av Brandkassens ordinære indtægter ikke medgaar til erstatning av indtrufne brandskader og til bestyrelsesutgifter, gjøres frugtbringende for derav at danne reservefond.

Hvorledes det i tilfælde skal forholdes med de nuværende avdelingers mulige overskud eller underskud ved denne lovs ikrafttræden, bestemmes av Kongen efter indhentet uttalelse av direktionen og repræsentantskapet.

Kapitel 5.

Brandskade og erstatning.

§ 65. Opstaar brandskade eller anden dermed i § 22 likestillet skade, som Brandkassen har at erstatte, bør den, der anser sig berettiget til erstatning, uten ophold derom gjøre indberetning til distriktets brandtaktsbestyrer, likesom han under fortabelse av sin ret til erstatning inden 1 — en — maaned

21 juni. Nr. 4.

maa ha forlangt takst til værdsættelse av skaden. Fra denne bestemmelse kan dog Brandkassen efter omstændighetene dispensere. Brandtakstbestyreren skal derefter straks anstille eller — forsaavidt han ikke selv tillike er stedets politimyndighet — ved anmeldelse til denne foranledige anstillet efterforskning angaaende brandens eller skadens opkomst og aarsak.

Sakens dokumenter blir, forsaavidt de indhentede oplysninger ikke findes at gi anledning til yderligere foranstaltning, forinden endelig beslutning herom fattes, av paatalemyndigheten at indsende til Brandkassen. Besluttes retslig forundersøkelse eller tiltale reist, gives der likeledes Brandkassen underretning herom, hvorhos denne gives adgang til at gjøre sig bekjendt med sakens akter, forsaavidt ikke derved voldes betænkelig ophold. Om sakens endelige utfald skal Brandkassen altid meddeles underretning.

Brandforhør overensstemmende med straffeproceslovens regler om retsmøter under efterforskning kan av Brandkassen forlanges optat, naar dette maatte findes at være i dens interesse, selv om ikke paatalemyndigheten for sit øiemed maatte finde retslig avhørelse fornøden.

Indtil skadevurdering er avholdt og politiets tilladelse er meddelt, maa i regelen intet borttages, og alt bør forbli i den tilstand, hvori det var, da skaden var skedd, forsaavidt en sikrere opbevaring ikke er fornøden, hvilken brandlidte i saa fald er forpligtet til selv at besørge.

§ 66. Naar anmeldelse som i § 65 omhandlet er mottat av brandtakstbestyreren, har denne uten ophold at foranstalte avholdt fornøden skadetakst, forsaavidt ikke værdsættelsen av mindre skader ved vedtægt tillates utført paa anden maate. Dersom brandtakstbestyreren intet foretar, kan den, som kræver erstatning, selv foranledige avholdt den fornødne værdsættelse av skaden.

Skadetakster avholdes i de samme former og efter de samme regler, som i denne lovs §§ 38, 40 og 41 er bestemt for brandtakster.

Om alle skader, som rammer de i § 40 omhandlede risikoer, skal takstbestyreren i tilfælde straks underrette brandforsikringskontroløren. Om overtakster i anledning av saadanne skader skal derhos saavel brandforsikringskontroløren som Brandkassen gives betimelig underretning.

Av foran omhandlede takster og de i samme anledning optagne overtakster har bestyreren straks at indsende en utskrift til Brandkassen.

§ 67. Brandlidte tilkommer erstatning i forhold til skadens størrelse og gjenstandens forsikringssum.

Har forsikrede selv paatat sig, eller er han paalagt

selvassuranse, eller er han blit selvassurandør derved, at han siden brandtaksten har forøket værdien ved forbedringer utenfor almindelig vedlikehold, bærer han under brandskade sin forholdsmæssige andel av utbedringens kostende og faar forholdsmæssig fradrag for overtagne levninger. 21 juni. Nr. 4.

Er skade, for hvilken erstatning av Brandkassen fordres, partiel, saaledes at den skadede gjenstand kan utbedres, takseres den i forhold til forsikringssummen; er den total, takseres levningene for at komme til avdrag i erstatningssummen.

Ved takst efter en avbrændt bygning bør der skjelnes mellem levninger, som kan benyttes til den nye bygning, og saadanne, som kun har værdi som løse materialer. Det første slags ansættes til det beløp, hvormed de skjønnes at ha været indbefattet under takstsummen til forsikring, dog saaledes, at eieren tilstaaes godtgjørelse for de beskadigelser, som de har lidt ved branden; for det andet slags bestemmes værdien efter den nytte, eieren kan gjøre sig av dem.

Brandlidte er pligtig til at beholde til avgang i erstatningen alle tiloversblevne dele av den brandskadede forsikrede gjenstand for det beløp, hvortil de lovlig takseres. Det skal dog staa Brandkassen frit for at beholde og for egen regning bortsælge levningene mot at utbetale eieren forsikringssummen uten avkortning for disse.

§ 68. Dersom det ved skadetakst kan godtgjøres, at et industrielt anlægs maskineri og inventar ved forringelse paa grund av ælde, bruk eller vanskjøtsel paa brandens tid ikke længer var i den ved brandtaksten beskrevne tilstand eller hadde den deri satte værdi, er den brandlidte kun berettiget til erstatning for det virkelig lidte tap. Ved maskinerier, som erfaringsmæssig undergaar en bestemt procentvis forringelse aarlig, skal erstatningen kunne reguleres efter denne, medmindre forringelsen godtgjøres opveiet ved paakostninger eller nyanskaffelser.

Er der siden sidste brandtakst uten anmeldelse gjort saadanne forandringer, som omhandles i § 55, og disse medfører ildsfare, som efter § 29 betinger selvassuranse, er brandlidte pligtig til at finde sig i opgjør efter det virkelige forhold paa brandens tid.

§ 69. Erstatning for brandskade paa fast eiendom forsikret i Brandkassen maa kun anvendes til at gjenopføre ny bygning med samme bestemmelse som den avbrændte og paa samme tomt, hvorpaa denne har staat, eller til at utbedre den skade, eiendommen har lidt, medmindre anvendelsen forhindres ved lov eller nogen med hjemmel av lov given bindende bestemmelse, i hvilket tilfælde erstatningen utbetales uavkortet. Med hensyn til tomten ansees anvendelsen ikke forhindret, naar

21 juni. Nr. 4.

der er anledning til at bygge paa anden tomt paa samme eiendom, eller naar der overensstemmende med bygningslovgivningen ved reguleringen tildeles eieren likesaa god og beleilig tomt som brandtomten. Likeledes utbetales erstatningen uavkortet i de i § 77 første og sidste passus omhandlede tilfælde.

Naar Brandkassens interesse og det almenes tarv derved ikke skades, og der ikke fremkommer noget, som tyder paa mislighet fra brandlidtes side, kan dog direktionen indvilge ansøkning om dispensation fra forannævnte regel angaaende byggepligten — paa vilkaar, som fastsættes efter foreliggende omstændigheter.

Naar reglerne om byggepligten tillates fraveket, maa derved ikke gjøres skaar i nogens rettighet efter pant- eller andre dermed likestillede tinglyste heftelser. Saadanne dispensationsandragender avgjøres efter § 16 b.

Naar der for at opnaa saadanne dispensationer vedtages avkortninger i erstatningsbeløp til fordel for Brandkassen, skal disse beløp henlægges til et særskilt fond.

§ 70. Det i § 69 omhandlede fond skal anvendes til fremme av slukningsvæsen og ildsikkerhet. Anvendelsen kan ske saavel ved utlaan paa billige vilkaar som ved endelige bidrag ikke alene av fondets avkastning, men ogsaa av dets kapital.

Disse midler kan derhos anvendes til gratialer, medaljer og lignende paaskjønnelser til personer, som maatte ha gjort Brandkassen særlig gavn ved fortjenstfuld optræden, men maa iøvrig ikke anvendes til dækning av tilfældige utgifter eller godtgjørelser i anledning av indtrufne ildsvaader.

Med hensyn til aarsregnskap for dette fond og oversigt over midlernes anvendelse forholdes efter § 16 h.

§ 71. Naar de anstillede undersøkelser intet indeholder, som begrunder mistanke om, at den brandlidte har forbrutt sin erstatningsret, og naar endelig skadetakst er indsendt samt antagelig sikkerhet er stillet for erstatningssummens lovmedholdelige anvendelse, er den brandlidte berettiget til at erholde forskudsvis utbetalt en fjerdepart av den ham tilkommende erstatningssum. De øvrige tre fjerdeparter utbetales ham, efterhaanden som den nye bygnings opførelse eller skadens istandsættelse skrider frem. Hvorvidt dette finder sted, bør godtgjøres ved bevidnelse av 2 upartiske mænd, hvis troværdighet er attestert av brandtakstbestyreren.

Herunder iagttages dog, at den endelige rest av erstatningen ikke utbetales, førend det ved takst er godtgjort, at ny bygning er opført til mindst samme værdi som den avbrændtes forsikringssum, eller at skaden er istandsat. Gaar denne takst ut paa, at der hertil er anvendt et mindre beløp end det, hvortil brandskaden ved skadetaksten er ansat, erstattes kun

dette mindre beløp. Det mere, som forskudsvis maatte være oppebaaret, tilbakebetales. 21 juni. Nr. 4.

Dersom den ovennævnte sikkerhet for erstatningens anvendelse ikke kan stilles, skal brandlidte ikke desto mindre være berettiget til at erholde utbetalt passende forskud, naar den nye bygnings opførelse eller skadens istandsættelse er paabegyndt, efterhaanden som materialanskaffelse og arbeide skrider frem, og der tilveiebringes saadan bevidnelse herom som foran angit.

For utbedringstakster gjælder det samme, som for skadetakster er bestemt.

Er de ovenfor omhandlede legitimationer for erstatningens anvendelse ikke indkommet til Brandkassen inden 5 aar fra branddagen, har brandlidte tapt sit krav paa erstatning. Paa brandlidtes ansøkning kan der dog indrømmes fristforlængelse. Brandkassen kan derhos, selv om ansøkning indløper først efter utløpet av de 5 aar, utbetale erstatningsbeløp, likesom den kan eftergi en eller flere av de øvrige i denne paragraf fastsatte betingelser for utbetalingen.

§ 72. Pant-, arrest- eller utlægshavere i eiendommen kan ikke gjøre sig betalt i erstatningssummen, men deres ret er dem forbeholdt i den nye eller istandsatte bygning. Brandkassen har dog selv ret til i indestaaende erstatningsbeløp at likvidere resterende kontingent vedkommende den brandlidte eiendom.

Dersom brandlidte for materialer, arbeidsutgifter eller byggepenger til byggearbeidet gir transporter paa dele av erstatningen, bør saadanne i almindelighet godkjendes av Brandkassen, naar de lyder paa større summer, saaledes at opgjøret ikke derved i nogen væsentlig grad besværliggjøres. Brandkassen er derimot ikke pligtig til at motta transporter for gjæld, som ikke skriver sig fra byggearbeidet. Transporterne noteres og utbetales i den orden, hvori de indløper til Brandkassen, medmindre de selv indeholder noget andet.

Saafremt brandlidte vægrer sig for at betale nogens tilgodehavende i anledning av byggearbeidet, og der for saadan fordring er erhvervet endelig retsavgjørelse, skal denne fordring, naar den behørig anmeldes for Brandkassen, noteres og dækkes i samme orden som de frivillige transporter. Naar der i indestaaende erstatningsbeløp, som er legitimert anvendt, er tat arrest eller utlæg for krav, som skriver sig fra andet gjældsforhold, pligter Brandkassen ikke at godkjende samme til fortrængsel for anerkjendte krav, som skriver sig fra byggearbeidet.

§ 73. Utbetaler Brandkassen erstatningsbeløp til opførelse av bygninger istedenfor avbrændte, skal den forsikre bygningene under opførelsen tillikemed de dertil paa stedet

21 juni. Nr. 4.

værende materialer og være berettiget til at anføre kontingenten til avdrag paa erstatningsbeløpet. De nærmere bestemmelser for denne forsikring fastsættes i vedtægt.

Hvis saadan bygning under opførelse ikke ønskes forsikret i Brandkassen, maa brandlidte, før forskud paa erstatningen utbetales, enten indgi behørig legitimert utmeldelse eller i Brandkassen deponere betryggende police for byggearbeidets forsikring i privat selskap.

Saasnart brandtakst over gjenopført bygning er avholdt, overgaar den til forsikring efter de for almindelig bygningsforsikring gjældende bestemmelser, medmindre eieren tilveiebringer de i § 82 omhandlede legitimationer og begjærer forsikringen ophævet.

§ 74. Ansvar efter stillet sikkerhet for erstatningsbeløps lovmedholdelige anvendelse bortfalder i den utstrækning, som de utbetalte forskud paa fyldestgjørende maate godtgjøres at være anvendt til byggearbeidet. I samme utstrækning ansees ogsaa Brandkassens forpligtelse like overfor mulige panthavere opfyldt.

Naar bygning under opførelse ødelægges ved nedstyrtning, utglidning eller paa anden lignende maate, og brandlidte derved sættes ut av stand til at faa opført likesaa værdifuld bygning som den avbrændte, omfatter den uopfyldte byggepligt kun den del av erstatningen, som ved ødelæggelsen ikke allerede var anvendt.

Værdien av et utført byggearbeide skal efter begjæring av nogen interessert kunne godtgjøres ved takst paa sedvanlig maate, selv om bygverket paa grund av ødelæggelse som foran nævnt ikke længer eksisterer. Er der flere interesserte, er den efter den enkeltes begjæring avholdte takst bindende for de øvrige, men disse er berettiget til at begjære den prøvet ved en overtakst.

§ 75. Forsaavidt det godtgjøres, at den forsikrede forsætlig har forvoldt ilden, eller at den med hans vidende og vilje er paasat av en anden, har han tapt sin ret til erstatning av Brandkassen.

Dersom det godtgjøres, at ilden er forvoldt ved strafbar uagtsomhet fra den forsikredes side, skal spørsmaalet om, hvorvidt og i hvilken utstrækning brandlidte derved har forbrutt sin ret til brandhjælp, avgjøres, efter hvad der under hensyn til graden av den utviste skyld og omstændighetene forøvrig findes billig. Er erstatningsspørsmaalet ikke avgjort under straffesaken, skal der være adgang for Brandkassen til at avgjøre spørsmaalet efter de samme hensyn, dog med forbehold for brandlidte til at kunne forlange saken forelagt Kongen, hvorhos adgang til at indbringe saken for domstolene staar brandlidte aapen.

Hvis ildsvaaden bevislig er forvoldt ved benyttelsen av mangelfulde ildsteder, hvis bruk av brandvæsenet eller av nogen paa Brandkassens vegne er forbudt, eller som forsikrede har vedtat ikke at benytte, før utbedring er foretat, eller hvis ilden bevislig er foraarsaket ved en grov overtrædelse av gjældende bygnings- og brandlovgivning, der har medført eierens ilæggelse av bot eller høiere straf, skal den samme adgang tilkomme Brandkassen og den samme ret til anke eller til at indbringe saken for domstolene være forbeholdt brandlidte. 21 juni. Nr. 4.

Den forsikrede er ikke ansvarlig for skade, som forvoldes ved hans tjeneres eller fuldmægtigs uagtsomhet, medmindre denne maa ansees foraarsaket ved grov uagtsomhet fra forsikredes side. Hvis i noget saadant tilfælde forsikrede gjøres ansvarlig, skal ogsaa her ved bedømmelse og avgjørelse gjælde det samme som ovenfor bestemt.

Paa grund av den blotte mistanke om, at brandlidte med forsæt eller av strafbar uagtsomhet eller ved nogen saadan overtrædelse som foran angit har forvoldt ilden, kan erstatningen ikke tilbakeholdes længere, end til at de strafferetslige eller politiretslige undersøkelser er erklært avsluttet uten at lede til tiltale, eller til at skyldspørsmaalet ved endelig dom er besvart frifindende. Skulde Brandkassen i noget saadant tilfælde antages ikke desto mindre at ha erstatningskrav paa brandlidte, har den at gjøre dette gjældende som civilt regressøksmaal, som dog ikke maa forhale brandhjælpens utbetaling overensstemmende med de i § 71 derom givne regler. Ved saadant civilt søksmaal pligtes ogsaa billighetshensyn lagt til grund for avgjørelsen.

I alle tilfælde, hvori eieren helt eller delvis taper sin ret til erstatning, bør Brandkassen, forsaavidt der paa eiendommen hviler pant eller anden lignende heftelse, enten utbetale vedkommende rettighetshavere saa meget av forsikringssummen, som de ikke kan faa dækket hos brandlidte, eller overlate til disse bygningens gjenopførelse eller istandsættelse, imot at de overtar de eieren i saa henseende paahvilende forpligtelser.

§ 76. Eieren kan tape sin ret til erstatning, naar den forsikrede bygning eller dele av samme paa den tid, skaden indtraf, uten anmeldelse for og samtykke av Brandkassen har været forsikret andensteds. Dog er panthaveres eller andres ret forbeholdt overensstemmende med § 75. Likeledes kan eieren helt eller delvis tape erstatningen, dersom væsentlige dele av den forsikrede bygning er nedrevet og bortført uten anmeldelse til brandtakstbestyreren, og uten at eieren har latt det gjenstaaende værdsætte paany. I dette tilfælde ophører ogsaa Brandkassen i samme utstrækning at være panthaverne ansvarlig.

21 juni. Nr. 4.

§ 77. Hvis brandskade overgaar bygning, som bevislig er solgt til nedrivning og bortflytning fra eiendommen, uten at nedrivningen endnu er paabegyndt, blir erstatningen at beregne efter bygningens materialværdi paa brandens tid.

En reduktion til materialværdien er dog ikke forbindende for panthavere, som ikke har meddelt samtykke til nedrivningen eller bortflytningen.

Avbrænder bygning, som efter sin bestemmelse tilkjendegir sig som midlertidig, paa et tidspunkt, da gjenopførelse ikke kan eller skal finde sted, blir erstatningen likeledes kun at ansætte efter bygningens materialværdi paa brandens tid.

§ 78. Naar brandvæsenet eller andre rette vedkommende for at forebygge ildens utbredelse til i Brandkassen forsikret bygning ved nedrivning, nedsænkning eller lignende foranstaltning volder skade paa uforsikrede værdier, erstatter Brandkassen den del av skaden, som efter fordeling paa det reddede falder paa den i Brandkassen forsikrede eiendoms assuranseværdi. Under den omhandlede erstatningspligt indgaar ogsaa skade paa jord med paastaaende trær og grøde.

Beskadiges eller tilintetgjøres seil, som tilhører andre end kommunens brandvæsen, ved under ildebrand at anvendes til beskyttelse av bygning, forsikret i Brandkassen, erstattes tapet av Brandkassen, hvad enten bygningen blir reddet eller ikke.

Hvorvidt andre ved lignende foranstaltninger foraarsakede utgifter skal utredes paa samme maate som foran nævnt, avgjøres av Brandkassen, dog med forbehold av enhvers ret til at søke sit krav avgjort ved domstolene.

§ 79. Omkostningene ved de i dette kapitel omhandlede skade- og utbedringstakster beregnes eller fastsættes efter de i §§ 45, 47, 49 og 50 for brandtakster gjældende bestemmelser. For taksterklæringer ved smaa skader tilkommer mændene, hvor intet andet er bestemt, hver kr. 2,oo. Avgir takstbestyrer erklæringen, tilkommer denne betaling som takstmand.

Naar der i anledning av samme brand holdes skadetakster over flere eiendomme, bestemmes bestyrerens og mændenes betaling av Brandkassen. Med hensyn til tilsigelsesgebyr gjælder i saa fald den i § 51 givne bestemmelse for omtakster.

Omkostningene ved skadetakster utredes av eieren, som, forsaavidt kravet paa erstatning viser sig berettiget, av Brandkassen godtgjøres halvdelen av det utlagte beløp. Omkostningene ved utbedringstakster bæres derimot helt av rekvirenten.

For omkostningene ved overtakster gjælder i begge heromhandlede tilfælde den i § 44 givne regel.

For brandtakstbestyrerens attester, som utkræves for at faa utbetalt erstatning av Brandkassen, betales intet.

Kapitel 6.
Forsikringens varighet og ophør.

§ 80. Saalænge en forsikret bygning eksisterer og ikke av eieren utmeldes eller rammes av utelukkelsesbestemmelsen i § 26, vedblir den at være forsikret i Brandkassen efter gjældende takst og bestemmelser. Dog skal Brandkassen efter forslag av brandtakstbestyreren være berettiget til at utslette en bygning, naar den paa grund av manglende vedlikehold er blit i den grad forfalden, at den maa ansees værdiløs som bygning.

Under ombygning eller hovedreparation, hvorom eieren bør gjøre anmeldelse, fortsættes forsikringsforholdet, hvorhos han kan forsikre derunder tilsigtet værdiforøkelse ved midlertidig tillægsforsikring i Brandkassen efter § 20.

Hvis ildsvaade indtræffer under forannævnte omstændigheter, pligter eieren at godtgjøre forholdet og værdien paa brandens tid.

§ 81. Uttrædelse av Brandkassen kan efter 4 ukers forutgaaende utmeldelse ske til utgangen av hvert av aarets 4 kvartaler, naar de i § 82 omhandlede legitimationer tilveiebringes.

Saafremt der ved uttrædelsen paahviler Brandkassen forpligtelser, som senere leder til utligning av ekstraordinær kontingent, tiltrænges intet forbehold ved uttrædelsen for at opretholde den uttrædendes forpligtelser i saa henseende.

§ 82. Ingen i Brandkassen forsikret bygning, som er belastet med tinglyst pantheftelse, kan igjen utslettes, ei heller kan dens forsikringssum, saalænge bygningens værdi er uforandret, efter eierens forlangende nedsættes, medmindre panthaverne har git samtykke dertil, og dette er paategnet heftelsesdokumentet.

Naar tidligere fuldt ut forsikret eiendoms takstsum ved senere brandtakst stiger, skal Brandkassen ha adgang til at samtykke i en nedsat forsikringssum, forsaavidt denne ikke blir lavere end den tidligere forsikring. Under samme betingelse skal derhos Brandkassen kunne samtykke i, at tidligere forsikrede grundmurer og kjeldere eller forsikret tilbehør undtages fra forsikringen.

Hvad her er bestemt med hensyn til pantheftelser, gjælder ogsaa om andre tinglyste heftelser, som dermed kan likestilles.

I særegne tilfælde skal det være overlatt Brandkassen at avgjøre, hvilke legitimationer der skal kræves.

Kapitel 7.
Forskjellige bestemmelser.

§ 83. Bestemmelser, som maatte findes ønskelige om interessenternes pligter, saasom om anskaffelse av brandredskaper, feining av piper, vedlikehold av ildsteder og taktækning, bistand under ildsvaade hos andre interessenter i samme distrikt,

21 juni. Nr. 4. deltagelse i kredsvis anordnet brandsyn og lignende kan utfærdiges som vedtægt.

§ 84. Takstforretninger og alle andre dokumenter, som angaar forsikringen, og hvad dermed staar i forbindelse, skal være fri for enhver stempelavgift.

§ 85. Nærværende lov træder i kraft fra 1 januar næste aar. Fra samme tidspunkt ophæves følgende om den Almindelige Brandforsikrings-indretning gjældende love: love av 19 august 1845, 23 juni 1854, 11 juni 1857, 3 mars 1860, 26 mai 1866, 27 mars 1869, 3 mai 1873, 1 juni 1876, 19 juni 1883 (nr. 2), 31 mai 1890 (nr. 2), 6 juli 1892 (nr. 9), 27 juli 1895 (nr. 5) og 8 august 1908 (nr. 3). Dog forblir den nuværende tarif og de gjældende bestemmelser om klassifikation fremdeles i kraft for tidligere forsikringer, indtil omklassifikation og omberegning efter nærværende lov og i henhold dertil utfærdiget tarif efterhaanden kan finde sted. Likeledes vedblir nuværende repræsentantskap og direktion at fungere, indtil nye valg i medhold av denne lov har fundet sted, og kan derhos overensstemmende med § 13, litra a, træffe forføining til, at ny tarif og vedtægter for Brandkassen kan bli fastsat og træde i kraft samtidig med nærværende lov.

21 juni. **Kongelig kundgjørelse***)[1]) om avgift til statskassen av apotekenes omsætning.

For budgetterminen 1 juli 1912—30 juni 1913 skal de, som har faat bevilling til at drive apotek, erlægge til statskassen en avgift av sin omsætning efter nedenstaaende regler:

§ 1.

A. For personlig priviligerte apotek:

1. De første kr. 10 000,00 av omsætningen skal være avgiftsfri.
2. Av restbeløpet fratrækkes 25 pct. for frie handelsvarer m. v.
3. Av den tiloversblevne omsætning beregnes følgende avgifter:

Av 1ste	kr. 5 000,00	(eller dele derav)	1	pct.
» 2det	» 5 000,00	—»—	2	»
» 3dje	» 5 000,00	—»—	3	»
» 4de	» 5 000,00	—»—	4	»
» 5te	» 5 000,00	—»—	5	»
» 6te	» 5 000,00	—»—	6	»
» 7de	» 5 000,00	—»—	7	»
» overstigende omsætning			8	»

*) Bekjendtgj. 24 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 24.

[1]) Se St. prp. nr. 1, indtægt, hovedp. VI, kap. 3, tit. 11; utgift, hovedp. VI, kap. 10, tit. 40 samt St. prp. nr. 96. Indst. S. nr. 175. St.tid. side 2214—2218.

B. For salgbare apotek: 21 juni.

Der gjøres et fradrag i omsætningen av $^1/_3$ — en tredjedel —, hvorefter avgift av den tilbakeværende del av omsætningen svares efter de under A 1—3 for de personlig priviligerte apotek gjældende regler.

§ 2. Til et apoteks omsætning regnes alle beløp, som er indkommet ved forhandling av varer, enten disse er gjenstand for apotekeres enehandel eller ikke. Dog blir ikke de beløp at medregne, som er indkommet for varer, som enten direkte eller gjennem mellemmænd forhandles til andre apotek.

Omsætning ved filialapotek og medikamentutsalg blir at beregne særskilt fra hovedapotek.

§ 3. Justis- og Politidepartementet kan helt eller delvis frafalde avgiften for apotekere, med hvem der er indgaat eller indgaaes overenskomst angaaende avstaaelse av salgbare apotekprivilegier.

Departementet kan likeledes helt eller delvis frafalde avgiften, hvor dens utredsel vilde falde særlig trykkende.

§ 4. Avgiftsbeløp paa mindre end kr. 10,00 opkræves ikke.

Plakat *) indeholdende forandring i plakat av 16 juli 1907 (kfr. plakater av 27 november 1908, 28 april, 18 oktober, 10 november og 1 december 1911, 9 og 22 februar samt 30 mars 1912) om indførsel av husdyr og smitteførende gjenstande. 21 juni.

I kraft av lov om foranstaltninger mot smitsomme husdyrsygdomme av 14 juli 1894 § 17 (jfr. lov av 26 mai 1899) bestemmes herved, at punkt II og VII i de ved kongelig plakat av 16 juli 1907 (kfr. plakater av 27 november 1908, 28 april, 18 oktober, 10 november og 1 december 1911, 9 og 22 februar samt 30 mars 1912) fastsatte bestemmelser om indførsel av husdyr og smitteførende gjenstande, indtil videre skal lyde saaledes:

II. Storfæ, faar og gjeter kan indføres fra Sverige til livdyr eller til slagtning paa følgende vilkaar:

1. a) pr. jernbane direkte til Fredrikshald eller til Kristiania over Fredrikshald eller Kongsvinger eller ad nærmeste landevei til direkte indlastning i jernbanevogn paa Kornsjø station, hvorfra dyrene føres snarest mulig pr. jernbane til Fredrikshald eller Kristiania, b) sjøværts direkte til Fredrikshald eller Kristiania, c) pr. jernbane direkte til Trondhjem til slagtning i denne by.
2. Det skal ved en attest, utstedt av autorisert svensk dyrlæge, politimyndighet eller toldstationsbestyrer

*) Bekjendtgj. 24 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 24.

21 juni.

ved grænsen godtgjøres, at dyrene kommer fra et distrikt, hvor der ikke for tiden optræder eller i de sidst forløpne 6 maaneder har optraadt smitsom mund- og klovsyke eller ondartet lungesyke, samt at dyrene ikke i de nærmest forutgaaende 6 maaneder er indført fra utlandet.

3. Dyrene skal være merket eller i attesten saaledes beskrevet, at deres identitet kan tilfredsstillende konstateres.
4. Dyrene skal ved ankomsten føres til de indhegnede, for saadant øiemed reserverte kvægtorv, hvor de blir at underkaste undersøkelse av vedkommende kommunale dyrlæge.
5. Det kvæg, der agtes solgt som livdyr, skal opstaldes i særskilt avdeling paa det kommunale fjøs i 48 timer, helligdage ikke iberegnet, og i denne tid undersøkes med tuberkulin.
6. Det kvæg, der ved denne undersøkelse findes lidende av eller mistænkt for tuberkulose, merkes i huden med et indbrændt tydelig T.
7. Det kvæg, der indføres for at sælges til slagt, skal paa samme vis merkes med et i huden indbrændt tydelig S.
8. De med T og S brændemerkede dyr skal inden 4 døgn efter indførselen slagtes overensstemmende med de nærmere bestemmelser, som Landbruksdepartementet fastsætter. Dyr, som indføres til Kristiania eller Fredrikshald, skal henstaa paa karantænefjøset, indtil de føres direkte fra dette til slagteren. Dog kan dyr, indført til Fredrikshald, føres direkte med jernbanen fra karantænefjøset i Fredrikshald til umiddelbar slagtning i Kristiania, naar de ved den paa karantænefjøset i Fredrikshald foretagne undersøkelse findes fri for tegn paa ondartet smitsom sygdom. Karantænefjøsets bestyrer skal i fjøsets protokol anføre, hvorhen de fra karantænefjøset fjernede dyr føres for at slagtes, samt har at underrette vedkommende politikammer om, hvor slagtning av karantænerte dyr finder sted, forsaavidt saadan slagtning skal ske utenfor kommunalt slagtehus.
9. Karantænefjøset blir at holde strengt avsperret for publikum, indtil sundhetsundersøkelse av samtlige indførte dyr har fundet sted, og dyrene er fundet fri for tegn paa ondartet smitsom husdyrsygdom.
10. Kvæg, der ved undersøkelse findes fri for tuberkulose,

skal paa en iøinefaldende maate være merket med ordet »Sund« samt aarstallet for den stedfundne undersøkelse. 21 juni.

11. Som erstatning for de med heromhandlede undersøkelse, merkning, opstaldning og foring av dyrene samt anskaffelse av tuberkulin, instrumenter, fjøsets rensning og desinfektion m. v. forbundne omkostninger skal vedkommende kommune være berettiget til at avkræve importøren en av kommunestyret fastsat og av Landbruksdepartementet godkjendt avgift for hvert dyr.

12. Landbruksdepartementet bemyndiges til forøvrig at fastsætte nærmere bestemmelser angaaende den her omhandlede imports ordning med hensyn til dyrenes slagtning, deres undersøkelse og merkning samt attester og protokoller m. v.

VII. Indførsel av græs, høi og halm til furage forbydes fra alle land undtagen fra Sverige og fra de russiske havner ved Nordishavet og det Hvite Hav, hvorfra det er tillatt at indføre disse varer til Finmarken.

Disse bestemmelser træder i kraft fra 1 juli iaar.

Kongelig resolution, *) hvorved der i henhold til lov av 22 mai 1875 om adgang til at gi offentlige forestillinger m. v. meddeles stadfæstelse paa den av herredsstyret for Tønsets herred, Hedemarkens amt, under 10 februar og 11 mai 1912 fattede beslutning til vedtægt for herredet om offentlige forestillinger m. v. 21 juni.

Kongelig resolution, **) hvorved bestemmes: 21 juni.

I. §§ 14, 18 og 19 i plakat av 4 juni 1904 angaaende utlevering av gifter og andre stoffe fra apotek ændres saaledes:

I § 14 indskytes efter bestemmelsen om *tinct. opii benzoica* følgende bestemmelse som 6te led:

Solutio jodi spirituosa (5 %) maa kun utleveres i glas à høist 30 gram, overbundet og forsynt med omhyggelig fæstet og farvet signatur, hvorpaa er anbragt — foruten apotekets navn — midlets norske navn, giftmerke og følgende: »Til utvortes bruk; maa ikke indtages.«

§ 18, 2det led, skal lyde saaledes:

Paa samme maate kan utlevering av arsenholdig fluepapir og av parisergrønt samt blyarsenatpasta, som indeholder omtrent 50 % blyarsenat, finde sted, det første til ut-

*) Bekjendtgj. 24 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 24, hvor vedtægten er indtat.

**) Bekjendtgj. 24 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 24.

21 juni. ryddelse av fluer, de to sidstnævnte stoffe til besprøitning av frugttræer mot skadelige insekter.

I § 19, 2det led, indskytes efter ordet »parisergrønt« ordene: »og av blyarsenatpasta«.

II. De nye bestemmelser træder i kraft straks.

21 juni. **Kongelig resolution,** *) hvorved der i medhold av lov om fredning av ferskvandsfisk av 30 mai 1894 § 1 fastsættes fiskeriregler for alle elver, bækker og vand — undtagen de dele av vasdrag, hvor laks gaar op — i Hitterens herred, Søndre Trondhjems amt.

21 juni. **Kongelig resolution,** **) hvorved der i medhold av lov om fredning av ferskvandsfisk av 30 mai 1894 § 1 fastsættes som gjældende til utgangen av 1914 tillægsbestemmelser til de ved kongelig resolution av 2 november 1904 utfærdigede fiskeriregler for Aals herred, Buskeruds amt.

21 juni. **Kongelig resolution,** ***) hvorved den ved regjeringens resolution av 30 juni 1906 stadfæstede vedtægt angaaende forbud mot anvendelse av pigtraad til gjærde i Nerstrands herred, Stavanger amt, ophæves.

21 juni. **Kongelig resolution,** †) hvorved der i medhold av lov om pigtraads anvendelse til gjærde av 14 juli 1893 § 1 meddeles stadfæstelse paa den av Lunds herredsstyre, Stavanger amt, under 11 mai 1912 fattede beslutning om anvendelsen av pigtraad til gjærde inden herredet.

21 juni. **Kongelig resolution,** †) hvorved der i medhold av lov om pigtraads anvendelse til gjærde av 14 juli 1893 § 1 meddeles stadfæstelse paa den under 21 mai 1912 av Sogndals landsogns herredsstyre, Stavanger amt, fattede beslutning om benyttelsen av pigtraad til gjærde inden herredet.

21 juni. **Kongelig resolution,** ***) hvorved bestemmes, at det i lov om erhvervelse av skog av 18 september 1909 § 3 nævnte flateindhold 500 ha. nedsættes i medhold av paragraffens 3dje punktum for Lille-Elvedalens herred, Hedemarkens amt, indtil videre til 100 ha., og at kongelig resolution av 21 juli 1911 om nedsættelse til 250 ha. ophæves.

Denne bestemmelse træder i kraft straks.

---

*) Bekjendtgj. 24 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 24, hvor reglerne er indtat.

**) Bekjendtgj. 24 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 24, hvor tillægsbestemmelserne er indtat.

***) Bekjendtgj. 24 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 24.

†) Bekjendtgj. 24 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 24, hvor beslutningen er indtat.

Kongelig resolution, *) hvorved bl. a. bestemmes, at Notoddens brandkommune og bygningskommissionsdistrikt i henhold til § 1 i lov om bygningsvæsenet av 17 juni 1869 overgaar til egen bygningskommune. 21 juni.

Kongelig resolution, **) hvorved der i henhold til §§ 6, 7 og 89 i lov om bygningsvæsenet av 27 juli 1896 meddeles approbation paa de av Elverums Leirs bygningsrepræsentantskap i møter den 3 juli 1911 og 1 april 1912 fattede beslutninger om regulering av den del av bygningskommunen, som ligger paa vestre side av Glommen, samt angaaende villamæssig bebyggelse og tilbaketrukket byggelinje i forskjellige kvartaler, dog med nogen forandringer. 21 juni.

Kongelig resolution, *) hvorved der i henhold til § 89 i lov om bygningsvæsenet av 27 juli 1896 meddeles approbation paa den av Svelviks bystyre i møte den 3 juni 1912 fattede beslutning angaaende forbud mot tækning med takpap eller med anden taksten end saadan, som av Departementet for de Offentlige Arbeider er godkjendt som flat taksten. 21 juni.

Kongelig resolution, hvorved bestemmes: 21 juni.

I.

De av Stortinget den 22 februar, den 23 mars og 22 mai 1912 fattede beslutninger[1]) angaaende Justisdepartementets

*) Bekjendtgj. 24 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 24.
**) Bekjendtgj. 24 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 24, hvor beslutningen ang. villamæssig bebyggelse m. v. er indtat.

[1]) Se St. prp. nr. 1, hovedp. VI, kap. 10, tit. 1—2. Indst. S. nr. 19. St.tid. side 110—111; hovedp. VI, kap. 1, tit. 11 og 13, kap. 3, tit. 1; kap. 8, tit. 2. Indst. S. nr. 89. St.tid. side 596—624; hovedp. VI, kap. 1—8. Indst. S. XXII A. St.tid side 624—652; hovedp. VI, kap. 3. Tillæg til indst. S. XXII A. St.tid. side 1605—1618.

Der er bl. a. besluttet oprettet to nye distriktslægeembeder, nemlig et for Engerdalen i Hedemarkens amt og et for Hatfjelldalen i Nordlands amt med løn 2000 kr. aarlig for hvert embede.

Videre er besluttet:

Fra 1 juli 1912 gjælder følgende lønsregulativ for landets politimestre (Kristiania, Bergens, Trondhjems og Drammens undtat).

Med kr. 3400,00 aarlig lønnes:

Politimesteren i Follo, Gudbrandsdalen, Ringerike, Lister og Mandal, Sogn, Fjordene, Indtrøndelagen, Namdalen, Lofoten og Vesteraalen.

Med kr. 3600,00 aarlig lønnes:

Politimesteren i Romerike og Vinger, Moss, Hamar, Glommedalen, Vestoplandene, Nordre Jarlsberg, Telemarken, Haugesund, Aalesund, Uttrøndelagen, Helgeland.

21 juni. civile budget for terminen 1 juli 1912—30 juni 1913 (indtægtsbudgettets hovedpost VI, kap. 1 og utgiftsbudgettets hovedpost VI, kap. 1—8) tages tilfølge, hvorhos i henhold hertil likeledes bestemmes:

1) At der for Kristiania byrets assessorer fra 1 juli 1912 fastsættes følgende gageregulativ: For 1ste—4de assessor kr. 5400,00, for 5te—8de assessor kr. 5000,00, for 9de—12te assessor kr. 4600,00 og for 13de til 16de assessor kr. 4200,00.
2) At § 13 i det for Kristiania byret ved kongelig resolution av 12 juli 1866 utfærdigede reglement, jfr. resolutioner av 13 juli 1878 og 12 december 1906, fra 1 juli 1912 skal lyde:

»Naar ledighet indtræffer i 1ste, 2det eller 4de assessorembede, blir embedet at bekjendtgjøre ledig til besættelse, hvorimot i tilfælde av ledighet i noget andet av byrettens assessorembeder opryknıng efter anciennitet finder sted, saa at yngste assessorembede blir at bekjendtgjøre ledig.«
3) At kontorholdsgodtgjørelsen for byfogden i Sarpsborg fra 1 juli 1912 forhøies til kr. 2400,00.
4) At der fra 1 juli 1912 oprettes et politifuldmægtigembede i Kristiania med aarlig gage av statskassen kr. 2400,00 med to tillæg av samme kasse à kr. 400,00 efter 5 og 10 aars tjeneste.

Med kr. 3800,00 aarlig lønnes:
Politimesteren i Fredrikshald, Sarpsborg, Kongsberg, Tønsberg, Bodø, Narvik, Senjen, Tromsø, Vardø.

Med kr. 4000,00 aarlig lønnes:
Politimesteren i Aker, Fredrikstad, Larvik, Skien, Kragerø, Arendal, Kristiansand, Rogaland, Søndre Bergenhus, Kristiansund, Vestfinmarken, Tanen og Varanger.

Med kr. 4200,00 aarlig lønnes politimesteren i Stavanger.

Fra 1 juli 1912 gjælder følgende lønsregulativ for landets politifuldmægtiger:

Begynderløn kr. 2400,00, stigende: i Kristiania med 2 tillæg à kr. 400,00 efter 5 og 10 aars tjeneste, utenfor Kristiania med 2 tillæg à 200,00 efter 3 og 6 aars tjeneste. Politiadjutanten i Bergen har samme løn som politifuldmægtigerne sammesteds.

Polititiassistenter: Begynderløn kr. 2000,00, stigende med 2 tillæg à kr. 200,00 efter 3 og 6 aars tjeneste.

Stortinget samtykker i, at det ved Stortingets beslutning av 2 juni 1911, jfr. beslutning av 2 august s. a., tilfølgetat ved kgl. resolution av 4 august næstefter, vedtagne regulativ m. v. for statslønnede betjenter ved forskjellige under Justisdepartementet hørende embeder fra 1 juli 1912 indtil videre ogsaa gjøres gjældende for fuldmægtiger og betjenter ved stiftamtmands- og amtmandsembederne med den ændring, at ansættelses- og avskedigelsesmyndigheten henlægges til departementet, og med saadant tillæg, at fuldmægtiger henføres til 1ste lønningsklasse med et tillæg til grundlønnen av kr. 300.00.

5) At der fra 1 juli 1912 oprettes fire nye politi- 21 juni.
fuldmægtigembeder ved henholdsvis Telemarkens politimesterembede (med station i Brevik), Uttrøndelagens politimesterembede (med station ved Orkedalsøren), Tromsø politimesterembede og ved Tanen—Varanger politimesterembede (med station paa Kirkenes) med aarlig gage for hvert embede av statskassen kr. 2400,00 med to alderstillæg av samme kasse kr. 200,00 efter 3 og 6 aars tjeneste, idet de under samme embeder hørende politiassistentstillinger (med station paa de nævnte steder) fra samme tid inddrages.

6) At politifuldmægtigen paa Kirkenes bemyndiges til at utføre notarialforretninger i distriktet i saadan utstrækning, som av Justisdepartementet maatte bli bestemt.

7) At det av Stortinget den 23 mars 1912 vedtagne lønsregulativ for landets politimestre, (Kristiania, Bergens, Trondhjems og Drammens undtat) gjøres gjældende fra 1 juli 1912.

8) At det av Stortinget den 23 mars 1912 vedtagne lønsregulativ for politifuldmægtiger og politiassistenter samt politiadjutanten i Bergen gjøres gjældende fra 1 juli 1912.

9) At kontorholdsgodtgjørelsen for politimesteren i Narvik fra 1 juli 1912 forhøies til kr. 2000,00 aarlig.

10) At kontorholdsgodtgjørelsen for det nye politifuldmægtigembede paa Orkedalsøren fra 1 juli 1912 fastsættes til kr. 700,00.

11) At kontorholdsgodtgjørelsen for politimesteren i Haugesund fra 1 juli 1912 forhøies til kr. 1300,00.

12) At det ved Stortingets beslutning av 2 juni 1911, jfr. beslutning av 2 august s. a., tilfølgetat ved kongelig resolution av 4 august næstefter, vedtagne regulativ m. v. for statslønnede betjenter ved forskjellige under Justisdepartementet hørende embeder fra 1 juli 1912 — da de for vedkommende embeder bevilgede reviderte kontorholdsgodtgjørelser træder i kraft — og indtil videre ogsaa gjøres gjældende for fuldmægtiger og betjenter ved stiftamtmands- og amtmandsembederne med den ændring, at ansættelses- og avskedigelsesmyndigheten henlægges til Justisdepartementet og med saadant tillæg, at fuldmægtiger henføres til 1ste lønningsklasse med et tillæg til grundlønnen av kr. 300,00, hvorhos de tjenestemænd, som gaar over til dette regulativ, skal være forpligtet til at gjøre indskud i en pensionskasse fra et tidspunkt, som senere maatte bli bestemt.

21 juni. II.

1) Den i henhold til lov nr. 5 av 21 juli 1894 ved Stortingets beslutning av 27, 28 og 29 juli 1897, tilfølgetat ved kongelig resolution av 6 november s. a., vedtagne omordning av det civile embedsverk blir fra 20 oktober 1912 at gjennemføre i Smaalenenes amt med de ændringer, som følger av Stortingets beslutninger angaaende Justisdepartementets civile budget for budgetterminen 1912—1913, og iøvrig med de modifikationer med hensyn til tidspunktet for de nuværende tjenestemænds fratræden og de nye tjenestemænds overtagelse av sine stillinger, som er nærmere omhandlet i nærværende indstilling.
2) Til politimesterembederne i Smaalenenes amt blir fra 20 oktober 1912 at henlægge:
   a. til Moss politimesterembede herredene Raade, Vaaler, Hobøl, Rygge og Moss;
   b. til Fredrikstads politimesterembede herredene Borge, Torsnes, Glemminge, Kraakerøy, Onsø og Rolvsøy;
   c. til Fredrikshalds politimesterembede herredene Aremark, Ømark, Id, Berg og Hvaler og
   d. til Sarpsborgs politimesterembede herredene Trøgstad, Askim, Spydeberg, Skiptvet, Rakkestad, Eidsberg, Rødenes, Rømskogen, Skjeberg, Varteig og Tune.
3) Som gage av statskassen utredes til Fredrikstads og Fredrikshalds politimesterembeder fra 1 oktober 1912 henholdsvis kr. 4 000,00 og kr. 3 800,00, idet de av vedkommende kommuner nu ydede lønsbidrag da bortfalder.
4) Fra 1 juli 1912 oprettes et politifuldmægtigembede i Fredrikstad med aarlig gage kr. 2 400,00, hvorav statskassen utreder kr. 2 000,00 og kommunen kr. 400,00, og med to tillæg av statskassen å kr. 200,00 efter 3 og 6 aars tjeneste, idet den under politimesterembedet nu hørende politiassistentstilling fra samme tid inddrages.
5) Fra 1 oktober 1912 oprettes et politifuldmægtigembede i Sarpsborg, en politiassistentbestilling i Moss og en do. i Fredrikshald med løn henholdsvis kr. 2400,00, kr. 2000,00 og kr. 2000,00 — med samme aarlige tillæg som foran under 4 nævnt —, for Sarpsborg og Moss's vedkommende paa betingelse av, at de av kommunen ydede bidrag til politimesterens løn bibeholdes.

21 juni. **Kongelig resolution,** hvorved bestemmes:

1. At der meddeles approbation paa de i ordinær generalforsamling den 10 april 1912 og ekstraordinær generalforsamling den 4 mai s. a. vedtagne love for »Gjen-

sidigt Forsikringsselskap Tyr«, dog med det for- 21 juni.
behold, at senere besluttede forandringer i lovene for at bli gyldige likeledes undergives kongelig approbation.

2. At den ved kongelig resolution av 27 februar 1906 meddelte approbation paa »Gjensidigt Husdyrforsikringsselskap Tyr«'s love og forsikringsbetingelser ophæves.

Kongelig resolution, hvorved der i henhold til lov om 21 juni.
forsikringsselskaper av 29 juli 1911 § 100, punkt 7, fastsættes følgende depositum for utenlandsk selskap, som her i riket vil drive:

1. Ulykkesforsikring . . kr. 50 000,00
2. Ansvarsforsikring . . « 50 000,00
3. Glasforsikring . . . « 5 000,00

Kongelig resolution, hvorved stadfæstelse meddeles paa 21 juni.
en foretat tilføielse til § 10 i de ved kongelig resolution av 6 januar 1906 m. fl. senere resolutioner stadfæstede statutter for »Understøttelsesforeningen for norske Læger og deres Efterlatte«, hvorved der under litr. C, særegne legater, opføres som et nyt nr. 7: »Overlæge Harald Kjelsberg og hustrus legat, stort kr. 30 000,00, hvis avkastning skal disponeres efter nærmere i gavebrev av 30 november 1911 fastsatte regler«.

Kongelig resolution, hvorved bl. a. bestemmes, at de av 21 juni.
Stortinget under 22 april og 5 juni 1912 fattede beslutninger [1]) om nyt lønsregulativ for fyrbetjenter, gjældende fra 1 januar 1913, samt om bevilgning av lønninger til fyrbetjenter for terminen fra 1 juli 1912 til 30 juni 1913 tages tilfølge.

Rundskrivelse fra Finansdepartementet til amtmændene: 22 juni.
Departementet skal herved henlede opmerksomheten paa følgende bestemmelser i den nye skattelov for byene av 18 august 1911 angaaende utskrivning av eiendomsskat m. v.:

---

[1]) Se St. prp. nr. 1, hovedp. XI B, kap. 6, tit. 2. Tillæg og tillæg 2 til indst. S. XVIII. St.tid. side 1044—1045, 2115—2116.

Efter regulativet er bevilget en løn av 2200 kr. til fyrvogtere av 1ste gruppe, 2000 kr. til fyrvogtere av 2den gruppe, 1800 kr. til fyrvogtere av 3dje gruppe, 1600 kr. til fyrvogtere av 4de gruppe og 1450 kr. til fyrvogtere av 5te gruppe. Lønningene for fyrvogterne ved Ryvingen, Munkholmen, Boknesund, Ringholmen, Kinnsund, Hellevik og Ullahammeren fyr forblir indtil videre uforandret.

For assistenten ved Ryvingen fyr bevilgedes 1400 kr. aarlig, for assistenterne ved de øvrige fyrstationer 1300 kr., med alderstillæg kr. 100,00 efter 5 aars tjeneste, at regne fra 1 januar 1913.

De nu ansatte fyrvogtere har ret til at beholde den løn, de nu har, uanset nedsættelse ifølge regulativet.

22 juni. 1. Efter nævnte lovs § 1 skal det beløp, som skal tilveiebringes ved skat til bykommunerne, dels utskrives som eiendomsskat paa de faste eiendomme, dels utlignes paa formue og indtægt. Der vil altsaa efter denne bestemmelse fremtidig maatte utskrives eiendomsskat i alle bykommuner, første gang for det kommunale budgetaar 1 juli 1913 til 30 juni 1914. For de byer, hvor eiendomsskat tidligere ikke har været utskrevet, har man særbestemmelser om skatørens størrelse i lovens § 2, sidste led.

2. De nærmere regler om taksering til eiendomsskat av de faste eiendomme i byene skal i henhold til lovens § 6, første led, gives av vedkommende bystyre ved vedtægter, der for at bli gyldige maa stadfæstes av Kongen. Da værdsættelse av de faste eiendomme første gang skal foretages saa tidlig, at de kan være avsluttet inden 1 mai 1913, vil det være nødvendig i betimelig tid at istandbringe vedtægter, hvor saadanne ikke allerede foreligger i tilfredsstillende form, jfr. lovens § 4, andet led. Efter denne bestemmelse behøver der i byer, hvor almindelig eiendomstaksering har fundet sted efter nugjældende lov, ikke at foretages ny almindelig taksering før 10 aar efter den ældre taksering. Det maa dog ansees for paakrævet, at disse byer gjennemgaar sine vedtægter, som er stadfæstet i henhold til den nugjældende byskattelovs § 5, og foretar de fornødne rettelser, saa at vedtægtene blir overensstemmende med den nye byskattelovs bestemmelser i dens 1ste kapitel. Disse forandringer maa i tilfælde stadfæstes av Kongen.

3. Departementet skal i denne forbindelse gjøre opmerksom paa, at man i ot.prp. nr. 16 for 1912 har fremsat forslag om enkelte forandringer i de nye skattelove av 1911, derunder ogsaa i byskattelovens § 5, hvis 2det led er foreslaat git følgende lydelse:

»Ved værdsættelse av fabrikker og andre industrielle anlæg medtages maskiner og andet, som hører anlægget til og er nødvendige for anlæggets øiemed. Dog medtages ikke arbeidsmaskiner med tilbehør, eller hvad dermed kan sættes i klasse, som ikke utgjør en integrerende del av anlægget.«[1])

Bestemmelsen avviker fra den gjældende bestemmelse særlig deri, at sidste punktum om, at der ved værdsættelsen av faste eiendomme ikke skal tages hensyn til værdien av bestyrer- eller arbeiderboliger, er utgaat.

4. Endvidere skal departementet henlede opmerksomheten paa dets i Lovtidende indtagne skrivelse av 11 januar 1912, hvori uttales, at omkostningene ved overtakst under de almin-

[1]) Se lov (nr. 3) av 28 juni 1912.

delige værdsættelser av faste eiendomme i alle tilfælde maa bæres av kommunen, jfr. byskattelovens § 4 første leds andet punktum, og at der saaledes ikke antages at være adgang til at paalægge eierne eller dem, som maatte ha forlangt overtakst, og som taksten maatte være gaat imot, at utrede omkostningene ved overtakstens avholdelse. 22 juni.

5. Departementet har i en skrivelse av 13 mai 1912, angaaende spørsmaalet om maskiner, som ikke tilhører vedkommende gaards eier, men en leieboer, kan medtages ved gaardens skattetaksering, uttalt, at der ikke efter den nye byskattelov er adgang til ved skattetakseringen av faste eiendomme at medta en leieboers maskiner i takstansættelserne.«

Bruksregler *) for Husdals statsalmenning i Børsen, approbert av Landbruksdepartementet 24 juni 1912. 24 juni.

Stadfæstelse — meddelt av Kirkedepartementet — paa det av Enkefru Anne Evenstad ved testamente av 8 mars 1899 oprettede »Lensmand Evenstads legat« til fremme av jord- og skogbruket inden Storelvedalens herred og paa de for dette legat i mars 1912 utfærdigede statutter. 26 juni.

Stadfæstelse — meddelt av Kirkedepartementet — paa det av Tosten Eriksen Lappegaard ved testamente av 8 april 1903 oprettede »Tosten Eriksen Lappegaards legat« til fordel for Aal sogn og Leveld kapeldistrikt samt paa de for dette legat under 29 mai 1912 utfærdigede statutter. 26 juni.

Skrivelse fra Utenriksdepartementet: 26 juni.

Ifølge meddelelse til Utenriksdepartementet fra den herværende franske legation har Det Australske Forbund under 12 april d. a. tiltraadt den i Paris 4 mai 1910 undertegnede avtale angaaende bekjæmpelse av utbredelsen av uanstændige publikationer.

Lov **) [1]) indeholdende forandringer i lov om abnorme barns undervisning av 8 juni 1881 med tillægslov av 2 mai 1896. 28 juni. Nr. 1.

Efternævnte paragraffer i lov om abnorme barns undervisning av 8 juni 1881 (jfr. tillægslov av 2 mai 1896) skal lyde som følger:

§ 3. Berettiget til optagelse i og ophold ved de i de foregaaende paragraffer omhandlede skoler er:

*) Bekjendtgj. 1 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 26, hvor reglerne er indtat.

**) Bekjendtgj. 1 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 26.

[1]) Stort.besl. 12 juni. Se Ot. prp. nr. 4. Indst. O. nr. 47. St.tid., forh. i Ot. s. 670—671; i Lt. s. 189.

28 juni. Nr. 1.

døvstumme barn mellem det fyldte 7de og det fyldte 17de aar,

blinde barn mellem det fyldte 8de og det fyldte 21de aar,

aandssvake barn mellem det fyldte 8de og det fyldte 21de aar,

døvstumme og aandssvake barn i indtil 8 skoleaar, blinde barn i indtil 11 skoleaar,

medmindre de enten

a. lider av nogen legemlig svakhet, som ifølge lægeattest gjør det unyttig eller utilraadelig at sende dem i skole, eller
b. har naadd skolens maal.

Barn, som ikke inden de foranførte aldersgrænser har tilbragt det nævnte antal aar i skolen, er, naar forældrene ønsker det, og Kirke- og Undervisningsdepartementet, efter at ha indhentet erklæring fra direktøren for abnormskolevæsenet, finder det hensigtsmæssig, berettiget til fortsat ophold ved skolen i 2 aar.

§ 6. Det paaligger ethvert skolestyre aarlig efter et av Kongen anordnet skema at avgi indberetning om ethvert inden kommunen værende abnormt barn, som befinder sig inden de i § 3 fastsatte aldersgrænser. Indberetningen skal, første gang et barn anmeldes, og saafremt det forlanges av direktøren for abnormskolevæsenet, ogsaa senere være ledsaget av erklæring fra vedkommende embedslæge eller anden autorisert læge. Indberetningen indsendes gjennem folkeskolens overtilsyn til direktøren for abnormskolevæsenet. Denne bestemmer, hvilke av de efter § 3 skoleberettigede, men ikke forsvarlig underviste barn, der hvert aar blir at henvise til en abnormskole og til hvilken. Bestemmelsen meddeles gjennem folkeskolens overtilsyn distriktets skolestyrer, som derefter har at besørge indkaldelse til skole i overensstemmelse med direktørens avgjørelse.

Enhver bestyrer av en abnormskole har inden et halvt aar efter et barns henvisning til skolen og senere mindst én gang aarlig efter samraad med sit lærerpersonale at indsende til direktøren for abnormskolevæsenet en av speciallægens uttalelse ledsaget erklæring om, hvorvidt barnets ophold ved skolen ansees at være fornødent eller til væsentlig gavn. Direktøren bestemmer derefter, enten efter personlig undersøkelse av barnet eller uten saadan, hvorvidt noget barn bør hjemsendes eller overflyttes til en anden for dets abnormitet mere passende skole.

Direktørens avgjørelser med hensyn til abnorme barns henvisning til abnormskole, overflytning til anden abnormskole eller hjemsendelse fra skole kan av vedkommende barns forældre eller foresatte begjæres forelagt for Kirke- og Undervisningsdepartementet.

Direktøren avgir indberetning til nævnte departement om de av ham trufne avgjørelser. 28 juni. Nr. 1.

Forsørgere, som, uagtet skedd indkaldelse, tilbakeholder barn fra skolerne, straffes med bøter. Vedtages bøterne, kan de inddrives ved utpantning; i motsat fald paatales saken som politisak.

§ 7. Utgiftene ved de i henhold til foregaaende paragraf til abnorme skoler henviste, uformuende barns reise fra og til skolerne og underholdning ved samme, beklædning derunder indbefattet, utredes av vedkommende kjøpstads-, ladesteds- eller amtskommune, dog saaledes, at amtsformandskapet kan bestemme, at indtil 1/3 av beløpet skal refunderes av vedkommende herredskasse. Disse utgifter er ikke at anse som fattigunderstøttelse. Dog blir utgiftene at regne som fattigunderstøttelse, overensstemmende med de for fattigvæsenet gjældende bestemmelser, saafremt vedkommende abnorme barn ikke har norsk statsborgerret eller norsk indfødsret.

Lov *) [1]) indeholdende forandringer i skattelov for landet av 18 august 1911. 28 juni. Nr. 2.

I.

Følgende paragraffer i skatteloven for landet av 18 august 1911 skal herefter lyde saaledes:

§ 25. Er skattepligten uavhængig av bostedet, sker skatlægningen i overensstemmelse med reglerne i §§ 18—20 og 23, hvad enten den paagjældende næringsdrift foregaar i et længere eller kortere tidsrum, og uten hensyn til, om den ved utgangen av indtægtsaaret (jfr. § 41) er ophørt. Har eiendommen eller bedriften skiftet indehaver i indtægtsaaret, beskattes hver av indehaverne for den indtægt, han i sin besiddelsestid har oppebaaret; jfr. dog § 21 første led.

Skattepligtige selskaper, boer og andre indretninger kan ilignes indtægtsskat, selv om selskapet er opløst eller boet sluttet og midlerne utdelt til parthaverne før utgangen av indtægtsaaret.

§ 36. Formuen ansættes til det beløp, som den 1 januar i det aar ligningen foretages efter gjængse priser utgjør den virkelige værdi av den skattepligtiges rørlige og urørlige eiendom samt utestaaende fordringer efter fradrag av paahvilende gjæld.

Hvis den skattepligtige driver næring, hvorfor bokførsel ved lov er foreskrevet, og for ligningsnævnden godtgjør, at

*) Bekjendtgj. 1 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 26.
[1]) Stort.besl. 20 juni. Se Ot. prp. nr. 16. Indst. O. VI. St.tid., forh. i Ot. s. 707—712; i Lt. s. 195.

28 juni. Nr. 2.

han maa benytte et andet regnskapsaar end kalenderaaret, blir formuen at ansætte til det beløp, som den utgjør ved utgangen av det sidste regnskapsaar, der er forløpet før 1 januar i det aar ligningen foretages.

Naar nogen er skattepligtig i flere distrikter, blir gjældsfradraget at fordele forholdsmæssig mellem distrikterne efter værdien av den i disse skattepligtige bruttoformue.

Naar jordbruks- eller skogeiendom tilhører aktieselskap, utenfor distriktet hjemmehørende person eller bo eller ansvarlig selskap med parthaver, der er hjemmehørende utenfor distriktet, kan gjæld for kommuneskattens vedkommende fordres fradrat med høist et beløp motsvarende en fjerdedel av eiendomsværdien.

Naar kommuner, kirker og milde stiftelser blir at iligne skat, kan de som gjæld kræve fradrat et beløp motsvarende halvdelen av den i distriktet skattepligtige bruttoformue (jfr. dog § 26, 2det led).

Utenlandske skattepligtige kan kræve fradrat gjæld, der er stiftet til fremme av den beskatning undergivne virksomhet, dog, forsaavidt nærværende paragrafs 4de led kommer til anvendelse, med den der opstillede begrænsning og ellers ikke med et større beløp end halvdelen av vedkommendes i distriktet skattepligtige bruttoformue.

§ 53. Naar indtægt av næringsdrift efter nærværende lovs forskrifter blir at ansætte til et gjennemsnitsbeløp for flere aar, kommer underskud, som næringen i noget aar maatte ha medført, til fradrag i de øvrige aars overskud. Har næringen gjennemsnitlig for alle aar git underskud, blir intet utbytte av samme at opføre. Gjennemsnitsutbyttet av næring, der indgaar under §§ 46 og 49, beregnes uten hensyntagen til renter av pantegjæld eller av anden laant kapital, hvorimot disse særskilt kommer til fradrag med det beløp, de har utgjort det sidste aar.

Ophører eller paabegyndes en næring i kalenderaarets (regnskapsaarets) løp, holdes indtægten i dette aar utenfor gjennemsnitsberegningen. Hvis en næring i aarets løp gaar over til en ny indehaver, gjælder det samme saavel for den tidligere som for den nye indehavers indtægt. I de tilfælde, der omhandles i § 21 første led, fremgaaes, som om der ingen forandring hadde fundet sted med hensyn til virksomhetens indehaver.

§ 82. Ligningsnævnden sammentræder i almindelighet i januar maaned. Det første møte sammenkaldes av herredsstyrets ordfører. De senere møter berammes av ligningsnævndens formand.

Hvor ligningsraad er oprettet, paabegynder dette prøvelsen av selvangivelserne, saasnart disse indkommer.

Er der i skattedistriktet nogen fast eiendom eller anlæg, 28 juni.
eller drives der i distriktet nogen næring eller virksomhet, Nr. 2.
hvorav den skattepligtige blir at iligne statsskat i andet distrikt, foretages ansættelsen snarest mulig av den paagjældende brutto- og netto-formue samt indtægt eller i tilfælde underskud (jfr. § 45 første led). Opgave over de foretagne ansættelser blir, saa snart ske kan, at tilstille ligningsnævnden i det distrikt, hvor vedkommende skatskrives, til avbenyttelse ved utregningen av hans statsskat.

§ 96. Ligningsnævnden, ligningsraadet, overligningsnævnden og særskilt klagenævnd har at tilstille amtsskattestyrets formand de av dem med endelig virkning avgjorte klager samt avskrift av forhandlingsprotokollen, forsaavidt klagebehandlingen angaar. Likeledes har de, naar de forandrer værdsættelsen av nogen i § 82 sidste led omhandlet eiendom eller indtægt, straks derom at underrette ligningsnævnden i det distrikt, hvor vedkommende ilignes statsskat.

Ligningsnævnden besørger de nye utregninger av skat, som dens egne, ligningsraadets eller de overordnede instansers kjendelser maatte foranledige, og anvender herved den ved hovedligningen benyttede procentberegning. Likeledes avgir ligningsnævnden de fornødne meddelelser til oppebørselsbetjentene.

Finder herredsstyret, at de paaregnede midler til bestridelse av herredets utgifter vil bli væsentlig formindsket ved de nedsættelser, som skal foregaa ifølge de under klagebehandlingen avsagte kjendelser eller av domstolene trufne avgjørelser, kan det bestemme, at omberegning av skatten efter ny skatteprocent skal ske for samtlige skattepligtiges vedkommende.

§ 141. For 1ste halvaar 1913 utlignes skatten paa grundlag av ligningsansættelserne for 1912, saaledes som disse er berigtiget under klagebehandlingen. Med hensyn til skattepligten og skattestedet for det nævnte halvaar gjælder de samme regler som for aaret 1912.

Formuesskatten paa hvert kr. 1000,00 maa ikke utgjøre over eller under halvdelen av de i § 31 i lov om landkommunernes skattevæsen av 15 april 1882 med tillægslove fastsatte beløp, undtagen forsaavidt avvikelse kan ske i overensstemmelse med reglerne i nævnte paragraf.

Eiendomsskatten til herredet maa ikke sættes høiere eller lavere end en halv krone for hver skyldmark over eller under gjennemsnitsbeløpet av eiendomsskatter til herredet i de sidste 10 halvaar, medmindre det sker med bifald av amtsutvalget efter forannævnte lovs § 13 sidste punktum.

I distrikt, hvor ligningsarbeidet i henhold til § 87 er besluttet henlagt til en senere aarstid end den sedvanlige, kan

28 juni. Nr. 2. herredsstyret beslutte at utligne et større beløp end paakrævet til dækkelse av halvaarets utgifter, dog ikke mere end utligningen vilde utgjort for et helt aar. I saa fald forhøies de i andet og tredje led fastsatte brøker i samme forhold.

Herredsskattene for halvaaret 1 januar—30 juni 1913 kan ikke for nogen del kræves betalt før 1 mars 1913.

Ved anvendelsen av forskriftene i § 73 tages ikke hensyn til skatteligningen for det heromhandlede halvaar.

II.

Denne lov træder i kraft 1 januar 1913, § 141 dog straks.

28 juni. Nr. 3. **Lov** *) [1]) indeholdende forandringer i skattelov for byene av 18 august 1911.

I.

Følgende paragraffer i skatteloven for byene av 18 august 1911 skal herefter lyde saaledes:

§ 5. Ved takseringen ansættes eiendommens takstværdi til det beløp, som eiendommen efter sin beskaffenhet, anvendelighet og beliggenhet antages at kunne avhændes for under sedvanlige omsætningsforhold ved frit salg.

Ved værdsættelse av fabrikker og andre industrielle anlæg medtages maskiner og andet, som hører anlægget til og er nødvendige for anlæggets øiemed. Dog medtages ikke arbeidsmaskiner med tilbehør, eller hvad dermed kan sættes i klasse, som ikke utgjør en integrerende del av anlægget.

§ 88. Ligningsnævnden, ligningsraadet, overligningsnævnden og særskilt klagenævnd har at tilstille amtsskattestyrets formand de av dem med endelig virkning avgjorte klager samt avskrift av forhandlingsprotokollen, forsaavidt klagebehandlingen angaar. Likeledes har de, naar de forandrer værdsættelsen av nogen i § 75 sidste led omhandlet eiendom eller indtægt, straks derom at underrette ligningsnævnden i det distrikt, hvor vedkommende ilignes statsskat.

Ligningsnævnden besørger de nye utregninger av skat, som dens egne, ligningsraadets eller de overordnede instansers kjendelser maatte foranledige, og anvender herved den ved hovedligningen benyttede procentberegning. Likeledes avgir ligningsnævnden de fornødne meddelelser til oppebørselsbetjentene.

---

*) Bekjendtgj. 1 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 26.

[1]) Stort.besl. 20 juni. Se Ot. prp. nr. 16. Indst. O. VI. St.tid., forh. i Ot. s. 712—714; i Lt. s. 195.

Finder bystyret, at de paaregnede midler til bestridelse av bykommunens utgifter vil bli væsentlig formindsket ved de nedsættelser, som skal foregaa ifølge de under klagebehandlingen avsagte kjendelser eller av domstolene trufne avgjørelser, kan det bestemme, at omberegning av skatten efter ny skatteprocent skal ske for samtlige skattepligtiges vedkommende. 28 juni. Nr. 3.

§ 91. Skattepligtig, der paastaar for nogen del av sin formue eller indtægt samtidig at være ilignet kommuneskat i flere skattedistrikter, kan efter forgjæves klage til nogen overligningsnævnd eller særskilt klagenævnd forlange amtsskattestyrets avgjørelse av, hvorledes hans samlede formue og indtægt rettelig blir at ansætte og fordele til beskatning mellem vedkommende skattedistrikter. Forlangendet maa være indkommet til amtsskattestyret inden 4 uker fra den dag, da avslutningen av overligningsnævndens klagebehandling blev kundgjort eller underretning om særskilt klagenævnds avgjørelse mottat. Ligger distrikterne inden forskjellige amter, blir spørsmaalet at forelægge Riksskattestyret.

Industrielle og handelsvirksomheter, hvis formue og indtægt beskattes i forskjellige distrikter, kan begjære sin selvangivelse med forslag til fordeling av beskatningen mellem de forskjellige distrikter (jfr. § 52) forelagt amtsskattestyret, hvis ligningsnævnden (ligningsraadet) ved sin ansættelse av den skattepligtiges formue eller indtægt gaar ut fra en anden fordeling end av den skattepligtige opgit. Er de forskjellige anlæg beliggende inden forskjellige amter, ligger avgjørelsen hos Riksskattestyret.

Samme adgang har ligningsnævnden i hvert distrikt, hvor anlæg tilhørende virksomheten er beskattet.

Indtægt, der vindes ved hugst av tømmer i egen skog, kan ikke medtages ved den fordeling, som foretages av vedkommende ligningsinstans efter nærværende paragrafs 2det led, jfr. § 13 næstsidste led.

§ 131. Formandskapet skal inden 15 april hvert aar ha istandbragt forslag til indtægts- og utgiftsbudget for det kommende aar paa grundlag av utkast, som magistraten utarbeider og avgir til formandskapet senest 15 mars.

I utkastet medtages tillike mulig underskud fra det sidst avlagte aarsregnskap. Utkastet bør saavidt mulig ogsaa omfatte de utgifter, som foreslaaes utredet av laante midler. Saadanne midler blir ikke at opføre til dækkelse av budgetaarets almindelige løpende utgifter.

De særskilte styrer for kommunale indretninger, saasom skolestyre og fattigstyre, skal avgi sine overslag over næste aars behov til magistraten inden den tid, som formandskapet bestemmer.

28 juni. Nr. 3.

Formandskapets budgetforslag skal efter ordførerens foranstaaende bekjendtgjørelse utlægges til almindelig eftersyn i mindst 8 dage, før det behandles av bystyret.

Bystyret bør i almindelighet inden 15 mai ha avgit beslutning om bevilgninger til kommunens behov og om paalæg av byskat for næste budgetaar.

§ 132. For 1ste halvaar 1913 utlignes skatten paa grundlag av ligningsansættelserne for 1912, saaledes som disse er berigtiget under klagebehandlingen. Med hensyn til skattepligten og skattestedet for det nævnte halvaar gjælder de samme regler som for aaret 1912.

Formuesskatten paa hvert kr. 1 000,00 maa ikke utgjøre over eller under halvdelen av de i § 23 i lov om bykommunernes skattevæsen av 15 april 1882 med tillægslove fastsatte beløp, undtagen forsaavidt avvikelse kan ske i overensstemmelse med reglerne i nævnte paragraf.

Eiendomsskatten til bykommunen maa ikke sættes høiere eller lavere end en halv krone for hvert 1 000 kroners takstsum over eller under gjennemsnitsbeløpet av kommunale eiendomsskatter i de sidste 10 halvaar, medmindre det sker med kongelig approbation efter foran nævnte lovs § 5.

Byskattene for halvaaret 1 januar—30 juni 1913 kan ikke for nogen del kræves betalt før 1 mars 1913.

Ved anvendelsen av forskriftene i § 66 tages ikke hensyn til skatteligningen for det heromhandlede halvaar.

II.

Denne lov træder i kraft fra 1 januar 1913, § 132 dog straks.

28 juni. Nr. 4.

Lov*)[1] om tilvirkning og beskatning av øl.

Kapitel 1.

Almindelige bestemmelser.

§ 1. Ved øl forstaaes i denne lov enhver ved gjæring eller paa anden lignende maate fremstillet alkoholholdig udestillert drik, som ikke indgaar under begrepene vin, frugtvin eller mjød.

---

*) Bekjendtgj. 1 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 26.

[1]) Stort.besl. 20 juni. Se Ot. prp. nr. 7 for 1910 med bilag. Ot. med. nr. 3 for 1910. Dok. nr. 35 for 1910 med 2 tillæg. Indst. O. nr. 84 for 1910. St.tid., forh. i Ot. for 1910 s. 365—367. Ot. prp. nr. 35 for 1911. Indst. O. nr. 92 for 1911. St.tid., forh. i Ot. s. 1816—1817. Dok. nr. 4 for 1912 med 5 bilag. Indst. O. VII for 1912. St.tid., forh. i Ot. for 1912 s. 696—707; i Lt. 190—195.

§ 2. Forsaavidt der er lagt avgift paa tilvirkning av øl, maa med den i § 3 nævnte undtagelse øltilvirkning kun foregaa ved bryggeri under saadan offentlig kontrol, som ved nærværende lov og i henhold til denne givne forskrifter er fastsat, samt mot den til enhver tid bestemte beskatning. Til et bryggeri henregnes efter denne lov ogsaa de til samme hørende tappe-, kjelder- og lagerrum, selv om de er beliggende utenfor hovedanlægget. 28 juni. Nr. 4.

Ved tilvirkning av øl til salg maa ikke anvendes andre stoffe end vand, malt, humle og gjær, medmindre Finansdepartementet dertil meddeler speciel tilladelse.

§ 3. Ølbrygning, som sker i tilvirkerens hjem og med hans egne apparater samt til bruk enten i hans egen husholdning eller for arbeidere ved hans gaardsbruk, undtages fra beskatning og fra de med hensyn til beskatning i denne lov givne forskrifter. Til ubeskattet hjemmebrygning maa tilvirkeren ikke anvende malt, maltekstrakt eller vørter, som er blit ham overdrat av nogen anden, eller som er tilvirket i anlæg, hvis tilvirkning er bestemt til salg eller til derav at tilberede varer til salg.

Enhver, som driver salg eller utskjænkning av øl, er uberettiget til at foreta ubeskattet husbrygning.

§ 4. Det er kontrolvæsenets tjenestemænd [1]) forbudt at ha befatning med eller være interessert i tilvirkning av øl til salg. Heller ikke maa de ved omsætning av øl eller av stoffe, som anvendes i bryggerier eller med bryggerier forenede bedrifter, træde i forretningsforbindelse med dem, som driver tilvirkning av øl.

Kapitel 2.

Om bryggeriers indretning og drift samt kontrollen med samme.

§ 5. Ved bryggeri, som er anlagt før denne lovs ikrafttræden, maa utenfor hovedanlægget ikke oprettes nye eller utvides tidligere benyttede lokaler, bestemt til tilvirkning av øl eller til tapnings- og lagerrum for øl, som er kontrolvæsenets tilsyn undergit.

Ved bryggeri, som blir opført efter denne lovs ikrafttræden, maa alle saadanne lokaler utgjøre et samlet anlæg.

Fra disse bestemmelser kan fritagelse for det enkelte tilfælde meddeles av Finansdepartementet.

§ 6. Senest en maaned, inden denne lov forøvrig træder i kraft, skal enhver, som da er i besiddelse av bryggeri, gjøre

[1]) Lønningsregulativ bestemt ved Stort.besl. av 29 juni, tat tilfølge ved kongelig resolution av 4 juli 1912. Se St.prp. nr. 13, tillæg til dok. nr. 4 samt indst. S. nr. 199 for 1912. St.tid side 2496—2498.

28 juni. Nr. 4.

anmeldelse derom til kontrolvæsenet, ledsaget av grundrids over anlægget.

Senere blir saadan anmeldelse, ledsaget av grundrids, at avgi for ethvert nyt bryggeri eller ældre bryggeri, som har været gjenstand for forandring, eller været nedlagt, saasnart anlægget er færdig til at kunne tages i bruk.

Tages et som færdig anmeldt bryggeri ikke straks i bruk, eller paabegyndes eller fortsættes ved ældre bryggeri ikke tilvirkning av øl ved denne lovs ikrafttræden, foranstaltes bryggeriet av kontrolvæsenet straks lukket.

§ 7. Naar ved et bryggeri tilvirkning av øl skal paabegyndes, gjøres anmeldelse derom til kontrolvæsenet. Paabegyndelse av driften kan først kræves 14 dage efter, at anmeldelsen er indløpet til distriktets overordnede kontrolmyndighet, medmindre anmeldelsen er gjort i forbindelse med forutgaaende lukningsbegjæring. Henstaar bryggeriet lukket, naar driften skal paabegyndes, blir aapningsforretning at foreta.

Naar driften i et bryggeri skal ophøre, blir det at lukke. Lukningsforretning begjæres i betimelig tid hos den fungerende kontrolør.

§ 8. De i foregaaende paragraf omhandlede aapnings- og lukningsforretninger foretages i almindelighet av vedkommende kontrolør efter nærmere bestemmelse av distriktets overordnede kontrolmyndighet. De skal overværes av bryggeriets bestyrer eller en av denne befuldmægtiget og kan forlanges foretat i tiden mellem kl. 9 fm. og kl. 6 eftm.

Lukning av bryggeri foregaar derved, at alle til opvarmning av bryggepanderne benyttede ildsteder og dampledninger avsperres ved laas eller forsegling (plombering), aapning av bryggeri, som har været lukket, derved, at laaser eller forsegling fjernes.

Om foretat aapning eller lukning meddeles underretning til stedets politimyndighet.

§ 9. Forinden bryggeri tillates sat i drift, skal det besigtiges av vedkommende tjenestemand. Finder denne ikke, at alt i bryggeriet er i behørig orden til kontrollens førelse, og paaklagede mangler ikke paa stedet rettes, blir igangsættelse av driften at negte og underretning herom straks at meddele distriktets overordnede kontrolmyndighet.

§ 10. Et bryggeri, som henstaar lukket, kan av driftsherre eller bestyrer forlanges aapnet til eftersyn, forandring eller utbedring. Begjæringen om aapningsforretning ledsages i saadant fald av forklaring om det arbeide, som ønskes utført, samt om den tid, som til dette antages at ville medgaa.

§ 11. Over de ved bryggerierne forefaldende kontrolforretninger føres protokoller, som indrettes og autoriseres efter Finansdepartementets anordning. Naar der i disse anføres noget,

som kan ha indflydelse paa brukerens rettigheter, pligter eller byrder, skal saadan anførsel straks forelægges ham eller hans fuldmægtig til erklæring. 28 juni. Nr. 4.

§ 12. Ethvert bryggeri skal være under kontrolvæsenets tilsyn fra driftens begyndelse, indtil den avsluttes og alt øl er fraført bryggeriet.

Kontrolvæsenet og politiets tjenestemænd skal paa enhver tid av døgnet kunne fordre adgang til ethvert bryggeri og kan anstille undersøkelser i samtlige lokaler, hvor der foregaar tilvirkning av malt eller øl, eller hvor der forefindes beholdere, redskaper eller indretninger for saadan tilvirkning eller opbevares øl eller stoffe for tilvirkning av øl. Bedriftens personale er forpligtet til at forevise de nævnte lokaler, beholdere, redskaper og indretninger samt gi alle oplysninger, som forlanges, og yde eller la yde hjælp, som er fornøden for undersøkelsens fremme. Personalet er likeledes forpligtet til at la de omhandlede tjenestemænd i kontroløiemed faa prøver av forefundne materialer og produkter.

§ 13. Enhver bestyrer av bryggeri er forpligtet til i eller ved dette at stille til kontrolvæsenets raadighet et eget med seng og fornødent bohave forsynt værelse og at besørge dettes renhold, opvarmning og belysning.

§ 14. Den i § 7 omhandlede anmeldelse skal indeholde oplysning om:

1. hvem der er bryggeriets driftsherre og bestyrer;
2. hvilke sorter øl eller andre produkter der skal tilvirkes, disses omtrentlige stamvørter- og alkoholgehalt, samt hvilke mængder av samme, der antages at ville bli tilvirket pr. maaned;
3. hvem der skal føre de i § 17 omhandlede bøker;
4. hvem der er antat til overensstemmende med forskriften i § 19 at føre kontrol med øl m. v., som bortbringes fra bryggeriet.

Forandringer heri maa anmeldes 8 dage forut.

§ 15. De nærmere bestemmelser, som maatte ansees fornødne med hensyn til bryggeriers indretning og drift, gives av Kongen.

Finansdepartementet utfærdiger de nærmere forskrifter, som fornødiges angaaende kontrollen med bryggerier.

Kapitel 3.
Om beskatning av øl.

§ 16. Øllet deles med hensyn til beskatningen i 3 klasser:[1])

Kl. 1. Øl, indeholdende indtil 2,25 vegtprocent alkohol.

[1]) Avgiftssatserne ved Stort.besl. av 29 juni og kongelig kundgjørelse av 12 juli 1912 bestemt til 2, 8 og 17 øre for henholdsvis klasse 1, 2 og 3. St.tid. side 2489—2496.

28 juni. Nr. 4.

Kl. 2. Øl, indeholdende over 2,25 indtil 3,75 vegtprocent alkohol.

Kl. 3. Øl, indeholdende over 3,75 indtil 5,5 vegtprocent alkohol.

Utlevering av øl, som indeholder over 5,5 vegtprocent alkohol, er forbudt.

§ 17. Ved hvert bryggeri blir der efter Finansdepartementets nærmere anordning av bryggeriets bestyrer eller nogen av denne dertil specielt befuldmægtiget at føre følgende autoriserte bøker:

1. Driftsbok, hvori efterhvert skal indføres:
   a. de forskjellige bryg i kronologisk orden med angivelse av de dertil anvendte materialers art og mængde samt den ølsort eller art av andet produkt, hvortil brygget er bestemt;
   b. vørterens mængde og ekstraktindhold efter avkjølingen, særskilt for vørter bestemt til øltilvirkning og for vørter med anden bestemmelse, med vedføiet angivelse av de kar, hvortil vørteren er ført;
   c. øllets slangning til lagerrummene med angivelse av tiden for slangningen, øllets ekstraktgehalt og de rum og fat, til hvilke der er slanget;
   d. mængden av færdig tilvirket øl av forskjellige klasser og mængden av andre tilvirkede produkter.
2. Tapningsbok, hvori daglig skal indføres — med særskilt angivelse for hver enkelt sort — de tappede ølsorters eller andre produkters mængde, stamvørtergehalt og ekstraktindhold, samt fra hvilke kjelderrum og lagerfat der er tappet.
3. Salgsbok, hvori daglig skal indføres, hvor meget der av de forskjellige klasser øl og av andre ved brygningen tilvirkede produkter er utlevert fra bryggeriet, hvor meget er utlevert inden dette til bruk for dets funktionærer og arbeidere, og hvor meget er tilintetgjort inden bryggeriet.

De omhandlede bøker opgjøres ved hver maaneds utgang og underskrives av den eller dem, som har ført samme. De daglige anførsler i bøkerne skal være indført senest kl. 12 middag den paafølgende søgnedag.

§ 18. I de i foregaaende paragraf nævnte bøker skal anføres al tilvirkning av øl og andre bryggeriprodukter og alt, hvad der av øl og andre bryggeriprodukter utleveres eller paa anden maate disponeres, eller som inden bryggeriet tilintetgjøres, med undtagelse av almindelige prøver. Forsaavidt nogen del av et brygg gives anden anvendelse end til øltilvirkning, blir anmerkning herom at tilføre driftsboken.

Øl, som inden utleveringen fraskilles helt eller delvis den i samme indeholdte alkohol, blir i salgsboken at henføre under den skatteklasse, hvortil det efter fraskillelsen hører. 28 juni. Nr. 4.

§ 19. Alt fra bryggeriet utlevert øl og alle andre ved brygningen tilvirkede produkter, som bortbringes fra bryggeriet, skal forevises for en dertil antat funktionær, som skal være forskjellig fra den eller dem, der fører de i § 17 omhandlede bøker. Til denne funktionær avleverer vedkommende transportfører en opgave over det medbragte, hvilken opgave efter at være forsynt med nævnte funktionærs navn vedlægges salgsboken. Salgsboken skal likeledes vedlægges en erklæring fra den, som forestaar utlevering av øl og andre brygningsprodukter inden bryggeriet til bruk for dets funktionærer og arbeidere, angaaende det utlevertes art og mængde.

§ 20. Den av øl pligtige avgift blir at svare, naar øllet utleveres, og efter de da gjældende avgiftssatser. Avgiften beregnes efter den i salgsboken anførte mængde av saavel utlevert som tilintetgjort øl.

Der tilstaaes dog fradrag i avgiften for øl, som inden bryggeriet er tilintetgjort eller denaturert, eller som fra bryggeriet er utført til utlandet eller overført til transitoplag, frilager eller frihavn for senere utførsel, forsaavidt det efter nærmere av Finansdepartementet fastsatte regler godtgjøres, at der er forholdt med øllet paa omhandlede maate.

Likeledes tilstaaes fradrag i avgiften for utlevert øl, som er tilbakeført til bryggeriet for at undergives ny behandling, naar øllet overensstemmende med de av Finansdepartementet foreskrevne regler, efter at dets mængde og skatteklasse er bestemt, under kontrolvæsenets opsyn indtages paa lageret og under behørig forklaring anføres i driftsboken.

Finansdepartementet kan ogsaa tilstaa fradrag i avgiften for øl, som godtgjøres at være tidligere beskattet, og som er overført fra et bryggeri til et andet for der at tappes og videreforsælges.

§ 21. Avgiften indbetales upaakrævet til stedets eller distriktets oppebørselsbetjent for hver maaned inden den 15de i den paafølgende maaned efter angivelser, utfærdiget av bryggeriets bestyrer eller under dennes ansvar av føreren av salgsboken.

I angivelserne, som forsynes med vedkommendes underskrift, anføres efter salgsboken de samlede mængder øl av de forskjellige klasser, hvorfor avgift pligtes, med fradrag av de mængder øl, hvorfor avgiftsfradrag tilkommer bryggeriet. Angivelserne utfærdiges i 3 eksemplarer, hvorav den ene beholdes av oppebørselsbetjenten for at vedlægges hans regnskap, mens de to andre med paaført kvittering for den betalte avgift tilbakeleveres

28 juni. Nr. 4.

bryggeriet. Av de kvitterte angivelser beholder bryggeriet den ene, mens den anden vedlægges salgsboken.

§ 22. For den til enhver tid pligtige avgift med mulige renter og omkostninger maa der paa forhaand være stillet en av Finansdepartementet godkjendt sikkerhet, og intet avgiftspligtig øl maa utleveres, medmindre sikkerheten er i orden. Finansdepartementet kan dog under særlige omstændigheter gjøre undtagelse herfra. Hvis der er blit utlevert avgiftspligtig øl, uten at der er stillet behørig sikkerhet for avgiften, kan Finansdepartementet beordre bryggeriet lukket, indtil der er stillet saa stor sikkerhet, som departementet finder tilstrækkelig.

Departementet kan likeledes beordre bryggeriet lukket, forsaavidt ikke paaløpen avgift betales ved forfaldstid. Betales ikke avgift ved forfaldstid, erlægges $^1/_2$ pct. maanedlig rente av det skyldige beløp, indtil betaling sker. Avgiften og renterne inddrives ved utpantning.

Til sikkerhet for ølavgiften har staten første prioritets panteret i alt i bryggeriet henliggende øl samt i de kar, hvori det opbevares.

§ 23. Intet øl maa fraføres bryggeriet, førend det er bragt i den tilstand, at det efter sin almindelige beskaffenhet og bryggemaate er fuldt færdig til at nydes. Opstaar der uoverensstemmelse mellem kontrollen og bryggeriets bestyrer om, hvorvidt denne betingelse er opfyldt, kan bestyreren forlange saken forelagt Finansdepartementet, ved hvis avgjørelse det i alle tilfælde har sit forblivende.

Viser det sig, at øl gjentagne ganger ved et bryggeri er utlevert i ufærdig stand, kan Finansdepartementet fastsætte en mindste lagringstid i bryggeriet for paagjældende ølsort eller træffe anden bestemmelse til forhindring av, at øllet ved eftergjæring kommer op i en høiere skatteklasse, end det stod i ved utleveringen fra bryggeriet. Efter Finansdepartementets nærmere bestemmelse blir ogsaa forhøiet avgift at erlægge av øl, som paa grund av utlevering i ufærdig stand antages at være kommet i en lavere skatteklasse end, om det var utlevert i færdig stand.

Efterat øl er utlevert, maa det ikke undergives nogen blanding eller anden behandling, som har til hensigt at forhøie dets alkoholstyrke.

§ 24. Viser øllets styrke sig at være blit saa stor, at det er kommet op i en høiere klasse end tilsigtet, eller er blit sterkere end for den høieste skatteklasse bestemt, kan det tillates bryggeriets bestyrer i kontrolvæsenets overvær efter nærmere bestemmelse av Finansdepartementet at bringe alkoholgehalten ned til den for vedkommende klasse bestemte ved tilsætning av svakere øl.

Viser det sig ved analyse av prøver av det beskattede øl, at nogen del av dette har indeholdt over den for vedkommende skatteklasse bestemte alkoholprocent, blir det hele ved leiligheten tappede parti at anse som indeholdende den fundne høieste alkoholprocent. 28 juni. Nr. 4.

Bestemmelsen av øllets alkoholindhold foregaar efter Finansdepartementets nærmere anordning. Forsaavidt bestyreren av et bryggeri ikke er tilfreds med en av kontrolvæsenet foretat alkoholbestemmelse, kan han indanke saken for Finansdepartementet, som træffer endelig avgjørelse.

§ 25. Samtlige i et bryggeri benyttede gjærkar og lagerfat skal være forsynt med nummer og angivelse av rumindhold i liter, hvorhos gjærkarrene skal være forsynt med indretninger eller angivelser, som til enhver tid gir let anledning til bestemmelse av mængden av det i samme værende indhold av vørter eller øl.

Likeledes skal alle transportfat, hvori øl fraføres bryggeri, være paaført tydelig angivelse av rumindhold, bryggeriets navn og øllets skatteklasse. Videre skal alle flasker og andre beholdere, hvori øl bringes i handelen, være av saadan størrelse og paa saadan maate merket med bryggeriets navn og øllets skatteklasse, som Finansdepartementet bestemmer.

Kontrollen er berettiget til naarsomhelst at foranstalte eftermaaling av de i denne paragraf omhandlede beholdere eller kar.

§ 26. Ethvert bryggeri skal aarlig pr. 30 juni opgjøre beholdningen av de forskjellige sorter øl og andre tilvirkede bryggeriprodukter. Dette opgjør avgives til kontrollen inden 15 juli og skal for alle produkters vedkommende indeholde opgave over:

1. Beholdningen fra forrige regnskapsaar.
2. Hvor meget der er tilført lageret.
3. Hvor meget der er fraført lageret.
4. Svindets størrelse efter bedste skjøn.
5. Beholdningen pr. 30 juni, som overføres til næste regnskapsaar.

Undtagelser med hensyn til tiden for nævnte opgjør kan tilstaaes av Finansdepartementet.

§ 27. Et bryggeris handelsbøker, som forsaavidt angaar kontoen for salg eller utlevering av øl og andre brygningsprodukter skal være opgjort for hver dag inden kl. 12 middag den paafølgende søgnedag, skal føres saaledes, at derav med lethet kan sees, hvor meget der til enhver tid er anskaffet av materialer til brygning, og hvormeget der er utlevert av øl og andre produkter.

28 juni. Nr. 4.

Kontrollen skal mindst en gang om aaret efterse handelsbøkerne og sammenholde dem med opgaverne i drifts-, tappe- og salgsbøkerne samt med aarsopgjørene, men er iøvrig berettiget til at forlange sig dem saavelsom drifts-, tappe- og salgsbøkerne forelagt saa ofte, som den anser det fornødent til kontrollens utførelse.

Forsaavidt bryggeriets bøker føres paa saadan maate, at de for kontrollen fornødne oplysninger ikke uten uforholdsmæssig besvær kan erholdes, kan Finansdepartementet foreskrive, hvorledes bokførselen for fremtiden skal ske.

§ 28. Drifts-, tappe- og salgsbøker, de sidste bilagt med kvitteringer for betalt avgift og de foreskrevne bevidnelser vedkommende utlevert, tilintetgjort, utført, overført eller tilbakeført øl, indsendes til kontrolvæsenet eller Finansdepartementet til tider, som av dette bestemmes.

Kapitel 4.

Straffebestemmelser.

§ 29. Den, som ulovlig opretter nye eller utvider ældre lokaler for tilvirkning eller lagring av øl utenfor bryggeriets hovedanlæg, eller som ulovlig anvender saadanne lokaler i sin bedrift, straffes med bøter.

§ 30. Den, som undlater at gjøre lovbefalt anmeldelse om nyopførte eller ældre forandrede eller nedlagte bryggerier, straffes med bøter, men med bøter eller fængsel indtil 1 aar, hvis hensigten har været at tilvirke øl uten erlæggelse av foreskreven avgift.

§ 31. Med bøter eller fængsel indtil et aar og i gjentagelsestilfælde med fængsel indtil 2 aar straffes den, som selv eller ved andre foretar tilvirkning av avgiftspligtig øl uten at tilkalde kontrolvæsenet, eller som utleverer saadant øl, uten at det er indført i salgsboken, eller paa anden maate — saasom ved anvendelse av urigtige transportkar, urigtig bestemmelse av skatteklasser, behandling av beskattet øl i hensigt at forhøie dets alkoholstyrke — bevirker, at øl fra bryggeri, som er under anmeldt drift, unddrages fra beskatning eller beskattes efter en lavere skattesats end den rigtige.

Godtgjøres det, at hensigten ikke har været at undgaa erlæggelse av pligtig avgift, kan straffen ogsaa i gjentagelsestilfælde nedsættes til bøter.

§ 32. Er en forbrydelse efter § 31 iverksat ved forfalskning av drifts-, tappe- eller salgsbøker eller ved, at transportkar forsætlig er git urigtig anførsel om rumindhold, forhøies straffen til fængsel fra 1 til 3 aar. Under særdeles formildende omstændigheter kan straffen nedsættes til fængsel under 1 aar eller bøter.

§ 33. Den, som selv eller ved andre tilvirker øl til salg under anvendelse av stoffe, som til saadant bruk ikke er tillatt, eller som foretar hjemmebrygning av øl i strid med denne lovs § 3 eller sælger til fremmede hjemmebrygget øl, eller som retsstridig tilvirker øl, der indeholder over 5,50 vegtprocent alkohol, eller som avhænder saadant øl, straffes med bøter og i gjentagelsestilfælde med bøter eller fængsel indtil 1 aar. 28 juni. Nr. 4.

§ 34. Aapning eller borttagelse av eller brud paa kontrolvæsenets laas eller segl straffes med bøter, forsaavidt ikke handlingen godtgjøres at være skedd av nødvendighet for at hindre tilintetgjørelse av noget væsentligere retsgode.

§ 35. Den, som gir eller tilbyr gaver til kontrolbetjent, med hvem han ifølge denne lovs bestemmelse har at gjøre, i hensigt at formaa betjenten til uretmæssig at foreta eller undlate en tjenestehandling, straffes med bøter.

§ 36. Overtrædelse av denne lov eller av forskrifter, som i henhold til samme utfærdiges, blir, forsaavidt ingen særskilt straf derfor i denne lov eller i den almindelige borgerlige straffelov er fastsat, at straffe med bøter.

Naar nogen fældes for forsætlig overtrædelse av denne lov eller av de i medhold av samme utfærdigede forskrifter, kan han desuten for en tid av indtil 5 aar eller for bestandig fradømmes ret til at drive ølbrygning.

§ 37. Den, som svigagtig har gjort sig skyldig i ulovlig tilvirkning eller utlevering av øl eller unddrat øl fra beskatning eller solgt øl, som er tilvirket med hjemmel av denne lovs § 3, skal, foruten at underkastes den for tilfældet fastsatte straf, erlægge til statskassen det dobbelte og i gjentagelsestilfælde det firedobbelte av det forsvegne avgiftsbeløp.

Er den ulovlige tilvirkning m. v. ikke skedd i svigagtig hensigt, erlægges enkelt avgift, likesom enkelt avgift altid blir at tilsvare, om ingen straf for den ulovlige tilvirkning m. v. ilægges.

For øl, som indeholder over 5,50 vegtprocent alkohol, blir som enkelt avgift at regne det dobbelte av avgiften for den høiest beskattede klasse øl.

Avgiftsbeløpet fastsættes i fornødent fald ved skjøn, optat paa den skyldiges bekostning, og inddrives ved utpantning.

Naar øl har været tilvirket i smug eller uten forutgaaende anmeldelse, beregnes avgiften efter den mængde, som ved skjønnet findes daglig med de benyttede apparater at kunne tilvirkes. Kan det ikke bringes paa det rene, i hvor langt tidsrum den ulovlige tilvirkning har fundet sted, fastsættes dette til 3 maaneder.

Den nævnte beregningsmaate blir ogsaa at anvende, naar øllet er unddrat fra beskatning, mens bryggeriet har været under

28 juni. Nr. 4. anmeldt drift, dog med den forskjel, at avgiften beregnes efter, hvad der antages daglig at være unddrat fra beskatning.

Ubetydelige avgiftsbeløp kan av Finansdepartementet eftergives.

§ 38. Naar paatale for overtrædelse av denne lov finder sted, svarer husbond for hustrus, barns og tjenestefolks, driftsherre for bestyrers samt driftsherre og bestyrer for de ved deres bedrift ansatte personers handlinger, hvad pengeansvar angaar, medmindre det efter de forhaandenværende omstændigheter skjønnes, at det paatalte er skedd mot deres vidende og vilje.

Bestemmelser om paatale for overtrædelser av denne lov træffes av Finansdepartementet.

Kapitel 5.

Forskjellige bestemmelser.

§ 39. Politiets tjenestemænd har at føre tilsyn med denne lovs overholdelse og straks at underrette kontrolvæsenets tjenestemænd eller Finansdepartementet om enhver overtrædelse eller omgaaelse av loven eller de i henhold til samme givne forskrifter, som kommer til deres kundskap.

De skal derhos være pligtige til, naarsomhelst det forlanges, at være kontrolvæsenets tjenestemænd behjælpelig under utførelsen av deres hverv samt at foreta aapnings- og lukningsforretninger og føre tilsyn med bryggerier, som er aapne til utbedring eller forandring.

§ 40. Naar nogen utenfor kontroletaten paalægges at utføre nogen forretning, som omhandles i denne lov eller i henhold til samme utfærdigede bestemmelser, tilkommer han derfor kr. 4,00 foruten sedvanlig skyss- og kostgodtgjørelse.

Godtgjørelse til kontrolvæsenets tjenestemænd for utførelse av kontrolforretninger bestemmes av Finansdepartementet i de tilfælde, hvor fastsat lønningsregulativ ikke kommer til anvendelse.

§ 41. Kontrolvæsenets og politiets tjenestemænd er forpligtet til overfor alle uvedkommende at hemmeligholde de drifts- og forretningsforhold, hvormed de gjennem sin virksomhet i bryggerierne maatte bli bekjendt, samt til at avholde sig fra efterligning av hemmeligholdte indretninger og fremgangsmaater, som derunder er kommet til deres kundskap, forsaavidt efterligningen ikke sker i kontrøiemed.

Disse bestemmelser kommer ogsaa til anvendelse paa personer, som har været i kontrolvæsenets eller politiets tjeneste, efterat de har fratraadt denne.

§ 42. Utgiftene ved kontrollen med bryggerier utredes av statskassen.

De av kontrollen med et i drift værende bryggeri flytende omkostninger erstattes av bryggeriets driftsherre med et av Finansdepartementet efter størrelsen av de medgaaede utgifter fastsat beløp pr. driftsdøgn: 28 juni. Nr. 4.

a. for bryggerier, anlagt før denne lovs ikrafttræden, med 1 døgns omkostninger for hvert driftsdøgn i en beskatningstermin, paa hvilket der ikke falder 150 liter beskattet øl, naar den samlede i terminen beskattede mængde øl fordeles paa driftsdøgnene med nævnte kvantum pr. døgn;
b. for bryggerier, anlagt efter denne lovs ikrafttræden, med 1 døgns omkostninger for hvert driftsdøgn i en beskatningstermin, paa hvilket der paa samme maate ikke falder 300 liter øl.

Har i et før denne lovs ikrafttræden anlagt bryggeri intet øl været beskattet i løpet av 3 aar, eller har den beskattede ølmængde i nogen beskatningstermin utgjort 1 100 hektoliter eller derover, blir det at likestille med de efter lovens ikrafttræden anlagte bryggerier.

Et bryggeri regnes at være i drift fra dets aapning til det, efter at alt øl fra samme er utlevert, blir lukket, mellemkommende søn- og helligdage medregnet.

Godtgjørelse for aapnings- og lukningsforretninger utenfor driftstiden tilsvares av bryggeriets driftsherre med kr. 4,00 for hver forretning, hvorhos han i de samme tilfælde tilsvarer sedvanlig skyss- og kostgodtgjørelse.

De utgifter, som skal erstattes, erlægges ved hver beskatningstermins utløp inden en maaned efter mottagelsen av den av Finansdepartementet utfærdigede beregning og inddrives i mangel av betaling ved utpantning.

Beskatningsterminen er statens regnskapstermin.

§ 43. Kontrollen har at sørge for, at der i ethvert bryggeri paa et passende sted findes opslaat en plakat, som indeholder denne lovs vigtigste bestemmelser om driftsherres eller bestyrers forpligtelser.

§ 44. Denne lov træder i kraft fra den tid, Kongen bestemmer, fra hvilken tid ophæves:

lov av 12 oktober 1857 om tilvirkning av malt, love av 21 mars 1860, 20 april 1872, 9 mai 1874, 4 april 1891, 14 juli 1893, 15 august 1908 og 21 april 1910, indeholdende forandringer i og tillæg til førstnævnte lov, lov av 28 juni 1890, indeholdende forbud mot at tilvirke øl av surrogater for malt, samt alle andre bestemmelser, som maatte staa i strid med nærværende lov.

§ 45. Øl, som godtgjøres av være tilvirket av malt, beskattet før nærværende lovs ikrafttræden, fritages for beskatning og fra de for beskatning i nærværende lov givne forskrifter.

28 juni. **Kongelig resolution,** *) hvorved det samtidig med sanktion av foranstaaende lov om tilvirkning og beskatning av øl er bestemt, at denne lov skal træde i kraft den 1 januar 1913.

28 juni. Nr. 5. **Lov** *) [1] [2] om forandringer i de gjældende bestemmelser om hittegods.

§ 1. Utbyttet av hittegods paa landet og i ladestederne skal, forsaavidt det hittil har tilfaldt statskassen, fremtidig tilfalde kommunekassen i den kommune, hvor godset er fundet.

Det paaligger politiet at dra omsorg for bekjendtgjørelse om godset og for dets opbevaring, utlevering eller salg. De nærmere regler herom gives av vedkommende regjeringsdepartement.

§ 2. For avholdelse av auktion over hittegods og for utfærdigelse av plakater om saadan auktion betales ikke gebyr til statskassen.

§ 3. Nærværende lov træder i kraft den 1 juli 1913.

28 juni. **Kongelig kundgjørelse,** **) [3] angaaende avgift til statskassen av brændevinstilvirkningen og til denne tilvirkning anvendt mais, durra eller rug, av ætylætertilvirkningen samt av malttilvirkningen.

De nugjældende avgifter til statskassen av brændevinstilvirkningen og til denne tilvirkning anvendt mais, durra eller rug samt av malttilvirkningen og ætylætertilvirkningen og av sirup, som anvendes til tilvirkning av drops, forblir gjældende fra 1 juli næstkommende indtil videre.

Fra 1 juli 1912 skal til statskassen indtil videre erlægges:

A. Avgift av brændevinstilvirkningen ved de almindelige brænderier efter følgende regler:
   1. Avgiften erlægges med kr. 2,62 — to kroner og to og seksti øre — for hver liter, beregnet til 100 pct. alkoholstyrke.
   2. Naar norsk brændevin, hvorav foranstaaende avgift er betalt, i partier paa 1 — en — hektoliter eller derover og med iagttagelse av de nærmere forskrifter med hensyn til kontrollen, som Finans- og Tolddepartementet bestemmer, utføres til utlandet, blir avgiften at tilbakebetale for raaspiritus med kr. 2,62 — to kroner og to og seksti øre —, for renset spiritus med kr. 2,64

*) Bekjendtgj. 1 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 26.
**) Bekjendtgj. 29 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 25.
[1]) Stort.besl. 20 juni. Se Ot.prp. nr. 20. Indst. O. nr. 62. St.tid., forh. i Ot. s. 727—730; i Lt. s. 195.
[2]) Jfr. Cancelliplakat av 5 december 1812 og skrivelse 16 februar 1829 (i Paulsen og Thomles lovsamling).
[3]) St.besl. 26 juni. St.tid. side 2464.

— to kroner og fire og seksti øre —, samt for til 28 juni.
drik tilberedte destillata, hvortil har været anvendt fuldstændig renset spiritus, med kr. 2,67 — to kroner og syv og seksti øre — pr. liter av 100 pct. alkoholstyrke, naar andragende derom fremkommer inden to aar efter utførselen. Forat brændevin skal ansees som renset, maa det paa saadan maate, som av Finans- og Tolddepartementet nærmere bestemmes, godtgjøres, at det efter skattelægningen har undergaat en fuldstændig rensningsproces med omdestillation.

3. Naar brændevin gjøres utjenlig til drik (denatureres), eller det paa anden fyldestgjørende maate findes garantert mot at bli anvendt til drik, kan Finans- og Tolddepartementet tillate, at det fritages for tilvirkningsavgiften paa samme maate som færdige destillata, der utføres til utlandet.

B. Avgift av brændevinstilvirkningen ved brænderier, som i henhold til gjældende lov kun kan sælge sit brændevin inden landet til benyttelse i øiemed, hvortil er tillatt anvendt lavere beskattet eller skattefrit brændevin, efter følgende regler:

1. Avgiften erlægges med 10 — ti — øre for hver liter, beregnet til 100 pct. alkoholstyrke.
2. Naar norsk brændevin, hvorav foranstaaende avgift er betalt, i partier paa 1 — en — hektoliter eller derover og med iagttagelse av de nærmere forskrifter med hensyn til kontrollen, som Finans- og Tolddepartementet bestemmer, utføres til utlandet, blir avgiften at tilbakebetale med 10 øre pr. liter av 100 pct. alkoholstyrke, naar andragende derom fremkommer inden to aar efter utførselen.

C. Avgift av mais, durra eller rug, hel eller formalt, som anvendes til brændevinstilvirkning ved de almindelige brænderier, efter følgende regler:

1. Av mais erlægges en avgift av 5 — fem — øre pr. kg.

   Naar et til den forbrukte mais svarende kvantum brændevin, beregnet efter et utbytte av 0,375 liter brændevin av 100 pct. alkoholstyrke av 1 kg. mais, utføres til utlandet inden 30 april i den anden tilvirkningstermin efter den, i hvilken maisen er anvendt, blir efter Finans- og Tolddepartementets nærmere bestemmelse den erlagte avgift at godtgjøre med 13,4 — tretten og fire tiendedels — øre pr. liter.
2. Av durra og rug erlægges paa samme maate, beregnet efter et utbytte av 0,30 liter brændevin av 100 pct.

28 juni. alkoholstyrke av 1 kg., en avgift av 4 — fire — øre pr. kg. og ved utførsel godtgjøres 13,4 — tretten og fire tiendedels — øre pr. liter.

D. Avgift av ætylætertilvirkningen erlægges med kr. 3,50 — tre kroner og femti øre — pr. kg. ætylæter, som tilvirkes. Naar ætylæter av indenlandsk tilvirkning denatureres, eller den paa anden fyldestgjørende maate findes at være garantert mot at bli anvendt til andet end teknisk bruk, kan Finans- og Tolddepartementet tillate, at den fritages for tilvirkningsavgift; ætylæterens eier har at erstatte omkostningene ved denatureringen og kontrollen dermed.

E. Avgift av malttilvirkningen efter følgende regler:

1. Avgiften erlægges av korn, som sættes i støp for at tilberedes til malt, med 37,1 — syv og tredive og en tiendedels — øre av hvert kilogram korn.
2. Ved utførsel av øl til utlandet i mængder paa mindst 4 hektoliter godtgjøres avgiften av det til ølets tilvirkning medgaaede malt, naar andragende derom fremkommer senest to aar efter utførselen. Det medgaaede malts mængde beregnes av ølets sammensætning paa en saadan maate, som av Finans- og Tolddepartementet nærmere bestemmes.
3. For norsk malt, som utføres til utlandet, bemyndiges Finans- og Tolddepartementet til paa de nærmere betingelser, som det maatte fastsætte, at tilstaa tilbakebetaling av den av samme erlagte tilvirkningsavgift av indtil tre fjerdedele.
4. Fra 1 juli 1912 bemyndiges Finans- og Tolddepartementet til paa de nærmere vilkaar, som det maatte fastsætte, at frita for avgift malt, anvendt til fremstilling av vørter for bakeribruk.

F. Avgift av sirup, som anvendes til tilvirkning av drops med 16 øre pr. kg.

28 juni. **Kongelig resolution,** *) hvorved de av Stortinget under 24 og 25 juni d. a. fattede beslutninger[1]) angaaende toldavgifter fra 1 juli 1912 tages tilfølge.

28 juni. **Kongelig resolution,** **) hvorved bestemmes, at de i lov av 20 december 1902 foreskrevne opgaver fra handelsskibs bestyrende reder angaaende skibets utenrikske fart indtil videre blir kun at utfærdige i et eksemplar,

*) Bekjendtgj. 29 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 25, hvor beslutningene er indtat.

**) Bekjendtgj. 1 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 26.

[1]) Se St.prp. nr. 5. Dok. nr. 40 med 6 tillæg. Indst. S. XII. St.tid. side 2348—2391, 2393—2416.

som av vedkommende toldtjenestemand skal indsendes til det Statistiske Centralbyraa. 28 juni.

Kongelig resolution, *) hvorved der i medhold av § 94 i lov om statskontrol med skibes sjødygtighet av 9 juni 1903, jfr. tillægslov av 18 september 1909, fastsættes som gjældende indtil videre nedenstaaende forskrifter om kontrol med damp- eller motorskibe, som leilighetsvis fører passagerer: 28 juni.

§ 1. Damp- eller motorskibe — hvorved i disse forskrifter forstaaes alle med maskinkraft fremdrevne skibe —, som i utenriksk fart fører mer end 1 passager for hver 25 tons br. reg. eller fler end 12 passagerer, forsaavidt det har en forholdsvis høiere tonnage, maa, selv om det gaar i tilfældig passagerfart, erhverve certifikat som for almindelige passagerskibe paabudt.

Passagercertifikatet er dog ikke paakrævet for at medta indtil 50 sjømænd til oversjøiske havner samt til fangstekspeditioner det nødvendige antal fangstmænd, naar utstyrsbesigtelse i henhold til sjødygtighetslovens §§ 97, 98 og 105 overensstemmende med Sjøfartskontorets nærmere bestemmelse i det enkelte tilfælde foretages.

Undtat er videre skib, som i henhold til sjøfartslovens § 34 er forpligtet til at medta sjøfolk, og skibe, der benyttes som losji- og transportfartøier under fiske, hvilke sidste gaar ind under forskriftene for fiskefartøier.

§ 2. Damp- eller motorskibe — ogsaa ikke registreringspligtige — maa i indenriksk fart ha fartstilladelse:

1. naar de benyttes til at føre passagerer i slæpt baat, pram eller »lorje«, og
2. naar de — uten at være i besiddelse av passagercertifikat — benyttes til ved enkelt anledning at føre passagerer i lystfart. Dog skal motorbaater, som leilighetsvis anvendes til lystfart, være fritat for at erhverve fartstilladelse, naar passagererne ikke betaler anden godtgjørelse for befordringen end erstatning for den paa turen forbrukte olje eller benzin til motorens drift.

Erhvervelse av fartstilladelse fritar ikke for pligten til at erhverve sedvanlig fartscertifikat, saafremt skibet efter gjældende regler er forpligtet dertil.

§ 3.

1. Fartstilladelsen utstedes av Sjøfartskontoret eller paa dettes vegne av tilsynsmanden i skibets hjemstedsdistrikt.

Fartstilladelsen utfærdiges paa grundlag av legitimation for, at skrog, maskineri og kjel er betryggende forarbeidet og i brukbar stand for skibets fart. Som legitimation her-

*) Bekjendtgj. 1 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 26.

28 juni. for utkræves enten personlig besigtelse ved tilsynsmanden eller anden opnævnt besigtelsesmand eller bevidnelse i saadan form, som tilsynet finder tilfredsstillende om, at skibet med maskineri og kjel er forsvarlig bygget og vedlikeholdt.

Tilsynsmanden er dog altid berettiget til personlig besigtelse og maa kun undlate den, hvor det vil være forbundet med forholdsvis betydelig vanskelighet eller bekostning at foreta denne.

Saafremt fartøiet lider havari, som kan medføre forandring i dets soliditet, samt efter enhver reparation, som kan medføre saadan forandring, maa ny fartstilladelse erhverves.

Med hensyn til indredning og utstyr maa skibet tilfredsstille de samme fordringer, som vilde forlanges for almindelig passagerskib med tilsvarende passagerantal i tilsvarende farvand.

2. For saadan passagerfart, som er omhandlet under § 2, 1, maa tilladelse kun gives paa betingelse av, at den slæpte baat, pram eller lorje indredes, utstyres og bemandes, som av tilsynet for hvert enkelt tilfælde findes forsvarlig. Tilladelsen maa erhverves for hver enkelt tur.
3. For de under § 2, 2 nævnte skibe maa tilladelsen likeledes erhverves for hver enkelt tur. Begjæringen indsendes gjennem tilsynsmanden til Sjøfartskontoret, som har at fastsætte de specielle betingelser.
4. Gjenpart av meddelt tilladelse, som maatte være utfærdiget av tilsynsmanden, indsendes uopholdelig til Sjøfartskontoret.

§ 4. For fartstilladelse erlægges kr. 2,50. Gebyret indbetales paa vanlig maate til statskassen til dækkelse av de ved besigtelse og certifikatutstedelse paaløpne utgifter.

§ 5. Nærværende forskrifter træder i kraft straks.

Samtidig sættes de ved kongelig resolution av 21 oktober 1910 fastsatte forskrifter angaaende kontrol med skibe, som leilighetsvis fører passagerer, ut av kraft.

28 juni. **Kongelig resolution,** *) hvorved der i medhold av § 2 i lov om ansvar for skade paa bofæ ved hund samt om optagelse av hund m. v. av 11 juni 1903 meddeles approbation paa en av Ankenes herredsstyre i Nordlands amt under 6 mai 1912 fattet beslutning, hvorefter hund, som i Ankenes herred i den tid, da bofæ holdes paa havn, findes streifende om uten ledsager i havnegang utenfor indmarken, kan efter foranstaltning av grundeieren eller nogen i strækningen havneberettiget optages eller, hvis hun-

*) Bekjendtgj. 1 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 26.

den tidligere har været optat, og der er fremgaat overensstemmende med § 4 i ovennævnte lov, dræpes paa stedet. 28 juni.

Kongelig resolution, *) hvorved bl. a. bestemmes, at grænserne for Hemnesbergets brand- og bygningskommune forandres saaledes som foreslaat av bygningsrepræsentantskapet i møte den 24 juni 1908 og vedtat av Hemnes herredsstyre i møte 24 oktober 1909. 28 juni.

Kongelig resolution, **) hvorved bestemmes: 28 juni.

1. I henhold til § 88 i lov om bygningsvæsenet av 27 juli 1896 skal denne lov være gjældende for 2 strækninger i Vemundviks herred, Nordre Trondhjems amt, indenfor de av herredsstyret i møter den 13 mai og 8 juli 1911 samt 27 april 1912 vedtagne grænser.
2. I henhold til samme lovs § 4, jfr. lov av 2 april 1901, skal bygningskommissionen og reguleringskommissionen sammesteds indtil videre bestaa av sundhetskommissionens ordfører, 2 av overøvrigheten beskikkede medlemmer, hvorav det ene skal være bygningskyndig, samt et av herredsstyret valgt medlem.

Kongelig resolution, ***) hvorved der i henhold til § 15 i lov om bygningsvæsenet av 27 juli 1896 meddeles approbation paa den av Lillehammer bystyre i møte den 16 april 1912 fattede beslutning angaaende tvungen opmaaling av tomter og grunder sammesteds, samt angaaende regulativ for den stadskonduktøren tilkommende betaling herfor. 28 juni.

Kongelig resolution, †) hvorved det i henhold til lov om brandvæsenet av 15 august 1908 §§ 19, 67 og 69 bestemmes: 28 juni.

1. At der meddeles godkjendelse som gjældende indtil videre av de av Lillehammer bystyre i møte den 16 april 1912 vedtagne regler for feiervæsenet sammesteds, dog med en enkelt forandring.
2. Det ved høieste resolution av 2 oktober 1894, jfr. høieste resolution av 15 mai 1905, approberte feierreglement for Lillehammer ophæves.

Kongelig resolution, ††) hvorved bestemmes: 28 juni.

I. I henhold til lov om veivæsenet av 15 september 1851 § 58, 3dje avdeling, kfr. lov av 6 juli 1892, meddeles

*) Bekjendtgj. 1 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 26; kfr. »tillæg« i nr. 27 for 6 juli (s. 433).

**) Bekjendtgj. 1 juli i Lovtid. 1ste avd. nr .26, hvor grænserne er beskrevet; kfr. »nærmere forklaring« i nr. 27 for 6 juli (s. 433).

***) Bekjendtgj. 1 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 26, hvor beslutningen er indtat.

†) Bekjendtgj. 1 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 26, hvor de godkjendte nye regler er indtat.

†† Bekjendtgj. 1 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 26.

28 juni. stadfæstelse paa den av Søndre Trondhjems amtsting ved beslutning av 24 april 1912 vedtagne ændring i § 10 i de ved kongelig resolution av 29 august 1904 approberte vedtægter for bruk av motorvogner paa amtets offentlige veier, hvorefter hjulringene, hvor de berører veien, maa være mindst 7 cm. brede — mot tidligere fastsat 8 cm. — naar vognen lastet veier fra 500 til 2000 kg.

II. Den ændrede bestemmelse stadfæstes som gjældende indtil videre.

28 juni. **Skrivelse***) fra Arbeidsdepartementet til havnedirektøren, hvorefter det — i medhold av § 57 i lov om havne- og ringevæsenet m. v. av 10 juli 1894 — bl. a. bestemmes, at dampskibe skal gaa med sagte fart paa den strækning av Skjærhaldens havn, Hvaler, som ligger mellem rette linjer fra Tarholmens østligste odde til Gjeilbergodden og fra Vakop jernstøtte tvers over farvandet til Tarholmen.

Overtrædelse av denne bestemmelse straffes med bøter.

28 juni. **Rundskrivelse** fra Finansdepartementet til amtmændene:

Efter de nye skattelove av 18 august 1911, for landet § 139 og for byene § 130, skal der — under befølgelse av de hittil gjældende regler — for halvaaret 1 januar til 30 juni 1913 i alle kommuner opgjøres særskilt budget og fattes beslutning om paalæg av skat til kommunerne for dette tidsrum. De nærmere bestemmelser om denne skatlægning indeholdes i de nye skattelove for landet § 141 og for byene § 132, hvis 1ste led er saalydende:

»For 1ste halvaar 1913 utlignes skatten paa grundlag av ligningsansættelserne for 1912, saaledes som disse er berigtiget under klagebehandlingen, og saaledes at skattebeløpene opføres med halvparten av, hvad de vilde ha utgjort for et helt aar.«

Hensigten med denne bestemmelse var at spare landets ligningskommissioner for det arbeide og den bekostning, som vilde forvoldes ved optagelse av særskilt skattemandtal og utførelse av egen ligningsforretning for dette halvaar. Da der imidlertid fra flere hold fremkom tvil om forstaaelsen av denne bestemmelse, og da dens hensigt ikke var kommet tydelig frem, foreslog departementet i ot. prp. nr. 16 for 1912 bestemmelsen forandret, saa den skulde faa følgende lydelse:

»For 1ste halvaar 1913 utlignes skatten paa grundlag av ligningsansættelserne for 1912, saaledes som disse er be-

*) Bekjendtgj. 1 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 26.

rigtiget under klagebehandlingen. Med hensyn til skatte- 28 juni.
pligten og skattestedet for det nævnte halvaar gjælder de samme regler som for aaret 1912.«

Dette forslag er nu vedtat av Stortinget, hvis beslutning,[1]) som ogsaa omfatter endel andre ændringer i de nye skattelove, d. d. er sanktionert. Med hensyn til forstaaelsen av denne bestemmelse skal departementet uttale følgende:

De nugjældende skattelove av 15 april 1882 med senere tillægslove vil komme til anvendelse paa ligningen for 1ste halvaar 1913, dog med enkelte undtagelser.

Saaledes blir det for skattepligten avgjørende tidspunkt ikke 30 september 1912, men derimot 30 september 1911. Bopælsforholdet sidstnævnte dag vil altsaa være det avgjørende for skattepligten baade for 1912 og 1ste halvaar 1913. Følgen herav er, at om en skatyder har fraflyttet vedkommende kommune før 30 september 1912, maa han likefuldt bli at skatlægge til den kommune, hvor han bodde 30 september 1911, ogsaa for 1ste halvaar 1913, og dette uanset, om han overhodet da ikke længere staar i skattepligtig forhold til nogen kommune her i landet. Omvendt vil den, som først indtræder i skattepligtig forhold efter 30 september 1911, gaa fri for skat for 1ste halvaar 1913. Hvad særlig angaar dødsboers og konkursboers skattepligt, bemerkes, at betingelsen for skattepligt for 1ste halvaar 1913 er, at vedkommende bo ekisterte som saadant 30 september 1911. Den omstændighet, at boet er sluttet mellem dette tidspunkt og 1 januar 1913, vil saaledes ikke medføre skattefrihet for nævnte halvaar. I overensstemmelse med foranstaaende har departementet ogsaa uttalt sig i en i Lovtidende indtagen skrivelse av 8 december 1911.

Formue, indtægt, klasse og skatbar indtægt blir at opføre uforandret som i skatteligningen for 1912, saaledes som denne er berigtiget under klagebehandlingen. Skattens størrelse vil derimot avhænge av størrelsen av kommunens utgifter for 1ste halvaar 1913.

Da der for dette halvaar alene blir at foreta en skatteutregning paa grundlag av ansættelserne for 1912, antages ligningskommissionen for dette aar at burde forrette ogsaa for 1ste halvaar 1913 uten nyvalg for nogen del av dens medlemmer. Selve utregningen av skatten maa kunne foretages av ligningskommissionens sekretær eller forretningsfører, hvor saadan er ansat. Dog antages ligningskommissionen at burde træde sammen til endelig vedtagelse av utligningen. Ved denne bør mindsteskatyderne opføres med halvparten av den for et helt aar pligtige skat.

[1]) Se lov (nr. 2) og lov (nr. 3) av 28 juni 1912.

28 juni. Da ligningsansættelserne for 1912, hvorover der tidligere har været adgang til at indgi klage, i sin endelige form uforandret skal lægges til grund for utligningen for 1ste halvaar 1913, vil det ikke være nødvendig, at ligningen for dette halvaar utlægges til eftersyn (den gamle landskattelovs § 47, byskattelovens § 37). Heller ikke vil det være nødvendig at opstille nogen særskilt klagefrist, idet der ikke vil være adgang til at indgi klager over ligningen. Skulde beregningsfeil forekomme, vil disse kunne paatales naarsomhelst med paafølgende rettelse av feilen; jfr. departementets i Lovtidende indtagne 2 skrivelser av 8 mars 1912.

Med hensyn til tiden, naar utligningen av skatten for 1ste halvaar 1913 skal foregaa, bemerkes, at dette arbeide maa foregaa snarest mulig, efterat resultatet av klagebehandlingen foreligger, idet den ligningsnævnd, som skal utføre ligningsarbeidet for det kommunale budgetaar 1 juli 1913 til 30 juni 1914, i almindelighet skal træde sammen i januar maaned 1913, jfr. de nye skattelove for landet § 82 og for byene § 75.

Statsskat blir ikke at utligne ved denne halvaarsligning, idet statsskatligningen for budgetaaret 1911—12 foretages i forbindelse med den kommunaleligning for 1912, mens statsskatligningen for 1912—13 først blir at foreta i forbindelse med kommuneligningen for 1913—14.

Naar ligningsarbeidet for 1ste halvaar 1913 er utført, maa der bli at indsende vanlig indberetning (lov av 23 juli 1894 § 8) til amtsskattekommissionens formand i 3 eksemplarer. Ligningen antages ogsaa i den utstrækning, hvori det maatte anses for nødvendig, at burde gjennemgaaes av amtsskattekommissionen (samme lovs § 12). Gjennemgaaelsen antages hensigtsmæssigst at kunne finde sted i forbindelse med gjennemgaaelsen av enten ligningen for 1912 eller for 1913—14.

Sluttelig skal man gjøre opmerksom paa, at formues- og indtægtsskatten for 1ste halvaar 1913 efter bestemmelsen i sidste led i de nye skattelove for landet § 141 og for byene § 132 ikke for nogen del kan kræves betalt før 1 mars 1913.

29 juni. **Skrivelse** fra Justisdepartementet, hvorved oversendes følgende utgave av

Lov om folkeskolen paa landet av 26 juni 1889 med senere forandringer til og med lov av 2 juli 1910.

1ste kapitel.

Om folkeskolerne, deres formaal og indretning.

§ 1. I ethvert herred skal der være det fornødne antal folkeskoler, hvis formaal det skal være at medvirke til barnenes kristelige opdragelse og til at meddele dem den almendannelse, som bør være fælles for alle samfundets medlemmer.

Skolen er syvaarig, beregnet paa barn mellem syv og fjorten aar. 29 juni.

I forbindelse med et herreds folkeskoler kan der ved herredsstyrets beslutning oprettes en eller flere fortsættelsesskoler (§ 46 g), beregnet paa unge mennesker fra 14—18 aar og særlig med det formaal at befæste og utvide den i folkeskolen meddelte undervisning.

§ 2. Ethvert herred inddeles i skolekredser. For enhver av disse oprettes en folkeskole, bestaaende av to avdelinger, nemlig:

Første avdeling — smaaskolen — beregnet paa barn fra 7—10 aar;

Anden avdeling, beregnet paa barn fra 10—14 aar.

§ 3. Ved et herreds inddeling i skolekredser skal det haves for øie at tilveiebringe en hensigtsmæssig klasseinddeling. Det blir derfor i fornødent fald at iagtta, at der, naar det ikke er forbundet med for store vanskeligheter, til samme kreds henlægges alle de bosteder, fra hvilke de til folkeskolens anden avdeling hørende barn kan samles til et skolested.

For smaaskolens vedkommende kan en skolekreds deles i to eller flere smaakredser.

Enlig beliggende bosteder, der paa grund av ringe barnetal ikke findes hensigtsmæssig at kunne danne egen skolekreds, kan henlægges til den av herredets kredser, der ligger bekvemmest for skolesøkningen (§ 17).

Forslag til herredets kredsinddeling utarbeides av skolestyret og blir av dette, efterat vedkommende hittil bestaaende skolekredser og overtilsynet har hat anledning til derom at uttale sig, at forelægge herredsstyret. Herredsstyrets beslutning meddeles overtilsynet og amtsskolestyret.

Finder overtilsynet eller amtsskolestyret beslutningen uantagelig, kan enhver av dem, efter at ha indhentet den andens erklæring, senest seks uker efter sakens mottagelse forelægge den til avgjørelse av Kirke- og Undervisningsdepartementet.

§ 4. Folkeskolens to avdelinger skal i regelen undervises hver for sig i særskilte klasser. Ingen klasse i nogen av de to avdelinger maa ha mer end 35 elever undtagen midlertidig eller av tvingende økonomiske hensyn og aldrig mer end 40. Hvor det er nødvendig for en hensigtsmæssig klasseinddeling, kan ældste aarskuld av første avdeling henføres til anden avdeling. Naar en folkeskoles samlede elevantal er 35 eller derunder, kan begge avdelinger undervises sammen, saaledes som det i næste paragraf nærmere er bestemt.

§ 5. I hver klasse av folkeskolen skal der meddeles undervisning i 12 uker aarlig. Denne undervisningstid kan for en eller flere kredser eller klasser av herredsstyret forøkes ind-

29 juni. til 15 uker efter forslag fra skolestyret, vedtat av kredsen eller kredsene med to tredjedels flertal (§ 54). En skoleuke beregnes for folkeskolens anden avdeling til 36 undervisningstimer og for smaaskolen til 30 undervisningstimer.

Naar en folkeskole har 35 elever eller derunder, kan dens to avdelinger undervises sammen i 6 uker og hver avdeling særskilt i 6 uker; eller skoletiden kan, naar avdelingene undervises hver for sig, nedsættes til 10 uker for hver avdeling. Naar elevantallet er 20 eller derunder, kan begge avdelinger undervises sammen i hele den lovbestemte undervisningstid. Naar en folkeskoles elevantal er 12 eller derunder, kan undervisningstiden nedsættes til 9 uker aarlig; det samme kan ske i en klasse av smaaskolen, hvis elevantal er 15 eller derunder, forsaavidt skolekredsen for smaaskolens vedkommende er delt i smaakredser.

§ 6. Undervisningsgjenstandene skal være:

I første avdeling:

Kristendomskundskap, norsk, regning, skrivning og sang. Hertil kommer mundtlig forberedende undervisning i de for anden avdeling opførte særskilte fag.

I anden avdeling:

De for første avdeling bestemte undervisningsgjenstande, jordbeskrivelse, historie, heri indbefattet kjendskap til vor borgerlige samfundsordning, samt naturkundskap med grundtræk av sundhetslæren, hvorunder ogsaa undervisning om de berusendes drikkes virkninger og fare.

Derhos skal der, hvor skolen er delt i klasser, gives undervisning i mindst et av fagene: Haandarbeide, tegning og legemsøvelser; under legemsøvelser kan medtages forberedende skyteøvelser. Valget av fag kan træffes særskilt for gutter og piker. I udelt skole er indførelsen av disse fag en frivillig sak. I klasser i anden avdeling med mindst 15 ukers aarlig undervisning for hver klasse skal dog guttene gives undervisning i legemsøvelser. Desuten, hvor skolestyret saa maatte bestemme, i fagene tegning og haandarbeide eller et av dem.

Efter skolestyrets bestemmelse kan indtil 2 skoledage i 2den avdeling aarlig anvendes til træplantning. Derhos kan i nævnte avdeling optages undervisning i huslig økonomi, naar herredsstyret dertil gir sit samtykke, og klassens aarlige undervisningstid for de øvrige fags vedkommende utgjør mindst det i § 5 nævnte minimum.

Skolestyret kan frita skolebarn for undervisning i enkelte fag, naar de paa grund av tungt nemme eller svak helbred har vanskelig ved at følge med i dem alle, eller naar andre særlige omstændigheter maatte være tilstede. Dissenteres barn blir paa

forældrenes forlangende helt eller delvis at frita for undervis- 29 juni.
ningen i kristendomskundskap.

§ 7. For barn, som skolestyret ikke finder hensigtsmæssig kan delta i den almindelige skole, skal der, naar herredsstyret dertil har git sit samtykke, anordnes særskilt undervisning. De utgifter, som hertil medgaar, kan fordres helt eller delvis godtgjort av vedkommende forsørgere.

§ 8. Efter herredsstyrets bestemmelse kan en frivillig undervisning tillægges folkeskolen, dog at den meddeles utenfor den til folkeskolens lovbefalte undervisning bestemte tid og saaledes, at den sidstnævnte undervisning ikke derved lider. Denne frivillige undervisning kan ikke utstrækkes over 6 skoleuker aarlig for hver klasse. Undervisningsgjenstandene skal i regelen være folkeskolens og andre dermed beslægtede undervisningsfag.

§ 9. En fortsættelsesskoles undervisningstid kan utstrækkes fra 1 til 6 maaneder.

En fortsættelsesskole kan efter overenskomst mellem vedkommende herredsstyrer indrettes fælles for tilstøtende herreder. Naar der i et herred er flere fortsættelsesskoler, kan undervisningen i den ene bygges paa det i den anden vundne grundlag, eller en saadan skole kan indrettes med toaarig kursus. Foruten de faste elever kan der, forsaavidt undervisningens tarv tillater det, optages elever i enkelte fag.

De nærmere bestemmelser om skolens ordning fastsættes i en for samme særskilt utarbeidet plan.

§ 10. Ethvert i herredet boende barn er berettiget til at erholde undervisning i folkeskolen fra den optagelsestermin, som falder nærmest efter dets fyldte 7de aar, og til det har naadd skolens maal, dog ikke længer end til den avgangstermin, som falder nærmest efter dets fyldte 15de aar, medmindre det

a. formedelst aandelig eller legemlig mangel ikke kan følge med i undervisningen;
b. lider av smitsom sygdom eller andet legemlig onde, der kan befrygtes at ville utøve skadelig virkning paa de øvrige skolebarn, eller
c. viser saa slet opførsel, at de øvrige skolebarn derved utsættes for skadelig paavirkning.

For undervisningen i folkeskolen erlægges ingen godtgjørelse. Hvis der i et herred er stiftelser, barnekolonier eller barnehjem, som optar barn fra andre kommuner, betaler dog statskassen for hvert saadant barn, som søker herredets folkeskole, et aarlig bidrag svarende til herredets gjennemsnitlige undervisningsutgifter for hver elev av folkeskolen. Et tilsvarende aarlig bidrag skal der av hjemstavnskommunen ydes for

29 juni. barn, som av vergeraad eller fattigstyre er utsat til privat forpleining inden herredet, forsaavidt et saadant barn søker herredets folkeskole.

§ 11. Forat et barn kan optages eller opflyttes i en høiere klasse, maa det i det væsentlige ha naadd maalet for undervisningen i den foregaaende klasse.

§ 12. De nærmere forskrifter om ordningen av et herreds folkeskoler (§§ 5 og 8) optages i skoleplanen (§ 50), deriblandt bestemmelser om:

a. Antallet av opadstigende klasser.
b. Optagelse, opflytning og hvorvidt der skal avholdes aarsprøve og i tilfælde dennes ordning.
   For begyndere skal i regelen kun være en optagelsestid aarlig.
c. Skolens fag og maalet for undervisningen i hvert av disse med undervisningsplan og timefordelingstabel.
   Som maal for undervisningen i kristendomskundskap fastsættes sikkert kjendskap til det væsentlige indhold av den bibelske historie, til de vigtigste begivenheter av kirkens historie samt til den kristelige barnelærdom efter den evangelisk-lutherske bekjendelse.
d. Skolens orden og tugt, undervisningens begyndelse og avslutning med bøn og salmesang eller en av delene, undervisningstidens fordeling samt om fritiden mellem de enkelte undervisningstimer. Efter 3 timers undervisning skal der gives en længere fritid, som ikke medregnes i dagens skoletid.
e. Hvorvidt der blir at avholde avgangsprøve og i tilfælde ordningen av denne.
f. Formen for skolens avgangsvidnesbyrd.
g. De i § 53 omhandlede tilsynsutvalg og deres virksomhet.

§ 13. For enhver folkeskole skal i regelen opføres eller leies særskilt lokale. Dog kan skolen i smaakredser (§ 3) og i folkeskolekredser, hvis samlede elevantal ikke overstiger 20, holdes paa omgang hos kredsens indvaanere, forsaavidt brukelige rum der kan tilveiebringes.

Inden nogen plan for opførelse av ny skolebygning blir vedtat, skal sundhetskommissionen og overtilsynet ha hat anledning til at uttale sig om den. Likeledes skal der gives sundhetskommissionen anledning til at uttale sig om de øvrige rum, som agtes benyttet til skolen. Til skole maa intet rum eller hus benyttes, mot hvis bruk i dette øiemed sundhetskommissionen har nedlagt forbud.

Saafremt de almindelige hygieniske bestemmelser, som i henhold til lov angaaende særegne foranstaltninger mot tuberkuløse sygdomme av 8 mai 1900 § 11 maatte utfærdiges for

skoler, tiltrænger utfyldende bestemmelser for de enkelte skoler, 29 juni.
blir saadanne at utfærdige av skolestyret, efterat overtilsynet og sundhetskommissionen har hat anledning til at uttale sig.

Til at føre stadig tilsyn med skolens sundhetsforhold skal skolestyret anta en læge, saafremt herredsstyret dertil har git sit samtykke.

Hver skole skal være forsynt med fornødent indbo samt med de læremidler, som tiltrænges til fælles bruk ved undervisningen.

2det kapitel.

Om elevenes skolepligt m. v.

§ 14. Intet barn, som er elev av folkeskolen, maa være fraværende fra samme, medmindre det er hindret ved sygdom eller andet forfald, som kjendes gyldig, eller dertil har faat skolens tilladelse.

§ 15. Gir forældre, husbond eller andre, som er i forældres sted, ikke fyldestgjørende grunde for en elevs uteblivelse fra den i § 5 omhandlede undervisning, kan de ilægges bøter.

Forsømmer nogen elev gjentagende den frivillige undervisning (§ 8) uten gyldig forfald eller uten tilladelse, kan eleven negtes adgang til denne undervisning.

§ 16. Fabrikeier eller anden arbeidsgiver maa, inden han tar i arbeide noget barn i den alder, i hvilken det ifølge § 58 kan tilholdes at søke folkeskolen, undersøke, om det er elev av folkeskolen, og i saa fald avkræve det en bevidnelse, der utviser dets undervisningstid. Lignende bevidnelse skal ogsaa senere avkræves barnet ved hvert skoleaars begyndelse. Skolestyret sørger for, at denne bevidnelse paa forlangende blir ham meddelt.

Det er enhver arbeidsgiver forbudt at beskjæftige et saadant barn i dets undervisningstid eller saa nær ind paa denne, at barnet ikke i betimelig tid tilstrækkelig uthvilt kan indfinde sig paa skolen, og likeledes utenfor barnets skoletid at beskjæftige det saaledes, at det hindres i at forberede sig til undervisningen. Overtrædelse herav straffes med bøter.

§ 17. Hvis vedkommende forældre eller forsørgere ikke forsyner et barn, som er elev av folkeskolen, med de lære-, læse- og skrivebøker samt lignende undervisningsmidler, som det er paalagt skolens elever at skaffe, kan det manglende, efterat advarsel forgjæves er anvendt, skaffes for deres regning ved skolestyret.

Hvis det oplyses, at vedkommende forsørgeres trang eller mislige forhold hindrer nogen elev i ordentlig at søke og utnytte folkeskolen, forholdes efter §§ 61 og 62.

29 juni. Naar elever fra enlig liggende bosteder skjønnes at maatte opholde sig utenfor hjemmet (§ 3), og deres forsørgere skjønnes ikke uten stor ulempe at kunne bære de dermed forbundne utgifter, skal de sættes istand dertil ved bidrag av herredskassen efter herredsstyrets bevilgning.

§ 18. Flytter et barn, som er elev av en folkeskole, over i en anden skolekreds, har vedkommende lærer at melde flytningen for læreren i sidstnævnte kreds. Flytter det over i en anden skolekommune, meldes dette til vedkommende skolestyre.

3dje kapitel.

Om folkeskolens lærerposter.

§ 19. Undervisningen i folkeskolen skal henlægges til fuldstændige lærerposter med mindst 24 skoleuker aarlig enten særskilt for en enkelt av skolens avdelinger eller for begge.

Undervisningstid, der ikke kan henlægges til nogen av de fuldstændige lærerposter, kan overdrages hjælpelærere (§ 30). Dog skal der intet være til hinder for, at der ogsaa utenfor dette tilfælde oprettes hjælpelærerpost, naar posten samtidig tillægges undervisning i fortsættelsesskolen med tilsammen mindst 24 ukers undervisning.

Som lærere i sang, legemsøvelser, huslig økonomi, tegning og haandarbeide kan anvendes timelærere.

§ 20. For hvert amt fastsætter amtsformandskapet lavmaal av løn for de i fuldstændige lærerposter ansatte lærere. Lavmaalet fastsættes særskilt for lærerposter i folkeskolens anden avdeling og særskilt for poster i smaaskolen, for de første ikke under kr. 24,00 og for de sidste ikke under kr. 19,00 pr. skoleuke (36 timer i skolens anden avdeling og 30 timer i smaaskolen).

Likeledes fastsætter amtsformandskapet for hver av de to nævnte grupper av fuldstændige lærerposter samt for lærerposter med mindst 24 uker (à 36 timer) aarlig undervisning i fortsættelsesskole eller i fortsættelsesskole og folkeskole tilsammen (§ 19, 2det led) fire alderstillæg, der opnaaes efter henholdsvis 4, 8, 12 og 15 aars tjeneste i fuldstændig lærerpost ved folkeskolen paa landet eller i by, i lærerpost med mindst 24 ukers aarlig undervisning i fortsættelsesskole eller i fortsættelsesskole og folkeskole tilsammen (§ 19, 2det led).

Tjenestetid som lærer ved abnormskoler, eksamensberettigede middelskoler, amts- og folkehøiskoler eller andre ungdomsskoler samt skolehjem, stiftelser og barnekolonier eller barnehjem med mindst 24 uker aarlig undervisning blir ved overgang til lærerpost i folkeskolen eller fortsættelsesskolen at medregne til opnaaelse av alderstillæg. Tjenestetid i fortsættelsesskolepost,

hjælpelærerpost eller i lærerpost ved amts- og folkehøiskole eller anden ungdomsskole samt ved skolehjem, stiftelser og barnekolonier eller barnehjem med mindre antal undervisningsuker aarlig regnes for en tilsvarende brøkdel av et tjenesteaar. 29 juni.

For poster i smaaskolen skal hvert alderstillæg utgjøre mindst kr. 60,00 og høist kr. 100,00 og for de øvrige til alderstillæg berettigede poster mindst kr. 100,00 og høist kr. 150,00. Alderstillæggene beregnes fra den efter det fyldte 4de, 8de, 12te eller 15de tjenesteaar næst paafølgende 1 januar eller 1 juli.

Amtsskolestyret har i anledning herav at indhente betænkninger fra ethvert skolestyre og fra samtlige herredsstyrer inden amtet og, efter at ha indhentet overtilsynets uttalelse om saken, gjennem amtmanden at forelægge den for amtsformandskapet. Dettes beslutning meddeles overtilsynet. Finder dette noget derved at erindre, har det med amtsskolestyrets fornyede betænkning at la saken forelægge til endelig avgjørelse i nyt møte av amtsformandskapet.

Ved forandring av de fastsatte lønningslavmaal eller alderstillæggenes beløp forholdes paa samme maate som ved den første fastsættelse.

§ 21. Lærer (eller lærerinde) i fuldstændig lærerpost, der underviser i begge folkeskolens avdelinger, avlønnes, forsaavidt han har mindst 12 skoleukers undervisning i 2den avdeling, med ukeløn og alderstillæg, som for denne avdeling fastsat, ogsaa for sin undervisning i smaaskolen, dog at ved beregningen av ukelønnen 36 undervisningstimer i smaaskolen regnes for en skoleuke. Har han mindre end 12 skoleukers undervisning i 2den avdeling, avlønnes han ogsaa for denne undervisning med ukeløn og alderstillæg, som fastsat for lærerposter i smaaskolen, dog at ved beregningen av ukelønnen 30 undervisningstimer i folkeskolens 2den avdeling regnes for en skoleuke.

§ 22. Bestemmer skolestyret, at en lærer skal læse mindre end gjennemsnitlig 5 og 6 timer pr. dag henholdsvis i smaaskolen og folkeskolens anden avdeling, blir læreren for hver skoledag, han paa denne maate faar mere, at utbetale et tillæg av $^{1}/_{14}$ eller $^{1}/_{18}$ av ukelønnen, eftersom han oppebærer avlønning som for smaaskolen eller for 2den avdeling bestemt.

§ 23. Kirkesangerstillingen ved enhver sognekirke skal, efterhaanden som dertil blir anledning, forenes med en av de fuldstændige lærerposter inden vedkommende herred, forsaavidt ikke biskopen med herredstyrets samtykke anderledes bestemmer.

De kirkesangerstillingen tilliggende indtægter tilfalder lærerpostens indehaver uten noget avdrag i den posten tillagte avlønning.

29 juni. § 24. I ethvert herred skal i det mindste for en av lærerne i fuldstændig post skaffes familiebolig med hosliggende jordvei av saadan størrelse, at derpaa mindst 2 kjør kan fødes og en have anlægges.

Er lærerpost forbundet med en kirkesangerstilling, kan ovenstaaende bestemmelse ansees opfyldt ved den klokkergaard, som enten haves eller utlægges.

Kan læreren ikke paa denne maate erholde jordvei, avgives hertil en passende del av bygselledig benefisert eller statens gods, hvis kjøpesum bestemmes paa samme maate som ved deslike eiendommes salg underhaanden til leilændinger. Kjøpesummen og de lærerjorden paaheftede jorddrotlige rettigheter utredes av vedkommende herredskasse.

Skulde den fornødne jord ikke kunne anskaffes paa ovenanførte maate, tilveiebringes samme ved kjøp av andet jordegods eller i fornødent fald ved leie, i hvilket tilfælde den aarlige leiesum utredes av herredskassen.

De for skolejorden eller klokkergaard, som træder istedenfor samme, fornødne uthus og gjærder skaffes av herredet. Vedlikeholdelsen av gjærder og uthus kan paabindes læreren.

Dersom ovennævnte bestemmelse i noget herred findes at medføre uforholdsmæssige bekostninger, kan der efter andragende fra herredsstyret av Kongen bestemmes, at der fra samme gjøres undtagelse, mot at der tillægges en av de fuldstændige lærerposter en tilsvarende avsavnsgodtgjørelse av herredet.

Ønsker et herred at skaffe flere lærere jordvei, skal de ha adgang til at faa avgit prestegaardsjord samt til at faa kjøpt bygselledig benefisert eller statens gods, saaledes som i denne paragrafs tredje passus bestemt.

Ingen nedsættelse maa finde sted i den en lærerpost tillagte løn i anledning av, at der er eller blir skaffet jordvei eller bolig eller begge dele til bruk for postens indehaver.

Denne bestemmelse skal dog ikke være til hinder for, at der for bruken av skolejord, som er eller maatte bli anskaffet foruten den, som ethvert herred efter nærværende paragrafs 1ste led pligter at skaffe, betinges en bestemt aarlig efter forholdene ansat billig avgift. Paa saadan frivillig anskaffet skolejord, som allerede maatte være erhvervet før denne lovs ikrafttræden, kan dog avgift kun lægges med Kirke- og Undervisningsdepartementets samtykke. Paa skolejord, som herefter frivillig anskaffes, og til hvis anskaffelse bidrag ydes av amtsskolekassen, er adgangen til at lægge avgift og dennes størrelse avhængig av amtsformandskapets bestemmelse. Denne avgift maa dog ikke overstige 4 pct. av det beløp, som kommunen eller kredsen av egne midler har anvendt til eiendommens anskaffelse og til opførelse av fornødne uthus og gjærder.

§ 25. Lønningsvilkaarene for hjælpelærere, timelærere og vikarierende lærere fastsættes av herredsstyret. 29 juni.

§ 26. Som lærere i folkeskolen maa kun ansættes den, der taler landets sprog og fyldestgjør de i grundlovens § 92 litr. a—d opstillede krav.

Ingen kan erholde ansættelse i fuldstændig lærerpost eller som hjælpelærer, medmindre han tilhører statskirken.

Ingen kan erholde fast ansættelse som lærer i folkeskolen før det fyldte 20de aar.

Derhos kræves, for at nogen skal erholde fast ansættelse:

a. I fuldstændig lærerpost i folkeskolens første avdeling (smaaskolen):

Vidnesbyrd for, at vedkommende har bestaat en ved lov anordnet teoretisk og praktisk prøve.

Saadant vidnesbyrd gir ogsaa adgang til fast ansættelse i fuldstændig lærerpost med undervisning i enkelte fag i folkeskolens anden avdeling, dog kun under 12 skoleuker aarlig (§ 21);

b. i fuldstændig lærerpost i folkeskolens anden avdeling:

Vidnesbyrd for at ha bestaat:

1. En ved lov bestemt avgangsprøve ved et lærerseminarium eller en dertil svarende prøve, eller
2. den for adgang til universitetet anordnede prøve i forbindelse med den eller de tillægsprøver, der bestemmes ved lov.

Vidnesbyrd for at ha bestaat en av disse prøver gir adgang til fast ansættelse i enhver fuldstændig lærerstilling i folkeskolen.

Den, der ved den offentlige lærerprøve fremlægger fyldestgjørende vidnesbyrd for længere tids virksomhet som lærer ved offentlig eller privat skole, kan fritages for den praktiske del av de foran under a og b nævnte prøver.

Ved ansættelse av bestyrer eller inspektør bør ansøkere, som har gjort tjeneste i folkeskolen eller været i virksomhet, som staar folkeskolen nær, fortrinsvis komme i betragtning.

§ 27. Forandringer i de i henhold til dette kapitels forskrifter fattede bestemmelser maa ikke gjøres gjældende til skade for nogen allerede ansat lærer eller lærerinde.

4de kapitel.

Om læreres ansættelse og retlige stilling.

§ 28. Lærerposter ved folkeskolen kundgjøres ledig av skolestyret med opgivende av postens vilkaar og ansøkningstiden, samt, forsaavidt posten kun kan søkes av mænd eller kun av kvinder — oplysning derom.

29 juni. Der maa ikke i kundgjørelsen gjøres krav paa, at ansøkerne skal gi oplysning om sin stilling til tidens politiske eller kulturelle strids-spørsmaal.

Undtagelse fra bestemmelserne i første led kan ske for hjælpelærerposter, til hvilke ikke den hele undervisning i en skolekreds eller klasse er henlagt, og for timelærerposters vedkommende samt ved antagelse av vikarierende eller andre midlertidige lærere og lærerinder.

§ 29. Herredsstyret kan efter at indhentet skolestyrets erklæring bestemme, at indtil tredjedelen av de fuldstændige lærerposter, der avlønnes efter de for folkeskolens anden avdeling fastsatte lønningsvilkaar, og indtil halvdelen av de poster, der avlønnes efter de for smaaskolen fastsatte lønningsvilkaar (§ 21), skal holdes besatte paa 3 maaneders opsigelse.

De øvrige fuldstændige lærerposter blir fast at besætte.

I en til fast besættelse bestemt lærerpost kan lærer eller lærerinde, der ikke tidligere har været ansat i fuldstændig lærerpost i folkeskolen, overensstemmende med de i § 30 indeholdte regler ansættes paa prøve, dog ikke for længere tid end et aar.

Reises der inden prøvetidens utløp tvil om, hvorvidt vedkommende bør vedbli, avgjøres ogsaa dette efter § 30. I motsat fald blir ansættelsen at betragte som endelig.

§ 30. Samtlige lærerposter besættes av skolestyret.

For de fuldstændige lærerposters vedkommende skal skolestyret gi kredsens eller kredsenes tilsynsutvalg anledning til at uttale sig om ansøkerne. Inden det derefter meddeler nogen beskikkelse, har det at forelægge overtilsynet sin beslutning om postens besættelse. Finder dette, at en anden av ansøkerne er at foretrække, og skolestyret fastholder sin beslutning, kan overtilsynet forelægge saken for herredsstyret, og er dette enig med overtilsynet, har skolestyret at ansætte den av overtilsynet foretrukne ansøker.

Paa samme maate som ved besættelsen av fuldstændige lærerposter forholdes ved ansættelsen av hjælpelærere, hvem den hele undervisning i en skolekreds eller en klasse av folkeskolen skal overdrages.

Om besættelsen av de øvrige lærerposter blir indberetning at avgi til overtilsynet.

§ 31. Er kirkesangerstilling forenet med en fuldstændig lærerpost, blir læreren at beskikke som kirkesanger av biskopen.

§ 32. Melder der sig ikke nogen til ansættelse skikket ansøker til lærerpost, som efter § 28 har været kundgjort ledig, har skolestyret til overtilsynet at indberette, hvorledes det agter at la lærerposten midlertidig betjene.

§ 33. Lærer eller lærerinde er forpligtet til ikke alene 29 juni.
ved sin undervisning, der skal være i overensstemmelse med undervisningsplanen og de indførte lærebøker, men ogsaa ved gjennemførelsen av skolens bestemmelser om orden og tugt at medvirke til skolebarnenes opdragelse som kristne og medlemmer av det norske statssamfund.

Det paaligger enhver av dem at virke for, at skolen blir stadig søkt av sine elever, samt forøvrig at ha sin opmerksomhet henvendt paa deres forhold utenfor skolen.

De har efter skolestyrets paalæg:

a. at overta timer i folkeskolens fag ved den i §§ 7 og 8 omhandlede undervisning;
b. at bistaa ved de i § 57 omhandlede prøver for barn, som undervises utenfor folkeskolen, samt ved de paa overtilsynets forlangende berammede overhøringer (§ 67).

De skal derhos forøvrig rette sig efter de bestemmelser, som i medfør av nærværende lov optages i skolens plan eller gives av skolestyret ved almindelig forskrift eller ved særskilt beslutning.

§ 34. Lærer eller lærerinde, som ikke har fast ansættelse, kan av skolestyret opsiges med 3 maaneders frist, forsaavidt ikke andet vilkaar ved ansættelsen er bestemt. Dog skal, forinden endelig beslutning om opsigelse fattes, overtilsynet ha hat anledning til at uttale sig.

De fast ansatte lærere eller lærerinder kan, naar de viser uduelighet eller lægger for dagen utilbørlig forhold i tjeneste eller liv, eller naar deres forhold forøvrig gjør dem uskikket til forsvarlig at røgte sin lærergjerning, avskediges av skolestyret, naar dette og overtilsynet, efterat vedkommende og tilsynsutvalget er git anledning til at uttale sig, deri er enig.

For grove forseelser kan skolestyret straks fjerne en lærer eller lærerinde fra virksomhet i skolen, indtil avskedigelse kan finde sted, eller dom bli erhvervet. Vedkommende nyder fuld løn, indtil forholdet er paakjendt ved endelig dom, eller avskedigelse har fundet sted.

§ 35. Lærer eller lærerinde er forpligtet til at gi 2 maaneders opsigelse.

§ 36. Lærer eller lærerinde kan forlange den optjente ukeløn utbetalt ved hver maaneds utgang. Optjent alderstillæg utbetales halvaarlig ved utgangen av hvert aars juni og december maaned.

§ 37. To ganger aarlig har herredets samtlige lærere og lærerinder efter skolestyrets tilsigelse at sammentræde med dette til forhandling om skolens virksomhet, tilstand og midler til at fremme dens formaal. Holdes møte ved en skole, kan der i de møtendes overvær avholdes undervisningsprøver.

29 juni. Overtilsynet underrettes betimelig om ethvert saadant møtes berammelse. Den til møterne medgaaede tid avgaar i lærernes skoletid uten avdrag i lønnen.

5te kapitel.

Om utredelsen av folkeskolens utgifter.

§ 38. Som bidrag til avlønning av de ved folkeskolen ansatte lærere erholder ethvert herred ved hvert halvaars utgang av statskassen et beløp, som svarer til 45 hundrededele av den utredede lærerløn for den i henhold til §§ 5 og 8 meddelte undervisning. For herreder, hvis bæreevne er ringe, forhøies statskassens bidrag med indtil 15 hundrededele. Bidraget beregnes dog ikke i noget tilfælde av en høiere ukeløn end kr. 24,00 i folkeskolens anden avdeling og kr. 19,00 i smaaskolen. I Finmarkens amt kan bidraget beregnes av ukeløn indtil kr. 28,00 og kr. 22,00, henholdsvis i 2den og 1ste avdeling.

Vedkommende regjeringsdepartement avgjør, efter at ha indhentet amtsformandskapenes erklæringer, hvilke herreder er berettiget til forhøiet statsbidrag, og hvor stort dette for hvert enkelt herred skal være.

Skulde de i nærværende lov fastsatte beregningsregler for statsbidraget, anvendt paa de lærerposter, som en kommune hadde ved utgangen av 1909, medføre en nedsættelse i vedkommende kommunes utgifter til lærerløn, sammenlignet med utgiftene til lærerløn i 1909, beregnet efter det ved nævnte aars utgang gjældende regulativ, saa skal det til den beregnede nedsættelse svarende beløp av statsbidraget kun utbetales vedkommende kommune, forsaavidt og i den utstrækning som det blir anvendt til forbedring av de til enhver tid ansatte læreres lønninger eller til utvidelse av skoletiden.

De lovbestemte alderstillæg (§ 20) utredes av amtsskolekassen.

Til fortsættelsesskolen blir i tilfælde at utrede bidrag av amtsskolekassen efter de i § 46 indeholdte forskrifter.

Hvad der foruten disse bidrag og andre indtægter, som maatte være herredets folkeskoler tillagt, utkræves til bestridelse av folkeskolens og fortsættelsesskolens utgifter, utredes, forsaavidt ikke ifølge denne lov anderledes bestemmes, av herredskassen efter bevilgning av herredsstyret.

§ 39. Herredsstyret kan, saafremt vedkommende skolekreds deri er enig, bestemme, at utgiftene ved skolehuses opførelse, vedlikeholdelse og leie helt eller for en del skal bæres av kredsen. Overtilsynets betænkning om saken bør forinden være indhentet.

Utgiftene ved skolens opvarmning, oplysning og renhold, 29 juni.
ved skoleindboets flytning fra et skolested til et andet samt ved lærernes reise, hvor saadant paakræves, utredes av kredsen, forsaavidt ikke anderledes av herredsstyret bestemmes.

§ 40. De utredsler, som ifølge nærværende lov paalægges en skolekreds, utlignes paa kredsens skattepligtige efter de inden herredet gjældende ligningsregler.

Hvis der opstaar ujevn fordeling av byrderne mellem et herreds kredser, skal herredsstyret saavidt mulig utjevne misforholdet ved skatteligningen eller ved bidrag av herredskassen.

§ 41. Hvor omgangsskole holdes, er de, paa hvis gaarder der findes rum, tjenlige for skolens bruk, pligtige til efter skolestyrets fordeling at motta skolen, hver indtil tre uker aarlig, mindst en uke ad gangen, mot derfor at erholde den for leie av skolerum inden herredet sedvanlige eller den av herredsstyret fastsatte godtgjørelse.

Finder nogen sig forurettet ved denne skolestyrets fordeling, kan han indanke saken for herredsstyret til avgjørelse.

Dersom nogen uten gyldig grund vægrer sig for i sin tur at overta skoleholdet, skal han [hver gang[1])] bøte [kr. 8,00[1])] og skolerum uopholdelig leies paa herredskassens bekostning mot tilbakebetaling av den skoleholdspligtige.

§ 42. Ved ethvert verk, bruk, fabrik eller andet saadant anlæg, som almindeligvis holder 30 arbeidere eller derover i stadig virksomhet ved anlægget selv, likesom ogsaa ved enhver samling av mindre verk eller bruk, som tilsammen har nævnte antal arbeidere, bekostes folkeskolen for de barn, hvis forældre hører til anlægget, saafremt det av herredsstyret med eierens eller eiernes samtykke bestemmes, av vedkommende anlægs eier eller eiere i forhold til antallet av de ved dem beskjæftigede arbeidere. Hvor saadan bestemmelse er truffet, vedblir forholdet, saalænge arbeidernes antal ikke er under 20. Bekostes skolen av saadant anlæg, er dets eier for anlægget og for de ved driften benyttede eiendomme samt betjenter og arbeidere fritat for den del av herredsskatten, der vedkommer utgiftene til folkeskolen.

Naar barn av forældre, der ikke henhører til anlægget, hensigtsmæssig kan søke dettes skole, skal de, saafremt dette uten hinder for undervisningen kan ske, dertil være berettiget, mot at der til verks- eller bruksskolen av herredskassen ydes et aarlig bidrag for hvert av vedkommende skolebarn svarende til de gjennemsnitlige undervisningsutgifter for hver elev av anlæggets folkeskole.

---

[1]) Jfr. strfl. ikrl. av 22 mai 1902 § 4 og § 7 sidste led.

29 juni. Naar en verks- eller bruksskole i et aar har været ute av virksomhet, gaar den med sine midler ind under herredets almindelige skolevæsen, dog at ved bergverks nedlæggelse disses forpligtelse til skolevæsenet vedvarer i 5 aar efter nedlæggelsen.

§ 43. Naar en skolekreds danner et ifølge bestemmelsen i lov av 14 juli 1827 § 4 fra det øvrige herred adskilt distrikt, utredes ogsaa de utgifter til folkeskolen, der ellers paahviler herredet, av kredsen, som fritages for den del av herredsskatten, der vedkommer utgiftene til folkeskolen.

§ 44. De i §§ 42 og 43 omhandlede bruks- og distriktsskoler er med hensyn til adgangen til at opnaa bidrag av amtsskolekassen og statskassen og iøvrig i enhver henseende likestillet med herredets folkeskoler.

§ 45. For hvert amt skal der være en amtsskolekasse, dannet ved bevilgning av amtskassen og bidrag av offentlige midler, beregnet som følger:

Naar et amtsformandskap til amtsskolekassen bevilger et beløp, som svarer til mindst 8 øre for hver av amtets landdistrikts indbyggere efter sidste folketælling, skal vedkommende amtsskolekasse være berettiget til av offentlige midler at erholde det tredobbelte og for Tromsø og Finmarkens amter det firedobbelte av det bevilgede beløp, saafremt dette ikke overstiger, hvad der svarer til 15 øre for hver indbygger. Bevilges et større beløp av amtskassen, skal amtsskolekassen endvidere erholde det dobbelte og i Tromsø og Finmarkens amter det tredobbelte herav av offentlige midler, saafremt det dertil fornødne av Stortinget er bevilget.

Derhos skal amtsskolekassen til bestridelse av utgiftene ved det 3dje og 4de alderstillæg efter 12 og 15 aars tjeneste (§ 20) av offentlige midler erholde et bidrag, svarende til kr. 60,00 for hvert saadant tillæg i smaaskolen og til kr. 100,00 for hvert saadant tillæg i folkeskolens 2den avdeling og i fortsættelsesskolen.

§ 46. Av amtsskolekassen utredes efter amtsformandskapets bevilgning:

a. De lærere ifølge § 20 tilkommende alderstillæg.
b. De med amtsskolestyret forbundne utgifter, deri løn til amtsskoleinspektør, naar saadan besluttes ansat.
c. Bidrag til opførelse av skolehus (med eller uten lærerbolig) og til anskaffelse av jordvei til lærer eller avsavnsgodtgjørelse for saadan samt til erhvervelse og istandbringelse av skolehaver.
d. Bidrag til skolernes forsyning med undervisningsmidler og indbo (§ 13) samt til boksamlinger for lærerne.

e. Bidrag til bestridelse av utgiftene til folkeskolen i de her- 29 juni.
reder, hvor skoleutgiftene paa grund av stedlige forhold er uforholdsmæssig store og bæreevnen ringe.
f. Bidrag til vikarkasser samt til dækkelse av utgifter til vikarløn under længere sygdomsforfald.
g. Bidrag til fortsættelsesskoler.

Hvert herred er berettiget til at erholde tre fjerdedele av utgiftene (skolerum og indbo ikke medregnet) til en eller flere fortsættelsesskoler med tilsammen indtil 4 maaneders skoletid.

h. Bidrag til arbeidsskoler.

Enhver anvisning paa amtsskolekassen utfærdiges av amtmanden. Med regnskapsførselen, regnskapets revision og decision forholdes efter de regler, som gjælder for andre amtskommunen tilhørende kasser.

6te kapitel.

Om skolestyret og tilsynet med folkeskolen.

§ 47. I ethvert herred skal der være et skolestyre bestaaende av:

a. Sognepresten eller den residerende kapellan efter bestemmelse av biskopen.
b. Formandskapets ordfører.
c. I kommuner, hvor antallet av de fuldstændige lærerposter ved folkeskolen er 15 eller derover, hvorav mindst 5 er lærerindeposter, en lærer og en lærerinde i fuldstændig post; i kommuner, hvor antallet av de fuldstændige lærerposter er under 15, en lærer eller lærerinde i fuldstændig post. Hvor der skal vælges en lærer og en lærerinde, foregaar valget i særskilte møter av folkeskolens lærere og lærerinder, i de øvrige kommuner i samlet møte. Valget gjælder for 2 aar. Møterne ledes av skolestyrets formand.
d. Saamange av herredsstyret for 3 aar valgte medlemmer, som denne selv bestemmer. Ved de to første valg efter denne lov uttræder en tredjedel av skolestyrets medlemmer blandt dem, som har forrettet længst, saavidt fornødent efter lodtrækning. Er tallet ikke delelig med 3, saa der fremkommer brøk, regnes denne som en hel. Senere uttræder hvert aar de, som har forrettet længst. Valget paa de medlemmer av skolestyret, som skal tiltræde dette samtidig med, at et nyt herredsstyre skal begynde at fungere, foretages av det nye herredsstyre. Dette valg kan foretages i det møte, hvori der vælges ordfører og viceordfører. Enhver, som har gjort tjeneste i 3 aar, kan undslaa sig for at motta valg for de 3 næste.

29 juni.

e. Eier av verk eller bruk, der bekoster egen folkeskole (§ 42), naar der handles om denne skoles anliggender. Er der flere eiere, møter en av disse efter overenskomst.

f. Hvor skolestyret i henhold til § 48 har overtat bestyrelsen av og tilsynet med herredets høiere almenskole, denne skoles bestyrer.

For hvert av de under bokstav c og d omhandlede medlemmer vælges paa samme maate som medlemmerne en varamand.

Skolestyrets medlemmer vælger sig imellem formand og næstformand, hver gang for et aar.

§ 48. Skolestyret har at vaake over alt, som kan tjene til den i nærværende lov omhandlede undervisnings tarv.

Det har at bestyre herredets folkeskoler og fortsættelsesskoler overensstemmende med de i nærværende lov indeholdte forskrifter og herredsstyrets i henhold til samme fattede beslutninger.

Derhos fører det, overensstemmende med de i næste kapitel indeholdte forskrifter, tilsyn med de barns undervisning, som ikke er elever av folkeskolen.

Paa forlangende av herredsstyret skal skolestyret være forpligtet til at overta bestyrelsen av og tilsynet med enhver kommunal skole for almendannelse.

§ 49. Skolestyret samles efter formandens indkaldelse. Ingen gyldig beslutning kan tages, medmindre over det halve antal av dets medlemmer er tilstede. Beslutningene fattes med stemmeflerhet. Er stemmerne like, gjør formandens stemme utslaget.

Har formand og næstformand forfald, vælger styret et av sine øvrige medlemmer til i møtet at lede forhandlingene. Disse indføres i en av formandskapets ordfører godkjendt forhandlingsbok.

§ 50. Skolestyret utarbeider de i § 9 og § 12 omhandlede skoleplaner med undervisningsplan og timefordelingstabel.

Inden nogen av disse planer sættes i kraft, skal overtilsynet ha hat anledning til derom at ytre sig.

Avskrifter av samtlige planer tilstilles overtilsynet, amtsskolestyret og formandskapet.

Skolestyret har i betimelig tid før hvert skoleaars begyndelse og paa den maate, som i skoleplanen bestemmes, at bekjendtgjøre, naar og hvor skolen holdes i de forskjellige kredser.

§ 51. Skolestyret har hvert aar inden den av herredsstyret bestemte tid at indkomme med overslag over de midler, som for det følgende aar antages fornødne til bestridelse av folkeskolens og fortsættelsesskolens utgifter.

§ 52. Enhver av et prestegjelds prester er berettiget til 29 juni.
at føre tilsyn med folkeskolens undervisning i kristendomskundskap.

§ 53. For hver skolekreds skal skolestyret ordne et tilsynsutvalg, bestaaende av:

a. Et av skolestyrets valgte medlemmer som formand.
b. Tre medlemmer valgt i kredsmøte for et aar.

Dette utvalg har at føre stadig tilsyn med skolen og til skolestyret at avgi de uttalelser og oplysninger, som av dette maatte forlanges, eller hvortil utvalget selv maatte finde anledning. Det paahviler utvalget at virke for god skolesøkning og orden i skolen og at bidra til hensigtsmæssig ordning av skoleholdet, særlig hvor der er omgangsskole.

Med herredsstyrets samtykke kan derhos overdrages tilsynsutvalget en del av den skolestyret tilliggende myndighet med hensyn til skolekassens midler.

Tilsynsutvalgets forhandlinger indføres i en av skolestyrets formand godkjendt forhandlingsbok.

For at gyldig beslutning skal kunne fattes, maa formanden og mindst to av de valgte medlemmer delta i møtet. I Tilfælde av stemmelikhet gjør formandens stemme utslaget.

§ 54. Uttalelse eller beslutning i folkeskolens anliggender fra en skolekreds maa for at være gyldig avgives i kredsmøte.

Kredsmøte ledes av tilsynsutvalgets formand og sammenkaldes av denne, naar han finder det hensigtsmæssig, eller naar det forlanges av skolestyret eller av mindst 5 av skolekredsens husfædre. Indkaldelsen til møtet sker paa den maate, som i skoleplanen bestemmes, og med opgivende av forhandlingsemnerne.

Ret til at delta i kredsmøter har enhver i kredsen boende over 25 aar gammel mand eller kvinde, som enten

1. har kommunal stemmeret eller
2. er skattepligtig eller
3. er skolesøkende barns far, mor eller forsørger. Ved behandlingen av saker, som medfører kredsutgifter, deltar dog kun de under 1 og 2 nævnte personer.

Fællesmøte kan sammenkaldes for flere kredser til behandling av fælles anliggender efter avtale mellem vedkommende tilsynsutvalgs formænd. Formanden i tilsynsutvalget i den skolekreds, inden hvilken fællesmøtet avholdes, leder dets forhandlinger.

Kredsmøtets beslutninger fattes med stemmeflerhet, forsaavidt ikke anderledes i denne lov er fastsat, og indføres i tilsynsutvalgets forhandlingsbok. I tilfælde av stemmelikhet gjør formandens stemme utslaget.

29 juni. En i kredsmøte fattet beslutning kan inden 4 uker av skolestyret eller mindst en fjerdedel av kredsens i saken stemmeberettigede indvaanere forlanges forelagt nyt kredsmøte til endelig behandling.

Skolestyrets medlemmer og menighetens prester har adgang til at delta i ethvert kredsmøtes forhandlinger dog uten stemme.

§ 55. Skolestyret har, om det forlanges, aarlig til overtilsynet at indsende beretning om skolevæsenets tilstand, avfattet i foreskrevet form.

7de kapitel.

Om tilsynet med barns undervisning utenfor folkeskolen.

§ 56. Hvert aar skal der — inden saadan tid og paa den maate, som skolestyret bestemmer — for hver skolekreds tilveiebringes fortegnelse over alle barn, der er i alderen syv til femten aar, med tilføielse av, hvorvidt og i tilfælde hvilken undervisning (privat eller offentlig) ethvert barn nyder eller har nydt.

§ 57. For de barns vedkommende, som ikke nyder undervisning i folkeskolen, skal skolestyret indhente de fornødne oplysninger om beskaffenheten av deres undervisning og, forsaavidt denne ikke findes tilfredsstillende, derom henvende sig til barnenes forældre eller foresatte. Finder det ogsaa efter saadan henvendelse ikke at ha tilstrækkelig sikkerhet for, at de blir forsvarlig undervist, har det ret til at indkalde barn mellem 8 og 15 aar til en prøve, der avholdes av folkeskolens lærere eller, naar forældrene forlanger det, av den, der har besørget barnenes undervisning.

Prøven kan ikke fordres avlagt i sang, tegning, legemsøvelser og haandarbeide.

§ 58. Barn mellem 8 og 15 aar, der ikke ifølge § 10 er utelukket fra optagelse i folkeskolen, blir av skolestyret at henvise til denne, forsaavidt og saalænge der ikke er sikret dem anden undervisning, som skjønnes at kunne bringe dem inden det 15de aar frem til folkeskolens undervisningsmaal.

Elever av folkeskolen, som i løpet av et skoleaar fylder 15 aar uten at ha naadd skolens undervisningsmaal, kan tilholdes at fortsætte sin skolegang indtil skoleaarets slutning.

Henvisning til folkeskolen finder ogsaa sted, naar nogen vedkommende lægger skolestyret hindring iveien for at komme til kundskap om beskaffenheten av et barns undervisning utenfor folkeskolen.

De av de her omhandlede barn, der ikke findes hensigtsmæssig at kunne delta i folkeskolens almindelige undervisning,

blir av skolestyret at henvise til den i § 7 omhandlede særskilte undervisning. 29 juni.

§ 59. Naar skolestyret har tilkjendegit forældre eller foresatte, at et barn har at søke folkeskolen, gjælder for dets uteblivelse samme ansvar, som naar dens elever forsømmer skolen (§ 15).

§ 60. Finder skolestyret, at noget barn, som efter § 10 er utelukket fra undervisning i folkeskolen, blir forsømt, kan det paalægge forældrene eller forsørgerne at skaffe det den undervisning i den kristelige barnelærdom og i saa mange av de i § 6 nævnte lovbefalte fag, som for tilfældet synes rimelig. Efterkommes ikke paabudet, kan skolestyret anordne undervisning paa vedkommendes bekostning.

Forældre, husbond eller andre, som er i forældres sted, blir ansvar undergit efter § 15, hvis barnene uten fyldestgjørende grund forsømmer den efter nærværende §'s 1ste led anordnede undervisning.

Hindres undervisningen ved saadant forhold fra fabrikeieres eller arbeidsgiveres side, som § 16 omhandler, anvendes den sammesteds bestemte bot.

§ 61. Saafremt det oplyses, at trang hindrer forældre eller dem, som er i forældres sted, fra at sende noget barn i folkeskolen eller fra at skaffe det den i foregaaende paragraf anordnede undervisning eller fra at forsyne det med de i § 17 omhandlede læremidler, kan skolestyret, forsaavidt ikke særskilte midler for øiemedet er stillet til dets raadighet, henvende sig til fattigkommissionen, der i fornødent fald har at sætte vedkommende istand dertil.

Denne hjælp blir ikke at anse som fattigunderstøttelse.

§ 62. Findes noget barns forældre eller andre, som har det til opdragelse, at være saa likegyldige, uordentlige eller lastefulde, eller findes barnet saaledes stillet, at det blir eller med grund maa befrygtes at ville bli enten forsømt eller fordærvet, kan skolestyret forlange, at fattigkommissionen skal sørge for at faa det anbragt saaledes, at der samvittighetsfuldt blir draget omsorg for dets opdragelse og undervisning i henhold til den paa stedet gjældende skolelov.

De hertil medgaaende utgifter kan fordres fattigkassen godtgjort efter de om almindelig fattigunderstøttelse gjældende regler.

§ 63. Enhver, som vil overta bestyrelsen av privat skole for almendannelse for barn under 15 aar, har under en bot [av 50 kroner[1])] derom at gjøre anmeldelse til herredets skolestyre.

— — — — —[2])

---

[1]) Jfr. strfl. ikrl. av 22 mai 1902 § 4 og § 7 sidste led.

[2]) 2det og 3dje led er ophævet ved strfl. ikrl. § 18.

29 juni. § 64. Enhver bestyrer av privat skole for almendannelse for barn under 15 aar er forpligtet til inden opgiven tidsfrist at meddele de opgaver om sin skole, som herredets skolestyre maatte forlange.

I forsømmelsestilfælde kan bestyreren ilægges en bot [fra 5 kroner til 25 kroner for hver uke[1])].

8de kapitel.

Om overtilsynet.

§ 65. De nu ansatte skoledirektører har, hver for sit distrikt, som overtilsyn at vaake over, at nærværende lovs forskrifter blir gjennemført.

Ved konstitution i disse stillinger bør ansøkere, som har gjort tjeneste i folkeskolen eller i virksomhet, som staar denne nær, fortrinsvis komme i betragtning.

Hvorledes det, efterhvert som de nu ansatte skoledirektører avgaar, blir at forholde med overtilsynet for folkeskolen, bestemmes av Kongen med Stortingets samtykke.

Biskop og provst deltar i overtilsynet med undervisningen i kristendomskundskap.

Dette tilsyn maa foregaa i skolernes undervisningstid og ved deres prøver; lærere og barn skal herefter være fritat for at møte frem til visitaser i kirkerne.

§ 66. Skoledirektøren har ved omreise og ophold i sit distrikt at gjøre sig bekjendt med skolevæsenets tilstand og folkeskolernes virksomhet samt at gaa skolestyret og lærerne tilhaande med raad og veiledning.

Han har at gi biskopen anledning til at uttale sig om enhver av ham behandlet sak, der vedkommer undervisningen i kristendomskundskap, inden han avslutter sakens behandling.

Forøvrig har skoledirektøren at utføre de forretninger i skolevæsenets tjeneste, som maatte bli ham ved lov paalagt eller av vedkommende overordnede myndighet overdradd.

Biskop og skoledirektør har adgang til at delta i ethvert skolestyres og kredsmøtes samt ethvert herredsstyres forhandlinger om skolevæsenets anliggender, dog uten stemme.

Derhos har skoledirektøren adgang til paa samme maate at delta i amtsformandskapets og amtsskolestyrets forhandlinger.

§ 67. Overtilsynet kan forlange, at skolestyret skal tilsi til overhøring folkeskolens elever og andre barn mellem 8 og 15 aar, om hvis undervisning skolestyret har henvendt sig eller besluttet at henvende sig til deres forældre eller foresatte (§ 57).

§ 68. Folkeskolens overtilsyn er forpligtet til, forsaavidt bestemmelse derom optages i vedkommende skoleplan, at overta overtilsynet med enhver kommunal skole for almendannelse.

---

[1]) Jfr. strl. ikrl. § 4 og § 7 sidste led.

§ 69. For hvert amt skal der være et amtsskolestyre, bestaaende av 3 medlemmer, der vælges av amtsformandskapet. Valget gjælder for 4 aar, saaledes at avvekslende 2 og 1 avtræder hvert andet aar, første gang 2 efter lodtrækning. 29 juni.

Ved hvert valg kaares tillike 2 suppleanter. Ingen er pligtig til at motta nyt valg førend efter forløpet av en likesaa lang tid som den, i hvilken han har forrettet.

Amtsskolestyret vælger selv sin formand og næstformand, hver gang for et aar.

Der tilkommer amtsskolestyrets medlemmer saadan skyssgodtgjørelse og kostpenger som for amtsformandskapsmedlemmer bestemt.

§ 70. Amtsskolestyret har at vareta de i denne lov omhandlede for amtet fælles skoleanliggender. Navnlig har det hvert aar inden den tid, som av amtmanden fastsættes, at avgi forslag til amtsskolekassens indtægter og utgifter. I den anledning har det at æske erklæringer fra de enkelte herreder og angaaende disse at indhente foreløbig uttalelse fra overtilsynet, som i betimelig tid blir at underrette om det møte, da saken vil bli tat under behandling til avgivelse av forslaget.

Amtsskolestyret har at skaffe sig det for utførelsen av sit hverv fornødne kjendskap til folkeskolen og fortsættelsesskolerne inden amtet. Til hjælp ved utførelsen av tilsyn med folkeskolen har det, forsaavidt de fornødne midler dertil er bevilget, at ansætte en amtsinspektør og træffe bestemmelser angaaende dennes virksomhet. Blir det paalagt amtsinspektøren at avgi beretning om sin virksomhet, har amtsskolestyret at fremsende avskrift av samme til overtilsynet..

§ 71. Overtilsynet har aarlig til Kirke- og Undervisningsdepartementet at avgi beretning om skolevæsenets tilstand i distriktet.

9de kapitel.

Forskjellige bestemmelser.

§ 72. Som lærebøker i kristendomskundskap maa kun brukes de av Kongen godkjendte. Som lærebøker i de øvrige fag maa kun brukes de, som er godkjendt av Kirke- og Undervisningsdepartementet.

Inden skolestyrets beslutning om indførelse av nogen lærebok iverksættes, skal overtilsynet være git anledning til at uttale sig.

§ 73. Undervisningen skal foregaa i det norske sprog. Skolestyret bestemmer, om skolens læse- og lærebøker skal være avfattet paa landsmaal eller i det almindelige bokmaal, og i hvilket av disse maal elevenes skriftlige arbeider i almindelighet skal avfattes. Dog skal elevene lære at læse begge maal.

29 juni. Inden skolestyret fatter sin beslutning, skal overtilsynets og derefter kredsens erklæring være indhentet.

I de blandede sprogdistrikter i Tromsø stift kan Kirke- og Undervisningsdepartementet efter forslag av skolestyret, og efterat overtilsynet har hat anledning til at uttale sig, bestemme, at barnene kun skal lære at læse ét av de førnævnte maal, samt at Lappisk og Kvænsk kan benyttes som hjælpesprog ved undervisningen, og at der kan anvendes læse- og lærebøker med lappisk eller kvænsk tekst ved siden av den norske.

§ 74. Forsaavidt de bestemmelser om orden og tugt, der av skolestyret fastsættes for et herreds folkeskoler, gir adgang til at anvende legemlig straf, kan dette kun ske efter samraad med og i overvær av et av tilsynsutvalgets medlemmer eller en medlærer.

Inden skolestyret fatter bestemmelse herom, skal kredsens erklæring være indhentet. Er denne avgit med to tredjedele av de møtendes stemmer, skal den av skolestyret tages tilfølge.

Legemlig straf maa ikke tildeles piker over 10 aar.

§ 75. Spørsmaal om at fraskille folkeskolen jordvei eller hus, der er erhvervet for samme, behandles efter lov om formandskaper paa landet av 14 januar 1837 § 39.

§ 76. Herredsstyret avgjør, hvorvidt de beløp, der forskudsvis er utlagt i henhold til §§ 7, 17 og 60, blir at indkræve. Inddrivelsen sker ved utpantning.

§ 77. Bøter efter nærværende lov forelægges av skolestyret [og tilfalder herredskassen[1]).]

[De indtales ved politiret[2]).]

§ 78. Det paaligger embeds-, ombuds- og bestillingsmænd, hver i sin stilling, uten særskilt godtgjørelse at yde skolestyret, amtsskolestyret og overtilsynet den fornødne bistand.

Navnlig har politiet at meddele skolestyret underretning, saasnart nogen elev av folkeskolen indkaldes for samme.

§ 79. Den til en folkeskole fornødne tomt, lekeplads og veigrund samt i tilfælde jord til skolehave kan i mangel av mindelig overenskomst av Kongen bestemmes avgit efter takst, som avholdes efter forskriftene i lov om tvungen avstaaelse av grund til gaardsveier og ret til vinterveier paa landet av 27 juli 1896.

§ 80. Et herred kan deles i flere skolekommuner, naar Kongen deri samtykker.

I dette tilfælde overtages de herredsstyret ved denne lov tillagte forretninger av vedkommende avdelinger av herredssty-

[1]) Jfr. strl. ikrl. § 4 og § 7 sidste led.
[2]) Se strprl. § 377.

ret (lov om formandskaper paa landet av 14 januar 1837 29 juni. § 20) og de herredet paahvilende forpligtelser og utgifter til folkeskolen av skolekommunen.

Hvor et herred indbefatter flere skolekommuner eller en skolekommune flere herreder, vedblir saadan ordning, indtil der, i første tilfælde av vedkommende avdelinger av herredsstyret, i sidste tilfælde av vedkommende herredsstyrer med Kongens samtykke, anderledes bestemmes.

Hvor en skolekommune omfatter flere prestegjæld, er det overlatt til Kongen at gi saadanne særskilte forskrifter, som han paa grund derav finder tjenlige med hensyn til de geistlige embedsmænds deltagelse i de skolevæsenet vedkommende forretninger.

Paa andragende fra eier av verk eller bruk, der bekoster særskilt skole, eller fra en skolekreds, der i henhold til nærværende lovs § 43 danner et fra det øvrige herred adskilt distrikt, eller fra vedkommende herredsstyre, kan Kongen, efter at ha indhentet den anden parts erklæring om saken, bestemme, at vedkommende skole eller distrikt indlemmes i herredets folkeskole.

§ 81. For de landdistrikter, der ikke har eget formandskap og i skolevæsenets anliggender er forenet med et kirkesogn i en kjøpstad, har Kirke- og Undervisningsdepartementet efter andragende av vedkommende at avgjøre, om og hvorvidt de i nærværende lov indeholdte bestemmelser skal komme til anvendelse.

Saadan forening vedblir, indtil Kongen efter andragende fra nogen vedkommende anderledes bestemmer.

§ 82. Naar nogen del av et herred paa grund av sin bebyggelse og beboernes næringsvilkaar er at likestille med en kjøpstad, kan det paa andragende fra herredsstyret av Kongen bestemmes, at folkeskolen for en saadan del av herredet blir at ordne helt eller delvis efter de om folkeskolen i kjøbstæderne gjældende bestemmelser.

§ 83. De lærere, der er ansatte, før denne lov træder i kraft, har adgang til at vælge mellem avlønning efter de nugjældende regler eller efter denne lovs forskrifter.

§ 84. Nærværende lovs bestemmelser blir efter Kongens nærmere anordning snarest mulig at sætte i kraft og i sin helhet at gjennemføre inden 5 aar fra 1 juli d. a.

Dog kan Kongen, naar lovens gjennemførelse i et amt er forbundet med særegne vanskeligheter, paa andragende fra vedkommende amtsformandskap for saadant amt eller del derav forlænge den nævnte tidsfrist med indtil 5 aar.

29 juni. De hittil gjældende lovbestemmelser om almuskolevæsenet paa landet ophæves, efterhvert som nærværende lovs bestemmelser træder i kraft.

* * *

29 juni. Av loven i dens foranstaaende lydelse har Justisdepartementet latt foreta en oversættelse til landsmaal, der er saalydende:

Lov um folkeskulen paa landet fraa 26 juni 1889 med seinare brigde til og med lov fraa 2 juli 1910.

Fyrste bolken.

Um folkeskularne; fyremaal og skipnad.

§ 1. I alle herad skal det vera so mange folkeskular, som trengst; fyremaalet skal vera aa hjelpa til med aa gjeva borni ei kristeleg uppseding og den aalmenndaning, heile folket bør ha.

Skulen er sjuaarig og etla fyr born millom sju og fjortan aar.

I samband med folkeskularne i heradet kann heradsstyret skipa ein eller fleire framhaldsskular (§ 46 g) fyr ungdomar fraa 14 til 18 aar, serleg med det fyremaalet aa gjera dei stødare i det dei hev lært i folkeskulen og gjeva dei meir aalmenndaning.

§ 2. Kvart herad vert skift i skulekrinsar. Fyr kvar krins skipar dei ein folkeskule i tvo høgder:

Fyrste høgdi, smaaskulen, som er etla fyr born fraa 7—10 aar;

andre høgdi, storskulen, som er etla fyr born fraa 10—14 aar.

§ 3. Naar dei skifter heradet i skulekrinsar, skal dei sjaa til aa faa ein høveleg klasseskipnad. Trengst det, og det ikkje er for store vanskar i vegen, skal dei difyr til ein og same skulekrinsen leggja alle dei heimarne, som ligg so til, at alle borni i storskulen kann samlast paa einn skulestad.

Naar det gjeld smaaskulen, kann dei byta ein skulekrins i tvo eller fleire smaakrinsar.

Heimar som ligg avsides og hev so faa born, at det ikkje er rimelegt aa gjera dei til ein serskild skulekrins, kann leggjast til den krinsen, som ligg mest lagleg til fyr skulegonga (§ 17).

Skulestyret gjer framlegg til krinsskiping fyr heradet, og naar dei gamle skulekrinsarne, som framlegget gjeld, og yvertilsynet hev havt høve til aa segja si meining, sender

skulestyret fremlegget til heradsstyret. Yvertilsynet og amts- 29 juni.
skulestyret skal faa melding um den avgjerdi heradsstyret tek.

Synest yvertilsynet eller amtsskulestyret, at avgjerdi ikkje er godtakande, kann dei kvar fyr seg, naar fyrst den andre er høyrd, seinast 6 vikur etter dei tok imot saki, leggja henne fram fyr kyrkje- og skuledepartementet til avgjering.

§ 4. Dei tvo høgderne i folkeskulen skal til vanlegt ha skule kvar fyr seg. I ingen klasse, anten i smaaskulen eller i storskulen, maa det vera meir enn 35 skuleborn utan fyr eit umrøme, eller av pengeumsyn, som det er uraad aa sjaa burt ifraa, og aldri meir enn 40. Dei kann flytja eldste aarslaget i smaaskulen upp i storskulen, naar dette er turvande fyr ein høveleg klasseskipnad. Er det i alt ikkje meir enn 35 born i ein folkeskule, kann baae høgderne faa skule ihop, soleis som næste paragraf nøgjare fastset.

§ 5. Kvar klasse i folkeskulen skal ha 12 vikur skule um aaret. Denne skuletidi kann heradsstyret auka upp til 15 vikur fyr ein eller fleire krinsar eller klassar, naar skulestyret gjer framlegg um det og krinsen eller krinsarne med $^{2}/_{3}$ fleirtal godtek framlegget (§ 54). Til ei skulevike vert det rekna 36 skuletimar i storskulen og 30 i smaaskulen.

Naar det i ein folkeskule ikkje er fleire enn 35 born, kann baae høgderne gaa i skule saman i 6 vikur og kvar høgd fyr seg i 6 vikur; eller skuletidi kann styttast av til 10 vikur fyr kvar høgd, naar baae høgderne fær skule kvar fyr seg. Er talet paa skuleborni 20 eller mindre, kann baae høgderne ha skule saman i heile den lovsette skuletidi. Er barnetalet i ein folkeskule 12 eller mindre, kann skuletidi verta avstytt til 9 vikur um aaret; det same kann dei gjera med ein smaaskuleklasse, der det ikkje er fleire enn 15 born, so framt skulekrinsen er skift i smaakrinsar fyr smaaskulen.

§ 6. Læreemni skal vera:

I smaaskulen:

Kristendomskunnskap, norsk, rekning, skriving og song. Dessutan munnleg fyrebuing i dei serskilde læreemni i storskulen.

I storskulen:

Dei læreemni, som dei hev i smaaskulen, og dessutan landkunne, soge, her medteke upplæring i den borgarlege samfundsskipnaden vaar, og naturkunne med grunndrag av helselæra og med upplæring um, korleis rusdrykkjerne verkar og kva faarar dei fører med seg.

Naar skulen er skift i klassar, skal dei dessutan gjeva upplæring i minst eitt av læreemni: handarbeid, teikning og lekamsøvingar; saman med lekamsøvingarne kann dei taka fyrebuings-øving i skjoting. Læreemni kann dei velja serskilt

29 juni. fyr gutar og gjentur. I uskift skule er dei ikkje nøydde til aa føra inn noko av desse læreemni. Men hev klassarne i storskulen minst kvar sine 15 skulevikur um aaret, skal gutarne faa upplæring i lekamsøving. Dessutan i læreemni teikning og handarbeid eller i eitt av dei, um skulestyret so fastset.

I storskulen kann dei nytta upp til 2 skuledagar um aaret til treplanting, naar skulestyret so fastset. Likeins kann dei i storskulen taka med upplæring i husleg økonomi, naar heradsstyret samtykkjer, og skuletidi i dei andre emni i klassen ikkje er under minstemaalet etter § 5.

Skulestyret kann lata skuleborn sleppa upplæring i sume emne, naar dei er tungnæme eller helseveike, so det er vandt fyr dei aa fylgja med i alle; likeins i andre serhøve. Dissentarborn skal vera fri upplæring i kristendomskunnskap, heilt eller i nokon mun, um foreldri so krev.

§ 7. Fyr born, som skulestyret ikkje synest godt kann gaa i den vanlege skulen, skipar det serskule, naar heradsstyret samtykkjer. Kostnaden med serskulen kann krevjast innatt hjaa forsytaranne, anten heilt eller i nokon mun.

§ 8. Heradsstyret kann fastsetja, at det skal vera ei friviljug upplæring i folkeskulen umfram den vanlege, men berre utanfyre den tidi, som er etla fyr den lovsette skulen, og skipa so, at den lovsette skulen ikkje tek skade. Denne frivil uge skulen kann ikkje vara lenger enn 6 skulevikur um aai yr kvar klasse. Læreemni skal vanleg vera dei same som i fo keskulen og andre, som høver saman med dei.

§ 9. Læretidi i ein framhaldsskule kann vara fraa 1 maanad til 6 maanader.

Fleire herad, som ligg upp til kvarandre, kann skipa framhaldsskule ihop etter avtale millom heradsstyri. Er det fleire framhaldsskular i eit herad, kann dei byggja upplæringi i den eine paa det grunnlaget, som er lagt i den andre, eller dei kann skipa ein slik skule med eit tvoaarigt skeid. Er det ikkje til skade fyr upplæringi, kann dei, umfram den faste skulelyden, taka upp skuleungdomar berre i sume emne.

Dei nærmare fyresegnerne um skuleskipnaden vert fastsette i ein serskild plan fyr skulen.

§ 10. Alle born, som bur i heradet, hev rett til aa gaa paa folkeskulen ifraa den fyrste upptakingstidi etter dei hev fyllt det 7de aaret og til dei hev naatt det maalet skulen set, men ikkje lenger enn til fyrste avgangstidi etter det fyllte 15de aaret; denne retten hev ikkje eit barn, som

a. hev ein aandeleg eller lekamleg brest, so det ikkje kann fylgja med paa skulen;

b. hev fengjande sjukdom eller anna lekamsvondt, som kann gjeva grunn til otte fyr skadeleg verknad paa dei andre skuleborni, eller 29 juni.
c. syner so laak aatferd, at det kann verka skadeleg paa dei andre skuleborni.

Upplæringi i folkeskulen er fri. Men dersom det er stiftingar, barnekoloniar eller barneheimar i eit herad og dei tek upp born fraa andre herad eller fraa byar, betalar rikskassa fyr kvart sovore barn, som gjeng i folkeskulen, eit aars tilskot, som svarar til dei skuleutgifterne, kvart folkeskulebarn kostar heradet i medeltal. Eit tilsvarande aarstilskot skal heimstadkommunen yta fyr born, som verjeraadet eller fatigstyret hev sett ut til fostring hjaa privatfolk i heradet, naar eit slikt barn gjeng i folkeskulen der.

§ 11. Eit barn kann ikkje verta uppteke eller uppflytt i ein høgre klasse, fyrr det i det store og heile hev naatt maalet fyr upplæringi i klassen nedanfyre.

§ 12. Dei nærmare fyresegnerne um skipnaden med folkeskularne i eit herad (§§ 5 og 8) vert inntekne i skuleplanen (§ 50); soleis fyresegner um:

a. Talet paa klassarne uppetter.
b. Upptaking, uppflytjing, um det skal vera aarsprøve og i so fall skipnaden med prøva.

Fyr dei, som byrjar skulen, skal det vanleg vera berre ei upptakingstid um aaret.

c. Læreemni i skulen og maalet fyr upplæringi i kvart av dei med læreplan og liste yver timetalet i kvart læreemne (timetalsliste).

Maalet fyr upplæringi i kristendomskunnskap er, at borni skal verta støde i kjennskapen til hovudinnhaldet i bibelsoga, til dei vigtigaste hende i kyrkjesoga og til den kristne barnelærdomen etter den evangelisk-lutherske truvedkjenning.

d. Orden og tugt i skulen, at skulen kvar dag skal byrja og enda med bøn og salmesong eller med berre bøn eller salmesong, korleis læretidi skal skiftast og um fristunderne millom skuletimarne. Etter 3 timar skule skal borni ha ei lengre fristund, som ikkje vert medrekna i skuletidi.
e. Um det skal vera avgangsprøve, og korleis ho daa skal vera.
f. Fyrerit fyr avgangsvitnemaalet fraa skulen.
g. Tilsynsnemderne etter § 53 og gjeremaali deira.

§ 13. Til kvar folkeskule skal dei vanleg byggja eller leiga serskilt husrom. Men i smaakrinsar (§ 3) og i folkeskulekrinsar, der det ikkje er fleire enn 20 skuleborn, kann dei

29 juni. halda skulen paa umgang hjaa folk i krinsen, dersom der er brukande rom aa faa.

Fyrr byggjeplan til nytt skulehus vert vedteken, skal helseraadet og yvertilsynet ha havt høve til aa segja si meining. Likeins skal helseraadet faa høve til aa segja si meining um dei andre romi, som skal nyttast til skulebruk. Til skule maa dei ikkje nytta noko rom eller hus, som helseraadet hev gjeve forbod imot aa bruka til skule.

So framt det i samhøve med lov um serskilde aatgjerder mot tæringssjukdomar fraa 8 mai 1900 § 11 vert gjevne aalgjeldande helsereglar fyr skular, og dei treng utfyllingsfyresegner fyr einskilde skular, er det skulestyret, som skal gjeva dei; men fyrst maa yvertilsynet og helseraadet faa høve til aa segja si meining.

Til aa ha stendigt tilsyn med helsehøvi i skulen skal skulestyret taka ein lækjar, so framt heradsstyret samtykkjer.

Alle skular skal vera budde med det innbuet og dei læretarvende, som trengst til sams bruk i skulen.

Andre bolken.

Um skulepligt fyr borni m. m.

§ 14. Eit barn, som gjeng i folkeskulen, maa ikkje vera burte, utan sjukdom eller anna godtakande forfall er til hinder, eller det hev fenge lov fraa skulen.

§ 15. Er eit barn burte fraa den upplæring, som er nemnd i § 5, og foreldri, husbonden eller andre, som er i staden fyr foreldre, ikkje gjev fullgode grunnar fyr det, kann dei leggjast i bot.

Er eit barn gong paa gong burte fraa den friviljuge skulen (§ 8) utan godtakande forfallsgrunn eller utan lov, kann dei negta det aa gaa paa denne skulen.

§ 16. Fabrikeigar eller annan arbeidsgjevar maa ikkje taka i arbeid noko barn i den alderen, daa barnet etter § 58 kann setjast i folkeskulen, fyrr han fær greide paa, um det gjeng paa folkeskulen; i so fall skal han krevja, at det legg fram vitnemaal um, kva skuletid det hev. Same slags vitnemaal skal han krevja av barnet sidan og, kvar gong nytt skuleaar tek til. Skulestyret syter fyre, at han fær dette vitnemaalet, naar han krev det.

Ein arbeidsgjevar maa ikkje lata eit slikt barn arbeida i skuletidi eller so nær innpaa skuletidi, at barnet ikkje i tide og høveleg utkvilt kann koma paa skulen, og han maa helder ikkje utanfyre skuletidi setja barnet i arbeid soleis, at det ikkje fær

fyrebu seg til skulen. Brot paa desse fyresegnerne vert straffa med bot. 29 juni.

§ 17. Held ikkje foreldri eller forsytaranne eit barn, som gjeng paa folkeskulen, med dei lære-, lese- og skrivebøkerne og andre slike skulesaker, som borni er tilsette aa ha, og aatvaring so ikkje hjelper, kann skulestyret kjøpa det, som vantar, paa deira kostnad.

Vert det upplyst, at fatigdom eller mislege høve hjaa forsytaren er skuld i, at eit barn ikkje kann gaa paa folkeskulen som det skal eller faa skikkelegt gagn av skulen, skal skulestyret gaa fram etter §§ 61 og 62.

Er det rimelegt, at born fraa heimar, som ligg avsides, lyt bu ute hjaa andre (§ 3), og forsytaranne ikkje utan stor ulempe kann bera kostnaden med det, skal dei faa den hjelpi dei treng av pengar, som heradsstyret løyver av heradskassa.

§ 18. Flytjer eit folkeskulebarn til ein annan skulekrins, skal læraren melda det til læraren i den nye krinsen. Flytjer barnet til ei onnor skulesokn, vert dette meldt til skulestyret der.

Tridje bolken.

Um lærarpostarne i folkeskulen.

§ 19. Upplæringi i folkeskulen skal leggjast til heile lærarpostar paa minst 24 skulevikur um aaret anten serskilt fyr den eine av skulehøgderne eller fyr baae.

Til upplæring, som dei ikkje kann leggja til nokon av dei heile lærarpostarne, kann dei taka hjelpelærarar (§ 30). I andre tilfelle kann dei skipa hjelpelærarpost, naar dei samstundes legg upplæring i framhaldsskulen til posten, og skuletidi i alt er minst 24 vikur.

I song, lekamsøvingar, husleg økonomi, teikning og handarbeid kann dei bruka timelærarar.

§ 20. Fyr kvart amt fastset amtstinget minsteløni til læraranne i heile lærarpostar. Minsteløni vert fastsett serskilt fyr lærarpostar i storskulen og fyr postar i smaaskulen, fyr dei fyrste ikkje under kr. 24,00 og fyr dei siste ikkje under kr. 19,00 fyr kvar skulevike (36 timar i storskulen og 30 timar i smaaskulen).

Likeins fastset amtstinget fire alderstillegg fyr kvart av desse tvo slag heile lærarpostar og fyr lærarpostar med ei skuletid paa minst 24 vikur um aaret (kvar vike 36 timar) i framhaldsskulen eller i framhaldsskulen og folkeskulen ihop (§ 19, 2dre leden); alderstilleggi fær læraren etter ei tenestetid paa 4, 8, 12 og 15 aar i heil lærarpost i folkeskulen paa landet eller

29 juni. i by eller i lærarpost i framhaldsskulen eller i framhaldsskulen og i folkeskulen ihop med ei skuletid paa minst 24 vikur um aaret.

Tenestetid i lærargjerning ved abnormskular, millomskular med eksamensrett, amts- og folkehøgskular eller andre ungdomsskular, eller skuleheimar, stiftingar og barnekoloniar eller barneheimar med ei skuletid paa minst 24 vikur um aaret vert rekna med i tidi fyr alderstilleggi, naar læraren gjeng yver til lærarpost i folkeskulen eller framhaldsskulen. Tenestetid i framhaldsskulepost, hjelpelærarpost eller i lærarpost ved amts- og folkehøgskule eller annan ungdomsskule eller ved skuleheimar, stiftingar og barnekoloniar eller barneheimar med færre skulevikur um aaret, vert rekna fyr ein tilsvarande lut av eit tenestaar.

Fyr postar i smaaskulen skal kvart alderstillegg ikkje vera under kr. 60,00 og ikkje yver kr. 100,00 og fyr dei andre postarne, som det er lagt alderstillegg aat, ikkje under kr. 100,00 og ikkje yver kr. 150,00. Alderstilleggi vert rekna fraa den 1ste januar eller 1ste juli næst etter dei 4, 8, 12 eller 15 tenestaari er fyllte.

Um desse ting skal amtsskulestyret faa meiningsutsegner fraa alle skulestyri og heradsstyri i amtet, og so, etter yvertilsynet er høyrt, gjenom amtmannen leggja saki fram fyr amtstinget. Yvertilsynet fær melding um det vedtaket amtstinget gjer. Synest yvertilsynet, at vedtaket ikkje er høvelegt, skal det leggja saki saman med ny meiningsutsegn fraa amtsskulestyret fram fyr amtstinget til endeleg avgjering i eit nytt møte.

Brigde i alderstilleggi eller dei fastsette minstelønerne maa gjerast paa same maaten som dei fyrste gongen vart fastsette.

§ 21. Naar ein lærar (eller lærarinne), som hev heil post og held skule baade i storskulen og i smaaskulen, hev minst 12 skulevikur i storskulen, fær han, jamvel fyr skuletidi i smaaskulen, vikeløn og alderstillegg som fyr storskulen fastsett, men so, at 36 timar i smaaskulen vert rekna fyr ei skulevike. Hev han mindre enn 12 skulevikur i storskulen, fær han vikeløn og alderstillegg etter det, som er fastsett fyr smaaskulen, berre at 30 timar i storskulen vert rekna fyr ei skulevike.

§ 22. Gjer skulestyret vedtak um, at ein lærar i medeltal skal lesa mindre enn 5 timar fyr dagen i smaaskulen og 6 timar i storskulen, skal han fyr kvar skuledag han paa denne maaten fær meir, faa eit tillegg paa $^{1}/_{14}$ eller $^{1}/_{18}$ part av vikeløni, alt etter som han hev løn etter reglarne fyr smaaskulen eller storskulen.

§ 23. Kyrkjesongarposten ved kvar soknekyrkje skal verta sambunden med ein av dei heile lærarpostarne i heradet,

etter kvart som dertil vert høve, so framt ikkje bispen med samtykkje fraa heradsstyret gjer anna vedtak. 29 juni.

Læraren fær kyrkjesongarinntekterne utan avdrag i lærarløni.

§ 24. I kvart herad skal dei halda minst ein av læraranne i heil post med husrom, høvelegt fyr ein mann med huslyd, og med so stor jordveg attaat, at det er raad aa føda minst 2 kyr og ha ein hage.

Er ein lærarpost sambunden med kyrkjesongarpost, er denne fyresegni fylgd, naar det anten er klokkargard i heradet eller klokkargard vert utlagd.

Kann ikkje læraren faa jordveg paa denne maaten, vert eit høvelegt jordstykkje avgjeve av bygselledigt beneficera gods eller av riksgods; kjøpesumen skal fastsetjast paa same maaten, som naar slike eigedomar vert selde under hand til leiglendingar. Kjøpesumen og dei jorddrott-rettarne, som hefter paa lærarjordi, skal heradskassa svara.

Skulde det ikkje vera raad paa denne maaten helder aa faa den jordi, som trengst, kjøper dei eit høvelegt jordstykkje av anna jordgods eller leiger det; aarsleiga skal heradskassa svara.

Heradet kostar upp turvande uthus og gjerde paa lærarjordi eller paa klokkargard, som er i staden fyr lærarjord. Det kann leggjast paa læraren aa halda gjerdi og uthusi ved like.

Dersom det i noko herad vert uhøveleg dyrt aa fylgja fyresegni ovanfyre, kann Kongen etter søknad fraa heradsstyret gjera undantak fraa henne, naar læraren i ein av dei heile postarne fær eit tilsvarande vederlag av heradet.

Vil eit herad leggja ut jordveg til fleire lærarar, skal det faa avgjeve prestegardsjord og faa kjøpt bygselledigt beneficera gods eller riksgods, so som tridje leden i denne paragrafen segjer.

Den løni, som er fastsett fyr ein lærarpost, maa aldri verta avknappa, um jordveg og husrom eller anten jordveg eller husrom er eller vert gjevne til læraren.

Denne fyresegni skal ikkje vera til hinder fyre, at heradet tingar seg eit fast aarlegt, etter tilhøvi billegt vederlag fyr bruket av skulejord, som er eller vert lagd til lærarpost umfram den, som heradet skal leggja ut etter 1ste leden i denne paragrafen. Men paa friviljug skulejord, som er utlagd fyrr denne lovi tek til aa gjelda, maa det ikkje leggjast avgift, utan kyrkje- og skuledepartementet samtykkjer. Paa skulejord, som heretter av fri vilje vert utlagd med tilskot fraa amtsskulekassa, er det ikkje høve aa leggja avgift, utan amtstinget so fastset; det fastset òg i so fall, kor stor avgifti skal vera. Ho maa ikkje

29 juni. vera større enn 4 % av den sumen, som heradet eller krinsen av eigne pengar hev lagt ut fyr eigedomen med turvande uthus og gjerde.

§ 25. Lønsvilkaari fyr hjelpelærarar, timelærarar og varalærarar er det heradsstyret som fastset.

§ 26. Til lærar i folkeskulen maa ingen verta utnemnd, minder han talar landsens maal og fyller kravi i bokstav a—d i § 92 i grunnlovi.

Ingen kann verta utnemnd til lærar i heil post eller til hjelpelærar, utan han høyrer til rikskyrkja.

Ingen kann verta fast utnemnd til lærar i folkeskulen, fyrr han hev fyllt det 20de aaret.

Til fast utnemning krevst dessutan:

a. i heil lærarpost i smaaskulen:

Vitnemaal um, at søkjaren hev teke ei teoretisk og praktisk prøve, som er fastsett i lov.

Eit slikt vitnemaal gjev òg høve til fast utnemning i heil lærarpost, der læraren skular i nokre læreemne i storskulen i kortare tid enn 12 skulevikur um aaret (§ 21);

b. i heil lærarpost i storskulen:

Vitnemaal um, at søkjaren hev teke:

1. ei avgangsprøve, som er fastsett i lov, fraa ein lærarskule, eller ei tilsvarande prøve eller
2. den prøva, som gjev tilgjengje til universitetet, saman med den eller dei tilleggsprøvurne, som vert fastsette i lov.

Den som hev teke ei av desse prøvurne, kann faa fast utnemning i alle heile lærarpostar i folkeskulen.

Den som ved den offentlege lærarprøva legg fram fullnøgjande vitnemaal um, at han hev vore i læraryrkje ved offentleg eller privat skule noko lengje, kann verta friteken fyr den praktiske luten av dei prøvurne, som er nemnde under a og b ovanfyre.

Til styrar eller inspektør bør dei helst taka søkjarar, som hev gjort teneste i folkeskulen eller havt eit yrkje, som stend folkeskulen nær.

§ 27. Brigde i vedtak, som er gjorde i samhøve med fyresegnerne i denne bolken, gjeld ikkje til skade fyr lærarar, som alt er utnemnde.

Fjorde bolken.

Um lærar-utnemningi og rettsstoda til læraranne.

§ 28. Skulestyret lyser ut ledige lærarpostar i folkeskulen og segjer fraa um vilkaari fyr posten og um søkjings-

tidi; kann berre menn eller berre kvinnur søkja posten, skal dette 29 juni.
òg nemnast i lysingi.

I kunngjeringi maa ikkje skulestyret krevja, at søkjaranne skal gjeva upplysning um stoda si til dei politiske eller kulturelle stridsspursmaali, som er uppe i tidi.

Undantak fraa fyresegnerne i fyrste leden kann skulestyret gjera fyr hjelpelærarpostar, naar ikkje læraren skal ha heile skulen i ein krins eller klasse; likeins fyr timelærarpostar og ved innsetjing av varalærarar eller andre millombilslærarar.

§ 29. Naar skulestyret er høyrt, kann heradsstyret segja fyre, at det i nokre av dei heile lærarpostarne vert utnemnt lærarar med uppsegjing paa 3 maanader; talet paa desse postarne kann vera upp til tridjeparten av alle dei heile postarne med storskuleløn og upp til halvparten av postarne med smaaskuleløn (§ 21).

I dei andre heile postarne skal det vera fast utnemning.

I ein post, som er etla til lærar med fast utnemning, kann ein lærar, som ikkje fyrr hev vore utnemnd i heil lærarpost i folkeskulen, takast paa prøve i samhøve med fyresegnerne i § 30, men ikkje fyr ei lengre tid enn 1 aar.

Vert det tvilsmaal, fyrr prøvetidi er ute, um læraren skal halda ved, skal det òg avgjerast etter § 30. Elles vert utnemningi endeleg.

§ 30. Det er skulestyret, som nemner ut læraranne i alle postar.

Naar det gjeld ein heil lærarpost, skal skulestyret gjeva tilsynsnemdi i krinsen eller krinsarne høve til aa segja si meining um søkjaranne. Fyrr det so gjev utnemningsbrev til nokon, skal det leggja fram fyr yvertilsynet vedtaket sitt um, kven som skal faa posten. Vil yvertilsynet daa helder ha ein annan av søkjaranne, og skulestyret held paa sitt vedtak, kann yvertilsynet leggja saki fram fyr heradsstyret; er dette einigt med yvertilsynet, skal skulestyret nemna ut den, yvertilsynet held paa.

Paa same maaten som naar det gjeld heile lærarpostar, set skulestyret inn hjelpelærarar, so framt dei skal ha all skule i ein krins eller klasse i folkeskulen.

Naar det gjeld dei andre lærarpostarne, skal yvertilsynet faa melding um utnemningi.

§ 31. Er kyrkjesongarpost sambunden med ein heil lærarpost, gjev bispen læraren utnemning til kyrkjesongar.

§ 32. Hev ein post vore utlyst etter § 28, og ingen brukande søkjar melder seg, skal skulestyret segja fraa til

29 juni. yvertilsynet um, korleis det tenkjer aa faa posten styrd millombils.

§ 33. Læraranne skal ikkje berre i det dei lærer ifraa seg, som skal vera i samhøve med læreplanen og dei innførde lærebøkerne, men jamvel naar det gjeld aa føra igjenom fyresegnerne i skulen um orden og tugt gjera sitt til, at skuleborni vert uppseda som kristne og borgarar i det norske statssamfundet.

Dei er skyldige aa gjera sitt beste, so borni jamt søkjer skulen, og dessutan gjeva agt paa aatferdi deira utanfyre skulen.

Naar skulestyret so krev, skal læraranne,

a. taka timar i den skulen, som er nemnd i §§ 7 og 8, i dei læreemni, som høyrer folkeskulen til;
b. hjelpa til med dei prøvurne, som etter § 57 vert haldne fyr born, som fær upplæring utanfyre folkeskulen, og med dei yverhøyringarne, som vert haldne etter krav fraa yvertilsynet (§ 67).

Dei skal elles òg retta seg etter dei fyresegnerne, som i samhøve med denne lovi er inntekne i skuleplanen eller som skulestyret gjev i ei fyresegjing fyr skulen i det heile eller eit vedtak fyr eit serskilt høve.

§ 34. Lærarar, som ikkje er fast utnemnde, kann skulestyret segja upp med eit varsel paa 3 maanader, um inkje anna er sagt ved utnemningi. Men yvertilsynet skal faa høve til aa segja si meining, fyrr endelegt vedtak vert gjort.

Syner fast utnemnde lærarar dugløyse, eller misfer dei seg i teneste eller liv, eller skulde høvi deira elles gjera dei uskikka til aa røkta lærargjerningi forsvarleg, kann skulestyret gjeva dei avskil, naar yvertilsynet er einigt i det; men fyrst maa læraren sjølv og tilsynsnemdi ha fenge høve til aa gjeva utsegn i saki.

Ein lærar, som er skuldig i grov misferd, kann skulestyret straks setja ut av skulearbeidet, til dess det kann gjeva honom avskil eller faa dom i saki. Læraren fær si fulle løn, til det fell endeleg dom eller til han fær avskil.

§ 35. Ein lærar er bunden til ei uppsegjingstid paa 2 maanader.

§ 36. Ein lærar kann krevja aa faa den upptente vikeløni ved utgangen av kvar maanad. Upptent alderstillegg fær han kvart halvaar ved utgangen av juni og december.

§ 37. Etter innkalling fraa skulestyret skal alle læraranne i heradet ha sammøte med skulestyret tvo gonger um aaret til raadleggjing um arbeidet i skulen, tilstandet der, og um raadgjerder til aa fremja fyremaalet med skulen. Er møtet ved ein skule, kann dei halda upplæringsprøvur, so dei, som er til stades, fær høyra paa.

Yvertilsynet fær i tide melding um, kva tid slike møte skal haldast. Den tidi, som gjeng med til møti, vert fraarekna i skuletidi til læraranne, utan fraadrag i løni. 29 juni.

Femte bolken.

Um utgifterne til folkeskulen.

§ 38. I tilskot til løni aat folkeskulelæraranne fær heradi ved utgangen av kvart halvaar ein sum av rikskassa; tilskotet svarar til 45 hundradpartar av løni fyr skule, som er halden etter §§ 5 og 8. Fyr herad med liti raad vert rikstilskotet auka med upp til 15 hundradpartar. Men det vert ikkje i noko høve fastsett etter ei høgre vikeløn enn kr. 24,00 i storskulen og kr. 19,00 i smaaskulen. I Finnmark amt kann tilskotet reknast etter ei vikeløn paa upp til kr. 28,00 i storskulen og kr. 22,00 i smaaskulen.

Vedkomande departement avgjer, naar det fyrst hev fenge utsegner fraa amtstingi, kva herad det er, som skal faa auka rikstilskot og kor stort det skal vera fyr kvart einskilt herad.

Skulde utrekningsreglarne fyr statstilskotet etter denne lovi, naar dei vert nytta paa lærarpostarne i eit herad ved utgangen av 1909, føra til, at heradet fær mindre utlegg til lærarløn enn det hadde i 1909 etter løningsmaalet ved utgangen av det aaret, skal den luten av rikstilskotet, som svarar til utgiftminken fyr heradet, berre verta utbetala, i fall og so langt han gjeng til lønauke fyr læraranne i heradet til kvar tid eller til auka skuletid.

Dei lovsette alderstilleggi (§ 20) vert utreidde av amtsskulekassa.

Hev eit herad framhaldsskular fær det tilskot til dei av amtsskulekassa etter fyresegnerne i § 46.

Det som trengst til utgifterne med folkeskulen og framhaldsskulen umfram desse tilskoti og dei inntekterne, som elles maatte vera tillagde folkeskulen i heradet, skal heradskassa svara etter løyving av heradsstyret, um inkje anna vert fastsett i samhøve med denne lovi.

§ 39. Heradsstyret kann fastsetja, at skulekrinsen heilt eller i nokon mun skal bera kostnaden med aa byggja, halda ved like eller leiga skulehus, naar krinsen er einig i det. Men fyrst bør yvertilsynet vera høyrt um saki.

Utgifterne med uppvarming, ljos og reinhald, med aa føra skuleinnbuet fraa ein skulestad til ein annan og med reis, som læraranne maa gjera der det trengst, skal krinsen svara, um heradsstyret inkje anna fastset.

29 juni. § 40. Dei utreidslurne, som vert lagde paa ein skulekrins etter denne lovi, skal liknast ut paa dei skattepligtige i krinsen etter likningsreglarne i heradet.

Fell tyngslurne ujamt paa krinsarne i eit herad, skal heradsstyret jamna ut mishøvet, so godt raad er, ved skattelikningi eller med tilskot fraa heradskassa.

§ 41. Der det er umgangsskule, er dei som hev høvelege rom paa gardarne sine skyldige aa taka mot skulen, etter som skulestyret skifter honom ut millom dei, kvar upp til tri vikur um aaret og minst ei vike um gongen, mot det vederlaget som er vanlegt i heradet fyr leige av skulerom, eller som heradsstyret fastset.

Trur nokon, at han lid urett med den skipnaden, skulestyret soleis hev fastsett, kann han anka saki inn fyr heradsstyret til avgjering.

Dersom nokon utan skilleg grunn ikkje vil taka paa seg skulehaldet etter tur, skal han straffast med bot, og skulerom skal dei utan drygjing leiga paa heradskassa sin kostnad mot tilbakebetaling fraa den skulehaldspligtige.

§ 42. Hev eit verk, eit bruk, ein fabrik eller ei onnor slik verksemd til vanlegt 30 arbeidarar eller fleire i stendigt arbeid ved sjølve verket, eller hev fleire mindre verk eller bruk, som ligg innmed kvarandre, til saman so mange arbeidsfolk, kann heradsstyret med samtykkje fraa eigaren eller eigaranne fastsetja, at eigaren eller eigaranne skal kosta skulen til borni aat foreldre, som høyrer til verket, etter talet paa arbeidsfolki sine. Naar denne skipnaden er vedteken, skal han vara ved, so lengje det er minst 20 arbeidarar. Naar eit slikt verk kostar skulen, er eigaren og tenestemennerne og arbeidaranne ved verket fri so mykje av heradsskatten, som kjem utgifterne til folkeskulen ved; fyr eigaren gjeld denne fritakingi berre fyr sjølve verket og dei eigedomarne, som vert nytta i verksemdi.

Naar det fell lagleg og ikkje er til hinder fyr upplæringi, hev born av foreldre, som ikkje høyrer til verket, rett til aa gaa paa verks- eller bruksskulen, so framt denne skulen fyr kvart av desse borni fær eit so stort aarlegt tilskot av heradskassa, som svarar til skuleutgifterne i medeltal fyr kvart barn i folkeskulen ved verket.

Naar ein verks- eller bruksskule ikkje hev vore driven paa eit aar, gjeng skulen med alt, som høyrer til, inn under det vanlege skulestellet i heradet, berre at den skyldnaden, eit bergverk hev til skulestellet, held ved i fem aar etter bergverket er nedlagt.

§ 43. Er ein skulekrins etter § 4 i lov fraa 14de juli 1827 eit skuledistrikt fyr seg sjølv, skilt fraa resten av heradet, skal krinsen jamvel svara dei folkeskuleutgifterne, som elles heradet

bèr, og krinsen skal daa vera fri so mykje av heradsskatten, 29 juni.
som kjem utgifterne til folkeskulen ved.

§ 44. Bruks- og distriktsskularne etter §§ 42 og 43 er jamstellte med heradsfolkeskularne, baade naar det gjeld retten til aa faa tilskot fraa amtskulekassa og rikskassa, og i alle andre stykkje.

§ 45. Kvart amt skal ha ei amtsskulekasse, som er skipa med rikstilskot soleis:

Naar eit amtsting løyver ein sum til amtsskulekassa, som svarar til minst 8 øyre fyr kvar innbyggjar i landsbygderne i amtet etter siste folketeljing, skal amtsskulekassa ha rett til aa faa av rikspengar tri gonger og i amti Trums og Finnmark fire gonger so mykje som den løyvde sumen, so framt han ikkje svarar til meir enn 15 øyre fyr kvar innbyggjar. Løyver amtstinget ein større sum, skal amtsskulekassa dessutan faa av rikspengar tvo gonger og i amti Trums og Finnmarki tri gonger so mykje, dersom stortinget hev løyvt det, som daa trengst.

Dessutan skal amtsskulekassa faa tilskot av rikspengar til utgifterne med 3dje og 4de alderstillegg etter 12 og 15 aars teneste (§ 20); dette tilskotet skal vera kr. 60,00 fyr kvart av desse alderstilleggi i smaaskulen og kr. 100,00 i storskulen og framhaldsskulen.

§ 46. Etter løyving fraa amtstinget svarar amtsskulekassa:

a. Alderstilleggi etter § 20.
b. Utgifterne med amtsskulestyret, her medrekna løn til amtsinspektør, naar det vert vedteke aa setja inn ein inspektør fyr folkeskulen i amtet.
c. Tilskot til byggjing av skulehus (med eller utan husrom til læraren) og til jordveg aat læraren eller til vederlag aat læraren, naar der ikkje er lærarjord, likeins til kjøp og upparbeiding av skulehagar.
d. Tilskot til læretarvende og innbu i skularne (§ 13) og til boksamlingar aat læraranne.
e. Tilskot til utgifterne med folkeskulen i herad, der busetnaden gjer utgifterne til folkeskulen urimeleg store, og der bereevna er liti.
f. Tilskot til vikarkassur og til utgifterne med vikarløn i sjukdomsforfall, som varer noko lengje.
g. Tilskot til framhaldsskular.

Eit herad hev rett til aa faa tri fjordepartar av utgifterne (skulerom og innbu ikkje medrekna) til ein eller fleire framhaldsskular med ei skuletid paa upp til 4 maanader til saman.

h. Tilskot til arbeidsskular.

Amtmannen skriv ut alle tilvisingar paa amtsskulekassa.

29 juni. Rekneskapen vert førd, ettersedd og godkjend etter reglarne fyr dei andre kassurne, som høyrer amtet til.

Sette bolken.

Um skulestyret og tilsynet med folkeskulen.

§ 47. I kvart herad skal det vera eit skulestyre, som er samansett av:

a. Soknepresten eller den residerande kapellanen, etter som bispen fastset.
b. Ordføraren i formannskapet.
c. I herad, der det er 15 eller fleire heile lærarpostar ved folkeskulen og av dei minst 5 lærarinnepostar, ein lærar og ei lærarinne i heil post; i herad, der det er mindre enn 15 heile lærarpostar, ein lærar eller lærarinne i heil post. Der det skal veljast ein lærar og ei lærarinne, held læraranne og lærarinnurne valet i serskilde møte, i dei andre heradi i sammøte. Valet gjeld fyr 2 aar. Formannen i skulestyret styrer møti.
d. Lemer, som heradstyret vèl fyr 3 aar um gongen; heradstyret fastset sjølv talet paa dei. Ved dei tvo fyrste vali etter denne lovi gjeng det ut ein tridjepart av desse millom dei, som hev gjort teneste lengst, um turvande etter lutkasting. Læt ikkje talet seg skifta med 3, skal brøkken reknast fyr ein heil. Sidan gjeng ut kvart aar dei, som hev gjort teneste lengst. Dei, som skal gaa inn i skulestyret samstundes med, at eit nytt heradstyre tek til, skal det nye heradsstyret velja. Dette valet kann dei halda i same møtet, der dei vèl ordførar og varaordførar. Den som hev gjort teneste i 3 aar, kann segja fraa seg val fyr dei 3 næste aari.
e. Eigaren til verk eller bruk, som kostar serskild folkeskule (§ 42), naar saker er fyre, som kjem denne skulen ved. Er det fleire eigarar, møter ein av dei etter avtale.
f. Styraren fyr den høgre aalmennskulen i heradet, dersom skulestyret i samhøve med § 48 hev teke paa seg styret og tilsynet med den.

Fyr kvar av dei skulestyremennerne, som er nemnde under bokstav c. og d., vèl dei paa same maate ein varamann.

Skulestyret vèl seg imillom formann og varaformann, fyr eit aar um gongen.

§ 48. Skulestyret skal gjeva agt paa alt, som kann fremja skulen etter denne lovi.

Det skal styra folkeskularne og framhaldsskularne i heradet i samhøve med fyresegnerne i denne lovi og med dei vedtaki, som heradsstyret gjer etter lovi.

I samhøve med fyresegnerne i næste bolken skal skule- 29 juni.
styret ha tilsyn med den upplæringi, dei borni fær, som ikkje gjeng paa folkeskulen.

Naar heradsstyret so krev, skal skulestyret taka paa seg styret og tilsynet med alle heradsskular fyr aalmenndaning.

§ 49. Skulestyret held møte etter innkalling fraa formannen. Til rettsgildt vedtak maa yver helvti av skulestyret vera til stades. Vedtaki vert gjorde med røystefleirtal. Millom like røystetal skil formannen.

Hev formannen og varaformannen forfall, vèl styret seg imillom ein annan til aa styra møtet. Det som er fyre vert innført i ei møtebok, som ordføraren i formannskapet hev godkjent.

§ 50. Skulestyret fastset skuleplanarne med læreplan og timetalsliste etter §§ 9 og 12.

Fyrr nokon av desse planarne vert sette i verk, skal yvertilsynet ha havt høve til aa segja si meining um dei.

Avskrifter av alle planarne skal sendast til yvertilsynet, amtsskulestyret og formannskapet.

Skulestyret skal i tide, fyrr skuleaaret tek til, kunngjera paa den maaten, som skuleplanen fastset, naar og kvar skulen skal haldast i kvar krins.

§ 51. Kvart aar, til den tid som heradsstyret set, skal skulestyret koma med yverslag yver, kor mange pengar det venteleg trengst til utgifterne med folkeskulen og framhaldsskulen aaret etter.

§ 52. Kvar prest i prestegjeldet hev rett til aa halda tilsyn med upplæringi i kristendomskunnskap i folkeskulen.

§ 53. Fyr kvar skulekrins skal skulestyret skipa ei tilsynsnemd, som er samansett av:

a. Ein av dei valde skulestyremennerne; han skal vera formann i tilsynsnemdi.
b. Tri mann, som vert valde paa krinsmøte fyr eit aar.

Denne nemdi skal halda stendigt tilsyn med skulen og gjeva dei utsegnerne og upplysningarne, som skulestyret krev eller som ho sjølv finn grunn til. Nemdi skal arbeida fyr god skulesøkjing og orden i skulen og hjelpa til med aa faa skulehaldet høveleg skipa, serleg der dei hev umgangsskule.

Med samtykkje fraa heradsstyret kann tilsynsnemdi dessutan faa noko av den magti skulestyret hev til aa raa yver skulekassemidelen.

Det som er fyre i tilsynsnemdi vert innført i ei møtebok, som formannen i skulestyret hev godkjent.

Nemdi er ikkje avgjerdsfør, utan formannen og minst tvo

29 juni. av dei valde nemdarmennerne er med paa møtet. Millom like røystetal skil formannen.

§ 54. Utsegner eller vedtak fraa ein skulekrins i skulesaker maa vera gjorde i krinsmøte; elles er dei ugilde.

Formannen i tilsynsnemdi styrer krinsmøti; han kallar saman møte, naar han finn det tenlegt, eller naar skulestyret eller minst 5 av husfedrarne i skulekrinsen krev det. I innkallingi, som han gjev paa den maaten skuleplanen fastset, nemner han fyrehavingsemni.

Rett til aa vera med paa krinsmøte hev alle dei, som bur i krinsen, menn og kvinnur, naar dei er 25 aar gamle og anten

1. hev kommunal røysterett eller
2. er skattepligtige eller
3. er far, mor eller forsytar til eit barn i folkeskulen.

Men berre dei, som er nemnde under 1 og 2, er med, naar saker er fyre, som fører med seg krinsutgifter.

Sammøte fyr fleire krinsar kann formennerne i tilsynsnemderne kalla saman etter avtale seg imillom, naar dei vil ha saker fyre, som er sams fyr krinsarne. Formannen i tilsynsnemdi i den skulekrinsen, der dei held sammøtet, styrer det.

Krinsmøtet gjer vedtaki sine med røystefleirtal, naar inkje anna er sagt i denne lovi; vedtaki vert innførde i møteboki til tilsynsnemdi. Millom like røystetal skil formannen.

Eit krinsmøte-vedtak kann skulestyret eller minst fjordeparten av dei innbyggjaranne i krinsen, som hev røysterett i saki, innan 4 vikur krevja framlagt i nytt krinsmøte til endeleg fyrehaving.

Dei som sit i skulestyret og likeins prestarne fyr kyrkjelyden hev rett til aa vera med i raadleggjingarne i alle krinsmøti, men utan røysterett.

§ 55. Um so vert kravt, skal skulestyret kvart aar senda yvertilsynet ei fraasegn i fyresagd form um tilstandet med skulestellet.

Sjuande bolken.

Um tilsynet med den upplæringi, som born utanfyre folkeskulen fær.

§ 56. Fyr kvar skulekrins skal dei kvart aar, til den tidi og paa den maaten skulestyret fastset, skriva upp paa ei liste alle borni millom sju og femtan aar og setja til fyr kvart barn, um det fær eller hev fenge upplæring, og daa kva slag, privat eller offentleg.

§ 57. Skulestyret skal krevja turvande upplysningar um, kva upplæring dei borni fær, som ikkje gjeng paa folke-

skulen, og er ho ikkje god nok, skal det venda seg til for- 29 juni.
eldri til borni eller andre fyresette um det. Trur skulestyret, at det ikkje daa helder hev god nok trygd fyre, at borni fær forsvarleg upplæring, hev det rett til aa kalla inn born millom 8 og 15 aar til ei prøve, som folkeskulelæraranne held; naar foreldri so krev, skal den, som hev stae fyr upplæringi, faa halda prøva.

Prøve kann ikkje krevjast i song, teikning, lekamsøvingar og handarbeid.

§ 58. Born millom 8 og 15 aar, som ikkje er utestengde fraa upptaking i folkeskulen etter § 10, skal skulestyret visa til folkeskulen, so lengje det ingi visse er fyre, at borni fær annan skule, som etter det skulestyret skynar kann føra dei fram til maalet fyr folkeskuleupplæringi, fyrr dei vert 15 aar.

Folkeskuleborn, som fyller 15 aar i skuleaaret, men som ikkje endaa hev naatt upplæringsmaalet, kann skulestyret gjeva paabod um aa halda fram med skulegonga, til skuleaaret er ute.

Meinkar nokon vedkomande skulestyret i aa faa greide paa, korleis den skulen er, som eit barn utanfyre folkeskulen fær, skal skulestyret visa barnet til folkeskulen.

Synest skulestyret, at born millom dei, som her er nemnde, ikkje godt kann vera med i den vanlege upplæringi i folkeskulen, skal det visa dei til serskulen etter § 7.

§ 59. Naar skulestyret hev sagt fraa til foreldre eller fyresette, at eit barn skal gaa paa folkeskulen, hev dei same andsvaret, um barnet vert burte, som naar folkeskuleborni forsømer skulen (§ 15).

§ 60. Trur skulestyret, at eit barn, som er utestengt fraa folkeskulen etter § 10, vert vanseda, kann det gjeva foreldri eller forsytaranne paabod um aa lata det faa so mykje upplæring i den kristne barnelærdomen og i so mange av dei lovsette læreemni etter § 6, som etter høvet synest rimeleg. Fylgjer dei ikkje paabodet, kann skulestyret skipa til upplæring og leggja kostnaden paa vedkomande.

Foreldre, husbond eller andre, som er i staden fyr foreldre, fær andsvar etter § 15, dersom borni utan godtakande grunn er burte fraa den upplæringi, som er skipa etter fyrste leden i denne paragrafen.

Hindrar fabrikeigar eller arbeidsgjevar upplæringi paa den maaten, som er nemnd i § 16, vert han straffa med bot.

§ 61. Vert det upplyst, at fatigdom er til hinder, so foreldre eller dei, som er i staden fyr foreldre, ikkje kann senda eit barn i folkeskulen eller lata barnet faa den upplæringi, som er skipa etter fyrre paragrafen, eller dei lære-

29 juni. tarvende, som er nemnde i § 17, og skulestyret helder ikkje raar fyr pengar til dette bruket, kann det venda seg til fatigstyret, som daa skal hjelpa vedkomande, um turvande er.

Denne hjelpi vert ikkje rekna fyr fatighjelp.

§ 62. Er foreldri eller andre, som hev eit barn til fostring, so likesæle, uvyrdne eller lastefulle, eller hev barnet det soleis, at det vert vanseda eller utskjemt, eller er det grunn til aa ottast, at barnet kann verta det, kann skulestyret krevja, at fatigstyret skal faa barnet burtsett hjaa folk, som samvitsfullt syter fyr uppseding og upplæring i samhøve med skulelovi der.

Utgifterne hermed kann krevjast innatt i fatigkassa etter fyresegnerne fyr vanleg fatighjelp.

§ 63. Den som vil taka paa seg aa styra privat skule fyr aalmenndaning fyr born under 15 aar, skal senda melding um det til skulestyret i heradet; elles vert han straffa med bot.

§ 64. Styraren fyr privat skule fyr aalmenndaning fyr born under 15 aar er skyldig aa gjeva alle dei upplysningarne um skulen sin, som skulestyret i heradet krev, innan den tid som vert sett.

Gjer han ikkje det, kann han straffast med bot.

Aattande bolken.

Um yvertilsynet.

§ 65. Dei skuledirektørarne, som no er utnemnde, skal vera yvertilsyn kvar i sin embættskrins og sjaa til, at fyresegnerne i denne lovi vert fylgde.

Til konstitution i desse postarne bør det helst takast søkjarar, som hev gjort teneste i folkeskulen eller havt eit yrkje, som stend folkeskulen nær.

Korleis yvertilsynet med folkeskulen skal vera, etter kvart som dei gjeng ifraa dei skuledirektørarne som no er utnemnde, fastset Kongen med samtykkje fraa Stortinget.

Bispen og prosten er med i yvertilsynet med upplæringi i kristendomskunnskap.

Dette tilsynet skal dei gjera i skuletidi og ved skuleprøvurne; læraranne og borni skal heretter vera fritekne fyr aa møta til visitas i kyrkjurne.

§ 66. Skuledirektøren skal reisa i embættskrinsen sin og vitja skularne, so han vert kjend med, korleis det er med skulestellet og korleis arbeidet i folkeskulen vert gjort, og han skal hjelpa skulestyret og læraranne med raad og rettleiding.

Naar han hev fyre seg ei sak som kjem upplæringi i kristendomskunnskap ved, skal han gjeva bispen høve til aa segja si meining, fyrr han gjer seg ferdig med saki. 29 juni.

Elles skal skuledirektøren gjera alt det arbeidet, som lov eller ei styremagt yver honom legg paa honom i skulestellet si teneste.

Bispen og skuledirektøren hev rett til aa vera med i alle raadleggjingarne um skulesaker i skulestyre, krinsmøte og heradsstyre, men utan røysterett.

Skuledirektøren hev dessutan paa same maaten rett til aa vera med i raadleggjingarne i amtstinget og amtsskulestyret.

§ 67. Yvertilsynet kann krevja, at skulestyret skal kalla inn folkeskuleborni til yverhøyring; det same gjeld òg andre born millom 8 og 15 aar, naar skulestyret hev vendt seg eller teke ved aa venda seg til foreldri eller andre fyresette um den upplæringi, borni fær (§ 57).

§ 68. Yvertilsynet i folkeskulen skal taka paa seg yvertilsynet med alle heradsskular fyr aalmenndaning, dersom so vert fastsett i vedkomande skuleplan.

§ 69. Fyr kvart amt skal det vera eit amtsskulestyre paa 3 mann, som amtstinget vèl. Valet gjeld fyr 4 aar, soleis at det gjeng ut til skiftes 2 og 1 annakvart aar, fyrste gongen 2 etter lutkasting.

Ved kvart val kaarar amtstinget dessutan 2 varamenn. Ingen er skyldig aa taka mot nytt val, fyrr det hev gjenge like lang tid som den, han hev gjort teneste.

Amtsskulestyret vèl sjølv formann og varaformann, fyr eit aar um gongen.

Dei som sit i amtsskulestyret skal ha same skyss- og kostpengar som amtstingmennerne.

§ 70. Amtsskulestyret skal syta fyre alle skuleærend, som er nemnde i denne lovi, naar dei er sams fyr amtet. Serleg skal det kvart aar, innan den tidi som amtmannen set, gjera framlegg til inntekter og utgifter fyr amtsskulekassa. Um den ting skal det fyrst krevja utsegner fraa dei einskilde herad og so faa ei fyrebilsutsegn um dei fraa yvertilsynet. Amsskulestyret skal i god tid gjeva yvertilsynet melding um det møtet, der framlegget skal gjerast.

Amtsskulestyret skal gjera seg kjend med folkeskulen og framhaldsskulen i amtet, so det kann røkta umbodet sitt forsvarleg. Til hjelp ved tilsynet med folkeskulen skal det setja inn ein amtsinspektør, um pengar er løyvde til ein slik post, og det gjev daa fyresegner um arbeidet hans. Vert amtsinspektøren fyresagd aa gjeva fraasegn um arbeidet sitt, skal amtsskulestyret senda yvertilsynet ei avskrift av fraasegni.

29 juni. § 71. Yvertilsynet skal kvart aar senda kyrkje- og skuledepartementet ei fraasegn um, korleis det stend til med skulestellet i embættskrinsen.

Niande bolken.

Ymse fyresegner.

§ 72. Lærebøkerne i kristendomskunnskap maa Kongen godkjenna. Kyrkje- og skuledepartementet godkjenner lærebøkerne i dei andre læreemni. Andre lærebøker enn dei, som soleis er godkjende, maa ikkje brukast.

Naar skulestyret hev gjort vedtak um aa føra inn ei lærebok, skal yvertilsynet faa høve til aa segja si meining um saki, fyrr vedtaket vert sett i verk.

§ 73. Upplæringi skal vera paa det norske maalet. Skulestyret avgjer, um lese- og lærebøkerne i skulen skal vera skrivne paa landsmaal eller i det vanlege bokmaalet, og kva fyr eit av desse maali borni til vanlegt skal nytta til skriftlege arbeid. Men borni skal læra aa lesa baae maali. Fyrr skulestyret gjer sitt vedtak, skal det faa utsegn fraa yvertilsynet og so fraa krinsen.

Paa dei staderne i Trums bispedøme, der det er fleire maal, kann kyrkje- og skuledepartementet fastsetja, at borni skal læra aa lesa berre eitt av dei nemnde maali, naar skulestyret gjer framlegg um det og yvertilsynet hev havt høve til aa segja si meining; paa same maaten kann departementet fastsetja, at dei der kann nytta finsk og kvænsk til hjelpemaal i skulen og bruka lese- og lærebøker med finsk eller kvænsk tekst jamsides med den norske.

§ 74. Dersom skulestyret gjev løyve til lekamleg refsing i dei fyresegnerne um orden og tugt, som det fastset fyr folkeskularne i heradet, maa likevel ingen gjeva slik refsing, minder nokon, som er med i tilsynsnemdi, eller ein medlærar fyrst er teken paa raad og er til stades, medan refsingi stend paa.

Fyrr skulestyret gjer vedtak um dette, skal det faa utsegn fraa krinsen. Skulestyret skal fylgja utsegni, naar ho er vedteki med eit fleirtal paa tvo tridjepartar av dei, som møtte.

Lekamleg refsing maa ikkje gjevast gjentur yver 10 aar.

§ 75. Spursmaal um aa skilja fraa folkeskulen jordveg eller hus, som er lagde til skulen, vert fyrehavde etter § 39 i lov um formannskap paa landet fraa 14de januar 1837.

§ 76. Heradsstyret avgjer, um det, som er utlagt i forskot etter §§ 7, 17 og 60, skal krevjast inn. Det vert inndrive med panting.

§ 77. Bøter etter denne lovi gjer skulestyret fyre- 29 juni.
legg um.

— — —

§ 78. Embætts- umbods- og syslemenn er skyldige, kvar i sitt yrkje, aa gjeva skulestyret, amtsskulestyret og yvertilsynet turvande hjelp, utan serskilt vederlag.

Serleg skal politiet gjeva skulestyret melding, so snart eit folkeskulebarn vert innkalla dit.

§ 79. Kongen kann fastsetja, at den grunnen, som trengst til tuft, leikarvoll og veg, og likeins til skulehage, der dei legg ut nokon, kann takast etter takst, naar avtale ikkje kjem i stand; taksten vert halden etter fyresegnerne i lov um oreigning av grunn til gardsvegar og rett til vintervegar paa landet fraa 27 juli 1896.

§ 80. Eit herad kann skiftast i fleire skulesokner, naar Kongen samtykkjer.

Dei gjeremaali, som etter denne lovi ligg under heradsstyret, høyrer daa under vedkomande deilder av heradsstyret (§ 20 i lov um formannskap paa landet fraa 14de januar 1837), og dei skyldnaderne og utgifterne til folkeskulen, som elles ligg paa heradet, skal skulesokni bera.

Der det er fleire skulesokner i eit herad, skal den skipnaden staa ved lag, til dess dei serskilde heradsstyredeilderne fastset noko anna med samtykkje fraa Kongen; er fleire herad ei skulesokn, skal dei vera det heretter òg, til heradsstyri gjer anna vedtak, likeins med samtykkje fraa Kongen.

Der det er fleire prestegjeld i same skulesokni, kann Kongen gjeva slike serfyresegner, som han av den grunn synest er tenlege um, korleis kyrkjeembættsmennerne skal vera med i dei gjeremaali, som kjem skulestellet ved.

Etter søknad fraa eigaren til verk eller bruk, som kostar serskild skule, eller fraa ein skulekrins, som etter § 43 i denne lovi er eit distrikt, skilt fraa resten av heradet, eller fraa heradsstyret, kann Kongen, naar han hev fenge utsegn um saki fraa den andre parten, fastsetja, at skulen eller distriktet skal leggjast under folkeskulen i heradet.

§ 81. Etter søknad fraa vedkomande skal kyrkje- og skuledepartementet avgjera, um fyresegnerne i denne lovi eller nokre av dei skal gjelda fyr dei landsbygderne, som ikkje hev serskilt heradsstyre og som i skulesaker er slegne ihop med ei kyrkjesokn i ein kjøpstad.

Dei vert verande ihopslegne, til Kongen fastset noko anna etter søknad fraa nokon av dei.

§ 82. Er eit stykkje av eit herad so tettbygt og næringsvilkaari til folket der slike, at dette stykkjet er som ein kjøpstad, kann Kongen fastsetja etter søknad fraa heradsstyret, at

29 juni. folkeskulen fyr eit slikt stykkje skal skipast etter fyresegnerne um folkeskulen i kjøpstaderne, heilt eller i nokon mun.

§ 83. Dei læraranne, som er utnemnde, fyrr denne lovi tek til aa gjelda, hev valet millom løn etter reglarne til denne tid eller etter fyresegnerne i denne lovi.

§ 84. Fyresegnerne i denne lovi skal setjast i verk snarast raad er etter serskild fyresegjing fraa Kongen; dei skal vera gjennemførde heilt ut innan 5 aar fraa 1ste juli i aar.

Er det sers vanskar i eit amt med aa faa lovi gjenomførd, kann Kongen etter søknad fraa amtstinget lengja denne fresten upp til 5 aar fyr heile amtet eller fyr ein lut av det.

Dei lovfyresegnerne, som no gjeld um aalmugeskulen paa landet, vert avtekne, etter kvart som fyresegnerne i denne lovi tek til aa gjelda

2 juli. **Stadfæstelse** — meddelt av Kirkedepartementet — paa det av frøken Thea Berg ved testamente av 18 november 1908 oprettede «Frøken Thea Bergs legat for trængende i Østre Bærum« og paa de for dette legat under 30 april 1912 utfærdigede statutter.

4 juli. Nr. 1. **Lov***)[1]) angaaende forandringer i og tillæg til lov om fiskerier i Nordlands og Tromsø amter av 3 august 1897.

I.

Efternævnte paragraffer i lov angaaende fiskerier i Nordlands og Tromsø amter av 3 august 1897 skal herefter lyde saaledes:

§ 1. Hvor fisket er av den betydning, at det tilsyn, distriktets almindelige øvrighet fører dermed, ikke ansees tilstrækkelig, kan der efter andragende fra vedkommende kommunestyre av Kongen bestemmes, at en kommune eller dele derav skal utgjøre et eller flere opsynsdistrikter, inden hvilke anordnes saadant opsyn, som findes hensigtsmæssig, og utfærdiges nærmere forskrifter for dettes virksomhet i henhold til denne lov — alt forsaavidt midler dertil er bevilget av Stortinget.

I distrikter, hvor skreifiske aarlig foregaar, men hvor tilsyn av den almindelige øvrighet fremdeles ansees tilstrækkelig, kan amtmanden efter andragende fra vedkommende kommunestyre bestemme, at denne lovs bestemmelser om merkevæsen og anmeldelse, valg av tilsynsmænd og utvalg samt fastsættelse av vedtægter, helt eller delvis skal komme til anvendelse, forsaavidt de fornødne midler er bevilget av Stortinget. Amtmanden træffer i

*) Bekjendtgj. 6 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 27.

[1]) St. besl. 20 juni. Se Ot. prp. nr. 10. Indst. O. nr. 63. St. tid., forh. i Ot. s. 714—715; i Lt. s. 215.

tilfælde de fornødne bestemmelser til gjennemførelse av en saadan ordning. 4 juli. Nr. 1.

§ 27. Som aarlig grundleie av rorbod eller hjell paa statens eller benificert eiendom skal betales 40 øre for hver mand, som rorboden er bestemt til at huse, og 6 øre for hvert 100 fisk, som man vil være berettiget til at hænge paa hjellen.

II.

Kongen kan fastsætte, hvorvidt og i tilfælde i hvilken utstrækning ovennævnte lov av 3 august 1897 skal gjøres gjældende for torskefisket paa bankerne utenfor norsk sjøterritorium. I saadant tilfælde fastsætter Kongen ogsaa, om dette findes hensigtsmæssig, at der skal anordnes et særskilt utvalg, som skal ha myndighet til i form av vedtægt at træffe bestemmelser for utøvelsen av fiskeriet inden en nærmere betegnet strækning utenfor sjøterritoriet i samme utstrækning som i lovens § 10 fastsat. Kongen fastsætter de fornødne bestemmelser om dette utvalgs anordning.

Efter andragende fra vedkommende utvalg kan Kongen fastsætte, at fiskeri med bundslæpenot (trawl) skal være forbudt paa nærmere betegnet strækning utenfor norsk sjøterritorium ved Nordlands og Tromsø amts kyster til saadan tid, som samtidig fastsættes.

Overtrædelse av de med hjemmel av ovenstaaende bestemmelser besluttede vedtægter eller forskrifter straffes med bøter.

Lov*)[1] indeholdende tillæg til lov om fiskerier i Søndre og Nordre Trondhjems amter av 3 juli 1909. 4 juli. Nr. 2.

§ 1 i lov om fiskerier i Søndre og Nordre Trondhjems amter av 3 juli 1909 skal herefter lyde saaledes:

Hvor fisket er av den betydning, at det tilsyn, distriktets almindelige øvrighet fører dermed, ikke findes tilstrækkelig, kan Kongen efter andragende fra vedkommende kommunestyre eller kommunestyrer fastsætte, at en eller flere kommuner eller dele derav skal utgjøre ett eller flere opsynsdistrikter, inden hvilke anordnes saadant opsyn, som findes hensigtsmæssig, og utfærdige nærmere forskrifter for dets virksomhet i henhold til denne lov — alt, forsaavidt midler dertil er bevilget av Stortinget.

I distrikter, hvor skreifiske aarlig foregaar, men hvor tilsyn av den almindelige øvrighet fremdeles ansees tilstrækkelig, kan amtmanden efter andragende fra vedkommende kommune-

*) Bekjendtgj. 6 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 27.

[1]) St. besl. 20 juni. Se Ot. prp nr. 11. Indst. O. nr. 64. St. tid., forh. i Ot. s. 715—716; i Lt. s. 215.

4 juli. Nr. 2. styre bestemme, at denne lovs bestemmelser om merkevæsen og anmeldelse, valg av tilsynsmænd og utvalg og fastsættelse av vedtægter helt eller delvis skal komme til anvendelse, forsaavidt de fornødne midler er bevilget av Stortinget. Amtmanden træffer i tilfælde de fornødne bestemmelser til gjennemførelsen av en saadan ordning.

4 juli. **Kongeilg resolution***), hvorved bestemmes:

I medhold av lov om laks- og sjøørretfiskerierne m. v. av 8 april 1905 § 29, kfr. § 39, skal det i Gulosen, — denne regnet fra en ret linje fra Sildværtangen i Børsens herred til Vedviknesset i Bynessets herred, Søndre Trondhjems amt, ind til den i kongelig resolution av 27 februar 1906 nævnte linje fra det sydvestre hjørne av hovedbygningen paa gaarden Øieløkken i Melhus til det nordøstre hjørne av uthusbygningen paa den av Anders Braa brukte plads under gaarden Braa i Bynesset, — i tiden fra og med 15 april til og med 25 august være forbudt at benytte sættegarn, hvis undertelne ikke i hele sin længde hviler paa bunden. Dog skal dette forbud ikke gjælde garn, der bevislig anvendes til fangst av sild.

Overtrædelse av denne bestemmelse er belagt med straf. Nærværende resolution træder i kraft fra 1 januar 1913.

4 juli. **Kongelig resolution****), hvorved der i henhold til skattelov for byene av 18 august 1911 § 6 meddeles stadfæstelse paa de av Stavanger bystyre i møter den 8 februar og 21 juni d. a. besluttede vedtægter om taksering til eiendomsskat av de faste eiendomme i kjøpstaden.

4 juli. **Kongelig resolution,** hvorved § 5 i reglement for farmaceutisk eksamen (nu apotekereksamen) av 10 mai 1860 gives saadant tillæg: »Ved bedømmelsen av besvarelserne kan med samtykke av vedkommende regjeringsdepartement indtil 2 av eksamenskommissionens medlemmer erstattes av censorer, opnævnt i henhold til reglementets § 8«.

4 juli **Kongelig resolution,** hvorved bestemmes:

I. At et fremlagt utkast approberes som regulativ for det sindssykeasyl, som Kristians amtskommune ved kongelig resolution av 16 mai 1911 er meddelt autorisation til at oprette paa gaarden Prestesæter i Vestre Totens herred i Kristians amt.

II. At det departement, hvorunder det Civile Medicinalvæsen er henlagt, bemyndiges til at foreta mindre ændringer i regulativet.

---

*) Bekjendtgj. 6 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 27.

**) Bekjendtgj. 6 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 27, hvor vedtægtene er indtat.

Kongelig resolution, hvorved bl. a. bestemmes, at de av Kristiansunds øl- og vinsamlag i generalforsamling den 15 mai 1912 vedtagne og av Kristiansunds bystyre i møter den 24 april og 21 mai næstefter godkjendte vedtægter for samlaget i medhold av §§ 23 og 35 i lov om salg og skjænkning av brændevin m. v. av 17 mai 1904 stadfæstes som gjældende indtil videre, dog ikke længer end til utgangen av aaret 1916. 4 juli.

Kongelig resolution, hvorved bl. a. et fremlagt utkast til takster for benyttelsen av slusen i Storstrømmen i Byglandsfjord, Nedenes amt, stadfæstes som gjældende indtil videre. 4 juli.

Kongelig resolution, hvorved der meddeles approbation paa den i generalforsamling den 1 juni 1912 vedtagne forandring i § 24 i den for Aalens sogns private brandforsikringsforening ved høieste resolution av 19 november 1864 approberte plan, saaledes at foreningen fremdeles kan nyde godt av de ved lovene av 9 august 1839 og 4 august 1845 omhandlede forrettigheter. 4 juli.

Kongelig resolution, hvorved den av Stortinget under 19 juni 1912 fattede beslutning[1]) angaaende lønsforhøielse m. v. for en del av telegrafvæsenets budfunktionærer tages tilfølge. 4 juli.

Kongelig resolution, hvorved Stortingets beslutning[2]) av 29 juni 1912 om nyt lønsregulativ for ingeniører, 4 juli.

---

[1]) Se St. prp. nr. 1, hovedp. IX B, kap. 2, tit. 1—13. Tillæg til indst. S. III. A. St.tid. s. 2335—2340.
Der besluttedes bl. a.:
a. Grundlønnen hæves med kr. 100,00 aarlig for de ved telegrafvæsenet ansatte faste bud av 1ste klasse samt for faste bud uten alderstillæg og hjælpebud, som nu har en løn av over kr. 400,00 aarlig.
b. Reglerne for telegrafbudenes optjening av alderstillæg forandres saaledes:
Stationsbetjenter (bud av 1ste klasse a) erholder 4 alderstillæg à kr. 100,00 samt 2 alderstillæg à kr. 150,00 efter henholdsvis 3, 6, 9, 12, 15 og 18 aars tjeneste.

[2]) Se St. prp. nr. 1, hovedp. IX A, kap. 2 a og ekstraordinært budget I. Indst. S. XIV D. St.tid. 2507—2513.
Efter beslutningen avlønnes ingeniører, der har fast ansættelse ved jernbaneanlæggenes distrikter, herunder indbefattet jernbaneundersøkelserne, veivæsenet, herunder indbefattet de kombinerte veiadministrationer, vasdragsvæsenet og havnevæsenet, efter følgende regulativ, fra 1 juli 1912 at regne:
Overingeniører kr. 5 700,00 uten alderstillæg.
Avdelingsingeniører av klasse A kr. 4 600 00, stigende med 2 alderstillæg à kr. 300,00 efter 3 og 6 aars tjeneste til kr. 5 200,00.

4 juli. ansat ved de under Arbeidsdepartementet sorterende tekniske administrationer m. v., tages tilfølge.

4 juli. **Kongelig resolution**, hvorved Stortingets beslutning[1]) av 29 juni d. a. bl. a. om lønningsbestemmelser for de ved kontrollen av brændevin, ætylæter og øl ansatte tjenestemænd tages tilfølge.

5 juli. **Stadfæstelse** — meddelt av Kirkedepartementet — paa det av frøken Emilie Baumann ved testamente av 9 mai 1910 oprettede legat »Emilie Baumanns gave til fattige i Aamot« og paa de for dette legat under 23 januar og 22 april 1912 utfærdigede statutter.

5 juli. **Stadfæstelse** — meddelt av Kirkedepartementet — paa det av skibsreder Albert Grøn, Sandeherred, ved gavebrev (erklæring) av 3 april 1912 oprettede »Albert og Thorleif

---

Avdelingsingeniører av klasse B kr. 3 200,00, stigende med 4 alderstillæg à kr. 300,00 efter 2, 4, 6 og 8 aars tjeneste til kr. 4 400,00.

Ingeniørassistenter kr. 2 000,00, stigende med 5 alderstillæg à kr. 200,00 efter 2, 4, 6, 8 og 10 aars tjeneste til kr. 3 000,00.

Veidirektøren, havnedirektøren og vasdragsdirektøren avlønnes hver med kr. 6 800,00 aarlig fra 1 juli 1912 at regne.

Opsynsmænd ved statens jernbaneanlæg avlønnes fra 1 juli 1912 at regne efter følgende regulativ: Begyndelsesløn kr. 1 800,00 aarlig, stigende med 150 kroner hvert andet tjenesteaar indtil kr. 2 700,00.

[1]) Se St. prp. nr. 13 samt tillæg 5 til dok. nr. 4. Indst. S. nr. 199. St.tid. s. 2496—2498.

Der besluttedes bl. a.:

a. Lønningerne for overkontrolørerne fastsættes til kr. 4 500.00 aarlig for overkontroløren i 1ste distrikt, kr. 4 000,00 aarlig for overkontroløren i 2det distrikt og kr. 3 500,00 aarlig for overkontroløren i 3dje distrikt.

b. Lønnen for en kontrolrevisor fastsættes til kr. 3 000,00 aarlig, stigende med alderstillæg efter 5 og 10 aars tjeneste à kr. 500,00 til kr. 4 000,00.

c. Lønningerne for 7 fast ansatte underkontrolører ved øltilvirkningen fastsættes til kr. 2 400,00 aarlig for hver, stigende med alderstillæg efter 5 og 10 aars tjeneste à kr. 300,00 til kr. 3 000,00.

d. Lønningerne for 8 fast ansatte underkontrolører ved brændevins- og ætylætertilvirkningen fastsættes til kr. 1 200,00 aarlig for hver.

e. De fast beskikkede underkontrolører ved brændevinstilvirkningen erholder foruten sin aarsløn en særskilt godtgjørelse av kr. 5,00 for hver dag, de gjør tjeneste, derunder indbefattet mellemkommende søndage og helligdag, paa hvilke brænderiets drift stanser.

f. Underkontrolører, som uten at være fast beskikket gjør selvstændig tjeneste, erholder i løn kr. 10,00 daglig paa samme maate beregnet som under litr. e anført.

g. De nu bevilgede lønninger for en kontrolør i Bergenske distrikt og for 7 fast ansatte underkontrolører ved brændevins-, malt- og ætylætertilvirkningen bortfalder.

Grøns legat« til bekjæmpelse av tuberkulosen inden Sande- 5 juli.
herred og Sandefjord samt paa de under 29/31 mai 1912 utfærdigede statutter for dette legat.

Skrivelse fra Finansdepartementet til amtmanden i Smaa- 6 juli.
lenenes amt, hvori uttales, at en person, som urettelig er forbigaat under ligningen for 1912, uten at der herover har været indgit klage til lignings- eller overligningskommisionen, ikke antages at kunne skatlæges for 1ste halvaar 1913, idet der ingen ligningsansættelser foreligger for hans vedkommende for 1912, hvorpaa kommuneskatten for det nævnte halvaar kan utlignes; jfr. de nye skattelove, for landet § 141 og for byene § 132.

Stadfæstelse — meddelt av Kirkedepartementet — paa 8 juli.
det av biskop dr. teol. A. Chr. Bang ved gavebrev av 15 mai 1912 oprettede »Student Ole Kaasen Bangs legat til fremme av studiet av Norges kirkehistorie« samt paa den under 29 juni 1912 utfærdigede fundas for dette legat.

Skrivelse fra Finansdepartementet til en sorenskriver, 11 juli.
hvori uttales, at der ved avgiftsberegningen i boer antages at maatte kunne gjøres fradrag for præskribert gjæld, forsaavidt gjælden anerkjendes av arvingerne, og disse samtykker i, at den utredes av boets midler. Anerkjendes saadan gjæld ikke av alle arvinger, blir gjælden at fradrage i de arvingers lodder, som maatte gi sit samtykke til utbetalingen.

Lov*)[1] indeholdende forandringer i og tillæg 12 juli.
til lov om tvungen avstaaelse av vandfald i visse Nr. 1.
øiemed til kommuner, datert 15 august 1911.

I.

Efternævnte bestemmelser i lov om tvungen avstaaelse av vandfald i visse øiemed til kommuner av 15 august 1911 skal herefter lyde saaledes:

§ 1. Naar det ansees paakrævet for tilfredsstillelse av en kommunes eller dens indvaaneres behov for kraft til lys, varme, gaardsbruk, haandverk eller smaaindustri, kan vedkommende kommunestyre paa kommunens vegne forlange tvungen avstaaelse i den utstrækning, dette behov kræver, av:

a. vandfald, som enten ikke er utbygget eller kun er utbygget for indtil halvdelen av den kraftmængde, hvortil faldet kan utbringes ved hensigtsmæssig regulering, tillikemed de indretninger og anlæg, hvorved vandets løp eller leie er forandret, samt i tilfælde særskilt kraftstation;

---

*) Bekjendtgj. 15 juli i Lovtid. 1ste avd. nr 29.

[1]) St. besl. 25 juni. Se Dok. nr. 2. Indst. O. nr. 50. St. tid., forh. i Ot. s. 664—666, 789—795; i Lt. s. 168—171, 216.

12 juli. Nr. 1.

b. den grund og de rettigheter, som er nødvendige til utnyttelse av et vandfald, som saaledes forlanges avstaat, eller til utnyttelse av et kommunen allerede tilhørende vandfald — derunder til vandfaldets utbygning, til anlæg av kraftstation samt til veier og kraftledninger.

Saafremt vedkommende forlanger det, skal avstaaelsen tillike omfatte grund og anlæg, som paa grund av den tvungne avstaaelse mister sin væsentlige værdi for ham.

§ 2. Naar et vandfald er væsentlig større end nødvendig for tilfredsstillelsen av det i § 1 nævnte behov, kan tvungen avstaaelse av faldet eller av grund eller rettigheter for dets utnyttelse ikke forlanges, saafremt der findes noget andet for øiemedet tjenlig fald, med hensyn til hvilket saadan avstaaelse efter § 1 kan kræves, og hvis størrelse passer væsentlig bedre for øiemedet.

§ 3. Hvorvidt et vandfald, grund eller rettigheter i henhold til bestemmelserne i §§ 1 og 2 kan forlanges avstaat samt i tilfælde avstaaelsens omfang og erstatningens størrelse, bestemmes ved lovlig skjøn.

§ 7. Gir faldet ved hensigtsmæssig regulering mere kraft, end der behøves for tilfredsstillelse av vedkommende kommunes eller kommuners behov efter § 1, jfr. i tilfælde § 5, har faldets eier eller bruker, naar han avgir erklæring derom inden 6 maaneder efter skjønnets avholdelse, ret til at forlange, at vedkommende kommune eller kommuner skal erhverve hele faldet. Vedkommende kommune eller kommuner kan ikke motsætte sig, at andre kommuner senere gjør ret efter § 1 gjældende like overfor den overskytende del av faldet med grund og rettigheter m. v.

Hvis eieren beholder den del av vandfaldet, som vedkommende kommune eller kommuner ikke har ret til at erhverve efter § 1, eller hvis der er flere kommuner, som erhverver dele av samme fald, avgjøres det i mangel av mindelig overenskomst ved lovlig skjøn, hvorledes der skal forholdes med hensyn til utbygning, regulering og uttagelse av den paa hver enkelt interessert faldende del av kraften samt fordeling av omkostningene.

§ 11. Naar skjøn efter denne lov har været tilstevnt, uten at avstaaelsen er iverksat, kan den eller de kommuner, som har tilstevnt skjønnet, ikke gjøre fornyet krav gjældende paa avstaaelsen av samme vandfald, grund eller rettigheter, før der er forløpet mindst 10 aar fra forkyndelsen av den forrige stevning.

§ 12. Naar det av eieren av et vandfald begjæres, skal et kommunestyre inden en frist av 3 maaneder, regnet fra begjæringens mottagelse, erklære, om det vil erhverve vandfaldet eller en del derav overensstemmende med reglerne i denne lov. Hvis ikke kommunestyret inden fristens utløp erklærer, at det vil erhverve faldet eller den fornødne del derav, og derhos inden en yderligere frist av 4 uker tilstevner skjøn til iverksættelse av erhvervelsen, er det uberettiget til at kræve tvungen

avstaaelse av nogen del av vandfaldet, før 10 aar er forløpet efter den nævnte begjærings indgivelse. 12 juli. Nr. 1.

Lignende ret, som en vandfaldseier har efter forrige led, tilkommer den, som eier grund eller rettighet, der er nødvendig til utbygning av et vedkommende kommune tilhørende fald, eller til anlæg av kraftstation eller til veier til faldets utnyttelse.

II.

Denne lov træder i kraft straks.

Lov *)[1]) om adgang til at dispensere fra maskinistloven av 26 juni 1889. 12 juli. Nr. 2.

Under ekstraordinære forhold, naar nødstilstand for landet eller dele derav befrygtes at ville indtræde, saaledes under streik, kan Kongen uanset bestemmelserne i maskinistloven av 26 juni 1889 tillate, at der anvendes fyrbøter eller maskinist uten certifikat som maskinist paa dampfartøi av handelsmarinen paa betingelse av, at vedkommende tilveiebringer tilfredsstillende erklæring

a. Fra mekanisk verksted eller en anden sagkyndig om, at han besidder fornøden indsigt i dampmaskinens behandling for forsvarlig at kunne forrette som midlertidig dampskibsmaskinist av 1ste eller 2den klasse.
b. Fra skibets assurandører om, at han godkjendes til utførelse av den midlertidige maskinisttjeneste, hvorom der er spørsmaal.

I tilladelsen fastsættes, naar og paa hvilke nærmere vilkaar foranstaaende bestemmelse kommer til anvendelse.

Denne lov træder i kraft straks.

Kongelig kundgjørelse **)[2]) angaaende toldavgifter fra 1 juli 1912. 12 juli.

Kongelig kundgjørelse *)[3]) angaaende avgifter til statskassen av malt- og øltilvirkningen. 12 juli.

I.

Fra 1 juli til 31 december 1912 erlægges avgift til statskassen av malttilvirkningen efter følgende regler:

1. Avgiften erlægges av korn, som sættes i støp for at tilberedes til malt, med 37,1 — syv og tredive og en tiendedels — øre av hvert kilogram korn.

---

*) Bekjendtgj. 15 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 29.
**) Bekjendtgj. 13 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 28, hvor kundgjørelsen er indtat.
[1]) St. besl. 1 juli. Se Ot. prp. nr. 33. Indst. O. nr. 101. St. tid., forh. i Ot. s. 853—871; i Lt. 219—230.
[2]) Se St. prp. nr 5. Dok. nr. 40 med 6 tillæg. Indst. S. XII. St. tid. s. 2348—2391, 2393—2416.
[3]) Se St. prp. nr. 6 og indst. O. VII for 1912. Tillæg til indst. S. XXXII. St. tid. s. 2489—2496.

12 juli. 2. Ved utførsel av øl til utlandet i mængder paa mindst 4 hektoliter godtgjøres avgiften av det til ølets tilvirkning medgaaede malt, naar andragende derom fremkommer senest to aar efter utførselen. Det medgaaede malts mængde beregnes av ølets sammensætning paa en saadan maate, som av Finans- og Tolddepartementet nærmere bestemmes.

3. For norsk malt, som utføres til utlandet, bemyndiges Finans- og Tolddepartementet til paa de nærmere betingelser, som det maatte fastsætte, at tilstaa tilbakebetaling av den av samme erlagte tilvirkningsavgift av indtil tre fjerdedele.

4. Finans- og Tolddepartementet bemyndiges til paa de nærmere vilkaar, som det maatte fastsætte, at frita for avgift malt, anvendt til fremstilling av vørter for bakeribruk.

II.

Fra 1 januar 1913 erlægges avgift til statskassen av øltilvirkningen med følgende beløp for hver liter øl:

1. av øl, indeholdende indtil 2,25 vegtprocent alkohol, 2 — to — øre.
2. av øl, indeholdende over 2,25 indtil 3,75 vegtprocent alkohol, 8 — otte — øre.
3. av øl, indeholdende over 3,75 indtil 5,5 vegtprocent alkohol, 17 — sytten — øre.

12 juli. **Kongelig kundgjørelse***)[1]) angaaende avgift til statskassen av sirup, der anvendes til tilvirkning av drops.

For tidsrummet fra 1 juli 1912 til 30 juni 1913 erlægges til statskassen en avgift av 16 øre pr. kg. av sirup, der anvendes til tilvirkning av drops.

12 juli. **Kongelig kundgjørelse***)[2]) angaaende avgifter til statskassen av brændevinstilvirkningen og til denne tilvirkning anvendt mais, durra eller rug samt av ætyletertilvirkningen.

Fra 1 juli 1912 skal til statskassen erlægges:

A. Avgift av brændevinstilvirkningen ved de almindelige brænderier efter følgende regler:
   1. Avgiften erlægges med kr. 2,62 — to kroner og to og seksti øre — for hver liter, beregnet til 100 pct. alkoholstyrke.
   2. Naar norsk brændevin, hvorav foranstaaende avgift er betalt, i partier paa 1 — en — hektoliter eller derover

*) Bekjendtgj, 15 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 29.
[1]) Se St. prp. nr. 95. Dok. nr. 65. Indst. S. nr. 203. St. tid. s. 2499.
[2]) Se St. prp. nr. 6. Indst. S. XXXII. St. tid. s. 2484—2489.

og med iagttagelse av de nærmere forskrifter med hensyn til kontrollen, som Finans- og Tolddepartementet bestemmer, utføres til utlandet, blir avgiften at tilbakebetale for raaspiritus med kr. 2,62 — to kroner og to og seksti øre —, for renset spiritus med kr. 2,64 — to kroner og fire og seksti øre —, samt for til drik tilberedte destillata, hvortil har været anvendt fuldstændig renset spiritus, med 2,67 — to kroner og syv og seksti øre — pr. liter av 100 pct. alkoholstyrke, naar andragende derom fremkommer inden to aar efter utførselen. For at brændevin skal ansees som renset, maa det paa saadan maate, som av Finans- og Tolddepartementet nærmere bestemmes, godtgjøres, at det efter skattelægningen har undergaat en fuldstændig rensningsproces med omdestillation. 12 juli.

3. Naar brændevin gjøres utjenlig til drik (denatureres), eller det paa anden fyldestgjørende maate findes garantert mot at bli anvendt til drik, kan Finans- og Tolddepartementet tillate, at det fritages for tilvirkningsavgiften paa samme maate som færdige destillata, der utføres til utlandet.

B. Avgift av brændevinstilvirkningen ved brænderier, som i henhold til gjældende lov kun kan sælge sit brændevin inden landet til benyttelse i øiemed, hvortil er tillatt anvendt lavere beskattet eller skattefrit brændevin, efter følgende regler:

1. Avgiften erlægges med 10 — ti — øre for hver liter, beregnet til 100 pct. alkoholstyrke.
2. Naar norsk brændevin, hvorav foranstaaende avgift er betalt, i partier paa 1 — en — hektoliter eller derover og med iagttagelse av de nærmere forskrifter med hensyn til kontrollen, som Finans- og Tolddepartementet bestemmer, utføres til utlandet, blir avgiften at tilbakebetale med 10 øre pr. liter av 100 pct. alkoholstyrke, naar andragende derom fremkommer inden to aar efter utførselen.

C. Avgift av mais, durra eller rug, hel eller formalt, som anvendes til brændevinstilvirkning ved de almindelige brænderier, efter følgende regler:

1. Av mais erlægges en avgift av 5 — fem — øre pr. kg.

   Naar et til den forbrukte mais svarende kvantum brændevin, beregnet efter et utbytte av 0,375 liter brændevin av 100 pct. alkoholstyrke av 1 kg. mais, utføres til utlandet inden 30 april i den anden tilvirkningstermin efter den, i hvilken maisen er anvendt, blir efter Finans- og Tolddepartementets nærmere be-

12 juli. stemmelse den erlagte avgift at godtgjøre med 13,4 — tretten og fire tiendedels — øre pr. liter.

2. Av durra og rug erlægges paa samme maate, beregnet efter et utbytte av 0,30 liter brændevin av 100 pct. alkoholstyrke av 1 kg., en avgift av 4 — fire — øre pr. kg. og ved utførsel godtgjøres 13,4 — tretten og fire tiendedels — øre pr. liter.

D. Avgift av ætyletertilvirkningen erlægges med kr. 3,50 — tre kroner og femti øre — pr. kg. ætyleter, som tilvirkes. Naar ætyleter av indenlandsk tilvirkning denatureres, eller den paa anden fyldestgjørende maate findes at være garantert mot at bli anvendt til andet end teknisk bruk, kan Finans- og Tolddepartementet tillate, at den fritages for tilvirkningsavgift; ætyleterens eier har at erstatte omkostningene ved denatureringen og kontrollen dermed.

12 juli. **Kongelig kundgjørelse***)[1]) om indkomstskat til statskassen i budgetterminen 1 juli 1912 til 30 juni 1913.

§ 1. For budgetterminen fra 1 juli 1912 til 30 juni 1913 erlægges skat til staten efter følgende regler:

a. Av formue erlægges en tredjedel krone av tusen. Det ved beregningen utkomne tal avrundes med det nærmeste med 10 øre delelige beløp.

b. Av indtægt erlægges fem av hundrede av indtægtens skatbare beløp, bestemt efter nedenstaaende regler.

c. Den skat paa formue og indtægt, som fremkommer efter foranstaaende satser, forhøies derpaa med ti av hundrede. Det utkomne beløp blir at avrunde nedad til det nærmeste med 10 øre delelige tal.

§ 2. Enhver, som efter de almindelige skattelove for landet og for byene av 18 august 1911 pligter at svare kommuneskat, er med de undtagelser, som følger av nedenstaaende regler, pligtig til at svare skat til staten av sin formue og indtægt. Dog skal kirker og milde stiftelser samt amts-, herreds- og bykommuner helt være fritat for saadan skat til staten. Naar familiestiftelser og andre formuesmasser efter landskattelovens § 27, byskattelovens § 22, ilignes formuesskat til kommunen, blir de ogsaa at iligne formuesskat til staten.

Likeledes er den, som ikke har bopæl i riket, men nyder løn eller pension av den norske stat, skattepligtig av den indtægt, han saaledes oppebærer. Av diplomatiske og konsulære embedsmænds lønninger blir skat dog kun at erlægge i den utstrækning, som av Kongen med Stortingets samtykke bestemmes.

---

*) Bekjendtgj. 15 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 29.

[1]) Se St. prp. nr. 10; st. prp. nr. 1, hovedp. X, kap. 1, tit. 6—12. Indst. S. XXXIX A. St. tid. s. 2499—2506.

§ 3. Med hensyn til stedet for skatskrivningen gjælder 12 juli.
følgende bestemmelser:

a. Enhver skattepligtig skatlægges i det distrikt, hvor vedkommende efter bestemmelserne i landskattelovens §§ 20, 21, 23 og 24, byskattelovens §§ 15, 16, 18 og 19 blir at iligne kommuneskat. I dette distrikt medtages ved statsskatskrivningen formue og indtægt, som skatlægges efter bestemmelserne i landskattelovens §§ 18 og 19, byskattelovens §§ 13 og 14 (jfr. de nævnte loves §§ 82 og 75, begges tredje led).

b. Har nogen, som av den norske stat oppebærer løn eller pension, hvorav han er skattepligtig, tat ophold i utlandet, skatskrives han i Kristiania skattedistrikt.

c. Opstaar der tvist om, i hvilket distrikt en person skal skatskrives, avgjøres saken av vedkommende regjeringsdepartement.

d. Naar nogen er ilignet statsskat i et andet distrikt end det, hvor skatskrivningen efter foranstaaende regler rettelig skulde ske, kan han ikke forlange sig fritat for skattens erlæggelse, medmindre den paagjældende formue eller indtægt tillike er ilignet statsskat i det rette distrikt. Derimot kan han i saadant tilfælde ved henvendelse til vedkommende regjeringsdepartement kræve skatten omberegnet, hvis den godtgjøres at være fremkommet ved feilagtige ligningsansættelser eller at være urigtig av andre grunde.

§ 4. Formuer under kr. 1 000,00 er skattefrie. Forsaavidt skatyderens indtægt ifølge bestemmelsen i § 5 er for liten til, at han derav skal svare skat, blir særskilt formuesskat dog at iligne, naar formuesansættelsen utgjør kr. 10 000,00 eller derover.

§ 5. Indtægter under kr. 1 000,00 er skattefrie. Skattepligtige, som efter § 6 henføres til 0 klasse, blir dog at iligne skat, naar indtægten utgjør mindst kr. 400,00.

§ 6. Ved ansættelsen av skat befølges reglerne for klasseinddelingen i skattelovene av 18 august 1911, for landet § 75, for byene § 68. Derhos blir at henføre til en egen klasse, 0 klasse, skattepligtige selskaper og indretninger, skattepligtige utlændinger (landskattelovens § 15, byskattelovens § 10 bokstav b og c) samt personer, som av den norske stat oppebærer løn eller pension, men som ikke har fast bopæl her i riket. Har de sidstnævnte personer maattet ta ophold i utlandet som følge av sin stilling i den norske stats tjeneste, blir de dog at henregne til en av klasserne 1—8 efter det antal personer, som de har at forsørge.

Skattepligtige, som blir at henføre til 0 klasse, og hvis indtægtsansættelse er under kr. 1 000,00, skatlægges alene av 40 pct. av den antagne indtægt. Forøvrig ansættes den skatbare del av indtægten efter følgende tabel:

12 juli.

Antat indtægt	Skatbar indtægt								
	0 klasse	1ste klasse	2den klasse	3dje klasse	4de klasse	5te klasse	6te klasse	7de klasse	8de klasse
Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
1 000,00	400,00	160,00	120,00	100,00	80,00	60,00	40,00	20,00	0,00
1 100,00	440,00	200,00	140,00	120,00	100,00	80,00	60,00	40,00	20,00
1 200,00	480,00	240,00	160,00	140,00	120,00	100,00	80,00	60,00	40,00
1 300,00	520,00	280,00	180,00	160,00	140,00	120,00	100,00	80,00	60,00
1 400,00	560,00	320,00	200,00	180,00	160,00	140,00	120,00	100,00	80,00
1 500,00	600,00	360,00	240,00	200,00	180,00	160,00	140,00	120,00	100,00
1 600,00	640,00	400,00	280,00	240,00	200,00	180,00	160,00	140,00	120,00
1 700,00	680,00	440,00	320,00	280,00	220,00	200,00	180,00	160,00	140,00
1 800,00	720,00	480,00	360,00	320,00	240,00	220,00	200,00	180,00	160,00
1 900,00	760,00	520,00	400,00	360,00	280,00	240,00	220,00	200,00	180,00
2 000,00	800,00	560,00	440,00	400,00	320,00	260,00	240,00	220,00	200,00
2 100,00	840,00	600,00	480,00	440,00	360,00	280,00	260,00	240,00	220,00
2 200,00	880,00	640,00	520,00	480,00	400,00	320,00	280,00	260,00	240,00
2 300,00	920,00	680,00	560,00	520,00	440,00	360,00	300,00	280,00	260,00
2 400,00	960,00	720,00	600,00	560,00	480,00	400,00	320,00	300,00	280,00
2 500,00	1 000,00	760,00	640,00	600,00	520,00	440,00	360,00	320,00	300,00
2 600,00	1 040,00	800,00	680,00	640,00	560,00	480,00	400,00	340,00	320,00

Antat indtægt.	Skatbar indtægt								
	0 klasse	1ste klasse	2den klasse	3dje klasse	4de klasse	5te klasse	6te klasse	7de klasse	8de klasse
Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
2 700,00	1 080,00	840,00	720,00	680,00	600,00	520,00	440,00	360,00	340,00
2 800,00	1 120,00	880,00	760,00	720,00	640,00	560,00	480,00	400,00	360,00
2 900,00	1 160,00	920,00	800,00	760,00	680,00	600,00	520,00	440,00	380,00
3 000,00	1 200,00	960,00	840,00	800,00	720,00	640,00	560,00	480,00	400,00
3 100,00	1 240,00	1 000,00	880,00	840,00	760,00	680,00	600,00	520,00	440,00
3 200,00	1 280,00	1 040,00	920,00	880,00	800,00	720,00	640,00	560,00	480,00
3 300,00	1 320,00	1 080,00	960,00	920,00	840,00	760,00	680,00	600,00	520,00
3 400,00	1 360,00	1 120,00	1 000,00	960,00	880,00	800,00	720,00	640,00	560,00
3 500,00	1 400,00	1 160,00	1 040,00	1 000,00	920,00	840,00	760,00	680,00	600,00
3 600,00	1 440,00	1 200,00	1 080,00	1 040,00	960,00	880,00	800,00	720,00	640,00
3 700,00	1 480,00	1 240,00	1 120,00	1 080,00	1 000,00	920,00	840,00	760,00	680,00
3 800,00	1 520,00	1 280,00	1 160,00	1 120,00	1 040,00	960,00	880,00	800,00	720,00
3 900,00	1 560,00	1 320,00	1 200,00	1 160,00	1 080,00	1 000,00	920,00	840,00	760,00
4 000,00	1 600,00	1 360,00	1 240,00	1 200,00	1 120,00	1 040,00	960,00	880,00	800,00
4 100,00	1 660,00	1 400,00	1 280,00	1 240,00	1 160,00	1 080,00	1 000,00	920,00	840,00
4 200,00	1 720,00	1 440,00	1 320,00	1 280,00	1 200,00	1 120,00	1 040,00	960,00	880,00
4 300,00	1 780,00	1 480,00	1 360,00	1 320,00	1 240,00	1 160,00	1 080,00	1 000,00	920,00

Antat indtægt	Skatbar indtægt								
	0 klasse	1ste klasse	2den klasse	3dje klasse	4de klasse	5te klasse	6te klasse	7de klasse	8de klasse
Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
4 400,00	1 840,00	1 520,00	1 400,00	1 360,00	1 280,00	1 200,00	1 120,00	1 040,00	960,00
4 500,00	1 900,00	1 560,00	1 440,00	1 400,00	1 320,00	1 240,00	1 160,00	1 080,00	1 000,00
4 600,00	1 960,00	1 600,00	1 480,00	1 440,00	1 360,00	1 280,00	1 200,00	1 120,00	1 040,00
4 700,00	2 020,00	1 660,00	1 520,00	1 480,00	1 400,00	1 320,00	1 240,00	1 160,00	1 080,00
4 800,00	2 080,00	1 720,00	1 560,00	1 520,00	1 440,00	1 360,00	1 280,00	1 200,00	1 120,00
4 900,00	2 140,00	1 780,00	1 600,00	1 560,00	1 480,00	1 400,00	1 320,00	1 240,00	1 160,00
5 000,00	2 200,00	1 840,00	1 660,00	1 600,00	1 520,00	1 440,00	1 360,00	1 280,00	1 200,00
5 100,00	2 260,00	1 900,00	1 720,00	1 660,00	1 560 00	1 480,00	1 400,00	1 320,00	1 240,00
5 200,00	2 320,00	1 960,00	1 780,00	1 720,00	1 600,00	1 520,00	1 440,00	1 360,00	1 280,00
5 300,00	2 380,00	2 020,00	1 840,00	1 780,00	1 660,00	1 560,00	1 480,00	1 400,00	1 320,00
5 400,00	2 440,00	2 080,00	1 900,00	1 840,00	1 720,00	1 600,00	1 520,00	1 440,00	1 360,00
5 500,00	2 500,00	2 140,00	1 960,00	1 900,00	1 780,00	1 660,00	1 560,00	1 480,00	1 400,00
5 600,00	2 560,00	2 200,00	2 020,00	1 960,00	1 840,00	1 720,00	1 600,00	1 520,00	1 440,00
5 700,00	2 620,00	2 260,00	2 080,00	2 020,00	1 900,00	1 780,00	1 660,00	1 560,00	1 480,00
5 800,00	2 680,00	2 320,00	2 140,00	2 080,00	1 960,00	1 840,00	1 720,00	1 600,00	1 520,00
5 900,00	2 740,00	2 380,00	2 200,00	2 140,00	2 020,00	1 900,00	1 780,00	1 660,00	1 560,00
6 000,00	2 800,00	2 440,00	2 260,00	2 200,00	2 080,00	1 960,00	1 840,00	1 720,00	1 600,00

Antat indtægt	Skatbar indtægt								
	0 klasse	1ste klasse	2den klasse	3dje klasse	4de klasse	5te klasse	6te klasse	7de klasse	8de klasse
Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
6 100,00	2 860,00	2 500,00	2 320,00	2 260,00	2 140,00	2 020,00	1 900,00	1 780,00	1 660,00
6 200,00	2 920,00	2 560,00	2 380,00	2 320,00	2 200,00	2 080,00	1 960,00	1 840,00	1 720,00
6 300,00	2 980,00	2 620,00	2 440,00	2 380,00	2 260,00	2 140.00	2 020,00	1 900,00	1 780,00
6 400,00	3 040,00	2 680,00	2 500,00	2 440,00	2 320,00	2 200,00	2 080,00	1 960,00	1 840,00
6 500,00	3 100,00	2 740,00	2 560,00	2 500,00	2 380,00	2 260,00	2 140,00	2 020,00	1 900,00
6 600,00	3 160,00	2 800,00	2 620,00	2 560,00	2 440,00	2 320,00	2 200,00	2 080,00	1 960,00
6 700,00	3 220,00	2 860,00	2 680,00	2 620,00	2 500,00	2 380,00	2 260,00	2 140,00	2 020,00
6 800,00	3 280,00	2 920,00	2 740,00	2 680,00	2 560,00	2 440,00	2 320,00	2 200,00	2 080,00
6 900,00	3 340,00	2 980,00	2 800,00	2 740,00	2 620,00	2 500,00	2 380,00	2 260,00	2 140,00
7 000,00	3 400,00	3 040,00	2 860,00	2 800,00	2 680,00	2 560,00	2 440,00	2 320,00	2 200,00
7 100,00	3 480,00	3 100,00	2 920,00	2 860,00	2 740,00	2 620,00	2 500,00	2 380,00	2 260,00
7 200,00	3 560,00	3 160,00	2 980,00	2 920,00	2 800,00	2 680,00	2 560,00	2 440,00	2 320,00
7 300,00	3 640,00	3 220,00	3 040,00	2 980,00	2 860,00	2 740,00	2 620,00	2 500,00	2 380,00
7 400,00	3 720,00	3 280,00	3 100,00	3 040,00	2 920,00	2 800,00	2 680,00	2 560,00	2 440,00
7 500,00	3 800,00	3 340,00	3 160,00	3 100,00	2 980,00	2 860,00	2 740,00	2 620,00	2 500,00
7 600,00	3 880,00	3 400,00	3 220,00	3 160,00	3 040,00	2 920,00	2 800,00	2 680,00	2 560,00
7 700,00	3 960,00	3 480,00	3 280,00	3 220,00	3 100,00	2 980,00	2 860,00	2 740,00	2 620,00

12 juli.

Antat indtægt	Skatbar indtægt								
	0 klasse	1ste klasse	2den klasse	3dje klasse	4de klasse	5te klasse	6te klasse	7de klasse	8de klasse
Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
7 800,00	4 040,00	3 560,00	3 340,00	3 280,00	3 160,00	3 040,00	2 920,00	2 800,00	2 680,00
7 900,00	4 120,00	3 640,00	3 400,00	3 340,00	3 220,00	3 100,00	2 980,00	2 860,00	2 740,00
8 000,00	4 200,00	3 720,00	3 480,00	3 400,00	3 280,00	3 160,00	3 040,00	2 920,00	2 800,00
8 100,00	4 280,00	3 800,00	3 560,00	3 480,00	3 340,00	3 220,00	3 100,00	2 980,00	2 860,00
8 200,00	4 360,00	3 880,00	3 640,00	3 560,00	3 400,00	3 280,00	3 160,00	3 040,00	2 920,00
8 300,00	4 440,00	3 960,00	3 720,00	3 640,00	3 480,00	3 340,00	3 220,00	3 100,00	2 980,00
8 400,00	4 520,00	4 040,00	3 800,00	3 720,00	3 560,00	3 400,00	3 280,00	3 160,00	3 040,00
8 500,00	4 600,00	4 120,00	3 880,00	3 800,00	3 640,00	3 480,00	3 340,00	3 220,00	3 100,00
8 600,00	4 680,00	4 200,00	3 960,00	3 880,00	3 720,00	3 560,00	3 400,00	3 280,00	3 160,00
8 700,00	4 760,00	4 280,00	4 040,00	3 960,00	3 800,00	3 640,00	3 480,00	3 340,00	3 220,00
8 800,00	4 840,00	4 360,00	4 120,00	4 040,00	3 880,00	3 720,00	3 560,00	3 400,00	3 280,00
8 900,00	4 920,00	4 440,00	4 200,00	4 120,00	3 960,00	3 800,00	3 640,00	3 480,00	3 340,00
9 000,00	5 000,00	4 520,00	4 280,00	4 200,00	4 040,00	3 880,00	3 720,00	3 560,00	3 400,00
9 100,00	5 080,00	4 600,00	4 360,00	4 280,00	4 120,00	3 960,00	3 800,00	3 640,00	3 480,00
9 200,00	5 160,00	4 680,00	4 440,00	4 360,00	4 200,00	4 040,00	3 880,00	3 720,00	3 560,00
9 300,00	5 240,00	4 760,00	4 520,00	4 440,00	4 280,00	4 120,00	3 960,00	3 800,00	3 640,00
9 400,00	5 320,00	4 840,00	4 600,00	4 520,00	4 360,00	4 200,00	4 040,00	3 880,00	3 720,00

Antat indtægt	Skatbar indtægt								
	0 klasse	1ste klasse	2den klasse	3dje klasse	4de klasse	5te klasse	6te klasse	7de klasse	8de klasse
Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
9 500,00	5 400,00	4 920,00	4 680,00	4 600,00	4 440,00	4 280,00	4 120,00	3 960,00	3 800,00
9 600,00	5 480,00	5 000,00	4 760,00	4 680,00	4 520,00	4 360,00	4 200,00	4 040,00	3 880,00
9 700,00	5 560,00	5 080,00	4 840,00	4 760,00	4 600,00	4 440,00	4 280,00	4 120,00	3 960,00
9 800,00	5 640.00	5 160,00	4 920,00	4 840,00	4 680,00	4 520,00	4 360,00	4 200,00	4 040,00
9 900,00	5 720,00	5 240,00	5 000,00	4 920,00	4 760,00	4 600,00	4 440,00	4 280,00	4 120,00
10 000,00	5 800,00	5 320,00	5 080,00	5 000,00	4 840,00	4 680,00	4 520,00	4 360,00	4 200,00
10 100,00	5 900,00	5 400,00	5 160,00	5 080,00	4 920,00	4 760,00	4 600,00	4 440,00	4 280,00
10 200,00	6 000,00	5 480,00	5 240,00	5 160,00	5 000,00	4 840,00	4 680,00	4 520,00	4 360,00
10 300,00	6 100,00	5 560.00	5 320,00	5 240,00	5 080,00	4 920,00	4 760.00	4 600,00	4 440,00
10 400,00	6 200,00	5 640,00	5 400,00	5 320,00	5 160,00	5 000,00	4 840,00	4 680,00	4 520,00
10 500,00	6 300,00	5 720,00	5 480,00	5 400,00	5 240,00	5 080,00	4 920,00	4 760,00	4 600,00
10 600,00	6 400.00	5 800,00	5 560,09	5 480,00	5 320,00	5 160,00	5 000,00	4 840,00	4 680,00
10 700,00	6 500,00	5 900,00	5 640,00	5 560,00	5 400,00	5 240,00	5 080,00	4 920,00	4 760,00
10 800,00	6 600,00	6 000,00	5 720,00	5 640,00	5 480,00	5 320,00	5 160,00	5 000,00	4 840,00
10 900,00	6 700,00	6 100,00	5 800,00	5 720,00	5 560,00	5 400,00	5 240,00	5 080,00	4 920,00
11 000,00	6 800,00	6 200,00	5 900.00	5 800,00	5 640,00	5 480,00	5 320,00	5 160,00	5 000,00
11 100,00	6 900,00	6 300,00	6 000,00	5 900,00	5 720,00	5 560,00	5 400,00	5 240,00	5 080,00

12 juli.

Antat indtægt	Skatbar indtægt								
	0 klasse	1ste klasse	2den klasse	3dje klasse	4de klasse	5te klasse	6te klasse	7de klasse	8de klasse
Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
11 200,00	7 000,00	6 400,00	6 100,00	6 000,00	5 800,00	5 640,00	5 480,00	5 320,00	5 160,00
11 300,00	7 100,00	6 500,00	6 200,00	6 100,00	5 900,00	5 720,00	5 560,00	5 400,00	5 240,00
11 400,00	7 200.00	6 600,00	6 300,00	6 200,00	6 000,00	5 800,00	5 640,00	5 480,00	5 320,00
11 500,00	7 300,00	6 700,00	6 400,00	6 300,00	6 100,00	5 900,00	5 720,00	5 560,00	5 400,00
11 600,00	7 400,00	6 800,00	6 500,00	6 400,00	6 200,00	6 000,00	5 800,00	5 640,00	5 480,00
11 700,00	7 500.00	6 900,00	6 600,00	6 500,00	6 300,00	6 100,00	5 900,00	5 720,00	5 560,00
11 800,00	7 600,00	7 000,00	6 700,00	6 600,00	6 400,00	6 200,00	6 000,00	5 800,00	5 640,00
11 900,00	7 700,00	7 100,00	6 800,00	6 700,00	6 500,00	6 300,00	6 100,00	5 900,00	5 720,00
12 000,00	7 800,00	7 200,00	6 900,00	6 800,00	6 600,00	6 400,00	6 200,00	6 000,00	5 800,00

Av enhver høiere indtægt er det skattefrie beløp i 0 klasse kr. 4 200,00, i 1ste klasse kr 4 800,00, i 2den klasse kr. 5 100,00, i 3dje klasse kr. 5 200,00, i 4de klasse kr. 5 400,00, i 5te klasse kr. 5600,00, i 6te klasse kr. 5 800,00, i 7de klasse kr. 6 000,00 og i 8de klasse kr. 6 200,00. 12 juli.

Svarer en skattepligtigs indtægt ikke til et av de i tabellen opførte tal, blir den at henføre til det nærmeste av disse. Indtægter over kr. 12 000,00 avrundes til nærmeste med 100 delelig tal. Falder indtægtssummen midt imellem to tal, henføres den til det laveste.

§ 7. Iøvrig blir skatten at utligne efter de gjældende skattelove av 18 august 1911.

Kongelig resolution, *) hvorefter de ved kongelig resolution av 31 mai 1912 bestemte forandringer i § 104 i den almindelige norske konsulatinstruktion av 24 juli 1906 skal træde i kraft fra 1 oktober 1912. 12 juli.

Kongelig resolution, **) hvorved der i henhold til § 11, jfr. § 4, i lov om sundhetskommissioner m. v. av 16 mai 1860 meddeles approbation paa den av herredsstyret for Hornnes herred, Nedenes amt, den 1 juni 1912 fattede beslutning om forskrifter til forebyggelse av ondartede smitsomme sygdommes utbredelse. 12 juli.

Kongelig resolution, *) hvorved der i henhold til § 3 i lov angaaende særegne foranstaltninger mot tuberkuløse sygdomme av 8 mai 1900, jfr. §§ 4 og 11 i lov om sundhetskommissioner m. v. av 16 mai 1860, meddeles approbation paa nedenstaaende av herredsstyret for Nordre Vaagsø herred, Nordre Bergenhus amt, i møte 29 april 1912 fattede beslutning om ordningen av meddelelsespligten, naar en tuberkuløs syk forandrer bopæl: 12 juli.

»Naar en tæringssyk eller en syk med anden smitsom form av tuberkulose forandrer bopæl, skal anmeldelse herom ske til helseraadets ordfører. Anmeldelsespligten paahviler den syke selv og den, som han har bodd hos«.

Kongelig resolution, ***) hvorved der i henhold til skattelov for byene av 18 august 1911 § 6 meddeles stadfæstelse paa de av Bodø bystyre i møter den 25 april og 20 juni d. a. besluttede vedtægter om taksering til eiendomsskat av faste eiendomme i kjøpstaden. 12 juli.

---

*) Bekjendtgj. 15 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 29.

**) Bekjendtgj. 15 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 29, hvor den approberte beslutning er indtat.

***) Bekjendtgj. 15 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 29, hvor vedtægtene er indtat.

12 juli. **Kongelig resolution,** *) hvorved der i henhold til skattelov for byene av 18 august 1911 § 6 meddeles stadfæstelse paa de av Porsgrunds bystyre i møter den 31 mai og 2 juli d. a. besluttede vedtægter om taksering til eiendomsskat av de faste eiendomme i kjøpstaden.

12 juli. **Kongelig resolution,** hvorved bestemmes:

I. I Vestre Aker prestegjeld under Asker provsti i Kristiania stift blir der at ansætte en midlertidig hjælpeprest, som tillægges:

a. Kr. 500,00 som aarlig lønsbidrag av den nuværende sogneprest.

b. I henhold til lov om salg av det overflødige av embedsgaarder av 19 juni 1882 § 14, sidste punktum, et midlertidig bidrag av prestegaardsfondet paa kr. 400,00 aarlig. Dette bidrag falder bort i tilfælde av salg av Vestre Aker prestegaard, eller naar sogneprestembedets indtægter stiger, saa de alene blir tilstrækkelige til at lønne alle tre prester i Vestre Aker.

c. Det tiloversblevne overskud av Vestre Aker sogneprestembedes aarlige indtægter, efterat lønningene til sognepresten og kaldskapellanen er avholdt.

d. Den av kommunen bevilgede skyssgodtgjørelse paa kr. 400,00 aarlig.

De under a og c omhandlede beløp blir at utrede med kr. 350,00 hvert kvartal og resten, saa snart der foreligger regnskap over sogneprestembedets indtægter i aaret.

II. Den vordende hjælpeprest blir at ansætte av Kristiania biskop med Kirke- og Undervisningsdepartementets approbation og skal:

a. Ta bolig ved Vinderen eller Slemdal paa et av biskopen godkjendt sted.

b. Ved siden av de faste prester utføre gudstjeneste, konfirmantforberedelse og konfirmation og heri saavelsom i sin virksomhet forøvrig rette sig efter nærmere instruks av biskopen.

III. Vestre Aker kaldskapellans løn skal fra 1 januar 1912 at regne og indtil videre utgjøre kr. 3200,00 aarlig, at utrede med en fjerdedel hvert kvartal av sogneprestembedets indtægter.

IV. — — — —

12 juli. **Kongelig resolution,** hvorved bestemmes:

I. Det tillates, at der til bruk for befolkningen i den paa

*) Bekjendtgj. 15 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 29, hvor vedtægtene er indtat.

vestsiden av Randsfjorden liggende del av Hovs annekssogn av Søndre Lands prestegjeld i Hamar stift opføres et kapel paa en dertil skjænket tomt av gaarden Nordre Skute efter en utarbeidet plan under iagttagelse av de av statens bygningsinspektør gjorte bemerkninger ved planen. Derhos bemyndiges Hamar stiftsdirektion til at samtykke i mindre væsentlige ændringer i byggeplanen, om saadanne under arbeidets gang skulde vise sig ønskelige eller hensigtsmæssige. 12 juli.

II. Til kapellet, som blir at benævne Skute kapel, henlægges 10 høimessegudstjenester aarlig, hvorav 2 tages fra Enger kapel og 4 fra hver av de to sognekirker. Gudstjenesterne blir at avholde til saadan tid, som Hamars biskop nærmere bestemmer.

III. — — — —

Kongelig resolution, hvorved Stortingets beslutning[1]) av 23 mai 1912 om nyt lønsregulativ for en del stil- 12 juli.

---

[1]) Se St. prp. nr. 99 for 1911. Indst. S. XIV C for 1912. St.tid. s. 1675—1704.

Det nye lønsregulativ er saalydende:

1.	Generaldirektør	kr. 10 000,00
2.	Jernbanedirektør	» 7 000,00
3.	Distriktschef i Kristiania, Drammens, Hamars, Trondhjems og Bergens distrikter med fradrag for hus, lys og brænde beregnet til kr. 1 200,00.	» 6 500,00
4.	Overingeniør i distrikterne	» 5 700,00
5.	Distriktschef i Stavanger, Kristiansands, Narviks og Arendals distriktar. med fradrag for hus, lys og brænde beregnet til kr. 800,00.	» 5 600,00
6.	Brokonstruktør	» 5 500,00
7.	Avdelingsingeniør av klasse A Kontorchef i distrikterne med to alderstillæg à kr. 300,00 efter 3 og 6 aar.	» 4 600,00
8.	Overtrafikkontrolør Hovedbokholder Hovedkasserer med 2 alderstillæg à kr. 400,00 efter 4 og 8 aar.	» 4 000,00
9.	Inspektør og verksmester Sekretær ved hovedstyret Forstander for det statistiske kontor Telegrafinspektør Avdelingsingeniør av klasse B ved hovedstyret med fire alderstillæg à kr. 300,00 efter 2, 4, 6 og 8 aar.	» 3 200,00
11.	Ingeniørassistent med fire alderstillæg à kr. 200,00 efter 2, 4, 6 og 8 aar.	» 2 200,00
16.	Banemester. stigende med kr. 150,00 hvert 2det aar i 12 aar til kr. 2 700,00.	» 1 800,00

12 juli. linger ved statens jernbaner fra indførelsen av den nye ordning av statsjernbanernes administration (kfr. Stortingets beslutning av 14 mars 1912) tages tilfølge.

12 juli. **Kongelig resolution**, hvorved Stortingets beslutning [1]) av 17 juni 1912 angaaende lønsspørsmaal m. v. for en del jernbanefunktionærer tages tilfølge.

12 juli. **Kongelig resolution**, hvorved Stortingets beslutning [2])

Forsaavidt direktørassistentstillingen ved trafikavdelingen, overingeniøren ved baneavdelingen samt direktørassistentstillingen under direktøren for maskinanliggender bibeholdes, avlønnes de to førstnævnte som overingeniører og sidstnævnte som avdelingsingeniør av klasse A.

[1]) Se St. prp. nr. 1, hovedp. IX A, kap. 1. Tillæg til indst. S. XIII A. St. tid. s. 2269—2280.

Der besluttedes bl. a.:

Stortinget samtykker i

1. At lønnen for verkstedsarbeidere forhøies ved, at § 1 i de i 1908 vedtagne lønsregler forandres til at lyde saaledes:

Fast ansatte verkstedsarbeidere lønnes saaledes:

Klasse I, fuldt utlærte haandverkere (d. v. s. maskinarbeidere, smeder, kjelsmeder, vognreparatører, snekkere, malere, blikkenslagere, støpere og salmakere):

Ved ansættelsen	39	øre pr. time.
Efter 2 aars tjeneste . .	41	- —»—
- 4 - — . .	43	- —»—
- 6 - — . .	46	- —»—
- 8 - — . .	49	- —»—

Efter længer tjenestetid end den, der betinger 49 øre, kan maskiningeniøren tilstaa høiere løn indtil 58 øre, mens yderligere lønsforhøielse kan tilstaaes av direktøren for maskinavdelingen.

Klasse II. Andre verkstedsarbeidere (dog ikke læregutter):

Ved ansættelsen	32	øre pr. time.
Efter 2 aars tjeneste . .	34	- —»—
- 4 - — . .	36	- —»—
- 6 - — . .	39	- —»—

Efter længer tjenestetid end den, der betinger 39 øre, kan maskiningeniøren tilstaa høiere løn indtil 48 øre, mens yderligere lønsforbedring kan tilstaaes av direktøren for maskinavdelingen.

2. At høifjeldstillægget for de paa strækningen mellem Langevandoset i Raundalen og Nyset ved Nygaardstjernene stationerte baneformænd og banevogtere forhøies fra kr. 180,00 til kr. 240,00 aarlig.
3. At Ofotbanetillægget for lønsklasserne 18, 21, 22 og 24—29 samt for verkstedsarbeidere og andet personale, lokomotivpudsere og læregutter forhøies til kr. 450,00 aarlig.

[2]) Se St. prp. nr. 1, hovedp. III, kap. 1 og 2. Tillæg 2 til indst. S. XXXIV. St.tid. s. 2535—2539.

Beslutningen er saalydende:

av 3 juli 1912 om forandring i lønsregulativet av 1899 for de i regjeringskontorerne ansatte sekretærer og assistenter samt nyt regulativ for vaktmestre og bud i departementerne tages tilfølge. 12 juli.

Kongelig resolution, hvorved den av Stortinget under 19 juni 1912 fattede beslutning[1]) angaaende lønsforbedring for garnisonerende befal tages tilfølge. 12 juli.

I.

I lønningsregulativet av 1899 for de i regjeringskontorerne ansatte sekretærer og assistenter blir alderstillæggene at beregne saaledes:

Sekretærer av 2den klasse med grundløn kr. 1 800,00: 2 alderstillæg à kr. 300,00 efter 3 og 6 aars tjeneste.

Sekretærer av 1ste klasse med grundløn kr. 2 400,00: 2 alderstillæg à kr. 400,00 efter 3 og 6 aars tjeneste.

Assistenter av 1ste klasse med grundløn kr. 1 200,00: 2 alderstillæg à kr. 300,00 efter 3 og 6 aars tjeneste og et à kr. 200,00 efter 9 aars tjeneste samt

Assistenter av 2den klasse med grundløn kr. 800,00: 3 alderstillæg à kr. 200,00 efter 3, 6 og 9 aars tjeneste.

II.

Punkt 6 i lønsregulativet for de ved regjeringskontorerne ansatte tjenestemænd med 6 timers kontortid skal herefter lyde saaledes:

Tiden for alderstillæggenes opnaaelse beregnes for samtlige lønningsklasser fra vedkommendes ansættelse i klassen. Dog blir — i tilfælde av oprykning fra assistentklasse til sekretærklasse og fra 2den assistentklasse til 1ste — vedkommende at ansætte paa det lønningstrin, som staar nærmest over den gage, som han har oppebaaret før oprykningen. Sekretærer av 1ste klasse erholder medregnet ved ansættelse av alderstillæg det tidsrum utover 6 aar, hvori de maatte ha tjenstgjort som sekretærer av 2den klasse.

III.

For de i regjeringskontorerne ansatte vaktmestre og bud fastsættes følgende lønsregulativ:

For vaktmestre: begynderløn kr. 1 000,00 med 3 alderstillæg à kr. 200,00 efter 4, 8 og 12 aars tjeneste, frit hus, lys og brænde (eller en aarlig godtgjørelse av kr. 400,00).

Bud: begynderløn kr. 900,00 med 3 alderstillæg à kr. 200,00 efter 4, 8 og 12 aars tjeneste.

[1]) Se St. prp. nr. 1, hovedp. XI A, kap. 1, tit. 37 og st. prp. nr. 89. Tillæg 3 til indst. S. X. St.tid. s. 2334—2335.

Beslutningen er saalydende:

Under hovedpost XI A, kap. 1, tit. 37, lønsforbedring for garnisonerende befal, bevilges kr. 30 500,00, nemlig:

For garnisonerende kapteiner med undtagelse av regimentsintendanterne og veterinærkapteinerne et tillæg, saaledes at deres gage fra 1 januar 1913 blir kr. 3 800,00.

For garnisonerende underofficerer følgende tillæg fra 1 januar 1913:

12 juli. **Stadfæstelse** — meddelt av Kirkedepartementet — paa det av grossererne Hans C. og Elias C. Kiær, konservator Hans Kiær, fru Dagny Kiær og advokat Fritz Kiær oprettede »Legat til kosthold for enker paa det av Hans Kiær og hustru Else Cathrine Kiær oprettede enkehus i Drammen« samt paa de for dette legat under 21 og 30 mai 1912 utfærdigede statutter.

12 juli. **Skrivelse** fra Arbeidsdepartementet, Poststyrelsen, hvori meddeles, at ifølge en til Utenriksdepartementet indløpet skrivelse av 31 mai d. a. fra Forbundsraadet i Schweiz har Abessinien tiltraadt den i Rom den 26 mai 1906 avsluttede internationale overenskomst om utveksling av breve og æsker med angit værdi fra førstnævnte datum at regne.

13 juli. **Rundskrivelse***) fra Justisdepartementet til amtmændene:

I medhold av lov om indførsel av apotekervarer samt om handel med gifter og arkana av 16 mai 1904 § 3, jfr. kongelig resolution av 16 juli næstefter, post II, har departementet utstedt forbud mot handel med følgende lægemidler:

1. »Kihlol« og andre »Kihlolmedikamenter«, hvori ordet Kihlol forekommer.
2. »Winters Nalther Tabletter«.

Forbudet træder i kraft 1 august d. a.

13 juli. **Skrivelse** fra Arbeidsdepartementet, Poststyrelsen, hvori meddeles, at ifølge skrivelse av 5 d. md. fra Utenriksdepartementet har Grækenland tiltraadt den i Berlin den 3 november 1906 avsluttede radiotelegrafoverenskomst.

15 juli. **Skrivelse** fra Arbeidsdepartementet til amtmanden i Nordre Bergenhus amt angaaende spørsmaalet om, hvorvidt der ved vedlikeholdsarbeide in natura paa offentlige veier er adgang til at paalægge de veiarbeidspligtige at rydde grustakene, før grusningen skal foregaa.

Fane- (standart-, styk-) junkere, som tjenstgjør i kvartermesterstilling	kr.	250,00
Øvrige fane- (standart-, styk-) junkere og kommandersersjanter.	»	200,00
Furerer	»	150,00
Sersjanter.	»	100,00

Alle tilskud, som garnisonerende kapteiner og underofficerer for tiden oppebærer som erstatning for tap ved forandringer i hærordningen eller i løns- og tillægsregulativer, bortfalder utenfor den del, hvormed tilskuddet maatte overstige de forannævnte lønstillæg.

*) Bekjendtgj. 24 august i Lovtid. 1ste avd. nr. 35.

Departementet uttaler i denne anledning, at det finder at 15 juli.
kunne henholde sig til en av Høiesteret avsagt kjendelse av 1 oktober 1909 (indtat i Norsk Retstidende for s. a. side 713 flg.), hvorved det er antat, at oprenskning av grustak, som kan iverksættes uten uforholdsmæssig arbeide, indgaar under det arbeide, som efter veiloven paahviler de veiarbeidspligtige. Departementet henleder derhos opmerksomheten paa, hvad der under voteringen i hin sak blev fremholdt med hensyn til høiesteretsdom av 6 april 1907 (jfr. den i Retstidenden for s. a. side 427 indtagne notis).

Skrivelse fra Fængselsstyrelsen til riksadvokaten, hvorved 16 juli.
— som følge av høie fangetal i Drammens og Skiens kredsfængsler — bestemmes, at indtil videre:

1. Personer, som er domfældt inden Buskeruds lagsogn, og som efter gjældende regler skulde sættes ind i Drammens kredsfængsel, blir at sætte ind i Sems hjælpefængsel, forsaavidt de efter fradrag for varetægt skal avsone fængselsstraf (almindelig fængsel eller skjærpet fængsel) i mindst 10 dage;
2. Personer, som er domfældt inden den del av Jarlsberg og Larviks amt, som hører til Bratsbergs lagsogn, og som efter gjældende regler skulde sættes ind i Skiens kredsfængsel, blir at sætte ind i Larviks hjælpefængsel.

Skrivelse fra medicinaldirektøren til en distriktslæge i 17 juli.
anledning av en forespørsel, om der er nogen lovbestemmelse til hinder for, at en læge rekvirerer i pakkepost fra utlandet smaa prøver av forskjellige nyere medikamenter. Der henvises i skrivelsen til lov av 16 mai 1904, medicinaldirektørens skrivelse av 8 juni 1910 til Bergens toldinspektion, hvorefter forbudet i nævnte lov ogsaa gjælder læger, uanset om varen betegnes som prøve eller ikke, samt til skrivelse [1]) fra Finansdepartementet av 12 september 1907 (begge skrivelser indtat i Norsk Medicinallovgivning).

Lov*) [2]) om offentlig veining av malm, som ut- 19 juli.
skibes. Nr. 1.

§ 1. Paa steder, hvor malm utskibes, [3]) skal der — efter anmodning av vedkommende utskiber — være adgang til at faa ansat offentlig veier, som med fornøden hjelp paa forlangende har at utføre eller kontrolere veining av malm, som utskibes fra stedet.

---

*) Bekjendtgj. 23 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 30.
[1]) Skrivelsen av 12 septbr. indtat i Paulsen og Thomles lovsamling.
[2]) St. besl. 1 jrli. Se Ot. prp. nr. 14. Indst. O. nr. 85. St. tid., forh. i Ot. s. 758; i Lt. s. 218. Jfr. lov 30 april 1892 (nr. 2).
[3]) Jfr. lov 15 juni 1882 (nr. 4).

19 juli. Nr. 1. Veieren har for hver skibning at utstede et vegtcertifikat, som vedlægges skibspapirerne.

§ 2. Saadanne veiere og deres medhjelpere beskikkes i byene av magistrat og formandskap, paa landet av politimester og formandskap — med approbation av amtmanden.

§ 3. Veiningspengenes størrelse fastsættes av vedkommende amtmand, som likeledes fastsætter de nærmere regler for veiningens utførelse og andre forskrifter, som viser sig nødvendige for øiemedet, alt efter samraad med vedkommende kommunestyre og med vedkommende private bedrifter.

19 juli. Nr. 2. **Lov***)[1]) om forandring i og tillæg til lov angaaende skreifiskerierne i Lofoten av 6 august 1897 med tillægslove av 21 februar 1905 og 25 februar 1908.

I.

Efternævnte bestemmelser i lov angaaende skreifiskerierne i Lofoten av 6 august 1897 skal herefter lyde som følger:

§ 4. Under særegne omstændigheter skal opsynet ha ret til blandt fiskerne at tilsi til sin bistand saa mange, som skjønnes at være nødvendig. Den fornødne hjelp kan da søkes efter omgang fortrinsvis hos de større mandskaper og saaledes, at kun én mand uttages av hvert mandskap.

Undladelse av at efterkomme opsynets tilsigelse straffes med bøter, hvorhos vedkommende kan tilsiges paany.

§ 5. Naar opsyn er anordnet, skal ved dettes foranstaltning kyststrækningen inddeles i visse opsynsdistrikter, til hvilke overensstemmende med §§ 14 og 15 henlægges den nærmest utenfor samme liggende havstrækning. Dennes grænser bestemmes efter kompasstrek og méd paa land eller paa anden betryggende maate.

Adgang til at fiske inden den et opsynsdistrikt tillagte havstrækning er, naar ikke anderledes bestemmes ved vedtægt efter reglerne i § 16 h, ikke betinget av, at der roes (drives fiske) fra opsynsdistriktet, men enhver er forpligtet til at overholde de for bedriften paa denne strækning givne forskrifter.

I forannævnte adgang til at fiske inden andet opsynsdistrikts fiskehav gjøres — saalænge der for redskapers optagning gjælder forskjellige regler (§ 22) for Austnesfjordens og Raftsundets opsynsdistrikter paa den ene side og de øvrige opsynsdistrikter paa den anden side — den indskrænkning, at adgangen til redskapers optagning paa søn- og helligdag og til at undlate redskapers optagning inden midnat før søn- og helligdag skal være

*) Bekjendtgj. 23 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 30.

[1]) St. beslutn. 1 juli. Se Ot. prp. nr. 15. Indst. O. IX. St. tid., forh. i Ot. s. 749—757; i Lt. 216—217.

avhængig av, at saadant er tillatt i det opsynsdistrikt, hvorfra der roes (drives fiske). 19 juli. Nr. 2.

§ 7. Høvedsmand paa baat og fører av fiskefartøi, som vil drive fiske fra noget av de i § 6 nævnte merkedistrikter, skal derom forut gjøre anmeldelse til opsynet og opgi sit og mandskapets navn og hjemsted, tillikemed hvorledes mandskapet er fordelt paa fangstbaatene. Likeledes skal opgives, om og i tilfælde hvor husrum er leiet i land, eller om flytende losji benyttes og i tilfælde, hvor dette har liggeplads i fiskeværet.

Vedkommende baat, fiskefartøi og disses fangstbaater faar utlevert to merker, som hvert utviser distriktets bokstavmerke og baatens eller fiskefartøiets løpenummer. Disse merker blir at anbringe saaledes, som opsynet bestemmer, og skal altid holdes helt synbare.

Hvis nogen flytter til et andet opsynsdistrikt, maa merkerne, før trækning av utsatte fiskeredskaper i det nye distrikt finder sted, ombyttes med vedkommende merkedistrikts merker mot tilbakelevering av de medbragte merker.

Flytter nogen til et andet merkedistrikt inden samme opsynsdistrikt, maa ny anmeldelse straks ske til opsynet, likesom han ogsaa maa opgi, hvilket merkedistrikt han fraflyttet, hvorefter opsynet sender meddelelse om tilflytningen til det merkedistrikt, han fraflyttet.

Den, som uten flytning vil drive fiske paa havstrækning utenfor det nærmest tilgrænsende opsynsdistrikt (d. v. s. utenfor nabo-opsynsdistriktet paa hver side), maa, før trækning av utsatte nat- og dagfiskeredskaper foregaar, personlig anmelde sig for opsynet i det opsynsdistrikt, paa hvis havstrækning fiske agtes drevet, og der opgi, hvor han stationerer, samt gjøre ny anmeldelse til opsynet, naar han skifter station.

For de opsynsdistrikters vedkommende, hvor vedtægt i henhold til § 16 h er fattet, henvises til nævnte bestemmelse.

Merkerne utleveres av opsynet uten betaling og blir ved fiskets slutning at levere tilbake; hvis merkerne er gaat tapt, skal anmeldelse derom gjøres til opsynet. Undladelse av til fastsat tid at tilbakelevere merkerne eller at anmelde mulig tap av dem straffes med bøter.

Den, som driver fiske med farkost, som ikke er forsynt med fastsat og rigtig anbragt merke, som søker at skjule noget merke, som driver fiske fra nyt distrikt uten at gjøre den ovenfor omhandlede anmeldelse til opsynet, eller som undlater den ovenfor omhandlede bytning av merker, straffes med bøter.

§ 8. Naar opsyn er anordnet, skal der inden hvert aars 15 mars i ethvert merkedistrikt blandt fiskerne utvælges et bestemt antal tilsynsmænd. Stemmeberettigede ved dette valg er de i distriktet tilstedeværende høvedsmænd og fiskefartøiførere,

19 juli. Nr. 2.

som inden kl. 8 aften 3 dage før valgets avholdelse har anmeldt for opsynet, at de vil drive fiske i distriktet.

Ingen kan avgi stemme ved de i nærværende paragraf nævnte valg i mere end ett distrikt under samme aars fiske.

Opsynet fastsætter sted og tid for valget og har herunder at iagtta, at valg saavidt mulig ikke bør foretages, før hovedmassen av fiskerne antages at være kommet.

Valget bør saavidt mulig avholdes paa søndag.

Bekjendtgjørelse om valget sker ved opslag i fornøden utstrækning mindst 2 dage før dets avholdelse. Det bestyres av vedkommende opsynsbetjent eller den, som opsynets chef bemyndiger dertil. Over alle valg føres protokol.

Opsynsbetjenten opgjør valgutfaldet paa grundlag av de stedfundne avstemninger.

Der vælges 1 tilsynsmand for hver 10 garn- og linefarkoster, som driver fiske uten fangstbaater, 1 for hver 25 fangstbaater (doryer) og 1 for hver 20 snørebaater, samt ved særskilt valg det halve antal varamænd.

Avstemningen sker skriftlig eller mundtlig særskilt for hvert bruk (garnfarkoster, linebaater, linefarkoster med fangstbaater (doryer) og snørebaater).

Valgbestyreren har senest ved valgforretningens begyndelse at kundgjøre, hvor mange tilsynsmænd og varamænd der blir at vælge. Ved utregningen herav har han bare at ta hensyn til de baater, fiskefartøier og fangstbaater av hvert enkelt bruk, som er blit anmeldt for distriktets opsyn inden kl. 8 aften 3 dage før valgets avholdelse.

Er der i et merkedistrikt paa valgtiden et mindre antal baater, fiskefartøier eller fangstbaater av et enkelt bruk end ovenfor nævnt, blir tilsynsmænd for dette bruk ikke at vælge.

§ 10. Tilsynsmændene har at føre det umiddelbare tilsyn paa havet og derunder ved tilhold og advarsel at søke hindret overtrædelser av denne lov og de i medhold av samme givne vedtægter. Det paaligger dem som ombudspligt at anmelde for opsynet paa land eller sjø de overtrædelser av denne lov og de i medhold av den givne vedtægter, som kommer til deres kundskap, at bistaa opsynet med mindelig ordning av tvistigheter som i § 38 omhandlet, og at gjøre tjeneste som domsmænd og skjønsmænd som i §§ 20 og 39 omhandlet, samt at gi det i § 16 f omhandlede signal.

Særlig pligter tilsynsmændene ufravikelig ved signal at tilkalde det seilende opsyn eller vække dettes opmerksomhet, naar de opdager mistænkelige forhold eller stedfindende misligheter, som de selv paa grund av sin bedrift er forhindret fra at avverge.

Hver tilsynsmand fører paa sin farkost saadant synlig særkjendemerke, som av opsynet paabydes.

§ 11. For hvert opsynsdistrikt med den i § 12 omhandlede undtagelse blir der, inden 8 dage efter valget av tilsynsmænd, av disse efter forutgaaende tilsigelse fra opsynet at vælge blandt fiskerne 4 mænd, som skal danne et utvalg. Av disse 4 mænd skal 2 være brukere av garn og 2 brukere av natliner. Av sidstnævnte 2 natlinebrukere skal 1 være dorylinebruker og 1 baatlinebruker, hvis antallet av tilsynsmænd for noget av disse bruk paa valgtiden utgjør mindst $^1/_4$ av det samlede antal linetilsynsmænd; ellers vælges de 2 mænd uten hensyn til, hvilket slags natlinebruk de driver. Hvis nogen driver baade garn og line, bestemmes hans stilling efter hovedbruket. Er der i et opsynsdistrikt paa grund av regelen i § 8 ikke valgt tilsynsmænd for garn eller natliner, vælges de 4 mænd uten hensyn til, hvilket bruk de driver. 19 juli. Nr. 2.

Valgbestyreren har ved valgforretningens begyndelse at kundgjøre, hvor mange mænd der skal vælges av hvert slags bruk. Avstemningen sker skriftlig eller mundtlig særskilt for hvert merkedistrikt under ledelse av opsynsbetjenten eller den, som opsynets chef bemyndiger dertil. Over alle avstemninger føres protokol. Der stemmes i hvert merkedistrikt særskilt for hvert bruk paa det antal medlemmer av utvalget, som efter ovenstaaende regler tilkommer de forskjellige bruk, og paa et like antal varamænd. I det i forrige stykkes sidste punktum omhandlede tilfælde stemmes der i hvert merkedistrikt uten hensyn til bruk paa 4 medlemmer av utvalget og 4 varamænd for disse. De, som ved sammenlægning av stemmerne i de forskjellige merkedistrikter viser sig at ha faat de fleste stemmer, ansees valgt. Har flere like mange stemmer, avgjøres valget ved lodtrækning.

Naar derom fremkommer andragende, vælges av og blandt høvedsmændene paa de anmeldte linebaater samt av og blandt førerne paa de anmeldte linefiskefartøier, men forøvrig efter samme regler som foran nævnt, 2 mænd med varamænd saaledes, at naar disse sammentræder med de almindelige lineutvalgsmedlemmer, dette særskilte utvalg — som vil ha at fastsætte vedtægt som omhandlet i § 16, 2det led — kommer til at bestaa av 2 baatlinebrukere og 2 dorylinebrukere. Er det almindelige utvalgs 4 medlemmer valgt uten hensyn til, hvilket bruk de driver (nærværende paragrafs 1ste led, sidste punktum), vælges samtlige 4 medlemmer av det særskilte utvalg (2 baatlinefiskere med varamænd og 2 dorylinefiskere med varamænd) paa den her fastsatte maate. De valgte medlemmer av utvalgene er ombudsmænd. De beklæder stillingen, saalænge opsynet er i virksomhet, og saalænge de opholder sig inden opsynsdistriktet og der driver fiske, og under næste aars fiske fra opsynet er traadt i virksomhet, og indtil nyt valg er avholdt.

19 juli. Nr. 2.

De pligter at underrette formanden, hvis de fraflytter opsynsdistriktet under fisket.

Naar nogen i to paa hinanden følgende valgperioder har været medlem av et utvalg, kan han i likesaa lang tid undslaa sig for at motta gjenvalg.

De valgte tilkommer ingen godtgjørelse for sit arbeide, medmindre de i ombuds medfør maa begi sig længer end 5 kilometer utenfor det merkedistrikt, hvor de driver fiske. I saa fald tilkommer de godtgjørelse for havte befordringsutgifter og kr. 8,00 daglig, saalænge fraværet varer.

Skulde antallet av utvalgsmedlemmer og varamænd i et distrikt i noget av de nævnte to utvalg ved avgang bli mindre end 4, kan formanden, hvis det fornødiges, foranledige utfyldningsvalg avholdt.

§ 12. Distrikterne fra og med Storvaagen østover til og med Brettesnes, Skroven og Austnesfjorden indbefattet, skal ha et fællesutvalg, bestaaende av 2 mænd fra hvert opsynsdistrikt. Disse vælges paa den i foregaaende paragraf nævnte maate (altsaa regelmæssig en garnfisker og en natlinefisker), dog saaledes, at her alle linetilsynsmænd i hvert distrikt stemmer under ett. For disse 2 mænd vælges paa samme maate i hvert distrikt ved særskilt valg 2 varamænd.

Det i § 11 omhandlede særskilte utvalg bestaar her av det dobbelte antal mænd, nemlig 4 baatlinebrukere og 4 dorylinebrukere, valgt paa samme maate.

Skulde antallet av utvalgsmedlemmer og varamænd i noget av disse opsynsdistrikter ved avgang bli mindre end 2 i noget av de nævnte to utvalg, kan formanden, hvis det fornødiges, foranledige utfyldningsvalg avholdt.

§ 13. Kongen beskikker en mand, som skal være formand i samtlige utvalg og har stemme ved avfattelsen av deres beslutninger. Han sammenkalder utvalgets medlemmer til møte, naar der foreligger andragende fra utvalg, eller det findes paakrævet. Gyldig beslutning kan ikke fattes, medmindre formanden og mindst $^3/_4$ av de valgte medlemmer er tilstede. I tilfælde av stemmelikhet gjør formandens stemme utslaget.

§ 15. De i § 12 omhandlede distrikter tillægges en fælles havstrækning, hvis grænser mot nabodistrikt bestemmes av dettes utvalg i forening med utvalget i de to nærmest tilstøtende opsynsdistrikter inden fællesdistriktet.

Ved anvendelse av adgangen i § 16 h blir ved andragende fra Hopens opsynsdistrikt Vaagenes og Svolværs opsynsdistrikter at betragte som ett opsynsdistrikt og ved andragende fra Raftsundets opsynsdistrikt fællesdistriktet at betragte som de to nærmeste opsynsdistrikter.

§ 16. For utøvelsen av fisket inden den ethvert distrikt tillagte havstrækning tilkommer det utvalget i form av vedtægt at bestemme: 19 juli. Nr. 2.

a) hvorvidt og hvorledes deling av havet mellem brukerne av garn og natliner skal iverksættes. Fastsættes det, at der skal tildeles det ene slags redskap en bestemt havstrækning, hvor det andet slags redskap ikke tilstedes adgang, skal brukerne av dette redskap ha ret til paa lignende maate og med samme virkning at faa sig tildelt en tilsvarende havstrækning, hvis dette forlanges av halvparten av de tilsynsmænd, som driver fiske med det slags redskap inden opsynsdistriktet;

b) hvorvidt bruken av andre redskaper end de i § 17 forbudne, eller for synkenøters vedkommende av saadanne mindre nøter som de i nævnte paragrafs andet punktum omhandlede, skal forbydes for hele fisket eller for en del av fisketiden, for hele fiskehavet eller for dele derav. Bruk av garn, liner og dypsagn kan — for dagliner med den i § 17 nævnte begrænsning — dog ikke forbydes;

c) tiden for redskapers optagning eller utsætning og det klokkeslet, til hvilket det paa de forskjellige tider skal være tillatt at begi sig paa sjøen for at opta eller utsætte redskaper. Utror maa ikke finde sted før morgensignal, selv om fiske agtes drevet paa andet opsynsdistrikts fiskehav. Tiden for utsætning av garn fra maskinfarkoster paa 11,5 meters længde og derover kan sættes forskjellig fra den almindelige bestemmelse. Saadant paabud skal dog ikke være gjældende paa dage, da de øvrige garnfarkoster formedelst veiret eller av andre grunde almindelig har forlatt eller ikke været paa fangstfeltet. Opsynet sørger for, at de fastsatte klokkeslet saavidt mulig daglig blir signalisert;

d) regler for redskapers belastning;

e) regler for redskapers merkning. Dog skal enhver garnlænkes nærmest land staaende iledubbel, eller hvis sætningen er skedd langs landet, da dens vestligste dubbel altid være forsynt med fastsat merke;

f) hvorvidt og i tilfælde naar der skal gives signal paa havet for paabegyndelse av redskapers optagning om morgenen.

Saadan bestemmelse kan gjælde for hele den et opsynsdistrikt tillagte havstrækning eller dele derav, men for særhav for almindelige linebaater, som roes fra land, og for hav for garnbaater bare, hvis det forlanges av mindst halvparten av de i distriktet tilstedeværende tilsynsmænd for vedkommende bruk. Opsynet bestemmer, hvorledes signalet skal gives, likesom det kan paalægge ogsaa andre end tilsynsmændene at gi signalet;

19 juli. Nr. 2.

g) hvorvidt det skal forbydes maskinfarkoster eller visse slags av saadanne at bruke mere end én garnlænke for hele fisket eller for en del av fisketiden, for hele fiskehavet eller for dele derav;

h) hvorvidt adgangen til at fiske inden den et opsynsdistrikt tillagte havstrækning skal være betinget av, at der roes fra eller stationeres i opsynsdistriktet. Fastsættes vedtægt herom, har vedkommende opsynsdistrikts farkoster ikke adgang til at fiske utenfor det opsynsdistriktet tillagte hav. Ved saadan vedtægt kan dog ikke forbydes gjensidig benyttelse av de mot hinanden støtende havteiger paa begge sider av vedkommende opsynsdistrikts grænselinjer, naar disse ved havdeling er utlagt for samme slags bruk; for nabo-opsynsdistrikternes farkosters vedkommende dog paa betingelse av, at de bærer disse distrikters merker. Andragende om saadan vedtægt maa for at kunne tages under behandling være vedtat av mindst $^3/_4$ av vedkommende opsynsdistrikts utvalgsmedlemmer. I avgjørelsen deltar foruten det utvalg, hvorfra andragendet fremkommer, ogsaa de nærmeste 2 opsynsdistrikters utvalg. Under særlige omstændigheter, saasom overfyldning av havn, kan opsynet tillate farkoster, som driver fiske i opsynsdistrikt, hvor vedtægt som foran anført er fastsat, at stationere i havn i nærmeste opsynsdistrikt. 2 eller 3 ved siden av hinanden liggende opsynsdistrikter, hvor vedtægt som foran nævnt gjøres gjældende, kan slutte sig sammen til en gruppe, paa hvis hav disse opsynsdistrikters farkoster gjensidig kan fiske. Vedtægt herom fastsættes av vedkommende opsynsdistrikters utvalg i fællesmøte og maa for at bli gyldig være vedtat av mindst $^3/_4$ av hvert utvalgs medlemmer. Utfærdigelse av vedtægter efter nærværende led er betinget av vedkommende regjeringsdepartements samtykke. De kan bare utfærdiges én gang for hvert aars fiske og træder ut av kraft, naar opsynet for vedkommende aars fiske hæves, hvis vedtægtene ikke selv fastsætter deres tidligere ophør.

Det tilkommer det i §§ 11 og 12 omhandlede særskilte utvalg i form av vedtægt at fastsætte, hvorvidt der, naar havdeling efter foranstaaende litr. a er iverksat, skal tildeles brukerne av almindelige linebaater, som roes fra land, en havstrækning, hvor nat- og daglineredskaper, som brukes fra andet slags farkoster — skøiter, motorbaater og dampskibe — eller disses fangstbaater ikke tilstedes adgang og, i tilfælde, hvorledes delingen skal iverksættes.

De av utvalgene fastsatte vedtægter bringes av opsynet til almindelig kundskap i ethvert av vedkommende merkedistrikter

og de tilstøtende opsynsdistrikter. De træder i kraft til den i vedtægtene selv fastsatte tid, dog tidligst 2 døgn, efterat de ved opslag er kundgjort. 19 juli. Nr. 2.

Vedtægtene forblir — med den for litr. h gjorte undtagelse, og hvis de ikke selv fastsætter anderledes — gjældende, indtil de forandringer i dem, som vedkommende utvalg maatte vedta, er kundgjort med fornødent varsel i ethvert av vedkommende merkedistrikter og de tilstøtende opsynsdistrikter.

Overtrædelse av de med hjemmel i denne paragraf fastsatte vedtægter eller undladelse av at efterkomme opsynets paalæg om at gi det i denne paragrafs litr. f nævnte signal straffes med bøter.

§ 17. Til fangst av skrei maa ikke benyttes noget slags not eller dermed likeartet redskap saasom trawl. Herfra undtages almindelige synkenøter, hvis størrelse ikke overskrider 40 meter i hver kant maalt efter telnen eller 1600 m.^{2}. Angaaende forbud ogsaa mot bruken av saadanne mindre synkenøter henvises til bestemmelsen i § 16, litr. b.

Dagliner maa ikke brukes før 12 mars i de vestenfor Hopens opsynsdistrikt liggende opsynsdistrikter (Vest-Lofotens og Henningsvær opsynsdistrikt). Dog kan Kongen efter andragende fra $^2/_3$ av samtlige medlemmer av de almindelige utvalg i disse opsynsdistrikter ved en fælles bestemmelse tillate avvikelse herfra. Har utvalget i ett opsynsdistrikt vedtat andragende herom, pligter de øvrige utvalg at behandle det.

Fangst av fiskeyngel til gjødning eller til salg til guanotilvirkning er forbudt.

Overtrædelse av de i nærværende paragraf indeholdte forbud straffes med bøter.

§ 18. Den, som beskadiger anden mands redskap ved at utkaste anker, dræg eller krake eller lægger sin baat fast i anden mands ile, straffes med bøter, hvis ikke anden og høiere straf efter den almindelige straffelovgivning blir at ilægge.

Naar fiskefartøi eller baat fisker med roret eller paa anden maate slæper fiskeredskaper med sig saaledes, at skade derved forvoldes, straffes føreren eller høvedsmanden med bøter, hvis ikke anden og høiere straf efter den almindelige straffelovgivning blir at ilægge.

§ 19. Utsætter nogen utilbørlig sine redskaper saaledes, at anden mands allerede utsatte og synbare iler eller fløit nedtrykkes derav, straffes han med bøter, forsaavidt ikke anden og høiere straf efter den almindelige straffelovgivning blir at ilægge.

Har nogen nedsat anden mands redskaper, pligter han, efterat han er varslet derom, uopholdelig den første sjøveirsdag at trække sine redskaper. Overtrædelse herav straffes med bøter.

19 juli. Nr. 2.

§ 20. Den, som under trækning av egne redskaper har andres redskaper sammenviklet med sine, pligter uten ophold, og saalænge sammenviklingen varer, at tilkjendegi dette ved saadant signal, som opsynet fastsætter.

Findes flere baaters eller fartøiers fiskeredskaper saaledes sammenviklet, at det ene mandskap ikke kan foreta trækning eller greiing, uten at der tilføies andres redskaper skade eller forvoldes forsætlige fangsttap, da skal optagningen og greiingen ske i fællesskap av de vedkommende mandskaper, som maatte være eller efter signalet kommer tilstede, og ethvert av dem skal ha ret til for at vareta sit tarv at sætte en mand ombord til hvert av de øvrige.

Ved trækning eller greiing av sammenviklede lineredskaper maa mindst 2 av vedkommende mandskaper være tilstede og delta, naar det gjælder sammenviklinger paa mere end 4 forskjellige eieres lineparter og mindst halvdelen av vedkommende mandskaper ved større sammenviklinger. Paaviselig bortsatte redskaper medregnes ikke i lineparternes antal.

Hvis nogen hanker (overhaler sammenviklede lineredskaper uten at trække dem), skal det herunder være forbudt endog av sine egne redskaper at ta fisk, som maatte findes paa de hankede, sammenviklede redskaper.

Er ikke alle eiere tilstede, skal om mulig samtlige sammenviklede redskaper bringes i land av de farkosters mandskaper, som har deltat i trækningen, og overleveres til eierne sammen med den enhver tilkommende andel av fangsten.

Kan ikke alle redskaper bringes i land, forsynes den gjenstaaende del av redskaperne med forsvarlige iler og trækkes den næste sjøveirsdag, efterat saavidt mulig alle kjendte interesserte er varslet.

Med hensyn til de redskaper med tilhørende fangst, hvortil ingen eiermand melder sig, forholdes saaledes som i efterfølgende paragraf om bjergede redskaper er fastsat.

I tilfælde av tvist, og om nogen av parterne forlanger det, deles fangsten av den nærmeste opsynsbetjent, hvem saadan myndighet efter den for opsynet gjældende forskrift er tillagt, i forening med to av ham blandt fiskerne tilkaldte mænd. Disse tages som regel blandt distriktets tilsynsmænd og tilkommer hver en godtgjørelse av kr. 1,00, hvilket beløp utredes av parterne i det forhold, som under forretningen fastsættes. Opsynsbetjenten tilkommer ingen godtgjørelse.

Den, som for at kunne opta eller frigjøre sit eget redskap er nødt til at løse fra hinanden eller at kappe anden mands redskap, skal igjen tilbørlig sammenknope dette.

Kan sammenknopning ikke finde sted, skal de kappede eller løste ender forsynes med tilstrækkelige iler eller forsvares paa anden betryggende maate.

Overtrædelse av disse forskrifter straffes med bøter. 19 juli

§ 22. Fra midnat til midnat paa søn- og helligdag skal det være forbudt at bringe i sjøen eller trække nogetsomhelst fiskeredskap. Nr. 2.

Optagning av overstaaede fiskeredskaper er tillatt paa anden paaskedag.

I Austnesfjordens og Raftsundets opsynsdistrikter skal alle fiskeredskaper være optat av sjøen inden midnat før søn- og helligdag; redskapers optagning kan dog foregaa paa søn- og helligdag, hvis veiret har været til hinder herfor inden fastsat tid.

Utsætning av alle slags fiskeredskaper er i alle opsynsdistrikter tillatt paa langfredag og anden paaskedag efter kl. 5 eftermiddag.

Kongen kan efter andragende, vedtat av $^3/_4$ av medlemmerne av de almindelige utvalg henholdsvis i fællesdistriktet og Raftsundets opsynsdistrikt, paabyde, at de i paragraffens første og andet led anførte bestemmelser om redskapers optagning gjøres gjældende ogsaa for Austnesfjordens og Raftsundets opsynsdistrikter.

Forseelse mot disse bestemmelser straffes med bøter.

§ 23. Hvis nogen under fisket ved fornærmelig opførsel eller anden utilbørlig adfærd forstyrrer den almindelige fred og orden paa land eller sjø, straffes han med bøter, forsaavidt ikke anden og høiere straf efter den almindelige straffelovgivning blir at ilægge.

§ 26. Opkjøper av fiskevarer er ved mottagelsen, hvis der ikke betales kontant, pligtig til at levere seddel, indeholdende fartøiets navn og hjemsted samt sælgerens navn, det leverte kvantum, den omforenede pris, datoen og underskrift. Kjøperen beholder en av sælgeren vedtat avskrift av seddelen.

Likeledes er opkjøper av fiskevarer, naar han forlater fiskeværet, pligtig til før avreisen til opsynet at opgi, hvad slags og hvor meget fiskevarer han har ombord, samt hvorhen han reiser.

Det samme gjælder for den fisker, som fører sin fangst utenfor Lofotens opsynsdistrikt.

Overtrædelse av disse forskrifter straffes med bøter.

§ 28. Som aarlig grundleie av rorbod eller hjell paa statens eller beneficert eiendom skal betales 40 øre for hver mand, som rorboden er bestemt til at huse, og 6 øre for hvert 100 fisk, som man vil være berettiget til at hænge paa hjellen.

§ 32. For skadeserstatning, som nogen er paalagt eller har vedtat at utrede for forseelse mot denne lov eller de med hjemmel i den utfærdigede vedtægter, hefter det fiskefartøi eller den baat, hvortil den skyldige hører, med tilhørende redskaper og fangst.

19 juli. Nr. 2. Er nogen ilagt eller har vedtat bøter for saadan forseelse, kan det fiskefartøi eller den baat, hvortil den skyldige hører, med tilhørende redskaper og fangst eller værdien derav ved dom helt eller delvis inddrages, uten hensyn til om de tilhører nogen i forseelsen skyldig eller ikke.

§ 45. Omkostningene ved utvalgenes og fiskedommerens virksomhet samt ved opsynet (herunder ikke medtat utgiftene ved de gjennem vedtægt paabudte redskapsmerker og det i § 20 paabudte signal) utredes av statskassen.

II.

§ 35 i lov angaaende skreifiskerierne i Lofoten av 6 august 1897 samt lov av 21 februar 1905 (nr. 2) og lov av 25 februar 1908 angaaende forandringer av og tillæg til førstnævnte lov — ophæves.

19 juli. Nr. 3. **Lov***)[1] indeholdende tillæg til lov om postvæsenet av 12 mai 1888 med tillægslov av 9 juni 1903.

Lov om postvæsenet af 12 mai 1888 med tillægslov av 9 juni 1903 gives følgende tillæg til § 50:

Fornøden grundeiendom, bebygget eller ubebygget, til anlæg eller utvidelse av bygning for postvæsenet kan, i mangel av mindelig overenskomst, av Kongen bestemmes avgit efter takst, som avholdes efter forskriftene i lov om rettergangsmaaten i saker angaaende tvungen avstaaelse av grund av 10 mai 1860 §§ 1—4.

19 juli. Nr. 4. **Lov***)[2] om oprettelse av en børs i Sandefjord.

Lov angaaende oprettelse av en børs i Kristiania av 8 september 1818 med senere tillægslove av 14 april 1860, 30 december 1865, 17 mars 1866, 25 mars 1872 og 19 juni 1883 skal ogsaa være gjældende for kjøpstaden Sandefjord, saa at der i denne kjøpstad kan oprettes en børs, paa hvilken de i nævnte love givne forskrifter er anvendelige.

19 juli. Nr. 5. **Lov***)[3] indeholdende forandring i lov av 7 juli 1897 om ekspropriation av statsbaner.

§ 1 i lov av 7 juli 1897 skal herefter lyde saaledes:

§ 1. Staten skal ha ret til at ekspropriere jernbanerne mellem Drammen og Skien med sidelinjer til Horten og Brevik,

*) Bekjendtgj. 23 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 30.

[1]) St. besl. 1 juli. Se Ot. prp. nr. 28. Indst. O. nr. 83. St. tid., forh. i Ot. s. 788; i Lt. s 219.

[2]) St. besl. 10 juli. Se Ot. prp. nr. 26. Indst. O. nr. 103. St. tid., forh. i Ot. s. 882; i Lt. s. 251.

[3]) St. besl. 10 juli. Se St. prp. nr. 1, hovedpost IX A, kap. 1, s. 3—13, og dok nr. 15. Indst. O. nr. 105. St. tid., forh. i Ot. s. 881; i Lt. s. 251.

Drammen og Randsfjord med sidelinjer til Kongsberg og Krø- 19 juli.
deren, Kristiania og Drammen, Kristiania og riksgrænsen gjen- Nr. 5.
nem Smaalenene, Lillestrøm og riksgrænsen, Eidsvold og Sell, Hamar og Grundset, Grundset og Aamot, Aamot og Støren, Støren og Trondhjem, Trondhjem og riksgrænsen, Bergen og Hønefoss samt Stavanger og Egersund med alt tilbehør av faste og løse eiendele, oplagte fonds samt rettigheter og forpligtelser av enhver art.

Lov *)[1]) om adgang for visse skibskreditforenin- 19 juli.
ger til at utstede obligationer, lydende paa ihænde- Nr. 6.
haveren.

§ 1. Den i lov af 3 september 1909 givne tilladelse for visse kreditforeninger til at utstede rentebærende obligationer, lydende paa ihændehaveren, skal ogsaa gjælde kreditforeninger, der har til formaal at yde laan mot pant i fragt- og ruteskibe, som maaler mindst 100 registerton netto, og hvis statutter er stadfæstet av Kongen eller den, han dertil bemyndiger[2]). Obligationerne maa ikke lyde paa mindre beløp end kr. 100,00 eller tilsvarende beløp i fremmed myntsort. De skal indfries i løpet av et visst forut bestemt tidsrum, høist 30 aar, hvorom obligationerne selv maa indeholde fornøden oplysning.

§ 2. Stadfæstelse av saadan kreditforenings statutter kan av Kongen kun meddeles paa følgende betingelser:

a. at medlemmerne hefter gjensidig og serievis for foreningens forpligtelser med de til foreningen pantsatte skibe saaledes, at hvert enkelt medlem er ansvarlig for sit gjenstaaende laan til foreningen med tillæg av to tredjedele av dette;
b. at der av kreditforeningen kun utlaanes mot 1ste prioritets pant indtil høist 60 pct. av en takst, hvorom nærmere bestemmelse indtages i statutterne;
c. at der til ingen tid maa være i omløp en større sum for foreningens regning av ihændehaverobligationer end de beløp, den samtidig har tilgode paa de af medlemmerne til foreningen utstedte pantobligationer, tillagt de beløp, som den har disponible i kontanter eller som bankindskud;
d. at kreditforeningen aarlig indsender et utdrag av sit regnskap til Finansdepartementet, og at den stiller sine regnskaper og beholdninger under departementets kontrol paa den maate, som dette maatte forlange, samt at utdraget av foreningens aarlige regnskap offentliggjøres i »Norsk Kundgjørelsestidende«;

*) Bekjendtgj. 23 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 30.

[1]) St. besl. 10 juli. Se Ot. prp. nr. 27. Indst. O. nr. 102. St. tid., forh. i Ot. s. 873—874; i Lt. s. 240.

[2]) o: Finansdepartementet ifølge kgl. resol. 19 juli 1912.

19 juli. Nr. 6.

e. at de av kreditforeningen ydede laan amortiseres ved aarlige ydelser efter nærmere bestemmelser i statutterne;

f. at der paa den tid, da kongelig stadfæstelse søkes paa statutterne, er anmeldt medlemmer med antagelige panter for et beløp av mindst 3 millioner kroner til deltagelse i foreningen.

§ 3. Forandringer i de engang stadfæstede statutter maa for at være gyldige stadfæstes av Kongen eller den, han dertil bemyndiger [1]).

§ 4. For registrering av pantobligationer, som en kreditforenings medlemmer utsteder til foreningen, blir gebyret (lov om betaling for offentlige forretninger av 6 august 1897 § 49) at beregne alene av laanesummerne, ikke tillike av det yderligere ansvar, som ifølge § 2 a paahviler medlemmerne.

19 juli. Nr. 7.

Lov *) [2]) om forandringer i lov om Norges Bank av 23 april 1892.

Følgende paragraffer i lov om Norges Bank av 23 april 1892 skal for fremtiden lyde saaledes:

§ 9. Banken kan utgi sedler for et beløp, der svarer til dens beholdning av guld, og desuten for et beløp av indtil 45 millioner kroner.

§ 10. Som utgjørende en del av bankens guldbeholdning (jfr. § 9) blir ogsaa at anse:

a. midler, som banken har henstaaende hos utenlandske banker og bankierhuse, indtil en tredjedel av det beløp, guldbeholdningen efter bestemmelserne i § 9 skal utgjøre;

b. utover denne grænse indtil 3 millioner kroner, som banken maatte ha beroende i statsbanker i de land, med hvilke Norge har konvention om fælles myntsystem.

§ 19. Banken er forpligtet til uten særskilt godtgjørelse at motta staten og de offentlige fonds tilhørende indtægter og at besørge deres utbetalinger samt i det hele at overta statens pengeomsætninger, dog uten at staa i forskud. Banken er desuten forpligtet til uten særskilt godtgjørelse at motta til opbevaring staten og de offentlige fonds tilhørende værdipapirer og andre værdigjenstande.

Dersom det forlanges, er den tillike forpligtet til saavel ved hovedsætet som ved avdelingerne at utføre den statskassen paahvilende ind- og utveksling av skillemynt.

Nærmere forskrifter angaaende disse forpligtelser og det i den anledning fornødne regnskapshold gives av Kongen.

---

*) Bekjendtgj. 23 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 30.

[1]) d: Finansdepartementet ifølge kgl. resol. 19 juli 1912.

[2]) St. besl. 11 juli. Se Ot. prp. nr. 32. Indst. O. XI. St. tid., forh. i Ot. s. 873, 887—896; i Lt. s. 251—275.

Hvorvidt og i tilfælde hvilken rente der skal svares av de i banken indestaaende offentlige midler, fastsættes i mangel av overenskomst mellem vedkommende regjeringsdepartement og bankens direktion av bankens repræsentantskap. 19 juli. Nr. 7.

§ 21. Repræsentantskapets medlemmer vælges av Stortinget og vedblir som saadanne i 6 aar. Hvert 3dje aar avtræder vekselvis 7 og 8. Desuten vælges hvert 3dje aar 7 suppleanter. Repræsentanter oppebærer, forsaavidt de bor i en avstand av mindst 10 kilometer fra hovedsætet, diætgodtgjørelse av kr. 10,00 daglig og skyssgodtgjørelse som for stortingsmænd bestemt. Formanden og medlemmer av repræsentantskapets komiteer kan tillægges avlønning.

§ 27. Repræsentantskapet har:

— — — — —

c. at avgi forslag til Stortinget og foreløbig at fatte bestemmelse om lønninger for repræsentantskapets formand, de valgte direktører og bestyrerne. Desuten bestemmer repræsentantskapet honorar for sine komiteer og sin sekretær. Formanden oppebærer dog intet særskilt honorar som medlem av komiteer.

§ 40. Av resten utredes:

a. til aktieeierne 6 pct. av aktiernes paalydende;
b. derefter indtil 10 pct. av det tilbakeværende beløp til reservefondet, forsaavidt det utgjør mindre end $^2/_5$ av aktiekapitalen;
c. av det overskytende halvdelen til staten og halvdelen til aktieeierne, indtil disses samlede utbytte utgjør 9 pct.;
d. av resten $^3/_4$ til staten og $^1/_4$ til aktieeierne.

Hvad der av det aktieeierne tilfaldende utbytte ikke utgjør $^1/_{10}$ pct. av grundfondet, skal overføres til et reguleringsfond, hvis størrelse ikke maa overstige $^1/_{20}$ av grundfondet. Saafremt aktieeiernes utbytte maatte overstige 9 pct., kan den overskytende del av dette aktieeiernes utbytte efter beslutning av repræsentantskapet helt eller delvis henlægges til reguleringsfondet. Av det beløp, som til enhver tid maatte indestaa paa dette fond, kan efter lignende beslutning anvendes, hvad der maatte ansees passende til forøkelse av aktieeiernes utbytte, dog saaledes, at dette ved en saadan forøkelse ikke kommer til at overstige 8 pct. Forsaavidt aarsindtægten med tilskud fra reguleringsfondet ikke maatte være tilstrækkelig til at gi aktieeierne et utbytte av 6 pct., blir det manglende at tilskyte av reservefondet, forsaavidt det kan ske, uten at fondet synker under $^1/_3$ av aktiekapitalen. Utbytte utbetales kun efter avskrivning paa aktiebrev eller mot kupons.

19 juli. Nr. 8. **Lov** *)[1]) om tillæg til lov av 17 mai 1904 om salg og skjænkning av brændevin, øl, vin, frugtvin og mjød.

§ 1. De, som har livsvarig ret[2]) til smaasalg av utenlandsk øl, vin, frugtvin og mjød uten bevilling, overfører ikke retten til sine enker, naar egteskapet er stiftet efter ikrafttrædelsen av denne lov.

§ 2. Loven træder straks i kraft.

19 juli. Nr. 9. **Lov** *)[3]) om forandring i lov om foranstaltninger til betryggelse mot fare og ulemper ved elektriske anlæg m. v. av 16 mai 1896.

Lov om foranstaltninger til betryggelse mot fare og ulemper ved elektriske anlæg m. v. av 16 mai 1896 § 4 skal herefter lyde saaledes:

Tilsynet med overholdelsen av de i medhold av nærværende lov utfærdigede forskrifter anordnes av Kongen eller den, han dertil bemyndiger. For saadant tilsyn med elektriske anlæg erlægges en avgift til statskassen efter et regulativ,[4]) der fastsættes av Kongen med forbehold av Stortingets samtykke. I regulativet indtages bestemmelse om, hos hvem denne avgift opkræves, og om nedsættelse av eller fritagelse for avgift for visse anlæg.

Avgiften hefter paa vedkommende anlæg og har samme panteret som offentlige eiendomsskatter.

19 juli. **Kongelig resolution**, *) hvorved bestemmes:

1. Lov om den konsulære retspleie av 29 mars 1906 sættes i kraft fra 1 januar 1913.
2. Nedenstaaende forskrifter angaaende utøvelsen av den konsulære retspleie og gebyrtarif for konsulardommere og konsularretter i henhold til ovennævnte lovs § 3, tredje led, § 10, første led og §§ 18—20 bifaldes og sættes i kraft fra samme tid som loven:

---

*) Bekjendtgj. 23 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 30.

[1]) St. besl. 12. juli. Se dok. nr. 26. Indst. O. nr. 80. St. tid., forh. i Ot. s. 761—771, 772—788, 967; i Lt. s. 217—218, 275.

[2]) Jfr. lov 3 juni 1882 (nr. 1) § 1. (nu: lov 17 mai 1904, nr. 8, § 33).

[3]) St besl. 12 juli. Se Ot. prp. nr. 7; dok. nr. 58. Indst. O. nr. 86. St. tid., 967; forh. i Ot. s. 788—789, 967; i Lt. s. 218—219, 275.

[4]) Se skr. fra Arbeidsdepartementet av 2 aug. 1912.

Forskrifter angaaende utøvelsen av den konsulære retspleie. 19 juli.

1ste kapitel.

Almindelige bestemmelser.

§ 1. I de land, hvor konsulær retspleie utøves, hører derunder i den utstrækning, hvortil gjældende traktat og sedvane gir adgang, norske statsborgere og protegéer, som bor eller opholder sig inden vedkommende retskreds, forsaavidt de ikke efter almindelige folkeretslige regler nyder eksterritorialitetsret.

§ 2. 1. For konsulardommer eller konsularret behandles:

a) borgerlige saker mellem personer, som er undergit den norske konsulære retspleie;

b) straffesaker, forsaavidt den strafbare handling er forøvet inden retskredsen av nogen, som er undergit den norske konsulære retspleie.

2. For konsulardommer eller konsularret kan likeledes indbringes:

a) tvistigheter mellem skibsfører og mandskap paa norsk handelsfartøi, som befinder sig inden retskredsen, angaaende tjenesteforholdet;

b) saker angaaende strafbare handlinger, som er begaat ombord paa saadant fartøi av besætning eller medfarende.

§ 3. 1. Saker mellem norske statsborgere eller protegéer paa den ene side og det fremmede lands egne eller andre magters undersaatter paa den anden side behandles i overensstemmelse med, hvad der efter sedvane eller særskilt traktat gjælder for saadant tilfælde.

2. Fremmed magts undersaat skal være berettiget til at faa sak mot norsk statsborger eller protegé behandlet for vedkommende konsulardommer eller konsularret. Dog pligter han, naar det av dommeren eller retten fordres, at stille sikkerhet for de omkostninger, som under saken maatte bli ham ilagt, forsaavidt han ikke i henhold til overenskomst med vedkommende fremmede magt maatte være fritat herfor.

§ 4. 1. Norske statsborgere og protegéer, som bor eller opholder sig paa det sted, hvor konsularret holdes, er pligtige til at tjenstgjøre som domsmænd. Likeledes er enhver inden vedkommende retskreds bosat norsk statsborger eller protegé pligtig til saadan tjenstgjøring, naar konsulardommeren av særlige grunde ved kjendelse har besluttet at opnævne eller tilkalde ham.

Den, som har fyldt sit 65 aar, er berettiget til at undslaa sig for at tjenstgjøre.

19 juli. 2. Hvor opnævnelse av faste domsmænd finder sted, skal konsulardommeren inden hvert aars utgang til Utenriksdepartementet indsende en fortegnelse over de domsmænd og varamænd, som er opnævnt til at forrette i løpet av det paafølgende aar. Fortegnelsen skal samtidig kundgjøres ved opslag paa konsulatet.

§ 5. 1. Konsulardommeren avlægger den for dommere foreskrevne ed eller forsikring.

2. Første gang nogen møter som domsmand, skal konsulardommeren foreholde ham de pligter, som paahviler en domsmand, og motta hans forsikring om at ville saavel i denne som i alle fremtidige saker gi vel agt paa alt, som forhandles i retten, og dømme efter bedste skjøn og overbevisning i overensstemmelse med loven og sakens bevisligheter.

3. Første gang nogen møter som retsvidne, skal konsulardommeren likeledes foreholde ham hans pligter og motta hans forsikring om, at han vil opfylde disse med samvittighetsfuldhet og redelighet.

§ 6. 1. Konsularrettens avgjørelser sker ved stemmeflerhet.

Er der ved fastsættelsen av beløp eller størrelser flere end to forskjellige meninger, lægges stemme for høiere beløp eller størrelser til stemme for det nærmest følgende.

Er ellers formanden og enhver av domsmændene av indbyrdes avvikende meninger, gjælder i straffesaker den for tiltalte gunstigste mening, men forøvrig gjør formandens stemme utslaget.

2. Avgjørelser, hvorved en borgerlig sak paakjendes i realiteten, eller hvorved tiltalte (indstevnte) i en straffesak domfældes eller frifindes, er domme. Andre avgjørelser er kjendelser, naar de i lov eller i disse forskrifter uttrykkelig er betegnet saaledes, eller naar de avslutter saken eller en selvstændig del av den. Ellers kaldes avgjørelserne beslutninger. Domme og kjendelser skal ledsages av grunde og avsiges i retsmøte. Før domsavsigelsen, og naar det ellers begjæres av et retsmedlem, skal der foregaa raadslagning og stemmegivning for lukkede dører.

3. Avgjørelser, som ikke er kjendelser eller domme, saavelsom kjendelser av procesledende art kan omgjøres, hvis ingen erhvervet ret er til hinder derfor.

§ 7. 1. Over enhver retsforhandling for konsulardommer eller konsularret skal paa konsulardommerens ansvar føres protokol paa det norske sprog eller paa det svenske, danske, tyske, engelske eller franske sprog, saafremt alle vedkommende er det fremmede sprog mægtig. Protokollen underskrives av rettens medlemmer, retsvidnerne og i tilfælde av sekretæren.

2. I protokollen, som føres særskilt for hver sak, anføres for hvert møte, hvem der har deltat som konsulardommer og som domsmænd eller retsvidner. Har varamand eller ekstraordinær domsmand været tilkaldt, eller har skikkede domsmænd i tilfælde ikke kunnet erholdes, skal grunden hertil tilføres protokollen. 19 juli.

Fuldstændig indtages i protokollen, forsaavidt det ikke indeholdes i skrifter, som vedlægges denne, eller i tidligere optat protokol, hvortil der kan henvises:

a) parternes paastande og de erklæringer, som indeholder en forandring i sakens gjenstand eller en uttrykkelig anerkjendelse av motpartens paastand eller nogen del av denne;

b) de under forhandlingen fremsatte paastande, begjæringer og indsigelser med hensyn til rettergangen, som ikke frafaldes eller av retten paa stedet tages tilfølge, og som enten er av betydning for avgjørelsen eller forlanges protokollert;

c) angivelse av de av parterne for bestridte anførsler tilbudte eller førte bevis;

d) de under møtet av retten eller konsulardommeren trufne eller avlæste retslige avgjørelser og givne paalæg.

Forhandlingenes gang nedtegnes efterhaanden. Navnlig maa det kunne sees, om de foreskrevne former er iagttat.

Naar parter, vidner eller sagkyndige avhøres i retsmøte, skal den avgivne forklaring nedtegnes og efterhvert oplæses til vedtagelse, hvorved tilføielser og rettelser, som gjøres, anmerkes. Tilstaaelser, indrømmelser og andre særdeles vigtige uttalelser bør gjengives ordret.

Forhandlingsprotokollen oplæses i retsmøtet.

3. De for konsulardommeren og konsularretten førte protokoller skal tillikemed de til hver protokol hørende domme indbindes for hvert aar i kronologisk orden og opbevares paa konsulatet. Derhos skal konsulardommeren efter utløpet av fristen for erklæring av anke eller kjæremaal fra de private parters side indsende bekræftede avskrifter av de avsagte domme og av kjendelser i straffesaker til Justis- og Politidepartementet. Dog behøver saadanne avskrifter ikke at indsendes, forsaavidt angaar saker, i hvilke dokumenterne allerede er blit tilstillet en myndighet i hjemlandet i overensstemmelse med § 34 nr. 6, § 36 nr. 4, § 45 nr. 1, § 60 nr. 6 eller § 63.

§ 8. Har nogen oversittet de frister, som er foreskrevet i bestemmelserne om anke, kjæremaal og gjenoptagelse, kan han ved skriftlig eller mundtlig henvendelse til konsulardommeren begjære opreisning mot oversittelsen og fastsættelse av en ny frist, naar han sandsynliggjør, at det ikke kan lægges ham tillast, at fristen er oversittet, eller naar iøvrig særlige omstændigheter taler derfor og forsømmelsen ikke er forsætlig.

19 juli. Begjæringen maa fremsættes inden 14 dage, efterat dertil blev anledning. Mot forsømmelse av denne frist gives ikke opreisning. Naar 3 aar er forløpet, kan ingen opreisning meddeles.

Begjæringen avgjøres av konsulardommeren ved kjendelse. Mot bevilling av opreisning kan intet retsmiddel anvendes, medmindre der ikke er retlig adgang til at indrømme opreisning.

Begjæring om opreisning har ikke opsættende virkning, medmindre konsulardommeren bestemmer det.

§ 9. Retsmøter holdes for aapne dører; dog har konsulardommeren adgang til at la tilhørerne avtræde i saker av anstøtelig beskaffenhet, eller hvor det befrygtes, at offentlighet vilde vanskeliggjøre sakens oplysning.

Konsulardommeren paaser ordenens opretholdelse. Tilhørere eller andre, som forholder sig utilbørlig, kan straks utvises.

For fornærmelser under et retsmøte mot domstolen eller nogen, som møter for den, og for adfærd, hvorved forhandlingen forstyrres eller domstolens værdighet krænkes, eller for ulydighet mot dommerens befalinger, kan den skyldige ved kjendelse ilægges en bot. Det samme gjælder, naar et processkrift indeholder fornærmelser mot retten eller andre usømmelige uttalelser.

§ 10. 1. Konsulardommeren beskikker om fornødent sekretær og tolk til at bistaa retten, hvilke stillinger kan beklædes av samme person, samt det fornødne antal retsbetjenter.

2. Sekretærer, tolker og retsbetjenter skal, inden det tilstedes dem at forrette tjeneste, for konsulardommeren avgi forsikring om, at de tro og samvittighetsfuldt vil utføre sit hverv.

3. Konsulardommeren meddeler sekretæren, tolken og retsbetjentene nærmere forskrifter for deres tjenstgjøring.

§ 11. 1. Hvor forkyndelse er foreskrevet, sker denne ved en konsulattjenestemand eller retsbetjent, som ikke selv er part i saken eller gift med eller beslegtet eller besvogret i op- eller nedstigende linje eller i sidelinjen saa nær som søskende med nogen av sakens parter.

2. En bekræftet avskrift av skriftet overgives den, for hvem forkyndelsen sker; denne skal gi skriftlig erkjendelse for mottagelsen.

3. Forkyndelse skal saavidt mulig ske for vedkommende personlig paa bopæl eller stadig arbeidssted. Forkyndelse for vedkommende personlig er dog gyldig, hvorsomhelst han træffes. Træffes ikke vedkommende paa bopæl eller stadig arbeidssted, kan forkyndelse ske for en voksen person av samme hus-

stand eller en anden der stadig tilstedeværende person. Har vedkommende ikke bopæl eller stadig arbeidssted inden retskredsen, og har han ikke kunnet træffes, uagtet han vitterlig opholder sig der, skal skriftet opslaaes paa konsulatet. 19 juli.

4. Hvis vedkommendes skriftlige erkjendelse for forkyndelsen ikke kan erholdes, skal konsulattjenestemanden eller retsbetjenten tilkalde et vidne og tillikemed dette gi det originale skrift paategning om tid og sted for forkyndelsen samt fremgangsmaaten ved denne.

5. Sjøfolk og passagerer paa fartøi, som ikke har bopæl andensteds inden retskredsen, ansees for at ha bopæl paa fartøiet.

6. Meddelelser, som under en sak sker til vedkommende personlig inden retten, og hvorom tilførsel gjøres i retsprotokollen, træder istedenfor forkyndelse.

§ 12. 1. Konsulardommeren utøver inden sin retskreds politimyndighet over de personer, som er undergit hans jurisdiktion. Det paaligger ham saavel at træffe de fornødne forføininger til at forebygge strafbare handlinger som at paase, at begaaede forbrydelser og forseelser paatales i overensstemmelse med nærværende forskrifter.

2. Politiforskrifter, som utfærdiges av konsulardommeren, kundgjøres ved opslag paa konsulatet og forøvrig paa den maate, som paa stedet er brukelig med hensyn til slike kundgjørelser. De træder i kraft umiddelbart efter kundgjørelsen.

3. Avskrift av enhver saadan politiforskrift tillikemed forklaring om foranledningen til den skal straks efter utfærdigelsen tilstilles Justisdepartementet. Naar dertil maatte findes grund, kan dette forandre eller ophæve forskriften, i hvilket fald kundgjørelse derom ufortøvet skal finde sted paa den i nr. 2 foreskrevne maate.

§ 13. 1. Konsulardommeren utøver overensstemmende med lov om umyndiggjørelse av 28 november 1898 de funktioner, som ved den er tillagt vergemaalsretten, øvrigheten og formynderautoriteterne. Ved anke og kjæremaal kommer bestemmelserne i nærværende forskrifters §§ 34 og 36 til anvendelse.

2. Konsulardommeren beskikker verge for umyndige og umyndiggjorte og fører tilsyn med vergens forvaltning av myndlingens formue. Indberetning om vergeopnævnelsen og redegjørelse for myndlingens formue indsendes uten ophold til Justisdepartementet, som i hvert enkelt tilfælde kan gi nærmere forskrifter om forvaltningen, tilsynet og regnskapsavlæggelsen.

§ 14. 1. Naar nogen, som hører under den konsulære retspleie (§ 1), avgaar ved døden, skal konsulardommeren i henseende til boets registrering og forvaring samt skifte, saavidt ske kan, iagtta, hvad der efter norsk lov gjælder for skifteretten.

19 juli. 2. Med hensyn til gjenlevende egtefælles adgang til at sitte i uskiftet bo gjælder, hvad der i lov av 30 juli 1851 er bestemt, dog saaledes, at tilladelse efter dens §§ 2 og 4 meddeles av konsulardommeren. Ved senere skifte av saadant bo iagttages nævnte lovs §§ 10—14.

§ 15. 1. Begjæring om konkurs vedkommende nogen, som hører under den konsulære retspleie, indgives til konsulardommeren, hvorefter saken behandles efter, hvad norsk lov for saadant tilfælde foreskriver.

2. Ved behandling av konkurssaker gjælder for konsulardommeren, hvad der efter norsk lov er foreskrevet for skifteretten; dog skal omtvistede fordringer henskytes til konsularrettens avgjørelse, forsaavidt de overstiger 200 kroner.

§ 16. 1. Naar konsulardommeren har gyldig forfald eller i nogen sak ikke kan ha sæte i retten, eller naar tjenestefrihet er ham tilstaat, eller naar embedet blir ledig, skal hans forretninger, indtil nærmere bestemmelse træffes, utøves av den, som forestaar konsulatforretningene paa stedet. Denne skal uopholdelig avgi indberetning derom til Utenriksdepartementet.

2. Naar konsulardommeren skal utøve embedsvirksomhet paa et andet sted end det, hvor han har sin station, kan han la en anden utføre vedkommende forretning paa sit ansvar, selv om han ikke har gyldig forfald; dog maa domsmyndighet ikke overdrages til saadan stedfortræder.

§ 17. Naar en konsulardommers eller en konsularrets avgjørelse eller forføining er gjenstand for paaanke, sker denne, forsaavidt intet andet er bestemt, under iagttagelse av de i § 34 og § 35 nr. 2 givne nærmere forskrifter til Kristiania byret.

2det kapitel.

Om rettergangen i borgerlige saker.

§ 18. 1. Den, som vil anlægge en borgerlig sak, skal for konsulardommeren skriftlig eller mundtlig opgi sit og motpartens navn, stilling eller beskjæftigelse, tillikemed sin paastand, og hvad der ligger til grund for denne. Konsulardommeren utfærdiger derpaa straks skriftlig stevning, hvori motparten indkaldes til at møte paa bestemt tid og sted for at imøtegaa paastanden, og lar stevningen forkynde for motparten (§ 11). Varselsfristen maa i almindelighet ikke sættes kortere end en uke, regnet fra forkyndelsen. I vekselsaker og andre saker, som kræver hurtigere behandling, kan dog saksøkte, naar han er tilstede, indstevnes til at møte straks.

2. Hvis saken ikke angaar nogen formuesværdi, eller hvis den angaar en formuesværdi, som overstiger 200 kroner, bør saksøkeren spørres, om han frafalder tilkaldelse av domsmænd.

I saa fald skal tilkjendegivende herom indtages i stevningen, og saksøkte opfordres til ved forkyndelsen eller, hvis han da ikke træffes, betimelig forut for retsmøtet at meddele, om han samtykker i, at saken paadømmes av konsulardommeren alene. 19 juli.

§ 19. Til tid og sted som i stevningen bestemt skal parterne møte enten selv eller ved en av retten godtat fuldmægtig. Parten skal indfinde sig personlig, naar konsulardommeren eller retten paalægger ham det.

§ 20. 1. Hvis saksøkeren uteblir fra retsmøtet, skal saken avvises. Møter saksøkte, kan han i saa fald kræve sig tilkjendt erstatning for spildt møte.

2. Hvis saksøkte uteblir, skjønt lovlig stevnt, uten at det er oplyst eller sandsynlig, at han har gyldig forfald, kan den møtende saksøker forlange, at der avsiges uteblivelsesdom, hvorunder den av saksøkeren givne fremstilling av sakens sammenhæng lægges til grund for avgjørelsen, forsaavidt den er meddelt motparten og ikke strider mot vitterlige kjendsgjerninger. Saksøkeren kan ogsaa begjære saken utsat til et senere møte, hvortil parterne paany indkaldes.

§ 21. Er nogen av parterne hindret fra personlig møte av grunde, som retten finder fyldestgjørende, kan konsulardommeren eller et medlem av retten eller en anden person, som dertil av retten beskikkes, avhøre parten i dennes bolig eller andensteds, saafremt det ansees nødvendig at avhøre ham personlig. Motparten gives adgang til at være tilstede ved optagelsen av denne forklaring. Protokol over forklaringen vedlægges sakens dokumenter.

§ 22. Møter begge parter, bør konsulardommeren anstille forliksmægling mellem dem, forsaavidt saken er av den art, at forlik kan indgaaes. Et for retten avsluttet forlik har samme retsvirkning som en upaaankelig dom.

§ 23. Fremmes saken til behandling, skal parterne hver paa sin side fremsætte og begrunde sine paastande. Konsulardommeren bør herunder hjelpe parterne tilrette og søke at bidra til sakens oplysning.

§ 24. 1. Gjøres der indsigelse gaaende ut paa, at saken ikke hører under den konsulære retspleie paa stedet, skal kjendelse om denne indsigelse avgives, før saken fremmes videre. Tages indsigelsen tilfølge, ophører konsulardommerens eller konsularrettens befatning med saken.

2. Andre indsigelser med hensyn til rettergangen kan efter omstændighetene enten avgjøres straks eller i forbindelse med hovedsaken.

§ 25. 1. Enhver av parterne skal gi en fuldstændig og utvetydig fremstilling av saken overensstemmende med sit kjend-

19 juli. skap til den og besvare de spørsmaal, som retten stiller ham angaaende saksforholdet.

2. Enhver av parterne har altid ret til at besvare nye faktiske anførsler fra motparten, naar de kan være av betydning for saken.

3. Undlater en møtende part, trods rettens opfordring, at erklære sig om noget punkt av saksforholdet, eller undlater en part efter paalæg at møte personlig (§ 19), kan retten betragte dette som en indrømmelse av motpartens anførsel, forsaavidt det ved opfordringen eller paalægget om personlig møte er tilkjendegit parten, at dette kan bli undlatelsens følge. Denne virkning av undlatelsen indtræder dog ikke, hvis parten efter de om vidner gjældende regler vilde være fritat for eller utelukket fra at vidne.

§ 26. Syn eller granskning paa stedet avholdes, naar konsulardommeren eller retten anser det nødvendig til sakens oplysning. Synet eller granskningen foretages av konsulardommeren eller retten eller et av rettens medlemmer eller en anden person, som konsulardommeren eller retten dertil beskikker. Begge parter kan være nærværende ved forretningen. Protokol over forretningen vedlægges sakens dokumenter.

§ 27. 1. Konsulardommeren eller retten kan likeledes, naar det begjæres eller forøvrig findes fornødent, opnævne en eller flere sagkyndige, som efter eller uten forutgaat undersøkelse avgir erklæring i saken eller om en bestemt del av denne. Erklæringen skal beediges eller bekræftes ved en høitidelig forsikring for konsulardommeren eller retten.

2. Findes erklæringen ikke fyldestgjørende, kan konsulardommeren eller retten beskikke andre sagkyndige til at avgi ny erklæring.

3. Enhver, som efter § 28 nr. 2 er pligtig til at møte som vidne, er ogsaa pligtig til at motta opnævnelse som sagkyndig. Bestemmelsen i § 28 nr. 5 finder tilsvarende anvendelse med hensyn til sagkyndige.

§ 28. 1. Vil nogen føre vidner, kan han enten selv fremstille dem eller la dem stevne til at indfinde sig. Den, som vil indstevne vidner, skal for konsulardommeren opgi vidnets navn, stilling eller beskjæftigelse samt indkaldelsens øiemed. Konsulardommeren utfærdiger derpaa skriftlig stevning, hvori vidnet indkaldes til at møte til bestemt tid og sted under henvisning til ansvaret for uteblivelse.

Konsulardommeren lar stevningen forkynde for vidnet (jfr. § 11).

2. Norske statsborgere og protegéer, som bor eller opholder sig paa det sted, hvor et retsmøte under den konsulære retspleie holdes, er pligtige til at møte som vidner ved dette.

Likeledes er enhver inden vedkommende retskreds bosat norsk statsborger eller protegé pligtig til at møte som vidne under saadanne retsmøter, naar konsulardommeren av særlige grunde ved kjendelse har besluttet at indkalde ham. Kjendelsens ordlyd gjengives i saa fald i vidnestevningen. 19 juli.

3. Hvis et vidne, som efter nr. 2 pligter at møte, uteblir uten gyldig forfald, kan vidnet ved kjendelse ilægges en bot og kan derhos avhentes ved anvendelse av dertil tjenlige midler. Kan et vidne, som er ilagt bøter for uteblivelse, senere paavise at ha hat gyldig forfald, fritages det for bøterne.

4. Hvis et fremmøtt eller avhentet vidne, som er undergit den konsulære retspleie, negter at avlægge vidnesbyrd enten uten at angi grund eller under angivelse av en grund, som forkastes, kan det ved kjendelse ilægges en bot.

5. Skal der i saken avhøres et vidne, som ikke hører under den konsulære retspleie paa stedet, skal konsulardommeren efter den regel, som paa hvert sted befølges, ved henvendelse til den myndighet, vidnet i saa henseende hører under, søke utvirket, at det indkaldes og fremmøter.

6. Fremsætter motparten indsigelse mot nogen, der føres som vidne, skal denne indsigelse avgjøres ved kjendelse.

7. Retten maa ikke motta vidnesbyrd angaaende spørsmaal, som vidnet ikke kan svare paa uten at krænke taushetspligt, der efter lov eller anden gyldig bestemmelse paahviler det som offentlig tjenestemand, medmindre vedkommende myndighet gir tilladelse dertil.

8. Uten samtykke av den, som har krav paa hemmeligholdelsen, maa retten ikke motta vidnesbyrd av prester, sakførere, læger og jordmødre med hensyn til, hvad der er dem betrodd i deres kald, undtagen hvor aabenbarelsespligt er bestemt i lovgivningen. Det samme gjælder ovennævnte personers underordnede eller medhjelpere, som i stillings medfør er kommet til kundskap om, hvad der er hine betrodd.

9. Vidnesbyrd kan negtes:

a) av partens egtefælle og beslegtede i ret op- og nedstigende linje med hensyn til, hvad der er meddelt dem av parten;

b) av ethvert vidne med hensyn til spørsmaal, hvis besvarelse kan forutsættes at ville utsætte vidnet eller dettes egtefælle eller beslegtede eller besvogrede i ret op- eller nedstigende linje, søskende eller likesaa nær besvogrede for straf eller tap av borgerlig agtelse.

Det samme gjælder ogsaa forlovede, fosterforældre og fosterbarn, naar retten efter omstændighetene saa beslutter.

Det, som er bestemt om egtefæller, gjælder ogsaa, om egteskapet er opløst.

19 juli. 10. Vidnesbyrd kan likeledes negtes angaaende spørsmaal, som vidnet ikke kan svare paa uten at aabenbare en forretnings- eller driftshemmelighet.

11. Vidnerne avhøres enkeltvis og bør ikke paahøre andre vidners, sagkyndiges eller parters forklaring. Avhørelsen foretages av konsulardommeren, men parterne er berettiget til at forlange spørsmaal fremsat til vidnerne angaaende sakens gjenstand, efterhaanden som dommeren har tilendebragt sin avhørelse.

12. Vidnet skal avlægge vidneed. Tillater vidnets trosbekjendelse det ikke at avlægge ed, avfordres vidnet en høitidelig forsikring; det samme gjælder enhver, som vægrer sig for at avlægge ed, fordi dette strider mot hans religiøse opfatning, eller fordi han ikke tror paa en almægtig og alvidende Gud.

13. Er et vidne ved sygdom eller andet gyldig forfald hindret fra at indfinde sig, kan det avhøres i sin bolig eller andensteds av konsulardommeren eller et av rettens medlemmer eller en anden person, som konsulardommeren eller retten dertil beskikker; begge parter gives anledning til at være tilstede ved avhørelsen.

Det samme gjælder, naar et vidne ikke indkaldes til det sted, hvor hovedsaken behandles, fordi dets fremmøte antages at ville være forbundet med uforholdsmæssig ulempe eller besvær eller uforholdsmæssige omkostninger.

§ 29. Begjærer nogen av parterne utsættelse og dertil findes grund, eller ansees forøvrig utsættelse fornøden til sakens utredning, skal retten bevilge saadan henstand, som for hvert tilfælde ansees nødvendig, og beramme nyt møte til sakens videre behandling.

§ 30. Findes der ikke grund til videre utsættelse, avsiges dommen enten straks eller i et nyt møte, som berammes til avholdelse saa snart ske kan.

§ 31. 1. Dommen skal indeholde angivelse av den myndighet, som avsiger dommen, parternes fuldstændige navn, stilling eller beskjæftigelse samt hjemsted, en fremstilling av sakens gjenstand med parternes paastande og indsigelser, forsaavidt de ikke tidligere er avgjort, avgjørelse av disse indsigelser, begrundelse av domsresultatet med angivelse av de anvendte lovsteder og endelig domsslutning, indeholdende avgjørelse av hovedsaken samt bestemmelse om procesomkostninger og om eksekution. Den i Norge brukelige eksekutionsfrist i domme, lydende paa pengebetalinger, kommer her ikke til anvendelse. Dommen dateres, underskrives av dem, som har deltat i domsavsigelsen, og medunderskrives i tilfælde av sekretæren.

2. Naar dommen er avsagt, meddeles underretning om, hvorvidt dommen er gjenstand for paaanke eller ikke, og i første tilfælde om, inden hvilken tid anke maa erklæres (jfr. § 34 nr. 1). Paategning herom gives paa dommen til efterretning for parterne. 19 juli.

Uteblivelsesdomme gives tillike paategning om, inden hvilken tid den uteblevne i overensstemmelse med § 33 har adgang til at begjære saken gjenoptat.

§ 32. Konsulardommeren lar dommen forkynde for parterne (§ 11).

§ 33. 1. Naar uteblivelsesdom er avsagt, kan den uteblevne part inden en viss frist, som konsulardommeren eller retten fastsætter efter omstændighetene i hvert tilfælde, og som ikke maa gjøres kortere end en uke efter dommens forkyndelse, ved skriftlig eller mundtlig henvendelse til kosulardommeren begjære saken gjenoptat.

2. Naar saadan begjæring fremsættes inden den bestemte frist, skal konsulardommeren beramme tid og sted til sakens gjenoptagelse og meddele den vindende part underretning efter de for stevning givne regler. Dersom den uteblevne part ved det til sakens gjenoptagelse berammede møte paany uteblir uten gyldig forfald, forspilder han sin ret til videre procedyre i saken. Møter han, skal saken paany behandles og avgjøres uten hensyn til uteblivelsesdommen.

3. Den i den første sak uteblevne part skal, forsaavidt han var behørig stevnt til denne og ikke kan godtgjøre, at uteblivelsen skyldtes gyldig forfald, ilægges samtlige ved hans uteblivelse foranledigede omkostninger, enten han vinder eller taper saken ved den nye behandling.

§ 34. 1. Vil en part i tilfælde, hvor dertil er adgang, paaanke en dom i borgerlig sak til høiere ret, maa skriftlig eller mundtlig ankeerklæring fremsættes paa konsulatkontoret for konsulardommeren inden 4 maaneder efter dommens forkyndelse (§ 32, jfr. § 11). Samtidig med ankeerklæringens avgivelse har parten at erlægge den lovbestemte betaling for sakens behandling ved den høiere ret.

Inden 30 dage, regnet fra ankefristens utløp, maa den ankende part indgi til konsulardommeren sin skriftlige begrundelse av ankeerklæringen, avfattet i 2 eksemplarer. Undlates dette, ansees anken som frafaldt.

2. Ankeerklæringen eller ankens begrundelse forkyndes ikke for motparten, men denne maa selv hos konsulardommeren søke underretning om, hvorvidt dommen er paaanket.

I tilfælde har han derhos paa den dag, inden hvilken den skriftlige begrundelse av anken skal være indgit, at indfinde sig hos konsulardommeren for at motta begrundelsen. Inden

19 juli. 20 dage derefter maa han til konsulardommeren indlevere sit skriftlige tilsvar. Undlates dette, taper han adgang til procedyre for vedkommende høiere ret.

3. Ved den ene parts anke til forandring i dommens indhold vinder ogsaa den anden part ret til fra sin side at paaanke dommen, selv om han har frafaldt sin ankeret eller oversittet ankefristen eller mangler selvstændig ankeret paa grund av ankegjenstandens værdi. Saadan motanke maa erklæres og begrundes i det i nr. 2 omhandlede tilsvar Iøvrig finder de foranstaaende regler tilsvarende anvendelse paa motanken.

Kommer hovedanken ikke til avgjørelse, bortfalder ogsaa motanken, medmindre den opfylder de for en selvstændig anke fornødne betingelser.

4. Vil den ankende part eller hans motpart berede sig adgang til videre procedyre for vedkommende høiere ret, skal derom gjøres forbehold henholdsvis i den skriftlige begrundelse av anken eller i tilsvaret, hvorhos deri tillike skal opgives en fuldmægtig i Kristiania, til hvem ogsaa forkyndelser i ankesaken kan ske. Konsulardommeren skal paa partens begjæring gi anvisning paa en saadan fuldmægtig.

5. Ved mottagelsen av ankeerklæringen og utlevering av den skriftlige begrundelse av anken skal konsulardommeren gjøre vedkommende part bekjendt med, hvad han efter reglerne i nr. 1—4 videre har at iagtta i anledning av anken. Bevidnelse om, at saa er skedd, skal paategnes den dokumentutskrift, som skal indsendes til den høiere ret.

Fremsættes mundtlig ankeerklæring, skal konsulardommeren nedtegne den. Han skal derhos gi saavel ankeerklæring og dennes begrundelse som tilsvar paategning om tiden for deres indlevering.

Konsulardommeren skal paa forlangende meddele parterne skriftlig bevidnelse om, hvorvidt og i tilfælde naar ankeerklæring er avgit.

6. Har motparten ikke paa den fastsatte dag (jfr. nr. 2) indfundet sig for at motta ankens begrundelse, skal konsulardommeren straks indsende alle sakens dokumenter til vedkommende høiere ret. I motsat fald skal saken indsendes, saasnart fristen for tilsvars avgivelse er utløpet, hvad enten tilsvar da er indkommet eller ikke.

§ 35. 1. Sker paaanken til Høiesteret, skal saken der behandles, saasnart dertil er anledning og uten hensyn til Høiesterets sessioner.

Naar dokumenterne indkommer til rettens kontor, skal saken snarest mulig foretages i Høiesterets skriftlige kommission. Saken skal straks overgaa til skriftlig behandling, saafremt ikke begge parter har forbeholdt sig adgang til videre procedyre. I motsat

fald træffer Høiesterets skriftlige kommission bestemmelse om, hvorvidt saken skal overgaa til skriftlig behandling. Sakens mundtlige eller skriftlige behandling i Høiesteret foregaar overensstemmende med de for borgerlige sakers behandling almindelig gjældende regler, dog saaledes, at uteblivelsesdom aldrig avsiges, samt at saken berammes til foretagelse i den skriftlige kommission eller, om den skal behandles mundtlig, opføres paa ukekartet efter bestemmelse av justitiarius, og at den i sidstnævnte fald overføres til skriftlig behandling, saafremt appellanten ikke møter ved sakens paarop. 19 juli.

2. Sker paaanken til Kristiania byret, ansees saken som anhængiggjort ved denne, saasnart dokumenterne indkommer til rettens kontor. Saken skal straks paadømmes, saafremt ingen av parterne har forbeholdt sig adgang til videre procedyre. I motsat fald skal saken paadømmes, efterat retten har git vedkommende en rimelig frist til videre procedyre.

§ 36. 1. Kjendelser og beslutninger under domsforhandlingen kan ikke av parterne paakjæres, medmindre de gaar ut paa, at saken avvises, hæves eller utsættes, eller de angaar straf-, omkostnings- eller erstatningsansvar eller tredjemands pligt til at avgi forklaring, ed eller forsikring, fremlægge dokumenter eller fremvise, forelægge eller gi adgang til gjenstande eller tjenstgjøre som sagkyndig.

2. Kjæremaal fra den, som er paalagt at avgi forklaring, ed eller forsikring, fremlægge dokumenter eller fremvise, forelægge eller gi adgang til gjenstande eller tjenstgjøre som sagkyndig, maa erklæres paa stedet, hvis vedkommende er tilstede i retten, men ellers inden tre dage fra den tid, da han har faat meddelelse om avgjørelsen.

Ellers er kjæremaalsfristen 14 dage, regnet fra avgjørelsen, eller om vedkommende ikke derved har været tilstede, fra den tid, da han har faat meddelelse om avgjørelsen.

For kjæremaal fra det offentliges side over tilkjendte salærer eller andre godtgjørelser er fristen 2 aar.

3. Kjæremaal har ikke opsættende virkning, medmindre retten bestemmer det. Dog har kjæremaal fra den, som er paalagt at avgi forklaring, ed eller forsikring, fremlægge dokumenter eller fremvise, forelægge eller gi adgang til gjenstande eller tjenstgjøre som sagkyndig, opsættende virkning.

4. Kjæremaal erklæres paa konsulatkontoret for konsulardommeren, enten skriftlig eller mundtlig. Fremsættes mundtlig erklæring, skal konsulardommeren nedtegne den. Erklæringen meddeles ikke motparten, saafremt nogen for tilfældet har optraadt eller kan betragtes som saadan, men denne maa selv hos konsulardommeren søke underretning om, hvorvidt kjæremaal er erklært.

19 juli. Finder konsulardommeren eller i tilfælde konsularretten kjæremaalet grundet, avhjelpes det, hvis dertil er adgang. I motsat fald skal konsulardommeren uten ophold oversende erklæringen tillikemed de fornødne dokumenter og utskrifter til Høiesterets kjæremaalsutvalg.

Den kjærende og andre, for hvem kjæremaalet er av betydning, samt konsulardommeren kan indgi skriftlige uttalelser om saken.

Paaberopes kjendsgjerninger, som ikke tidligere er anført, skal uttalelsen fremsendes gjennem konsulardommeren, der ledsager den med de bemerkninger, hvortil han finder føie.

Finder nogen av parterne bevisoptagelse fornøden, kan saadan foretages.

5. Med hensyn til sakens behandling for kjæremaalsutvalget kommer reglerne i straffeproceslovens § 411 og § 412, andet led, til anvendelse.

§ 37. 1. Domme fuldbyrdes og foreløbige sikkerhetshandlinger foretages av konsulardommeren, som derved, saavidt det efter forholdene paa stedet lar sig gjøre, skal iagtta de i norsk lov gjældende regler. En dom maa ikke iverksættes, før forkyndelse har fundet sted. Dom i en sak, som gjøres til gjenstand for gjenoptagelse eller paaanke, kan paa domhaverens begjæring og efter kjendelse av konsulardommeren fuldbyrdes uanset gjenoptagelsen eller paaanken, naar opsættelse kunde medføre betydelig tap for nogen vedkommende, og der for følgerne av dommens fuldbyrdelse i det tilfælde, at den senere forandres, stilles saadan sikkerhet, som av konsulardommeren ansees tilstrækkelig.

2. Med hensyn til anke over fuldbyrdelseshandlinger (eksekution og tvangsauktion) finder bestemmelserne i §§ 34 og 35 tilsvarende anvendelse, dog saaledes, at fristen for ankeerklæring regnes fra forretningens avslutning. Er fuldbyrdelsens grundlag (dom eller forlik) paaanket, kan fuldbyrdelseshandlingen indankes for samme ankedomstol.

3dje kapitel.

Om rettergangen i straffesaker.

§ 38. Naar der begaaes en strafbar handling av en person, som er undergit den norske konsulære retspleie, kan den fornærmede, hvis forbrydelsen eller forseelsen er gjenstand for offentlig paatale, begjære paatale hos konsulardommeren eller en konsulattjenestemand i den retskreds, hvor handlingen er forøvet. Hvis forbrydelsen eller forseelsen er gjenstand for privat paatale, eller hvis konsulardommeren ikke finder at burde træffe forføining til paatale, kan den fornærmede selv forfølge saken.

Efter reglerne i nærværende kapitel behandles ogsaa saker angaaende inddragning samt saker, hvori en ærekrænkelse paastaaes kjendt død og magtesløs. 19 juli.

§ 39. 1. Sigtedes indkaldelse for retten sker ved forkyndelse av en stevning, som skal indeholde den sigtedes navn eller nøiagtig betegnelse av hans person samt angivelse av indkaldelsens øiemed og av domstolen, retsstedet og møtetiden.

Reises der tiltale, skal stevningen i korthet, men saavidt mulig med nøiagtig angivelse av tid, sted, gjenstand og lignende, fremstille den handling, for hvilken tiltale reises, med fremhævelse av de i loven beskrevne kjendemerker og under henvisning til den eller de straffebestemmelser, som antages at kunne komme til anvendelse.

2. Er sigtedes fremmøte nødvendig paa grund av straffens størrelse (§ 50 nr. 1), eller antages det fornødent efter sakens stilling, skal stevningen indeholde, at han i uteblivelsestilfælde vil bli avhentet.

Hvis den sigtede, uanset den ham betydede avhentelsestvang, uteblir fra retsmøtet uten at oplyse gyldig forfald, kan retten gi skriftlig befaling til, at han paagripes for straks at fremstilles eller for at hensættes i fængslig forvaring, indtil hans fremstillelse kan finde sted.

§ 40. Den fornærmede skal paa konsulatet opgi et bestemt, inden konsulardommerens station liggende sted, hvor indkaldelser kan forkyndes for ham. Forsømmer han dette, kan saken fremmes, uten at han avhøres. Dog staar det ham frit for at anlægge særskilt søksmaal angaaende skadeserstatning eller andre borgerlige krav.

§ 41. 1. Naar en forbrydelse eller forseelse i henhold til § 38 begjæres paatalt, eller der paa anden maate opstaar grundet formodning om, at en strafbar handling, der er gjenstand for offentlig paatale, er forøvet av en person, hørende under den konsulære retspleie paa vedkommende sted, skal konsulardommeren efter de nedenfor givne regler anstille efterforskning i saken, om fornødent paa det sted, hvor handlingen er forøvet.

2. Ved mindre og aabenbare forbrydelser eller forseelser kan konsulardommeren, forsaavidt der ikke foreligger særegne grunde til at anstille efterforskning, straks indstevne den anmeldte eller mistænkte person til hovedforhandling.

Til samme tid indstevner konsulardommeren den fornærmede, vidner og andre personer, som det kan være nødvendig at avhøre.

§ 42. 1. Naar efterforskning anstilles, ledsages konsulardommeren i fornødent fald av sekretær og av tolk.

2. I tilfælde av drap eller betydeligere legemsfornærmelse skal konsulardommeren ved efterforskningen tilkalde en læge,

19 juli. som avgir erklæring angaaende dødsaarsaken eller den tilføiede legemsskades beskaffenhet og fremtidige følger. Denne erklæring skal bekræftes ved ed eller forsikring paa ære og samvittighet, avlagt for konsulardommeren eller konsularretten.

3. Konsulardommeren kan under efterforskningen foreta ransakning, beslaglægge gjenstande, som kan tjene til sakens belysning, eller som antages at burde inddrages, eller som kan kræves utlevert av fornærmede, samt opta ubeedigede forklaringer av de personer, som kan gi oplysninger om den strafbare handling. Likeledes kan han indhente erklæring fra sagkyndige.

4. En paabegyndt efterforskning kan utsættes og skal i saa fald inden en bestemt kort frist gjenoptages paa samme eller et andet sted, alt eftersom konsulardommeren finder det tjenlig for sakens utredning. Konsulardommeren kan imidlertid la den person, paa hvem grundet mistanke hviler, indtil videre fængsle under iagttagelse av, hvad der foreskrives i § 46.

5. Ved efterforskningen føres protokol, i hvilken nøiagtig tilførsel finder sted om alt, hvad der angaaende den strafbare handling oplyses og forklares. Protokollen undertegnes av konsulardommeren og i tilfælde tillike av sekretæren og tolken.

§ 43. 1. Findes det nødvendig at indhente retslige forklaringer forut for hovedforhandlingen, optages disse av konsulardommeren i retsmøte.

Navnlig bør retslige forklaringer saavel fra sigtede som fra fornærmede og andre personer optages, og herunder edfæstelse av vidnerne overensstemmende med straffeprocesslovens § 185 finde sted, naar efterforskningen angaar en forbrydelse, som ikke kan paadømmes av konsulardommer eller konsularret.

2. Har den sigtede i en sak, hvori straffen ikke kan overstige fængsel i 3 maaneder, i retsmøte avgit en uforbeholden tilstaaelse, hvis rigtighet bestyrkes ved de øvrige foreliggende oplysninger, kan saken, naar sigtede samtykker deri, paa stedet fremmes til doms. Dog bør dette ikke ske, naar saken antages at burde paadømmes i forening med andre saker, eller konsulardommeren finder, at der kan være grund til at undlate paatale i henhold til § 44 nr. 2.

§ 44. 1. Naar efterforskningen er avsluttet, skal konsulardommeren træffe avgjørelse av spørsmaalet om, hvorvidt tiltale skal reises, forsaavidt saken kan paadømmes av konsulardommer eller konsularret.

2. Uten hensyn til bevisets stilling kan paatale undlates:

a. i de tilfælde, hvor lovgivningen indeholder særlig hjemmel dertil,

b. naar reglerne for strafutmaalingen i tilfælde av flere

forbrydelsers eller forseelsers sammenstøt medfører, at ingen eller bare en ubetydelig straf vilde komme til anvendelse. 19 juli.

Ogsaa ellers kan paatale undlates, naar det antages, at intet offentlig hensyn kræver, at den strafbare handling paatales, navnlig naar særdeles lang tid er hengaat siden dens forøvelse, eller særdeles formildende omstændigheter foreligger. Undlatelsen kan gjøres betinget av, at sigtede ikke gjør sig skyldig i en ny forsætlig forbrydelse eller forseelse i løpet av en viss av konsulardommeren sat frist, som ikke maa overstige den for den strafbare handling satte forældelsesfrist og i ethvert fald ikke 2 aar.

3. Har konsulardommeren helt eller betingelsesvis negtet at paatale eller frafaldt paabegyndt paatale, uten at dette har hjemmel i nærværende paragrafs nr. 2 b, kan den fornærmede forfølge saken.

4. Naar konsulardommeren beslutter tiltale, eller naar privat straffesak anlægges, berammer konsulardommeren tid og sted for hovedforhandlingen for konsulardommeren eller konsularretten efter sakens beskaffenhet og utfærdiger stevning til sigtede (§ 39). Desuten bestemmer han, om sigtede (indstevnte) i mellemtiden skal holdes fængslet eller lates paa fri fot (§ 46).

5. I tilfælde av fængsling skal saken berammes til foretagelse i retten saasnart som mulig og senest inden 2 dage efter efterforskningens avslutning, medmindre herfor møter gyldig forhindring.

6. Har fængsling ikke fundet sted, maa tiden for sakens foretagelse i retten ikke uten gyldig forhindring fastsættes til et senere tidspunkt end en uke efter berammelsens utfærdigelse, naar sigtede er bosat paa det sted, hvor konsulardommeren har station. Er sigtede bosat andensteds, fastsættes fristen med behørig hensyn til, hvad der i det foreliggende tilfælde av omstændighetene paakræves.

7. Til hovedforhandlingen skal konsulardommeren derhos paa behørig maate indstevne den fornærmede saavelsom vidner og andre personer, som det maatte ansees fornødent at avhøre.

§ 45. 1. Hvis tiltalespørsmaalets avgjørelse hører under paatalemyndigheten i Norge, skal ved efterforskningens avslutning alle til saken hørende dokumenter og andre gjenstande snarest mulig oversendes til riksadvokaten, ledsaget av konsulardommerens uttalelse. Riksadvokaten sørger for, at der træffes bestemmelse om sakens videre forfølgning fra det offentliges side.

2. Hjemsendelse av sigtede finder ikke sted, medmindre det begjæres av paatalemyndigheten.

19 juli. § 46. 1. Den, som med skjellig grund mistænkes for en strafbar handling, som kan medføre høiere straf end fængsel i 6 maaneder, kan underkastes varetægtsfængsel:

a. naar der av hensyn til straffens størrelse eller av en anden aarsak er anledning til at frygte for, at han vil unddra sig forfølgningen eller straffens fuldbyrdelse;

b. naar hans forhold gir særdeles føie til at frygte for, at han ved tilintetgjørelse av gjerningens spor eller ved avtale med vidner eller medskyldige eller paa anden maate vil forspilde beviset, eller

c. naar der er særlige grunde til at frygte for, at han vil gjenta den strafbare handling eller fuldbyrde en strafbar handling, som han har forsøkt eller truet med.

2. Uten hensyn til straffens størrelse kan den mistænkte fængsles:

a. naar han træffes i færd med at undvike eller bevislig gjør forberedelser dertil, eller

b. naar han ikke vites at ha fast bopæl i retskredsen eller er en ukjendt person, som ikke kan gjøre rede for sig, og der er grund til at frygte for, at han vil unddra sig forfølgningen eller straffens fuldbyrdelse.

3. Istedenfor fængsling, som ikke beror paa den i nr. 1 b nævnte grund, kan træde sikkerhetsstillelse, løfte om ikke at forlate et anvist opholdssted eller til visse tider at fremstille sig for konsulardommeren eller beslaglæggelse av pas eller sjømandspatent eller lignende.

Sikkerhet kan stilles ved nedlæggelse av penger eller værdipapirer, ved pantsættelse eller ved borgen av en eller flere paalidelige og vederheftige personer.

§ 47. 1. Naar der inden konsulardommerens embedskreds, men utenfor det sted, hvor han har station, forøves en strafbar handling av nogen, som hører under den konsulære retspleie, skal den nærmeste norske konsulattjenestemand, saasnart han ved anmeldelse eller paa anden maate faar kundskap om forbrydelsen eller forseelsen, ufortøvet anstille efterforskning i saken og derunder avhøre de personer, som maatte kunne meddele oplysninger om handlingen, samt beslaglægge de gjenstande, som antages at kunne bidra til at faa rede paa samme. Vedkommende konsulattjenestemand har derhos, hvor det gjælder forbrydelser, og hvor saadant ansees fornødent til sakens oplysning, ret til at foreta ransakning hos den person, som der er grund til at mistænke for forbrydelsen.

2. Hvor de i § 46 nr. 1 og 2 opstillede vilkaar for fængsling er tilstede, kan saadan foretages av vedkommende konsulattjenestemand:

a. naar den mistænkte er grepet paa fersk gjerning, eller

b. naar en fremmed autoritet anmelder den strafbare handling og begjærer den mistænkte anholdt. 19 juli.

3. Med hensyn til den mistænktes ret til at forbli paa fri fot mot sikkerhet skal vedkommende konsulattjenestemand iagtta, hvad der i § 46 nr. 3 er foreskrevet for konsulardommeren.

4. Naar en konsulattjenestemand i henhold til nr. 2 i nærværende paragraf har fængslet den mistænkte, skal underretning derom uopholdelig og, om dertil er adgang, ved telegraf meddeles konsulardommeren.

5. Utenfor de i nærværende paragrafs nr. 2 nævnte tilfælde maa en konsulattjenestemand ikke uten bemyndigelse fra konsulardommeren la den mistænkte fængsle.

6. Vedkommende konsulattjenestemand skal opta protokol over den foretagne efterforskning og med første leilighet sende den til konsulardommeren.

7. Naar en strafbar handling paa denne maate er anmeldt for konsulardommeren, skal denne straks træffe de efter omstændighetene hensigtsmæssigste forføininger til at faa sigtede straffet og skaffe den fornærmede opreisning. Er sigtede efter konsulattjenestemandens ordre fængslet, bør konsulardommeren straks enten beordre den fængslede avsendt til det sted, hvor konsulardommeren har station, eller ogsaa, forsaavidt han maatte anse det hensigtsmæssigere, begi sig til et andet sted for der at anstille videre undersøkelse.

8. Uanset de av konsulattjenestemanden trufne forføininger og avgjørelser i saken skal konsulardommeren behandle denne saaledes, som han under hensyn til nærværende forskrifter finder det paakrævet av omstændighetene.

§ 48. Med hensyn til syn og granskning, sagkyndige og vidner finder bestemmelserne i §§ 26—28 tilsvarende anvendelse.

§ 49. Hovedforhandlingen for konsulardommeren eller konsularretten begynder med, at stevningen oplæses.

Derefter avhøres tiltalte. Konsulardommeren skal opfordre ham til at gjøre rede for sin tidligere vandel, navnlig hvorvidt han forhen har været tiltalt eller straffet, naar saadanne oplysninger antages at kunne faa indflydelse paa straffen. De oplysninger angaaende tiltaltes tidligere levnet, som ved siden av hans egne forklaringer kan erholdes gjennem offentlige attester eller paa anden maate, tilføres protokollen.

Tiltalte opfordres til at fremkomme med, hvad han maatte ha at anføre til den mot ham rettede sigtelse.

Efterat det paa denne maate er blit bragt paa det rene, hvad der av tiltalte erkjendes, og hvad der benegtes, gaaes der over til behandling av de i saken tilgjængelige bevisligheter mot eller for tiltalte.

19 juli. § 50. 1. Angaar saken en strafbar handling, der ikke kan medføre strengere straf end fængsel indtil 1 aar, og retten ikke finder tiltaltes nærværelse fornøden av hensyn til sakens oplysning, kan hovedforhandlingen fremmes eller fortsættes mot den uteblevne, saafremt han har samtykket deri eller er uteblit, uten at der er grund til at anta, at han har hat gyldig forfald.

2. Forhandlingen kan fremmes i tiltaltes fravær, hvis han er undveket, efterat stevningen er ham forkyndt, og retten ikke finder hans nærværelse fornøden av hensyn til sakens oplysning.

Under enhver omstændighet kan frifindelsesdom avsiges over en uteblit, og en forhandling fortsættes eller fremmes i tiltaltes fravær, naar den skjønnes utvilsomt at ville lede til frifindelse.

§ 51. 1. Hvis en tiltalt, som er paa fri fot, ikke indfinder sig efter stevningen, kan konsulardommeren, hvad enten der er stillet sikkerhet for møte eller ei, la ham paa hensigtmæssig maate avhente.

2. At den fornærmede efter behørig indkaldelse uteblir, er ikke til hinder for sakens videre behandling og avgjørelse.

§ 52. Tiltalte kan benytte forsvarer i saken. Hvis konsulardommeren finder, at han bør ha forsvarer, men han ikke selv kan bekoste saadan av egne midler, antar konsulardommeren paa offentlig bekostning en dertil skikket person til at bistaa tiltalte under saken.

§ 53. Om indsigelser med hensyn til rettergangen gjælder, hvad der er foreskrevet i § 24.

§ 54. Uten hensyn, til hvad konsulardommeren ved efterforskningen maatte ha bestemt angaaende sigtedes fængsling, skal saavel konsulardommeren som konsularretten ved sakens retslige behandling træffe avgjørelse overensstemmende med § 46 om tiltaltes anholdelse eller løsladelse.

§ 55. Konsularretten kan tilbakevise saken til konsulardommeren til yderligere utredning ved fornyet efterforskning og beslutte selv eller ved nogen av dens medlemmer at foreta granskning paa stedet samt indhente erklæring fra sagkyndige.

§ 56. Retsforhandlingen kan utsættes til et senere møte, dog ikke længere end nødvendighet kræver. Angaar saken en fængslet person, maa utsættelse ikke finde sted i længere tid end en uke, medmindre sakens foretagelse inden denne frist maatte møte gyldig hindring, hvilken bør anføres i protokollen. Retsforhandlingen maa ikke avsluttes, forinden alle fornødne oplysninger, som kan erholdes vedkommende den strafbare handling, er tilveiebragt.

§ 57. Efterat forhandlingen for retten er avsluttet, skal 19 juli.
der enten straks avsiges dom eller fastsættes en bestemt tid, paa hvilken dom vil bli avsagt, senest inden en uke.

§ 58. 1. Ved dommens avfattelse tjener til veiledning, hvad der er foreskrevet i § 31 nr. 1.

2. Naar dommen er avsagt, skal der gives vedkommende tiltalte og fornærmede behørig underretning om, hvad der i tilfælde av misnøie med dommen maa iagttages for at søke den forandret. Paategning herom gives paa dommen til efterretning for vedkommende.

§ 59. Konsulardommeren lar dommen forkynde for tiltalte (§ 11). Naar tiltalte er fængslet, skal han altid fremstilles ved dommens avsigelse.

§ 60. 1. Vil tiltalte eller fornærmede i tilfælde, hvor dertil er adgang, paaanke til høiere ret den i en straffesak avsagte dom, maa skriftlig eller mundtlig ankeerklæring fremsættes paa konsulatkontoret for konsulardommeren inden 14 dage efter dommens forkyndelse.

Inden 14 dage, regnet fra ankefristens utløp, maa den ankende indlevere til konsulardommeren sin skriftlige begrundelse av anken, avfattet i 2 eksemplarer. Undlates dette, ansees anken som frafaldt.

2. Er den skriftlige begrundelse av anken i rette tid indkommet til konsulardommeren, skal denne straks la det ene eksemplar tilstille den anden part med meddelelse om, at han har adgang til inden 3 uker derefter at indgi et tilsvar.

3. Fremsættes mundtlig ankeerklæring, skal konsulardommeren nedtegne den. Han skal derhos gi ankeerklæringen og dens begrundelse paategning om tiden for deres indlevering.

Ved mottagelsen av den skriftlige begrundelse av anken og ved dens tilstillelse til den anden part skal konsulardommeren la vedkommende tilkjendegi, at saken vil bli foretat i Høiesteret, saasnart dertil er anledning uten nogen yderligere underretning til ham. Bevidnelse om, at saa er skedd, skal paategnes den domsutskrift, som indsendes til den høiere ret.

4. Er saken ubetinget privat paatale undergit, skal den ankende part opgi en høiesteretsadvokat i Kristiania, som skal utføre saken for Høiesteret. Vil den anden part ta til gjenmæle i saadan sak, skal ogsaa han opgi en høiesteretsadvokat i Kristiania, som skal utføre saken for ham.

Har fornærmede forfulgt en sak, som er gjenstand for offentlig paatale, men ikke er paatalt av konsulardommeren, eller vil den fornærmede paaanke en av konsulardommeren vedtat dom, hvorved tiltalte helt eller delvis er frifundet eller dømt for en mindre forbrydelse eller forseelse end paastaat, skal han likeledes opgi en høiesteretsadvokat i Kristiania, som skal utføre

19 juli. saken for Høiesteret, hvis paatalemyndigheten ikke vil overta dens forfølgning.

I andre tilfælde har baade tiltalte og fornærmede ret til at opgi en fuldmægtig, som kan vareta deres tarv overensstemmende med de almindelige procesregler.

Konsulardommeren skal saavidt mulig paa begjæring gi anvisning paa saadan fuldmægtig som her omhandlet.

5. Er tiltalte ved dommens avsigelse fængslet, eller bestemmes det i dommen, at han skal fængsles, kan det, selv om han blir dømt til frihetsstraf, tillates ham at være paa fri fot like til dommens iverksættelse kan finde sted, naar han i overensstemmelse med § 46 hos konsulardommeren stiller sikkerhet saavel for ham idømte bøter og omkostningsbeløp som for et passende beløp for hver dag av den straffetid, som maatte være ham idømt.

6. Saasnart den i nr. 2 nævnte frist av 3 uker er forløpet, skal konsulardommeren, hvad enten tilsvar er indkommet eller ikke, straks indsende alle sakens dokumenter og alle i forvaring tagne gjenstande til riksadvokaten.

§ 61. Naar saken indkommer til riksadvokaten, forholdes der med dens videre behandling overensstemmende med de i straffeprocesloven givne regler om ankesaker, dog saaledes, at Høiesteret prøver saavel bevisspørsmaalenes som retsspørsmaalenes avgjørelse.

I saker, som er undergit privat paatale, sender riksadvokaten sakens dokumenter til den opgivne høiesteretsadvokat. Det samme gjælder, naar riksadvokaten finder, at paatalemyndigheten ikke bør overta forfølgningen av en sak, som er gjenstand for offentlig paatale, men som er forfulgt av fornærmede.

§ 62. Vil det offentlige paaanke til høiere ret en av konsulardommer eller konsularret avsagt dom i en straffesak, maa ankeerklæring tilstilles konsulardommeren inden et aar efter dommens avsigelse, saafremt der ankes til skade for tiltalte. Anke til gunst for tiltalte er ubundet av tidsfrist og hindres ikke ved dommens vedtagelse.

§ 63. Med hensyn til kjæremaal finder bestemmelserne i § 36 tilsvarende anvendelse, dog saaledes at fristen for kjæremaal fra det offentliges side er et aar.

§ 64. 1. En ved dom avsluttet sak, som er paadømt ved konsulardommer eller konsularret, og som ikke længer kan paaankes fra tiltaltes eller fornærmedes side, kan under de i nr. 2 og 3 nævnte betingelser gjenoptages til fornyet prøvelse.

2. Til fordel for domfældte kan gjenoptagelse finde sted:

a. naar falske eller forfalskede dokumenter har været benyttet i saken, eller falske forklaringer er avgit under samme av vidner eller sagkyndige, eller nogen dommer eller doms-

mand har gjort sig skyldig i strafbart forhold med hensyn til saken, og det ikke er uantagelig, at dette kan ha bevirket eller medvirket til domfældelsen eller til anvendelsen av en for streng straffebestemmelse eller en for stor straf; 19 juli.

b. naar nye kjendsgjerninger oplyses, eller bevis tilveiebringes, hvilke enten alene eller i forbindelse med tidligere fremførte bevis synes egnet til at bevirke frifindelse eller anvendelse av en mildere straffebestemmelse og en mindre straf. I saker, hvor ikke strengere straf end bøter er idømt, kan blot saadanne nye kjendsgjerninger eller bevis benyttes, som ikke tidligere kunde være gjort gjældende.

Er tiltalte død, kan hans egtefælle, slegtninger i op- og nedstigende linje, søskende samt arvinger begjære gjenoptagelse i hans sted. Konsulardommeren kan gjenopta saken til gunst for domfældte ogsaa efter hans død.

3. Til skade for tiltalte kan gjenoptagelse finde sted efter konsulardommerens beslutning:

a. naar det paa grund av hans egen senere avgivne tilstaaelse eller andre senere fremdragne bevis fremstiller sig som utvilsomt, at han har begaat den strafbare handling eller en væsentlig grovere strafbar handling end den, han er dømt for;

b. naar falske eller forfalskede dokumenter har været benyttet i saken, eller falske forklaringer er avgit under samme av vidner eller sagkyndige, eller tiltalte selv eller nogen dommer eller domsmand har gjort sig skyldig i et strafbart forhold, og der er skjellig grund til at anta, at dette har bevirket eller medvirket til hans frifindelse eller til anvendelse av en væsentlig for mild straffebestemmelse.

Naar den strafbare handling, som paastaaes forøvet, ikke kan straffes strengere end med fængsel i 3 aar, kan dog gjenoptagelse alene finde sted, naar grunden er, at tiltalte har gjort sig skyldig i et strafbart forhold.

4. Begjæring om gjenoptagelse fremsættes skriftlig eller mundtlig for konsulardommeren.

I begjæringen maa gjenoptagelsens grund og de bevis, som agtes ført, angives.

Er dette ikke skedd, eller er den angivne grund ikke hjemlet i foranstaaende nr. 1—3, eller er de angivne kjendsgjerninger eller bevisene for samme aabenbart betydningsløse, forkastes begjæringen.

I motsat fald lar konsulardommeren, forsaavidt han finder det fornødent, de angivne bevis opta.

Efter bevisoptagelsens slutning gives tiltalte anledning til at uttale sig om dens utfald.

19 juli. 5. Findes betingelserne for gjenoptagelse ikke at foreligge, forkastes begjæringen. I motsat fald paabyr konsulardommeren fornyet hovedforhandling. Ingen av de domsmænd, der har forrettet under den tidligere, bør ha sæte i retten under den nye behandling av saken.

6. Til skade for tiltalte maa den nye dom ikke fravike den tidligere i dele, som er uberørt av gjenoptagelsesgrunden og overhodet ikke, hvis gjenoptagelsen alene er tilstaat til fordel for ham.

§ 65. 1. Naar nogen uten eget samtykke er dømt av konsulardommeren eller konsularretten, uagtet han er uteblit, kan han begjære saken gjenoptat, naar han sandsynliggjør, at han har hat gyldig forfald, eller at stevningen ikke betimelig er kommet til hans kundskap.

Begjæringen maa fremsættes inden 14 dage efter dommens forkyndelse ved skriftlig eller mundtlig henvendelse til konsulardommeren.

2. Naar saadan begjæring fremsættes inden den bestemte frist, skal konsulardommeren paaby en fornyet hovedforhandling, saafremt betingelserne for gjenoptagelse findes at foreligge. Uteblir domfældte ved den nye hovedforhandling, hæves saken, og den avsagte dom blir staaende ved magt.

§ 66. 1. Straf kan alene fuldbyrdes, naar dommen er blit upaaankelig. En begjæring om gjenoptagelse i henhold til § 64 stanser ikke dommens fuldbyrdelse, medmindre konsulardommeren bestemmer det motsatte.

2. Indtil 1 aars fængsel eller heftestraf skal konsulardommeren, om dertil er adgang, la fuldbyrde paa stedet. Er dertil ikke adgang, eller skal frihetsstraf for længere tid fuldbyrdes, sendes domfældte hjem til straffens avsoning.

3. Med hensyn til fuldbyrdelse av domme i straffesaker, forsaavidt angaar ilagt erstatningsansvar, samt med hensyn til foreløbige sikkerhetshandlinger forholdes i overensstemmelse med, hvad der er foreskrevet i § 37.

§ 67. 1. Er tiltalte i overensstemmelse med § 46 nr. 3 eller § 60 nr. 5 latt paa fri fot mot sikkerhet, og har han indfundet sig ved hvert retsmøte saavelsom til avsoning av idømt straf, skal sikkerheten tilbakegives.

2. Er tiltalte, uagtet behørig indkaldt, uteblit fra noget retsmøte uten at anmelde og bevise gyldig forfald, eller har han efter dommens avsigelse undlatt at indfinde sig til straffens avsoning, erklærer retten det av ham stillede sikkerhetsbeløp forbrutt til statskassen.

3. Har som følge av den tiltaltes uteblivelse dom ikke kunnet avsiges over ham, skal retten erklære det av ham stillede sikkerhetsbeløp forbrutt.

4. Hvis nogen, som har forbrutt den av ham stillede sikkerhet, senere kan paavise at ha hat gyldig forfald eller senere indfinder sig til saksbehandling og dom, kan retten tilbakekalde den om sikkerhetens forbrydelse avgivne bestemmelse. 19 juli.

5. Er saken bestemt at skulle bortfalde, eller har den faat det utfald, at tiltalte ikke er blit fældet til straf, skal den sikkerhet, som ikke tidligere ved uteblivelse er blit forbrutt, straks tilbakeleveres. Hvorvidt ogsaa den ved uteblivelse forbrutte sikkerhet skal tilbakeleveres, beror paa rettens avgjørelse.

Gebyrtarif for konsulardommere og konsularretter.

§ 1. For de nedenfor nævnte forretninger kan konsulardommere og medlemmer av konsularret samt de ved samme ansatte tjenestemænd oppebære den i nærværende tarif bestemte betaling.

§ 2. Denne betaling utgjør dels gebyrer for ekspeditioner dels godtgjørelse for andre forretninger.

A. Gebyrer for ekspeditioner.

1.	Avskrift med bekræftelse:		
	første ark	kr.	6,00
	hver følgende paabegyndt side	»	1,50
2.	Attest om anmeldelse av fordring i konkurs- eller dødsboer eller om avlæggelse av fordringshavers ed i konkurs	»	2,00
	Attest om indleverelse av dokument	»	2,00
	anden attest, paategnet forevist dokument eller særskilt utfærdiget	»	5,00
3.	Bekræftelse av avskrift:		
	første ark	»	4,00
	hver følgende paabegyndt side	»	1,00
4.	Dom:		
	første ark	»	10,00
	hver følgende paabegyndt side	»	2,00
5.	Nedtegning av mundtlig erklæring av anke eller kjæremaal	»	10,00
6.	Opnævnelse av sagkyndige	»	5,00
7.	Protokol over avsætning, arrest eller anden eksekutiv forretning:		
	første ark	»	2,00
	hver følgende paabegyndt side	»	0,50
	Anden protokol:		
	første ark	»	5,00
	hver følgende paabegyndt side	»	1,25

19 juli. 8. Stevning i sak, som behandles for konsulardommeren eller konsularretten . . . . . kr. 10,00

B. Godtgjørelse for andre forretninger.

1. Naar en privat part begjærer en embedsforretning utført av konsulardommeren, konsularretten eller nogen av dennes tjenestemænd utenfor den paa stedet sedvanlige forretningstid eller utenfor embedslokalet, men inden stedets omraade erlægges:
   Til konsulardommeren:
   for første time eller del derav . . . . . » 5,00
   for hver følgende paabegyndt time . . . . » 2,50
   dog for hver dag ikke mere end . . . . . » 20,00
   Til sekretæren eller andre konsulattjenestemænd:
   for første time . . . . . » 4,00
   for hver følgende paabegyndt time . . . . » 2,00
   dog for hver dag ikke mere end . . . . . » 15,00
2. Ved embedsforretninger utenfor konsularrettens station erlægges i stedet for den i nr. 1 bestemte godtgjørelse dels erstatning for reiseutgifter dels diætgodtgjørelse beregnet:
   for konsulardommeren efter . . . . . » 30,00
   og for sekretæren eller andre konsulattjenestemænd efter . . . . . » 20,00
   for hver hel eller paabegyndt dag, som medgaar til forretningen samt til reisen til og fra stedet, hvor forretningen utføres.
3. Domsmænd erholder godtgjørelse som for konsulardommeren bestemt, beregnet efter reglerne i nr. 2, naar de tilkaldes til retsmøte utenfor det sted, hvor de bor, og iøvrig efter reglerne i nr. 1.
   For domsmænd, som ikke er norske borgere eller protegéer, kan denne godtgjørelse av konsulardommeren forhøies med indtil en halvdel.
4. Retsvidner erholder i godtgjørelse for første time » 3,00
   for hver følgende paabegyndt time . . . . » 2,00
   dog for hver dag ikke mere end . . . . . » 15,00
5. For eksekutionsforretning, som iverksættes utenfor embedslokalet, erlægges uten hensyn til, av hvem forretningen utføres, alene den godtgjørelse, som efter ovenstaaende tilkommer sekretæren.
6. Læger, sagkyndige (eksperts) og tolker erholder

19 juli.

godtgjørelse efter konsulardommerens eller konsularrettens bestemmelse.

7. Vidner, som indkaldes til retsmøte utenfor det sted, hvor de har bopæl, erholder reise- og diætgodtgjørelse efter konsulardommerens eller konsularrettens bestemmelse.

8. For forkyndelse av stevning, dom eller anden dermed likeartet forretning erlægges for hver person, for hvem dokumentet forkyndes . . . kr. 5,00
Hvor reiser er nødvendige, betales derhos passende reise- og diætgodtgjørelse efter konsulardommerens bestemmelse.
For meddelelse, som efter jurisdiktionsforskriftenes § 11 nr. 4 træder i stedet for forkyndelse, betales intet.

9. Til vidne ved forkyndelse av stevning erlægges for hver forkyndelse . . . . . » 1,00
samt i tilfælde av reise godtgjørelse for reise- og diætutgifter efter konsulardommerens bestemmelse.

10. Vidner ved eksekutive forretninger faar godtgjørelse efter reglerne under nr. 4.

§ 3. 1. For et døds- eller konkursbos registrering og vurdering samt øvrige behandling betales:

a. hvis boet av konsulardommeren som skifteforvalter fuldstændig opgjøres og avsluttes:
3 % av værdien
dog ikke under . . . . . kr. 10,00
og ikke over . . . . . » 1000,00

b. hvis boet usluttet enten ekstraderes arvinger eller konkursdebitor eller oversendes til videre behandling i hjemlandet:
1½ % av værdien
dog ikke under . . . . . » 10,00
og ikke over . . . . . » 500,00

2. Gebyret beregnes av boets masse uten fradrag for gjæld.

§ 4. Gebyret for ekspeditioner tilfalder konsulardommeren, men godtgjørelse for andre forretninger den, som utfører forretningen eller bistaar ved den.

§ 5. Naar utførelsen av en embedsforretning for en privatmands regning foranlediger ekstraordinære utgifter, saasom postporto, anonceomkostninger, omkostninger ved opbevaring av og tilsyn med uteksekvert gods samt ved dettes salg m. m., godtgjøres disse i hvert tilfælde særskilt.

§ 6. Utenfor de i nærværende tarif omhandlede tilfælde maa betaling ikke beregnes for nogensomhelst embedsforretning.

19 juli. § 7. For tjenstlig forretning, som utføres for det offentlige, beregnes intet gebyr.

I straffesaker og saker mellem skibsfører og mandskap eller mellem reder og mandskap er parterne fritat for at erlægge gebyrer.

I saadanne saker utredes reise- og diætgodtgjørelse, hvor reise har været nødvendig, samt godtgjørelse til retsvidner og domsmænd, som ikke er norske borgere eller protegéer, samt til læger, sagkyndige og tolker av statskassen.

§ 8. Den, som sandsynliggjør uformuenhet, skal uten betaling erholde utlevert de utskrifter, som han tiltrænger for at vareta sit tarv.

§ 9. Saksøkeren er forpligtet til at indløse protokollen i den sak eller forretning, som han har paastevnt eller forlangt. Ønsker saksøkte utskrift av protokollen, betaler han godtgjørelse herfor efter samme regel som saksøkeren. Godtgjørelse for utskrifter i konkurs- eller dødsbo utredes av boet.

§ 10. Utskrifter skal ekspederes snarest mulig, saaledes at ingen vedkommende ved unødig ophold hindres i at fremme sin sak.

§ 11. Domsutskrift utfærdiges som særskilt dokument, selv om dommen er indtat i protokollen. For hvert retsmøte utfærdiges særskilt protokolutskrift.

§ 12. Ved avfattelse av protokol maa al unødvendig vidtløftighet undgaaes. Fremlagte dokumenter bør alene medtages i protokolutskriftene, forsaavidt de har indflydelse paa saken.

Naar gebyr skal beregnes efter ark eller side, bør som regel hver side indeholde mindst 30 linjer og hver linje i gjennemsnit mindst 35 bokstaver.

§ 13. Enhver utskrift gives paategning om det for samme erlagte gebyr. Er forretningen utført for det offentlige, paategnes: »Til offentlig bruk uten gebyr«. Hvor gebyr ikke erlægges, paategnes: »Uten gebyr«. Naar fritagelse finder sted paa grund av vedkommendes uformuenhet, paategnes: »Gratis«.

§ 14. Betaling for andre forretninger erlægges av den, som har forlangt forretningen eller av den, for hvis regning samme utføres. Eksekutionsomkostninger paaligger debitor eller, i tilfælde av hans uformuenhet til at betale dem, kreditor. Betalingen kan av konsulardommeren forlanges utredet forskudsvis.

For omkostningene utfærdiges specifisert regning med paategnet kvittering.

§ 15. Forsaavidt avgiftene ikke erlægges i norsk mynt, beregnes de i landets mynt eller anden paa stedet gangbar

myntsort efter den kurs, som av Utenriksdepartementet maatte være foreskrevet til anvendelse ved saadanne omsætninger eller, hvor nogen forskrift herom ikke maatte være utfærdiget, efter den paa stedet senest noterte kurs. 19 juli.

§ 16. Et eksemplar av nærværende tarif skal findes opslaat paa konsulatkontoret.

Kongelig resolution, *) hvorved bestemmes: 19 juli.

1. Generalkonsulerne i Shanghai, Bangkok, Konstantinopel og Alexandria tillægges dømmende myndighet over norske statsborgere og over personer, som staar under norsk beskyttelse (protegéer).
2. De respektive retskredses utstrækning bestemmes saaledes:
   a) For generalkonsulen i Konstantinopel det europæiske og asiatiske Tyrki.
   b) For generalkonsulen i Alexandria Egypten.
   c) For generalkonsulen i Bankok Siam.
   d) For generalkonsulen i Shanghai Kina.

Kongelig resolution, **) hvorved bestemmes: 19 juli.

1. I henhold til lov av 22 mai 1875 § 4 meddeles stadfæstelse paa den av Kristiania bys formænd og repræsentanter under 30 mai og 26 juni 1912 fattede beslutning om forandring i den ved de kongelige resolutioner av 8 februar 1886, 17 november 1888, 23 juli 1900, 8 juni 1907 og 22 januar 1910 stadfæstede vedtægt om avgift til bykassen av koncerter og enkelte offentlige forestillinger.
2. Beslutningen træder i kraft straks.

Kongelig resolution, ***) hvorved den av Aarstads herredsstyre under 29 juni d. a. besluttede vedtægt angaaende lukningstid for utsalgssteder i Aarstads herred stadfæstes i henhold til lov om lukningstid for utsalgssteder av 31 mai 1900 som gjældende indtil videre, dog med nogen forandringer. 19 juli.

Kongelig resolution, *) hvorved i medhold av lov om fredning av hummer av 29 juni 1894 § 2 bestemmes, at fredningstiden for hummer inden Akershus amt indtil videre fastsættes til tidsrummet fra og med 15 juli til kl. 8 morgen første søgnedag efter 15 september. 19 juli.

*) Bekjendtgj. 23 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 30.
**) Bekjendtgj. 23 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 30, hvor den stadfæstede beslutning er indtat.
***) Bekjendtgj. 23 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 30, hvor den stadfæstede vedtægt er indtat.

19 juli. **Kongelig resolution,** *) hvorved der i medhold av lov om fredning av ferskvandsfisk av 30 mai 1894 § 1 fastsættes indtil videre fiskeriregler for alle elver og vand — undtagen de dele av vasdrag, hvor laks gaar op — i Stadsbygdens herred, Søndre Trondhjems amt.

19 juli. **Kongelig resolution,** **) hvorved der i medhold av lov om pigtraads anvendelse til gjærde av 14 juli 1893 § 1 meddeles stadfæstelse paa en av Norderhovs herredsstyre, Buskeruds amt, i møte den 10 juni 1912 fattet beslutning om benyttelsen av pigtraad til gjærde inden herredet m. v.

19 juli. **Kongelig resolution,** **) hvorved der i medhold av lov om pigtraads anvendelse til gjærde av 14 juli 1893 § 1 meddeles stadfæstelse paa den av Aasnes herredsstyre, Hedemarkens amt, under 20 februar 1911 og 24 juni 1912 fattede beslutning om anvendelsen av pigtraad til gjærde inden herredet.

19 juli. **Kongelig resolution,** ***) hvorved i medhold av lov om laks- og sjøørretfiskerierne av 8 april 1905 § 39, kfr. § 17, bestemmes, at fiskeri med stang eller haandsnøre inden Namdalens fiskeridistrikts grænser indtil videre skal være forbudt fra og med 8 september istedenfor fra og med 15 september.

19 juli. **Kongelig resolution,** hvorved konsulardommerne i Alexandria, Bangkok, Konstantinopel og Shanghai bemyndiges til at undlate den i lov nr. 2 av 29 mars 1906 § 3 omhandlede opnævnelse ved hvert aars slutning av faste domsmænd og varamænd til at forrette i det efterfølgende aar.

19 juli. **Kongelig resolution,** hvorved bestemmes:

I. I Østre Bærums prestegjeld under Asker provsti i Kristiania stift blir der at ansætte en kaldskapellan, som tillægges:

a. en aarlig løn paa kr. 2 400,oo, der dækkes av sogneprestembedets indtægtsoverskud over kr. 4 000,oo pr. aar med tilskud i fornøden utstrækning av sognekassen; utbetalingen av nævnte overskud ordnes indtil videre saa, at der utbetales kr. 500,oo efter utgangen av hvert kvartal, og resten saa snart regnskap over sogneprestembedets indtægter i aaret foreligger;

b. kr. 200,oo i aarlig skyssgodtgjørelse av sognekassen.

---

*) Bekjendtgj. 23 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 30, hvor reglerne er indtat.

**) Bekjendtgj. 23 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 30, hvor beslutningen er indtat.

***) Bekjendtgj. 23 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 30.

II. Det paalægges kaldskapellanen: 19 juli.
a. at ta bolig i den øvre del av prestegjeldet paa et av Kristiania biskop godkjendt sted;
b. ved siden av sognepresten at forrette gudstjeneste samt utføre konfirmantforberedelse og konfirmation, indtil videre efter nærmere anordning av Kristiania biskop;
c. at utføre de kirkelige forretninger, som blir ham paalagt av sognepresten, forsaavidt det kan ske uten kollision med de ham iøvrig paahvilende pligter.

III. Det Østre Bærums sogneprestembede hittil tilliggende kommunale lønsbidrag paa kr. 600,00 aarlig tillates inddradd fra den dag at regne, da kaldskapellanen begynder at oppebære sin løn.

IV. — — — —

Kongelig resolution, hvorved Stortingets beslutning [1]) av 19 juli. 17 juni 1912 om budget for statsjernbanernes drift for budgetterminen 1 juli 1912 — 30 juni 1913, det ordinære budget, tages tilfølge.

Reglement for A/S Trondhjems Frilager [2]), utfærdiget av 19 juli. Finans- og Tolddepartementet 19 juli 1912.

§ 1. Frilageret staar under toldvæsenets kontrol og bevogtning, hvorfor dette til enhver tid skal ha uhindret adgang overalt i lageret. Intet rum i lagerbygningen eller lagerbygningene eller til frilageret hørende gaardspladser eller oplagspladser maa bortleies eller paa anden maate disponeres uten toldvæsenets samtykke.

§ 2. Indlæggelse av varer paa frilageret kan med toldvæsenets samtykke foretages av enhver av lagerets eiere godkjendt leier, som for toldvæsenet ved forevisning av konnossement eller paa anden maate godtgjør sin dispositionsret over varerne.

Varer kan kun indlægges paa lageret gjennem de dertil bestemte indganger under den kontrol med avskrivning, undersøkelse o. l. samt i den orden forøvrig, som toldvæsenet fastsætter. Likesaa kan varer, der skal toldbehandles paa eller utføres fra lageret, alene utgaa fra dette gjennem ekspeditionslokalerne eller andre dertil bestemte utganger efter de derom givne forskrifter.

---

[1]) Se St. prp. nr. 1, hovedp. IX A, kap. 1. Indst. S. XIII A. St.-tid. s. 2280—2309.
Der besluttedes bl. a., at det anordnede husleiebidrag for de i by bosatte funktionærer, hvis faste løn ikke overstiger kr. 1 440,00, og som er gifte, forhøies til kr. 120,00 i Kristiania og Narvik og kr 80,00 i Trondhjem og Bergen.

[2]) Jfr. lov om toldoplag av 7 mai 1904 kap. II og Kronpr.reg. resol. av 25 mai 1905 II.

19 juli. § 3. Ved indlæggelse paa frilageret av fra utlandet ankomne eller fra kreditoplag, transitoplag, frihavn eller toldpakhus overførte varer utfærdiges angivelse i to eksemplarer, indeholdende oplysning om vedkommende vares art samt andre fornødne data til identifisering av samme. Der fremlægges samtidig konnossement eller anden legitimation for vedkommendes dispositionsret over varerne.

Paa angivelserne blir av toldbetjeningen at notere varernes bruttovegt, der for varer, direkte ankommet fra utlandet, kan tages efter konnossementernes anførsler, men for andre varer blir at bestemme ved veining paa lageret. Efterat angivelsen er konferert av toldbetjeningen, og begge eksemplarer er forsynt med dennes bevidnelse om varernes mottagelse, blir det ene eksemplar at anvende som legitimation for avskrivning av varerne i vedkommende transit- eller kreditoplagsvareregnskap eller varefortegnelse, mens det andet avleveres til anførsel i frilagerets lagerbok.

Ved indlæggelse paa frilageret av drawbacksvarer eller andre norske eller toldklarerte utenlandske varer utfærdiges likeledes angivelse til indførsel i lagerboken, samt forholdes forøvrig efter de for lignende varers forsendelse til utlandet gjældende regler.

§ 4. Ved utekspedition av varer fra frilageret forholdes efter de for fortoldning, klarering eller gjenutførsel av ufortoldede utenlandske varer i almindelighet gjældende regler.

De utfærdigede angivelser, der i almindelighet bør indeholde oplysning om, naar og av hvem varerne er indbragt paa frilageret, samt i tilfælde av, at der ved utekspeditionen melder sig en ny dispositionsberettiget til varerne, maa være ledsaget av fornøden legitimation av dennes ret, blir at notere paa det sted i lagerboken, hvor varen er anført som indgaat. For varer, der er indlagt paa særskilte lagerrum, som alene disponeres av enkelt leier, er det tilstrækkelig, at den dispositionsberettigede angir varerne fra vedkommende lagerrum. For varer, der er overført fra de nævnte særskilte lagerrum til fælleslager, er det likeledes tilstrækkelig, at den dispositionsberettigede oplyser, naar og fra hvilket rum varerne er overført.

§ 5. Angivelser til utekspedition av varer skal, forinden ekspeditionen finder sted, være forevist lagerets eiere og av disse git paategning om, at varen kan passere. Med lignende paategning skal angivelser til indekspedition være forsynt, forsaavidt vedkommende leier ikke paa forhaand er anmeldt som saadan for toldvæsenet av lagerets eiere.

Er de til indekspedition angivne varer bestemt til særskilte lagerrum, som alene disponeres av enkelt leier, skal anmerkning herom paaføres angivelsen. Overførsel av varer mel-

lem saadanne lagerrum og fælleslager maa likeledes anmeldes for toldvæsenet. Dette har at paase, at indlæggelsen paa de særskilte lagerrum og overførselen mellem disse og fælleslager finder sted, samt at overførselen foretages av den dertil beretigede. 19 juli

§ 6. I lagerboken, der autoriseres av toldkammeret og føres efter av dette nærmere bestemt skema, anføres angivelserne over indgaaende varer i fortløpende orden. Varer paa særskilte lagerrum, som alene disponeres av enkelt leier, føres paa egne konti, og ved utekspeditionen kan de avnoteres paa disse uten hensyn til, naar indførselen har fundet sted. Ogsaa ellers kan varer føres paa særskilte konti efter sit forskjellige slags.

§ 7. Beregningen av de toldavgifter, der skal erlægges av frilagervarerne, foretages av det paa lageret ansatte toldpersonale, hvorefter beløpene paa lagerets ekspeditionskontor blir at indbetale til den av toldkassereren dertil bemyndigede funktionær.

I hvilken utstrækning og til hvem der kan gives kredit paa skyldig told, bestemmes av toldkassereren, paa hvis kontor ogsaa altid de utkrediterte beløp maa betales.

§ 8. Inden frilagerets omraade maa ikke drives detaljhandel. Heller ikke maa dersteds oplagte varer anvendes til fortæring eller personlig bruk.

Industriel virksomhet kan ikke drives uten særskilt bevilling av Kongen.

§ 9. Frilageret holdes aapent for almindelig avbenyttelse, toldbehandling samt anden ind- og utekspedition av varer i samme tid, som toldbodens lokaler holdes aapne. Indgaaende varer kan derhos midlertidig indlægges paa og utekspederte varer bortføres fra lageret i den gjældende lade- og lossetid, forsaavidt lokaleforholdene dertil gir anledning.

For forretninger paa frilageret utenfor de anordnede tider beregnes godtgjørelse til toldvæsenet hos rekvirenten efter de sedvanlige regler og efter den ordning med hensyn til beløpenes opkrævning og utbetaling, som toldkammeret maatte træffe.

§ 10. For varer, der er indlagt paa frilageret, har det offentlige intet andet ansvar end for toldlukkernes forsvarlighet og toldbevogtningens tilstrækkelighet. Hvis oplagte varer beskadiges eller gaar tilspilde ved toldfunktionærernes uagtsomhet eller forsømmelighet, er disse derfor ansvarlige som for betroet gods.

§ 11. Varerne i de særskilte rum paa frilageret kan — med bibehold av toldvæsenets frie adgang — opbevares under de enkelte leieres og varerne paa fællesrummene under lagereiernes egen laas.

19 juli. Lagerets eiere har at meddele toldvæsenet opgave over eierne paa de forskjellige rum, med oplysning om, for hvilke sorter varer rummene nærmest er bestemt.

§ 12. Den avgift, der av oplagshaverne skal erlægges til lagerets eiere for benyttelsen av de leiede pakrum, kan fordres erlagt med kr. 14,50 pr. kvadratmeter gulvflate aarlig, samt til 1 krone likeledes pr. kvadratmeters gulvflate for rengjøring og belysning av ganger, trapper og priveter m. v.

Desuten har lagerets eiere ret til at beregne særskilt godtgjørelse, svarende til hatte utlæg, for belysning og opvarmning av selve lagerlokalerne, derunder ogsaa indbefattet de større fælleslagere, samt for benyttelse av deres transportindretninger.

§ 13. Transport av ufortoldede varer fra losseplads til frilageret ved lægtere eller paa anden maate besørges helst av vareeierne selv under den fornødne toldkontrol. Transporten kan ogsaa besørges paa vareeiernes vegne av lagerets eiere mot betimelig varsel og mot godtgjørelse av hatte utlæg. Ved overførsel til lageret fra toldbodens pakhus eller andet oplag, samt ved varers bortførsel fra lageret, kan ogsaa transporten besørges av vareeierne selv. Varetransport og anden arbeidshjælp indenfor lagerets omraade utføres udelukkende ved frilagerets egne folk for vareeiernes regning.

Assuranse av lagrede varer besørges kun ifølge ordre.

§ 14. Tilsynet med og renholdelse av saavel lageret, dets ekspeditionslokaler og indretninger som de til toldvæsenets benyttelse anviste tomter eller gaardsrum samt opvarmning, belysning, vandledninger, og hvad der forøvrig fornødiges til lagerets drift, paahviler lagerets eiere.

§ 15. Tobaksrøkning saavelsom bruk av aapen ild eller bart lys er forbudt i alle dele av lagerhuset. Det tilkommer forøvrig lagerets eiere at bestemme, hvilke belysningsmidler av leierne kan anvendes i lagerrummene.

§ 16. Adgang til frilageret, utenfor vedkommende told- og lagerfunktionærer samt arbeidere, har i almindelighet kun leierne selv eller de, der ved skriftlig fuldmagt fra leierne bemyndiges til at utføre disses forretninger der. Dog kan de, der har adgang til lageret, ogsaa av toldvæsenet, med samtykke fra lagerets eiere, tillates at medta andre personer. Den, der medtar uvedkommende personer eller bemyndiger andre til at utføre sine forretninger paa lageret, er ansvarlig for, at disse ikke bortbringer ufortoldede varer derfra.

§ 17. Toldnøklerne til lagerbygningen og samtlige avlaaste rum i denne saavelsom til frilagerets gaardsrum opbevares av den for lageret som pakhusforvalter ansatte toldfunktionær, der har at besørge nøklerne utlevert til vedkommende toldopsyn. Han har derhos altid selv eller ved stedfortræder

at være tilstede, naar lageret eller dets ekspeditionsrum er aapne for indtagning eller uttagning av varer eller for rengjøring, reparation o. l. av lokalerne samt at motta samtlige nøkler ved lukningen. 19 juli.

§ 18. Opretholdelse av orden og sikkerhet paa frilageret og dets ekspeditionslokaler m. v. paasees av den fungerende øverste toldfunktionær ved lageret efter av toldvæsenet givne nærmere bestemmelser. Han har ret til at bortvise fra lagerbygningen eller dertil at negte adgang alle uvedkommende samt enhver, som ikke holder sig ordensreglerne efterrettelig eller ikke utviser en passende opførsel.

§ 19. Viser en oplagshaver sig uvillig til at efterkomme de for lagerets benyttelse gjældende bestemmelser, eller gjør han sig skyldig i ulovlig utsnikelse av de paa lageret oplagte varer, kan oplagsvarerne, naar Tolddepartementet hertil finder tilstrækkelig grund, paa hans egen bekostning overføres til toldbodens pakhus til sedvanlig behandling dersteds som transitgods.

§ 20. Lagerets eiere er berettiget til av egen drift for vedkommende leiers regning at foreta arbeider, der sigter til at bevare de oplagte varer.

§ 21. Opstaar der meningsforskjel mellem lagerets eiere og toldvæsenet eller mellem dette og oplagshaverne med hensyn til de for frilagerets drift og benyttelse givne bestemmelser, forelægges saken Tolddepartementet til avgjørelse.

Skrivelse fra Utenriksdepartementet: 24 juli.

Ifølge meddelelse fra det Schweiziske Forbundsraad har Storbritannien og Danmark besluttet at tiltræde, fra 1 juli 1912, den reviderte Bernkonvention angaaende beskyttelse av literære og kunstneriske verker, undertegnet i Berlin den 13 november 1908.

Storbritanniens tilslutning gjælder alle landomraader, som hører under det Britiske Rike med undtagelse av: Indien, Canada, det Australske Forbund, New Zealand, New Foundland, den Sydafrikanske Union, øerne i den Engelske Kanal, Papua og øen Nordfolk.

Danmarks tilslutning indbefatter kongeriket Danmark og Færøerne, derimot ikke Island, Grønland og de Danske Antiller.

Konventionen er nu tiltraadt av følgende femten land: Belgien, Danmark, Frankrike, Haiti, Japan, Liberia, Luxemburg, Monaco, Norge, Portugal, Schweiz, Spanien, Storbritannien, Tunis og Tyskland.

26 juli. Nr. 1.

Lov*)[1]) om utførelsen av de offentlige lægeforretninger.

§ 1. Riket deles i lægedistrikter, som bestaar av en by eller av et eller flere herreder med eller uten en eller flere mindre byer. Distrikternes grænser fastsættes av Kongen, efterat vedkommende amtsting eller amtsutvalg og kommunestyrer har hat anledning til at uttale sig.

§ 2. Efter de regler, som indeholdes i denne lov, ansættes en læge for hvert distrikt til at utføre de offentlige lægeforretninger, derunder ogsaa at være ordfører i distriktets helseraad. Lægens bopæl fastsættes av departementet, efterat vedkommende kommunestyre (kommunestyrer) har hat anledning til at uttale sig.

§ 3. I lægedistrikt, som bestaar av en enkelt by, oprettes der stadslægestilling, naar staten og kommunen har git fornøden bevilgning. Stadslægen overtar ved siden av de offentlige lægeforretninger ogsaa tilsynet med byens fattige syke og med dens kommunale sykeindretninger. Dette tilsyn kan dog overdrages en anden læge i den utstrækning, kommunestyret bestemmer. Stadslægen beskikkes av Kongen, dog ikke som embedsmand. Før beskikkelsen skal byens magistrat og formandskap være git anledning til at uttale sig om ansøkerne. En tredjedel av stadslægens løn utredes av staten, som desuten i sin helhet bærer de alderstillæg, han skal ha.

§ 4. I byer, som har saa mange offentlige lægeforretninger, at den læge, som utfører dem, ikke kan overta tilsynet med byens fattige syke og med dens kommunale sykeindretninger, skal der oprettes stadsfysikat istedenfor stadslægestilling, naar staten og kommunen har git fornøden bevilgning. Stadsfysikus skal utføre de offentlige lægeforretninger og ha et overordnet tilsyn med byens medicinal- og sundhetsvæsen. Han utnævnes som embedsmand. Hans løn og alderstillæg utredes av stat og kommune med en halvdel av hver.

§ 5. I lægedistrikt, som bestaar av et eller flere herreder med eller uten en eller flere mindre byer, beskikker Kongen en distriktslæge, dog ikke som embedsmand. Hans løn og alderstillæg utredes av staten.

Distriktslægen overtar ved siden av de offentlige lægeforretninger tilsynet med fattige syke i de kommuner, som hører til hans distrikt, naar departementet ikke bestemmer noget andet. Tilsynet med epidemiske og smitsomme sygdomme

---

*) Bekjendtgj. 27 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 31.

[1]) St. besl. 1 juli. Se Ot. prp. nr. 39 for 1911. Dok. nr. 7 for 1912. Indst O. X. (1912). St. tid., forh. i Ot. s. 796—843, 844—852; i Lt. 231—239.

i distriktet eller dele av det kan i særlige tilfælde av amt- 26 juli.
manden overdrages til en anden læge. Nr. 1.

For tilsynet med fattige syke i de byer, som maatte høre til distriktet, har distriktslægen ret til godtgjørelse av byen. I mangel av mindelig overenskomst fastsættes denne av medicinalstyrelsen. Distriktslægen har ogsaa ret til godtgjørelse paa samme maate for fattigtilsynet i herreder, hvor tilsynet medfører uforholdsmæssig meget arbeide, som han ikke faar vederlag for i form av kostgodtgjørelse. I mangel av mindelig overenskomst avgjør medicinalstyrelsen baade, om distriktslægen skal ha godtgjørelse, og spørsmaal om dennes størrelse.

Medicinalstyrelsens avgjørelser efter denne paragraf kan indankes for departementet baade av vedkommende kommune og av distriktslægen.

§ 6. Stadslæger og distriktslæger skal være forpligtet til at yde lægehjelp til befolkningen i sine distrikter mot passende godtgjørelse og i den utstrækning, deres offentlige forretninger tillater. Godtgjørelsen kan efter andragende fra vedkommende kommunestyre, og naar departementet dertil finder grund, fastsættes ved et av departementet utfærdiget regulativ. Hvis departementet bestemmer det, skal de ogsaa være forpligtet til at fungere som læge for distriktets kredssykekasser paa de vilkaar, departementet fastsætter i mangel av mindelig overenskomst.

Distriktslæger skal derhos ha pligt til efter departementets bestemmelse at avgi regelmæssige fremmøter paa bestemte steder inden sine distrikter, mot at vedkommende herred yder almindelig kostgodtgjørelse samt opvarmet kontorlokale, og at der tilstaaes dem almindelig skyssgodtgjørelse av statskassen. Andragende fra et herredsstyre herom skal imøtekommes, naar det kan ske uten væsentlig fortrængsel for distriktslægens øvrige offentlige forretninger.

§ 7. For hvert amt, byene Kristiania og Bergen undtat, skal der oprettes et amtslægeembede.

Amtslægen, som tillike skal indeha stilling som stads- eller distriktslæge inden amtet, skal føre et overordnet tilsyn med amtets medicinal- og sundhetsvæsen undtagen i de byer, som har stadsfysikat.

Derhos skal han overta for hele amtet de lægeforretninger, som omhandles i lov nr. 2 av 27 juni 1891 § 2. Han kan delta i helseraadenes møter og i amtstingets forhandlinger om medicinale anliggender, dog uten stemme.

Som amtslæge blir han at lønne med et tillæg til hans løn som stads- eller distriktslæge. Tillægget utredes med en halvdel av staten og en halvdel av amtskommunen, som dog efter regler, som fastsættes av Kongen, faar tilbake fra byene

26 juli. Nr. 1.

inden amtet en andel, som svarer til deres folkemængde og forretningenes omfang.

Amtslægerne tillægges kontorholdsgodtgjørelse av statskassen med de beløp, Stortinget bevilger.

§ 8. For at kunne ansættes i nogen av de offentlige lægestillinger, som omhandles i denne lov, maa vedkommende ha bestaat medicinsk embedseksamen her i riket. Kongen kan derhos gjøre adgangen til alle eller nogen av disse stillinger avhængig av en særskilt prøve.

§ 9. De læger, som omhandles i denne lov, er forpligtet til at rette sig efter de instrukser, som til enhver tid maatte være utfærdiget for dem.

§ 10. Kongen kan avskedige en stadslæge eller distriktslæge, naar han viser sig ute av stand til at utføre de forretninger, som tilligger stillingen, eller han trods advarsel blir ved med at vise et utilbørlig forhold i tjeneste eller liv. Før avgjørelse træffes, skal saken være forelagt amtmanden, amtslægen og vedkommende læge selv. Er han stadslæge, skal ogsaa magistrat og formandskap være git anledning til at uttale sig. Amtmanden skal ogsaa, naar det gjælder en distriktslæge, indhente uttalelse fra vedkommende formandskap eller i by fra magistrat og formandskap, hvis han finder grund til det.

§ 11. Saafremt der blir vedtat lov om aldersgrænser, er de offentlige læger forpligtet til at gaa av fra sin stilling ved den fastsatte alder med den pension, som maatte tilkomme dem av Pensionskassen for Statens Tjenestemænd.

§ 12. For reiser, som amtslægerne maa gjøre til utførelse av sine forretninger, oppebærer de sedvanlig skyssgodtgjørelse samt kostgodtgjørelse som bestemt for 2den klasse i lov nr. 2 av 10 juli 1894 § 17. Skyssgodtgjørelsen utredes av statskassen. Kostgodtgjørelsen utredes av amtskommunen mot delvis refusion av vedkommende byer efter regler, som fastsættes av Kongen.

§ 13. Denne lovs bestemmelser blir efter Kongens nærmere anordning at sætte i kraft, efterhvert som de fornødne bevilgninger gives til løn m. v. for de læger, som omhandles i loven.

Fra lovens ikrafttræden blir de forretninger, som i den øvrige lovgivning er henlagt til den civile embedslæge, at utføre i vedkommende lægedistrikt av de læger, som omhandles i denne lov. Fra samme tid ophæves alle ældre bestemmelser, som maatte være i strid med den.

§ 14. Saalænge der ikke er oprettet stadsfysikat eller stadslægestilling i en by, som utgjør eget lægedistrikt, skal de offentlige lægeforretninger i byen efter Kongens bestemmelse utføres av distriktslægen i et av de nærmestliggende distrikter

mot saadan godtgjørelse av statskassen, som Kongen fastsætter. 26 juli.
Tilsynet med byens fattige syke og med dens kommunale syke- Nr. 1.
indretninger ordnes paa den maate, kommunen bestemmer.

§ 15. Ansættelse av amtslæge kan utstaa, indtil der er ansat saa mange stads- og distriktslæger i amtet efter denne lov, at indførelse av amtslægeinstitutionen ansees paakrævet.

§ 16. Kongen utfærdiger de nærmere bestemmelser, som ansees paakrævet til gjennemførelse av denne lov.

Lov*)[1] indeholdende forandring i lov om jord- 26 juli.
mødre av 19 december 1898. Nr. 2.

Fra 1 juli 1912 skal § 8 i lov om jordmødre av 19 december 1898 lyde saaledes:

En distriktsjordmors aarlige løn skal være mindst kr. 300,00. Hertil kommer efter 5 aars tjeneste et tillæg av kr. 50,00, efter 10 aars tjeneste et yderligere tillæg av kr. 50,00 og efter 15 aars tjeneste nok et tillæg av kr. 50,00.

Denne løn utredes med $^2/_5$ av statskassen, $^2/_5$ av amtskassen og $^1/_5$ av vedkommende herredskasse eller herredskasser. Saafremt jordmoren er tillagt naturalydelser, kan distriktets andel av lønnen av amtstinget tillates nedsat med en sum, der ikke overstiger naturalydelsernes værdi.

Lov*)[2] indeholdende tillæg til lov om geistlige 26 juli.
embedsmænds og kirkesangeres lønninger av 14 Nr. 3.
juli 1897.

§ 25 i lov om geistlige embedsmænds og kirkesangeres lønninger av 14 juli 1897 skal herefter lyde saaledes:

»De beløp, som fremkommer efter bestemmelserne i §§ 32 og 38, tillikemed mulige legater og dotationer samles til et menigheten tilhørende lønningsfond. Dette fonds renter samt de midler, som tilveiebringes ad frivillighetsvei ved gaver eller paa anden maate, anvendes til at dække den i § 21 omhandlede nedgang i prestens indtægter og derefter den erstatning, som sogne- eller bykassen pligter efter §§ 14, 16, 21 og 22.

Indkommer de frivillige bidrag noget aar rikeligere end fornødent til sammen med fondets avkastning at dække de ovennævnte erstatningsbeløp, lægges de til fondets kapital. Gir fondet større overskud, anvendes dette til forøket geistlig betjening, til lønsforbedring eller med Kongens samtykke til hel eller delvis avløsning av den i § 7 nævnte utredsel.

---

*) Bekjendtgj. 27 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 31.

[1]) St. besl. 10 juli. Se St. med. nr. 11 for 1911. Ot. prp. nr. 8 for 1912 og dok. nr. 33 for 1912. Indst. O. nr. 75. St. tid., forh. i Ot. s. 731—735, 876—881; i Lt. s. 196—215, 240—251.

[2]) St. besl. 17 juli. Se Ot. med. nr. 5 for 1911; dok. nr. 46 for 1912. Indst. O. nr. 119. St. tid., forh. i Ot. s. 968; i Lt. 304—305.

26 juli. Nr. 3. I byer med flere menigheter kan Kongen, efterat kommunestyrets uttalelse er indhentet, bestemme, at der til bestridelse av utgifter ved øket midlertidig geistlig betjening og til forbedring av geistlige embedsmænds lønninger i de menigheter, hvor det findes fornødent, kan anvendes en viss del av de aarlige indtægtsoverskud i samtlige menigheter. Denne andel maa ikke for nogen menighet overstige $^3/_4$ av overskuddet, og den kan kun paalægges i menigheter, hvor prestene har maksimumsløn eller faar fuld erstatning for den i § 21 omhandlede nedgang i embedsindtægter.

26 juli. Nr. 4. **Lov***)[1] om forandringer i lov om den almindelige borgerlige straffelovs ikrafttræden av 22 mai 1902.

I.

Efternævnte bestemmelser i lov om den almindelige borgerlige straffelovs ikrafttræden av 22 mai 1902 skal herefter lyde saaledes:

§ 19, første led.

Har nogen skadet en anden paa legeme eller helbred eller krænket ham paa friheten, og er han efter de ellers gjældende regler erstatningspligtig, skal han yde den fornærmede, foruten erstatning for den lidte skade, tillike saadan erstatning for tap i fremtidig erhverv, som retten under hensyn til den utviste skyld og omstændighetene forøvrig finder billig.

§ 25, sidste led.

Den i §§ 19 og 21 omhandlede opreisning blir ikke at tilkjende, hvor den fornærmede ved egen grov uagtsomhet har medvirket til skaden eller ved eget mislig forhold har foranlediget den skadegjørende handling.

II.

Denne lov træder i kraft straks.

26 juli. Nr. 5. **Lov***)[2] om oprettelse av kjøpstaden Notodden.

§ 1. Fra 1 januar 1913 skal en strækning ved Tinnelvens utløp i Hitterdalsvandet i Hitterdals herred, Bratsbergs amt, overgaa til kjøpstad under navn av Notodden.

Den nye kjøpstads grænser skal være følgende:

Fra Hitterdalsvandet følger grænselinjen gaarden Tveitens — gr.-nr. 45, b.-nr. 6 — sydgrænse til et punkt ca. 90 m.

*) Bekjendtgj. 27 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 31.

[1]) St. besl. 17 juli. Se Ot. prp. nr. 9. Dok. nr. 56 med tillæg. Indst. O. XVII. St. tid., forh. i Ot. s. 933; i Lt. s. 304.

[2]) St. besl. 22 juli. Se Ot. prp. nr. 30; dok. nr. 68. Indst. O. XIII. St. tid., forh. i Ot. s. 898—933, 1005—1021; i Lt. 275—304, 325.

østenfor hovedveien til Saude. Herfra gaar grænselinjen i nordlig retning langs foten av fjeldet øst for Tveiten til et punkt i grænsen mellem gaardene Tinne og Tveiten, beliggende ca. 300 m. østenfor hovedveien til Saude. Derfra gaar grænselinjen fremdeles i nordlig retning til et punkt 15 m. vest for det sydvestlige hjørne paa gaarden Heibøs hovedbygning og fortsætter derfra i samme retning til et punkt i Sætreelven i delet mellem Sætregaardene og Heibø. Grænselinjen fortsætter herfra nordvestlig over Sætre grund gjennem denne gaards have i ret linje til et punkt, som ligger i gaardsveien til Nedre Sætre 50 m. fra denne gaards bebyggelse, bøier her av i mere østlig retning og gaar i en ret linje til et punkt ca. 160 m. østenfor veien til Lilleherred, videre i litt mere østlig retning og i ret linje til et punkt beliggende 30 m. paa østsiden av veien til Lilleherred. Herfra gaar grænselinjen i nordvestlig retning efter grænsen mellem gaardene Tinne og Bøen og følger derefter i noget mere vestlig retning grænsen mellem Hitterdal og Lilleherred sogn over Tinnelven til et ca. 520 m. vestenfor denne elv beliggende punkt i delet mellem gaardene Søndre Tinnes og Høimyr. Fra dette punkt gaar grænselinjen i sydlig retning og i ret linje vestenfor pladsene Kaafjeld, Hellebrække, Anundskaas, Haugen og Bergstuen ca. 8 m. i vest for hovedbygningen paa øvre Anundskaas til et punkt ca. 170 m. vest for vaaningshuset paa pladsen Ødegaarden, bryter saa mere østlig og gaar i ret linje til et punkt paa høidecoten 99 — 30 m. syd for bebyggelsen paa Søndre Tinnes. Paa dette punkt bryter grænselinjen i vest over Tinnes' grund og gaar ret i ca. 50 m. avstand fra bebyggelsen paa Nordre Tinnes til et punkt, som ligger ca. 220 m. fra Hitterdalsvandet. Herfra bøier den av i syd og gaar i ret linje til et punkt ved Hitterdalsvandet i kranfundamentet paa Rjukanbryggen ved Mærde. 26 juli. Nr. 5.

§ 2. Den i § 1 beskrevne grænselinje blir paa statskassens bekostning at opgaa og nærmere bestemme samt ved lovlige skifte- og skjelstener at utvise ved en aastedsforretning, som avholdes av personer, som Kongen dertil opnævner, saa betimelig, at den senest inden utgangen av aaret 1912 kan være stadfæstet av Kongen.

§ 3. Den strækning, som ifølge § 1 overgaar til kjøpstaden Notodden, skal fra 1 januar 1913 utgaa av landets matrikel, uten at dette dog faar indflydelse paa den odel, som den 31 december 1912 maatte paahvile nogen del av strækningen.

§ 4. De personer, som i medhold av den gjældende lovgivning ved denne lovs kundgjørelse har drevet handel eller haandverk paa den strækning, som ifølge § 1 overgaar til kjøpstaden Notodden, skal fremdeles være berettiget til at vedbli

26 juli. Nr. 5.

den av dem drevne næring. Dog har de for at kunne nyde denne ret inden 1 februar 1913 at melde sig for magistraten, hvorhos de skal betale kommuneskatter og overta kommunale ombud likesaafuldt som byens øvrige borgere.

§ 5. De personer, som den 30 september 1911 hadde bopæl inden den i § 1 omhandlede strækning, blir for halvaaret 1 januar—30 juni 1913 at skatlægge til den nye kjøpstadskommune.

§ 6. De personer, som den 31 december 1911 hadde bopæl inden den strækning, som skal henlægges under kjøpstaden, og ikke er utflyttet derfra inden 1 januar 1913, skal fra sidstnævnte tid med hensyn til fattigforsørgelse, — forsaavidt denne ikke paahviler nogen anden kommune end Hitterdals herred — ansees for at ha hjemstavn i kjøpstaden Notodden, hvad enten de i mellemtiden har nydt understøttelse av fattigvæsenet eller ikke. Ved siden av denne forskrift skal dog de lovbud, som tillægger hustruen mandens, manden hustruens og barnene forældrenes hjemstavn, bringes i anvendelse, saafremt manden, hustruen eller forældrene er i live, naar den omhandlede strækning overgaar til kjøpstad.

§ 7. Indtil særlige embeder for kjøpstaden oprettes, bestemmer Kongen, hvilke embedsmænd skal utføre de forretninger, som henhører under magistrat, byfoged og politimester. Likeledes bestemmer Kongen, hvor ofte byting skal holdes.

§ 8. Valg paa repræsentanter for kjøpstaden foretages i december maaned 1912 efter berammelse og under ledelse av Hitterdal sogns lensmand og formænd som valgstyre. Der vælges 36 repræsentanter av og blandt de ifølge § 9 stemmeberettigede personer, som er indført i det i § 10 omhandlede mandtal.

De valgte repræsentanter fungerer indtil 31 december 1913. Ved senere valg forholdes i overensstemmelse med lov om formandskaper i kjøpstæderne av 14 januar 1837 med ændrings- og tillægslove.

§ 9. Stemmeberettiget ved repræsentantvalget i december maaned 1912 er de personer, som i det sidste aar, regnet tilbake fra 1 december 1912, har hat fast ophold inden den strækning, som ifølge denne lovs § 1 henlægges til kjøpstaden, naar de forøvrig har de til opnaaelse av stemmeret i § 2 i lov av 7 juni 1910 om forandringer i lov om formandskaper i kjøpstæderne av 14 januar 1837 med ændrings- og tillægslove fastsatte betingelser og ikke er i noget tilfælde, som efter grundlovens §§ 52 og 53 bevirker suspension eller tap av stemmeret.

§ 10. Mandtal over disse stemmeberettigede istandbringes i betimelig tid før valget av Hitterdal sogns lensmand og for-

mænd, saavidt mulig under iagttagelse av forskriftene i § 3 i lov om formandskaper i kjøpstæderne av 14 januar 1837 med ændrings- og tillægslove. Mandtallet blir gjældende for kjøpstaden indtil 30 november 1913. 26 juli. Nr. 5.

De nærmere forskrifter, som maatte fornødiges angaaende valget, gives av Kongen eller den, han dertil bemyndiger.

§ 11. Ved utfærdigelsen av senere mandtal over de efter formandskapslovgivningen stemmeberettigede i kjøpstaden skal lovens almindelige betingelser være gjældende, dog saaledes, at ophold inden den i § 1 omhandlede strækning regnes like med ophold i kjøpstaden.

§ 12. De erstatningsbeløp til offentlige tjenestemænd, som i anledning av oprettelsen av den nye kjøpstad muligens blir fornødne, utredes av statskassen.

§ 13. Fremkommer der til amtmanden i Bratsbergs amt inden utgangen av juni maaned 1913 fra Hitterdals herredsstyre eller Notoddens bystyre begjæring derom, blir det at avgjøre ved skjøn, hvorledes den udelte Hitterdals herredskommunes rettigheter og forpligtelser skal fordeles mellem den nye Notoddens kjøpstadskommune og det gjenværende Hitterdals herred. Skjønnet avgives av tre utenfor de paagjældende kommuner boende personer, hvorav amtmanden opnævner 2 og Justisdepartementet 1. De nærmere regler for skjønnets avholdelse fastsættes av Justisdepartementet. Omkostningene ved avholdelsen av skjønnet, hvis avgjørelse er endelig, fastsættes av Justisdepartementet og bæres med en halvpart av hver av de to kommuner.

Kongelig resolution, *) hvorved der i henhold til lov til beskyttelse av barn mot bruk av tobak av 19 april 1899 meddeles stadfæstelse paa den av herredsstyret for Jølster herred, Nordre Bergenhus amt, den 21 mai 1912 fattede beslutning til vedtægt for herredet angaaende salg av tobak til barn m. v. 26 juli.

Kongelig resolution, *) hvorved den av Leka herredstyre under 29 juni d. a. besluttede vedtægt angaaende lukningstid for utsalgssteder i Leka herred stadfæstes i henhold til lov om lukningstid for utsalgssteder av 31 mai 1900 som gjældende indtil videre. 26 juli.

Kongelig resolution, **) hvorved i henhold til § 8 i det ved Stortingets beslutning av 19 juli 1912 godkjendte nye regulativ[1]) for erlæggelse av avgift for 26 juli.

*) Bekjendtgj. 27 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 31, hvor vedtægten er indtat.

**) Bekjendtgj. 27 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 31.

[1]) Se skr. fra Arbeidsdepartementet av 2 august 1912.

26 juli. godkjendelse av og tilsyn med elektriske sterkstrømsanlæg bestemmes, at nævnte regulativ træder i kraft samtidig med lov av 19 juli 1912 nr. 9 om forandring i lov om foranstaltninger til betryggelse mot fare og ulemper ved elektriske anlæg m. v. av 16 mai 1896.

26 juli. **Kongelig resolution**, hvorved bl. a. de av Stortinget under 5 juni og 19 juli 1912 fattede beslutninger[1]) om bevilgning til vasdragsvæsenet for budgetterminen 1 juli 1912—30 juni 1913 tages tilfølge.

26 juli. **Kongelig resolution**, hvorved Stortingets beslutning[2]) av 12 juli 1912 om fastsættelse av nyt lønsregulativ for revisorerne ved Hypotekbankens og Arbeiderbruk- og Boligbankens hovedsæte og laanekontorer m. v. tages tilfølge.

---

[1]) Se St. prp. nr. 1, indtægtsbudgettets hovedp. IX A, kap. 3, utgiftsbudgettets hovedp. IX A, kap. 5, samt st. prp. nr. 64. Indst. S. VI med tillæg. St.tid. s. 2123—2132 og s. 2845—2846.
Der bevilgedes bl. a. gage til 2 avdelingsingeniører av 2den klasse og 2 assistenter ved vandfaldsavdelingen samt til en assistent ved anlægsavdelingen.

[2]) Se St. prp. nr. 12. Indst. S. XVI D. St.tid. s. 2760—2761.
Der besluttedes bl. a.:
Fra 1 juli 1912 fastsættes følgende lønsregulativ for revisorerne ved Hypotekbanken og Arbeiderbruk- og Boligbankens hovedsæte og laanekontorer:

A. Hovedsætet:

I. Hypotekbanken:		
Revisionens formand	kr.	1 300,00
Revisor	-	1 200,00
2 assistenter à kr. 1 080,00	-	2 160,00
2 —»— » - 720,00	-	1 440,00
II. Boligbanken:		
Revisionens formand	-	1 200,00
Revisor	-	900,00

B. Laanekontorerne:

a. Bergens kontor:		
1ste revisor	kr. 1 600,00	
2den —	- 1 400,00	
		kr. 3 000,00
herav tilsvarer Boligbanken kr. 500,00.		
b. Trondhjems kontor:		
1ste revisor	kr. 1 500,00	
2den —	- 1 200,00	
		kr. 2 700,00
herav tilsvarer Boligbanken kr. 500,00.		
c. Tromsø kontor:		
1ste revisor	kr. 1 500,00	
2den —	- 1 200,00	
		kr. 2 700,00
herav tilsvarer Boligbanken kr. 500,00.		

Kongelig resolution, hvorved der i henhold til Stortingets beslutning[1]) av 4 juli 1912 er fastsat følgende forandringer i »lønsregulativ for maskinmestre og underofficerer og menige i marinens korpser«: 26 juli.

Under I B, 1 a, tilføies efter mineassistenter »assistenter i Marinens Intendantur«.

I 1ste lønningsgruppe tilføies »overfurerer«.

I 2den lønningsgruppe ombyttes »overfurerer« med »furerer«.

I 3dje lønningsgruppe ombyttes »furerer« med »underfurerer«.

I 4de lønningsgruppe utgaar »underfurerer«.

Skrivelse fra Finansdepartementet til amtmanden i Akershus amt, hvori departementet uttaler følgende: 29 juli.

Skatydere, hvis skat for 1912 efter klagebehandlingen av herredsstyret enten er helt frafaldt eller nedsat paa grund av urettelig ligning, antages henholdsvis at burde utgaa eller opføres med de reduserte ansættelser ved skatteligningen for 1ste halvaar 1913. Er skatten for 1912 derimot eftergit eller nedsat av billighetshensyn, blir vedkommende skatyder ved ligningen for 1ste halvaar 1913 at opføre til beskatning uforandret efter ansættelserne for 1912. Dette antages ogsaa at maatte gjælde de skatydere, som efter 30 september 1911 er avgaat ved døden uten at efterlate sig noget, eller som er emigrert, og hvis skat for 1912 av den grund allerede av herredsstyret er slettet som uerholdelig. At utelate saadanne skatydere, som rettelig er skattelignet for 1912, ved skatteligningen for 1ste halvaar 1913, vilde formentlig være i strid med lovens bestemmelser. Skulde de heromhandlede skatydere vedkommende skattebeløp andrage til noget betragtelig beløp, vil herredsstyret kunne ta hensyn hertil ved bevilgningen av budgettet for 1ste halvaar 1913.

Lov*)[2]) om forandring i lov om fattigvæsenet av 19 mai 1900. 31 juli. Nr. 1.

§ 10, 2det led, i lov om fattigvæsenet av 19 mai 1900 skal herefter lyde saaledes:

For den, som indlægges eller selv indlægger sig i sindssykeasyl eller anden pleie- eller helbredelsesanstalt, skal i tilfælde, saalænge opholdet i asylet eller anstalten varer, den kommune, hvor han opholdt sig før reisen til asylet eller anstalten, i for-

*) Bekjendtgj. 2 august i Lovtid. 1ste avd. nr. 32.

[1]) Se St. prp. nr. 1, utgiftsbudgettets hovedp. XI B, kap. 1, tit. 42. Indst. S. nr. 198. St.tid. s. 2559.

[2]) St. besl. 20 juli. Se Ot. prp. nr. 34. Indst. O. nr. 128. St. tid., forh. i Ot. s. 972; i Lt. s. 305.

31 juli. Nr. 1. hold til denne lov ansees som hans opholdssted. Er indlæggelsen skedd i umiddelbar forbindelse med reise for at søke læge, blir utgangspunktet for reisen til lægen under opholdet i asylet eller anstalten at anse som opholdssted. Kan opholdsstedet før reisen ikke paavises, skal omkostningene ved den indlagtes understøttelse helt bæres av hjemstavnskommunen eller i tilfælde av statskassen.

31 juli. Nr. 2. **Lov***)[1]) til forebyggelse av smughandel med alkoholiske drikke.

§ 1. Kongen kan bestemme, at bevertning med mat eller drikke inden en kommune eller nærmere betegnede dele av den skal for hele aaret eller en bestemt del av det være gjenstand for bevilling, saafremt begjæring herom fremkommer fra kommunestyret, og det paa grund av særlige forhold ansees paakrævet til forebyggelse av smughandel med alkoholiske drikke.

Under de store saltvandsfiskerier samt ved handelsstevnerne og markederne i Tromsø stifts og Namdalens landdistrikter kan den samme ordning gjøres gjældende ved herredsstyrets beslutning. Beslutningen skal angi, inden hvilke dele av herredet og til hvilke tider av aaret den skal komme til anvendelse.

§ 2. Bevillingen, som kan bestemmes til bare at maatte utøves i land, skal lyde paa bestemt angit sted samt nærmere begrænset tid og meddeles paa landet av herredsstyret og i byene av bystyret eller — efter dettes bemyndigelse — av magistrat og formandskap uten betaling og alene til personer, der ved vidnesbyrd fra hjemstedet eller paa anden maate godtgjør ulastelig vandel og iøvrig gir formodning om, at bevillingen ikke vil bli misbrukt.

Kommunestyret kan bemyndige politiet eller i tilfælde det særskilt anordnede fiskeriopsyn til foreløbig at avgjøre de indkomne andragender om bevilling, indtil kommunestyret træder sammen.

§ 3. Nærmere forskrifter til opretholdelse av orden paa bevertningsstedene og til forebyggelse av bevillingens misbruk fastsættes av politiet[2]). Dette kan herunder for hvert enkelt bevertningssted avgjøre, hvilke aapnings- og lukningstiderne skal være, hvorvidt det skal være tillatt at benytte kvindelig betjening, samt hvorvidt fortæring av medbragte eller hentede alkoholiske drikke skal forbydes[3]).

§ 4. Blir bevillingens indehaver forelagt mulkt i henhold til den om salg og skjænkning av alkoholiske drikke gjældende

---

*) Bekjendtgj. 2 august i Lovtid. 1ste avd. nr. 32.

[1]) St. besl. 20 juli. Indst. O. XVI. St. tid., forh. i Ot. s. 954—967, 979—997; i Lt. s. 305—325.

[2]) Se § 7.

[3]) Jfr. lov 17 mai 1904 (nr. 8) § 52,6.

lovgivning,[1]) suspenderes bevillingen fra forelæggets forkyndelse. Vedtages mulkten, eller blir vedkommende ved endelig dom kjendt skyldig, skal bevillingen være forbrutt. I tilfælde av endelig frifindelse, eller naar den offentlige paatalemyndighet indstiller forfølgningen, træder bevillingen igjen i kraft. 31 juli. Nr. 2.

§ 5. Bevillingens indehaver er ansvarlig for enhver ulovlig omgang med alkoholiske drikke, som foregaar i de av ham benyttede bevertningslokaler.

§ 6. Ved forelæggelse av bot for overtrædelse av de av politiet fastsatte ordensforskrifter kan bevillingen suspenderes og i tilfælde av botens vedtagelse av politiet fratages indehaveren eller i tilfælde av domfældelse frakjendes ham.

§ 7. Den, der utleier lokale til bevertning eller plads til telt eller bod til bevertning som i § 1 omhandlet til nogen, som ikke er i besiddelse av den i nærværende lov paabudte bevilling, straffes med bøter.

§ 8. Naar nogen paa de steder og til de tider, da bevertningen med mat eller drikke i henhold til bestemmelserne i § 1 er gjort til gjenstand for bevilling, gjør sig skyldig i overtrædelse av den gjældende lovgivning om salg og skjænkning av alkoholiske drikke,[1]) skal, forsaavidt bøtestraf kommer til anvendelse, bøterne i intet tilfælde fastsættes til mindre beløp end kr. 100,00 for ulovlig avhændelse eller skjænkning av brændevin og kr. 50,00 for uberettiget skjænkning eller salg av øl, vin, frugtvin og mjød.

Det skal i mulktforelægget bestemmes, at sigtede, hvis bøterne ikke vedtages, hos politiet skal deponere disses beløp eller stille betryggende sikkerhet for betaling av samme.

Sigtede kan paagripes og hensættes i varetægsfængsel, saafremt denne forpligtelse ikke opfyldes.

§ 9. Naar politiet har grundet mistanke om, at nogen har gjort sig skyldig i overtrædelse av lovgivningen om salg eller skjænkning av alkoholiske drikke inden det omraade og til de tider, da bevertningen med mat eller drikke i henhold til bestemmelsen i § 1 er gjort til gjenstand for bevilling, kan det av dampskibsselskaper og disses ekspeditører samt av jernbanernes tjenestemænd forlange sig meddelt opgave over de forskjellige kvanta alkoholiske drikke, som ekspederes til vedkommende distrikts stoppesteder, samt oplysning om mottagernes navn. Vægring mot at efterkomme denne forpligtelse straffes med bøter.

§ 10. Lov av 20 februar 1904 til forebyggelse av smughandel med spirituøse drikkevarer i Tromsø stift og Namdalens fogderi av Nordre Trondhjems amt sættes ut av kraft.

---

[1]) Se lov 17 mai 1904 (nr. 8) kapitel 6.

31 juli. **Kongelig resolution,** *) hvorved i henhold til § 15 i lov om tilsyn med pleiebarn m. v. av 29 april 1905 bestemmes efter derom av Moss herredsstyre indgit andragende, at nævnte lovs §§ 1—9 skal komme til anvendelse i Moss herred i Smaalenenes amt.

31 juli. **Kongelig resolution,** *) hvorved i henhold til § 15 i lov om tilsyn med pleiebarn m. v. av 29 april 1905 bestemmes efter derom av Rygge herredsstyre indgit andragende, at nævnte lovs §§ 1—9 skal komme til anvendelse i Rygge herred i Smaalenenes amt.

31 juli. **Kongelig resolution,** *) hvorved i henhold til § 15 i lov om tilsyn med pleiebarn m. v. av 29 april 1905 bestemmes efter derom av Vardø bystyre indgit andragende, at nævnte lovs §§ 1—9 skal komme til anvendelse i kjøpstaden Vardø.

31 juli. **Kongelig resolution,** **) hvorved bestemmes:

1. I henhold til § 11, jfr. § 4, i lov om sundhetskommissioner m. v. av 16 mai 1860 meddeles approbation paa den av herredsstyret for Time herred i Stavanger amt under 26 september og 28 november 1911 samt 29 juni 1912 fattede beslutning om nye almindelige forskrifter med hensyn til sundhetsvæsenet inden herredet, dog med nogen forandringer.
2. De ved kongelig resolution av 13 oktober 1884 approberte sundhetsforskrifter for herredet ophæves fra den tid, ovenomhandlede forskrifter træder i kraft.

31 juli. **Kongelig resolution,** ***) hvorved der i henhold til § 11, jfr. § 4, i lov om sundhetskommissioner m. v. av 16 mai 1860 meddeles approbation paa den av herredsstyret for Nærø herred i Nordre Trondhjems amt under 6 mai 1912 fattede beslutning om forskrifter til forebyggelse av ondartede smitsomme sygdommes utbredelse.

31 juli. **Kongelig resolution,** **) hvorved bestemmes:

I. I henhold til § 4 i lov om sundhetskommissioner m. v. av 16 mai 1860 meddeles approbation paa Hammerfest bystyres beslutninger av 13 november 1911 og 9 mai 1912 om vedtagelse av nye almindelige sundhetsforskrifter for kjøpstaden.

---

*) Bekjendtgj. 2 august i Lovtid. 1ste avd. nr. 32.
**) Bekjendtgj. 2 august i Lovtid. 1ste avd. nr. 32, hvor de approberte nye forskrifter er indtat.
***) Bekjendtgj. 2 august i Lovtid. 1ste avd. nr. 32, hvor beslutningen er indtat.

II. De sundhetsforskrifter for kjøpstaden, som blev approbert ved kongelige resolutioner av 6 mars 1863, 5 april 1879, 6 februar 1891 og 12 april 1897, ophæves fra den dag, ovennævnte sundhetsforskrifter træder i kraft. 31 juli.

Kongelig resolution, *) hvorved der i henhold til lov til beskyttelse av barn mot bruk av tobak av 19 april 1899 meddeles stadfæstelse paa den av Lillehammer bystyre den 28 juni 1912 fattede beslutning til vedtægt for byen angaaende salg av tobak til barn m. v. 31 juli.

Kongelig resolution, **) hvorved der i medhold av lov om pigtraads anvendelse til gjærde av 14 juli 1893 § 1 meddeles stadfæstelse paa den av Sande herredsstyre, Jarlsberg og Larviks amt, under 8 mai 1912 fattede beslutning om benyttelsen av pigtraad til gjærde inden herredet. 31 juli.

Kongelig resolution, hvorved der i henhold til straffeproceslovens § 75, 2det led, meddeles de underordnede politiembedsmænd i Kristiania, Bergen, Trondhjem, Stavanger og Drammen selvstændig paatalemyndighet i den utstrækning, som av Justisdepartementet nærmere maatte bli bestemt. 31 juli.

Kongelig resolution, hvorved bestemmes: 31 juli.

I. At den av Stortinget under 25 april 1912 fattede beslutning[1]) om bevilgning av gage for et nyt kontorchefsembede i medicinaldirektoratet tages tilfølge.

II. At der fra 1 juli oprettes et nyt kontorchefsembede i medicinaldirektoratet for de apotekvæsenet vedrørende saker m. v.

III. — — —

Kongelig resolution, hvorved bl. a. bestemmes: 31 juli.

I. At de forretninger, som har været henlagt til overlægen for den spedalske sygdom — herfra undtat overbestyrelsen av de spedalske stiftelser — henlægges fra 1 juli 1912 indtil videre til lægen og bestyreren ved pleiestiftelsen for Spedalske nr. 1

II. — — —

---

*) Bekjendtgj. 2 august i Lovtid. 1ste avd. nr. 32, hvor vedtægten er indtat.

**) Bekjendtgj. 2 august i Lovtid. 1ste avd. nr. 32, hvor beslutningen er intat.

[1]) Se St. prp. nr. 1, utgiftsbudgettets hovedp. III, kap. 1, tit. 1—4, kap 2, tit. 1—4 og 6—7 og kap. 3. Dok. nr. 27. Indst. S. XXXIV. St.tid. s. 1086—1138.

31 juli. **Kongelig resolution**, hvorved Stortingets beslutninger[1]) av 19 juli d. a. om oprettelse av toldopsyn (toldsted) paa Hamar m. v. tages tilfølge.

1 aug. **Skrivelse** fra Justisdepartementet til amtmanden i Søndre Bergenhus amt, hvorved i medhold av § 7 i lov om jordmødre av 19 december 1898 bestemmes:

At der fra Hammer jordmordistrikt av Hammer herred og fra Aasene jordmordistrikt av Aasene herred i Søndre Bergenhus amt utskilles et nyt distrikt Salhus, omfattende gaards-nr. 1, 2, 3, 4, 72, 73, 74, 75, 76 og 77 av Hammer herred samt nr. 80, 81, 82, 83 og 84 av Aasene herred.

Delingen træder i kraft fra den tid, amtmanden bestemmer.

2 aug. **Skrivelse** fra Arbeidsdepartementet til tilsynsmændene ved elektricitetsvæsenet:

Lov av 19de juli 1912 nr. 9 bestemmer, at lov om foranstaltninger til betryggelse mot fare og ulemper ved elektriske anlæg m. v. av 16 mai 1896 § 4 herefter skal lyde saaledes:

Tilsynet med overholdelsen av de i medhold av nærværende lov utfærdigede forskrifter anordnes av Kongen eller den, han dertil bemyndiger. For saadant tilsyn med elektriske anlæg erlægges en avgift til statskassen efter et regulativ, der fastsættes av Kongen med forbehold av Stortingets samtykke. I regulativet indtages bestemmelse om, hos hvem denne avgift opkræves, og om nedsættelse av eller fritagelse for avgift for visse anlæg.

Avgiften hefter paa vedkommende anlæg og har samme panteret som offentlige eiendomsskatter.

Nævnte lov av 19de juli 1912 nr. 9 er bekjendtgjort i Lovtidenden for 23de juli 1912 og træder i kraft 4 uker efter sidstnævnte datum.

Ved Stortingets beslutning av 19 juli 1912 er godkjendt følgende

Regulativ

for erlæggelse av avgift for godkjendelse av og tilsyn med elektriske sterkstrømsanlæg.

§ 1. Fritat for erlæggelse av avgift er alle svakstrøms-

---

[1]) Se St. prp. nr. 1, hovedp. X, kap. 2, tit. 1. Tillæg 2 til indst. S. XXXIII C. St.tid. s. 2853—2860.

Der besluttedes bl. a.:

a. Fra 1 januar 1913 og indtil videre oprettes en toldstation paa Hamar.

b. Fra 1 januar 1913 oprettes 1 toldbetjentpost, 1 toldassistentpost og 1 toldopsynsmandspost I i det søndenfjeldske grænsedistrikt (Hamar toldsted).

anlæg (anlæg for telegraf, telefon, elektriske signaler og lig- 2 aug.
nende).

For første besigtigelse (godkjendelse) av et elektrisk sterkstrømsanlæg erlægges en grundavgift én gang for alle av kr. 10,00 for hvert avgiftspligtig anlæg, desuten et tillæg beregnet efter følgende satser for anlæggets forskjellige dele:

For hver strømgivende elektrisk maskine med tilhørende apparatanlæg og ledninger, hvis normale ydelsesevne er:

Ikke over	1	kilovoltampère	erlægges	en avgift av	kr.	1,00,
over	1	men ikke over	5	kva.	—»—	»	5,00,
»	5	—»—	10	»	—»—	»	10,00,
»	10	—»—	20	»	—»—	»	15,00,
»	20	—»—	100	»	—«—	»	20,00,
»	100	kva.			—»—	»	25,00.

For hvert akkumulatorbatteri med tilhørende apparatanlæg og ledninger, hvis normale ydelsesevne er:

Over	5	men ikke over	15	kva.-timer	en avgift av	kr.	5,00,
»	15	—»—	30	—	—»—	»	10,00,
»	30	—»—	60	—	—»—	»	15,00,
»	60	kva.-timer			—»—	»	20,00.

For hver transformator med tilhørende apparatanlæg og ledninger, hvis normale ydelsesevne er:

Over	0,5	men ikke over	5	kva.	en avgift av	kr.	1,00,
»	5	—»—	10	»	—»—	»	2,50,
»	10	—»—	20	»	—»—	»	5,00,
»	20	—»—	50	»	—»—	»	7,50,
»	50	kva.			—»—	»	10,00.

For hver elektromotor med tilhørende apparater og ledninger, hvis største normale ydelsesevne er:

Ikke over	1	hestekraft	en avgift av	. . . .	kr.	0,50,
over	1	men ikke over	5	hk.	en avgift av	. .	»	1,00,
»	5	—»—	10	»	—»—	. .	»	2,50,
»	10	—»—	20	»	—»—	. .	»	5,00,
»	20	—»—	50	»	—»—	. .	»	7,50,
»	50	hk.			—»—	. .	»	10,00.

For hver omformer eller motorgenerator med tilhørende apparater og ledninger, hvis normale ydelsesevne er:

Ikke over	1	kilovoltampère	en avgift av	. . .	kr.	1,00,
over	1	men ikke over	5	kva.	en avgift av	.	»	5,00,
»	5	—»—	10	»	—»—	.	»	10,00,
»	10	—»—	20	»	—»—	.	»	15,00,
»	20	—»—	50	»	—»—	.	»	20,00,
»	50	kva.			—»—	.	»	25,00.

2 aug. For hvert elektrisk lysanlæg bestaaende av fra:

1— 5	glødelamper	en avgift av	. . . .	kr. 1,00,
6— 30	—	—»—	. . . . .	» 5,00,
31— 60	—	—»—	. . . . .	» 10,00,
61—100	—	—»—	. . . . .	» 15,00,
101—200	—	—»—	. . . . .	» 20,00,
201—300	—	—»—	. . . . .	» 25,00,

og for større anlæg et tillæg av kr. 2,50 for hvert helt hundrede eller del av hundrede over 300 lamper.

For hver buelampe erlægges en avgift av kr. 1,00.

For hvert strømforbrukende apparat, som ikke falder ind under de ovenfor nævnte klasser, og hvis største normale elektricitetsforbruk er:

Ikke over	1	kilovoltampère	en avgift av . . .	kr. 0,50.
over	1	men ikke over 5	kva. en avgift av .	» 1,00,
»	5	—»— 10	—»— .	» 2,50,
»	10	—»— 20	—»— .	» 5,00,
»	20	—»— 50	—»— .	» 7,50,
»	50	kva.	—»— .	» 10,00.

For hver ytre luftledning for sterkstrøm bestaaende av én eller flere ledningstraade og med en længde av:

Over 500 men ikke over 1000 m. en avgift av kr. 5,00,
» 1000 —»— 2000 » —»— » 10,00,

og for ledninger over 2000 m. længde et tillæg av kr. 2,00 for hver overskytende 1000 m. eller del derav.

For underjordiske ledninger beregnes ingen særskilt avgift.

For anlæg, hvis samlede strømgivende elektriske maskineris størrelse ikke er over 1 kilovoltampère, erlægges ingen avgift, hverken godkjendelsesavgift eller aarlig avgift.

For første besigtigelse av en utvidelse av et elektrisk anlæg erlægges i avgift forskjellen mellem den efter regulativet for vedkommende anlæg beregnede avgift før og efter utvidelsen. For besigtigelse av et anlægs utvidelse erlægges ingen grundavgift.

§ 2. For de følgende tilsyn med elektriske anlæg erlægges en avgift beregnet efter halvparten av de i § 1 anførte satser for anlæggets forskjellige dele. Grundavgift erlægges ikke ved saadanne tilsyn.

For tilsyn med elektriske anlæg, hvis strømgivende elektriske maskineris samlede størrelse er under 20 kva., og som ikke anvender høiere spænding end 250 volt, erlægges dog denne tilsynsavgift kun hvert andet aar, forsaavidt ikke Departementet for de Offentlige Arbeider anderledes bestemmer for enkelte anlæg.

§ 3. For anlæg, hvis samlede strømgivende elektriske maskineris størrelse (se § 4) er over 500 kilovoltampère, blir avgiften at bestemme av Departementet for de Offentlige Arbeider for hvert enkelt tilfælde, idet der herved tages hensyn til anlæggets art, de lokale forhold og til de utgifter, som tilsynet med vedkommende anlæg paafører det offentlige. 2 aug.

Forsaavidt Departementet for de Offentlige Arbeider finder at kunne indskrænke det aarlige tilsyn med et elektrisk anlæg, kfr. forskrifter for elektriske anlæg av 3 januar 1908 § 6, fastsættes avgiften for samme i hvert enkelt tilfælde av departementet, idet der herved tages hensyn til de formindskede utgifter for det offentlige, som det indskrænkede tilsyn medfører.

§ 4. Den i §§ 1 og 3 angivne størrelse i kilovoltampère for strømgivende maskineri og kilovoltampèretimer for akkumulatorbatterier er den største normale ydelse, som disse kan avgi. For akkumulatorbatteriers vedkommende vil 3 timer bli betragtet som normal utladetid.

Som strømgivende elektrisk maskine regnes enhver dynamo, generator o. l., herunder ogsaa reservemaskiner, men ikke magnetiseringsmaskiner.

Opstaar der tvil om, hvad der skal regnes som den normale størrelse av en del av et elektrisk anlæg, eller hvad der skal regnes som strømforbrukende apparat, eller til hvilken av de i § 1 opførte klasser en del av et anlæg skal regnes, kan saken forelægges Departementet for de Offentlige Arbeider til avgjørelse.

Som henhørende under samme anlæg ansees strømgivende og strømforbrukende maskiner, apparater, ledninger og akkumulatorbatterier, der er tilknyttet samme ledningsnet eller tilhører én paa ett sted samlet bedrift.

For anlæg, hvis samlede strømgivende elektriske maskineris størrelse er over 100 kilovoltampère, kan Departementet for de Offentlige Arbeider bestemme, at enkelte dele, som mere vidtstrakte fordelingsnet, elektriske sporveier m. v., skal behandles som særskilte anlæg, og bestemmes avgiften for saadanne dele av departementet, idet der herved tages hensyn til de lokale forhold og til de utgifter, som tilsynet med vedkommende anlæg paafører det offentlige.

§ 5. Forsaavidt den for et anlæg beregnede avgift viser sig at staa i misforhold til det arbeide, som tilsynet med samme kræver, kan Departementet for de Offentlige Arbeider efter motivert henvendelse fra anlæggets vedkommende eller fra vedkommende tilsynsmand fastsætte en anden lavere avgift.

§ 6. De ovenfor nævnte avgifter erlægges av eieren av det strømgivende elektriske maskineri, som anlægget normalt er tilknyttet, forsaavidt ikke særskilt avgift er bestemt for en-

2 aug. kelte dele av et anlæg i henhold til § 4, i hvilket tilfælde avgiften for saadanne dele erlægges av sammes eier.

§ 7. Avgiften erlægges til den av statens almindelige oppebørselsbetjenter (foged, amtskasserer, skattefoged, byfoged), inden hvis distrikt anlægget er beliggende.

Afgiften hefter paa vedkommende anlæg og har samme panteret som offentlige eiendomsskatter (lov av 19 juli 1912 om forandring i lov om foranstaltninger til betryggelse mot fare og ulemper ved elektriske anlæg m. v. av 16 mai 1896 § 4).

§ 8. Nærværende regulativ træder i kraft fra den tid, Kongen bestemmer, fra hvilken tid det ved Stortingets beslutning av 7 mars 1898 godkjendte regulativ ophæves.

Ved kongelig resolution av 26 juli 1912 er det bestemt, at det av Stortinget godkjendte nye regulativ træder i kraft samtidig med ovennævnte lov av 19 juli 1912, nr. 9.

I forbindelse hermed henleder departementet særlig opmerksomheten paa, at ved ovenstaaende lovforandring sammenholdt med det nye regulativ er den tidligere avgiftsfrihet for statens sterkstrømsanlæg ophævet. Fritat for avgift er derimot alle svakstrømsanlæg og anlæg, hvis samlede strømgivende elektriske maskineris størrelse ikke er over 1 kilovoltampère. For tilsyn med elektriske anlæg, hvis strømgivende elektriske maskineris samlede størrelse er under 20 kva., og som ikke anvender høiere spænding end 250 volt, erlægges tilsynsavgift kun hvert andet aar, forsaavidt ikke departementet anderledes bestemmer for enkelte anlæg.

Regulativet omfatter kun anlæg, hvis samlede strømgivende elektriske maskineris størrelse ikke er over 500 kilovoltampère. For større anlæg bestemmes avgiften av departementet, der likeledes bestemmer, hvad der skal betales i avgift for anlæg med indskrænket tilsyn.

5 aug. **Skrivelse** fra Finansdepartementet til amtmanden i Nedenes amt i anledning av forespørsel fra en sorenskriver om, hvorledes tinglysningsgebyret skulde beregnes for et dokument indeholdende utskrift av tre utpantningsforretninger, der til forskjellige tider var avholdt hos en skatyder for herredsskat for tre forskjellige aar.

Departementet uttaler, at det er enig med sorenskriveren i, at gebyret maa beregnes særskilt for hver utpantning, og at sportellovens § 50 e saaledes ikke er anvendelig.

6 aug. **Skrivelse** fra Justisdepartementet til Smaalenenes amt i anledning av en forespørsel, hvorledes en apoteker skal forholde sig med ekspedition av recepter, skrevet av en medicinsk student, der midlertidig fungerte som vikar for en kommunelæge, og ly-

dende paa medicin, som ikke kan utleveres i haandkjøp. 6 aug.

Departementet uttaler, at det ved kancelliplakat av 17 januar 1809, jfr. plakat av 4 juni 1904 A, § 1, er forbudt fra apotek at utlevere lægemidler, som ikke maa sælges i haandkjøp, efter recept fra andre end autoriserte læger (tandlæger eller dyrlæger). Apotekeren er saaledes uberettiget til at la saadanne lægemidler utlevere efter recepter, utstedt av en medicinsk student. At denne har bestaat 2den avdeling av medicinsk embedseksamen, vil i denne henseende ikke være av betydning.

Skrivelse fra Finansdepartementet til amtmanden i Nordlands amt, hvori i anledning av forespørsel fra en sorenskriver uttales, at departementet antar, at der maa beregnes vanlig gebyr til statskassen for utskrifter, som skifteforvalteren i denne sin egenskap tilstiller et bos inkassator til bruk under bobehandlingen, hvilket gebyr blir at utrede av boet. 7 aug.

Kongelig resolution, *) hvorved der i henhold til lov av 6 juli 1891 om politivedtægter for rikets herreder og lov av 22 mai 1875 om offentlige forestillinger m. v. meddeles stadfæstelse paa den av herredsstyret for Vaage herred, Kristians amt, under 12 februar, 20 april og 1 juli 1912 fattede beslutning om politivedtægter for herredet. 9 aug.

Kongelig resolution, **) hvorved der i henhold til § 11, jfr. § 4, i lov om sundhetskommissioner m. v. av 16 mai 1860 og § 3 i lov om særegne foranstaltninger mot tuberkuløse sygdomme av 8 mai 1900 meddeles approbation paa den av herredsstyret for Nerstrands herred i Stavanger amt i møte 26 april 1912 fattede beslutning om vedtagelse av almindelige sundhetsforskrifter samt om forskrifter om anmeldelsespligten ved tuberkuløse sykes flytning, dog med nogen forandringer. 9 aug.

Kongelig resolution, ***) hvorved der i medhold av lov om fredning av ferskvandsfisk av 30 mai 1894 § 1 fastsættes fiskeriregler for Tinns herred, Bratsbergs amt, som gjældende i et tidsrum av 5 aar fra 1 august 1912. 9 aug.

---

*) Bekjendtgj. 10 august i Lovtid. 1ste avd. nr. 33, hvor vedtægtene er indtat.

**) Bekjendtgj. 10 august i Lovtid. 1ste avd. nr. 33, hvor de approberte forskrifter er indtat.

***) Bekjendtgj. 10 august i Lovtid. 1ste avd. nr. 33, hvor reglerne er indtat.

9 aug. **Kongelig resolution,***) hvorved i medhold av lov angaaende jagt og fangst av 20 mai 1899, § 44, bestemmes, at tiur, røi, aarhane og aarhøne fredes inden Nordlands amt i tiden fra og med 16 november til og med 15 januar for et tidsrum av 5 aar, regnet fra 1 juli 1912.

9 aug. **Kongelig resolution,****) hvorved der i medhold av § 6 i lov om vernskogens bevarelse og mot skogens ødelæggelse m. v. av 8 august 1908 meddeles approbation paa de av herredsstyret for Balsfjords herred, Tromsø amt, under sak nr. 15 for 1912 besluttede vedtægter mot skogens ødelæggelse inden herredet.

9 aug. **Kongelig resolution,***) hvorved den ved kongelig resolution av 25 august 1906 i henhold til lov om skyssvæsenet av 14 juli 1893 § 25, jfr. lov av 14 mars 1905, paabudte bevillingstvang i skyssruterne Kjælset—Battenfjordsøren og Ørskog—Vestnes i Romsdals amt ophæves.

9 aug. **Kongelig resolution,** hvorved Finans- og Tolddepartementet bemyndiges til indtil videre at tilstaa toldfrihet for flyvemaskiner og reservedele dertil, som maatte indføres her til landet.

9 aug. **Kongelig resolution,** hvorved Stortingets under 29 juli 1912 fattede beslutning[1]) overensstemmende med vedkommende indstilling fra den forsterkede gage- og pensionskomité (tillæg 3 til indst. S II for 1912) angaaende utsat post vedrørende lønsregulativ for kontorister ved Marinens verft tages tilfølge[2]).

9 aug. **Kongelig resolution,** hvorved rikets bestyrelse under Kongens forestaaende reise inden landet i hen-

---

*) Bekjendtgj. 10 august i Lovtid. 1ste avd. nr. 33.

**) Bekjendtgj. 10 august i Lovtid. 1ste avd. nr. 33, hvor vedtægtene er indtat.

[1]) Se St. prp. nr. 1, hovedp. XI B, kap. 1, tit. 47. Tillæg 3 til indst. S. II. St.tid. s. 3121.

Beslutningen er saalydende:

»I lønsregulativet for de i Marinen ansatte kontorister blir alderstillæggene at beregne saaledes:

Kontorister av 1ste klasse med grundløn kr. 1200,00 2 alderstillæg à kr. 300,00 efter 3 og 6 aars tjeneste og et à kr. 200,00 efter 9 aars tjeneste.

Kontorister av 2den klasse med grundløn kr. 800,00 3 alderstillæg à kr. 200,00 efter 3, 6 og 9 aars tjeneste«.

[2]) Departementet har bestemt, at den besluttede forandring i lønsregulativet træder i kraft fra 1 juli d. a., og at den herav følgende utgift blir at postere paa de konti, hvorav kontoristenes lønning utredes.

hold til grundlovens § 13 overdrages til Statsraadet, som ogsaa bemyndiges til at anordne, hvorledes der i forfaldstilfælde skal forholdes med bestyrelsen av de forskjellige regjeringsdepartementer. 9 aug.

Rundskrivelse fra Justisdepartementet: 10 aug.

I medhold av plakat angaaende handel med gifter og apotekvarer av 29 august 1908 post II. har departementet foretat saadan ændring i nævnte plakats forskrifter:

Av fortegnelse B. utgaar »Benzinoform«.

I fortegnelse C. I. 13 blir som eksempel at opføre »Tetraklorkulstof«.

Nævnte stof kan saaledes herefter sælges baade av apotekere og kjøbmænd.

Skrivelse fra Kirkedepartementet til skoledirektøren i Kristiansand i anledning av forespørsel fra en lærer om hans pligt til at betale skoleskat til kommunen. Læreren oplyser, at han er ansat ved en bruksskole, men bor i en anden kreds i samme kommune. Han har ingen barn hverken ved brukets skole eller ved skolen i den kreds, hvor han bor, og han har alle sine indtægter som lærer ved bruksskolen. Han oplyser, at han nu er ilignet skoleskat til kommunen, fordi han ikke bor i brukets, men i en anden kreds i kommunen. 12 aug.

I anledning herav uttaler departementet, at det antar, at vedkommende lærer efter det oplyste ikke er forpligtet til at betale skoleskat til kommunen. Den skattefrihet, som landsskolelovens § 42 hjemler et bruks eiere, funktionærer og arbeidere, tilkommer disse under de i paragraffen angivne omstændigheter uten hensyn til, hvor i kommunen de maatte bo, naar deres barn kun er istand til at søke brukets skole. Og til funktionærer ved bruket, som det har været lovens mening at gi saadan skattefrihet, hører ogsaa bruksskolens lærere, se Odelstingsforhandlingene i 1908 side 300. Da det er oplyst, at læreren ikke har barn paa skolen, maa han kunne bo, hvor han vil inden kommunen, og som lærer ved bruksskolen være fritat for at betale skoleskat til kommunen.

Den Norske Regjerings resolution,*) hvorved det i lov om erhvervelse av skog av 18 september 1909 § 3 nævnte flateindhold 500 ha. nedsættes i medhold av paragraffens 3dje punktum for følgende 5 herreder indtil videre til 100 ha.: Ids herred, Smaalenenes amt, Aamots herred, Hedemarkens amt, Høvaags herred, Nedenes amt, Hitterens herred, Søndre Trondhjems amt, Grongs herred, Nordre Trondhjems amt. 15 aug.

Denne bestemmelse træder i kraft straks.

---

*) Bekjendtgj. 16 august i Lovtid. 1ste avd. nr. 34.

15 aug. **Den Norske Regjerings resolution,***) hvorved det i lov om erhvervelse av skog av 18 september 1909 § 3 nævnte flateindhold 500 ha. nedsættes i medhold av paragraffens 3dje punktum for Trysils herred, Hedemarkens amt, indtil videre til 250 ha.

Denne bestemmelse træder i kraft straks.

15 aug. **Den Norske Regjerings resolution,****) hvorved der i medhold av lov om vernskogens bevarelse og mot skogens ødelæggelse m. v. av 8 august 1908 § 6 meddeles approbation paa de av herredsstyret for Trysils herred, Hedemarkens amt, i møte den 29 mai 1912 besluttede nye vedtægter mot skogens ødelæggelse inden herredet.

15 aug. **Den Norske Regjerings resolution,***) hvorved i medhold av lov angaaende jagt og fangst av 20 mai 1899, § 44, bestemmes, at tiur og røi til utgangen av aaret 1916 skal være fredet det hele aar inden Eid, Hornindalen, Gloppen, Indviken, Stryn, Bremanger og Davikens herreder, Nordre Bergenhus amt.

Denne resolution træder i kraft straks.

15 aug. **Den Norske Regjerings resolution***), hvorved i medhold av lov angaaende jagt og fangst av 20 mai 1899, § 44, bestemmes, at det inden Hedemarkens amt for et tidsrum av 5 aar, regnet fra 1 januar 1912, skal være forbudt at fælde aarskalv av elg og at utsætte, opstille eller bruke snarer til fangst av hare.

Denne resolution træder i kraft straks.

15 aug. **Den Norske Regjerings resolution,*****) hvorved Time brand- og bygningskommune utvides overensstemmende med de av Time herredsstyre i møter den 28 november og 18 mai 1911 og 18 mai 1912 vedtagne grænser.

15 aug. **Den Norske Regjerings resolution,** hvorved de av Trondhjems kommunestyre i møte den 13 juni 1912 vedtagne forandringer i det ved høieste resolution av 6 december 1900 stadfæstede regulativ for kaiavgifter i Trondhjems havn i henhold til § 55 i lov om havne- og ringevæsenet m. v. av 10 juli 1894 stadfæstes som gjældende indtil videre.

---

*) Bekjendtgj. 16 august i Lovtid. 1ste avd. nr. 34.

**) Bekjendtgj. 16 august i Lovtid. 1ste avd. nr. 34, hvor de nye vedtægter er indtat.

***) Bekjendtgj. 16 august i Lovtid. 1ste avd. nr. 34, hvor grænsebeskrivelsen er indtat.

Skrivelse fra Finansdepartementet til en sorenskriver, 15 aug.
hvori uttales, at tinglysningsgebyret for et skjøte, hvorved en advokat paa vegne av 6 forskjellige eiere hadde overdraget 6 forskjellige eiendomme til en og samme kommune, antages at maatte beregnes særskilt for hver av de solgte eiendomme efter de for hver eiendom særskilt fastsatte kjøpesummer.

Meddelelse fra Forsvarsdepartementet til hæren, hvorved 15 aug.
departementet i henhold til stortingsbeslutning av 1 juni d. a. bestemmer, at der fremtidig ikke vil bli tat hensyn til leveransetilbud indgit direkte eller indirekte gjennem i aktiv tjeneste staaende fastlønnede officerer, underofficerer eller andre hæren tilhørende tjenestemænd.

Skrivelse fra Justisdepartementet til amtmanden i Nede- 19 aug.
nes amt i anledning av anmodning fra en mand, for hvis umyndige søn en anden var beskikket som verge, om at beskikkelsen maa bli omgjort av departementet, saa han selv kunde overta vergemaalet som født verge for sønnen. Departementet uttaler, at det savner adgang til at tilbakekalde en av vedkommende myndighet lovlig utfærdiget vergebeskikkelse. Naar ombytte av verge finder sted, bør beskikkelsen for den oprindelige verge ophæves, forinden ny verge beskikkes.

Skrivelse fra Finansdepartementet til amtmanden i Buske- 19 aug.
ruds amt, hvori uttales, at medlemmer av et handelsretsskjøn antages at ha krav paa den i sportellovens § 92 b fastsatte godtgjørelse saavel for den dag, da skjønnet inkamineres som for den dag, da det avhjemles.

Skrivelse fra Arbeidsdepartementet, Poststyrelsen, hvori 20 aug.
meddeles, at det ved kongelig resolution av 28 juni d. a. er bestemt:

»a. At den norske terminaltakst for telegrammer til og fra Island nedsættes fra 9 til 6,5 centimer pr. ord, samt

b. at der meddeles approbation paa, at transittaksten paa de norsk-engelske kabler for telegrammer mellem Norge og Island og mellem Norge og Færøerne nedsættes fra 11 til 7 centimer pr. ord;

c. at Departementet for de Offentlige Arbeider bemyndiges til at fastsætte tidspunktet for disse takstnedsættelsers ikrafttræden.«

Med departementets bemyndigelse er derefter tidspunktet for de omhandlede takstnedsættelsers ikrafttræden fastsat til 1 september førstkommende.

Skrivelse fra Finansdepartementet til stiftamtmanden i 20 aug.
Kristiania i anledning av en forespørsel fra byskriveren i Kri-

20 aug. stiania østre distrikt om, hvorledes gebyret skal beregnes for tinglysning av en erklæring, hvorved et livsforsikringsselskap i henhold til lov om forsikringsselskaper av 29 juli 1911 (nr. 1) § 82 erklærer, at en selskapet tilhørende fast eiendom tilhører selskapets forsikringsfond.

Departementet uttaler, at det antar, at tinglysningsgebyret maa beregnes efter sportellovens § 49 av det beløp, som av forsikringsfondet er anbragt i eiendommen.

22 aug. **Stadfæstelse** — meddelt av Kirkedepartementet — paa det av rentenist Ole Andersen Indseth og hustru Anne Elisabeth Indseth, født Clausen, ved gavebrev av 26 mars 1912 oprettede »O. A. Indseth og hustru Elisabeth, født Clausen's legat til fordel for værdige trængende i Røros sogn« samt paa de under 21 mai og 24 juli 1912 utfærdigede statutter for dette legat.

22 aug. **Stadfæstelse** — meddelt av Kirkedepartementet — paa det av kjøbmand Paul Kristensen ved testamente av 16 mars 1911 oprettede »Kjøbmand P. Kristensens legat« til fordel for det norsk lutherske Kinamissionsforbund samt paa de for dette legat under 6 oktober 1911 utfærdigede statutter med tillæg av 25 januar 1912.

22 aug. **Stadfæstelse** — meddelt av Kirkedepartementet — paa det av ingeniør Oluf Christian Sanne ved testamente av 8 december 1910 oprettede »Ingeniør Oluf Christian Sanne's legat til bedste for trængende i Vasser« samt paa de under 19 april 1912 utfærdigede statutter for dette legat.

23 aug. **Kongelig resolution,***) hvorved der i henhold til lov til beskyttelse av barn mot bruk av tobak av 19 april 1899 meddeles stadfæstelse paa den av herredsstyret for Fjære herred, Nedenes amt, den 20 april 1912 fattede beslutning til vedtægt for herredet angaaende salg av tobak til barn m. v.

23 aug. **Kongelig resolution,****) hvorved bestemmes:

1. I henhold til § 11, jfr. § 4, i lov om sundhetskommissioner m. m. av 16 mai 1860 meddeles approbation paa den av herredsstyret for Fillans herred i Søndre Trondhjems amt under 14 juli 1911 og 8 juni 1912 fattede beslutning om nye almindelige forskrifter med hensyn til sundhetsvæsenet inden herredet, dog med en enkelt forandring.

*) Bekjendtgj. 24 august i Lovtid. 1ste avd. nr. 35, hvor vedtægten er indtat.

**) Bekjendtgj. 24 august i Lovtid. 1ste avd. nr. 35, hvor de approberte nye forskrifter er indtat.

2. De ved kongelig resolution av 18 april 1896 approberte sundhetsforskrifter for herredet ophæves fra den tid, ovenomhandlede forskrifter træder i kraft. 23 aug.

Kongelig resolution,*) hvorved der i henhold til § 11, jfr. § 4, i lov om sundhetskommissioner m. v. av 16 mai 1860 og § 3 i lov om særegne foranstaltninger mot tuberkuløse sygdomme av 8 mai 1900 meddeles approbation paa den av herredsstyret for Skiptvets herred i Smaalenenes amt under 7 juni 1912 fattede beslutning om almindelige forskrifter med hensyn til sundhetsvæsenet inden herredet samt om ordningen av meddelelsespligten, naar en tuberkuløs syk forandrer bopæl, dog med nogen forandringer. 23 aug.

Kongelig resolution,**) hvorved den av Mo herredsstyre, Nordlands amt, i møte den 8 juni d. a. fastsatte vedtægt angaaende fælles lukningstid for utsalgssteder inden Mo herred stadfæstes som gjældende indtil videre. 23 aug.

Kongelig resolution,***) hvorved i henhold til lov om registrering av skibe av 4 mai 1901 § 1, sidste led, bestemmes, at Moldøen i Søndre Vaagsø herred, Nordre Bergenhus amt, kan vælges som hjemsted for registreringspligtig skib. 23 aug.

Kongelig resolution,***) hvorved nedenstaaende forskrifter angaaende norske fartøiers forpligtelse til at medbringe fængslede personer i henhold til lov om den konsulære retspleie av 29 mars 1906 § 21, bifaldes og sættes i kraft fra 1 januar 1913. 23 aug.

§ 1. Fører av norsk fartøi, bestemt til hjemlandet eller til nogen paa veien til hjemlandet beliggende havn, pligter at medbringe fængslede personer i et antal av:

Saafremt fartøiets besætning utgjør 10 mand (føreren iberegnet) eller derover, men ikke over 19 mand — 1 person,

—»— —»— besætning utgjør 20 mand eller derover — 2 personer.

Er fartøiets besætning under 10 mand (føreren iberegnet), er føreren fritat for heromhandlede forpligtelse.

§ 2. Naar fængslede personer medbringes av norske skibe,

---

*) Bekjendtgj. 24 august i Lovtid. 1ste avd. nr. 35, hvor de approberte forskrifter er indtat.

**) Bekjendtgj. 24 august i Lovtid. 1ste avd. nr. 35, hvor vedtægten er indtat.

***) Bekjendtgj. 24 august i Lovtid. 1ste avd. nr. 35.

23 aug. blir derfor at erlægge følgende betaling for kost og befordring pr. døgn:

naar hjembringelsen sker med seilskib . . kr. 6,00
— — — — dampskib . » 9,00

Justis- og Politidepartementet kan i særegne tilfælde tilstaa en forhøielse i den ovenfor fastsatte godtgjørelse indtil en fjerdedel.

Betalingen beregnes fra den dag, den fængslede er bragt ombord, og indtil den fængsledes overleverelse til vedkommende norske myndigheter i den havn, hvorhen den fængslede skal medtages.

Ved beregning av godtgjørelsen regnes dele av et døgn, der overskrider 6 timer, like med et helt døgn.

§ 3. For den anførte godtgjørelse er vedkommende skibsfører forpligtet til at skaffe de fængslede personer, som det paalægges ham at medta, forsvarlig og tilstrækkelig skibskost samt soverum, der er adskilt fra de øvrige ombordværende personers og tilstrækkelig beskyttet mot veiret.

De norske myndigheter tilveiebringer i tilfælde det fornødne antal fangejern, som blir at tilbakelevere ved den fængsledes avleverelse.

Fanger, hvis tilstedeværelse paa skibet kan medføre fare for de ombordværende personers eller godsets sikkerhet, kan negtes medtat, naar ikke vogter medsendes eller en til skibets besætning hørende mand med kapteinens tilladelse paatar sig bevogtningen. Medsendes særskilt vogter, betales samme godtgjørelse for ham som for den fængslede bestemt. Overtages bevogtningen av en av skibets besætning, erlægges halv betaling, der deles likt mellem skibet og vogteren.

Ved ankomst til bestemmelsesstedet har skibsføreren uopholdelig at sørge for, at fangen blir avlevert til vedkommende politikammer.

Enhver fange avleveres ombord og avhentes ved konsulens eller politiets foranstaltning.

§ 4. For at erholde utbetalt den ham efter ovenanførte tilkommende betaling har vedkommende, forsaavidt fartøiet har bragt den fængslede til norsk havn, at indsende til Justis- og Politidepartementet det føreren meddelte konsulatcertifikat, hvori uttrykkelig skal anføres, til hvilken havn den fængslede medtages, samt fra hvilken dag betalingen løper. Certifikatet skal derhos av vedkommende politimyndighet være paategnet en bevidnelse om, paa hvilken dag den fængslede er avlevert til politiet. Skal den fængslede medtages til utenriksk havn, blir betalingen at beregne, indtil han avleveres til vedkommende konsulat, som i dette tilfælde utbetaler fartøiets fører den denne

tilkommende godtgjørelse, og indsender regning over sit utlæg til Justis- og Politidepartementet. 23 aug.

Findes paa avleveringsstedet ingen norsk konsul, skal skibsføreren telegrafisk begjære forholdsordre hos den generalkonsul eller konsul, i hvis distrikt avleveringsstedet er beliggende.

§ 5. Nærværende forskrifter træder i kraft fra 1 januar 1913.

Forskriftene finder ikke anvendelse, saafremt der av det offentlige er truffet særskilt avtale med vedkommende skibs eier om førsel av fængslede personer.

Kongelig resolution,*) hvorved der i henhold til skattelov for byene av 18 august 1911 § 6 meddeles stadfæstelse paa de av Tvedestrands bystyre i møter den 27 juni og 8 august d. a. besluttede vedtægter om taksering til eiendomsskat av de faste eiendomme i ladestedet. 23 aug.

Kongelig resolution, hvorved bl. a. bestemmes: 23 aug.

I. Fra 1 september 1912 at regne oprettes i kjøpstaden Sarpsborg et kaldskapellanembede, hvis indehaver indtil videre tillægges:
   1) i henhold til den geistlige lønningslov av 14 juli 1897 § 32, 3dje led, det beløp, hvormed indtægtene av Sarpsborgs sognekald overstiger kr. 6000,00 aarlig;
   2) en erstatning av kommunen i henhold til den nævnte lovs § 14, som indtil videre utgjør kr. 124,80 aarlig;
   3) den nedenfor nævnte husleiegodtgjørelse.

   Av det i post 1 nævnte beløp blir kr. 2000,00 at utbetale med en fjerdedel hvert kvartal og resten ved aarets utgang.

II. Kaldskapellanen ansættes med forpligtelse til:
   a) at finde sig i de bestemmelser, som ved indtrædende ledighet i sogneprestembedet maatte bli avgit om kapellaniets omdannelse til et residerende kapellani eller om omregulering av hans løn;
   b) efter biskopens nærmere bestemmelse at holde gudstjeneste hver søn- og helligdag (med den nedenfor nævnte begrænsning) og at overta konfirmantforberedelsen og konfirmationen én gang aarlig;
   c) at overta de sogneprestembedet vedkommende forretninger, som av sognepresten blir ham overdraget.

III. Efter kaldskapellaniets oprettelse blir der i Sarpsborgs kirke at avholde høimesse- og aftensangsgudstjeneste hver

*) Bekjendtgj. 24 august i Lovtid. 1ste avd. nr. 35, hvor vedtægtene er indtat.

23 aug. søn- og helligdag, dog saaledes, at aftensangen i maanedene juni, juli og august kan indstilles efter biskopens nærmere bestemmelse.

IV. Kaldskapellanens husleiegodtgjørelse fastsættes i henhold til den geistlige lønningslovs § 29, 2det led, indtil videre til kr. 500,00 aarlig overensstemmende med den av Sarpsborgs bystyre i møte den 29 mai 1912 fattede beslutning.

23 aug. **Kongelig resolution,** hvorved det i henhold til lov om vernepligt og utskrivning av 19 juli 1910 § 19 bestemmes, at politifuldmægtigen i Tromsø indtræder som medlem av indrulleringskommissionen istedenfor — som bestemt ved kongelig resolution av 4 februar 1911 — politimesteren.

23 aug. **Kongelig resolution,** hvorved der paa sedvanlige betingelser oprettes et nyt apotek i Horten paa et av Justisdepartementet nærmere fastsat sted.

23 aug. **Kongelig resolution,** hvorved:

1) et fremlagt utkast til regler for Norges Geografiske Kommission og for forholdet mellem Norges Geografiske Opmaaling og den Geografiske Kommission vedtages som gjældende fra 1 juli 1912;
2) et fremlagt utkast til regler for forholdet mellem Norges Geografiske Opmaaling og Norges Sjøkartverk vedtages som gjældende fra 1 juli 1912.

24 aug. **Stadfæstelse** — meddelt av Kirkedepartementet — paa det av fru Mary Nerdrum oprettede »Scott Nerdrums legat for fattige tæringssyke« og paa de under 24 juli 1912 utfærdigede statutter for dette legat.

26 aug. **Skrivelse** fra Kirkedepartementet til Kristiania stiftsdirektion, hvori departementet — foranlediget ved et andragende fra et sognestyre om tilladelse til ekspropriation av tomt til hestestald og vognskur ved sognekirken — uttaler, at der ikke antages at være lovlig adgang til at ekspropriere grund i et øiemed som det omhandlede (kfr. kirkelov av 3 august 1897 § 24).

28 aug. **Skrivelse** fra Justisdepartementet til Bratsbergs amt i anledning av en forespørsel, om der kan tilstaaes offentlig bidrag til en tuberkuløs syk, saafremt fattigvæsenet indretter et særskilt hus for ham, og hans forpleining foregaar deri.

Departementet uttaler, at hvis der bygges eget hus til patienten og heri skaffes ham betryggende pleie, maa dette betragtes som »forpleining utenfor hjemmet«, og statsbidrag kan

i saa fald tilstaaes i henhold til tuberkuloselovens § 13, jfr. § 6. Det er forutsætningen, at betingelserne for statsbidrag forøvrig er tilstede. 28 aug.

Skrivelse fra Finansdepartementet til amtmanden i Nordre Trondhjems Amt angaaende spørsmaalet om forstaaelsen av uttrykket »skog til husbehov« i skatteloven for landet av 18 august 1911 § 48, sidste led. 29 aug.

Departementet uttaler, at der under dette uttryk antages at indgaa ikke blot brændsel og gjærdefang, men ogsaa bygningsmaterialer til gjenopførelse af gaardens hus, som er ødelagt ved ildebrand.

Kongelig resolution,*) hvorved der i henhold til lov til beskyttelse av barn mot bruk av tobak av 19 april 1899 meddeles stadfæstelse paa den av herredsstyret for Leksvikens herred, Nordre Trondhjems amt, den 12 juli 1912 fattede beslutning til vedtægt for herredet angaaende salg av tobak til barn m. v. 30 aug.

Kongelig Resolution,**) hvorved der i henhold til § 11, jfr. § 4, i lov om sundhetskommissioner m. v. av 16 mai 1860 meddeles approbation paa den av herredsstyret for Trysils herred, Hedemarkens amt, i møte 28 mai 1912 fattede beslutning om tillæg til herredets sundhetsforskrifter, approbert ved resolution av 12 januar 1901, dog med nogen forandringer. 30 aug.

Kongelig Resolution,***) hvorved bestemmes: 30 aug.

I. I henhold til § 11, jfr. § 4, i lov om sundhetskommissioner m. v. av 16 mai 1860 og § 3 i lov om særegne foranstaltninger mot tuberkuløse sygdomme av 8 mai 1900 meddeles approbation paa den av herredsstyret for Gloppens herred, Nordre Bergenhus amt, i møte 18 mars 1912 vedtagne beslutning om nye almindelige sundhetsforskrifter for herredet og om forskrift om anmeldelsespligten ved tuberkuløse sykes flytning, dog med nogen forandringer.

II. De sundhetsforskrifter for herredet, som blev approbert ved kongelig resolution av 5 november 1881, ophæves fra den tid, ovennævnte forskrifter træder i kraft.

---

*) Bekjendtgj. 2 september i Lovtid. 1ste avd. nr. 36, hvor vedtægten er indtat.

**) Bekjendtgj. 2 september i Lovtid. 1ste avd. nr. 36, hvor det approberte tillæg er indtat.

***) Bekjendtgj. 2 september i Lovtid. 1ste avd. nr. 36, hvor de approberte nye forskrifter er indtat.

30 aug. **Kongelig resolution,***) hvorved bestemmes:

I. I henhold til § 11, jfr. § 4, i lov om sundhetskommissioner m. v. av 16 mai 1860 meddeles approbation paa den av herredsstyret for Bykle herred, Nedenes amt, i møte 24 mai 1912 vedtagne beslutning om nye almindelige sundhetsforskrifter for herredet, dog med en enkelt forandring.

II. De sundhetsforskrifter for herredet, som blev approbert ved kongelig resolution av 19 november 1904, ophæves fra den dag, ovennævnte forskrifter træder i kraft.

30 aug. **Kongelig resolution,****) hvorved bestemmes:

I medhold av § 2 i lov om ansvar for skade paa bofæ ved hund samt om optagelse av hund m. v. av 11 juni 1903 meddeles approbation paa en av Time herredsstyre, Stavanger amt, under 12 august 1912 fattet beslutning, hvorefter hund, som i Time herred i den tid, da bofæ holdes paa havn, findes streifende om uten ledsager i havnegang utenfor indmarken, kan efter foranstaltning av grundeieren eller nogen i strækningen havneberettiget optages, eller, hvis hunden tidligere har været optat, og der er fremgaat overensstemmende med § 4 i nævnte lov, dræpes paa stedet.

30 aug. **Kongelig resolution,*****) hvorved i henhold til § 88 i lov om bygningsvæsenet av 27 juli 1896 bestemmes, at den almindelige bygningslovgivning skal være gjældende for de dele av Asker herred, Akershus amt, der ligger omkring Asker og Hvalstad stationer indenfor de av herredsstyret i møte den 30 april 1912 vedtagne grænser.

30 aug. **Kongelig resolution,**†) hvorved der i henhold til skattelov for byene av 18 august 1911 § 6 meddeles stadfæstelse paa de av Langesunds bystyre i møte den 20 august d. a. besluttede vedtægter om taksering til eiendomsskat av de faste eiendomme i ladestedet.

30 aug. **Kongelig resolution**, hvorved det av indehaveren av Elverums apotek hittil drevne filialapotek i Trysils Indbygd i Hedemarkens amt overgaar til selvstændig apotek.

---

*)Bekjendtgj. 2 september i Lovtid. 1ste avd. nr. 36, hvor de approberte nye forskrifter er indtat.

**)Bekjendtgj. 2 september i Lovtid. 1ste avd. nr. 36.

***)Bekjendtgj. 2 september i Lovtid. 1ste avd. nr. 36, hvor grænsebeskrivelsen er indtat.

†)Bekjendtgj. 2 september i Lovtid. 1ste avd. nr. 36, hvor vedtægtene er indtat.

Kongelig resolution, hvorved grænsen for den avgift, 30 aug.
som blir at ilægge for bevilling til skjænkning av øl, vin, frugtvin og mjød i Hamar, i medhold av § 28 i lov om salg og skjænkning av brændevin m. v. av 17 mai 1904 fastsættes til Kr. 9000,00.

Skrivelse fra Justitsdepartementet til amtmanden i Søn- 30 aug.
dre Trondhjems amt, hvorved i medhold av § 7 i lov om jordmødre av 19 december 1898 bestemmes:

At der fra Meldalens jordmordistrikt, bestaaende av Meldalens herred i Søndre Trondhjems amt, utskilles et nyt distrikt, Løkken, omfattende gaardsnr. 4 og 5, 22 til og med 66, av 67 bruksnr. 2 og av 76 bruksnr. 3 samt samme gaardsnummers to pladser Grønvolden og Svatvand.

Delingen træder i kraft fra den Tid, amtmanden bestemmer.

Skrivelse fra Kirkedepartementet til et vergeraad, hvori de- 31 aug.
partementet uttaler: Saafremt det for at faa anbragt et av skolehjem paa prøve utskrevet barn skulde være nødvendig at erlægge betaling til vedkommende pleiehjem, antages denne utgift at maatte bestrides av vedkommende hjemstavnskommunes bidrag efter lov om forsømte barns behandling av 6 juni 1896 § 47. Er dette bidrag større end nødvendig til at bestride forpleiningsgodtgjørelsen, blir kommunen kun at avkræve saa meget, som forpleiningsgodtgjørelsen utgjør. Paa den anden side antages kommunen aldrig at være forpligtet til at erlægge større forpleiningsgodtgjørelse end kr. 0,40 pr. dag. Hvad der maatte utkræves utover dette beløp, blir at utrede av statskassen.

Rundskrivelse fra Justisdepartementet til amtmændene: 3 septbr.
I indst. S. XXX for 1912 angaaende stemmeret, forfald og forskjellige spørsmaal vedkommende stortingsvalgene i 1909 og de nye valg i 1910, uttaler Stortingets fuldmagtskomite følgende:

»Uagtet grundlovens § 50 b klart viser, at betaling av den der nævnte skat er en betingelse for, at kvinder har stemmeret, saaledes at mangel av betaling ikke er en suspensionsgrund, men helt utelukker stemmeret, fremgaar det saavel av de fra valgstyrene indsendte statistiske opgaver over stortingsvalgene ifjor som av de indsendte mandtal, at en hel del valgstyrer opfører vedkommende kvinder som stemmeberettiget, men med suspensionsanmerkning.

I enkelte valgsogn er endog opført flere hundrede paa denne maate.

3 septbr. Det er selvindlysende, at dette ikke alene er uholdbart, men i flere retninger bevirker en misvisende og ukorrekt statistik — saaledes over antal av stemmeberettigede, antal suspenderte o. s. v. —, hvorfor valgstyrene maa bestemt tilholdes i mandtal og statistiske opgaver ikke at opføre paa denne maate kvinder, som ikke har betalt skat.

Disse bør under utarbeidelsen av mandtallet opføres paa en foreløbig liste, som senere gjennemgaaes.

Skatten behøver ikke at være betalt inden 1 august, men det er tidsnok, naar det legitimeres at være skedd inden klagefristens utløp (mandtalslovens § 6). Indførsel i mandtallet paa grund av skat, betalt efter mandtallets utlæggelse, kan kun ske efter begjæring eller klage, som maa være indgit inden klagefristens utløp (mandtalslovens § 6).

En anden hyppig feil ved mandtallets førelse er, at der i mandtallet opføres utlændinger, der ikke har norsk statsborgerret, som stemmeberettiget, men med suspensionsanmerkning.

Likesaa, at der opføres paa samme maate personer, som ifølge grundlovens § 53 ved straf har tapt sin stemmeret og ikke bare har faat den suspendert.«

I nævnte indst. S. XXX for 1912 bemerker komiteen derhos ved behandlingen av endel anker m. v. over valget i et enkelt valgsogn, at det ifølge valgbøkerne sees at være en særdeles hyppig foreteelse, at klagemaal i anledning av valg »er fremsat i rent almindelige ordelag uten fremhævelse av specielle fakta eller holdepunkter, der kan avgi underbygning eller bevis, naar senere avgjørelser skal træffes. Det bør i denne henseende kræves, at valgstyrene — naar det gjælder anke til Stortinget — provocerer klagerne til mere specielle begrundelser, likesom det ogsaa maa kræves, at valgstyrene, naar en klage til Stortinget er fremsat — hvad enten i specielle eller almindelige ordelag — fremkommer med sine bemerkninger og ikke blot summarisk beslutter oversendelse til Stortinget. Klagerne til Stortinget bør ogsaa indsendes gjennem valgstyrene eller vedkommende amtmand.«

Ogsaa i en anden forbindelse uttaler komiteen, at valgstyret ved oversendelsen til Stortinget av mottagne klager bør ledsage disse med sin nærmere utredning og uttalelse angaaende det paaklagede forhold, og at der »i mere graverende tilfælde ogsaa kan være opfordring for valgstyret til straks at anmelde forholdet for den lokale paatalemyndighet, forat det ikke skal risikeres, at adgangen til straffeforfølgning kan bli præskribert, før Stortinget endelig behandler saken.«

Bruksregler*) for Stange almenning, approbert av Landbruksdepartementet 6 september 1912. 6 septbr.

Skrivelse fra Justisdepartementet til amtmanden i Tromsø amt, hvorved i medhold av § 7 i lov om jordmødre av 19 december 1898 bestemmes: 6 septbr.

At der fra Ibbestads og Toviks jordmordistrikter i Tromsø amt utskilles et nyt distrikt, Grovfjorden, omfattende Ibbestad herreds gaardsnr. 64, 65, 66, 67, 68, 69 70, 71, 72, 73 og 76 av Ibbestads og nr. 74 og 75 af Toviks jordmordistrikt.

Delingen træder i kraft fra den tid, amtmanden bestemmer.

Skrivelse fra Justisdepartementet til amtmanden i Nordlands amt, hvorved i medhold av § 7 i lov om jordmødre av 19 december 1898 bestemmes: 6 septbr.

At der fra Flakstads jordmordistrikt i Nordlands amt utskilles et nyt distrikt, Napp, omfattende gaardsnr. 31—40, begge inclusive, av Flakstads sogn.

Delingen træder i kraft fra den tid, amtmanden bestemmer.

Kongelig resolution,**) hvorved der i henhold til lov av 22 mai 1875 om offentlige forestillinger m. v. §§ 1 og 4 meddeles stadfæstelse paa nedenstaaende av Bergens bys formænd og repræsentanter 21 juni 1912 fattede beslutning om forandring i § 78 i den ved kongelige resolutioner av 16 februar 1883, 3 juni 1884, 4 oktober 1886, 23 november 1889, 29 august 1902, 23 november 1908 og 10 november 1911 stadfæstede politivedtægt for nævnte by: 10 septbr.

»Bergens politivedtægts § 78 b gives for fremtiden saadan lydelse:

b. 1. Av cirkus, professionelle bryterforestillinger, kinematografer og i det hele de i lov av 22 mai 1875 § 4 nævnte forestillinger og forevisninger erlægges til bykassen en avgift av 10 pct. av bruttoindtægten.

2. Av dramatiske forestillinger, saasom operaer, operetter, skuespil, balletter, pantomimer og lignende erlægges til bykassen en avgift av 5 pct. av bruttoindtægten.

Den i nærværende litra omhandlede avgift erlægges saavel av indlændinger som av utlændinger, dog skal politimesteren (o. s. v. som nu).«

Kongelig resolution,**) hvorved der i henhold til lov av 6 juni 1891 om politivedtægter for rikets herreder meddeles stadfæstelse paa nedenstaaende av herredsstyret for Brønnøy herred, Nordlands amt, under 5 august 1912 fattede beslut- 10 septbr.

*) Bekjendtgj. 11 september i Lovtid. 1ste avd. nr. 37, hvor reglerne er indtat.

**) Bekjendtgj. 11 september i Lovtid. 1ste avd. nr. 37.

10 septbr. ning om tillæg til de ved kongelig resolution av 28 september 1901 stadfæstede politivedtægter, indeholdende reglement for benyttelsen av sporbanen over Salhushvalen :

§ 1. Enhver, som benytter sporbanen, dens tralle og spil, er pligtig til at utøve bruken med forsigtighet.

Virretaugene maa opvindes paa gangspillene og trallen føres tilbake til spillet efter avbenyttelsen. Trallen maa aldrig hensættes, hvor banen skjærer bygdeveien eller nærmere denne end 3 m.

§ 2. Overtrædelse av nærværende vedtægt straffes efter loven.

10 septbr. **Kongelig resolution,***) hvorved den av Sandefjords bystyre under 14 august d. a. besluttede vedtægt angaaende lukningstid for utsalgssteder i Sandefjord stadfæstes i henhold til lov om lukningstid for utsalgssteder av 31 mai 1900 som gjældende indtil videre, dog med nogen forandringer.

10 septbr. **Kongelig resolution,***) hvorved den av Molde bystyre under 21 mai og 9 august d. a. besluttede vedtægt angaaende lukningstid for utsalgssteder i Molde stadfæstes i henhold til lov om lukningstid for utsalgssteder av 31 mai 1900 som gjældende indtil videre, dog med en enkelt forandring.

10 septbr. **Kongelig resolution,****) hvorved nedenstaaende av Narviks bystyre under 6 juni d. a. fattede beslutning om forandring av den ved kongelige resolutioner av 9 september 1902 og 6 december 1905, Regjeringens resolution av 11 december 1908 og kongelig resolution av 16 mars 1909 approberte vedtægt angaaende lukningstid for utsalgssteder i Narvik stadfæstes:

1. I lukningsvedtægtens § 1 indskytes et nyt punkt saalydende :

»I maanedene juni, juli og august skal der lukkes kl. 7 aften«.

2. Denne bestemmelse træder i kraft straks.

10 septbr. **Kongelig resolution,** hvorved der i henhold til lov om fattigvæsenet av 19 mai 1900 §§ 28 og 33 meddeles stadfæstelse paa en av vedkommende utvalg foreslaat plan for et sikkerhetsfond ved Trolleruds Sølvverk i Svene fattigdistrikt i Flesbergs herred, dog med nogen forandringer.

---

*) Bekjendgj. 11 september i Lovtid. 1ste avd. nr. 37, hvor den stadfæstede vedtægt er indtat.

**) Bekjendgj. 11 september i Lovtid. 1ste avd. nr. 37.

Kongelig resolution, hvorved der i henhold til lov av 17 mai 1904 meddeles samtykke til, at Ulsteins herred i Romsdals amt ogsaa i de kommende 3 aar — fra 1 juli 1912 at regne — i fattigvæsenets anliggender deles i 2 kredser, den ene omfattende Ulsteins hovedsogn, den anden Hareids annekssogn, saaledes at hver kreds under fattigstyrets overtilsyn og bestyrelse overtar forsørgelsen av sine fattige. 10 septbr.

Brugsregler*) for Løitens bygde-almenning, approbert av Landbruksdepartementet 10 september 1912. 10 septbr.

Skrivelse fra Handelsdepartementet til et konsulat, hvori bl. a. uttales, at der efter sjøfartslovens § 105 kun er anledning til at anvende den efter § 102 indeholdte hyre til erstatning for utgifter og skade, som sjømanden under reisen har forvoldt rederiet. Herunder antages ikke omkostninger ved av- og paamønstring av nyt mandskap at indgaa. 10 septbr.

Stadfæstelse — meddelt av Kirkedepartementet — paa det av kjøbmand L. T. Gjendem ved gavebrev av 22 juni 1911 oprettede »kjøbmand L. T. Gjendems legat« til fordel for fattige syke i Frænens prestegjeld samt paa de under 8 juni—2 august 1912 utfærdigede statutter for dette legat. 11 septbr.

Stadfæstelse — meddelt av Kirkedepartementet — paa det av doktor Fredrik Nicolai Stabell og hustru Glenny Sinclair, født Finne, ved testamente av 2 april 1893 oprettede »Doktor Fr. Stabell og hustru Glenny Stabells legat for aandelig eller legemlig syke« samt paa de under 8 mai 1912 utfærdigede statutter for dette legat. 11 septbr.

Meddelelse fra Forsvarsdepartementet til hæren: I henhold til en av Riksforsikringsanstalten paa foranledning avgit uttalelse antages leiede dagarbeidere, som anvendes ved hærens magasiner som haandrækningsmænd ved ind- og utlevering under øvelserne samt til hjælp ved materiellets rengjøring og vedlikehold, at indgaa under Riksforsikringen i henhold til lov av 23 juli 1894 om ulykkesforsikring, dens § 1 punkt 7 (pakhus- eller lagerarbeide). 11 septbr.

Blandt saadanne dagarbeidere henregnes ikke skræddere, skomakere o. lign., medmindre der ved de under arbeidet benyttede maskiner anvendes som drivkraft motorer, som repræsenterer mere end $^1/_2$ hestekraft. — -- —

---

*) Bekjendtgj. 19 september i Lovtid. 1ste avd. nr. 38, hvor reglerne er indtat.

12 septbr. **Forandringer** *) i forskriftene for elektriske anlæg (skibsanlæg undtat).

I medhold av lov om foranstaltninger til betryggelse mot fare og ulemper ved elektriske anlæg m. v. av 16 mai 1896 § 1 og kongelig resolution av 13 februar 1897 har Departementet for de Offentlige Arbeider under 12 d. m. bestemt, at §§ 6 og 21 i de under 3 januar 1908 utfærdigede forskrifter for elektriske anlæg (skibsanlæg undtat) herefter skal lyde saaledes:

§ 6. Det paaligger tilsynsmanden indtil videre mindst 1 gang aarlig at besigtige ethvert sterkstrømsanlæg i distriktet, for hvilket der ikke maatte være beskikket et særlig tilsyn, og at paapeke de mangler, som maatte forefindes, samt paase saavidt mulig, at samme blir rettet snarest.

Elektriske anlæg, hvis strømgivende elektriske maskineris samlede størrelse er under 20 kva., og som ikke anvender høiere spænding end 250 volt, besigtiges dog kun hvert andet aar, forsaavidt ikke departementet anderledes bestemmer for enkelte anlæg.

Den her paabudte kontrol kan paa ansøkning til Departementet for de Offentlige Arbeider indskrænkes for saadanne elektriske anlæg, for hvilke det godtgjøres, at de staar under eget og stadig sagkyndig tilsyn.

§ 21. Agtes et anlæg utført helt eller delvis med blank nulledning lagt direkte i jorden, maa særskilt tilladelse hertil indhentes av Departementet for de Offentlige Arbeider gjennem vedkommende tilsyn.

Et anlægs nulledning kan efter tilsynets bestemmelse sættes i forbindelse med jord paa et eller flere punkter, naar hver jordforbindelse forsynes med strømbryter og passende maaleapparat, der viser den til jord avledede strøms styrke.

Alle elektriske anlæg, hvor høi spænding (over 500 volt for likerettet strøm og over 250 volt for andre strømme) transformeres eller paa anden maate omformes til lav spænding (ikke over 500 volt for likerettet strøm og ikke over 250 volt for andre strømme), skal utstyres med passende spændingssikringer til forebyggelse av, at høi spænding optræder i de lavspændte dele.

Spændingssikring og jordledning med et efter forholdene avpasset tversnit og med varig god jordforbindelse anbringes i umiddelbar nærhet av hver transformator eller andet apparat, maskine o. l. til ændring av den elektriske spænding (nedenfor indbefattet under transformator) og forbindes med den lavspændte vikling. Ved trefase transformatorer med stjernekobling forbindes spændingssikring og jordledning med en av de fra transformatoren utgaaende ledninger, der staar i direkte for-

*) Bekjendtgj. 19 september i Lovtid. 1ste avd. nr. 38.

bindelse med den lavspændte vikling. Har nogen transformator flere fra hverandre isolerte lavspændte viklinger, maa hver saadan forsynes med spændingssikring. Forbindelsen mellem spændingssikring og transformator maa ikke kunne brytes ved aapning av transformatorens brytere til det lavspændte ledningsnet, sikringer e. l. 12 septbr.

Spændingssikringen maa være av saadan konstruktion, at den virker og danner varig jordforbindelse med transformatorens lavspændte vikling, naar den utsættes for en spænding av 300 volt.

Spændingssikringen maa være anordnet saaledes, at den efter gjennemslag let kan utskiftes, uten at dette medfører fare for den, der utfører arbeidet.

Har en spændingssikring virket, og jordforbindelse er opstaat med den lavspændte vikling, maa jordforbindelsen ikke brytes, før den feil, hvorved en høiere spænding optraadte i de lavspændte dele, er rettet.

Dispensation fra disse bestemmelser kan i særegne tilfælde meddeles av vedkommende tilsynsmand ved elektricitetsvæsenet. Tilsynsmanden har snarest at indberette til departementet hvert enkelt tilfælde, hvori dispensation er indrømmet.

Stadfæstelse — meddelt av Kirkedepartementet — paa det av Peder John Johan Pedersen og søster Ingeborg Gurine Pedersen ved testamente av 14 februar 1905 oprettede »Peder J. Pedersen og søster Ingeborg Pedersens legat« til bedste for trængende gamle sjømænd, sjømænds enker og ældre ugifte kvinder i Stavanger samt paa den under 15 februar 1912 utfærdigede fundas for dette legat. 13 septbr.

Stadfæstelse — meddelt av Kirkedepartementet — paa det av fru Julie Lie oprettede »Overretssakfører Thv. Lies og hustrus fond: a) for husmænd, arbeidere og tjenere paa hans eiendomme i Jevnaker sogn og b) for diakonisse i samme sogn« samt paa de under 1 februar 1912 utfærdigede statutter for dette fond. 14 septbr.

Stadfæstelse — meddelt av Kirkedepartementet — paa det av overretssakfører Thv. Lies enke, fru Julie Lie, oprettede »Thorvald Lies legat« til fremme av skogsaken samt paa de under 1 februar 1912 utfærdigede statutter for dette legat. 14 septbr.

Stadfæstelse — meddelt av Kirkedepartementet — paa det av fru Julie Lie oprettede »Overretssakfører Thv. Lies og hustrus legat for tuberkuløse eller skrofuløse i Aadalen« samt paa de under 1 februar 1912 utfærdigede statutter for dette legat. 14 septbr.

14 septbr. **Stadfæstelse** — meddelt av Kirkedepartementet — paa det av fru Julie Lie oprettede »Overretssakfører Thv. Lies og hustrus fond: a) for husmænd, arbeidere og tjenere paa hans eiendomme i Aadalens og Grans sogn samt b) for diakonisse i de samme sogn« og paa de under 1 juni 1912 utfærdigede statutter for dette fond.

14 septbr. **Stadfæstelse** — meddelt av Kirkedepartementet — paa det av O. Steien ved gavebrev av 3 januar 1912 oprettede »O. Steiens legat« til fordel for en smaabarnskole i Meldalens prestegjeld samt paa de under 13 juli 1912 utfærdigede statutter for dette legat.

14 septbr. **Stadfæstelse** — meddelt av Kirkedepartementet — paa det av verkseier Alfr. Andersen ved gavebrev av 24 august 1911 oprettede »Karl Johan Andersens legat« til utdannelse av unge i Halsens skolekreds, Tjøllings herred, samt paa de under 4 mai og 7—8 august 1912 utfærdigede statutter for dette legat.

14 septbr. **Stadfæstelse** — meddelt av Kirkedepartementet — paa det av fru Julie Lie oprettede »Overretssakfører Thv. Lies og hustrus legat for tuberkuløse eller skrofuløse i Jevnaker« samt paa de under 1 februar 1912 utfærdigede statutter for dette legat.

17 septbr. **Kongelig resolution,** *) hvorved der i medhold av lov om indskrænkninger i bruk av ild i skog og mark m. v. av 14 juli 1893 § 5, jfr. lov av 27 juli 1896, meddeles approbation paa de av herredsstyret for Østre Slidre herred, Kristians amt, i møter den 28 mars og 27 juni 1912 besluttede skogbrandsregler for herredet, dog med en enkelt forandring.

17 septbr. **Kongelig resolution,** **) hvorved i medhold av lov angaaende jagt og fangst av 20 mai 1899, § 44, bestemmes, at anvendelse av snarer og faldstokker til fangst av tiur, røi, aarhane, aarhøne og jerpe skal være forbudt i herredene Eidskogen, Vinger, Brandval, Søndre Odalen og Nordre Odalen i Hedemarkens amt.

Bestemmelsen gjælder indtil videre, dog ikke længer end til utgangen av aaret 1917.

17 septbr. **Kongelig resolution,** **) hvorved i medhold av lov angaaende jagt og fangst av 20 mai 1899, § 44, bestemmes, at anbringelse av fangstindretninger for tiur, røi,

*) Bekjendtgj. 19 semtember i Lovtid. 1ste avd. nr. 38, hvor de approberte regler er indtat.

**) Bekjendtgj. 19 september i Lovtid. 1ste avd. nr. 38.

aarfugl, jerpe og rype indtil videre, dog ikke længer end til utgangen av aaret 1917, skal være forbudt inden Ringsaker, Nes, Furnes, Vang, Løiten, Romedal og Stange herreder, Hedemarkens amt. 17 septbr.

Kongelig resolution, *) hvormed bestemmes: 17 septbr.

I. Uanset bestemmelsen i § 55, 5te passus, i lov om bygningsvæsenet for Kristiania av 26 mai 1899 tillates anvendt gasovner i bygning, som ligger i mindre end 25 meters avstand fra de i nævnte passus omhandlede bordtomter.

II. De ved høieste resolution av 9 mars 1894 approberte bestemmelser angaaende anvendelse av ild og lys i sjøbodene ved Bjørviken utvides til ogsaa at gjælde de ovenfor under post I omhandlede bygninger.

Kongelig resolution, *) hvorved der i henhold til § 89 i lov om bygningsvæsenet av 27 juli 1896 meddeles approbation paa den av bygningsrepræsentantskapet for Odda bygningskommune i møte den 9 august 1912 fattede beslutning om, at der kun maa anvendes saadan flat taksten, som er godkjendt av Departementet for de Offentlige Arbeider. 17 septbr.

Kongelig resolution, **) hvorved der i henhold til skattelov for byene av 18 august 1911 § 6 meddeles stadfæstelse paa de av Egersunds bystyre i møter den 23 mai og 12 august d. a. besluttede vedtægter om taksering til eiendomsskat av de faste eiendomme i ladestedet. 17 septbr.

Kongelig resolution, hvorved der meddeles approbation paa de i generalforsamling den 28 juni 1911 vedtagne forandringer i de ved kongelig resolution av 2 juli 1910 approberte love for »Skagerakkystens gjensidige assuranseforening for fiskefartøier«. 17 septbr.

Skrivelse fra medicinaldirektøren til en kommunelæge, hvorefter der maa fattes særskilt helseraadsbeslutning om hver tuberkuløs, til hvis forpleining utenfor hjemmet man ønsker at faa bidrag av stats- og amtskasse, jfr. tuberkuloselovens § 6 og Justisdepartementets rundskrivelse av 25 september 1903. Den omstændighet, at isolationsavdelingen for tuberkuløse er tilknyttet fattiggaarden, er i og for sig ikke til hinder for, at bidrag til forplei- 17 septbr.

*) Bekjendtgj. 19 september i Lovtid. 1ste avd. nr. 38.
**) Bekjendtgj. 19 september i Lovtid. 1ste avd. nr. 38, hvor vedtægtene er indtat.

17 septbr. ningen ydes efter tuberkuloselovens § 13; men det vil bero paa de specielle forhold i hvert enkelt tilfælde, om anbringelse i en egen avdeling av fattiggaarden kan betegnes som forpleining utenfor den sykes hjem, forsaavidt angaar personer, som allerede i forveien har fast bolig i fattiggaarden. Herom kan ingen generel uttalelse avgives, men hvert tilfælde maa bedømmes for sig efter de av helseraadet givne oplysninger.

18 septbr. **Stadfæstelse** — meddelt av Kirkedepartementet — paa det av konsul Magnus Blikstad ved gavebrev av 18 mars 1912 oprettede »Fru Anne Blikstads legat« til bedste for trængende barn og ungdom i Bærums herred samt paa de under 2 juli og 29 august 1912 utfærdigede statutter for dette legat.

18 septbr. **Stadfæstelse** — meddelt av Kirkedepartementet — paa det av Peder Robertsen Bø og hustru Ingeborg Johannessen oprettede »Jens Robertsens og Peder Robertsens legat til Steigens kirke, til dens utsmykning, utstyr og vedlikehold« samt paa de under 12 mai 1912 utfærdigede statutter for dette legat.

18 septbr. **Stadfæstelse** — meddelt av Kirkedepartementet — paa det av Peder Robertsen Bø og hustru Ingeborg Johannessen oprettede »Jens Robertsens og Peder Robertsens legat til Steigens herreds fattige og trængende« samt paa de under 12 mai 1912 utfærdigede statutter for dette legat.

18 septbr. **Skrivelse** fra Finansdepartementet til en sorenskriver, hvori uttales, at departementet er enig med sorenskriveren i, at gebyret for tinglysning av en eksekutions- (arrest-) forretning maa beregnes av vedkommende beregningssum, ikke blot av den i forretningen anførte hovedstol.

19 septbr. **Skrivelse** fra Justisdepartementet til amtmanden i Nordre Bergenhus amt i anledning av forespørsel fra en lensmand om, hvorledes der, efterat stemmegivningen er avsluttet paa det særskilte valgting, skal forholdes med de der mottagne stemmesedler. Departementet uttaler, at det herom i mandtalslovens § 26, andet led, alene bestemmes, at stemmesedlerne tillikemed de indkomne uaapnede forfaldsanmeldelser og den benyttede del av mandtallet samt valgboken snarest mulig »i en forseglet pakke« skal bringes det sedvanlige valgstyre til videre behandling. At stemmesedlerne skal transporteres i den eller de urner, hvori de er nedlagt, er altsaa ikke foreskrevet. Imidlertid er vistnok dette det almindelige, og da denne fremgangsmaate i det hele maa ansees mest betryggende, idet derved urnens eller urnernes indhold vil

bli urørt, indtil det kan bli avlevert paa hovedvalgstedet, bør der efter departementets mening ogsaa helst forholdes paa den maate. I saa fald maa selvfølgelig urnen (urnerne) forsegles. — Hvor det undtagelsesvis maatte være forbundet med særlig uleilighet eller ulempe at transportere urnen (urnerne), kan det paa den anden side efter departementets mening ikke ansees stridende mot loven at ta indholdet ut. Dette bør i saa fald ske i paasyn av og under kontrol av hele det særskilte valgstyre, likesom det forutsættes, at indholdet blir mest mulig urørt, at der ogsaa føres fornøden kontrol med dets anbringelse i pakken, at denne tilbørlig forsegles, og endelig, at det av valgstyret ogsaa ved pakkens aapning nøie paasees, at ingen forblanding finder sted. 19 septbr.

Cirkulære fra Arbeidsdepartementet, Poststyrelsen, hvori departementet, som har bragt i erfaring, at der uten postvæsenets mellemkomst blir befordret lukkede, ikke frimerkede forsendelser med rutegaaende automobiler, gjør opmerksom paa, at der er fastsat straf saavel for avsender som for mottager og befordrer av saadan befordrede forsendelser; jfr. postlovens § 52 og lov om straffelovens ikrafttræden av 22 mai 1902 §§ 4 og 7. 19 septbr.

Undtat er alene forsendelser, som angaar befordringsindretningens drift og sendes mellem dens bestyrelse og funktionærer eller mellem disse indbyrdes.

Stadfæstelse — meddelt av Kirkedepartementet — paa det av Cecilie Johnsdatter Veraas ved testamente av 24 mai 1904 oprettede »Cecilie Johnsdatter Veraas's legat til fattige barn i Lindaas sogn« samt paa de under 28 april og 12 juli 1912 utfærdigede statutter for dette legat. 21 septbr.

Skrivelse fra medicinaldirektøren i anledning av forespørsel fra en avisredaktion, om det er tillatt at indta i norske aviser et avertissement, hvori meddeles bl. a., at et middel, benævnt Dr. med. F. Heys syphilis elixir, forsendes portofrit mot forut indsendelse av et beløp eller mot efterkrav med tillæg av porto. 21 septbr.

Bekjendtgjørelsen vilde, uttaler medicinaldirektøren, saaledes komme til at indeholde opfordring til indførsel av apotekvarer i strid med § 1 i lov om indførsel av apotekvarer samt om handel med gifter og arkana m. v. av 16 mai 1904 og maa derfor i henhold til lovens § 3 ikke indtages i aviser eller tidsskrifter eller utbredes paa anden maate.

Skrivelse fra medicinaldirektøren til overlægen for den spedalske sygdom angaaende utredelsen av utgiftene 23 septbr.

23 septbr. ved indsendelse av en spedalsk syk til pleiestiftelsen. Medicinaldirektøren antar, at spedalskelovens §§ 3 og 4 for anledningen maa kunne bringes i anvendelse. Forsaavidt den omhandlede syke, hvis hun selv skal utrede utgiftene ved indlæggelsen, er uvillig til at la sig indlægge paa hospital, maa helseraadet overensstemmende med lovens § 3 kunne beordre hende indlagt, og utgiftene hermed følgelig utredes efter lovens § 4. Og forsaavidt det haster med indlæggelsen, maa distriktslægen kunne beslutte denne, naar han sørger for snarest mulig efter at faa det samlede helseraads beslutning om indlæggelsen.

24 septbr. **Rundskrivelse** fra Justisdepartementut til amtmændene: Av departementet er utarbeidet omstaaende nye formularer for protokollationen ved valgtingene (lov om mandtal og stortingsvalg av 29 mars 1906 med tillægslove av 1 mai 1909 og 27 februar 1912, kap. 2), den ene (formular A) til anvendelse ved de almindelige valgting paa hovedvalgstedene, den anden (formular B) til anvendelse ved de særskilte valgting (mandtalslovens §§ 10 og 13). Valgstyrerne bedes gjort bekjendt med disse formularer, som det henstilles til dem at følge. Ved omvalgene (§ 40) maa det paasees, at der sker de fornødne rettelser i formularerne. Den i mandtalslovens § 41 omhandlede avskrift »av det bokførte paa valgtinget« skal omfatte, hvad der er bokført baade paa hovedvalgstedet og paa de særskilte valgsteder; har omvalg været holdt, skal efter paragraffens sidste del saadan avskrift sendes saavel for det oprindelige valgs som for omvalgets vedkommende.

Efter mandtalslovens § 25, sidste led, skal de forfaldsanmeldelser, som inden stemmegivningens avlysning kommer ind paa selve valgtinget, gives hver sit nummer (fortløpende) paa omslaget. Hvor der i et valgsogn holdes valgting til stemmegivning paa flere steder (mandtalslovens § 10), vil paa denne maate lettelig flere forfaldsanmeldelser komme til at bli git samme nummer. Til undgaaelse av mulige forvekslinger vil departementet derfor henstille, at omslagene i saadanne tilfælde foruten at merkes med fortløpende nummer ogsaa paaføres navnet paa det avstemningssted, hvor forfaldsanmeldelsen indgives.

Departementet skal samtidig indskjærpe, at det paa valgtingene strengt maa paasees, at ikke flere personer samtidig kommer ind i valgavlukket, jfr. mandtalslovens § 17, 1ste led, hvorefter vælgeren skal anvises et avsondret rum i valglokalet, hvor han uset av alle kan lægge stemmesedlen ind i konvolutten. Det maa derhos paasees, at der i valgavlukket hverken blir utlagt stemmesedler, valgoprop eller lignende. Valg-

styrets fungerende medlemmer maa ikke under valgforretningen 24 septbr. levere vælgerne stemmesedler (jfr. rundskrivelse av 2 april 1906 IV, næstsidste led), likesom der i valglokalet selvfølgelig ikke maa drives nogensomhelst agitation.

A.

Formular

for protokollationen ved valgting paa hovedvalgstedet.

(Lov om mandtal og stortingsvalg av 29 mars 1906 med tillægslove av 1 mai 1909 og 27 februar 1912, kap. 2).

Aar 19..... den ..... holdtes valgting for N. N. valgsogn til stemmegivning paa stortingsmand og varamand for N. N. valgkreds i (paa) ..... under ledelse av valgstyret, bestaaende *(enten:)* av følgende ..... (antal) medlemmer ....., som samtlige var tilstede med undtagelse av ....., som ..... *(her anføres grunden til forfaldet)*, *(eller:)*[1]) av valgstyrets medlemmer .....

Som formand fungerte N. N.

(Det bemerkedes, at der samtidig inden valgsognet holdtes valgting til stemmegivning paa (i) ..... for følgende del (dele) av mandtallet .....).

Hvor da

Formanden fremlagde:[2])

1. .....
2. .....
3. .....

Formanden gav tydelig tilkjende, at valgtinget var sat, og oplæste saa grundlovens §§ 50—64.

(Enten:) Der fremkom ingen indsigelse mot valgets fremme.

(Eller:) N. N. protesterte mot valgets fremme, idet han anførte, at ..... Valgstyret avsagde i den anledning — enstemmig eller med ..... mot ..... stemmer saadan kjendelse: .....[3]).

Dernæst sa formanden fra om de forandringer, som var gjort i mandtallet ved de av valgstyret i møte den ..... avsagte kjendelser, samt om de utslettelser av mandtallet, som

---

[1]) Forsaavidt der holdes valgting til stemmegivning samtidig paa flere steder inden valgsognet (mandtalslovens §§ 10 og 13).

[2]) Han bør fremlægge saavel den foreløbige kundgjørelse angaaende valgtinget (mandtalslovens § 9, sidste led) som indkaldelsen til dette (§ 11). Disse dokumenter blir enten at indta i utskriften av det bokførte paa valgtinget (lovens § 41) eller at vedlægge utskriften i original. Likeledes bør mandtallet fremlægges.

[3]) Mandtalslovens § 16, 2det led.

24 septbr. hadde fundet sted paa grund av meddelelser, som efter nævnte møte var fremkommet fra andre valgstyrer om personers indførelse i disses mandtal (§ 7, 2det led). Disse meddelelser blev fremlagt. Antallet av stemmeberettigede i valgsognet utgjorde nu ....., derav ..... med suspensionsanmerkning.

Formanden gjorde derefter de fremmøtte vælgere bekjendt med fremgangsmaaten ved valget. (Jfr. mandtalslovens §§ 15, 17, 18, 19 og 20).

Derpaa fik de i mandtallet indførte vælgere, hvis stemmeret ikke var suspendert, adgang til at stemme, efterhvert som de møtte frem. Man gik frem paa den i mandtalslovens § 17 foreskrevne maate.

(Herunder fik N. N. ..... som ikke stod i denne del av valgsognets mandtal, adgang til at avlevere sin stemmeseddel, som blev behandlet paa den i mandtalslovens § 17, 2det led, foreskrevne maate. Likeledes fik N. N., som ved valgstyrets kjendelse (mandtalslovens § 5 jfr. § 7) var negtet stemmeret, adgang til at avlevere sin stemmeseddel, som blev behandlet i overensstemmelse med lovens § 18).

Da den tid var utløpet, som var fastsat for stemmegivningen, og de da tilstedeværende vælgere hadde faat adgang til at stemme, spurte formanden, om der var nogen, som hadde forfaldsanmeldelser at komme frem med. Der avlevertes ..... forfaldsanmeldelser[1]), hvorefter formanden avlyste stemmegivningen.

De stemmesedler og forfaldsanmeldelser, som var indlevert paa de øvrige avstemningssteder inden valgsognet, nemlig ....., blev nu bragt tilstede tillikemed de der benyttede dele av mandtallet og valgbøker, alt i forseglet stand. Ved aapningen viste forseglingen sig at være i orden.

Valgstyret undersøkte derefter, om de vælgere, som hadde avlevert stemmeseddel paa et andet sted inden valgsognet end der, hvor det egentlig skulde gjøres, hadde adgang til at stemme (mandtalslovens § 17, 2det led). Man gik frem paa den maate, som herfor er foreskrevet i lovens § 27, 1ste led.

Formanden fremla boken for forfaldsanmeldelser til valgstyret og alle de brev, som før valgtinget var indført i boken.

Derefter begyndte valgstyret at aapne og prøve alle forfaldsanmeldelser. Under aapningen gik man frem slik, som det er foreskrevet i mandtalslovens § 27, 2det led. Av forfaldsanmeldelser var i alt indkommet ..... Av disse

[1]) Paa omslaget gives disse fortløpende nummer og merkes med avstemningsstedets navn.

blev ..... enstemmig godkjendt. Følgende blev for- 24 septbr.
kastet av de nedenfor anførte grunde eller godkjendt mot protest eller under dissens:[1])

.....

(Enten:) De stemmesedler, som medfulgte de godkjendte forfaldsanmeldelser, blev derefter uttat og ulæst indlagt i hver sin konvolut med offentlig stempel samt nedlagt i den særskilte urne for forfaldsstemmer.

(Eller:)[2]) De stemmesedler, som medfulgde de fra indenriks fraværende vælgere indkomne godkjendte forfaldsanmeldelser, blev derefter uttat og ulæst indlagt i hver sin konvolut med offentlig stempel samt nedlagt i den særskilte urne for forfaldsstemmer. Efter at ha blandet konvolutterne i urnen vel om hverandre gjennemgik valgstyret foreløbig deres indhold for at se, om der fandtes nogen stemmeseddel lydende paa partiliste. Ingen saadan fandtes. *(Eller:* ..... *(antal)* saadanne stemmesedler fandtes og uttoges). Konvolutterne med iværende stemmesedler lagdes derefter atter i urnen for forfaldsstemmer. Derpaa blev de stemmesedler, som medfulgte de fra utenriks fraværende vælgere indkomne godkjendte forfaldsanmeldelser, uttat av de konvolutter, hvori de var fremsendt, og ulæst indlagt i hver sin konvolut med offentlig stempel samt nedlagt i urnen for forfaldsstemmer.

Efterat samtlige konvolutter i hver av urnerne var blandet vel om hverandre, fandt stemmeoptællingen[3]) sted paa den i mandtalslovens § 29 foreskrevne maate — særskilt for personlig avgivne stemmer og for forfaldsstemmer.

Under gjennemgaaelsen blev følgende stemmesedler forkastet (eller med dissens eller under protest godkjendt).

a. Personlig avgivne stemmer:

1. N. N. ..... fordi den befandtes merket med

.....

---

[1]) Her anføres i nummerorden og med angivelse av det avstemningssted, hvor forfaldsanmeldelsen er indkommet, navnene paa dem, som har indsendt forfaldsanmeldelserne, samt av hvilken grund og med hvilket stemmetal de blev forkastet. Ogsaa forfaldsanmeldelser, som er godkjendt mot protest eller under dissens inden valgstyret, bokføres paa lignende maate.

[2]) Forsaavidt der i valgsogn, hvor der er adgang til at stemme paa partiliste, er indkommet forfaldsanmeldelse fra utenriks fraværende vælgere (lov 2 juni 1906 med tillægslove av 1 mai 1909 og 27 febr. 1912 §§ 2 og 3, jfr. § 10).

[3]) Avbrytes stemmeoptællingen, skal valgstyret forvare stemmesedlerne og listerne over de opskrevne stemmer paa et sikkert sted under fælles forsegling (mandtalslovens § 29, sidste led). Herom gjøres i tilfælde uttrykkelig anførsel.

24 septbr. 2. N. N. ..... fordi der laa to forskjellige stemmesedler i samme konvolut.

o. s. v.

b. Forfaldsstemmer:

1. N. N. ..... fordi o. s. v.
2. N. N. ..... fordi o. s. v.

o. s. v.

Det viste sig ved stemmeoptællingen, at der i alt var avgit ..... (*antal*) stemmer, hvorav ..... (*antal*) personlig avgivne stemmer og ..... forfaldsstemmer. Herav godkjendtes ..... (*antal*), hvorav ..... personlig avgivne stemmer og ..... forfaldsstemmer.

Efternævnte hadde faat stemmer til:

I. Stortingsmand:

1. N. N. ..... (*antal:*) ..... stemmer, hvorav ..... personlig avgivne stemmer og ..... forfaldsstemmer.
2. N. N. ..... (*antal:*) ..... stemmer, hvorav ..... personlig avgivne stemmer og ..... forfaldsstemmer.
3. N. N. ..... (*antal:*) ..... stemmer, hvorav ..... personlig avgivne stemmer og ..... forfaldsstemmer.

.....

o. s. v.

II. Varamand:

1. N. N. ..... (*antal:*) ..... stemmer, hvorav ..... personlig avgivne stemmer og ..... forfaldsstemmer.
2. N. N. ..... (*antal:*) ..... stemmer, hvorav ..... personlig avgivne stemmer og ..... forfaldsstemmer.
3. N. N. ..... (*antal:*) ..... stemmer, hvorav ..... personlig avgivne stemmer og ..... forfaldsstemmer.

.....

o. s. v.

Valgstyret uttalte, at det blandt dem, som hadde faat stemme i valgsognet, ikke ansaa følgende valgbare:

1. N. N. ..... fordi *(her anføres grunden:)* .....
2. N. N. ..... —»— .....

o. s. v.

[Alternativ A. (Valgsognet utgjør ***egen*** *valgkreds*):

(*Enten:*) Da N. N. ..... saaledes til stortingsmand hadde faat over halvdelen av alle de stemmer, som var avgit

og godkjendt, utfærdiget valgstyret derefter fuldmagt[1]) for 24 septbr.
ham som stortingsmand og for N. N. ....., der hadde
faat de fleste stemmer til varamand[2]), som saadan.

(*Eller*:) Da saaledes ingen til stortingsmand hadde faat over halvdelen av alle de stemmer, som var avgit og godkjendt, berammet valgstyret paa stedet omvalg til den (*datum*:) .....].

[*Alternativ B.* (*Valgsognet utgjør* ***del*** *av en valgkreds*):

Valgstyret utfærdiget derefter paa stedet et dokument, som i overensstemmelse med foranstaaende indeholdt oplysning om antallet av samtlige avgivne stemmer, og hvorledes disse fordelte sig paa personlig avgivne stemmer og forfaldsstemmer, samt derhos navnene paa alle dem, som ved valget hadde faat stemmer til stortingsmand eller til varamand, med tilføielse av enhvers stemmetal og hvorledes dette fordelte sig paa personlig avgivne stemmer og forfaldsstemmer].

Til slutning oplæste formanden det protokollerte.

(*Underskrifter*).[3])

B.

Formular

for protokollationen ved valgting paa bivalgsted.

(Lov om mandtal og stortingsvalg av 29 mars 1906 med tillægslove av 1 mai 1909 og 27 februar 1912, kap. 2).

Aar 19..... den ..... holdtes valgting for N. N. valgsogn til stemmegivning paa stortingsmand og varamand for N. N. valgkreds i (paa) ..... for følgende del av valgsognet: .....

Som valgstyre tjenstgjorde følgende av det sedvanlige valgstyre opnævnte: N. N., formand,
og som øvrige medlemmer .....[4])

Hvor da
Formanden fremlagde:[5])

1. .....
2. .....
3. .....

---

[1]) Valgstyrets formand sender fuldmagten til stortingsmanden og underretter varamanden om hans valg; samtidig skal han sende indberetning om valget til Regjeringen (adresse: Justisdepartementet, Kristiania).

[2]) Har flere faat like mange stemmer, og lodtrækning har fundet sted, gjøres anførsel herom.

[3]) Valgboken underskrives av hele valgstyret (mandtalslovens § 35).

[4]) Er der til medlemmer av valgstyret foretat opnævnelse blandt kommunens repræsentanter eller andre stemmeberettigede (mandtalslovens § 13, 2det og 3dje led), gjøres anførsel herom.

[5]) Han bør fremlægge gjenpart av saavel den foreløbige kundgjørelse angaaende valgtinget (mandtalslovens § 9, sidste led) som av indkaldelsen til dette (§ 11). Likeledes bør vedkommende del av mandtallet fremlægges.

24 septbr. Formanden gav tydelig tilkjende, at valgtinget var sat, og oplæste saa grundlovens §§ 50—64.

(*Enten*:) Der fremkom ingen indsigelse mot valgets fremme.

(*Eller*:) N. N. protesterte mot valgets fremme, idet han anførte, at .....[1])

Dernæst sagde formanden fra om de forandringer, som var gjort i mandtallet ved de av valgstyret i møte den ..... avsagte kjendelser, samt om de utslettelser av mandtallet, som hadde fundet sted paa grund av meddelelser, som efter nævnte møte var fremkommet fra andre valgstyrer om personers indførelse i disses mandtal (§ 7, 2det led). Antallet av stemmeberettigede i valgsognet utgjorde nu ....., derav ..... med suspensionsanmerkning.

Formanden gjorde derefter de fremmøtte vælgere bekjendt med fremgangsmaaten ved valget. (Jfr. mandtalslovens §§ 15, 17, 18, 19 og 20).

Derpaa fik de vælgere, som var indført i vedkommende del av mandtallet, og hvis stemmeret ikke var suspendert, adgang til at stemme, efterhvert som de møtte frem. Man gik frem paa den i mandtalslovens § 17 foreskrevne maate.

(Herunder fik ogsaa N. N., som ikke stod i denne del av valgsognets mandtal, adgang til at avlevere sin stemmeseddel, som blev behandlet paa den i mandtalslovens § 17, 2det led, foreskrevne maate. Likeledes fik N. N., som ved valgstyrets kjendelse (mandtalslovens § 5, jfr. § 7) var negtet stemmeret, adgang til at avlevere sin stemmeseddel, som blev behandlet overensstemmende med lovens § 18).

Da den tid var utløpet, som var fastsat for stemmegivningen, og de da tilstedeværende vælgere hadde faat adgang til at stemme, spurte formanden, om der var nogen, som hadde forfaldsanmeldelser at komme frem med. Der avlevertes ..... forfaldsanmeldelser[2]), hvorefter formanden avlyste stemmegivningen.

Derefter blev de indkomne stemmesedler tillikemed de indkomne uaapnede forfaldsanmeldelser, den benyttede del av mandtallet samt valgboken forseglet i overvær av valgstyret og bragt til .....[3]) til videre behandling av det sedvanlige valgstyre.

Til slutning oplæste formanden det protokollerte.

(*Underskrifter*).[4])

---

[1]) Mandtalslovens § 26, 2det led. Kjendelse avsiges ikke her.

[2]) Paa omslaget gives disse fortløpende nummer og merkes med avstemningsstedets navn.

[3]) Hovedvalgstedet i valgsognet, mandtalslovens § 26, 2det led.

[4]) Valgboken underskrives av h e l e det særskilte valgstyre (mandtalslovens § 35).

Skrivelse fra Justisdepartementet til amtmanden i Tromsø 24 septbr. amt om det civile politis stilling med hensyn til meddelelse av underretning for angjældende om disciplinærstraffe, tildelt ved militære forelæg eller som revselse samt om fuldbyrdelse av saadanne. Departementet slutter sig i det væsentlige til en av Forsvarsdepartementet tiltraadt skrivelse av 26 juni d. a. fra generaladvokaten, hvorav hitsættes:

Ifølge den militære straffeproceslovs § 229 skal fuldbyrdelsen av anden straf end paa formuen iverksættes av den militære paatalemyndighet, mens inddrivelse av bøter, saksomkostninger og erstatningsansvar skal foretages av vedkommende borgerlige myndighet efter de i borgerlige saker gjældende regler.

Ifølge samme lovs § 246 pligter den militære og den borgerlige paatalemyndighet at yde hinanden al fornøden bistand ved forfølgningen av strafbare handlinger.

Forelæg paa militær disciplinærstraf skal ifølge den militære straffelovs § 120, 3dje led, »meddeles sigtede paa hensigtsmæssigste maate, i fornødent fald ved forkyndelse overensstemmende med lov om rettergangsmaaten i militære straffesaker av 29 mars 1900 § 100«.

Ifølge disciplinærreglementets § 12 skal den, der er ilagt revselse, »uopholdelig mundtlig eller skriftlig underrettes derom med kort angivelse av den forseelse, for hvilken han er straffet«.

Kun ved forelæg vil der saaledes bli spørsmaal om forkyndelse, og det kun, naar det ikke antages at kunne meddeles sigtede paa anden betryggende maate, f. eks. (ved en i nærheten boende befalingsmand eller) i rekommandert brev. Meddelelser saavel om revselser som om forelæg maa kunne gives angjældende ved en civil tjenestemand, uten at det behøver at ske i form av forkyndelse.

Forkyndelse i militære saker skal ifølge den militære straffeproceslovs § 100 foretages av en befalingsmand, et stevnevidne eller en polititjenestemand og foregaar forøvrig efter reglerne i den borgerlige straffeproceslov.

Ved Forsvarsdepartementets cirkulære av $^{12}/_{11}$ 1903 er det paa foranledning av Justisdepartementet for at begrænse utgiftene ved den militære retspleie bestemt, at forkyndelser skal besørges av vedkommende civile tjenestemand, hvor omkostninger paa denne maate kan spares, og at det samme skal gjælde for andre tilfælde, hvor disse funktionærer kan benyttes.

Efter det foran anførte paaligger det regelmæssig de militære befalingsmænd at besørge forkyndelser og andre meddelelser til angjældende om militære disciplinærstraffe (forelæg

24 septbr. og revselser) av anden art end paa formuen samt fuldbyrdelse av saadan straf; og kun i det tilfælde, at der ikke er anledning til at la en militær befalingsmand utføre forretningen, eller at dette vilde medføre større omkostninger, bør det civile politis bistand paakaldes.

Ved militære formuesstraffe er derimot forholdet omvendt.

I Forsvarsdepartementets skrivelse*) av 14/5 1902 (i milit. lovsamling) er uttalt: »— — — Imidlertid er intet til hinder for, at beløpene, naar de godvillig betales, nu som før kan mottages av vedkommende avdeling for derefter av denne at tilstilles vedkommende borgerlige myndighet, paa hvis vegne i saa tilfælde beløpene har været mottat«.

Ved Forsvarsdepartementets cirkulære av 24/3 1902*) og 12/7 1907 er der truffet bestemmelser om fremgangsmaaten ved de militære chefers befatning med bøter og saksomkostninger m. v., hvorav fremgaar, at disse skal indfordres og regnskapsføres av vedkommende civile tjenestemænd, og ifølge Justisdepartementets skrivelse av 8/12 1911 (jfr. Forsvarsdepartementets skrivelse av 22 s. m.) paaligger indfordring av saksomkostninger saavelsom av bøter ogsaa i militære straffesaker politimestrene.

I henhold hertil antages meddelelse om militær disciplinærstraf av bøter (ilagt som revselse eller ved forelæg) som regel at burde gives angjældende gjennem vedkommende politimyndighet, der skal besørge indfordringen.

Kun naar besparelse av omkostninger eller lettelse av ekspeditionen derved kan opnaaes — saaledes naar angjældende er indkaldt til militær tjeneste eller opholder sig paa samme sted som vedkommende befalingsmand —, bør meddelelsen ske ved befalingsmanden, der i saa fald bør motta og fremsende beløp, som godvillig betales.

Den subsidiære arreststraf, som ifølge den militære straffelovs § 120, 2det led, post 1, og § 111 i mangel av betaling skal træde istedenfor boten, bør formentlig helst besørges fuldbyrdet av det civile politi, da det synes at kunne gi anledning til vanskeligheter og forviklinger, om forskjellige myndigheter skal ha befatning med fuldbyrdelsen av straf efter samme forelæg.

26 septbr. **Telegram** fra Justisdepartementet til et valgstyre i Tromsø amt, hvori uttales, at det ikke ansees nødvendig, at tiden for stemmegivningen er like lang for samtlige avstemningssteder i samme valgsogn, jfr. departementets skrivelse til amtmanden i Nedenes amt av 17 august 1900.

*) Indtat i Paulsen og Thomles: Almindelig norsk lovsamling.

Kongelig resolution, *) hvorved der i henhold til § 11, jfr. § 4, i lov om sundhetskommissioner m. v. av 16 mai 1860 og § 3 i lov om særegne foranstaltninger mot tuberkuløse sygdomme av 8 mai 1900 meddeles approbation paa den av herredsstyret for Grue herred, Hedemarkens amt, i møte 13 august 1912 vedtagne beslutning om almindelige sundhetsforskrifter for herredet og forskrift om anmeldelsespligten ved tuberkuløse sykes flytning. 27 septbr.

Kongelig resolution, *) hvorved der i henhold til § 11, jfr. § 4, i lov om sundhetskommissioner m. m. av 16 mai 1860 meddeles approbation paa den av herredsstyret for Strandebarms herred i Søndre Bergenhus amt under 24 august 1912 fattede beslutning om almindelige forskrifter med hensyn til sundhetsvæsenet inden herredet. 27 septbr.

Kongelig resolution, **) hvorved bestemmes: 27 septbr.

I. I henhold til § 11, jfr. § 4, i lov om sundhetskommissioner m. v. av 16 mai 1860 og § 3 i lov om særegne foranstaltninger mot tuberkuløse sygdomme av 8 mai 1900 meddeles approbation paa den av herredsstyret for Tune herred, Smaalenenes amt, i møte 3 juni 1912 vedtagne beslutning om nye almindelige sundhetsforskrifter for herredet og om forskrift om anmeldelsespligten ved tuberkuløse sykes flytning.

II. De sundhetsforskrifter for visse dele av herredet, som blev approbert ved kongelig resolution av 21 juli 1879, ophæves fra den tid, forannævnte forskrifter træder i kraft.

Kongelig resolution, ***) hvorved der i henhold til lov av 17 juni 1869 om politivedtægter for rikets kjøpstæder meddeles stadfæstelse paa en av kjøpstaden Porsgrunds formænd og repræsentanter under 7 mai og 13 august 1912 fattet beslutning om forandring i de ved kongelig resolution av 27 august 1910 stadfæstede politivedtægter for kjøpstaden. 27 septbr.

Ifølge beslutningen er der som ny § 42 fastsat følgende bestemmelse:

»Inden byens grænser maa sirene ikke benyttes. Politimesteren kan med samtykke av magstrat og formandskap forby, at der i tiden fra kl. 10 aften til kl. 6 morgen foretages arbeider, som ved den støi, de foraarsager, er egnet til i

*) Bekjendtgj. 30 september i Lovtid. 1ste avd. nr. 39, hvor beslutningen er indtat.

**) Bekjendtgj. 30 september i Lovtid. 1ste avd. nr. 39, hvor de nye forskrifter er indtat.

***) Bekjendtgj. 30 september i Lovtid. 1ste avd. nr. 39.

27 septbr. høi grad at forulempe de omboende. Saadant forbud kan gjælde det hele byterritorium eller kun enkelte tættere bebyggede dele av byen«.

De nuværende §§ 42—44 i vedtægtene blir §§ 43—45.

27 septbr. **Kongelig resolution,***) hvorved der i henhold til lov til beskyttelse av barn mot bruk av tobak av 19 april 1899 meddeles stadfæstelse paa den av herredsstyret for Aasnes herred, Hedemarkens amt, den 12 august 1912 fattede beslutning til vedtægt for herredet om salg av tobak til barn m. v.

27 septbr. **Kongelig resolution,****) hvorved der i henhold til lov av 22 mai 1875 om adgang til at gi dramatiske og andre offentlige forestillinger m. v. meddeles stadfæstelse paa en av herredsstyret for Askims herred, Smaalenenes amt, under 6 juni og 12 august 1912 fattet beslutning om forandring i § 3 i de ved kongelig resolution av 5 mars 1900 stadfæstede vedtægter for herredet med hensyn til saadanne forestillinger.

Ifølge beslutningen skal § 3 lyde saaledes:

»Avgiften skal erlægges til politiet ved tilladelsens erholdelse. Dog kan denne efter ansøkning til formandskapet av dette enten helt eller delvis eftergives, hvis formandskapet finder dette beføiet«.

27 septbr. **Kongelig resolution,****) hvorved grænsen for den avgift, som blir at ilægge for bevilling til skjænkning av øl, vin, frugtvin og mjød i Kristiansand, fastsættes i medhold av § 28 i lov om salg og skjænkning av brændevin m. v. av 17 mai 1904 til kr. 4800,00.

27 septbr. **Kongelig resolution,*****) hvorved der i medhold av § 6 i lov om vernskogens bevarelse og mot skogens ødelæggelse m. v. av 8 august 1908 meddeles approbation paa de av herredsstyret for Nordre Lands herred, Kristians amt, i møter den 27 april og 8 juli 1912 besluttede nye skogvedtægter for herredet.

27 septbr. **Kongelig resolution,****) hvorved grænserne for det strøk paa Saaheim og Bøen i Vestfjorddalen i Tinns herred, Bratsbergs amt, for hvilket lov om bygningsvæsenet av 27 juli 1896 og lov om brandvæsenet av 15 august 1908 ved kongelig resolution av 7 april 1911

---

*) Bekjendtgj. 30 september i Lovtid. 1ste avd. nr. 39, hvor vedtægten er indtat.

**) Bekjendtgj. 30 september i Lovtid. 1ste avd. nr. 39.

***) Bekjendtgj. 30 september i Lovtid. 1ste avd. nr. 39, hvor de nye vedtægter er indtat.

er gjort gjældende, utvides saaledes, at østgrænsen paa nordsiden av Maaneelven blir i eiendomsdelet mellem gr. nr. 122, br. nr. 4, Bjørkhaug og gr. nr. 122, br. nr. 2, Øverland. 27 septbr.

Kongelig resolution,*) hvorved der i henhold til lov om brandvæsenet av 15 august 1908 § 67 meddeles godkjendelse som gjældende indtil videre av nedenstaaende av Aker herredsstyre i møte den 26 mai 1910 vedtagne tillægsbestemmelse til nævnte lovs § 23, forsaavidt Aker bygningsdistrikt angaar: 27 septbr.

»Tjenestemænd ved Aker politi er ikke fritat for tjeneste ved brandvæsenet.«

Kongelig resolution,**) hvorved i henhold til §§ 88 og 89 i lov om bygningsvæsenet av 27 juli 1896 bestemmes, at Aker bygningsdistrikt og Vestre Aker villastrøk utvides overensstemmende med Aker herredsstyres beslutninger i møter den 24 mai og 13 juni 1912. 27 septbr.

Kongelig resolution,*) hvorved bestemmes: 27 septbr.

I. I henhold til § 3 i lov om forbud mot opførelse av træbygninger i landets byer m. v. av 19 mai 1904 skal træbebyggelse overensstemmende med nedenstaaende regler indtil videre være tillatt i følgende strøk av kjøpstaden Larvik:

Langestrand.

Et areal, der begrænses av Eidgaten, Kirkegaten, Langes gate, Fjeldgaten og bygrænsen.

Hovedbyen.

Et areal, der begrænses av Øvre Bøgeligate og bygrænsen (Bøgeskoven) samt hvad der ligger østenfor og nordenfor Løkkeveien, Herregaardsbakken og Danneskjoldsgatens forlængelse.

Thorstrand.

Et areal, der begrænses av Danneskjoldsgate, dennes forlængelse indtil den støter til Bugges gates forlængelse, Bugges gate, 2den tvergate fra Kjeld Stubs gate, Tordenskjolds gate, Osebjerget samt bygrænsen.

I disse strøk tillates opført træbygninger, som tilfredsstiller lovens § 3,2, dog saaledes at bygningene kan gives

*) Bekjendtgj. 30te september i Lovtid. 1ste avd. nr. 39.
**) Bekjendtgj. 30 september i Lovtid 1ste avd. nr. 39, hvor grænserne for utvidelsen er beskrevet.

27 septbr. 2 etager og en høide til gesimsens overkant av 6,5 m., naar der ikke indredes beboelsesrum i loft eller kjelder, intet opbyg eller utbyg opføres paa taket, og ingen utvendig væg gives større høide fra grunden, regnet til væggens høieste punkt, end 8 m.

II. Kongelig resolution av 1 oktober 1904 angaaende dispensation fra ovennævnte lov for Larvik ophæves.

27 septbr. **Kongelig resolution,***) hvorved der i henhold til skattelov for byene av 18 august 1911 § 6 meddeles stadfæstelse paa de av Vadsø bystyre i møter den 31 mai og 26 juli d. a. besluttede vedtægter om taksering til eiendomsskat av de faste eiendomme i kjøpstaden.

27 septbr. **Kongelig resolution,***) hvorvd der i henhold til skattelov for byene av 18 august 1911 § 6 meddeles stadfæstelse paa de av Florø bystyre i møter den 29 juli og 5 september d. a. besluttede vedtægter om taksering til eiendomsskat av de faste eiendomme i ladestedet.

27 septbr. **Kongelig resolution,***) hvorved der i henhold til skattelov for byene av 18 august 1911 § 6 meddeles stadfæstelse paa de av Mosjøens bystyre i møte den 7 august d. a. besluttede vedtægter om taksering til eiendomsskat av de faste eiendomme i ladestedet.

27 septbr. **Kongelig resolution**[1]) angaaende regulering av sognegrænserne i Ringsaker prestegjeld, Hamars stift, fra 1 januar 1913 at regne.

27 septbr. **Kongelig resolution,** hvorved bestemmes:

1. At Nordre Søndmørs sorenskriveri, Romsdals amt, med hensyn til maanedstingenes avholdelse fra 1 januar 1913 deles i to maanedstingkredser, den ene bestaaende av Sunnelvens, Norddalens, Strandens, Ørskogs og Søkkelvens tinglag, den anden omfattende Skodje, Borgunds og Harams tinglag.
2. At maanedsting for hver av disse maanedstingkredser blir at holde i maanedene januar, mars, april, mai, juni, august, september, november og december, og at det i øvrig overlates amtmanden i Romsdals amt at bestemme, paa hvilke dage i maaneden og paa hvilket sted maanedstingene blir at holde i de to kredser.
3. Kongelig resolution av 13 december 1883, post B nr. 2, og Kronprinsregentens resolution av 14 mai 1902 om maanedsting i Nordre Søndmørs sorenskriveri ophæves.

---

*) Bekjendtgj. 30 september i Lovtid. 1ste avd. nr. 39, hvor vedtægtene er indtat.

[1]) Indtat i Departementstidende 1912, s. 631—633.

Kongelig resolution, hvorved det i henhold til lov om 27 septbr.
vernepligt og utskrivning av 19 juli 1910 § 19 bestemmes, at politiassistenten i Fredrikshald indtræder som medlem av indrulleringskommissionen istedenfor — som bestemt ved kongelig resolution av 4 februar 1911 — politimesteren.

Skrivelse fra Kirkedepartementet til amtmanden i Smaa- 27 septbr.
lenenes amt i anledning av forespørsel fra en bys vergeraad om, hvorvidt de fratrædende medlemmer av vergeraadet kan fungere, indtil nyt valg foretages av bystyret om ca. 14 dage, saaledes at beslutninger fattet av det paa denne maate anordnede vergeraad kan ansees lovlige.

I den anledning meddeler departementet, at man i likhet med, hvad man har uttalt for skolestyrets vedkommende, antar, at ogsaa vergeraadsmedlemmer maa være saavel berettiget som forpligtet til at vedbli i sin funktion, indtil nyt valg snarest mulig kan finde sted.

Skrivelse fra Kirkedepartementet til skoledirektøren i 27 septbr.
Hamar i anledning av forespørsel fra en lærerinde, som var ansat i fuldstændig post, om hun var pligtig til som timelærerinde og for ringere løn end den, som er fastsat for hendes øvrige undervisning, at besørge 4 ukers undervisning i haandgjerning, som var tillagt hendes post.

I den anledning uttaler departementet, at nogen saadan forpligtelse ikke kan antages at paahvile hende, medmindre hun uttrykkelig har paatat sig den. Som det vil sees av skolekommissionens indstilling side 67 (ad dens § 20, som svarer til lovens § 19), har det vistnok været lovens tanke at aapne adgang for indehavere av fuldstændige lærerposter til at overta ogsaa timeundervisning i de i lovens § 19, 3dje led nævnte fag som tillæg til den undervisning, der var tillagt dem som indehavere av fuldstændige lærerposter; men dette skulde da kun kunne ske efter overenskomst mellem vedkommende lærer og skolestyre. Det maa derfor antages at være en helt frivillig sak, om en lærer i fuldstændig post vil overta timeundervisning, likesom han ogsaa selv maa kunne bestemme, for hvilken løn han vil overta saadan undervisning.

Skrivelse fra Finansdepartementet til Handelsdepartemen- 27 septbr.
tet, hvori uttales, at sportellovens bestemmelser om avskrivningspenger (lovens §§ 129 og 152) ikke antages at komme til anvendelse, naar restanser av præmier til

27 septbr. en kredssykekasse indbetales, efterat restanseliste er utfærdiget, men før utpantning finder sted, medmindre restanselisten er sendt til utpantning til vedkommende lensmand eller i kjøpstæderne til den tjenestemand, til hvem utpantninger paa vedkommende sted i sin almindelighet er henlagt, og indbetalingen sker til lensmanden eller nævnte tjenestemand.

27 septbr. **Skrivelse** fra Finansdepartementet til amtmanden i Nordre Trondhjems amt, hvori uttales, at bestemmelserne i den nye skattelov for landet § 141, første led, saaledes som de lyder efter tillægsloven av 28 juni 1912, antages at maatte gjælde med hensyn til eiendomsbeskatningen for 1ste halvaar 1913. Matrikelskat paa verker og bruk (jfr. den gamle landskattelovs § 14 litr. b) maa derfor bli at utligne paa grundlag av de værdsættelser, som fandt sted under ligningen for 1912. I overensstemmelse med denne forstaaelse maa der kunne utlignes eiendomsskat paa et bruk, som nedbrændte i juli 1912, ogsaa for 1ste halvaar 1913.

30 septbr. **Skrivelse** fra Finansdepartementet til amtmanden i Bratsbergs amt angaaende spørsmaalet om, hvorledes der skulde forholdes med skatydere, som var lignet for 1912 og paa grundlag av ligningsansættelserne for dette aar ogsaa skulde skatlægges for første halvaar 1913, men som hadde forlatt distriktet, uten at deres nuværende opholdssted kjendtes.

Departementet uttaler, at de omhandlede skatydere ikke kan utslettes av ligningsprotokollen for det nævnte halvaar, men at de maa bli at skatlægge, jfr. skattelovene av 18 august 1911, for landet § 141 og for byene § 132. For at opveie skattetap som følge av skatyderes utflytning er vedkommende kommunestyre berettiget til at opføre til utgift i budgettet et beløp, svarende til de antagelig uerholdelige skatter.

30 septbr. **Skrivelse** fra Finansdepartementet til en ligningskommission om, hvorledes der skulde forholdes ved ligningen for 1ste halvaar 1913, naar en skatyder, som var opført i ligningen for 1912, avgik ved døden i løpet av sommeren dette aar, og efterlot sig en myndig arving, som straks overtok arven.

Departementet uttaler, at den omhandlede skatyder eller hans bo maa bli at opføre i skatteligningen for 1ste halvaar 1913. Den utlignede skat antages hans arving forpligtet til at utrede. Den omstændighet, at boet eksisterte den 30 september 1912, har ingen betydning for skattepligten, som derimot er avhængig av forholdet 30 september 1911.

Skrivelse fra Kirkedepartementet til skoledirektøren i Bergen i anledning av en forespørsel fra et byskolestyre om, hvordan det har at forholde sig likeoverfor forsørgere, bosat i byen, men hjemmehørende i andre kommuner, naar deres barn forsømmer skolen paa grund av manglende skoleutstyr (sko, klær o. l.). 1 oktbr.

Departementet uttaler, at byskolelovens § 54, som maa antages at finde anvendelse ogsaa paa barn hjemmehørende i fremmede kommuner, i et tilfælde som det ovenomhandlede henviser skolestyret til — forsaavidt ikke særskilte midler er stillet til skolestyrets disposition til anvendelse i et saadant øiemed — at henvende sig til fattigstyret, d. e. bostedets fattigstyre, med anmodning om hjælp. Hvorvidt hjælp imidlertid blir at yde, avgjøres av fattigstyret selv; se departementets i Lovtidenden indtagne skrivelse av 22 juli 1893. Saadan hjælp som her omhandlet er ifølge loven ikke at anse som fattigunderstøttelse, men som en skoleutgift, hvorfor heller ikke de i fattigloven opstillede refusionsregler kommer til anvendelse paa den. Refusion av hjemstavnskommunen kan altsaa ikke kræves for disse utgifter. — Avslaar fattigstyret at gi nogen hjælp, fordi det finder, at den understøttelse, som ydes av hjemstavnskommunen, maa ansees for tilstrækkelig ogsaa til barnenes skoleutstyr, er der ingen anden utvei for skolestyret end at ilægge vedkommende forsørger mulkt for skoleforsømmelser. I en eventuel retssak til inddrivelse av mulkten vil da ogsaa spørsmaalet om understøttelsens tilstrækkelighet bli prøvet av retten, og departementet gaar da ut fra, at hvis vedkommende forsørger i tilfælde blir frifundet, fordi understøttelsen ansees utilstrækkelig, saa vil bostedets fattigstyre senere ikke negte sin medvirkning til at skaffe barnene hjælp til skoleutstyr.

En helt tilfredsstillende løsning av de vanskeligheter, som her er omhandlet, vil imidlertid kun naaes derved, at kommunen følger den vei, som ogsaa sees anvist av loven, nemlig at stille til raadighet for skolestyret et beløp til anvendelse i paakommende tilfælde. Da først vilde hjælpen kunne ydes saa hurtig, at forsømmelser kunde undgaaes eller ialfald betydelig indskrænkes, likesom en saadan form for hjælpen i enhver henseende vilde være mere tiltalende, end naar fattigvæsenets medvirkning paakaldes. Nogen nævneværdig forøkelse av kommunens utgifter vilde forandringen, saavidt skjønnes, ikke medføre, idet jo utgiftene til skoleutstyr ikke i noget tilfælde eller for nogen del efter det foran anførte kan kræves refundert efter fattiglovens regler.

1 oktbr. **Skrivelse** fra Kirkedepartementet til skoledirektøren i Bergen, hvori uttales ianledning av en forespørsel fra et amtsskolestyre, at amtstinget ikke kan knytte nogen betingelse til bevilgningen av det bidrag, ethvert herred har ret til at kræve av amtsskolekassen til utgiftene ved sine fortsættelsesskoler; se departementets i Lovtidenden indtagne skrivelse av 13 april 1893.

Bevilgning utover dette beløp kan gives betingelsesvis; men dersom betingelserne, saaledes som tilfældet er i den heromhandlede sak, er knyttet ogsaa til det bidrag, herredene ifølge loven har krav paa, maa dog, efter hvad ovenfor er uttalt, denne del av bevilgningen ansees som git uten betingelser.

Tilslut bemerkes, at departementet er enig i, at det synes mindre rimelig paa den maate, som skedd i amtsskolestyrets forslag, at søke at begrænse et herredsstyres ret til at bestemme lønnen for og antallet av lærere ved fortsættelsesskolen, da der jo derved lægges et baand paa herredsstyrets adgang til at ordne sin skole efter de forhold, som passer bedst for hvert enkelt sted inden amtet.

3 oktbr. **Noter**, utvekslet 3 oktober 1912 mellem utenriksministeren og den østerriksk-ungarske minister angaaende korrespondansen mellem norske og ungarske judicielle myndigheter.

Kristiania, le 3 octobre 1912.

I.

Les dispositions des articles 3, 10 et 19 de la Convention relative à la procédure civile et conclue à la Haye le 17 juillet 1905, ayant prévu que les Etats intéressés pourront, par des ententes spéciales, admettre que les actes à signifier, ainsi que les commissions rogatoires et certains documents relatifs aux demandes d'exéquatur soient accompagnés d'une traduction faite dans une autre langue que celle de l'autorité requise, ou bien être accompagnés d'une traduction faite dans cette autre langue, le soussigné Ministre d'Autriche-

Kristiania, den 3 oktober 1912.

Oversættelse

I.

Da bestemmelserne i artiklerne 3, 10 og 19 i overenskomsten angaaende den civile proces, avsluttet i Haag den 17 juli 1905, har forutsat, at de interesserte magter ved særavtaler kan tilstede, at dokumenter til forkyndelse likesom retsanmodninger og visse dokumenter vedrørende eksekvaturbegjæringer skal være ledsaget av en oversættelse til et andet sprog end den anmodede myndighets sprog eller være ledsaget av en oversættelse til dette andet sprog, — har undertegnede Østerrike Ungarns minister i Kristiania den ære i

Hongrie à Kristiania a l'honneur de déclarer, au nom du Gouvernement Royal Hongrois, ce qui suit:

Il est entendu que dans les relations entre la Hongrie et la Norvège

1° les actes à signifier, aux termes de l'article 3 de la Convention susmentionnée, dans l'un des deux Etats sur la demande de l'autorité compétente de l'autre, seront rédigés en langue allemande, ou bien accompagnés d'une traduction faite en langue allemande;

2° les commissions rogatoires par lesquelles les autorités judiciaires de l'un des deux Etats s'adresseront aux termes de l'article 8 de ladite Convention, aux autorités compétentes de l'autre, seront rédigées en langue allemande ou bien accompagnées d'une traduction faite en langue allemande;

3° le dispositif des décisions relatives aux frais et dépens du procès et que les autorités judiciaires de l'un des deux Etats feront parvenir par la voie diplomatique aux autorités compétentes de l'autre, afin que ces décisions soient aux termes de l'article 19 de la Convention en question, déclarées exécutoires, ainsi que les documents y relatifs à savoir:

a) la déclaration de l'autorité compétente de l'Etat requérant constatant que la décision est passée en force de chose jugée,

den kongelige ungarske regjerings navn at avgi følgende erklæring: 3 oktbr.

Det er avtalt, at i forholdet mellem Ungarn og Norge:

1° de dokumenter, som i overensstemmelse med den ovennævnte overenskomsts artikel 3 skal forkyndes i en av de to stater efter begjæring av den kompetente myndighet i den anden, skal være avfattet i det tyske sprog eller være ledsaget av en oversættelse til tysk;

2° de retsanmodninger, med hvilke de judicielle myndigheter i en av de to stater i overensstemmelse med artikel 8 i den nævnte overenskomst henvender sig til de kompetente myndigheter i den anden stat, skal være avfattet i det tyske sprog eller være ledsaget av en oversættelse til tysk;

3° konklusionen i avgjørelserne angaaende procesomkostningene, hvilken de judicielle myndigheter i den ene av de to stater ad diplomatisk vei skal la tilstille de kompetente myndigheter i den anden, forat disse avgjørelser i overensstemmelse med den omhandlede overenskomsts artikel 19 skal erklæres eksigible, likesom de herhenhørende dokumenter, nemlig:

a) bevidnelsen fra den kompetente myndighet i den anmodende stat om, at avgjørelsen har vundet retskraft,

3 oktbr.

b) le certificat relatif à la compétence de cette autorité — seront rédigés en langue allemande ou bien accompagnés d'une traduction faite en langue allemande.

En priant Son Excellence, Monsieur le Ministre des Affaires Etrangères de Norvège de vouloir bien, de Sa part, lui faire tenir une note analogue à la présente, le soussigné profite de sette occasion pour Lui renouveler les assurances de sa haute considération.

Comte Denis Széchényi,
Envoyé extraordinaire et ministre plénipotentiaire de S. M. I. et Roy. Apost.

b) bekræftelsen av denne myndighets kompetanse, — skal være avfattet i det tyske sprog eller være ledsaget av en oversættelse til tysk.

Idet han ber Hans Excellence Norges Utenriksminister at ha den godhet paa sin side at sende ham en note svarende til nærværende, benytter undertegnede denne anledning til at fornye overfor Ham forsikringene om sin udmerkede høiagtelse.

Grev Denis Széchényi,
Hans keiserlige og kongelige Apostoliske Majestæts Envoyé og extraordinaire og Ministre plénipotentiaire.

Kristiania, le 3 octobre 1912.

II.

Les dispositions des articles 3, 10 et 19 de la Convention relative à la procédure civile et conclue à la Haye le 17 juillet 1905, ayant prévu que les Etats intéressés pourront, par des ententes spéciales, admettre que les actes à signifier, ainsi que commissions rogatoires et certains documents relatifs aux demandes d'exéquatur soient accompagnés d'une traduction faite dans une autre langue que celle de l'autorité requise, ou bien être accompagnés d'une traduction faite dans cette autre langue, le soussigné Ministre des Affaires Etrangères a l'honneur de dé-

Kristiania, den 3 oktober 1912.

Oversættelse

II.

Da bestemmelserne i artiklerne 3, 10 og 19 i overenskomsten angaaende den civile proces, avsluttet i Haag den 17 juli 1905, har forutsat, at de interesserte magter ved særavtaler kan tilstede, at dokumenter til forkyndelse likesom retsanmodninger og visse dokumenter vedrørende eksekvaturbegjæringer skal være ledsaget av en oversættelse til et andet sprog end den anmodede myndighets sprog eller være ledsaget av en oversættelse til dette andet sprog, — har undertegnede minister for de utenrikske anliggender den ære i den kongelige norske regje-

clarer, au nom du Gouvernement Royal norvégien ce qui suit:

Il est entendu que dans les relations entre la Norvège et la Hongrie:

1° les actes à signifier, aux termes de l'article 3 de la Convention susmentionnée, dans l'un des deux Etats sur la demande de l'autorité compétente de l'autre, seront rédigés en langue allemande, ou bien accompagnés d'une traduction faite en langue allemande;

2° les commissions rogatoires par lesquelles les autorités judiciaires de l'un des deux Etats s'adresseront aux termes de l'article 8 de ladite Convention aux autorités compétentes de l'autre, seront rédigées en langue allemande ou bien accompagnées d'une traduction faite en langue allemande;

3° le dispositif des décisions relatives aux frais et dépens du procès et que les autorités judiciaires de l'un des deux Etats feront parvenir par la voie diplomatique aux autorités compétentes de l'autre, afin que ces décisions soient aux termes de l'article 19 de la Convention en question, déclarées exécutoires, ainsi que les documents y relatifs à savoir:

a) la déclaration de l'autorité compétente de l'Etat requérant constatant que la décision est passée en force de chose jugée,

b) le certificat relatif à la compétence de cette autorité —

seront rédigés en langue

rings navn at avgi følgende erklæring: 3 oktbr.

Det er avtalt, at i forholdet mellem Norge og Ungarn:

1° de dokumenter, som i overensstemmelse med den ovennævnte overenskomsts artikel 3 skal forkyndes i en av de to stater efter begjæring av den kompetente myndighet i den anden, skal være avfattet i det tyske sprog eller være ledsaget av en oversættelse til tysk;

2° de retsanmodninger, med hvilke de judicielle myndigheter i en av de to stater i overensstemmelse med artikel 8 i den nævnte overenskomst henvender sig til de kompetente myndigheter i den anden stat, skal være avfattet i det tyske sprog eller være ledsaget av en oversættelse til tysk;

3° konklusionen i avgjørelserne angaaende procesomkostningene, hvilken de judicielle myndigheter i den ene av de to stater ad diplomatisk vei skal la tilstille de kompetente myndigheter i den anden, forat disse avgjørelser i overensstemmelse med den omhandlede overenskomsts artikel 19 skal erklæres eksigible, likesom de herhenhørende dokumenter, nemlig:

a) bevidnelsen fra den kompetente myndighet i den anmodende stat om, at avgjørelsen har vundet retskraft,

b) bekræftelsen av denne myndighets kompetanse, —

skal være avfattet i det tyske

3 oktbr. allemande ou bien accompagnés d'une traduction faite en langue allemande.

En priant Monsieur l'Envoyé de Sa Majesté I. et R. Apostolique de vouloir bien, de Sa part, lui faire tenir une note analogue à la présente, le soussigné profite de cette occasion pour Lui renouveler les assurances de sa haute considération.

(s.) **J. Irgens,**
Ministre des Affaires Etrangères de Norvége.

sprog eller være ledsaget av en oversættelse til tysk.

Idet han ber Hans keiserlige og kongelige apostoliske Majestæts Envoyé at ha den godhet paa sin side at sende ham en note svarende til nærværende, benytter undertegnede denne anledning til at fornye overfor Ham forsikringen om sin udmerkede høiagtelse.

J. Irgens,
Norges Utenriksminister.

3 oktbr. **Skrivelse** fra Kirkedepartementet til Kristiansands biskop, hvori meddeles, at der blandt »konfirmerte« i kirkeboken kun bør opføres dem, som virkelig er konfirmert. Da det imidlertid maa ansees ønskelig, at der føres fortegnelse ogsaa over de barn, som har deltat i konfirmantforberedelsen uten at la sig konfirmere, antar man, at de sidste blade i kirkebokens avdeling om konfirmerte indtil videre bør anvendes hertil. Ved senere revision av kirkebokskemaerne vil departementet ta under overveielse at indrette en særskilt avdeling til indførelse av saadanne barn.

4 oktbr. **Kongelig resolution,***) hvorved der i henhold til lov av 6 juli 1891 om politivedtægter for rikets herreder og lov nr. 2 av 19 april 1899 meddeles stadfæstelse paa den av herredsstyret for Fyresdals herred, Bratsbergs amt, under 18 mai og 17 august 1912 fattede beslutning om politivedtægter for herredet, hvorav § 7 skal træde istedenfor de ved kongelig resolution av 13 februar 1906 stadfæstede vedtægtsbestemmelser om forbud mot salg av tobak til barn m. v.

4 oktbr. **Kongelig resolution,****) hvorved i medhold av lov om fredning av ferskvandsfisk av 30 mai 1894 § 1 bestemmes, at al fangst av ferskvandsfisk med undtagelse av stangfiske for tiden indtil 14 juni 1916 skal være forbudt i de inden Nordfrøya herred, Søndre Trondhjems amt, liggende ferskvand, bækker, elver og tjern.

Overtrædelse av disse bestemmelser er belagt med straf.

---

*) Bekjendtgj. 7 oktober i Lovtid. 1ste avd. nr. 40, hvor beslutningen er indtat.

**) Bekjendtgj. 7 oktober i Lovtid. 1ste avd. nr. 40.

Kongelig resolution, *) hvorved der i medhold av lov om fredning av ferskvandsfisk av 30 mai 1894 § 1 fastsættes fiskeriregler for Lomsjøen med tilstøtende bækker i Lille-Elvedalens herred, Hedemarkens amt, m. v. 4 oktbr.

Kongelig resolution, **) hvorved i medhold av lov om laks- og sjøørretfiskerierne av 8 april 1905 § 29 ophæves den kongelige resolution av 22 september 1911 angaaende fredning av en strækning ved Vikselvens utløp, hvorhos resolutionen erstattes av en ny bestemmelse. 4 oktbr.

Kongelig Resolution, ***) hvorved der i henhold til § 99 i lov om bygningsvæsenet i Bergen av 19 april 1899 meddeles approbation paa de av Bergens bystyre i møter den 26 september 1910 og 21 juni 1912 vedtagne forandringer i de ved kongelig resolution av 11 januar 1909 approberte tillægsbestemmelser til nævnte lov. 4 oktbr.

Kongelig Resolution, † hvorved der i henhold til skattelov for byene av 18 august 1911 § 6 meddeles stadfæstelse paa de av Aasgaardstrands bystyre i møter den 31 juli og 9 september d. a. besluttede vedtægter om taksering til eiendomsskat av de faste eiendomme i ladestedet. 4 oktbr.

Kongelig resolution, †) hvorved der i henhold til skattelov for byene av 18 august 1911 § 6 meddeles stadfæstelse paa de av Flekkefjords bystyre i møte den 18 september d. a. besluttede vedtægter om taksering til eiendomsskat av de faste eiendomme i kjøpstaden. 4 oktbr.

Kongelig resolution, †) hvorved der i henhold til skattelov for byene av 18 august 1911 § 6 meddeles stadfæstelse paa de av Farsunds bystyre i møter den 19 august og 23 september d. a. besluttede vedtægter om taksering til eiendomsskat av de faste eiendomme i ladestedet. 4 oktbr.

Kongelig resolution, ††) hvorved der i henhold til skattelov for byene av 18 august 1911 § 61 meddeles stadfæstelse paa den av Kristiania bystyre i møte den 26 juni d. a. besluttede ligningsvedtægt, forsaavidt angaar de i 4 oktbr.

*) Bekjendtgj. 7 oktober i Lovtid. 1ste avd. nr. 40, hvor reglerne er indtat.
**) Bekjendtgj. 7 oktober i Lovtid. 1ste avd. nr. 40, hvor den nye bestemmelse er indtat.
***) Bekjendtgj. 7 oktober i Lovtid. 1ste avd. nr. 40, hvor de approberte forandringer er indtat.
†) Bekjendtgj. 7 oktober i Lovtid. 1ste avd. nr. 40, hvor vedtægtene er indtat.
††) Bekjendtgj. 7 oktober i Lovtid. 1ste avd. nr. 40, hvor ligningsvedtægten er indtat.

4 oktbr. §§ 1, 2, 3 første leds sidste punktum, 6 og 7 indeholdte bestemmelser om inddeling av byen i flere ligningsdistrikter.

4 oktbr. **Kongelig resolution**, hvorved der meddeles approbation paa de i generalforsamlinger den 1 april og 8 juli 1912 vedtagne forandringer i §§ 15 og 26 i den for Herreds brandassuranseforening for bygninger ved høieste resolution av 9 april 1895, jfr. høieste resolution av 26 mai 1903, approberte plan, idet beløpene i § 26 fastsættes til henholdsvis kr. 4000,00 og kr. 6000,00, saaledes at foreningen fremdeles kan nyde godt av de ved lovene av 9 august 1839 og 4 august 1845 hjemlede forrettigheter.

4 oktbr. **Skrivelse** fra Kirkedepartementet til skoledirektøren i Kristiansand i anledning av en forespørsel fra et byskolestyre om, fra hvilket tidspunkt en lærers alderstillæg skal beregnes.

Departementet uttaler, at det antar, at de lærere, som er ansat før loven av 2 juli 1910 traadte i kraft, maa ha ret til at kræve alderstillæggene regnet fra den dag, da de opnaar den for vedkommende alderstillæg efter loven fornødne tjenestetid; kfr. departementets i Lovtidenden indtagne skrivelse av 27 november 1909, III.

Bestemmelsen i § 24 i loven av 2 juli 1910, bokstav c, sidste punktum, antages saaledes ikke at kunne finde anvendelse paa de lærere, som var ansat før denne lovs ikrafttræden.

4 oktbr. **Skrivelse** fra Kirkedepartementet til skoledirektøren i Trondhjem i anledning av en forespørsel fra et skolestyre om, hvem der pligter at opføre ny laavebro paa klokkergaarden (lærerjorden), læreren eller herredet. Skolestyret oplyser, at laavebroen er raatten, og at derfor opførelse av ny bro er nødvendig, men herredsstyret hævder, saavidt skjønnes, at da det kun er en del av vedkommende uthus (laaven), ikke det hele, som maa fornyes, er dette bare at betragte som en reparation, og læreren pligter at holde uthusene vedlike.

Departementet uttaler, at det ikke kan være enig i herredsstyrets opfatning av det heromhandlede spørsmaal. Det synes lite rimelig at regne opførelse av en ny laavebro for en reparation (av laaven?), da en laavebro jo nærmest utgjør en selvstændig del av vedkommende uthus (laaven). En lærer, som er ansat med forpligtelse til at holde uthusene vedlike, maa være forpligtet til ogsaa at foreta de fornødne reparationer av laavebroen. Men at opføre helt ny laavebro, naar den gamle ikke længer lar sig reparere, antages at paaligge herredet.

Har derimot læreren forsømt sin pligt til at vedlikeholde laavebroen, maa herredet være berettiget til at avkræve læreren erstatning for den forringelse, som skjønsmæssig er paaført laavebroen i vedkommende lærers brukstid; se departementets i Lovtidenden indtagne skrivelse av $^{3}/_{7}$ 1911. 4 oktbr.

Skrivelse fra Utenriksdepartementet: 5 oktbr.

Ifølge officiel meddelelse fra den nederlandske regjering har Luxemburg ratifisert overenskomster nr. I, III, IV, V, VI, VII, VIII, IX, X, XI og XIII samt deklarationen nr. XIV, undertegnet paa den 2 internationale fredskonferanse i Haag.

Meddelelsen er kommet den nederlandske regjering ihænde 5 september d. a.

Skrivelse fra Kirkedepartementet til Tromsø stiftsdirektion i anledning av et andragende fra et herreds formandskap om tilladelse til at bruke materiale til en værdi av kr. 200,00 av skog, som tilhører en lærerjord, som kommunens bidrag til opførelse av en bro over en elv. 5 oktbr.

Herom bemerker departementet:

Den lærer, som er indehaver av en post med lærerjord, hvortil der hører skog, maa antages at ha bruksret til lærerjordens skog, se departementets i Lovtidenden indtagne skrivelse av 28 september 1911. Først naar lærerens behov for materiale til ved, gjærdefang og reparationer er dækket, kan der derfor bli tale om aavirke av skogen til andet bruk. Da imidlertid skolejorden hører skolevæsenet til og som regel er indkjøpt med bidrag ogsaa fra det offentliges side (amtsbidrag), kan ikke departementet anta, at utbyttet av det aavirke av skogen, som der efter det foranstaaende kan bli tale om, skal tilfalde kommunekassen til fri disposition. Utbyttet hører skolevæsenet til og maa kun anvendes til skolevæsenets bedste, saasom til forbedring av lærerjorden eller til indkjøp av en anden lærerbolig med eller uten jord eller lignende; men er intet forbehold tat ved en lærers ansættelse, har denne antagelig ret til at kræve, at utbyttet ikke i hans brukstid disponeres som ovenfor antydet, men sættes fast som en bestillingskapital, hvorav han faar oppebære renterne.

Skrivelse fra Justisdepartementet til amtmanden i Buskeruds amt: 5 oktbr.

Et formandskap hadde anmodet om departementets uttalelse i anledning av, at et medlem av formandskapet hadde erklært sig uvillig til at vedbli at fungere som medlem av og formand i en av formandskapet inden dette nedsat fast komite, som har at underkaste de indkomne andragender om nedsættelse

5 oktbr. eller eftergivelse av skat forberedende behandling, forinden de blir avgjort av formandskapet (jfr. byskatteloven av 15 april 1882 § 34). Departementet uttaler, at det med formandskapet er enig i, at vedkommende formandskapsmedlem maa være forpligtet til at vedbli som medlem av og formand i den omhandlede komite.

Det tiltrænger ingen uttrykkelig hjemmel i speciel lovbestemmelse, men følger uten videre av forholdets natur, at en korporation som et formandskap kan nedsætte komiteer inden sin midte til forberedende behandling av de saker, som hører under formandskapets avgjørelse. Formandskapets medlemmer maa ansees forpligtet til at bøie sig for den forretningsorden, formandskapet selv i saa henseende fastsætter til opnaaelse av en hensigtsmæssig arbeidsordning. En saadan komitebehandling av sakene er jo alene en fordeling mellem formandskapets medlemmer av arbeide, som det er hvert enkelt medlems ombudspligt at utføre.

7 oktbr. **Skrivelse** fra Kirkedepartementet til rikets biskoper i anledning av en meddelelse fra biskoperne om, at de er blit enige om at uttale, at de anser sig berettiget til ved sit tilsyn med kristendomsundervisningen i folkeskolen at la lærerne behandle et eller andet emne utenfor det for dagen foreliggende. Samtidig uttales, at denne opfatning ventes billiget av departementet.

Departementet bemerker, at da biskopernes tilsyn med undervisningen i kristendomskundskap efter den forandring i skolelovene, som fandt sted ved lov av 15 august 1908, i almindelighet skal foregaa i skolernes undervisningstid, synes det at være en naturlig følge herav, at tilsynet utøves under lærerens gjennemgaaelse av det pensum i kristendomskundskap, som efter timeplanen er bestemt for dagen. Skulde biskopen derunder ikke faa tilstrækkelig kjendskap til barnenes religiøse kundskaper og forstaaelse, kan der efter departementets mening intet være til hinder for, at biskopen, saavidt fornødiges for utførelsen av et effektivt tilsyn, gjennem læreren forelægger barnene spørsmaal ogsaa vedrørende andre emner i kristendomslæren end det for dagen bestemte.

8 oktbr. **Skrivelse** fra Kirkedepartementet til skoledirektøren i Trondhjem i anledning av en forespørsel fra et skolestyre om adgangen til at forandre de en lærerindepost tillagte kredser og skoleuker. Vedkommende lærerinde oplyses at være ansat i 3 navngivne kredser, men med forbehold om at finde sig i »enhver lovlig forandring«. Hendes post ønskes nu omregulert, enten saaledes at en av de i kund-

gjørelsen nævnte kredser paa 12 uker ombyttes med en anden 8 oktbr.
kreds paa 10 uker, eller saaledes at der som vederlag for den nævnte kreds paa 12 uker foruten kredsen paa 10 uker tillægges hende yderligere en kreds paa 5 uker. Ved det første alternativ vil hun altsaa faa 2 uker mindre, ved det andet alternativ 3 uker mer, end hun var ansat med.

Departementet uttaler, at en saadan ombytning av kredser som ovenfor nævnt ikke antages at kunne finde sted uten vedkommende lærerindes samtykke, tiltrods for det i kundgjørelsen om hendes post tagne forbehold om »enhver lovlig forandring«; kfr. departementets i Lovtidenden indtagne skrivelser av $^{30}/_{6}$ 1905 og $^{13}/_{5}$ 1909.

Vedkommende skolestyre har i samme forbindelse utbedt sig departementets uttalelse om adgangen til at opsi en lærerinde av den grund, at hun har tat bopæl i en anden kommune.

I den anledning meddeler departementet, at da skolestyret har oplyst, at skolen ingen skade lider derved, at lærerinden bor utenfor herredet, antages ikke lærerinden av denne grund at kunne fjernes; kfr. departementets i Lovtidenden indtagne skrivelse av $^{6}/_{9}$ 1902.

Plakat*) indeholdende forandring i plakat av 11 oktbr.
16 juli 1907 (kfr. plakater av 27 november 1908, 28 april, 18 oktober, 10 november og 1 december 1911, 9 og 22 februar, 30 mars samt 21 juni 1912) om indførsel av husdyr og smitteførende gjenstande.

I kraft av lov om foranstaltninger mot smitsomme husdyrsygdomme av 14 juli 1894 § 17 (jfr. lov av 26 mai 1899) bestemmes herved, at punkt II i de ved kgl. plakat av 16 juli 1907 (kfr. plakater av 27 november 1908, 28 april, 18 oktober, 10 november og 1 december 1911, 9 og 22 februar, 30 mars samt 21 juni 1912) fastsatte bestemmelser om indførsel av husdyr og smitteførende gjenstande indtil videre skal lyde saaledes:

II. Storfæ, faar og gjeter kan indføres fra Sverige til livdyr eller til slagtning paa følgende vilkaar:
1. a) pr. jernbane eller sjøværts direkte til Fredrikshald eller Kristiania eller ad nærmeste landevei til Præstebakke eller Kornsjø jernbanestation, hvorfra dyrene snarest mulig pr. jernbane føres videre til Fredrikshald; b) ad Allingmoveien eller over Svinesund gjennem Bergs herred ad nærmeste vei direkte til Fredrikshald; c) pr. jernbane direkte til Trondhjem til slagtning i denne by.

*) Bekjendtgj. 14 oktober i Lovtid. 1ste avd. nr. 41.

11 oktbr.

2. Det skal ved en attest, utstedt av autorisert svensk dyrlæge, politimyndighet eller toldstationsbestyrer ved grænsen godtgjøres, at dyrene kommer fra et distrikt, hvor der ikke for tiden optræder eller i de sidst forforløpne 6 maaneder har optraadt smitsom mund- og klovsyke eller ondartet lungesyke, samt at dyrene ikke i de nærmest forutgaaende 6 maaneder er indført fra utlandet.
3. Dyrene skal være merket eller i attesten saaledes beskrevet, at deres identitet kan tilfredsstillende konstateres.
4. Dyrene skal ved ankomsten føres til de indhegnede, for saadant øiemed reserverte kvægtorv, hvor de blir at underkaste undersøkelse av vedkommende kommunale dyrlæge.
5. Det kvæg, der agtes solgt som livdyr, skal opstaldes i særskilt avdeling paa det kommunale fjøs i 48 timer, helligdage ikke iberegnet, og i denne tid undersøkes med tuberkulin.
6. Det kvæg, der ved denne undersøkelse findes lidende av ellr mistænkt for tuberkulose, merkes i huden med et indbrændt tydelig **T**.
7. Det kvæg, der indføres for at sælges til slagt, skal paa samme vis merkes med et i huden indbrændt tydelig **S**.
8. De med **T** og **S** brændemerkede dyr skal inden 4 døgn efter indførselen slagtes overensstemmende med de nærmere bestemmelser, som Landbruksdepartementet fastsætter. Dyr, som indføres til Kristiania eller Fredrikshald, skal henstaa paa karantænefjøset, indtil de føres direkte fra dette til slagteren. Dog kan dyr, indført til Fredrikshald, føres direkte fra Fredrikshald til karantænefjøset i Kristiania eller til umiddelbar slagtning i Kristiania. Karantænefjøsets bestyrer har at forvisse sig om, at dyrene er slagtet i ret tid og har at notere i fjøsets protokol, naar og hvor slagtningen har fundet sted.
9. Kvæg, der ved undersøkelse findes fri for tuberkulose, skal paa en iøinefaldende maate være merket med ordet „**Sund**“ samt aarstallet for den stedfundne undersøkelse.
10. Som erstatning for de med heromhandlede undersøkelse, merkning, opstaldning og foring av dyrene samt anskaffelse av tuberkulin, instrumenter, fjøsets rensning og desinfektion, m. v. forbundne omkostninger skal vedkommende kommune være berettiget til at avkræve importøren en av kommunestyret fastsat og av Landbruksdepartementet godkjendt avgift for hvert dyr.

11. Landbruksdepartementet bemyndiges til forøvrig at fastsætte nærmere bestemmelser angaaende den her omhandlede imports ordning med hensyn til dyrenes slagtning, deres undersøkelse og merkning samt attester og protokoller m. v. 11 oktbr.

Disse bestemmelser træder i kraft straks.

Kongelig resolution, *) hvorved der i henhold til lov av 6 juni 1891 om politivedtægter for rikets herreder og lov av 19 april 1899 til beskyttelse av barn mot bruk av tobak meddeles stadfæstelse paa den av herredsstyret for Glemminge herred, Smaalenene amt, under 12 september 1912 fattede beslutning om nye politivedtægter, som skal træde istedenfor de ved kongelig resolution av 17 november 1894 stadfæstede politivedtægter og den ved kongelig resolution av 23 mars 1901 stadfæstede vedtægt om salg av tobak til barn. 11 oktbr.

Kongelig resolution, *) hvorved der i henhold til lov av 6 juni 1891 om politivedtægter for rikets herreder og lov av 22 mai 1875 om offentlige forestillinger m. v. meddeles stadfæstelse paa den av herredsstyret for Eidsbergs herred, Smaalenene amt, under 6 mai og 2 september 1912 fattede beslutning om forandring i herredets politivedtægter, forsaavidt angaar den ved kongelig resolution av 17 november 1894 stadfæstede § 10 og det ved Kronprinsregentens resolution av 19 april 1899 stadfæstede tillæg. 11 oktbr.

Kongelig resolution, **) hvorved det i lov om erhvervelse av skog av 18 september 1909 § 3 nævnte flateindhold 500 ha. nedsættes i medhold av paragraffens 3dje punktum indtil videre til 100 ha. for Rakkestads herred, Smaalenene amt, Nes herred, Buskeruds amt, Lardals herred, Jarlsberg og Larviks amt, Bø herred, Bratsbergs amt, Grindums herred, Lister og Mandals amt og Leksvikens herred, Nordre Trondhjems amt. 11 oktbr.

Denne bestemmelse træder i kraft straks.

Kongelig resolution, **) hvorved det i lov om erhvervelse av skog av 18 september 1909 § 3 nævnte flateindhold 500 ha. nedsættes i medhold av paragraffens 3dje punktum for Nordre Odalens herred, Hedemarkens amt, indtil videre til 100 ha. 11 oktbr.

Kongelig resolution av 23 september 1910,

---

*) Bekjendtgj. 14 oktober i Lovtid. 1ste avd. nr. 41, hvor beslutningen er indtat.

**) Bekjendtgj. 14 oktober i Lovtid. 1ste avd. nr. 41.

11 oktbr. hvorved nævnte flateindhold for samme herred blev nedsat til 250 ha., ophæves.

Denne bestemmelse træder i kraft straks.

11 oktbr. **Kongelig resolution,** *) hvorved det i lov om erhvervelse av skog av 18 september 1909 § 3 nævnte flateindhold 500 ha. nedsættes i medhold av paragrafens 3dje punktum for Elverums herred, Hedemarkens amt, indtil videre til 250 ha.

Denne bestemmelse træder i kraft straks.

11 oktbr. **Kongelig resolution,** *) hvorved i henhold til lov om brandvæsenet av 15 august 1908 §§ 65 og 66 bestemmes:

1. At nævnte lov skal være gjældende for de to ved kongelig resolution av 28 oktober 1910 oprettede Bøle samt Borgestads og Menstads bygningskommuner i Gjerpens herred, Bratsbergs amt.
2. At nævnte steder overgaar til egne kommuner i brandvæsenets anliggender.

11 oktbr. **Kongelig resolution,** *) hvorved bestemmes:

1. I henhold til § 29 i lov om havne- og ringevæsenet m. v. av 10 juli 1894 meddeles stadfæstelse paa den av Tromsø bystyre i møte den 31 juli 1912 fattede beslutning om saadan forandring i de senest ved kongelig resolution av 3 april 1912 fastsatte bestemmelser om tonnageavgift for stedet, at avgiften av lystfartøier nedsættes til 5 øre pr. ton.
2. Beslutningen træder straks i kraft og forblir gjældende indtil videre.

11 oktbr. **Kongelig resolution,** **) hvorved der i henhold til lov om brandvæsenet av 15 august 1908 §§ 9, 23 og 69 meddeles godkjendelse som gjældende indtil videre av det av Namsos bystyre i møte senest den 12 juli 1912 vedtagne reglement for brandvæsenets ordning sammesteds.

11 oktbr. **Kongelig resolution,** *) hvorved i henhold til § 107, passus 5, i lov om bygningsvæsenet i Trondhjem av 11 juni 1906 bl. a. bestemmes:

1. Bygningsvæsenet i den del av Strindens herred, som er underlagt Trondhjems bygningslov (byggebeltet), overtages av Strindens herred fra 1 januar 1913.

---

*) Bekjendtgj. 14 oktober i Lovtid. 1ste avd. nr. 41.
**) Bekjendtgj. 14 oktober i Lovtid. 1ste avd. nr. 41, hvor reglementet er indtat.

2. Bygningskommissionen for byggebeltet bestaar av politimesteren i Uttrøndelagen som formand, herredsingeniøren, helseraadets formand og 3 bygningskyndige medlemmer, valgt av Strindens formandskap for 3 aar. Av disse uttræder en hvert aar, første og anden gang efter lodtrækning. For de 3 bygningskyndige medlemmer vælges 3 varamænd. 11 oktbr.
3. Reguleringskommissonen bestaar av ordføreren som formand, politimesteren i Uttrøndelagen, herredsingeniøren, helseraadets formand samt 3 av herredsstyrets medlemmer, som opnævnes av formandskapet, og hvorav mindst 1 skal være medlem av formandskapet.
4. Forsaavidt Strindens herred opretter en post som bygningschef, indtræder denne saavel i bygningskommission som i reguleringskommission.
5. De forretninger, som Trondhjems bygningslov tillægger magistrat og formandskap, skal for byggebeltets vedkommende tilligge Strindens formandskap. De forretninger, som tillægges Trondhjems kommunestyre, skal tilligge Strindens herredsstyre. Istedenfor stadsingeniør og branddirektør træder herredsingeniøren, istedenfor stadskonduktør og opmaalingschef træder bygningschefen. Dog kan funktionerne som herredsingeniør og bygningschef indtil videre utføres av én mand.
6. Ved behandling av saker langs grænsen mellem Strinden og Trondhjem skal 3 av Strindens formandskap opnævnte mænd ha adgang til at tiltræde og ret til at fremsætte forslag i Trondhjems bygningskommission og reguleringskommission, likesom 3 av Trondhjems magistrat og formandskap opnævnte mænd skal ha adgang til at tiltræde og ret til at fremsætte forslag i Strindens bygningskommission og reguleringskommission.
7. Tvist mellem Strindens og Trondhjems myndigheter angaaende regulering avgjøres av Kongen.

Kongelig resolution,*) hvorved der i henhold til skatte-lov for byene av 18 august 1911 § 6 meddeles stadfæstelse paa de av Lillehammer bystyre i møte den 19 september d. a. besluttede vedtægter om taksering til eiendomsskat av de faste eiendomme i kjøpstaden. 11 oktbr.

Kongelig resolution, hvorved der i henhold til § 1 i lov av 2 mai 1912 om oprettelse av et lotteri til indtægt for skogsaken og tuberkulosesaken bl. a. med- 11 oktbr.

*) Bekjendtgj. 14 oktober i Lovtid. 1ste avd. nr. 41, hvor vedtægtene er indtat.

11 oktbr. deles approbation paa plan for lotteriet, vedtat av den i lovens § 4 anordnede lotterikomité.

11 oktbr. **Kongelig resolution,** hvorved der meddeles approbation paa den i generalforsamling den 4 april 1912 vedtagne forandring i § 19 i den for Rollag og Veggli gjensidige brandforsikringsforening ved kongelig resolution av 25 august 1906, jfr. kongelig resolution av 17 juni 1909, approberte plan, saaledes at foreningen fremdeles kan nyde godt av de ved lovene av 9 august 1839 og 4 august 1845 hjemlede forrettigheter.

11 oktbr. **Skrivelse** fra Kirkedepartementet til skoledirektøren i Kristiansand i anledning av en forespørsel fra et tilsynsutvalg om beregningen av lærerlønnen ved en skole, som er ordnet efter byskoleloven med 3 avdelinger i 7 klasser, og hvor lærerpersonalet er ansat med aarsløn, forskjellig for lærere og lærerinder, og bl. a. med forpligtelse til at overta undervisningen i de klasser, som maatte bli anvist dem. En del lærerinder, som i henhold hertil har hat over 12 ukers aarlig undervisning i 4de klasse, gjør krav paa at bli lønnet efter landsskolelovens § 21.

Herom bemerker departementet:

Som det vil fremgaa av departementets skrivelse til skoledirektøren av 14 februar iaar angaaende endel spørsmaal, som stod i forbindelse med lønsordningen ved nævnte skole, kan ikke den omstændighet, at lærerpersonalet er ansat med aarsløn, bevirke, at byskolelovens regler om lærerlønninger kommer til anvendelse paa dem. Heller ikke bestemmelsen om forskjellige lønssatser for lærere og lærerinder kan ha denne virkning. Det fremgaar jo ogsaa av, hvad der er oplyst i tilsynsutvalgets skrivelse om lønningenes størrelse, at disse ikke er ordnet efter byskoleloven, idet saaledes de vigtige bestemmelser i byskoleloven om mindsteløn (mindste grundløn, mindste alderstillæg) ikke er gjort gjældende for personalet ved skolen. Trods bestemmelserne om aarslønnen m. v. maa saaledes lønsordningen siges at være bygget paa landsskolelovens, ikke paa byskolelovens regler. Men herav følger, at de omhandlede lærerinder kan kræve sin løn beregnet efter landsskolelovens § 21. Herved er dog at merke, at dersom disse lærerinder er fast ansat og ikke har de nødvendige kvalifikationer for at overta 12 ukers undervisning i 2den avdeling (se lovens § 26 a, sidste led), er ordningen ulovlig og bør snarest mulig forandres, likesom instruksen for lærerpersonalet bør omredigeres i overensstemmelse hermed. Man er forøvrig enig i, at ogsaa lønsvedtægten bør omarbeides saaledes, at bestemmelsen om aarsløn og om forskjellig løn for lærere og lærerinder utgaar,

og at lønsforskjellen istedet knyttes til poster i smaaskolen og poster i 2den avdeling efter lovens § 20. 11 oktbr.

Skrivelse fra Kirkedepartementet til skoledirektøren i Hamar i anledning av en forespørsel fra et skolestyres formand angaaende lovligheten av en av skolestyret fattet beslutning om, at Austlids A B C (paa landsmaal) blir at indføre i de kredser, hvor der efter avstemning fremkommer begjæring derom. Formanden, som finder beslutningens lovlighet tvilsom, uttaler bl. a., at naar skolestyret ikke har ret til at overlate avgjørelsen av et spørsmaal som det heromhandlede til barnenes forældre i forening med læreren, kan det heller ikke ha ret til at overlate avgjørelsen til et kredsmøte. 14 oktbr.

Herom bemerker departementet:

Av sakens dokumenter fremgaar, at skolestyret i et senere møte forkastet et forslag, som var fremsat av formanden om, at skolestyret i ethvert tilfælde skulde ha godkjendelsesmyndighet likeoverfor kredsens avgjørelse av A B C-spørsmaalet. Dette forslag var tænkt som et tillæg til den av skolestyret tidligere fattede beslutning, som ovenfor er gjengit. Skolestyrets første beslutning maa derfor forstaaes saaledes, som ogsaa formanden har gjort gjældende, nemlig at den endelige avgjørelse av, om der skal brukes en landsmaals- eller en riksmaals A B C i kredsens skole, henlægges til kredsmøtet, og forstaat paa denne maate har skolestyrets beslutning efter departementets mening ikke medhold i loven. Efter loven er det nemlig skolestyret, som har at bestemme, hvilket maalføre en lære- eller læsebok skal ha, efterat overtilsynets og kredsens erklæring er indhentet. Denne myndighet kan ikke skolestyret utøve paa den maate, at det fatter en almindelig beslutning om, at den kreds, som ønsker landsmaal, skal faa landsmaal, og den kreds, som ønsker det almindelige bokmaal, skal faa bruke det. En saadan form kan beslutningen heller ikke ha for den enkelte læreboks vedkommende. At dette maa være rigtig, fremgaar ogsaa derav, at skolestyret jo paa denne maate vilde avskjære sig adgangen til at paase, at kredsbeslutningen er i formel orden saavelsom til at bedømme dens reelle indhold (f. eks. følgen av daarlig fremmøte), og nogen sikkerhet for, at der i tilfælde forelaa en lovlig kredsbeslutning, vilde man paa denne maate ikke faa.

At det almindelige bokmaal er bestemt at skulle være hovedmaal i herredets folkeskoler, er naturligvis ingen hindring for, at skolestyret for den enkelte kreds kan beslutte, at landsmaals A B C blir at benytte i vedkommende kreds's smaaskole; se departementets i Lovtidenden indtagne skrivelse av $^{1}/_{3}$ 1893, kfr. skrivelse av $^{24}/_{5}$ 1909.

14 oktbr. Men lovens bestemmelser om fremgangsmaaten ved avgjørelsen av et saadant spørsmaal maa nøiagtig befølges.

18 oktbr. **Kongelig resolution,***) hvorved der i henhold til lov til beskyttelse av barn mot bruk av tobak av 19 april 1899 meddeles stadfæstelse paa en av herredsstyret for Loppens herred, Finmarkens amt, den 2 september 1912 fattet beslutning til vedtægt for herredet om salg av tobak til barn m. v., dog med en enkelt forandring.

18 oktbr. **Kongelig resolution,****) hvorved grænsen for den avgift, som blir at ilægge for rettigheter til skjænkning av øl, vin, frugtvin og mjød i Drammen, fastsættes i medhold av § 28 i lov om salg og skjænkning av brændevin m. v. av 17 mai 1904 til kr. 1800,00.

18 oktbr. **Kongelig resolution,*****) hvorved der i henhold til skattelov for byene av 18 august 1911 § 61 meddeles stadfæstelse paa den av Trondhjems bystyre i møte den 26 september d. a. besluttede ligningsvedtægt, forsaavidt angaar de i § 2 indeholdte bestemmelser om inddeling av byen i 2 ligningsdistrikter.

18 oktbr. **Kongelig resolution,** hvorved det i henhold til lov om fastigvæsenet av 19 mai 1900 § 29 bestemmes, at det i de kongelige resolutioner av 2 mars 1901 og 8 juli 1903 omhandlede sikkerhetsfond ved Evje Nikkelverk skal økes til et beløp av kr. 10000,00 paa den maate, at opsamlingen gjenoptages fra 1 oktober d. a. at regne overensstemmende med reglerne i den ved førstnævnte resolution stadfæstede plan.

18 oktbr. **Kongelig resolution,** hvorved bestemmes:

1. At den av tinglagene Andebu, Ramnes, Vaale og Borre med ladestedet Aasgaardstrand bestaaende maanedstingkreds i Mellem Jarlsbergs sorenskriveri, Jarlsberg og Larviks amt, fra 1 januar 1913 deles i 2 maanedstingkredser, den ene bestaaende av Andebu og Ramnes tinglag, den anden av Vaale og Borre tinglag med ladestedet Aasgaardstrand.
2. At maanedsting for hver av disse maanedstingkredser fra samme tid blir at holde i januar, mars, april, juni, juli, august, november og december.

---

*) Bekjendtgj. 19 oktober i Lovtid. 1ste avd. nr. 42, hvor den stadfæstede vedtægt er indtat.
**) Bekjendtgj. 19 oktober i Lovtid 1ste avd. nr. 42.
***) Bekjendtgj. 19 oktober i Lovtid. 1ste avd. nr. 42, hvor ligningsvedtægten er indtat.

3. At det overlates amtmanden i Jarlsberg og Larviks amt at bestemme, paa hvilke dage i maaneden og paa hvilket sted maanedstingene blir at holde inden de to kredser. 18 oktbr.

Kongelig resolution, hvorved der i medhold av landsformandskapslovens § 63 tillates, at Søndre Trondhjems amtsting for 1913 avholdes i tiden fra og med 31 januar. 18 oktbr.

Kongelig resolution, hvorved der meddeles approbation paa den i generalforsamling den 6 juli 1912 vedtagne forandring i § 22 (for husavdelingen) i den ved høieste resolution av 25 november 1892, jfr. høieste resolutioner av 22 september 1899 og 1 september 1904, approberte plan for Skogn, Levanger og Aasens herreders brandforsikringsselskap, saaledes at selskapet fremdeles kan nyde godt av de ved lovene av 9 august 1839 og 4 august 1845 hjemlede forrettigheter. 18 oktbr.

Rundskrivelse fra Justisdepartementet til amtmændene: Departementet har bestemt, at der for eftertiden blir at indsende til departementets 1ste civilkontor tre gjenparter av de i rundskrivelse av 30 april 1900 post 1 og 2 (jfr. rundskrivelse av 19 juni 1906) omhandlede indberetninger og meddelelser vedkommende konkurs- og akkordforhandlingsboer. Skifteforvalterne anmodes om at gi vedkommende bestyrere, medlemmer av akkordstyret og øvrige paagjældende fornøden underretning. 22 oktbr.

Telegram fra Finansdepartementet til ligningskommissionen i en by, hvori uttales, at der ved utregningen av eiendomsskat for 1 halvaar 1913 maa benyttes de takster, som er gjældende fra 1 januar 1913. Er der i løpet av 1912 foretat omværdsættelse av fast eiendom, maa de nye takster gjælde fra 1 januar 1913. 22 oktbr.

Skrivelse fra Finansdepartementet til Handelsdepartementet, hvori paa foranledning meddeles, at førstnævnte departement antar, at en lensmand efter sportellovens § 119, 2det passus, er berettiget til som skedd at beregne sig gebyr som for 3 publikationer i anledning av læsning fra kirkebakken av en fristbevilling, som omfatter 3 forskjellige kisanvisninger. 23 oktbr.

Stadfæstelse — meddelt av Kirkedepartementet — paa det av konsul Nicolay H. Knudtzon og fru Caroline Knudtzon oprettede »Konsul Nicolay Knudtzon og fru Caroline Knudtzons legat til trængende fiskere og deres efterlatte i Kvernes prestegjeld« og paa de under 26 september 1912 utfærdigede statutter for dette legat. 24 oktbr.

25 oktbr. **Kongelig kundgjørelse***) om nøitralitetserklæring i anledning av krigen paa Balkanhalvøen.

I anledning av, at krig er utbrutt mellem Tyrkiet paa den ene samt Bulgarien, Serbien, Montenegro og Grækenland paa den anden side, besluttes for Norges vedkommende under krigen at iagtta fuldkommen nøitralitet.

25 oktbr. **Plakat****) indeholdende vedtægt m. v. for Norges Brandkasse.

Kapitel 1.

Tarif,

hvorefter den ordinære kontingent beregnes av bygninger med tilbehør.

Bygninger henføres til:

4 risikoer efter det med større forsikringssum stigende ansvar og efter den med en hussamlings størrelse voksende smittefare — med sondring for bygninger i 1ste avdeling mellem enkeltbebyggelser og grupper;

4 avdelinger efter den med bruk og bestemmelse forbundne egenfare;

5 klasser efter bygningsmaate og beskaffenhet.

For disse risikoer, avdelinger og klasser fastsættes følgende satser, hvorefter den aarlige kontingent pr. 1 000 kroners forsikringssum beregnes:

---

*) Bekjendtgj. 26 oktober i Lovtid. 1ste avd. nr. 43.
**) Bekjendtgj. 31 oktober i Lovtid. 1ste avd. nr. 44.

5 klasser efter bygningsmaate og beskaffenhet.	1ste avdeling. Almindelig beboelse og dermed likeartet bruk. Herunder ogsaa industriel virksomhet, som ikke medfører forøket ildsfare.							
	Risiko I. Forsikringssum til og med kr. 50 000,00.		Risiko II. Forsikringssum mellem kr. 50 000,00 og 100 000,00.		Risiko III. Forsikringssum mellem kr. 100 000,00 og 150 000,00.		Risiko IIII. Forsikringssum paa over kr. 150 000,00.	
	A Enkelthebyggelse.	B Gruppe.	A Enkelthebyggelse.	B Gruppe.	A Enkelthebyggelse.	B Gruppe.	A Enkelthebyggelse.	B Gruppe.
	kr.	kr.	kr.	kr.	kr.	kr.	kr	kr.
1ste klasse. Solid mur m. m. og ildfast taktækning.	0,80	0,90	0,90	1,00	1,00	1,10	1,10	1,40
2den klasse. Andre murbygninger, ildfast taktækning.	0.90	1,10	1,10	1,40	1,40	1,70	1,70	2,00
3dje klasse. Utmuret bindingsverk og murklædt træverk, ildfast taktækning.	1,00	1,30	1,30	1,80	1,80	2,80	2,80	3,80
4de klasse. Træbygninger med ildfast taktækning.	1,10	1,60	1,60	2,50	2,50	3,50	3,50	5,40
5te klasse. Alle bygninger med ikke ildfast taktækning.	1,30	2,00	2,00	4,00	4,00	6,00	6,00	8,00

25 oktbr.

5 klasser efter bygningsmaate og beskaffenhet.	2den avdeling. Bygninger med noget ildsfarlig bedrift.				3dje avdeling. Bygninger med mere ildsfarlig bedrift.				4de avdeling. Bygninger med meget ildsfarlig bedrift.				Anm.
	Risiko I til og med kr. 50 000,00.	Risoko II mellem kr. 50 000,00 og kr. 100 000,00.	Risiko III mellem kr. 100 000,00 og kr. 150 000,00.	Risiko IIII over kr. 150 000,00.	Risoko I til og med kr. 50 000,00.	Risiko II mellem kr. 50 000,00 og kr. 100 000,00.	Risoko III mellem kr. 100 000,00 og kr. 150 000,00.	Risiko IIII over kr. 150 000,00.	Risiko I. til og med kr. 50 000,00.	Risiko II mellem kr. 50 000,00 og kr. 100 000,00.	Risiko III mellem kr. 100 000,00 og kr. 150 000,00.	Risiko IIII over kr. 150 000,00.	Ved kontingentens beregning omgjøres enhver brøk av øre til hel øre.
	kr.	kr.	kr.	kr.	kr.	kr.	kr.	kr.	kr.	kr.	kr.	kr.	
1ste klasse. Solid mur m. m. og ildfast taktækning.	1,50	2,00	2,50	3,00	3,00	4,00	5,00	6,00	9,00	10,00	11,00	12,00	
2den klasse. Andre murbygninger, ildfast taktækning.	2,00	3,00	3,50	4,00	4,00	5,00	6,00	7,00	11,00	12,00	13,00	14,00	
3dje klasse. Utmuret bindingsverk og murklædt træverk, ildfast taktækning.	3,00	4,00	5,00	6,00	5,00	7,00	8,00	9,00	13,00	14,00	15,00	16,00	
4de klasse. Træbygninger med ildfast taktækning.	3,50	4,50	5,50	6,50	6,00	8,00	9,00	10.00	15,00	16,00	17,00	18,00	
5te klasse. Alle bygninger med ikke ildfast taktækning.	5,00	7,00	8,00	10,00	8,00	10,00	12,00	14,00	18,00	19,00	20,00	22,00	

Til tariffen føies følgende nærmere forklaringer og bestem- 25 oktbr.
melser:

A. Bygningene inddeles i følgende 4 risikoer:

Risiko I omfatter bebyggelser med forsikringsbeløp til og med kr. 50 000,oo.

Risiko II bebyggelser med forsikringsbeløp over kr. 50 000,oo til og med kr. 100 000,oo.

Risiko III bebyggelser med forsikringsbeløp over kr. 100 000,oo til og med kr. 150 000,oo.

Risiko IIII bebyggelser med forsikringsbeløp over kr. 150 000,oo.

Almindelig ikke ildsfarlig bebyggelse svarer mindre kontingent, dersom den ligger alene som enkelt gaards- eller eiendomsbebyggelse, end om den ligger i gruppe sammen med andre eiendommes bebyggelse. Herom gjælder følgende nærmere bestemmelser:

Som enkeltbebyggelse ansees som regel enkelt eiendoms eller 2 sammenstøtende eiendommes bebyggelse. Derhos kan til og med 5 forskjellige i samling liggende eiendomme ansees som enkeltbebyggelse, naar avstanden til naboeiendoms bebyggelse for hver enkelt er mindst 20 meter. Er bebyggelsen tættere, eller er eiendommenes antal større end nævnt, ansees bebyggelsen som gruppe, medmindre Brandkassen finder, at samlingen paa grund av heldige forhold kan henføres til enkeltbebyggelse.

Forat en bebyggelse av overveiende træ skal ansees som særskilt risiko, utkræves 50 meters ubebygget og med brændbare gjenstande ubelastet avstand fra enhver til risiko I, II, III og IIII hørende lignende bebyggelse, men 100 meters avstand fra nogen til risiko IIII hørende større træbebyggelse. Er saadan træbebyggelse tilstrækkelig betrygget ved brandvægger, eller kommer der mellem større grupper av træbebyggelse helt skillende murkvartaler, eller er risikoerne paa anden maate adskilt f. eks. ved tilstrækkelig beplantning med løvtræer, kan kravet til indbyrdes avstand mellem grupperne forholdsvis indskrænkes, særlig naar der forefindes betryggende organisert slukningsvæsen.

Risikobestemmelsen avhænger ved enkeltbebyggelse av forsikringssum i Brandkassen, mens ved grupper det avgjørende skal være kompleksets værdi, uanset hvor stor del derav er forsikret i Brandkassen.

B. Bygningene inddeles i følgende 4 avdelinger:

1ste avdeling: Almindelige vaaningshus og andre bygninger, hvis bruk eller bestemmelse ikke antages at medføre større ildsfare end saadanne. Hertil kan ogsaa henføres

25 oktbr. bygninger med industriel virksomhet, som ikke antages at medføre nogen øket ildsfare.

2den avdeling: Bygninger med noget ildsfarlig bedrift, saasom:
Bakerier,
Brændevinsbrænderier, destillationer og gjærfabrikker,
Elektriske lys- og kraftstationer,
Farverier,
Garn- og notfabrikker,
Gjørtlerverksteder og metalstøperier,
Haandverksbedrifter, fabrikmæssig drevne (smaabedrifter),
Hermetikfabrikker,
Kaffebrænderier,
Kemiske laboratorier og fabrikker,
Korntørker,
Maskinverksteder,
Pottemakerier, porselæns- og fajansefabrikker,
Saapefabrikker,
Snekkerverksteder, mindre,
Transilerier og medicintrandamperier,
Træsliperier, cellulosefabrikker og papirfabrikker,
Tvangsarbeidsanstalter.

3dje avdeling: Bygninger med mere ildsfarlig bedrift, saasom:
Fabriksmier og jernstøperier,
Frørenserier, større,
Gasverker,
Oljemøller,
Reperbaner,
Sagbruk, drevet direkte med vand eller med elektricitet eller paa anden likesaa betryggende maate,
Smelterier for malm,
Snekkerverksteder, større,
Spiker- og valseverker,
Teatre,
Teglbrænderier,
Trankokerier (-smelterier),
Uldspinderier,
Væverier.

4de avdeling: Bygninger med meget ildsfarlig bedrift, saasom:
Bomuldspinderier,
Dampsager, høvlerier og trævarefabrikker,
Drevfabrikker,
Guanofabrikker,

Korn- og træmelmøller, 25 oktbr.
Shoddyfabrikker,
Tjærekokerier,
Tranbrænderier,
Vatfabrikker,
saint de i lovens § 26 post 2 nævnte bygninger, som efter beslutning av Brandkassen antages til forsikring.

De bygninger, som henføres til denne avdeling, er med hensyn til selvassuranse underkastet bestemmelsen i efterfølgende litera I.

De foran eksempelvis opførte bedrifter forutsættes alle at være jevnt vel utstyrte gjennemsnitsanlæg. Hvis et anlæg paa grund av særegen byggemaate, indretning, driftsordning eller andre omstændigheter antages at medføre større eller mindre ildsfare end lignende bedrifter i almindelighet, reguleres forholdet ved hjælp av bemyndigelsen i litera H til at gi paalæg eller nedslag, eller i særegne tilfælde ved at anlægget henføres til en slettere eller bedre avdeling end angit.

Bygninger, hvori drives virksomheter, som ikke er nævnt foran, henføres til den av avdelingene, hvortil Brandkassen efter graden av den med deres bruk eller bestemmelse forbundne ildsfare finder, at de bør høre.

Er en bygning indrettet til flere slags virksomheter av forskjellig ildsfarlighet, henføres den til den avdeling, for hvilken den høieste kontingent er bestemt. Likeledes henføres bygninger med forskjellig bestemmelse, naar de staar i indre forbindelse med hverandre, til den av vedkommende avdelinger, hvorav høiest kontingent svares.

Forøvrig henvises til avsnit K om smittebestemmelser, naar sammenstøtende eller nærliggende bygninger er henført til forskjellige avdelinger.

Naar der ved klassifikationen tages hensyn til elektrisk belysning, forutsættes altid undersøkelse og godkjendelse overensstemmende med de derom til enhver tid gjældende forskrifter.

C. I enhver av forannævnte risikoer og avdelinger inddeles bygningene i følgende 5 klasser:

1ste klasse: Bygninger, hvis utvendige vægger og gavler er opført av solid mur uten vindu eller anden aapning vendende mot nabos hus eller grund i mindre avstand end 3,75 meter, og hvis gavler i mindre avstand er ført mindst 30 cm. over taket, hvis taktækning er ildfast, og som ikke har gesimser eller takrender av brændbart materiale. Ved solid mur forstaaes mur av tegl eller sten av mindst $1^1/_2$ murstens eller 35 cm. tykkelse. Naar murbygning vender

25 oktbr. mot murbygning, og der ikke som følge av naboeiendommens benyttelse foreligger øket smittefare, kan kravet om avstand lempes saaledes, at bygningen henføres til 1ste klasse, selv om dens avstand til nabogrænsen kun er 2,50 meter, saafremt bygningene indbyrdes ikke har aapning mot aapning i under 5 meters avstand.

2den klasse: Bygninger, hvis utvendige vægger og gavler er av mur, uten at de kan henregnes til 1ste klasse, eller av bindingsverk utfyldt med mur og til alle sider beklædt med mindst 1/2 stens mur, og hvis tak er tækket med ildfast materiale.

Herunder hører murbygning med schweizertak og bygning av bølgeblik paa jernkonstruktion.

3dje klasse:

a) Bygninger av bindingsverk utfyldt med mur, som ikke paa nogen kant er beklædt med brændbart materiale, og som ikke kan komme ind under 2den klasse.

b) Bygninger av ler, likeledes uten brændbar beklædning.

c) Bygninger, hvis ytre vægger helt er beklædt med solid rabbits eller dermed likeartet, godkjendt ildfast belæg.

d) Træbygninger, som har en beklædning av mindst 11 cm. tykt murverk samt gesimser og takrender av ildfast materiale baade paa den eller de sider, som vender mot offentlig plads eller gate og tillike, indtil 12 1/2 meter derfra, paa de sider, som vender mot nabohus uten at støte umiddelbart til disse.

e) Bygninger av bølgeblik paa trækonstruktion.

Samtlige med taktækning av ildfast materiale.

4de klasse: Alle bygninger, som ikke kan henføres til nogen av foranførte klasser, og hvis tak er tækket med ildfast materiale.

5te klasse: Bygninger av hvilkensomhelst art, naar deres taktækning ikke er ildfast.

Hvad der skal ansees som ildfast taktækning, bestemmes av vedkommende departement.*)

---

*) Ifølge Indredepartementets bekjendtgjørelse av 21 juli 1876 og Arbeidsdepartementets skrivelse (i Lovtidenden) av 22 april 1897 ansees for tiden som ildfast taktækning: 1) Metalplater, 2) Skifersten, 3) Taksten, 4) Torv, 5) Seysel-Asfalt, 6) Takpap (impregnert pap av mindst 1 1/4 millimeters tykkelse og med sandbelæg; den efter tækningen foretagne overstrykning maa holdes forsvarlig vedlike), 7) Asfalt-skifer, 8) Weber Falchenbergs impregnerte lerret. Endvidere er god-

Naar en bygning staar i indre forbindelse med en anden til en lavere klasse hørende, uten at forbindelsen er saa fuldstændig, at de kan betragtes som én bygning, kan den henføres til en lavere klasse end den, hvortil den efter sin beskaffenhet iøvrig hører. Er murbygning opført træbygning paa samme eiendom nærmere end 5 meter uten mot træbygningen at dækkes av brandvæg, kan murbygningen henføres til en lavere klasse end den, hvortil den henhører. Likeledes kan, naar større dele av en bygning undtages fra forsikringen, det øvrige henføres til en anden klasse end den, hvortil bygningen i sin helhet vilde henhøre. 25 oktbr.

Er en bygning opført paa anden maate eller av andre materialer end foran nævnt, avgjør Brandkassen, til hvilken klasse den skal henføres.

D. I den ved tariffen bestemte kontingent gives 1ste avdelings bygninger hørende til litera B under risiko II, III eller IIII avstandsnedsættelse efter følgende regler:

1) For enhver bygning, som paa alle kanter ved et ubebygget og ubelastet rum av mindst 30 meter er adskilt fra enhver med ildsted forsynt bygning, nedsættes kontingenten med 25 %.
2) Er det ubebyggede rum ikke 30, men mindst $12^1/_2$ meter, nedsættes kontingenten med 15 %.

Avstandsnedsættelse gives dog ikke, dersom brandfaren ansees øket ved nærliggende ildsfarlige anlæg.

E. Naar det oplyses, at der ved nogen av en bygnings ildsteder eller piper er saadanne mangler eller væsentlige avvikelser fra Brandkassens ildstedsregler, at bruken derav kan befrygtes at være ildsfarlig, kan Brandkassen — utenfor de tilfælde, hvori den gjør anvendelse av den ved lovens § 27 givne myndighet til at negte forsikring — bestemme, at der, saalænge forholdet vedvarer, paa grund av ildstedsmangler erlægges indtil tredobbe t kontingent.

F. Naar enkelt bygning eller flere i indre forbindelse staaende bygninger forsikres for en høiere sum end kr. 100 000,00,

---

kjendt: 9) Cementtaksten og asbest-cementtaksten, 10) Triumph-takpap, 11) Lohsoltakpap, 12) Compo roofing og Constantolinpap. Ifølge Arbeidsdepartementets rundskrivelse av 18 mai 1903 vil torv fremtidig ikke bli godkjendt som ildfast materiale til taktækning i byene. Brændtorv godkjendes ikke som ildfast taktækning. Med takpap likestilles Ruberoid og endel lignende taktækningsmaterialer under samme forbehold m. h. t. til tykkelse og behandling.

25 oktbr. betales der av det overskytende en stigende kontingent saaledes, at der gives et tillæg til den for de første kr. 100 000,00 fastsatte kontingent av yderligere 10 pct. for hvert overskytende kr. 100 000,00 eller del derav. Hvad der med hensyn hertil og til det i lovens § 28 bestemte maksimum skal betragtes som én bygning, bestemmes av Brandkassen.

G. For nedsættelser paa grund av vandverk og slukningsvæsen samt organisation av brandvæsen m. v. og for forhøielse paa grund av utilstrækkelige slukningsredskaper henvises til bestemmelserne i lovens §§ 56 og 57.

H. Endvidere skal der være følgende adgang til forhøielser og nedsættelser i den ved tariffen fastsatte kontingent:

1. Naar nogen bygning eller samling av bygninger paa grund av byggemaate, indretning eller benyttelse findes i væsentlig grad mer ildsfarlig end lignende bygninger i almindelighet, kan den paalægges indtil 50 pct. — for 4de avdeling indtil 100 pct. — høiere kontingent end ellers bestemt.
2. Likeledes kan der indrømmes nedsættelse av indtil 50 pct. i kontingenten for bygning eller gruppe, for hvilke der er truffet særegne foranstaltninger til forebyggelse av brandfare eller formindskelse av mulig brandskade.
3. For hussamlinger skal der ogsaa av hensyn til særlig spredt bebyggelse (villabebyggelse) være adgang til at indrømme indtil 50 pct. nedsættelse i den ellers bestemte kontingent.
4. Brandkassen kan bestemme en almindelig forhøielse av indtil 25 pct. for til 1ste avdeling henførte enkeltbebyggelser i distrikter, hvis gjennemsnitlige brandtap paa saadan bebyggelse gjennem længere tidsrum har vist et meget daarlig resultat.
5. Brandkassen kan indrømme en almindelig nedsættelse av indtil 25 pct. for til 1ste avdeling henførte enkeltbebyggelser i distrikter, hvis gjennemsnitlige brandtap paa saadan bebyggelse gjennem længere tid har vist et gunstig resultat.

   Beslutninger i henhold til punkt 4 og 5 gjøres gjældende distriktsvis, alene med de undtagelser, hvortil der maatte findes grund.
6. Naar det godtgjøres, at nogen eier av forsikret bygning undlater at opfylde de i vedtægtens kapitel 3, §§ 1, 2 og 4, omhandlede almindelige eller specielle pligter, og særlig pligten til aarlig eftersyn av ildsteder, til at sørge for feining eller til at holde foreskrevne brandredskaper, kan kontingenten forhøies med indtil 50 pct.

I. Bygninger eller anlæg, som er ført i tariffens 4de av-

deling, skal være underkastet følgende bestemmelser om selv- 25 oktbr.
assuranse:

1. Almindelige anlæg eller bygninger forsikres for $^{8}/_{10}$ av takstsummen.
2. Mindre gode anlæg, som i medhold av tariffens litera H 1 paalægges en forhøielse i kontingenten, forsikres kun for $^{7}/_{10}$ av takstsummen.
3. Forsaavidt Brandkassen finder, at godt indrettede anlæg paa grund av særegne foranstaltninger til forebyggelse av brandfare eller formindskelse av mulig brandskade i medhold av tariffens litera H 2 bør indrømmes en nedsættelse i den ellers fastsatte kontingent, kan de ogsaa opnaa forsikring for den fulde takstsum.

Forsaavidt nævnte bygninger eller anlæg efter foranstaaende ikke forsikres for den fulde takstsum, kan de heller ikke forsikres andensteds for den del av forsikringssummen, for hvilken selvassuranse paalægges, medmindre Brandkassen dertil gir sit samtykke. Naar den del av et saadant anlægs takstsum, som overstiger det for Brandkassen tillatte maksimum, forsikres andensteds, kan Brandkassen derhos bestemme, at anlægget tilsammen ikke maa forsikres for større kvotadel end foran nævnt. (Jfr. lovens § 29).

K. Smittebestemmelser.

I. Med undtagelse av, hvad der under litera A er fastsat om risikostigningen og under litera B og C er bestemt om den ene bygnings indvirkning paa den andens klassifikation samt av den under litera H 1 givne adgang til forhøielse for samling av bygninger, virker smittefare som regel ikke ut over eiendomsgrænsen.

Naar bygninger ligger paa samme eiendom eller paa sammenstøtende eiendomme, tilhørende samme eier, eller som brukes under ett, skal derimot gjælde følgende bestemmelser om smitte, naar bygningene er henført til forskjellige avdelinger:

1. Træbebyggelse.

Bygning hørende til bedre avdeling, som er sammenstøtende med nogen til 3dje eller 4de avdeling hørende bygning, føres i samme avdeling som denne, og efter omstændighetene til samme eller til nærmeste bedre avdeling enhver bygning, som er under 5 m. fjernet fra den. Hvad der ligger mindst 5 m., men under 10 m. fjernet, gives indtil 50 pct. tillæg. Er mellemrummene belastet med brændbare materialer, kan smittegrænsen gives større utstrækning.

1ste avdelings bygning, som er sammenstøtende med nogen

25 oktbr. til 2den avdeling hørende bygning, føres i denne avdeling, mens bygning, som ikke er fjernet 10 m., gives indtil 25 pct. tillæg.

Hvis vedkommende bygninger ikke har ildfast taktækning, gjøres smittebestemmelsen gjældende i den dobbelte avstand.

2. Murbebyggelse.

Bygning hørende til bedre avdeling, som er sammenstøtende med nogen til 2den, 3dje eller 4de avdeling hørende bygning, ansees i regelen kun som smittet, naar den staar i indre forbindelse med denne. Ved blandet mur- og træbebyggelse avgjøres det i hvert enkelt tilfælde, hvorvidt den under 1 anførte smittebestemmelse for træbebyggelse med behørige lempninger bør bringes i anvendelse.

Hvis der mellem murbygninger er oplag av trælast eller andre let brændbare materialer, ansees bebyggelsen som blandet.

Hvis murbygninger har mot hianden vendende vinduer over 1ste etage, utkræves for 3dje eller 4de avdelings anlæg 10 meters og for 2den avdelings anlæg 5 meters avstand for at undgaa smittetillæg.

3. Fællesbestemmelse.

Smitteforhøielse undgaaes altid ved fuldstændig skillende brandvæg med brandgavl ført over den høieste bygning og kan ogsaa bortfalde ved andre betryggende foranstaltninger, som godkjendes av Brandkassen. Har bebyggelsen et virksomt slukningsvæsen, kan dette medføre lempning i anvendelsen av smittereglerne.

4. Specielle bestemmelser.

Bakerier, bygninger under opførelse og bygninger, som uten at kunne henregnes til ildsfarlige anlæg er ført i anden avdeling paa grund av haandverksmæssige bedrifter — snekkerverksteder herfra undtat —, smitter som regel heller ikke murbygning, hvormed de staar i indre forbindelse, eller sammenstøtende træbygning eller bygning med vindu mot vindu i under 5 meters avstand.

Bakerier og haandverksmæssige bedrifter bevirker heller ikke, at bygningen føres i 2den avdeling, dersom bedriften foregaar i ildfaste rum, som er betryggende isolert fra den øvrige bygning.

Landhandleriers bygninger, hvori haves krambod og vareoplag, føres uanset forsikringssum i 1ste avdelings risiko IV, henholdsvis litera A eller B. De bygninger, som dermed er sammenstøtende — eller for murbygninger i indre forbindelse —, henføres til samme risiko. Landhandleriets øvrige bygninger av træ med ildfast tækning gives et tillæg av 25 pct.,

naar de ligger inden 10 meters avstand; har de ikke ildfast 25 oktbr.
tækning, gives samme tillæg, naar de ligger inden 20 meters avstand.

II. Dersom der i en gruppe ligger ildsfarlige anlæg eller ubeskyttede, let brændbare oplag, tages den derved bevirkede smittefare for gruppens øvrige eiendomme i betragtning ved spørsmaal om nedsættelse av brandkontingenten efter litera G eller litera H.

III. Beliggenhet nær daglig trafikert jernbanelinje medfører paa grund av smittefare tillæg i kontingenten efter følgende regel:

1. Bygning hørende til 5te klasse gives, naar den ligger under 10 meter fra nærmeste skinne, et tillæg av 40 pct., og naar avstanden er fra 10 til 20 meter, 20 pct. Bygning hørende til 4de klasse gives et tillæg av 20 pct., naar den ligger under 10 meter fra nærmeste skinne og ikke er forsynt med hel brandvæg mot jernbanen.
2. Desuten gives yderligere enhver bygning, hvori opbevares let antændelige stoffe, og som har udækket aapning mot jernbanelinjen, et tillæg av 40 pct., hvis den ligger under 10 meter, og 20 pct., hvis den ligger fra 10 til 20 meter fra nærmeste skinne.

L. For forsikring mot saadan sprængningsskade foraarsaket ved eksplosion, som ifølge lovens § 22 punkt III 2 ikke indgaar under den almindelige brandforsikring, beregnes en tillægskontingent av 20 pct. for de bygninger eller gjenstande, for hvilke denne yderligere forsikring begjæres. Denne kan begrænses til hvilkensomhelst del av bygning, for hvilken der er sat særskilt takst. Selve kjelene kan dog ifølge nævnte lovbestemmelse ikke forsikres mot saadan sprængningsskade, som skriver sig fra dem selv.

M. Direktionen skal forelægge repræsentantskapet alle siden dettes sidste møte fattede beslutninger om nedsættelser efter foranstaaende litera G.

Mindst hvert 9de aar skal der forelægges repræsentantskapet en oversigt over, hvorledes de statistiske resultater har stillet sig i forhold til den efter de stedfundne klassifikationer og avgjørelser erlagte kontingent, ledsaget av fornøden uttalelse fra direktionen og i tilfælde forslag til ændringer i tariffen.

Det bør altid haves for øie, at de forskjellige risikoer, avdelinger og klasser saavidt mulig skal dække de paa samme faldende utgifter.

25 oktbr.

Kapitel 2.

Om forsikring av bygninger under opførelse m. v.

(jfr. lovens §§ 20, 73 og 80).

I. Forsikring av bygninger under opførelse istedenfor avbrændte i Brandkassen forsikrede bygninger.

§ 1. Naar Brandkassen overensstemmende med lovens § 73, 1ste passus, ved at utbetale erstatning har forsikret bygning under opførelse efter brand, er den fra første forskudsanvisning ansvarlig for den værdi, som byggearbeidet og de paa tomten værende materialer under opførelsen til enhver tid har. Denne forsikring vedvarer, indtil den gjenopførte bygning efter avholdt brandtakst overgaar til forsikring efter de for almindelig bygningsforsikring gjældende bestemmelser.

Kontingenten beregnes, som om eieren hadde tegnet forsikringen forskudsvis og kvartalsvis efter en jevn værdistigning, og efterhvert som arbeidet skrider frem.

Brandkassen er efter lovens § 73 berettiget til at anføre kontingenten i avdrag paa erstatningsbeløpet.

De forutsatte kvartalsvise forsikringssummer utfindes ved at dividere det endelige takstbeløp med saa mange kvartaler, som der er forløpet fra anvisningen av første forskud, indtil færdigtakst avholdes. Dele av kvartal regnes som helt kvartal, og sedvanlig avrunding av de utkomne beløp foretages. Hvis eieren ikke paabegynder byggearbeidet før senere, kan han trods utbetaling av forskud faa utgangspunktet for kontingentens beregning utsat, indtil han anmelder arbeidets paabegyndelse. Ødelægges bygverket, før takst er avholdt, blir skadetakstens resultat (jfr. § 2) bestemmende utgangspunkt for det maksimum, hvorefter kontingenten beregnes.

Ønsker brandlidte forsikring fra tidligere tidspunkt end forskuddets anvisning, eller ønsker han tillægsforsikring under utbedring av partielt beskadigede bygninger, som blir staaende i Brandkassen, har han selv at fremsætte begjæring derom. Om forannævnte tillægsforsikring gjælder, hvad der er bestemt under II.

§ 2. Brandskade paa saadan bygning med de for denne bestemte materialer opgjøres saaledes:

Brandlidte maa enten ved regninger, fakturaer eller utskrifter av leverandørernes bøker eller paa anden fyldestgjørende maate godtgjøre værdien av materialerne, samt oplyse, hvorvidt disse har været anvendt til bygningen eller var tilstede paa byggepladsen under branden og ikke senere er bortført.

Efter de oplysninger, som brandlidte og de av denne benyttede haandverkere kan gi om det anvendte arbeide og om,

hvor langt bygningens opførelse var fremmet, fastsætter brand- 25 oktbr.
takstmændene værdien av det utførte arbeide.

Værdien av materialerne med tillæg av transportomkostninger, arbeide og øvrige nødvendige utgifter utgjør forsikringsværdien i brandens øieblik.

Brandskadens virkelige beløp er forsikringsværdien fradraget værdien av levningene efter branden.

§ 3. Erstatningen godskrives eierens brandkonto, medmindre den overstiger, hvad der forskudsvis er utbetalt, i hvilket tilfælde det overskytende utbetales eieren. Hvis derimot erstatningen er mindre end det utbetalte forskud, ansees differensen fremdeles som et utbetalt forskud, for hvis anvendelse saavel eieren som den stillede sikkerhet hefter.

II. Forsikring av bygninger under opførelse i andre tilfælde.

§ 4. Bygninger, som opføres istedenfor nedrevne, i Brandkassen forsikrede bygninger, saavelsom paakostning og paabygning av tidligere forsikrede bygninger samt helt nye bygverk kan indtegnes til forsikring eller tillægsforsikring allerede ved arbeidets paabegyndelse for et ved forsikringens tegning fastsat tidsrum (se dog § 8 sidste led) og for et beløp av saadan størrelse, at det kan yde sikkerhet for, hvad der under byggearbeidets gang til enhver tid er opført, og for de paa stedet værende byggematerialer. Forsikringen kan ske ved flere indtegninger, eftersom byggearbeidets og de anskaffede materialers værdi stiger.

§ 5. Saadan forsikring sker ved selvangivelse og kan tegnes for eieren eller med eierens samtykke og paa dennes ansvar for kontingenten for nogen anden, der som entreprenør, leverandør eller panthaver har interesse av bygningens eller materialernes bevaring. Dog kan samtidig ikke tegnes forsikringer av det samme bygverk for forskjellige interesserte.

§ 6. Forsikringen begjæres skriftlig hos distriktets brandtakstbestyrer, som indsender begjæringen til Brandkassens kontor. Forsaavidt bygningslov er gjældende for stedet, maa der medfølge bevidnelse om, at byggearbeidet er anmeldt til vedkommende myndigheter. Brandkassen utfærdiger uopholdelig forsikringsbevis, medmindre forsikring i medhold av lovens § 27 negtes. Mot utlevering av forsikringsbeviset erlægges kontingenten forut til brandtakstbestyreren eller opkræveren for hele det ved tegningen fastsatte tidsrum. Erlægges ikke kontingenten mot forsikringsbeviset inden 14 dage, efterat dette har været præsentert eller tilbudt, ansees forsikringen annullert, men kontingenten maa ikke desto mindre betales for et kvartal.

§ 7. Saafremt brandtakstbestyreren ikke ved tegningen gjør opmerksom paa foreliggende negtelsesgrund, begynder for-

25 oktbr. sikringen at løpe fra tegningen eller fra andet ved denne angit tidspunkt, medmindre direktionen i medhold av lovens § 27, sidste led, negter forsikring.

§ 8. Kontingenten beregnes efter de for stedets risiko gjældende sedvanlige tarifsatser, dog saaledes at den, naar ikke særegne omstændigheter begrunder avvikelse, beregnes efter 2den avdeling og, forsaavidt bygningen ved tegningen endnu ikke er forsynt med ildfast taktækning, efter 2den klasse for mur- og 4de klasse for træbebyggelse. Tegnes eller fornyes en forsikring, efterat bygning er forsynt med tak med ikke ildfast tækning, beregnes kontingenten efter 5te klasse.

Kortere forsikring end for 3 maaneder tegnes ikke. Heller ikke beregnes mindre kontingent end kr. 1,00. Forsikring kan ikke tegnes for længere tid end 1 aar ad gangen.

§ 9. Forsikring efter II bortfalder, selv om forsikringstiden ikke er utløpet, naar bygningen har været tat i almindelig bruk i 4 uker, forsaavidt der ikke da er holdt brandtakst over den. Eftersom der over bygningen avholdes brandtakster, som begjæres lagt til grund for indlemmelse i Brandkassen, vedblir fremdeles gjældende forsikring under opførelse tillikemed mulig tillægsforsikring kun at løpe for tilstedeværende løse materialer og til supplering av brandtaksterne for den værdiforøkelse, som tilkommer efter disses avholdelse.

Forsikringen ansees ugyldig, hvis der av eieren eller med hans samtykke er tegnet forsikring i noget andet selskap. Dette gjælder dog ikke særskilt forsikring av specifisert maskineri og inventar.

§ 10. Brandskader for bygninger forsikret efter II opgjøres saaledes som i § 2 bestemt.

Naar saadan forsikring er tegnet for eieren, skal erstatningen overensstemmende med lovens kap. 5 ikke uten dispensation utbetales til andet end til at bringe byggearbeidet i den stilling og op til den værdi, som det hadde paa brandens tid.

Er derimot forsikringen tegnet for nogen anden, hvis interesse ikke længer er knyttet til byggearbeidet eller eiendommen, ansees ikke bestemmelserne om byggepligten gjældende. Ved utbetaling av saadan brandskadeerstatning varetages eierens tarv, naar denne har git forskud til arbeidets utførelse.

Kapitel 3.

Om de forsikredes pligter.

§ 1. Enhver, som har sine bygninger forsikret i Brandkassen, pligter at holde sine ildsteder og røkganger samt taktækning i forsvarlig stand og mindst 1 gang aarlig omhyggelig undersøke dette og i tilfælde uop-

holdelig utbedre alle forefundne mangler. Forsaavidt der paa stedet ikke er organisert brandvæsen med brandsyn, skal en nærboende interessent eller en anden paalidelig mand tilkaldes for at være tilstede og delta i undersøkelsen. 25 oktbr.

§ 2. I alle distrikter, hvor der ikke gjælder bestemte reglementer om feining, skal eierne paase, at de almindelig benyttede skorstenspiper og andre røkganger feies mindst 2 ganger aarlig.

§ 3. De forsikrede skal gjøre sine folk bekjendt med de instrukser og cirkulærer om forsigtighet i bruk av ild, lys og let antændelige gjenstande, som de blir tilstillet fra Brandkassen. Et eksemplar av disse skal opslaaes paa iøinefaldende steder, saaledes at de er gjenstand for saavel deres egen som de øvrige beboeres stadige opmerksomhet.

§ 4. Paa alle i Brandkassen forsikrede eiendomme i landdistrikterne skal der holdes en stige av saadan længde, at den rækker op over takskjegget paa enhver av eiendommens bygninger.

Endvidere skal der paa alle i Brandkassen forsikrede eiendomme i landdistrikterne med bygninger utgjørende én risiko til høiere samlet forsikringssum end kr. 10 000,00 og kr. 30 000,00 tillike holdes henholdsvis 1 og 2 assuransesprøiter eller andre av Brandkassen godkjendte sprøiter, som skal opbevares paa et let tilgjængelig og frostfrit sted. Sprøitehold som foran nævnt kan ogsaa paalægges eiendomme med lavere forsikringssum end kr. 10 000,00, naar der paa saadanne findes ildsfarlig anlæg eller foregaar landhandel eller anden bedrift, som medfører øket ildsfare.

Fritat for de i denne paragraf omhandlede forpligtelser er de distrikter eller hussamlinger, for hvilke der forefindes et ordnet av Brandkassen godkjendt brand- og slukningsvæsen.

§ 5. Saafremt det for enkelte distrikter paa landet av Brandkassen forlanges, skal de forsikrede, efterat distriktet av brandtakstbestyreren er inddelt i roder, være forpligtet til at delta i brandsyn over de andre i roden beliggende i Brandkassen forsikrede eiendomme.

Efter tilkaldelse av en nabo, som har sine bygninger forsikret i Brandkassen, skal enhver forsikret være forpligtet til uten vederlag at delta i den aarlige undersøkelse av eiendommens ildsteder og taktækning.

§ 6. De forsikrede i landdistrikterne er forpligtet til uten godtgjørelse at delta i slukning- og redningsarbeide, naar der utbryter ildsvaade paa nogen i Brandkassen forsikret eiendom i bygden, hvortil de har anledning til at komme betimelig tilstede. De forsikrede, som bor i nabolaget av brandsted, skal være forpligtet til at avgi og til brandstedet medbringe de sprøiter eller

25 oktbr. andre slukningsredskaper, som de eier, dog mot erstatning av Brandkassen, om disse derved ødelægges.

Kapitel 4.

Ved vurderinger av smaa brandskader, hvorfor erstatningen kan antages høist at ville beløpe sig til kr. 400,00, skal det være tillatt istedenfor almindelig skadetakst at godkjende erklæringer fra 2 av de faste brandtakstmænd eller fra brandtakstbestyreren og en av mændene eller, naar skaden er ubetydelig, undtagelsesvis fra kun en av disse. Paa samme maate skal det kunne forholdes med bevidnelser om utbedringer av saadanne smaa skader.

25 oktbr. **Kongelig resolution,***) hvorved der i henhold til lov til beskyttelse av barn mot bruk av tobak av 19 april 1899 meddeles stadfæstelse paa den av herredsstyret for Kraakstads herred, Akershus amt, den 19 august og 3 oktober 1912 fattede beslutning til vedtægt for herredet om salg av tobak til barn m. v.

25 oktbr. **Kongelig resolution,****) hvorved grænsen for den avgift, som blir at ilægge almindelige rettigheter til skjænkning av øl, vin, frugtvin og mjød i Haugesund, fastsættes i medhold av § 28 i lov om salg og skjænkning av brændevin m. v. av 17 mai 1904 og i overensstemmelse med Haugesunds bystyres beslutning i møte den 15 oktober 1912 til kr. 3000,00.

25 oktbr. **Kongelig resolution,****) hvorved i medhold av § 1 i lov til forebyggelse av smughandel med alkoholiske drikke av 31 juli 1912 bestemmes, at bevertning med mat og drikke i Haugesund det hele aar fra 1 januar 1913 indtil videre skal være gjenstand for bevilling.

25 oktbr. **Kongelig resolution,****) hvorved det i lov om erhvervelse av skog av 18 september 1909 § 3 nævnte flateindhold 500 ha. nedsættes i medhold av paragraffens 3dje punktum for Nittedals herred, Akershus amt, indtil videre til 100 ha.

Denne bestemmelse træder i kraft straks.

25 oktbr. **Kongelig resolution,** hvorved nedenstaaende regler for »Carnegie's Heltefond for Norge« bifaldes:

§ 1. Carnegie's Heltefond for Norge er stiftet av hr. Andrew Carnegie ved gavebrev av 21 mars 1911.

---

*) Bekjendtgj. 26 oktober i Lovtid. 1ste avd. nr. 43, hvor beslutningen er indtat.

**) Bekjendtgj. 26 oktober i Lovtid. 1ste avd. nr. 43.

§ 2. Fondets indbetalte kapital er 125 000 dollars eller 25 oktbr.
omtrent 465 000 kr. Indvundne besparelser avsættes til et reservefond.

Kun renterne av fondets midler maa anvendes til fondets øiemed, dog saa, at reservefondet kan anvendes i paatrængende tilfælde til dækkelse av utgiftene under et løpende regnskapsaar.

§ 3. Fondets formaal er i henhold til gavebrevet at sætte dem, som i fredelig bedrift er blit skadet under frivillige heltemodige bestræbelser for at redde menneskeliv, i en noget bedre økonomisk stilling end før, indfil de igjen blir arbeidsdygtige. I tilfælde av død skal enke og barn bli sørget for, enken indtil hun gifter sig igjen, og barnene indtil de kan forsørge sig selv. Til barn med usedvanlige evner kan særskilt tilskud gives til høiere utdannelse. Har redningsmanden efterlatt sig andre, som hadde sit underhold av ham, kan en rimelig bistand ogsaa ydes dem. Belønningen kan gives i penger eller paa anden maate, eftersom styret maatte finde det tjenlig, idet ethvert tilfælde maa bedømmes efter de foreliggende omstændigheter. Som regel bør understøttelse utbetales maanedlig.

§ 4. Intet tilskud skal ydes vedvarende, hvis det ikke blir brukt paa en ordentlig og ædruelig maate. Dog skal den heltemodige handling gives en upartisk bedømmelse uten hensyn til vedkommendes fortid.

§ 5. Som personer, der paa grund av sit arbeide eller sin stilling antagelig oftest vil komme i betragtning til understøttelse av fondet, ansees sjøfolk, fiskere, redningsmandskaper, jernbanefolk, grubearbeidere, fabrikfolk, brandmandskaper, politimænd, læger og sykepleiersker o. l.

§ 6. Fondet bevilger ikke understøttelse, naar forpligtelse til at yde en saadan paahviler stat, kommune, offentlige indretninger, selskaper eller private personer, undtagen forsaavidt den ydede understøttelse fra disse findes at være for knap, eller naar særegne omstændigheter opfordrer dertil, og styret efter indhentet samtykke fra eller paa foranledning av vedkommende offentlige eller kommunale myndighet finder at burde træde til.

§ 7. Naar heltemot vises av mand eller kvinde ved under fredelig livsgjerning at redde menneskeliv, træder fondet til. Medaljer kan bli git i tilfælde av saadant utvist heltemot, naar penger ikke behøves, eller begge dele kan gives, eftersom styret maatte bestemme.

§ 8. Dersom fondets midler efter længere tids erfaring viser sig at være større end paakrævet til opfyldelse av ovennævnte formaal, kan styret bevilge bidrag av dette overskud til folk, som er blit skadet ved ulykkeshændelser, især hvor heltemot er lagt for dagen. Styret bør dog i saadant tilfælde ikke gripe ind, før vedkommende arbeidsgivere og kommuner

25 oktbr. har ydet sin del. Enker med barn maa her komme i første række.

§ 9. Omraadet for fondets virksomhet er Norge med dets sjøterritorium.

Hvis nogen paa eller fra norsk fartøi har utført saadan bedrift som i reglerne omhandlet, skal han eller hans paarørende kunne tildeles belønning av fondet, uanset om fartøiet ved anledningen befandt sig utenfor sjøterritoriet.

§ 10. Fondets styre har sit sæte i Kristiania. Det bestaar ifølge kongelig resolution av 15 mars 1912 foruten av den her akkrediterte minister for Amerikas Forenede Stater av to av Kongen opnævnte norske borgere, av hvilke den ene skal være en mand av høi og anset stilling i samfundet, og den anden en fremstaaende mand med fortrolig kjendskap til penge- og bankvæsen. Styret vælger inden sin midte formand og næstformand.

§ 11. Styret skal hvert aar avgi til departementet for handel, sjøfart og industri en beretning om fondets virksomhet tillikemed regnskap med bilag. Beretningen bør søkes spredt om i vide kredser.

§ 12. Understøttelse, som ydes av fondet, kan ikke gjøres til gjenstand for arrest, eksekution eller utpantning.

§ 13. Intet personlig ansvar skal kunne gjøres gjældende mot medlemmerne av styret for handlinger, utført i denne egenskap.

§ 14. Styret har myndighet til at sælge, anbringe eller gjenanbringe alle fondets pengemidler og til at ansætte og bestemme lønnen for funktionærer, indbefattet sekretær, kasserer og i tilfælde en reisende tilsynsmand, som kan besøke og føre tilsyn med dem, som mottar bidrag.

Styrets medlemmer skal ha alle sine utgifter godtgjort, indbefattende reiseomkostninger ved møter.

§ 15. Mulige forandringer i eller tilføielser til disse regler foretages av Kongen indenfor rammen av, hvad der er bestemt i det i § 1 nævnte gavebrev.

25 oktbr. **Skrivelse** fra Finansdepartementet til Kirkedepartementet om, hvorvidt et vidne kan kræve utbetalt godtgjørelse for møte under et tingsvidne, som var optat efter Kirkedepartementets foranstaltning til nærmere undersøkelse av en persons familiestand, samt hvorvidt vedkommende lensmand tilkommer skyss- og kostgodtgjørelse efter sportellovens § 115 eller betaling efter § 114 for forkyndelse av vidnestevninger i samme anledning.

Finansdepartementet uttaler, at det med Kirkedepartementet antar, at det omhandlede retsmøte maa betragtes som et civilt

tingsvidne, og at vidnet derfor ikke har noget retskrav paa godtgjørelse for møtet. Likesaa antages, at vedkommende lensmand for forkyndelse av vidnestevninger i den omhandlede saks anledning ikke tilkommer skyss- og kostgodtgjørelse efter sportellovens § 115, men derimot betaling efter sportellovens § 114. 25 oktbr.

Skrivelse fra Finansdepartementet til en sorenskriver, der forespør, om der kan antages at være lovlig adgang til paa en tidligere levert utskrift (av panteboken) av en skylddelingsforretning gratis at meddele attest om den fraskilte parcels bruksnumer og skyld. 26 oktbr.

I anledning herav meddeler departementet, at det antar, at en oplysning eller attest som omhandlet bør meddeles uten gebyr.

Skrivelse fra Finansdepartementet til amtmanden i Søndre Bergenhus amt, hvori paa foranledning uttales, at en herredskasserer efter sportellovens § 128, 3dje led, antages berettiget til at beregne sig gebyr som for 3 forretninger i anledning av en hos en skatyder avholdt utpantning for herredsskat til vedkommende herred, sognes skat til et av herredets sogn og kredsskat til samme sogns skolekreds for aaret 1912, da der for hver av skattene særskilt var rekvirert utpantning, henholdsvis av ordføreren, sognekassereren og skolekreds-formanden (-kassereren). 26 oktbr.

Skrivelse fra medicinaldirektøren til en distriktslæge, som meddeler, at der i en skolekreds holdes omgangsskole, idet læreren underviser snart i et hus, snart i et andet, og forespør, om resolution av 7 juni 1902 om renhold i skoler gjælder ogsaa denslags lokaler. 29 oktbr.

Medicinaldirektøren uttaler i den anledning, at spørsmaalet utvilsomt maa besvares bekræftende.

Stadfæstelse — meddelt av Kirkedepartementet — paa 31 oktbr.

1) det i henhold til grosserer I. M. Bjerchs testamente av 16 juni 1899 oprettede »Grosserer I. M. Bjerchs legat« til forskjellige velgjørende øiemed inden Lier kommune, fortrinsvis til opdragelse av trængende barn i sedelighet, orden, renlighet og arbeidsomhet samt oplærelse av tjenestepiker i husholdning og bedre matlagning,
2) de for nævnte legat under 23 juli 1912 utfærdigede statutter.

Stadfæstelse — meddelt av Kirkedepartementet — paa det av ingeniør W. L. Rodes arvinger i henhold til derom efterlatte skriftlige optegnelser oprettede »Ingeniør W. L. Rodes legat« til bedste for trængende dannede damer og paa de under 8 oktober 1912 utfærdigede statutter for dette legat. 31 oktbr.

31 oktbr. **Skrivelse** fra Arbeidsdepartementet, Poststyrelsen, hvori uttales, at en forlikskommissær ikke er berettiget til at attestere portofrihet, og at en forlikskommissions ekspeditioner til private som regel ikke er portofrie, men er ekspeditioner, hvorfor porto maa være at erlægge av vedkommende rekvirent.

1 novbr. **Rundskrivelse** fra Justisdepartementet til amtmændene:

Ved kancelliplakat av 10 april 1795 § 1, jfr. konkursl.s § 126, er det paabudt, at »skifteforvaltere i sterv-boer eller andre boer, hvor det kan vites eller formodes, at de offentlige stiftelser har noget krav, skal ufortøvet indberette til vedkommende stiftamtmand og biskop, naar et saadant bo tages under behandling, paa det at disse under skiftet kan paase den vedkommende stiftelses bedste.«

Foranlediget ved et indtruffet tilfælde, hvori en offentlig stiftelse som fordringshaver i et bo led et betragtelig tap, der kunde være undgaat, saafremt vedkommende stiftsdirektion itide var blit varslet av skifteretten om det paagjældende bos skifte, gjør departementet efter henstilling fra Kirkedepartementet opmerksom paa, at paabudet i ovennævnte plakat fremdeles er i kraft, og at skifteforvalterne vil kunne utsætte sig for ansvar ved at undlate at efterkomme paabudet, saafremt tap maatte opstaa som følge derav.

2 novbr. **Skrivelse** fra Utenriksdepartementet: Ifølge meddelelse fra den herværende franske legation har øen Mauritius's regjering tiltraadt den internationale avtale av 18 mai 1904 angaaende undertrykkelse av den hvite slavehandel.

4 novbr. **Forandring***) av § 1 i de for Tingelstads bygdealmenning gjældende bruksregler.

5 novbr. **Kongelig resolution,****) hvorved den av Bø herredsstyre, Bratsbergs amt, under 10 september d. a. fastsatte vedtægt angaaende fælles lukningstid for utsalgssteder inden Bø herred stadfæstes som gjældende indtil videre.

5 novbr. **Kongelig resolution,*****) hvorved post 1 i den kongelige resolution av 9 mars 1912 om regler for fiske i Ognelven og utenfor Ognelvens utløp i Ogne herred, Stavanger amt, ændres saaledes, at grænselinjen blir

---

*) Bekjendtgj. 18 november i Lovtid. 1ste avd. nr. 46, hvor bruksreglernes § 1, saaledes som denne nu lyder, er indtat.

**) Bekjendtgj. 7 november i Lovtid. 1ste avd. nr. 45, hvor vedtægten er indtat.

***) Bekjendtgj. 7 november i Lovtid. 1ste avd. nr. 45.

den rette linje fra ytterste pynt av Indre Ogneholmen til et 5 novbr.
nærmere fastsat merke i fjeldet ved søndre ende av Ognesanden.

Kongelig resolution,*) hvorved der i medhold av § 6 5 novbr.
i lov om vernskogens bevarelse og mot skogens ødelæggelse m. v. av 8 august 1908 meddeles approbation paa de av herredsstyret for Klingens herred, Nordre Trondhjems amt, i møte den 23 august 1912 besluttede nye skogvedtægter for herredet.

Kongelig resolution,**) hvorved den ved kongelig resolu- 5 novbr.
tion av 15 januar 1910 stadfæstede vedtægt angaaende forbud mot anvendelse av pigtraad til gjærde i Vaaler herred, Smaalenene amt, ophæves.

Kongelig resolution,***) hvorved approbation meddeles 5 novbr.
paa reglement m. v. for benyttelse av den i henhold til kongelig resolution av 10 semtember 1906 opførte reguleringsdam med sluse ved Svanefos, saaledes at reglementet blir gjældende indtil videre

Kongelig resolution,*) hvorved der i henhold til skatte- 5 novbr.
lov for byene av 18 august 1911 § 6 meddeles stadfæstelse paa de av Stathelle bystyre i møte den 18 oktober d. a. besluttede vedtægter om taksering til eiendomsskat av de faste eiendomme i ladestedet.

Kongelig resolution,*) hvorved der i henhold til skatte- 5 novbr.
lov for byene av 18 august 1911 § 6 meddeles stadfæstelse paa de av Skudeneshavns bystyre i møte den 17 september d. a. besluttede vedtægter om taksering til eiendomsskat av de faste eiendomme i ladestedet.

Kongelig resolution,*) hvorved der i henhold til skatte- 5 novbr.
lov for byene av 18 august 1911 § 6 meddeles stadfæstelse paa de av Hammerfest bystyre i møter den 6 august og 10 oktober d. a. besluttede vedtægter om taksering til eiendomsskat av de faste eiendomme i kjøpstaden.

Skrivelse fra Kirkedepartementet til skoledirektøren i 5 novbr.
Kristiania i anledning av en forespørsel fra et by-skolestyre om, hvorvidt politiets bistand antages at kunne begjæres til at sende til abnormskole barn, hvis forældre motsætter sig indsendelse, ogsaa i det tilfælde, at bøter ikke forinden er

---

*) Bekjendtgj. 7 november i Lovtid. 1ste avd. nr. 45, hvor vedtægtene er indtat.
**) Bekjendtgj. 7 november i Lovtid. 1ste avd. nr. 45.
***) Bekjendtgj. 7 november i Lovtid. 1ste avd. nr. 45, hvor reglementet m. v. er indtat.

5 novbr. forelagt i henhold til abnormskolelovens § 6. Som svar herpaa har departementet overensstemmende med en fra Justisdepartementet indhentet erklæring i saken uttalt, at det antar, at politiets hjælp ogsaa i det nævnte tilfælde maa kunne begjæres.

5 novbr. **Stadfæstelse** — meddelt av Kirkedepartementet — paa det av enkefru Cathrine Haslund ved testamente av 17 december 1910 oprettede »Cathrine og Jenny Haslunds legat« til hjælp for ubemidlede privatlærerinder i Kristiania og lærerinder ved private skoler i Kristiania samt paa de under 23 september 1912 utfærdigede statutter for dette legat.

5 novbr. **Stadfæstelse** — meddelt av Kirkedepartementet — paa det ved gave fra fru Laura Børresen oprettede »Hans og Laura Isachsens legat« til Skiens hospital og paa de for dette legat under 12 oktober 1912 utfærdigede statutter.

5 novbr. **Kongelig resolution**, hvorved det geistlige og civile inddelingsnavn Hjelmen i Søndre Bergenhus amt forandres til Hjelme.

5 novbr. **Kongelig resolution**, hvorved Kirke- og Undervisningsdepartementet bemyndiges til at meddele den i lov om handelsnæring av 16 juli 1907 § 2, 2det alternativ, omhandlede godkjendelse av skoler med bokholderi som fag.

5 novbr. **Kongelig resolution**, hvorved der meddeles approbation paa den i generalforsamling den 2 juli 1912 vedtagne forandring i § 22 i den for Follo brandassuranseforening for bygninger ved høieste resolution av 4 april 1903 approberte plan, saaledes at foreningen fremdeles kan nyde godt av de ved lovene av 9 august 1839 og 4 august 1845 hjemlede forrettigheter.

5 novbr. **Kongelig resolution**, hvorved der meddeles approbation paa de i generalforsamling den 2 februar 1912 vedtagne forandringer i §§ 6, 7, 8, 9, 10, 23 og 27 i den for Eids og Starheims brandforsikringsforening for bygninger og løsøre ved høieste resolution av 11 april 1904 approberte plan, saaledes at foreningen fremdeles kan nyde godt av de ved lovene av 9 august 1839 og 4 august 1845 hjemlede forrettigheter.

5 novbr. **Kongelig resolution**, hvorved der meddeles approbation paa den i generalforsamling den 1 juli 1912 vedtagne forandring i § 4 i den for Stjørdalens brandforsikringsforening ved høieste resolution av 15 mai 1895 approberte plan, saaledes at foreningen fremdeles kan nyde godt av de ved lovene av 9 august 1839 og 4 augnst 1845 hjemlede forrettigheter.

Skrivelse fra Finansdepartementet til en sorenskriver: 5 novbr.
Der forelaa spørsmaal om adgangen til at beregne behandlingsgebyr efter sportellovens § 1 og til at belaste skiftets rekvirent hermed i anledning av, at en skiftetvist i et dødsbo efter motpartens begjæring overførtes til behandling ved det almindelige ting, hvorfra den senere tilbakeførtes til behandling ved skifteretten. Det saaes ikke, at der var ført vidner under sakens behandling ved tinget.

Departementet uttaler, at der ikke i det foreliggende tilfælde blir at beregne behandlingsgebyr efter sportellovens § 1.

Skrivelse fra Finansdepartementet til Revisionsdeparte- 5 novbr.
mentet angaaende spørsmaalet om, hvorvidt der skulde beregnes særskilt arveavgift av et rentebeløp, som i den tid, vedkommende bo stod under offentlig skiftebehandling, var utbetalt to personer. Det var oplyst, at avdøde hadde testamentert dem retten til at nyde renterne av henholdsvis kr. 30 000,00 og kr. 8 000,00, som efter deres død skulde tilfalde et legat i veldædig øiemed under egen bestyrelse. I sit testamente hadde avdøde uttrykkelig bestemt, at disse personer skulde utbetales en aarlig rente av 5 pct. fra hendes død.

Finansdepartementet uttaler, at der av det paagjældende rentebeløp ingen særskilt arveavgift kan beregnes, uanset at beløpet er utbetalt av boets midler og er medtat i skifteopgjøret. Departementet begrunder denne avgjørelse saaledes: »Forsaavidt der av de omhandlede rentenydelsers kapitalværdi skulde ha været betalt særskilt arveavgift, vilde der ikke kunne kræves betalt avgift av det paagjældende rentebeløp, jfr. departementets i Lovtidenden indtagne skrivelse av 28 juli 1904. Da der imidlertid efter den nugjældende arveavgiftslovs § 4, andet led, ingen avgift skal betales av rentenydelserne, men derimot straks avgift av selve lagatkapitalen, antages herav at følge, at fritagelsen for rentenydernes vedkommende ogsaa maa omfatte det omhandlede rentebeløp, som de har krav paa at faa utbetalt, og som utgjør en bestanddel av deres rentenydelse; jfr. ogsaa departementets i Lovtidenden indtagne skrivelse av 9 april 1906«.

Skrivelse fra Kirkedepartementet til skoledirektøren i Kri- 6 novbr.
stiansand i anledning av en beslutning av et by-skolestyre, hvori dette utber sig departementets uttalelse om forstaaelsen av dissenterlovens § 17 med hensyn til spørsmaalet om kombination av kirkesangerstillingen med en av folkeskolens lærerposter.

Herom uttaler departementet: Det er skolestyret og biskopen, som har at avgjøre, om kirkesangerstillingen skal være forenet med en lærerpost, kfr. byskolelovens § 25: »efter over-

6 novbr. enskomst mellem de ansættende myndigheter« o: skolestyret og biskopen.

I skolestyrets beslutning herom har ogsaa de medlemmer av skolestyret, som er dissentere, ret til at delta.

Saken behøver saaledes ikke nødvendigvis at forelægges bystyret, men departementet har dog uttalt, at det anser det selvsagt, at bystyrets uttalelse blir indhentet, se departementets i Lovtidenden indtagne skrivelse av $^{9}/_{10}$ 1909. I den sak, som departementets i Lovtidenden indtagne telegram av $^{3}/_{12}$ 1909 gjaldt, var spørsmaalet forelagt bystyret til behandling; derfor telegrammets 2det punktum, som altsaa kun gjælder sakens eventuelle behandling i bystyret.

9 novbr. **Stadfæstelse** — meddelt av Kirkedepartementet — paa det ved subskription i anledning av Universitetets 100-aars-jubilæum dannede »Universitetets jubilæumsfond av 1911« og paa de under 22 oktober 1912 utfærdigede statutter for dette fond.

11 novbr. **Skrivelse** fra Finansdepartementet til Justisdepartementet, der hadde oversendt en skrivelse fra en pantelaaner, hvori han forespør, om der vil være lovlig adgang til ved pantegodsauktioner at beregne 10 % inkasso av pantedebitorerne.

I anledning herav meddeler Finansdepartementet, at en praksis, hvorefter kjøperne eller pantedebitorerne ved pantegodsauktioner maa betale et salær av 10 % eller $12^{1}/_{2}$ % til auktionsinkassator, maa antages at være uforenlig med sportellovens § 108, jfr. § 37 flg.

12 novbr. **Stadfæstelse** — meddelt av Kirkedepartementet — paa det i henhold til huseier Haavard Gunnarson Hus og hustrus testamenter av 12 juni 1901 og 14 september 1904 oprettede »Haavard Gunnarson Hus og hustrus legat« til fordel for trængende i Kinservik sogn og paa de under 1 august 1912 utfærdigede statutter for dette legat.

12 novbr. **Stadfæstelse** — meddelt av Kirkedepartementet — paa det av konsul Johan Christian Martens ved testamente av 25 oktober 1904 oprettede »Konsul J. C. Martens's legat« til fordel for værdige mænd av den bedre stand i Bergen, som uforskyldt ved sygdom er kommet i nød og paa den under 10 juli og 25 oktober 1912 utfærdigede fundas for dette legat.

12 novbr. **Skrivelse** fra Justisdepartementet til amtmanden i Tromsø amt, hvorved i medhold av lov om jordmødre av 19 december 1898 § 7 bestemmes:

I. At der fra Helgøy jordmordistrikt i Tromsø amt utskilles et nyt distrikt, vestre Helgøy jordmordi-

strikt, omfattende den vestlige del av Helgøy herred, 12 novbr.
vestenfor Fagerfjord paa Ringvasøy og Rødgammen paa Kvaløy.

II. At de dele av Vannøy, som for tiden henhører til Helgøy, Karlsøy og Ytre Karlsøy jordmordistrikter, utskilles fra disse, og at Vannøyen med øerne Spenna og Fugløy i Tromsø amt deles i følgende 2 distrikter:

1. Indre Vannøy jordmordistrikt, omfattende gaardsnummer 31 til og med gaardsnummer 40 av Karlsøy herred.
2. Ytre Vannøy jordmordistrikt, omfattende gaardsnummer 1 til og med gaardsnummer 5 av Helgøy herred og gaardsnummer 41 og 42 av Karlsøy herred.

Delingen træder i kraft fra den tid, amtmanden bestemmer.

Skrivelse fra Finansdepartementet til et livsforsikringssel- 12 novbr.
skap om, hvorvidt bestemmelsen i den nye byskattelovs § 38 (landskattelovens § 44), næstsidste led, om fradrag ved indtægtsansættelsen for aarlige livsforsikringspræmier for et beløp av indtil kr. 200,00 ogsaa omfatter livrenteforsikring.

Departementet uttaler, at spørsmaalet, som egentlig hører under domstolenes avgjørelse, maa ansees for tvilsomt. Departementet er dog tilbøielig til at anta, at det maa besvares bekræftende.

Stadfæstelse — meddelt av Kirkedepartementet — paa 13 novbr.
det av Chr. C. Bruun ved testamente av 13 mars 1904 oprettede »Christian og Marthe Bruuns legat for Storelvedalen« og paa de i juli / oktober 1912 utfærdigede statutter for dette legat.

Bruksregler*) for Ørndals statsalmenning i Skogns her- 14 novbr.
red, approbert av Landbruksdepartementet 14 november 1912.

Skrivelse fra Justisdepartementet til riksadvokaten, hvori 14 novbr.
departementet efter foranledning av Forsvarsdepartementet henstiller til riksadvokaten at paalægge paatalemyndighetens tjenestemænd ikke uten tvingende nødvendighet at indkalde fastlønnet og vernepligtig befal til retsmøter i straffesaker under paagaaende vaabenøvelser.

Saafremt saadan indkaldelse ikke kan undgaaes, maa der, uttaler departementet, saavidt mulig overensstemmende med dets i Lovtidenden indtagne skrivelse til riksadvokaten av 18 de-

*) Bekjendtgj. 25 november i Lovtid. 1ste avd. nr. 47, hvor reglerne er indtat.

14 novbr. cember 1893 i betimelig tid ske henvendelse til vedkommendes militære foresatte, forat permission kan erholdes.

15 novbr. **Kongelig resolution,***) hvorved den av Aas herredsstyre i møte den 28 oktober d. a. fattede beslutning om fælles lukningstid for utsalgssteder i Aas herred stadfæstes i henhold til lov om lukningstid for utsalgssteder av 31 mai 1900 som gjældende indtil videre, dog med den forandring, at vedtægten, som i lignende tilfælde sedvanlig, træder i kraft 4 uker efter resolutionens indtagelse i Lovtidenden.

15 novbr. **Kongelig resolution,****) hvorved i henhold til § 88 og § 4, passus 7, i lov om bygningsvæsenet av 27 juli 1896 bl. a. bestemmes, at den almindelige bygningslovgivning skal være gjældende for den del av Bærums herred, der ligger indenfor de av herredsstyret i møte den 27 mars 1912 vedtagne grænser m. v.

15 novbr. **Kongelig resolution,*****) hvorved der i henhold til skattelov for byene av 18 august 1911 § 6 meddeles stadfæstelse paa de av Arendals bystyre i møter den 26 september og 1 november d. a. besluttede vedtægter om taksering til eiendomsskat av de faste eiendomme i kjøpstaden.

15 novbr. **Kongelig resolution,*****) hvorved der i henhold til skattelov for byene av 18 august 1911 § 6 meddeles stadfæstelse paa de av Breviks bystyre i møte den 31 oktober d. a. besluttede vedtægter om taksering til eiendomsskat av de faste eiendomme i kjøpstaden.

15 novbr. **Kongelig resolution,** hvorved bestemmes:

I. At det tillates, at der til bruk for befolkningen i kredsene Moen og Fagerlund av Tingelstads annekssogn av Brandbu prestegjeld under Hadelands og Lands provsti i Hamar stift — med dispensation fra bestemmelsen i kirkelovens § 24, andet led — opføres et kapel paa en dertil utset tomt av gaarden Trulserud efter en utarbeidet plan under iagttagelse av de av statens bygningsinspektør fremsatte bemerkninger ved denne. Derhos bemyndiges Hamar stiftsdirektion til at samtykke i mindre væsentlige ændringer i byggeplanen, om saadanne under arbeidets gang maatte vise sig nødvendige eller ønskelige.

II. At der til dette kapel, som blir at benævne Moens ka-

---

*) Bekjendtgj. 18 novbr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 46, hvor den stadfæstede vedtægt er indtat.

**) Bekjendtgj. 18 novbr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 46, hvor de omhandlede grænser er beskrevet.

***) Bekjendtgj. 18 novbr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 46, hvor vedtægtene er indtat.

pel, henlægges 24 gudstjenester aarlig. som tages av de Tingelstads sognekirke for tiden tillagte, og som blir at avholde til saadan tid og at fordele saaledes mellem prestegjeldets to prester, som av Hamar biskop nærmere bestemmes. 15 novbr.

III. — — —

Kongelig resolution, hvorved det i henhold til lov om fattigvæsenet av 19 mai 1900 § 29 bestemmes, at opsamling til det i de kongelige resolutioner av 6 februar 1901 og 25 juni 1909 omhandlede sikkerhetsfond ved Fehnsgruberne i Hollens herred fra 1 januar 1913 at regne og indtil videre alene skal ske paa den maate, at fondets renter oplægges. 15 novbr.

Kongelig resolution, hvorved bl. a. bestemmes, at en anden læge end vedkommende embedslæge kan fra 1 januar 1913 antages til, indtil videre, at forrette som ordfører i helseraadet for kjøpstaden Notodden mot en aarlig godtgjørelse av statskassen av kr. 400,00. 15 novbr.

Kongelig resolution, hvorved bl. a. bestemmes, at fra den tid, som av amtmanden i Nordre Bergenhus amt bestemmes, skal Metteneset, g.nr. 3 br.nr. 1, av skyld 4 mark 16 øre, henlægges fra Aalfotens sogn, Davikens herred, prestegjeld, tinglag og lensmandsdistrikt i Nordre Bergenhus amt til Vereids sogn, Gloppens herred, prestegjeld og tinglag og Gloppens og Breims lensmandsdistrikt i samme amt. 15 novbr.

Kongelig resolution, hvorved der meddeles approbation paa de i generalforsamlinger den 27 december 1911 og 25 august 1912 vedtagne forandringer i §§ 1, 3, 4, 7, 8, 12 og 13 i den for Voldens brandforsikringsforening ved høieste resolution av 9 april 1867, jfr. høieste resolutioner av 29 mars 1898, 14 mars 1901 og 17 mai 1904 samt kongelig resolution av 3 mars 1910, approberte plan, saaledes at foreningen fremdeles kan nyde godt av de ved lovene av 9 august 1839 og 4 august 1845 hjemlede forrettigheter. 15 novbr.

Kongelig resolution, hvorved der meddeles approbation paa den i generalforsamling den 2 mai 1912 vedtagne forandring i § 15 i den for Meldalens brandassuranseforening for løsøre og indbo m. m. ved høieste resolution av 17 oktober 1904 approberte plan, saaledes at foreningen fremdeles kan nyde godt av de ved lovene av 9 august 1839 og 4 august 1845 hjemlede forrettigheter. 15 novbr.

Kongelig resolution, hvorved kredsinddelingen for den i henhold til lov av 19 december 1898 om tilvirkning av 15 novbr.

15 novbr. ætylæter, lov av 15 august 1908 med tillægslov av 12 juli 1910 om tilvirkning, omdestillation og beskatning av brændevin m. v. og lov av 28 juni 1912 om tilvirkning og beskatning av øl etablerte kontrol med tilvirkningen av brændevin, ætylæter og øl bestemmes, fra 1 januar 1913 av at regne, saaledes:

1ste distrikt, bestaaende av Kristiania, Smaalenene og Akershus amter samt av Buskeruds amt Drammen med nærmeste omegn.

2det distrikt, bestaaende av Hedemarkens, Kristians, Romsdals, Søndre Trondhjems, Nordre Trondhjems, Nordlands, Tromsø og Finmarkens amter, og

3dje distrikt, bestaaende av Buskeruds amt med undtagelse av Drammen med nærmeste omegn, Jarlsberg og Larviks, Bratsbergs, Nedenes, Lister og Mandals, Stavanger, Søndre Bergenhus og Nordre Bergenhus amter.

15 novbr. **Kongelig resolution,***) hvorved nedenstaaende regler angaaende bryggeriers indretning og drift stadfæstes,[1]) saaledes at de træder i kraft fra 1 januar 1913.

Regler angaaende bryggeriers indretning og drift.

§ 1. Forsaavidt bryggepanden opvarmes ved damp, skal ledningen eller ledningene for denne være fast forbundet med panden og forsynt med laasbare ventiler paa den panden nærmest værende del av samme. Denne del skal derhos være frit beliggende, saaledes at den er let tilgjængelig for undersøkelse paa ethvert punkt mellem panden og ventilen.

Opvarmes bryggepanden ved direkte fyring, skal sammes ildsted være forsynt med laasbart stængsel.

Henstaar bryggepanden i eget rum, er det dog tilstrækkelig, at dette forsynes med forsvarlig stængsel, hvorved dets benyttelse uten kontrolvæsenets tilladelse kan hindres.

§ 2. Ledning for øl maa kun føre fra gjærhus til lagere og fra lagere til tapperi.

Øl og andre bryggeriprodukter, som fraføres bryggeriet, maa passere gjennem en enkelt for kontrollen opgit port eller utgang, hvorigjennem ogsaa tilbakeførte produkter maa passere.

Fra disse bestemmelser har dog Finansdepartementet adgang til at gjøre undtagelse for bryggerier, anlagt før disse reglers ikrafttræden.

§ 3. Den i øltilvirkningslovens § 19 omhandlede viseringsfunktionær har saavidt gjørlig at forvisse sig om, hvorvidt

*) Bekjendtgj. 18 novbr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 46.

[1]) I henhold til lov (nr. 4) av 28 juni 1912.

indholdet av de transporter, som passerer ham, kan antages at være overensstemmende med til ham avgivne opgaver over samme. 15 novbr.

Han har derhos at føre fortegnelse over de avgivne opgaver med angivelse av de deri anførte mængder av de forskjellige klasser skattepligtig øl.

§ 4. Ethvert gjærkar skal være forsynt med fastsittende maalestok eller være paamalt eller indgravet skala, som angir karrets indhold av øl eller vørter, naar høiden av indholdets overflate overføres paa maalestokken eller skalaen. Hvis dertil er anledning, bør maalestok eller skala anbringes saavel ved karrets laveste som ved dets høieste punkt. Er dette ikke tilfælde, anbringes maalestokken eller skalaen ved laveste punkt.

Et gjærkars stilling, efterat dets rumindhold er bestemt og avmerket, maa ikke forandres, uten at der sker anmeldelse derom til kontrolvæsenet, og ny bestemmelse og avmerkning av rumindholdet blir foretat.

Rumindholdet bestemmes i dele paa høist 250 liter.

§ 5. Det i lovens § 13 omhandlede værelse til bruk for kontrollen skal være tilstrækkelig oplyst og opvarmet, samt, forsaavidt det maatte anvendes til beboelsesrum, være et sundt og passende opholdssted.

§ 6. Hvorvidt de i nærværende regler opstillede fordringer er fyldestgjort, samt hvorvidt bryggeriet skal være forpligtet til at holde beboelsesværelse for kontrollen, avgjøres i tilfælde av overkontroløren, hvis bestemmelse dog kan indankes for Finansdepartementet.

Kongelig resolution,*) hvorved 1) nedenstaaende regler angaaende brændevinsbrænderiers indretning og drift — og 2) regler angaaende destillationers indretning og drift stadfæstes[1]), saaledes at de træder i kraft fra 1 januar 1913. 15 novbr.

Regler angaaende brændevinsbrænderiers indretning og drift.

§ 1.

1. I ethvert brænderi skal alle dele av apparater, hvori alkoholholdige dampe ledes, avkjøles eller fortættes, eller gjennem hvilke brændevin, sterkere eller svakere, ledes, være saaledes anbragt, at de utvendig paa alle kanter er let tilgjængelige for undersøkelse og stadig tilsyn. For brændevin maa ingen avledning findes, som ikke utmunder i kjel, kolonne, kjøler eller spiritusbeholder.

---

*) Bekjendtgj. 18 novbr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 46.
[1]) I henhold til § 18 i lov (nr. 8) av 15 aug. 1908.

15 novbr. 2. Kran eller ventil paa rør, hvorigjennem alkoholholdig damp eller anden alkoholholdig væske end mæsk ledes, maa ikke forefindes utenfor det avlukke, hvori spiritusbeholderen er opstillet.

3. Alle mellem kjel eller kolonne og spiritusbeholder værende dele av avbrændingsapparatet skal bestaa av jern, kobber eller messing av forsvarlig tykkelse, være aldeles tætte og forsvarlig sammenføiet enten ved lodning med slaglod eller ved tætsluttende tilskruning. Under driften maa ingen forandring med dem foretages uten kontrolørens tilsyn.

§ 2. Alle dele av kjøleren skal være tilgjængelige for eftersyn og det omsluttende kar saaledes opstillet, at det utenfra kan underkastes daglig tilsyn.

§ 3. Det fra kjølekarret utgaaende spiritusrør skal være umalt. Røret skal være omgit av et ydre varerør av træ eller metal, bestaaende av tvende langsefter skilte halvdele, som fuldkommen indeslutter spiritusrøret med dets sammenføininger og er saaledes anbragt, at de ikke kan forskytes. Til at sammenholde disse varerør anskaffer tilvirkeren det fornødne antal jernbaand, hvori kontrollens laas anbringes.

Er spiritusrøret av kobber eller messing, og holdes det glat og blankpudset, kan anbringelse av ytre varerør med overkontrolørens tilladelse bortfalde.

§ 4. Paa det fra kjølekarret til spiritusbeholderen utgaaende spiritusrør maa kun anbringes følgende indretninger:

1. Lygten, hvis øvre del bestaar av en hel glaskuppel av forsvarlig tykkelse med utbøiet fals, der ved en omsluttende metalring skrues og laases fast til lygtens skaalformige metalbund.

   Brænderiets bruker skal til enhver tid ha reservekuppel i beredskap.

2. Ett eller to opretstaaende luftrør av mindst 50 cm.s høide, som maa være fastloddet med slaglod paa oversiden av spiritusrøret paa et sted, hvor det danner høist 45 graders vinkel med horisontalen, og som ligger mindst 25 cm. høiere end avløpet til lygten. Over luftrørenes frie ende skal hvælves klokkeformede kopper, som rækker ned over røret, og hvis undre aapning dækkes med metalnet eller metalplate med aapninger av høist 3 mm.s tversnit. Koppene skal være fri for huller og fæstes med slaglod eller nitting.

3. Med Finansdepartementets tilladelse kan ogsaa i ledningen indskytes en spiritusmaaler. Maaleren, som opstilles paa en hel metalplate og i en avstand av mindst 10 cm. fra nærmeste væg eller faste gjenstand, skal være omgit av en hel metalkappe, hvori der kun findes et vindu tilstræk-

kelig for tælleverkets avlæsning. Metalkappen maa, naar den forsegles, gjøre maalerens indre helt utilgjængelig, og vinduet i samme maa være solid og saaledes anbragt, at det ikke kan uttages utenfra. 15 novbr.

Spiritusrøret med lygt og i tilfælde maaler skal ha tilstrækkelig vidde og fald, saa uttrædelse av spiritus gjennem lygt eller luftrør ved forsert drift ikke kan befrygtes. Dette skal ved prøvedrift i hvert enkelt tilfælde undersøkes, før anlægget godkjendes. Forbindelser paa spiritusrøret maa kun aapnes under stadig tilsyn av kontroløren, som paaser, at indlagt pakning ikke utilbørlig forsnevrer røret.

Har spiritusrøret større længde end 5 m., skal det ved solide kramper med forsegling mindst hver 5te meter fæstes til væg, gulv eller pille.

§ 5. Alle aapninger i og forbindelser paa de dele av avbrændingsapparatet, hvorigjennem der ledes alkoholholdig damp eller anden alkoholholdig væske end mæsk, skal under driften holdes under stadig forsegling. Vakuumventiler kan av overkontroløren tillates anvendt paa kjel eller mæskekolonne uten forsegling, naar det skjønnes, at de ikke kan misbrukes til avledning av brændevin. Er forbindelser tilveiebragt ved, at rør skrues i hinanden eller ved muffe, skruet over begge rør, skal samtlige dele forsynes med paaloddede eller paa anden maate med disse fast forbundne kraver, som gjennembores og forsegles. Er forbindelserne tilveiebragt ved flends, skal skruerne ovenover mutterne gjennembores og forsegles med gjennemtrukket traad, eller den hele flends indesluttes i forseglet kapsel. Røret skal ved lodning eller ombøiet kant fæstes saaledes til flendsen, at det ikke kan uttrækkes av samme.

Staar avbrændingsapparatet i forbindelse med vandledningsrør, skal kranen til samme under driften stadig holdes lukket, indkapslet eller paa anden maate forhindret fra aapning og forseglet. Aapning av samme for rengjøring maa kun finde sted i kontrolørens overvær.

§ 6. I ethvert brænderi skal findes en eller flere spiritusbeholdere (samlekar) av den størrelse, at hver av dem under tilstrømningsaapningen kan opta et døgns tilvirkning. De skal være anbragt paa løst underlag og forøvrig saaledes, at deres bund og sider med lethet kan undersøkes saavel indvendig som utvendig. For kontrolbetjeningens besigtigelse (saavelsom for tømning og rengjøring) skal enhver spiritusbeholder oventil ha en for øiemedet tilstrækkelig stor aapning, der er forsynt med et solid og aldeles tætsluttende lok, for hvilket laas kan sættes. For karrets tømning kan likeledes anbringes enten foroven en mindre aapning, indrettet som ovennævnte større, eller nær bunden en forsvarlig fæstet kran, som kan laases. Ved

15 novbr. gjærfabrikker eller andre industrielle bedrifter, som tilvirker brændevin som biprodukt, skal samlekarret eller -karrene være tilstrækkelig store til optagelse av 2 ukers tilvirkning under fuld drift. Paa disse brænderiers samlekar skal anbringes et eller om fornødent flere standglas over hinanden forsynt med indætset millimeterinddeling og tal. Flere aapninger end ovenfor nævnt maa disse brænderiers samlekar ikke ha.

§ 7. Samlekarrene skal være anbragt i et særskilt rum eller avlukke, der er saa lyst og rummelig, at bestemmelsen av brændevinets mængde og styrke deri bekvemt kan foregaa. Dette rum maa være saa solid og tæt opført, at ulovlig tilgang ikke kan finde sted uten synlig vold. Dets vinduer eller glugger maa være forsynt enten med forsvarlig gitter eller med luker, der lukkes indenfra, og dets dør maa slutte tæt og kunne sættes under kontrollens laas ved en for døren sikkert anbragt jernstang. Efter eierens forlangende kan rummet ogsaa sættes under hans laas, dog saaledes, at kontrolbetjeningens adgang til samme derved ikke til nogen tid blir hindret. Saalænge der i rummet forefindes avgiftspligtig brændevin, maa saavel beholderne som rummet holdes laaset til enhver tid, i hvilken kontrolbetjeningen ikke er personlig tilstede ved samme. Findes der i rummet flere samlekar, maa den kran eller indretning, hvorved spiritus vekselvis ledes til den ene eller anden beholder, være saaledes indrettet, at spiritus ikke gjennem dem kan uttages.

§ 8. Ethvert i brænderilokalet beroende og til brænding anvendelig redskap, som ikke eller ikke regelmæssig benyttes, skal holdes under kontrolbetjeningens laas eller forsegling i de tider, da det ikke benyttes.

§ 9. Avbrændingsapparaters laasning eller forsegling foregaar paa en av følgende maater:

1. For apparater, som kun ophetes med damp, derved, at ventilen paa ethvert dampledningsrør, der fører damp til apparatet, tilskrues og stænges med laas eller segl.
2. For apparater med kontinuerlig drift derved, at mæskepumpen stænges med laas eller segl.
3. For kjelapparater, som drives med direkte fyring, derved, at der for kjelens aapning anbringes laas eller segl.

§ 10. Naar brændevinets mængde er bestemt, blir det øieblikkelig at indlægge paa oplag eller, dersom det stilles til eierens raadighet, at fjerne fra brænderibygningen, da der i denne ikke maa forefindes andet brændevin, end hvad der befinder sig under kontrolbetjeningens laas.

§ 11. Bestemmelsen av det fra samlekarret uttagne brændevins styrke og mængde kan ved almindelige brænderier kun forlanges foretat én gang i hvert driftsdøgn og ved bræn-

derier, som tilvirker brændevin som biprodukt til anden indu- 15 novbr.
striel produktion, kun én gang hver 8de dag, brænderiets sidste driftsdøgn dog herfra undtat. Den kan ikke forlanges paabegyndt før klokken 7 formiddag eller efter klokken 7 eftermiddag. Kontrolbetjeningen kan tilstede avvikelser herfra, i hvilket fald de derved foranledigede utgifter kan paalægges brænderiet.

Forsaavidt overkontroløren ikke i medhold av lovens § 22 har fastsat et bestemt klokkeslet for veinings- og graderingsforretningen, paaligger det brænderiets bruker ved aapningen at opgi et klokkeslet for forretningen og, om denne bestemmelse ønskes forandret, at anmelde det senest ved forutgaaende forretning.

§ 12. Forsaavidt der i brænderiet ikke haves mer end 1 samlekar, bør al avbrænding stanse, mens bestemmelsen av brændevinets mængde foretages.

Brukeren forpligtes til at stanse avbrændingsapparatets drift, naar og saalænge kontrolbetjeningen finder dette fornødent for at anstille undersøkelser, om alt i brænderiet er i orden overensstemmende med, hvad der i de gjældende love og regler om brænderiers indretning er anordnet. Det bemerkes i vedkommende protokol, hvorlænge driftens stansning har vedvaret. Den ved kontrolbetjeningens undersøkelse bevirkede stansning gaar til avdrag paa den tid, hvorfor der efter lovens § 56 pligtes erstatning for kontrolomkostninger.

§ 13. De til brænderiet hørende rum, som er bestemt til oplagsrum for avgiftspligtig brændevin, skal være saa solid indrettet, at ulovlig adgang til samme mest mulig vanskeliggjøres. Væggene maa være av samme tykkelse som i vaaningshus, og vinduerne eller gluggerne skal være forsynt med solid gitter av jern eller solide lemmer, som lukkes indenfra. Derhos skal oplagsrum og ledninger til faste beholdere i samme være saaledes anordnet, at oplagsrummene ikke behøver at holdes aapne under opmaalingsforretningen, eller, om dette undtagelsesvis er nødvendig, saaledes beliggende og indrettet, at indlæggelsen av brændevin paa samme kan kontroleres, uten at opmaalingsforretningen avbrytes eller væsentlig forsinkes.

§ 14. Likesom et brænderi, naar det ikke befindes indrettet i overensstemmelse med gjældende lov og regler, ikke maa tages i bruk, saaledes kan, efterat det er kommet i drift, den i brænderiet ansatte kontrolør eller overkontroløren stanse avbrændingsapparatets bruk, saafremt der i henseende til indretningene eller driftsmaaten maatte opdages saadanne avvikelser fra forskrifter i gjældende lov og regler, som vanskeliggjør kontrollen og ikke paa opfordring avhjælpes. Saadan stansning bør kontroløren i almindelighet ikke foreta, før han

15 novbr. har forsøkt at indhente overkontrolørens avgjørelse. Denne blir i alle tilfælde straks at varsle og skal da snarest mulig besigtige brænderiet. Hvis han opretholder stansningen, avgir han derom beretning til Finansdepartementet.

§ 15. Hvorvidt de i nærværende regler opstillede fordringer er fyldestgjort, avgjøres i tilfælde av overkontroløren, hvis bestemmelse dog kan indankes for Finansdepartementet.

§ 16. Under driften av et brænderi skal brukeren meddele kontrolbetjeningen opgave for hver dag over mængden av de til brændevinstilvirkningen anvendte raastoffe. Kontrolvæsenet er ogsaa berettiget til at erholde opgave over de anvendte gjærkars størrelse og over den tilberedte mæsks styrke paa sacharometret før og efter gjæringen samt til at la sig brænderiets driftsbok forelægge.

§ 17. Skulde der i brænderier, anlagt før disse regler er traadt i kraft, forefindes indretninger, der i enkelt henseende er avvikende fra, hvad ovenfor er foreskrevet, kan Finansdepartementet efter derom avgit forestilling tillate, at indretningene indtil videre blir uforandret.

§ 18. Uttagelse av brændevin fra oplag kan kun kræves i tiden klokken 7 fm.—klokken 7 em. Kontrolbetjeningen kan tilstede avvikelser herfra, i hvilket fald de derved foranledigede utgifter kan paalægges brænderiet.

Regler angaaende destillationers indretning og drift.

§ 1. Ved enhver destillation skal det omraade, inden hvilket omdestillation av brændevin skal foregaa, være nøiagtig angit i den anmeldelse, som omhandles i § 5 i lov om tilvirkning, omdestillation og beskatning av brændevin m. v. av 15 august 1908.

§ 2. Til eller fra det i foregaaende paragraf nævnte omraade maa ikke føre andre ledninger for flytende varer av nogensomhelst art end vand- og kloakledninger. Paa ledninger, som fører til kloak, maa ingen avgrening findes, der fører utenfor nævnte omraade. Paa vandledning, som gaar ind til omraadet, maa ikke utenfor dette findes privat stoppe- og avtapningskran.

§ 3. Alle tilførselsledninger og tilganger til destillationsapparat maa være let tilgjængelige paa alle kanter og saaledes indrettet, at de kan stænges av kontrolvæsenet. Likeledes skal dampkjelens ildsted være forsynt med saadanne lukkeindretninger, at det kan stænges av kontrolvæsenet.

§ 4. Naar destillationsapparat ikke er i bruk, holdes tilførselsledninger og tilganger til samme eller dampkjelens ildsted avstængt ved laas eller forsegling efter overkontrolørens nær-

mere anordning. Eieren eller brukeren av destillationen kan 15 novbr.
ogsaa i denne tid forlange foretat aapning til foretagelse av fornødent eftersyn, forandring eller utbedring.

Naar aapning ønskes, har brukeren i betimelig tid at gjøre anmeldelse derom til kontrolvæsenet. Dette blir likeledes at underrette om, naar spirituspaafyldningen vil bli tilendebragt, forat lukning av tilgangene til apparatet kan finde sted, saasnart paafyldningen er avsluttet.

Forlanges aapning foretat før klokken 7 morgen eller efter klokken 7 aften, tilsvarer destillationens bruker godtgjørelse til kontrollen for forretningen efter Finansdepartementets nærmere bestemmelse.

§ 5. Paa destillationen skal der være et i fornøden utstrækning opvarmet og oplyst værelse, som kan disponeres av kontrolvæsenet under forefaldende kontrolforretninger.

§ 6. Kontrolvæsenet har adgang til at utta prøver av den væske, som gaar gjennem destillationsapparaterne, og der skal paa disse anbringes fornødne kraner eller aapninger til uttagelse av saadanne prøver.

§ 7. Foregaar tilvirkning av brændevin ved destillationen (jfr. brændevinstilvirkningslovens § 1), kommer de for brænderier gjældende regler til anvendelse paa destillationen i den utstrækning, hvori de efter forholdets beskaffenhet er anvendelige.

§ 8. Hvorvidt de i nærværende regler opstillede fordringer er fyldestgjort, avgjøres i tilfælde av overkontroløren, hvis bestemmelse dog kan indankes for Finansdepartementet.

§ 9. Indlæggelse paa og uttagelse fra oplag av brændevin kan ikke forlanges utenfor tiden klokken 7 fm.—klokken 7 em. Kontrolbetjeningen kan tilstaa avvikelse herfra mot saadan særskilt godtgjørelse, som Finansdepartementet bestemmer.

Instruks, utfærdiget av Finans- og Tolddepartementet 15 15 novbr.
november 1912, for kontrollen med tilvirkning og beskatning av øl.

§ 1. Med bryggeri forstaaes i denne instruks ethvert anlæg, hvori der tilvirkes skattepligtig øl eller dermed likestillede drikke.

§ 2. Overkontroløren leder arbeidet med kontrollen inden sit distrikt, fordeler det mellem de for distriktet ansatte kontrolører og deltar personlig i sammes utførelse i den utstrækning, hvortil han maatte finde anledning. Han har at holde kontor paa det sted, som departementet bestemmer.

Kontrolørerne skal bo paa samme sted, hvor overkontrolørens kontor er beliggende, eller i nærheten av dette. Naar kontrolørerne ikke er fraværende paa tjenestereiser eller er optat med anden kontrolgjerning, er de forpligtet til — under

15 novbr. anvendelse av almindelig arbeidstid — at utføre arbeide paa overkontrolørens kontor eller arbeide tildelt derfra.

Ved fordelingen av inspektionerne i bryggerierne bør overkontrolørerne iagtta, at inspektionerne i de samme bryggerier ikke altid foretages av de samme kontrolører.

Eftersynet av bryggeriernes handelsbøker i henhold til øltilvirkningslovens § 27 bør, saavidt gjørlig, foretages av 2 kontroltjenestemænd i fællesskap. I andre tilfælde kan kontrollen i bryggerierne almindeligvis utføres av en enkelt tjenestemand.

§ 3. Kontrollen skal ha sin opmerksomhet henvendt paa, om der drives ulovlig tilvirkning av øl utenfor bryggeri eller i uanmeldt bryggeri eller i bryggeri, som ikke av kontrolvæsenet er aapnet til drift, eller om der foregaar anden virksomhet i strid med øltilvirkningslovens forskrifter.

Kontrollen skal ogsaa, naar dertil gives anledning, undersøke, om øl, som er gjenstand for omsætning, er merket med rigtig skatteklasse paa anordnet maate.

§ 4. For hvert til drift anmeldt bryggeri føres en kontrolprotokol, som autoriseres av overkontroløren.

I denne protokol, som altid medbringes paa inspektionsreiser, anføres navnlig:

1. De i øltilvirkningslovens §§ 6 og 7 omhandlede anmeldelser.
2. Foretagne aapnings- og lukningsforretninger.
3. Foretagne eftersyn av bryggerier med angivelse av tiden for deres paabegyndelse og avslutning.
4. De under eftersynene foretagne undersøkelser og disses resultater.
5. Hvorvidt det i protokollen anførte er forelagt brukeren eller hans fuldmægtig til erklæring, forsaavidt det kan ha indflydelse paa brukerens rettigheter, pligter eller byrder, og hvad vedkommende i den anledning har anført.
6. nnemgaaelse av bryggeriets officielle bokførsel og dets aarsopgjør samt de bemerkninger, som denne gjennemgaaelse foranlediger.
7. Eftersynet av bryggeriets handelsbøker og resultatet av dette.

Ogsaa andre undersøkelser eller forretninger, som maatte være foranlediget ved kontrollen med vedkommende bryggeri, anføres i fornøden utstrækning i protokollen, naar de er av væsentligere betydning.

Forsaavidt overkontroløren ikke selv har deltat i eller utført de i kontrolprotokollen anførte forretninger eller undersøkelser, skal han gjennemgaa det anførte og derom gjøre anmerkning i protokollen med tilføielse av de bemerkninger, som gjennemgaaelsen maatte gi anledning til.

§ 5. De i øltilvirkningslovens §§ 6 og 7 omhandlede an- 15 novbr.
meldelser om bryggerianlæg og om optagelse av drift i disse tilstilles overkontroløren i vedkommende distrikt.

Saasnart der til overkontroløren indløper saadan anmeldelse som omhandlet i øltilvirkningslovens § 6 om nye bryggerier eller ældre bryggerier, som har været gjenstand for forandring eller har været nedlagt, har han straks at sætte sig i forbindelse med bryggeriets eier eller bruker for at kunne foreta undersøkelse av, hvorvidt bryggeriets indretning er i overensstemmelse med de derom givne regler. Viser det sig ved den stedfundne undersøkelse, at alt forsaavidt ikke er i orden, gir han fornødent paalæg om de foranstaltninger, som blir at iverksætte. Han har samtidig at søke bragt paa det rene, om bryggeriet i nær fremtid vil bli sat i drift, og forsaavidt dette ikke vil ske, foranstalter han det straks lukket. Om anmeldelsen samt om, hvad der for anledningen er foretat av kontrolvæsenet, sender overkontroløren meddelelse til departementet.

Naar overkontroløren mottar den i øltilvirkningslovens § 6 omhandlede anmeldelse om, at de ved lovens ikrafttræden igangværende bryggerier vil fortsætte driften under tilvirkning av skattepligtig øl, eller de anmeldte nye forandrede eller gjenoptagne brygerier vil paabegynde tilvirkning av skattepligtig øl, skal han derom gjøre indberetning saavel til departementet som til vedkommende oppebørselsbetjent.

§ 6. Naar et bryggeri skal aapnes til drift, rettes anmodning til bryggeriets bestyrer eller dennes fuldmægtig om at være tilstede under forretningen og den i forbindelse dermed foretagne besigtigelse av bryggeriet.

Under besigtigelsen blir at undersøke, om bryggeriets indretning er i overensstemmelse med de derfor fastsatte regler, derunder navnlig om alle til benyttelse bestemte gjærkar og lagerfat er forsynt med nummer og angivelse av rumindhold og de første derhos med indretninger eller angivelse til bestemmelse av det i samme værende indhold av vørter eller øl, om der fra gjærhus kun fører ledninger for øl til lagerrum og fra disse kun til tapperum, om ledning eller ildsted til bryggepande er forsynt med lukkeindretninger, og om bryggeriets utgangsaapninger for fraførelse av dets produkter tilfredsstiller de derom givne forskrifter.

Har bryggeriet været lukket, undersøkes, om laaser eller forsegling (plombering) er i orden, og om der er skedd brud paa ledning, hvorved der er aapnet fri adgang for indførsel av damp i bryggepanden.

§ 7. Befindes alt i bryggeriet ved den i anledning av den begjærte aapning foretagne undersøkelse at være i orden, sker aapningen ved, at laas eller forsegling fjernes.

15 novbr. Negtes aapning paa grund av, at alt ikke er i orden, og at paaklagede mangler ikke rettes, meddeles i tilfælde overkontroløren straks underretning herom (pr. telegraf eller telefon, om dertil er anledning), forat han kan træffe endelig bestemmelse i saken.

I kontrolprotokollen anføres saavel resultatet av den foretagne undersøkelse som i tilfælde negtelse av aapning og den av overkontroløren i denne anledning trufne bestemmelse.

Samtidig med aapningen bringes paa det rene, hvem der skal utføre den i øltilvirkningslovens § 19 omhandlede viseringsfunktion, hvorom likeledes anførsel gjøres i kontrolprotokollen. Derhos leveres bryggeriets eier eller bestyrer de skemaer til officielle bøker og anmeldelser, som skal anvendes.

§ 8. Bryggerier, som er i drift, efterses av kontrolvæsenet almindeligvis én gang maanedlig til ubestemte tider og uten varsel og ellers saa ofte, som det efter omstændighetene maatte findes paakrævet.

§ 9. Ved de i § 8 omhandlede eftersyn undersøkes navnlig:

1. Om den i øltilvirkningslovens § 19 omhandlede viseringsfunktionær er tilstede og utfører det ham tillagte hverv.
2. Om transporter av øl og andre bryggeriprodukter, som maatte paatræffes, er ledsaget av den foreskrevne transportopgave, om denne stemmer med transportens indhold, eller forsaavidt transporten har passert viseringsfunktionæren, om nævnte opgave er avgit til ham og rigtig anført i hans fortegnelse over saadanne opgaver.
3. Om transportfat, flasker eller andre beholdere med øl, som befinder sig under fraførelse fra bryggeriet, er paaført saadan angivelse eller merket saaledes, som øltilvirkningslovens § 25 foreskriver.
4. Om de officielle drifts-, tappe- og salgsbøker er ført à jour paa den i loven foreskrevne maate og iøvrig er indrettet og ført overensstemmende med de derom givne forskrifter.
5. Om kontoen for salg eller utlevering av øl i bryggeriets handelsbøker er ført à jour og opgjort paa den i loven foreskrevne maate samt stemmende med den officielle salgsbok.
6. Om de foreskrevne transportopgaver og erklæringer fra den, som forestaar utlevering av øl og andre bryggeriprodukter inden bryggeriet til bruk for dets funktionærer og arbeidere, er vedlagt salgsboken.
7. Om falden avgift er betalt i rigtig tid, og om der foreligger foreskrevne legitimationer for fradrag i avgiften for utført, tilintetgjort, denaturert eller til transitoplag, frilager eller frihavn overført øl eller for øl, som er tilbakeført for at undergaa ny behandling, eller for tidligere beskattet øl, som er overført fra andet bryggeri.

8. Om der i driftsbøkerne er anført som anvendt ulovlige materialer. 15 novbr.
9. Om avgiften av utlevert øl overskrider den stillede sikkerhet.
10. Om forefundne beholdninger av vørter og øl samt deres ekstrakt og alkoholindhold stemmer med den officielle driftsboks utvisende.

Ved eftersynene foretages ogsaa leilighetsvis eftersummeringer i kontoerne for salg eller utlevering av øl i bryggeriets handelsbøker.

§ 10. Ved de i § 9 punkt 10 omhandlede undersøkelser utsondres efter driftsboken enkelte bryg, som gjenfindes i gjærhuset, lagerrummene eller tapningsrummet, og der undersøkes saa for disse brygs vedkommende, om mængden i gjærkar eller paa lagerfat — naar dertil lægges, hvad der maatte være anvendt til alkoholfrie produkter — stemmer med driftsbokens utvisende, om vørterens styrke og ølets ekstraktgehalt likeledes stemmer med driftsboken, og om den i ølet fundne ekstraktgehalt ved foretat beregning gir en alkoholstyrke, som ikke overskrider den bestemte grænse for den skatteklasse, hvortil ølet i driftsboken eller tapniugsboken er henført.

I hvilken utstrækning disse undersøkelser skal foretages, vil bero paa omstændighetene, navnlig paa hvorvidt der maatte være nogen grund til at betvile, at alt var i lovlig orden, om der nylig i vedkommende bryggeri er foretat grundigere undersøkelser med tilfredsstillende resultat eller ikke, om ølets alkoholstyrke i vedkommende bryggeri for anledningen eller i almindelighet er nær op mot de fastsatte grænser, og om den for eftersynet planlagte tid gir anledning til mere vidtløftige undersøkelser.

§ 11. Ved de i §§ 9 og 10 omhandlede undersøkelser bestemmes vørterstyrken og ølets ekstraktgehalt ved hjælp av et medbragt sacharometer ved direkte avlæsning, efter at ølet i forveien er godt omrystet og bragt til en temperatur av $17^1/_2$ g., eller ved avlæsning og omsætning til sand styrke efter sacharometrets reduktionstabel for varierende temperatur, forsaavidt instrumentet er forsynt med saadan tabel.

Ølets alkoholstyrke kan bestemmes paa følgende maate, naar man gaar ut fra som rigtig den i driftsboken for vedkommende ølparti anførte stamvørterstyrke (% Balling): Betegner p stamvørterens ekstraktgehalt i % B (Balling) og m ølets ved sacharometret fundne tilsyneladende ekstraktmængde i % B, faaes alkoholmængden, uttrykt i vegtprocent, ved at multiplicere differansen p ÷ m med en faktor, som er avhængig av p og utgjør

0,407 for »p« = 6,0 % B
0,417 - »p« = 11,0 —
0,431 - »p« = 18,0 —

15 novbr. For mellemliggende værdier av stamvørter tillægges 0,002 for hver 1 % B over de anførte stamvørterangivelser. For et øl med stamvørter 10,0 blir saaledes faktoren: 0,407 + (4 × 0,002) = 0,415.

Eks. Viser et øl paa sacharometret 3,3 % B, og er stamvørteren 9 %, beregnes alkoholmængden til: 0,413 × (9 %— 3,3 %) = 2,35 %.

Finder man ved disse undersøkelser, at alkoholgehalten ligger henimot grænsen av de fastsatte klassers (resp. 2,25, 3,75 og 5,5 %), bør prøve indsendes til nærmere undersøkelse. Paa grænsen maa ølet ansees for at ligge, naar alkoholgehalten findes at være 0,2 % eller mindre under skatteklassernes maksimalværdier.

§ 12. Findes ølet ved den i § 11 omhandlede fremgangsmaate at ligge like op under grænsen, bør der altid medtages prøve av samme til nøiagtigere undersøkelse, da den nævnte fremgangsmaate kun gir et tilnærmelsesvis paalidelig resultat.

Under enhver omstændighet blir leilighetsvis prøver av øl, vørter, mæsk og mask at utta til undersøkelse av, hvorvidt den angivne skatteklasse og ekstrakt samt stamvørtergehalt er rigtig, og om der alene er anvendt tillatte bryggematerialer.

Prøverne, som forsynes med fornødne angivelser av, til hvilke bryg de hører, og hvorledes vedkommende parti, hvorav de er tat, er opført i bryggeriets officielle bøker, blir at undersøke efter departementets nærmere bestemmelse.

§ 13. Ved eftersyn av bryggerierne foretages ogsaa leilighetsvis eftermaaling av gjærkar, lagerfat og transportkar i den utstrækning, som det efter omstændighetene findes paakrævet, likesom maaleapparat, som anvendes ved bryggerier, blir at prøve,

§ 14. De officielle bøker (drifts-, tappe- og salgsbøker), som føres i hefter, der avsluttes ved hver maaneds utgang og tilstilles overkontroløren, saasnart avgiften er berigtiget, ledsaget av de i øltilvirkningslovens § 19 omhandlede opgaver og erklæringer samt av legitimationer for betalt og avskrevet avgift i henhold til øltilvirkningslovens § 20, foranstaltes av overkontroløren gjennemgaat.

Ved denne gjennemgaaelse skal der navnlig foretages efterregning av de anførte mængder øl og andre bryggeriprodukter og av avgiftsbeløpene, sammenholdelse av opgaverne over det inden bryggeriet utleverte øl og transportopgaverne med bøkernes utvisende og likeledes sammenholdelse av opgaverne over avskrevet avgift med de bilagte legitimationer derfor, likesom disse legitimationer selv underkastes nærmere undersøkelse. Ved gjennemgaaelsen paasees ogsaa, at der til enhver tid har været stillet tilstrækkelig sikkerhet.

Opdages der ved denne gjennemgaaelse feil, underrettes 15 novbr.
vedkommende bryggeri derom, og dersom feilene erkjendes av dette, søkes de rettet gjennem tilføielse eller anmerkninger i e maanedsbøker.

Erkjendes ikke feilene, eller lar de sig ikke rette paa nævnte maate, indberettes saken til departementet, forat dette i tilfælde kan træffe videre forføining i saken. Grovere tilfælde av feil indberettes under enhver omstændighet til departementet.

Efterhvert som bøkerne blir gjennemgaat og nye indløper, indsendes de gjennemgaaede ledsaget av de til samme hørende bilag til departementet. Ved indsendelsen meddeler overkontrøren — saavidt mulig ved paategning paa selve heftet — oplysning om de rettelser, som muligens er foranlediget foretat, samt de bemerkninger, som den stedfundne gjennemgaaelse forøvrig maatte gi anledning til.

§ 15. Skemaer til bøker og angivelse leveres av departementet, og overkontrøren har at sørge for, at han altid er i besiddelse av et tilstrækkelig oplag av saadanne skemaer.

Overkontrøren har likeledes at sørge for, at der hos ham er tilstrækkelig forsyning av laaser og apparater for forsegling samt sahcarometre til bruk for kontrollen.

§ 16. Ved overkontrørens kontor føres en fortegnelse, hvori for hvert bryggeri inden distriktet indføres opgave over mængden av det i løpet av hver maaned anvendte malt og andet bryggemateriale, mængden av øl og andre bryggeriprodukter, som er tilvirket (tilført lageret), og mængden av øl og andre bryggeriprodukter, som er utlevert (fraført bryggeriet eller utlevert til bruk inden dette).

Disse opgaver opsummeres ved terminens utgang og sammenlignes med de av bryggerierne i henhold til øltilvirkningslovens § 26 leverte aarsopgjør.

§ 17. De av bryggerierne leverte aarsopgjør sammenlignes med vedkommende kontoer i deres handelsbøker.

Ved eftersyn av handelsbøkerne undersøkes navnlig kontoerne for anskaffet og avhændet malt og andre bryggerimaterialer og for salg av øl, og der foretages eftersummeringer i disse kontoer i den utstrækning, som det maatte findes paakrævet.

Der kan ogsaa finde sted en fuldstændig gjennemgaaelse av handelsbøkerne med opgjør over sammes utvisende, hvilket det navnlig kan være grund til at gjøre, om der næres mistanke om, at kontoerne for anskaffet og avhændet malt og solgte eller utleverte bryggeriprodukter ikke er rigtig ført. Forinden saadan fuldstændig gjennemgaaelse foretages, bør dog departementets nærmere bestemmelse indhentes.

15 novbr. § 18. Resultatet av gjennemgaaelsen av den officielle bokførsel, aarsopgjør og bryggeriernes handelsbøker anføres i kontrolprotokollen.

Aarsopgjøret indsendes av overkontroløren, efterat dette og handelsbøkerne er gjennemgaat, til departementet ledsaget av de bemerkninger, som nævnte gjennemgaaelse gir anledning til.

Opdages der misligheter ved bokførselen, blir saken straks at indberette til departementet.

§ 19. Befindes øl at være kommet i en høiere skatteklasse end tilsigtet, eller overstiger dets alkoholgehalt den høiest tillatte grænse, eller findes øl at være fraført bryggeri, førend det er bragt i den tilstand, at det efter sin almindelige beskaffenhet og bryggemaate er fuldt færdig til at nydes, indberettes saken av overkontroløren til departementet.

§ 20. Overkontroløren har at indsende til departementet beregning over de kontrolutgifter, som antages at burde tilsvares av bryggerier, hvis produktion ikke naar op i den i øltilvirkningslovens § 42 bestemte minimumsstørrelse.

§ 21. Ved lukning av bryggeri paasees, at tilførselsledninger for damp til bryggepande og stængsler for samme eller for bryggepandenes ildsteder er i saadan orden, at lukningen blir effektiv.

Lukkes et bryggeri for længere tid, eller nedlægges det helt, sker indberetning derom til departementet.

Forøvrig avgives meddelelse om aapning og lukning av bryggeri saavel til vedkommende oppebørselsbetjent som til politiet.

§ 22. Kontrolør, som gjør sig skyldig i uredelighet, skjødesløshet eller grov uforstand, eller som undlater at efterkomme de av overkontroløren i tjenesteanliggender givne ordrer, blir straks at suspendere av overkontroløren, hvorefter denne indberetter saken til departementet, forat det kan træffe saadan endelig forføining i saken, som det maatte finde anledning til.

§ 23. Kontrolørernes regninger over skyss- og kostgodtgjørelse indsendes til departementet gjennem overkontroløren, ledsaget av dennes bevidnelse.

15 novbr. **Instruks**, utfærdiget av Finans- og Tolddepartementet 15 november 1912, for kontrollen med tilvirkning, omdestillation og beskatning av brændevin m. v.

I. Kontrolpersonalet.

§ 1. Overkontrolørerne bestemmer, ved hvilke brænderier og destillationer i deres distrikt de for dette beskikkede kontrolører skal gjøre tjeneste, og meddeler kontrolørerne og medhjælperne fornødne forholdsordrer angaaende utførelsen av deres tjeneste. Forsaavidt der ikke inden distriktet er saa mange

anstalter i drift, at samtlige kontrolører kan tages i tjeneste, 15 novbr.
har overkontroløren saavidt mulig at iagtta, at de tages i tjeneste i den orden, hvori de av departementet er beskikket. Han har av og til at forflytte kontrolørerne fra et brænderi til et andet.

§ 2. Naar brænderi eller destillation begjæres aapnet til drift, har overkontroløren at dra omsorg for, at en kontrolør og om fornødiges en medhjælper er antat til utførelse av kontrolforretningene ved anstalten. Til medhjælpere tages fortrinsvis kontrolører, og naar intet andet er bestemt, ansees overkontroløren bemyndiget til at anta medhjælper.

Er ingen av de av departementet beskikkede kontrolører disponible, har overkontroløren foreløbig at anta andre dertil skikkede mænd, idet saken samtidig indberettes til departementet.

§ 3. Gjør kontrolør eller medhjælper sig under utøvelsen av sin tjeneste skyldig i uredelighet, skjødesløshet eller mangel paa agtpaagivenhet, eller undlater han at efterkomme de av overkontroløren til tjenestens tarv givne befalinger, har denne straks at suspendere ham fra hans tjeneste samt derom uopholdelig at avgi begrundet indberetning til departementet, som avgjør, hvad der efter de oplyste omstændigheter videre er at foranstalte.

§ 4. Overkontroløren skal sørge for, at der hos ham stedse forefindes et tilstrækkelig antal protokoller og bøker til bruk for kontrolvæsenet. Protokollerne og bøkerne rekvireres hos departementet, forsaavidt ingen anden ordning er truffet.

§ 5 Overkontroløren har ved hyppige inspektioner at anstille undersøkelse om, hvorvidt brænderier og destillationer med oplag er indrettet og drives overensstemmende med de givne forskrifter, og om kontrolørerne iagttar de dem paahvilende pligter. Paa disse inspektioner bør han saavidt mulig søke at overvære veinings- og graderingsforretninger. Han bør i almindelighet medbringe graderingsinstrument og eget signet.

Hver gang overkontroløren inspicerer et brænderi eller en destillation, har han i kontrolprotokollen at anmerke dette.

§ 6. Ved utløpet av hver termin skal overkontroløren avgi indberetning til departementet om, hvor mange brænderier og destillationer der har været i drift i terminen og disses navn, hvor meget der er anvendt av de forskjellige slags raamaterialer ved tilvirkning av brændevin, hvor meget brændevin der ialt er tilvirket i terminen, og hvor meget avgift der er opgit til indfordring, hvor lang tid anstaltene har været i drift i tiden 1 juli—14 september og i tiden 15 september—30 juni, samt størrelse av beholdningene av brændevin ved terminens begyndelse og ende

15 novbr. — alt særskilt angit for de almindelige brænderier og for brænderier, som tilvirker brændevin som biprodukt ved anden industriel virksomhet.

Overkontrolørerne skal derhos ved hver maaneds utgang avgi indberetning til departementet over tilvirkning av brændevin og til indfordring opgit avgift.

§ 7. Kontrolørerne ved brænderier og destillationer har at opbevare de til dem utleverte protokoller og bøker samt graderingsinstrumenter og plombetænger i lukke, hvortil alene de og overkontroløren har nøkkel.

De skal dra omsorg for, at der er et tilstrækkelig antal laaser og plomber til avbenyttelse og rekvirere disse i fornøden utstrækning hos overkontroløren. Mangler der et tilstrækkelig antal laaser, anbringes plomber eller segl først og fremst paa de mindst vigtige steder, Kontroløren bør altid være forsynt med et offentlig signet.

§ 8. Hindres den opnævnte medhjælper i at være tilstede, naar hans tjeneste utfordres, har kontroløren, forsaavidt der ikke er anledning til at indhente overkontrolørens bestemmelse, at søke tilkaldt en anden paalidelig mand til at utføre medhjælperens funktion, først og fremst en anden kontrolør eller en politifunktionær, om en saadan er forhaanden.

Har kontroløren selv forfald, skal han søke tilkaldt en anden paalidelig mand — først og fremst medhjælperen eller en anden kontrolør eller en politifunktionær — til utførelse av hans funktion, forsaavidt forretningen ikke kan opsættes, til overkontrolørens bestemmelse kan indhentes.

I begge tilfælde blir fornøden forklaring at indta i kontrolprotokollen.

Forlater kontroløren et brænderi for længer tid end 2 timer, skal han derom tilføre protokollen forklaring med angivelse av grunden til sit fravær.

§ 9. Ved avløsning overleveres graderingsinstrumenter, laaser, protokoller og bøker m. v. til den tiltrædende kontrolør, som i kontrolprotokollen anmerker, om han har fundet alt i orden forsaavidt. Ved driftens ophør nedlaases de nævnte gjenstande, og nøklen til avlukket sendes overkontroløren.

§ 10. Kontrolørernes og medhjælpernes regninger over tilkommende i anledning av utførelsen av deres hverv indgives til vedkommende overkontrolør, som sender regningene til departementet efter at ha forsynt dem med sin bevidnelse.

II. Brænderier.

§ 11. Naar brænderi, som har henstaat lukket, skal aapnes til drift, har den tjenestemand, som skal foreta aapningen, først at undersøke, om laaser og forsegling er i orden.

Derefter foretar han den i brændevinstilvirkningslovens § 8 omhandlede besigtigelse av anlægget. Han skal derunder nøie gjennemgaa hver enkelt del av avbrændingsapparatet med tilknyttede ledninger og undersøke, hvorvidt de for brænderiers indretning og drift givne regler er fyldestgjort. Endvidere skal han underkaste avbrændingsapparatets samlekar utvendig og indvendig besigtigelse til undersøkelse av, om det er frit for hemmelig avledning, likesom han ogsaa skal besigtige de apparater og ledninger, hvorved brændevinet føres over i oplag, for at bringe paa det rene, om de er i overensstemmelse med fastsatte regler og forøvrig gir tilstrækkelig betryggelse for brændevinets rigtige indlæggelse. Endelig har han at besigtige den eller de vegter med tilhørende lodder, som skal anvendes ved bestemmelsen av brændevinets og avgiftspligtige brændevinsmaterialers mængde. Vegtenes følsomhet undersøkes og likesaa deres rigtighet med saa høi belastning, som de tilstedeværende lodder tillater. Befindes vegt at være træg, eller formodes den at være urigtig, forlanges den omjustert. 15 novbr.

§ 12. Forinden aapningsforretningen paabegyndes, tilkaldes brænderiets bruker eller den, som av denne maatte være bemyndiget til at overvære forretningen. Forsaavidt brukeren eller den av ham befuldmægtigede ikke maatte være tilstede, blir han likeledes at tilkalde, om kontroløren efter foretat undersøkelse finder at maatte negte aapning, fordi anlægget ikke er i lovlig orden.

§ 13. I driftstiden skal kontroløren saavidt gjørlig mindst 1 gang hvert driftsdøgn gjennemgaa avbrændingsapparatet, opmaalingsboden og oplaget for at forvisse sig om, at der ikke er skedd brud paa apparat, ledning, laas eller forsegling. Ved hyppig tilstedeværelse under kokning og mæskning skal han derhos søke at kontrollere rigtigheten av de daglige opgaver over forbruk av raastoffe. Finder han, at der er misforhold tilstede mellem utbytte av brændevin og forbruk av raamaterialer, skal han ta maal av gjærkarrene til bestemmelse av mæskens rumindhold og prøve mæskens sacharometergrad i oprindelig og utgjæret tilstand samt sammenligne resultatet med de av brænderiet for de enkelte indmæskninger paa forlangende meddelte opgaver. En hektoliter mæsk bør levere omkring 0,5 liter alkohol for hver sacharomatergrad, som den utgjærede mæsk viser mindre end den oprindelige.

I tilfælde, hvor den anførte kontrol ikke maatte være anvendelig, avgjør overkontroløren, hvorledes kontrollen med brændevinsutbyttet skal føres.

I driftstiden skal kontroløren ogsaa gjenta den i § 11 omhandlede undersøkelse av vegtene med passende mellemrum og under enhver omstændighet, naar vegtenes stilling er blit for-

15 novbr. andret, eller kontroløren finder grund til at nære frygt for, at de ikke er rigtige.

§ 14. Ved ethvert almindelig brænderi skal det utvundne brændevins mængde som regel bestemmes én gang i hvert driftsdøgn, søn- og helligdage undtat. Ved brænderier, som tilvirker brændevin som biprodukt under anden industriel produktion, skal brændevinets mængde bestemmes saa ofte, som det gjøres fornødent. Under opmaalingsforretningen har kontrolør og medhjælper at iagtta følgende:

1. Før forretningens paabegyndelse maa tilførselen til avbrændingsapparatets samlekar være fuldkommen stanset og dettes indhold være jevnt blandet ved grundig omrøring.
2. Graderingscylinderen utskylles med brændevinet og fyldes derefter med en prøve, hvis styrke og temperatur bestemmes efter de i skriftet »Om Alkoholometret« givne regler.
3. Laasningen eller forseglingen for tappekranen maa ikke hæves og veiningen ikke paabegyndes, før graderingen er avsluttet og vegten og dens opstilling besigtiget. Det paasees, at vegten har et fast og jevnt underlag, og at den er stillet i vater.
4. Under veiningen gives der nøie agt paa, at vegten har frit spil, og at intet ved vegten forandres f. eks. gjennem forskyvning av regulerloddet eller skaalens belastning med uvedkommende ting. Til brændevinets veining kan efter eierens valg brukes fustager eller aapne kar. Taraen av disse bestemmes for hver forretning. Det maa herunder nøie paasees, at veiekarrene er tomme, mens de paa den anden side, før tarabestemmelsen finder sted, maa fugtes med brændevinet.
5. Det paasees nøie, at alt det til indlæggelse paa oplag bestemte brændevin virkelig indlægges og paa rigtig sted. Opmaalingsforretningen avbrytes saa ofte og saa længe, som fornødiges for at fastslaa, at alt i denne henseende er i orden. Herunder maa kontrolør og medhjælper ikke begge paa én gang forlate opmaalingsboden, medmindre denne avlaases.
6. Ved brænderier, som tilvirker brændevin som biprodukt til en anden industriel virksomhet, kan graderingen ske paa den maate, at der for hver optappet fustage tages en prøve i forhold til fustagens størrelse, hvorefter der foretages gradering av en ved blanding av nævnte prøver dannet fællesprøve.

§ 15. Ved midlertidig aapning av brænderi til foretagelse av eftersyn, forandringer eller utbedringer skal den tjenestemand, som foretar aapningen, efterse, om laaser og forsegling er i orden, og om der forøvrig foreligger omstændigheter, som

tyder paa, at der er gjort brud paa apparater eller ledninger, 15 novbr.
som henstaar stængt.

Det samme gjælder de av overkontroløren i henhold til brændevinstilvirkningslovens § 15 foranstaltede eftersyn av brænderier, som ikke er i drift.

§ 16. Forsaavidt aapnings- og lukningsforretning ikke foretages av overkontroløren, avgir vedkommende tjenestemand til denne indberetning om forretningen. I indberetningen om aapningsforretningen meddeles resultatet av de undersøkelser, som under forretningen er foretat, navnlig av undersøkelserne vedrørende vegtenes samt laasenes og seglenes tilstand. I indberetningen om lukningsforretninger meddeles opgave over de laaser og forseglinger, som i anledning av lukningen er paasat.

Aapnings- og lukningsforretninger indføres i kontrolprotokollen, hvorhos der om samme straks skal ske underretning til vedkommende politimyndighet.

§ 17. Kontroløren paaser, at der altid overensstemmende med brændevinstilvirkningslovens § 24 sker anmeldelse om frembringelse til brænderiet av brænderimaterialer, hvorpaa der er lagt særavgift, og at de henlægges under kontrollaas i særskilt rum i eller ved brænderiet, efterat deres mængde er behørig angit. Anmeldelsen samt indlæggelsen og mængdeangivelsen indføres i kontrolprotokollen. Det rum, hvori de nævnte materialer indlægges, maa være tilstrækkelig betryggende opbevaringssted for samme.

Naar materialerne skal anvendes, blir de under kontrolørens tilsyn at veie og den avgiftspligtige vegt straks at indføre i avgiftsprotokollen.

III. Destillationer.

§ 18. Naar destillationsapparatet begjæres aapnet til drift eller eftersyn m. v., undersøker den tjenestemand, som skal foreta aapningen, om laaser og forsegling er i orden, og om der er skedd noget brud paa tilgang til apparatet eller foretat nogen anden forandring, som kan tænkes at gjøre den foretagne laasning eller forsegling uvirksom.

§ 19. Naar paafyldningen av spiritus paa destillationsapparatets blære er avsluttet, lukkes tilgangen til denne med laas eller segl, forsaavidt dertil er anledning. Under enhver omstændighet blir destillationsapparatet eller dampkjelens ildsted efter overkontrolørens nærmere bestemmelse at lukke, naar driften er tilendebragt.

§ 20. Aapnings- og lukningsforretninger indføres i kontrolprotokollen, for lukningsforretningenes vedkommende med angivelse av de laaser eller forseglinger, som er anbragt.

§ 21. Under driften skal kontroløren leilighetsvis til ube-

15 novbr. stemte tider undersøke den destillationsapparatet paafyldte væske eller det derfra utgaaende produkt for at forvisse sig om, at denne ikke indeholder andet end almindelig spiritus og vand. Opstaar der mistanke hos ham om, at dette ikke er tilfældet, uttar han prøve av varen og sender denne straks til overkontroløren, som videreforsender den til departementet med sin erklæring. Kontroløren har under enhver omstændighet en gang imellem at utta prøver til indsendelse som anført.

Forøvrig skal kontroløren i driftstiden mindst en gang daglig inspicere destillationen og derunder bl. a. forvisse sig om, at der ikke ved anlægget forefindes mæske- eller gjæringsapparater, denaturert brændevin utenfor, hvad der er tillatt anvendt til teknisk bruk ved anlægget eller indlagt under kontrollaas, eller andre alkoholholdige væsker (utenfor brændevin) end saadanne, som av departementet er tillatt anvendt som tilblanding i brændevin.

IV. Oplag.

§ 22. Ved brænderier maa til oplag kun tillates benyttet lukkede rum, mens destillationer ogsaa kan benytte jernbeholdere staaende i det fri, naar de er av en saadan størrelse, at de ikke uten betydelige vanskeligheter kan flyttes eller er fast forbundet med væg eller med grunden. Overkontroløren avgjør, hvorvidt oplagsrum og fritstaaende beholdere kan godtages. Oplagseieren er berettiget til at træffe de forføininger, som han finder fornødne for at sikre sig mot indbrud i oplaget. Dog maa kontrolvæsenets adgang til oplaget ikke derved til nogen tid hindres.

§ 23. Naar der til avgiftspligtig brændevins indlæggelse paa oplag anvendes faste beholdere, skal deres mandhul, avløpskraner og øvrige aapninger, hvorigjennem brændevin kan fjernes, holdes under kontrolvæsenets laas eller forsegling.

Laasningen maa ikke hæves for en tømt beholder, før det ved omhyggelig undersøkelse er godtgjort, at der ikke gjenstaar rest av brændevin paa den. Bemerkning om, at saadan undersøkelse er foretat, tilføres i hvert enkelt tilfælde protokollen.

Naar avgiftspligtig brændevin eller brændevin til ombytning med tidligere indlagt brændevin ved indtagelse paa oplag henlægges paa fustager bestemt til igjen at uttages med sit hele indhold, skal disses tara i hvert enkelt tilfælde bestemmes før fyldningen, idet det nøie paasees, at fustagerne under tarabestemmelsen virkelig er tomme og utvendig rene for is o. l. Enhver indlagt fustage forsynes med merkelap, hvorpaa anføres enten nummer, styrke, temperatur, tara og bruttovegt eller nummer, tara og indhold i liter 100 pct.

§ 24. Brændevin, som utleveres fra oplag, blir at gradere

og veie paa efternævnte maate og at føre til avgang med den 15 novbr. ved utleveringen forefundne mængde.

Graderingen av brændevin fra fast beholder foregaar i en gjennemsnitsprøve av prøver, uttat fra hver fustage, som optappes. Er fustagerne like store, tages like store prøver; ellers bestemmes størrelsen av de enkelte prøver efter skjøn. Uttages brændevin fra fustager tilhørende oplagsbeholdningen, graderes hver enkelt. Dog kan ogsaa i dette tilfælde ved graderingen anvendes en fællesprøve, uttat paa forannævnte maate, naar brændevinet ved indlæggelsen hadde omtrent samme styrke. Indholdet i fustagene omrøres i alle tilfælde før graderingen.

Veiningen av brændevinet blir paa eierens begjæring altid at foreta som nettoveining, saaledes at bruttovegt og tara bestemmes umiddelbart efter hinanden. Det blir i saa fald paa det nøieste at paase, at fustager, som tømmes, forat deres tara kan bestemmes, ogsaa er fuldstændig tømt, før tarabestemmelsen foretages. Eieren skal altid sørge for et tilstrækkelig antal indretninger, hvorover tømte fustager hvælves, forat den sidste rest av indholdet kan rinde av. Ingen fustage maa bringes paa vegten til taraveining, før den har henligget saaledes hvælvet i mindst 3 minutter. Naar oplagets eier og kontroløren er enige derom, er det tilstrækkelig ved utleveringen av brændevin, som har henligget paa fustager, at bestemme vegten ved bruttoveining med fradrag av den ved indlæggelsen fundne tara.

Skal der uttages fustager, hvis indhold ved indlæggelsen er bestemt og avmerket paa den i § 23 foreskrevne maate, er det tilstrækkelig ved utleveringen at bestemme bruttovegten paany og forøvrig beregne brændevinets mængde efter de ved indlæggelsen tilveiebragte opgaver. Med eierens samtykke kan ogsaa ombestemmelsen av bruttovegten bortfalde og bruttovegten ved indlæggelsen lægges til grund ved beregningen av brændevinets mængde.

§ 25. Kontroløren har at paase, at oplagsrum, hvorpaa avgiftspligtig brændevin befinder sig, altid holdes laast, naar dersteds ikke foregaar indlægnings- eller utleveringsforretninger, eller rummet er blit aapnet til foretagelse av rengjøring, reparation o. l., og han maa aldrig levere nøkkelen til saadant rum fra sig til nogen, som ikke er i kontrollens tjeneste. Naar rum, hvorpaa avgiftspligtig brændevin befinder sig, er blit aapnet, maa en kontroljenestemand altid være tilstede i samme.

V. Overførsel av brændevin.

§ 26. Avgiftspligtig brændevin maa kun tillates overført til andet oplag i solide og tætte jernfustager, som ikke bærer merker efter gjennemboring, og som ikke har mer end én spunsaapning. Spunset skal være av metal, og det samt den

15 novbr. omgivende krans skal være forsynt med huller, hvorigjennem kan trækkes metaltraad paa saadan maate, at naar denne er strukket og plombert, kan spunset ikke rokkes, uten at traaden brister.

§ 27. Naar brændevin utleveres til overførsel, bestemmes dets mængde paa den i § 24 foreskrevne maate. Fustager, hvorpaa brændevinet skal overføres, besigtiges nøie, før de fyldes, eller om de paa forhaand er fyldt, før de utleveres, hvorhos de, forinden utlevering finder sted, skal plomberes.

§ 28. Det til overførsel utleverte brændevin indføres i avsendelsesstedets avgiftsprotokol under »avgang« med tilføiende av mottagelsesstedets navn og forøvrig med fuld specifikation efter de opgaver, som i henhold til § 24 i hvert enkelt tilfælde har tjent til beregning av brændevinets mængde ved utleveringen.

Kontroløren ved avsendelsesstedet sender samtidig med utleveringen til kontroløren ved mottagelsesstedet i lukket omslag utskrift av avgiftsprotokollen, forsaavidt det overførte brændevin angaar.

§ 29. Ved mottagelse av brændevin, som er overført fra brænderi eller andet oplag, skal kontroløren ved mottagelsesoplaget altid begynde forretningen med besigtigelse av fustagerne. Derunder undersøkes, om forsegling eller plombering er i orden, samt om noget fat har faat skade, som kan la formode ydre vold og ulovlig fjernelse av brændevin.

Indhold av fustager, som fremkommer beskadiget eller med brutt forsegling eller plombering, blir særskilt at bestemme enkeltvis. Forøvrig veies og graderes brændevinet overensstemmende med forskriftene i § 24. Fustagernes tara efterveies, naar dette begjæres av oplagets eier, eller dertil forøvrig maatte forefindes særlig grund, mens ellers den i den oversendte utskrift av avsendelsesstedets avgiftsprotokol opførte tara lægges til grund for beregningen av partiets brændevinsmængde. Efterveier oplagets eier de tømte fustager, avfordres ham opgave over de enkelte taraer eller deres sum.

§ 30. Efterat det overførte parti paa mottagelsesstedet er veiet og gradert, blir den mottagne utskrift av den derværende kontrolør i lukket omslag at tilbakesende til avsendelsesstedets kontrolør, paaført fornødne bemerkninger om de resultater, veiningen og graderingen har git, saaledes at avsendelsesstedets kontrolør i tilfælde kan foreta berigtigelse i sin avgiftsprotokol, hvor fremkomststedets resultater skal noteres, eller foranledige fornyet mængdebestemmelse paa mottagelsesstedet.

Forsaavidt det paa mottagelsesstedet fundne resultat ikke med mer end $^4/_{10}$ pct. av den maalte mængde brændevin av-

viker fra avsendelsesstedets mængdebestemmelse, blir denne paa 15 novbr.
begge steder at anse som endelig avgang og tilgang. Er den endelig bestemte differanse større, blir i mottagelsesstedets avgiftsprotokol at indføre vegt, styrke og temperatur med de der fundne tal og den efter disse beregnede brændevinsmængde at belaste mottagelsesstedets oplag. I avsendelsesstedets avgiftsprotokol blir i saa fald differansen at anføre, saaledes at overmaal kommer ind som tillæg til den utgaaede mængde brændevin, mens avgift blir at opkræve hos brænderiet av undermaal.

Er intet av det til overførsel utleverte brændevin fremkommet til eller indtat paa vedkommende oplag, blir partiet i dets helhet i avsendelsesstedets avgiftsprotokol at anføre som uttat til fri raadighet og avgift av samme at opkræve.

§ 31. I mottagelsesstedets avgiftsprotokol blir de dersteds mottagne til indlæggelse paa oplag bestemte brændevinspartier at anføre med tilføiende av avsendelsesstedets navn. Kan partierne indføres i avgiftsprotokollen med den ved avsendelsesstedet fundne mængde, er det tilstrækkelig at tilføre protokollen summarisk opgave indeholdende anførsel av styrke, temperatur, summen av taraerne, summen av bruttovegtene og indhold i liter 100 pct. for det hele parti. I motsat fald anføres for det hele parti eller for dele av dette fuld specifikation over nummer, styrke, temperatur, tara og bruttovegt. Navnlig blir saadan specifikation at anføre for fustager, som fremkommer i beskadiget stand eller med brutt forsegling.

De tilbakesendte utskrifter med de i anledning av samme avgivne bemerkninger vedlægges avsendelsesstedets avgiftsprotokol.

VI. Bokførsel og avgiftsberegning.

§ 32. Ved hvert anlæg føres 1 kontrolprotokol, 1 avgiftsprotokol for brændevin og i fornødent fald 1 avgiftsprotokol for avgiftspligtige brænderimaterialer, hvilke protokoller autoriseres av overkontroløren.

I kontrolprotokollen indføres alt vedkommende kontrollen, som ikke angaar den egentlige avgiftsberegning, saasom aapnings- og lukningsforretninger, anmeldelser vedkommende driften, de daglig anvendte raamaterialers mængde, de daglige resultater av driften, foretagne eftersyn o. l. I denne protokol bør ogsaa indtages en summarisk angivelse av det hver dag utleverte brændevin og likesaa denatureringsforretninger, forsaavidt disse ikke føres i egen protokol.

I avgiftsprotokollen for brændevin indføres specifisert de opveiede og graderte kvanta brændevin, som mottages eller utleveres saavel ved den første opmaaling fra avbrændingsapparatets samlekar som ved senere overførsel eller utlevering til

15 novbr. fri raadighet. I avgiftsprotokollen for anvendte materialer anføres disse efterhvert med opgave over art og vegt.

§ 33. Naar der i kontrolprotokollen indføres noget, som har indflydelse paa vedkommende anlægs brukers rettigheter, pligter eller byrder, forelægges det anførte ham eller hans fuldmægtig til erklæring, hvorom anmerkning likeledes indtages i protokollen.

Avgiftsprotokollernes mængdebestemmelser forelægges likeledes brukeren til erklæring, og hans underskrift under samme forlanges til sikkerhet for, at han har godtat mængdebestemmelserne.

Bestemmelserne angaaende brændevinets mængde indføres samtidig med forretningens fremadskriden saavel av kontroløren som medhjælperen i en notisebok, som de altid bærer paa sig eller medfører indtil 3 maaneder efter terminens utløp.

Opmaalings- og andre forretninger indføres hurtigst mulig i vedkommende protokoller og underskrives av kontroløren. Bestemmelserne angaaende mængden av tilvirket og utlevert brændevin ved brænderierne og utlevert brændevin ved destillationerne underskrives likeledes av medhjælperen, forsaavidt angaar bestemmelserne av tara, bruttovegt, styrke og temperaturer.

Forinden medhjælperen underskriver avgiftsprotokollen, har han at sammenligne dens anførsler med de tilsvarende i sin notisebok.

§ 34. Frigjort brændevin, som indlægges paa oplag for avgiftspligtig brændevin, blir altid at indføre i anstaltens avgiftsprotokol og senere at behandle som avgiftspligtig brændevin.

Uttages av en destillations oplag brændevin til fri raadighet, maa dets mængde altid bestemmes og anførsel herom gjøres i avgiftsprotokollen. Et paa en destillations oplag indlagt parti brændevin, som ved uttagelsen kan identifiseres, blir dog at føre til avgang med samme kvantum, hvormed det er indlagt, og avgift av samme at foranledige indfordret efter dette kvantum.

Forsaavidt indlagte enkelte brændevinspartier ikke uttages i sin helhet som saadanne, og det uttagne brændevin altsaa ikke kan identifiseres, blir det uttagnes mængde at føre til avgang og avgift av samme at foranledige opkrævet efter den fundne mængde, mens opgjør over samt opkrævning av avgift av mulig svind av det indlagte brændevin blir at foreta senest ved berigtigelsen av avgiften av sidste rest av vedkommende termins tilvirkning.

§ 35. Ved hver maaneds utgang tilstilles stedets eller distriktets oppebørselsbetjent i lukket omslag en opgave over det ved vedkommende anstalt i maanedens løp til fri raadighet

utleverte brændevins mængde, beregnet i liter å 100 pct. med tilføiet beregning av avgiftsbeløpet. 15 novbr.

Opgave over det i § 20 omhandlede undermaal av overført brændevin, hvorav avgift blir at opkræve hos brænderiet, tilstilles oppebørselsbetjenten ved utgangen av hver maaned, og opgave over det svind, som det til destillationerne overførte brændevin viser sig at ha undergaat, tilstilles oppebørselsbetjenten, saasnart svindet er konstatert, i forbindelse med vedkommende maanedsopgave.

§ 36. Ved terminens utgang indsendes avgiftsprotokollerne til overkontroløren, ledsaget av et summarisk opgjør for hver anstalt over det til fri raadighet uttagne brændevins mængde og den derav pligtige, til indfordring opgivne avgift. Efterat overkontroløren har gjennemgaat protokollerne og opgjørene, indsender han dem til departementet med de bemerkninger, som gjennemgaaelsen maatte gi anledning til.

VII. Forskjellig.

§ 37. Beholdningen av avgiftspligtig brændevin ved brænderiers og destillationers oplag bør ved hver termins utgang gjennemgaaes og sammenlignes med avgiftsprotokollens opgaver. Forsaavidt herunder konstateres en væsentlig mindrebeholdning end den, som efter avgiftsprotokollen skal være tilstede, indberettes saken av overkontroløren til departementet. Saadan indberetning skal altid gjøres, naar svindet av de enkelte terminers tilvirkning paa brænderioplagene efter foretat opgjør utgjør over 1 pct. aarlig. Utgjør nævnte svind av det paa brænderioplagene henliggende brændevin ikke mer end 1 pct. aarlig, blir det at avskrive i avgiftsprotokollen, forsaavidt ingen misligheter kan antages at ha fundet sted.

§ 38. Sammenblanding paa brænderioplagene av forskjellige terminers tilvirkning maa ikke tillates, medmindre mængden av den fra tidligere tilvirkningstermin gjenværende beholdning med nogenlunde nøiagtighet kan bestemmes.

§ 39. Utlevering av brændevin til fri raadighet eller til overførsel maa ikke finde sted, medmindre avgiften er betalt, eller der er stillet en av departementet godkjendt sikkerhet for samme.

§ 40. Forsaavidt en begjært forretning ikke fremmes til den bestemte tid, eller vedkommende undlater at søke opnaadd det ved samme tilsigtede formaal, skal anførsel derom gjøres i kontrolprotokollen og fornøden oplysning om tilfældet meddeles i forbindelse med indsendelsen av regning vedkommende de forvoldte utgifter.

§ 41. Angaaende behandlingen av og kontrollen med brændevin, som er bestemt til teknisk og videnskabelig bruk

15 novbr. og av denne grund fritages for almindelig avgift, henvises til de derom til enhver tid gjældende bestemmelser.

15 novbr. **Skrivelse** fra Finansdepartementet til amtmanden i Smaalenene amt angaaende spørsmaalet om virkningen av, at der for kommuneskatligningen for 1913—14 i noget distrikt maatte være vedtat og stadfæstet en reduktionstabel, som ikke vilde holde totalsummen av den skatbare indtægt for indenbygds-(indenbys)-boende skattepligtige personer inden den i landskattelovens § 77 (byskattelovens § 70) bestemte grænse av 40—70 pct. av den antagne indtægts totalsum.

Departementet uttaler, at efter bestemmelserne i de nævnte paragraffers 2det led har amtsskattestyret, hvor det forefinder væsentlige avvikelser fra det omhandlede gjennemsnitsforhold, adgang til at foreskrive befulgt ved de følgende ligninger en forandret reduktionstabel. Et feilgrep med hensyn til valg av tabel kan derfor, specielt ved førstkommende skatteligning, ikke antages at medføre nødvendigheten av, at forretningen av den grund maa paabydes omberegnet, men derimot, at amtsskattestyret i tilfælde paabyr anvendt en anden til øiemedet svarende tabel ved næste ligning.

16 novbr. **Skrivelse** fra Utenriksdepartementet:

Ifølge meddelelse fra det Schweiziske Forbundsraad har Nederlandene besluttet at tiltræde, fra 1 november 1912, den reviderte Bernkonvention angaaende beskyttelse av litterære og kunstneriske verker, undertegnet i Berlin den 13 november 1908.

Tilslutningen gjælder for tiden den europæiske del av kongeriket Nederlandene; angaaende de nederlandske kolonier vil en senere meddelelse utgaa.

Med hjemmel i bestemmelsen i konventionens art. 25, 2det avsnit, har Nederlandene ved sin tiltrædelse gjort følgende forbehold:

1. Angaaende forfatternes udelukkende ret til at oversætte eller autorisere oversættelse av sine verker vil den nederlandske regjering, istedenfor at slutte sig til art. 8 i ovennævnte konvention, vedblivende være bundet av bestemmelserne i art. 5 i Bernkonventionen av 9 september 1886, ændret ved art. 1, nr. III i tillægsakten, undertegnet i Paris 4 mai 1896;
2. Angaaende gjengivelse av artikler fra aviser eller tidsskrifter ønsker den nederlandske regjering, istedenfor at slutte sig til art. 9 i den reviderte konvention av 13 november 1908, vedblivende at være bundet av art. 7 i Bernkonventionen av 9 september 1886, ændret ved art. 1, nr. IV i tillægsakten, undertegnet i Paris 4 mai 1896;
3. Angaaende retten til offentlig opførelse av oversættelser

av dramatiske og dramatisk-musikalske verker vil den neder- 16 novbr.
landske regjering, istedenfor at slutte sig til art. 11, 2det avsnit, i den reviderte konvention av 13 november 1908, vedblivende være bundet av art. 9, 2det avsnit, i Bern-konventionen av 9 september 1886.

Endelig har den nederlandske regjering meddelt, at angaaende det tidsrum for beskyttelse, som omhandles i art. 30, 1ste avsnit, i den reviderte konvention av 1908, har nederlandsk lov fastsat den samme varighet, som er bestemt i art. 7, 1ste avsnit, i nævnte konvention.

Tillægsmeddelelse*) fra Utenriksdepartementet: 16 novbr.

Den britiske regjering har ved sin ratifikation av den reviderte Bernkonvention erklært, med hjemmel i konventionens art. 27, at forsaavidt angaar bestemmelserne vedrørende de verker, som ved konventionens ikrafttræden endnu ikke er faldt i det fri i sit hjemland, vil regjeringen, istedenfor at slutte sig til art. 18 i den reviderte konvention, vedblivende være bundet ved art. 14 i Bernkonventionen av 9 september 1886 og av avsnit 4 i sidstnævnte konventions slutningsprotokol, ændret ved tillægsakt, undertegnet i Paris 4 mai 1896.

Storbritanniens tilslutning til konventionen gjælder ogsaa øen Cypern samt følgende britiske protektorater: Bechouanaland, Øst-Afrika, Gambia, Gilbert og Elliceøerne, Nord-Nigeria og Syd-Nigeria, Guldkystens nordlige landomraader, Nyasaland, Nord-Rhodesia, Syd-Rhodesia, Sierra Leone, Somaliland, Salomon-øerne, Souaziland, Uganda og Wei-hai-wai.

Den danske regjering har ved sin ratifikation av den reviderte konvention, med hjemmel i dennes art. 27, erklært, at den angaaende gjengivelse av artikler fra aviser eller tidsskrifter, istedenfor at slutte sig til art. 9 i den reviderte konvention, vedblivende vil være bundet av art. 7 i Bernkonventionen av 9 september 1886, ændret ved art. 1, nr. IV, i tillægsakten, undertegnet i Paris 4 mai 1896.

Skrivelse fra Justisdepartementet til samtlige amtmænd, 19 novbr.
hvori departementet — foranlediget ved et indtruffet tilfælde, hvori en ved overøvrighetsbevilling separert person hadde faat adgang til at indgaa nyt egteskap, uten at endelig skilsmisse var erhvervet — henleder opmerksomheten paa den fremdeles gjældende bestemmelse i Cancelli-Promemoria av 31 august 1813, om at der i de separationsbevillinger, som utfærdiges av overøvrigheten, skal »udtrykkeligen tilføies, at en saadan Bevilling ingenlunde hjemler de separerede Ægtefolk Ret til at indgaa nyt Ægteskab, hvilket ogsaa, naar de paagjældende personligen møde, mundtlig bør tilkjendegives dem.«

*) Se Utenriksdepartementets skrivelse av 24 juli d. a. (indtat i »Overenskomster» nr. 7 for iaar).

19 novbr. **Skrivelse** fra Finansdepartementet til amtmanden i Søndre Trondhjems amt foranlediget ved forespørsel fra et formandskap om, hvorvidt en lensmand er berettiget til at kræve utbetalt pantegebyrer av vedkommende kommune, forinden pantegebyrerne erholdes hos vedkommende skattedebitorer, naar kommunen begjærer hans bistand ved pantenes realisation. Det er oplyst, at indfordringen av skatten overgaar til herredskassereren, naar utpantningen er avholdt.

Departementet uttaler, at lensmanden maa ansees berettiget til som skedd at kræve pantegebyrerne utbetalt av kommunen, saasnart utpantningen er foretat (se note 2 til sportellovens § 128 i Finansdepartementets utgave av loven).

4 novbr. 21 novbr. **Kapitelstakster for aaret 1912**

(i overensstemmelse med N. L.s 3—14—15 og lov av 17 august 1848).

Kristiania stift:
(sat 13 november).

Landskyld og leding:

100	kilogram	rugmel	kr. 18,10
100	—	bygmel eller malt	» 18,13
100	—	havremel eller malt	» 18,99
100	—	blandmel eller malt	» 17,56
1	hektoliter	landskylds byg eller korn, hvor samme ei ydes efter tyngde eller vegt . .	» 8,81
1	—	landskylds eller ledings havre . .	» 8,52

Tiende:

1	hektoliter	hvete, rug, torekorn eller erter . .	kr. 10,42
1	—	byg	» 8,35
1	—	blandkorn	» 7,35
1	—	havre	» 7,29
1	—	letbyg	» 5,22
1	—	lethavre	» 4,80

Landskyld og leding efter middelprisen av de 10 sidste aars kapitelstakster:

100	kilogram	rugmel	kr. 16,31
100	—	bygmel eller malt.	» 15,97
100	—	havremel eller malt	» 16,69
100	—	blandmel eller malt	» 15,83
1	hektoliter	landskylds byg	» 7,76
1	—	landskylds havre	» 7,48

Tiendekorn efter middelprisen av de 20 sidste aars kapitelstakster:

1	hektoliter	hvete, rug, torekorn eller erter . .	kr.	9,01	4 novbr.
1	—	byg	»	6,98	21 novbr.
1	—	blandkorn	»	6,36	
1	—	havre	»	5,97	
1	—	letbyg	»	4,28	
1	—	lethavre	»	3,83	

Hamar stift:
(sat 4 november).

Landskyld og leding:

100	kilogram	rugmel	kr.	19,25
100	—	bygmel	»	19,83
100	—	havremel	»	21,42
100	—	blandmel	»	20,63
1	hektoliter	landskyldsbyg eller korn, hvor samme ikke ydes efter tyngde eller vegt .	»	9,63
1	—	landskylds- eller ledingshavre . . .	»	9,61
100	kilogram	bygmalt	»	15,07
100	—	havremalt	»	16,28
100	—	blandkornmalt	»	15,68

Tiende:

1	hektoliter	hvete, rug, torekorn eller erter . .	kr.	11,08
1	—	byg	»	9,13
1	—	blandkorn	»	8,17
1	—	havre	»	8,22
1	—	letbyg	»	4,58
1	—	lethavre	»	4,33

Landskyld og leding efter middelprisen av de 10 sidste aars kapitelstakster:

100	kilogram	rugmel	kr.	17,67
100	—	bygmel	»	18,06
100	—	havremel	»	18,61
100	—	blandmel	»	18,19
1	hektoliter	landskyldsbyg	»	8,78
1	—	landskyldshavre	»	8,32
100	kilogram	bygmalt	»	13,73
100	—	havremalt	»	14,14
100	—	blandkornmalt	»	13,82

Tiendekorn efter middelprisen av de 20 sidste aars kapitelstakster:

1	hektoliter	hvete, rug, torekorn eller erter . .	kr.	9,70
1	—	byg	»	7,91

4 novbr.	1	hektoliter	blandkorn	kr. 6,82
21 novbr.	1	—	havre	» 6,59
	1	—	letbyg	» 4,09
	1	—	lethavre	» 3,73

Kristiansands stift:
(sat 16 november).

1	hektoliter	byg	kr. 9,48
1	—	havre	» 8,11
1	—	havremel	» 8,62
100	kilogram	byg	» 14,64
100	—	havre	» 15,66
100	—	havremel	» 16,66

Middeltallet av kapitelstaksterne for de sidste 10 aar fra 1903 til 1912 begge iberegnet blir:

1	hektoliter	byg	kr. 8,29
100	kilogram	byg	» 12,80
100	—	havre	» 13,78

Bergens stift:
(sat 20 november).

Hvete	kr. 12,85	alt pr. hektoliter*).
Rug	» 10,10	
Byg	» 9,95	
Havre	» 7,41	
Blandkorn	» 8,19	
Malt	» 55,79	

Fra Aalesunds magistrat samt sogneprestene i Ørsten og Haram er ingen opgave over middelpriser indkommet.

Hvad Kongens tiende i Nordhordland angaar, da skal der efter den derom gjældende bestemmelse kun gives for en hektoliter kr. 3,45 (kr. 4,80 pr. tønde).

Middeltallet av de sidste 20 aars kapitelstakster blir:

For hvete kr. 11,79, for rug kr. 8,56, for byg kr. 8,17, for havre kr. 5,46, for blandkorn kr. 6,65 og for malt kr. 37,12, alt pr. hektoliter.

Middeltallet av de sidste 10 aars kapitelstakster blir:

---

*) Middelprisen paa malt er av Bergens formandskap opgit til kr. 0,81 pr. kg., av Bergens magistrat og sogneprestene til Domkirken, Korskirken, Johanneskirken, Nykirken, Mariakirken, Sandvikskirken, Askøen og Aarstad samt formandskapene i Askøen og Aarstad til kr. 0,80 pr. kg.

Middelprisen herav beregnet efter lov av 17 august 1848 blir 80 øre pr. kg.

For hvete kr. 12,23, for rug kr. 9.23, for byg kr. 8,71, 4 novbr. for havre kr. 5,97, for blandkorn kr. 7,18 og for malt kr. 42,35, 22 novbr. alt pr. hektoliter.

Trondhjems stift:
(sat 21 november).

1	hektoliter	bedste rug	kr.	10,30
1	—	ringere rug	»	9,51
1	—	sædebyg	»	8,92
1	—	ringere byg	»	7,52
1	—	bedste blandkorn	»	8,28
1	—	ringere blandkorn	»	7,80
1	—	sædehavre	»	7,62
1	—	ringere havre	»	6,39
1	kilogram	bedste rugmel	»	0,18
1	—	ringere rugmel	»	0,16
1	—	bedste bygmel	»	0,16.7
1	—	ringere bygmel	»	0,14.7
1	—	bedste havremel	»	0,17
1	—	ringere havremel	»	0,14.7
Middeltal av de 10 sidste aars kapitelstakster paa sædebyg for 1 hektoliter			»	8,15
Middeltal av de 10 sidste aars kapitelstakster paa sædehavre for 1 hektoliter			»	6,84

Tromsø stift:
(sat 20 november).

1	hektoliter	bedste rug	kr.	13,05
1	—	ringere rug	»	11,20
1	—	sædebyg	»	11,85
1	—	ringere byg	»	10,15
1	—	bedste blandkorn	»	10,04
1	—	ringere blandkorn	»	8,79
1	—	sædehavre	»	12,07
1	—	ringere havre	»	9,94
1	—	bygmalt	»	13,00
10	kilogram	rugmel	»	1,78
10	—	bygmel	»	1,88
10	—	ringere bygmel	»	1,63
10	—	havremel	»	2,38
10	—	ringere havremel	»	1,88
10	—	hvite erter	»	3,14
10	—	ringere erter	»	2,66
Middeltal av de sidste 10 aars kapitelstakster paa 1 hektoliter sædebyg			»	10,54

4 novbr. Kirkernes landskyld:

21 novbr.

10	kilogram	lange	kr.	6,00
10	—	rundfisk	»	4,50
10	—	titling	»	3,50
10	—	stor rotskjær	»	5,00
10	—	smaa rotskjær	»	4,00
10	—	stor sei	»	5,00
10	—	middels sei	»	4,00
10	—	smaa sei	»	3,00
10	—	ost i Salten	»	4,89

21 novbr. **Skrivelse***) fra Handelsdepartementet til fiskeridirektøren, hvorefter opsynet ved Lofotfisket i aaret 1913 skal træde i kraft fra og med 16 januar.

21 novbr. **Skrivelse** fra Finansdepartementet til amtmanden i Kristians amt angaaende beregning av gebyr for en under 2 oktober 1912 foretat fornyet tinglysning av et senest 21 september 1901 tinglyst skadesløsbrev.

Departementet uttaler, at det med vedkommende sorenskriver er enig i, at der maa beregnes gebyr for den sidst foretagne tinglysning, idet denne har fundet sted efter utløpet av de i lov av 6 mars 1869 § 1 nævnte 10 aar.

22 novbr. **Kongelig resolution****), hvorved der i henhold til lov til beskyttelse av barn mot bruk av tobak av 19 april 1899 meddeles stadfæstelse paa en av herredsstyret for Nøtterø herred, Jarlsberg og Larviks amt, den 14 oktober 1912 fattet beslutning til vedtægt for herredet om salg av tobak til barn m. v., dog med en enkelt forandring.

22 novbr. **Kongelig resolution*****), hvorved der i henhold til lov til beskyttelse av barn mot bruk av tobak av 19 april 1899 meddeles stadfæstelse paa den av herredsstyret for Aardals herred, Nordre Bergenhus amt, den 29 oktober 1912 fattede beslutning til vedtægt for herredet om salg av tobak til barn m. v.

22 novbr. **Kongelig resolution**†), hvorved der i henhold til lov av 22 mai 1875 om offentlige forestillinger og lov av 6 juni 1891 om politivedtægter for rikets herreder meddeles stad-

---

*) Bekjendtgj. 30 novbr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 48.
**) Bekjendtgj. 25 november i Lovtid. 1ste avd. nr. 47, hvor den stadfæstede vedtægt er indtat.
***) Bekjendtgj. 25 november i Lovtid. 1ste avd. nr. 47, hvor vedtægten er indtat.
†) Bekjendtgj. 25 november i Lovtid. 1ste avd. nr. 47, hvor den besluttede forandring er indtat.

fæstelse paa den av herredsstyret for Kraakstads herred, Akershus amt, under 15 juni og 3 oktober 1912 fattede beslutning om forandring av § 8 i de ved kongelige resolutioner av 31 mars 1894 og 11 april 1901 stadfæstede politivedtægter for herredet. 22 novbr.

Kongelig resolution*), hvorved i henhold til § 15 i lov om tilsyn med pleiebarn m. v. av 29 april 1905 bestemmes efter derom av Jevnaker herredsstyre indgit andragende, at nævnte lovs §§ 1—9 skal komme til anvendelse i Jevnaker herred i Kristians amt. 22 novbr.

Kongelig resolution**), hvorved bestemmes: 22 novbr.

I. I henhold til § 11, jfr. § 4, i lov om sundhetskommissioner m. v. av 16 mai 1860 meddeles approbation paa den av herredsstyret for Byglands herred, Nedenes amt, i møter 18 mai og 13 september 1912 vedtagne beslutning om nye almindelige sundhetsforskrifter for herredet, dog med en enkelt forandring.

II. De sundhetsforskrifter for herredet, som blev approbert ved kongelig resolution av 9 juni 1866, ophæves fra den dag, ovennævnte forskrifter træder i kraft.

Kongelig resolution***), hvorved den av Ullensvangs herredsstyre i møter den 27 juli og 26 oktober d. a. fastsatte vedtægt om fælles lukningstid for utsalgssteder i Odda bygningskommune stadfæstes i henhold til lov av 31 mai 1900 som gjældende indtil videre, dog med et par forandringer. 22 novbr.

Kongelig resolution*), hvorved i medhold av lov om metrisk maal og vegt av 22 mai 1875 og under henvisning til det ved kongelig resolution av 17 juni 1886 approberte justerreglement, dets § 35 litr. c. 1 og 2 (jfr. de kongelige resolutioner av 8 mars 1902, 10 august 1905, 30 august 1905 og 9 februar 1912) angaaende forskjellige bismerkonstruktioner bestemmes som gjældende indtil videre, at justerdirektøren bemyndiges til at avgjøre, hvilke konstruktionsforhold der forøvrig skal være tillatt for bismere og i forbindelse dermed at fastsætte særegne regler, som specielle former i tilfælde maatte medføre. 22 novbr.

Kongelig resolution*), hvorved det i lov om erhvervelse av skog av 18 september 1909 § 3 nævnte flateindhold 500 ha. 22 novbr.

*) Bekjendtgj. 25 november i Lovtid. 1ste avd. nr. 47.
**) Bekjendtgj. 25 november i Lovtid. 1ste avd. nr. 47, hvor de approberte sundhetsforskrifter er indtat.
***) Bekjendtgj. 25 november i Lovtid. 1ste avd. nr. 47, hvor den stadfæstede vedtægt er indtat.

22 novbr. nedsættes i medhold av paragraffens 3dje punktum for Oddernes herred, Lister og Mandals amt, indtil videre til 100 ha. Denne bestemmelse træder i kraft straks.

22 novbr. **Kongelig resolution** hvorved bestemmes:

I. Fra 1 januar 1913 at regne blir der i Glemminge prestegjeld i Kristiania stift at oprette et kaldskapellanembede, hvis indehaver tillægges:
   1) et bidrag av Glemminge kommune paa kr. 2000,00 aarlig, som utbetales med en fjerdedel hvert kvartal;
   2) i henhold til den geistlige lønningslov av 14 juli 1897 § 32, 3dje led, det beløp, hvormed indtægtene i Glemminge sognekald overstiger kr. 4000,00;
   3) et saa stort beløp av de aarlige renter av menighetens lønningsfond, at hans samlede løn naar op til kr. 2400,00 aarlig.

II. Kaldskapellanen ansættes med forpligtelse til:
   a) at ta bolig paa eller ved Lisleby;
   b) efter biskopens nærmere bestemmelse at avholde gudstjeneste eller opbyggelige møter hver søn- og helligdag og at overta konfirmantforberedelsen og konfirmationen én gang aarlig;
   c) at overta de sogneprestembedet vedkommende forretninger, som av sognepresten blir ham overdraget.

III. — — —

22 novbr. **Kongelig resolution,** hvorved det i henhold til lov om brandvæsenet av 15 august 1908 § 1 bestemmes, at lensmanden i Stord indtil videre indtræder i politimesterens sted som medlem av brandstyret for Leirviks brand- og bygningskommune.

22 novbr. **Kongelig resolution,** hvorved der meddeles stadfæstelse paa følgende tilføielse til § 10 c i de ved kongelig resolution av 6 januar 1906 m. fl. resolutioner stadfæstede statutter for »Understøttelsesforeningen for norske læger og deres efterlatte«:

»8) Essa Kreybergs legat, stort kr. 5000,00, hvis renter anvendes overensstemmende med de for legatet fastsatte statutter og de nedennævnte under E. for barnelegatet bestemte regler«.

22 novbr. **Skrivelse** fra Kirkedepartementet til Kristiania stiftsdirektion, hvori departementet — i anledning av en fra en sogneprest mottat forespørsel om, hvorvidt det frivillige høitidsoffer er en rent frivillig sak, eller om det kun er offerets størrelse, som det er overlatt yderne selv at avgjøre —, uttaler følgende:

Ved høiesteretsdom av 20 mai 1891 (Retstidende s. a.

pag. 451 ff.) er det avgjort, at sogneprestene paa landet har 22 novbr.
juridisk ret til høitidsoffer av ethvert konfirmert menighetslem, der ikke yder offerskjæppe og ikke nyder fattigunderstøttelse, og at offeret kan kræves erlagt med mindst 40 øre aarlig av hver mand og 20 øre aarlig av hver kvinde. Nogen bestemt maate at opkræve dette offer paa har aldrig været foreskrevet, men det har som regel for sogneprestenes vedkommende — i motsætning til det tidligere kapellanoffer — været erlagt paa alteret med beløp, som de ofrende har anset passende, og det er av den grund, høitidsofferet er git betegnelsen »frivillig«. Den offerberettigede har imidlertid været anset berettiget til, om han maatte ønske det, at indkræve dette offer efter mandtalslister, og det blev ved den ovennævnte høiesteretsdom avgjort, at der kunde avholdes utpantning for saadant offer med de ovennævnte beløp hos de offerpligtige. Ved den geistlige lønningslov av 14 juli 1897 blev der ikke gjort anden forandring i de gjældende bestemmelser om høitidsofferet, end at der ved § 22 blev aapnet adgang til at anordne alene én offerdag aarlig istedenfor ofring ved alle tre høitider og til at avløse offeret mot fuld erstatning av kommunekassen. Hvor ikke nogen saadan forandring er indført, vedblir høitidsofferet som hittil, og det maa efter departementets mening forstaaes saaledes, at det vedblir med de før lønningsloven gjældende rettigheter og pligter, altsaa ogsaa med adgang for presten til — om han ønsker det — at indkræve offeret efter mandtal hos de offerpligtige.

Skrivelse fra Kirkedepartementet til skoledirektøren i 22 novbr.
Trondhjem angaaende spørsmaalet om lovligheten av et av et herredsstyre foretat valg paa nyt medlem av skolestyret istedenfor et medlem, som hadde uttalt ønske om midlertidig at bli fritat for hvervet.

Departementet uttaler, at efter lov av 15 august 1908, hvorefter der for de herredsstyrevalgte medlemmer av skolestyret skal vælges varamænd, har ikke herredsstyret adgang til at vælge et nyt medlem av skolestyret istedenfor et skolestyremedlem, som for kortere eller længere tid faar forfald, men den for vedkommende skolestyremedlem valgte varamand har at indtræde som medlem av skolestyret. Departementet antar derfor, at det av herredsstyret foretagne valg paa medlem av skolestyret istedenfor nævnte medlem er ugyldig, hvorfor den saaledes valgte heller ikke har været lovlig medlem av skolestyret i 1912, likesom han ikke paa lovlig maate har kunnet fungere som formand i tilsynsutvalget i vedkommende kreds. Vedkommende medlem av skolestyret maa ha ret til, naarsomhelst forfaldsgrunden ophører, at gjenindtræde som saadan og som formand i tilsynsutvalget i den tid, for hvilken han er

22 novbr. valgt; derimot er der ikke adgang til at forlænge hans funktionstid utover dette tidsrum — saaledes som han har søkt om i en direkte hertil indsendt skrivelse — som erstatning for, at han i 1912 har været sat ut av funktion derved, at der i hans sted blev valgt et nyt medlem av skolestyret.

23 novbr. **Skrivelse** fra Justisdepartementet til amtmanden i Buskeruds amt, hvori meddeles, at naar en fangetransport ikke utføres i henhold til kontrakt, kan saavel fangeføreren som i tilfælde hans hjælpere beregne skyss- og kostgodtgjørelse efter loven.

25 novbr. **Skrivelse** fra Finansdepartementet til amtmanden i Jarlsberg og Larviks amt, hvori uttales:

Det maa ansees for at være adgang efter den nye landskattelovs § 80 til at nedsætte et utvalg til at taksere skogeiendomme, hvis areal antages at være over en viss fastsat utstrækning, eller andre eiendomme, om hvis værdi ligningsmævnden særlig ønsker oplysning til veiledning, uten at almindelig taksering av al skog inden herredet foretages. Det maa dog herunder iagttages, at forsaavidt senere andre eiendomme av samme art maatte ønskes taksert, maa taksterne foretages av samme utvalg, som før har taksert saadanne eiendomme, jfr. hvad der er uttalt i rundskrivelse nr. 6 vedkommende de nye skattelove punkt 8.

26 novbr. **Stadfæstelse** — meddelt av Kirkedepartementet — paa det av kjøbmand Nils Bødtker ved testamente av 17 juli 1911 oprettede »Toldbetjent Fredrik Bødtker og hustru Anne Guttormsens legat« til fordel for trængende i Svelvik og paa de under 5 november 1912 utfærdigede statutter for dette legat.

28 novbr. **Skrivelse** fra Kirkedepartementet til Sarpsborgs vergeraad:

I skrivelse av 30 september d. a. har vergeraadet oplyst, at Skiptvets skolestyre og Sarpsborgs vergeraad er av forskjellig opfatning med hensyn til spørsmaalet om, hvem der pligter at bære utgiftene ved den særundervisning, som efter foranstaltning av Skiptvets skolestyre er meddelt en gut, som av Sarpsborgs vergeraad er utsat i privat forpleining i Skiptvet.

I anledning herav henleder departementet opmerksomheten paa landsskolelovens § 7, hvorefter utgiftene ved den i samme paragraf omhandlede særundervisning kan fordres helt eller delvis godtgjort av vedkommende forsørger. I nærværende tilfælde antages saaledes utgiftene at maatte refunderes av Sarpsborgs vergeraad, efter hvis beslutning gutten er bortsat i Skiptvet og saaledes maa ansees som guttens forsørger.

Kongelig resolution,*) hvorved der i henhold til § 11, jfr. § 4, i lov om sundhetskommissioner m. v. av 16 mai 1860 meddeles approbation paa den av herredsstyret for Tinns herred, Bratsbergs amt, i møter 26 mars og 21 juni 1912 vedtagne beslutning om almindelige sundhetsforskrifter for de dele av herredet, hvor den almindelige bygningslov er gjort gjældende. 29 novbr.

Kongelig resolution,**) hvorved i henhold til lov om bygningsvæsenet av 27 juli 1896 § 88 og lov om brandvæsenet av 15 august 1908 § 65 bestemmes, at grænserne for Fløens og Solheimsvikens brand- og bygningskommune utvides overensstemmende med det av Aarstads herredsstyre i møte den 30 mars 1912 vedtagne forslag. 29 novbr.

Kongelig resolution, hvorved bestemmes: 29 novbr.

1. At maanedsting for Søndhordlands sorenskriveri fra og med 1913 blir at avholde foruten i mars og december ogsaa i januar, februar, juni, august, oktober og november efter amtmandens nærmere bestemmelse med hensyn til tid og sted for tingenes avholdelse.
2. At det hittil i juli maaned avholdte maanedsting for Søndhordlands sorenskriveri fra samme tid bortfalder.

Kongelig resolution, hvorved bestemmes: 29 novbr.

I. At bytinget i den ved lov av 26 juli 1912 fra 1 januar 1913 oprettede kjøpstad Notodden indtil videre blir at avholde en gang i hver maaned paa den dag, som av amtmanden bestemmes.

II. At de i lov indeholdende nærmere bestemmelser om pant og tinglæsning av 12 oktober 1857, dens § 9, omhandlede ekstrating til tinglæsning av dokumenter indtil videre blir at avholde for kjøpstaden 2 ganger om maaneden paa Nedre Telemarkens sorenskriverkontor paa de dage, som av amtmanden bestemmes.

Kongelig resolution, hvorved bestemmes: 29 novbr.

1. At byting i kjøpstaden Holmestrand fra 1 januar 1913 at regne og indtil videre blir at avholde en gang hver anden uke eller, naar retsferierne derfor er til hinder, to ganger om maaneden

---

*) Bekjendtgj. 30 novbr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 48, hvor beslutningen er indtat.

**) Bekjendtgj. 30 novbr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 48, hvor grænserne for utvidelsen er beskrevet.

29 novbr. paa de dage, som av amtmanden i Jarlsberg og Larviks amt dertil bestemmes.

2. At ekstrating for kjøpstaden Holmestrand fra samme tid og indtil videre blir at avholde en gang ukentlig i de uker, i hvilke der ikke avholdes byting, likeledes efter amtmandens nærmere bestemmelse.

29 novbr. **Kongelig resolution,** hvorved Stavanger amtskommune og Stavanger bykommune meddeles autorisation i henhold til § 1 i lov om sindssykes behandling og forpleining av 17 august 1848 til at oprette et kommunalt asyl for 196 sindssyke — 98 mænd og 98 kvinder — paa gaarden Dale i Hetlands herred i Stavanger amt overensstemmende med utarbeidede tegninger.

29 novbr. **Kongelig resolution,** hvorved der meddeles approbation paa de i generalforsamling den 29 oktober 1912 vedtagne forandringer i §§ 21 og 28 i den for Trøgstads gjensidige brandforsikringsforening ved høieste resolution av 28 februar 1883, jfr. høieste resolution av 15 mai 1895, approberte plan, saaledes at foreningen fremdeles kan nyde godt av de ved lovene av 9 august 1839 og 4 august 1845 hjemlede forrettigheter.

29 novbr. **Kongelig resolution,** hvorved der meddeles approbation paa de i generalforsamling den 15 juni 1912 vedtagne forandringer i § 8 i den ved kongelig resolution av 3 oktober 1908 approberte plan for Løitens brandforsikringsindretning, saaledes at indretningen fremdeles kan nyde godt av de ved lovene av 9 august 1839 og 4 august 1845 hjemlede forrettigheter.

29 novbr. **Skrivelse** fra Finansdepartementet til Justisdepartementet, hvori uttales, at den omstændighet, at nogen skogeiendomme staar opført i A herreds matrikel, men er beliggende inden B herreds grænser, i skatteretslig henseende har den følge, at A herred faar ret til at opkræve eiendomsskat av disse eiendomme. Formues- og indtægtsskat maa derimot svares til B herred som følge av bestemmelsen i den gamle landskattelovs § 17 (jfr. den nye lovs § 18) om stedbunden skattepligt.

29 novbr. **Skrivelse** fra Finansdepartementet til amtmanden i Bratsbergs amt, hvori uttales, at en amtskasserer ikke antages at være forpligtet til at foreta nogen særskilt utligning og indkrævning av matrikelskat til herredene for 1ste halvaar 1913. Efter den gamle landskattelovs § 14 sidste led (jfr. den nye lovs § 14 første punktum) er amts-

kassereren alene forpligtet til at indfordre eiendomsskat til herredene i forbindelse med andre skatter. Herav maa følge, at der ikke er adgang til at fastsætte særskilte skattemøter for erlæggelse av den omhandlede skat, idet denne maa antages først at forfalde til betaling samtidig med matrikelskattene til amt og kommuner for 1913 (1913—14) paa høstskattemøterne 1913. Paa disse vil da bli at opkræve matrikelskatter for $1^1/_2$ aar. 29 novbr.

Skrivelse fra Finansdepartementet til amtmanden i Smaalenene amt, hvori uttales, at der ikke antages at være lovlig adgang til i medhold av den nye landskattelovs § 58 at bestemme, at næringsopgaver skal avgives av eiere av særskilt matrikulerte tomter, som ikke har nogen jordbruksværdi. 30 novbr.

Departementet uttaler endvidere, at bestemmelsen i den nye landskattelovs § 56, næstsidste led, om adgang for et herredsstyre til at nedsætte den i samme paragrafs bokstav d og e nævnte indtægtsgrænse av kr. 500,00 antages ikke at medføre nødvendigheten av at sætte en mindstegrænse for indtægter, naar det er vedkommende herredsstyres hensigt at indføre selvangivelsespligt for alle skattepligtige. I saa fald maa der kunne fattes en beslutning om, at pligten skal paahvile samtlige skattepligtige; jfr. indst. O. VI. for 1909 side 14—15 og forh. i Odelstinget for 1911 side 1126—27.

Rundskrivelse fra Finans- og Tolddepartementet til overkontrolørerne, hvorved oversendes endel hefter, efter hvilke de i øltilvirkningslovens § 17 omhandlede drifts-, tapnings- og salgsbøker blir at føre ved bryggerierne (ɔ: alle anlæg for tilvirkning av avgiftspligtig øl og i klasse dermed staaende drikke), samt endel skemaer til angivelser ved bryggeriernes avgiftsbetaling, til opgaver over det ved dem utleverte øl, hvorfor avgift ikke pligtes, og til aarsopgjør. 30 novbr.

I rundskrivelsen meddeles derhos følgende:

Bokhefterne og skemaerne maa altid i betimelig tid rekvireres hos overkontroløren. Denne vil ha at autorisere hefterne, efterhvert som han utleverer dem. Autorisationen sker for bestemt termin, og ingen hefter maa benyttes, uten at de er autorisert, eller utenfor den termin, for hvilken autorisationen er git. Forsaavidt ikke et hefte er tilstrækkelig for en maaned, tages et eller flere hefter til i bruk.

Bøkerne skal ifølge lovens § 17 opgjøres ved hver maaneds utgang og underskrives av den eller dem, som har ført samme. Opsummeringen av hefternes rubrikker maa altsaa finde sted straks efter maanedsskiftet. Dette kan dog, forsaavidt angaar rubrikkene i driftsboken for slangning til lager-

30 novbr. rummene og for mængde av tilvirket øl og andre produkter, først finde sted, naar slangningen er foregaat. Det endelige opgjør av denne bok kan derfor komme til at maatte utskytes en 14 dages tid eller mere efter maanedsskiftet. Samtidig med opgjøret dateres og underskrives bøkerne, hvorved paasees, at datoen og underskriften eller underskriftene paaføres like under slutsummene.

Saasnart bøkerne for hver maaned saaledes er opgjort, og avgiften ei berigtiget, indsendes de til distriktets overkontrolør. Salgsboken ledsages av kvittering for betalt avgift, transportopgaver over øl og andre bryggeprodukter, som er utbragt fra bryggeriet, og erklæringer angaaende øl og andre bryggeprodukter, som er utlevert inden bryggeriet til bruk for dets funktionærer og arbeidere (lovens § 19), samt opgave over øl, hvorfor avgift ikke skal svares (lovens § 20), alt for vedkommende maaned. Sidstnævnte opgave, som altsaa danner grundlaget for, hvad der i betalingsangivelsen skal opføres til fradrag i den pligtige avgift, blir igjen at bilægge med de nedenfor omhandlede attester, som skal tjene til legitimation for, at vedkommende ølpartier er fritat for avgift.

Angaaende førelsen eller utfyldningen av bokhefterne og skemaerne til angivelser, fradragsopgaver og aarsopgjør skal man — idet man forøvrig henviser til de samme paaførte trykte angivelser og til de derom gjældende lovbestemmelser (se øltilvirkningslovens §§ 17—18 og 20—21) — specielt gjøre opmerksom paa følgende:

I driftsbokens rubrikker for benyttet materiale anføres kun hovedmaterialerne, som gir ekstraktmængden (malt og andre materialer, som maatte bli tillatt benyttet), og for disse opføres kilogramtallet for hvert bryg. I vedkommende rubrikshode tilskrives materialets eller materialernes navn. For den fremstillede vørter angives litertallet og ekstraktstyrken, den sidste med procenttallet (f. eks. 12,5) efter Balling. Ved slangningen anføres paa samme maate ølets eller vørterens procenttal for den iværende ekstrakt efter Balling. Ekstraktstyrken forutsættes bestemt overalt med almindelig sacharometer. Kjelderrum eller dertil svarende anden slags lagringsrum og lagerfat betegnes med henholdsvis K og L med tilføiende av det vedkommende kjelder eller lagerfat givne nummer. Det en kjelder eller et lagerfat engang givne nummer maa ikke forandres uten kontrolvæsenets tilladelse. Forsaavidt der fra bryggeriet utleveres vørter (f. eks. til bakeribruk), blir mængden derav ikke at medta under rubrikkene for »slangning« og heller ikke under rubrikkene for »vørter efter avkjølingen« og »gjærkar« (det sidste gjælder ogsaa vørterøl o. l.). Derimot bør i saadant tilfælde anførsel gjøres i anmerkningsrubrikken

om, at vørteren er tat direkte fra brygget, samt om den ut- 30 novbr.
leverede vørters ekstraktindhold. I anmerkningsrubrikken bør forøvrig gjøres anførsel, om der er noget ekstraordinært at bemerke ved vedkommende bryg, f. eks. om de til samme anvendte materialer har git en særlig stor eller særlig liten ekstraktmængde, om brygget under forgjæringen er blit mislykket, eller om det har nogen særlig bestemmelse, om der er indtruffet uheld med noget paafyldt lagerfat o. s. v. I tilvirkningsrubrikkene anføres den mængde, som virkelig blir slanget.

I tapningsboken gives hver ølsort m. v. egen linje, og tappes en ølsort fra lagerfat med forskjellig stamvørtergehalt eller ekstraktgehalt, anføres de forskjellige procenter og mængder særskilt. Med mængde forstaaes den efter tapningen i behold værende mængde (bræk og andet spild under denne utelates altsaa). Med hensyn til betegnelsen av kjelderrum, lagerfat og procenttal gjælder, hvad foran er anført med hensyn til de tilsvarende anførsler i driftsboken. I anmerkningsrubrikkene gjøres anførsel, forsaavidt der er indtruffet ekstraordinære omstændigheter, som f. eks. har medført uforholdsmæssig stort svind, eller som vil bevirke, at ølet maa kasseres o. l.

I salgsboken anføres under »flasker« antal av utleverte flasker og under »liter« litermængden av det øl, som utleveres paa andre beholdere end flasker. I denne bok indføres alt øl og alkoholfrie bryggeprodukter, som fraføres bryggeriet, altsaa ogsaa øl, som er blit tillatt denaturert med den virkning, at det fritages for avgift. Likeledes indføres i denne bok alt øl og alle alkoholfrie produkter, som er tilintetgjort inden bryggeriet. Forat tilintetgjort øl skal fritages for avgift, maa salgsbokens anmerkningsrubrik være tilført attest fra en kontroltjenestemand om, at den anførte mængde øl av vedkommende skatteklasse i hans overvær er tilintetgjort. Naar øl skal tilintetgjøres med nævnte virkning, maa altsaa en kontroltjenestemand tilkaldes — i fornødent fald ved henvendelse til overkontroløren —, og denne vil saa ha at undersøke vedkommende ølpartis mængde og alkoholstyrke og paase dets tilintetgjørelse. I salgsbokens anmerkningsrubrik bør ogsaa bl. a. gjøres anførsel, om og i tilfælde hvor meget øl m. v. der er denaturert, utført o. s. v

Angivelsen til avgiftsbetaling skal ifølge øltilvirkningslovens § 24 utfærdiges i 3 eksemplarer og underskrives av bryggeriets bestyrer eller under dennes ansvar av føreren av salgsboken. I angivelsen (i samtlige eksemplarer) indføres alt øl, som efter salgsbokens utvisende i vedkommende maaned er utlevert ved bryggeriet, mens øl, som i samme maaned er denaturert, utført eller overført til transitoplag etc.,

30 novbr. tilbakeført til bryggeriet for at undergives ny behandling eller overført fra andet bryggeri for at optappes og videreforsælges, føres til fradrag, forsaavidt de for fradragsberettigelse foreskrevne legitimationer foreligger. Angivelsen tillikemed det efter samme pligtige avgiftsbeløp tilstilles uopfordret inden den 15de i hver maaned stedets eller distriktets statsoppebørselsbetjent, som meddeler kvittering paa de to eksemplarer, der tilbakeleveres bryggeriet. Av disse eksemplarer beholder bryggeriet det ene, mens det andet vedlægges salgsboken.

I opgaven over øl, hvorfor avgift ikke pligtes, efter hvilken de tilsvarende fradrag indføres i angivelsen til avgiftsberigtigelse, indtages i fortløpende orden de forskjellige poster for det i maanedens løp denaturerte øl m. v., alt saavidt mulig efter utleveringsdatoerne. I opgaven maa dog ikke medtages andre poster end dem, for hvilke der foreligger foreskrevne legitimationer for, at de kan komme til fradrag Foreligger der ikke saadanne legitimationer ved opgavens og avgiftsangivelsens utfærdigelse, maa vedkommende post utstaa for i tilfælde at medtages i et senere maanedsopgjør.

I aarsopgjøret anføres som tilgang mængden av det i regnskapsaaret slangede øl og mængden av den samtidig slangede eller utleverte vørter (vørterølet og vørteren) og som avgang mængden av det efter salgsboken utleverte. Ved første aarsopgjør opføres som utgangsbeholdning, hvad der pr. 1 januar 1913 forefindes som øl eller som vørter bestemt til anvendelse som vørterøl eller til at sælges som vørter.

Med hensyn til de legitimationer, som utkræves, forat utlevert øl kan bli fritat for avgift, bestemmes følgende:

For denaturert øl maa der foreligge bevidnelse fra kontrolvæsenet om ølets mængde og skatteklasse samt om, at det er paaset denaturert med det av departementet bestemte denatureringsmiddel. Naar saadant øl skal denatureres med den virkning, at det kan fritages for avgiftserlæggelse, maa altsaa en kontroltjenestemand tilkaldes. Dette sker ved henvendelse til distriktets overkontrolør. Vedkommende kontroltjenestemand vil saa ha at undersøke mængden og alkoholstyrken av det øl, som skal denatureres, samt overvære ølets denaturering, hvorefter han utfærdiger den omhandlede bevidnelse. Denatureringsmidlet vil paa henvendelse gjennem overkontroløren til departementet bli bestemt av dette.

For utført øl maa der foreligge attest fra toldvæsenet om det utførte øls mængde og skatteklasse samt om, at utførselen har fundet sted. Forat dette skal kunne ske, maa ølet utføres paa den for transitvarer foreskrevne maate. Der utfærdiges av bryggeriet utførselsangivelse i to eksemplarer, hvor-

paa det utførte øls navn og skatteklasse samt mængde anføres, 30 novbr.
og hvorav toldvæsenet beholder det ene, mens det andet tilbakeleveres bryggeriet, paaført den omhandlede attest. Forat toldvæsenet skal kunne meddele denne, maa det ha anledning til at ta prøver av ølet og at konstatere mængden av dette. Hertil vil formentlig for fustageøls vedkommende utkræves, at toldvæsenet tilkaldes ved fustagernes paafyldning paa bryggeriet for at paase ølets eller vedkommende fustages maaling og at utta prøver av det paafyldte. Toldvæsenet maa i saa fald desuten ved forsegling av fustagerne og i fornødent fald ved vagthold over samme eller veining ved bryggeriet og efterveining ved indladningen forvisse sig om, at de identiske fustager med uforandret indhold blir utført. For øl paa flasker vil det almindeligvis være tilstrækkelig, at toldvæsenet ved indladningen undersøker kassernes indhold og uttar enkelte prøver av dette.

Hvad her er bestemt for øl, som utføres, gjælder ogsaa med fornødne tillempninger for øl, som overføres til transitoplag, frilager eller frihavn for senere at utføres.

Med øl, som er tilvirket av beskattet malt, forholdes som hittil.

For øl, sdm tilbakeføres til bryggeriet for at undergives ny behandling, maa der foreligge bevidnelse fra kontrolvæsenet om ølets mængde og skatteklasse samt om, at det er indtat paa lageret og under behørig forklaring anført i driftsboken. Angaaende tilkaldelse av kontroltjenestemand og dennes undersøkelse av vedkommende ølparti gjælder, hvad foran er foreskrevet om øl, som denatureres. I driftsboken, hvori vedkommende ølparti indføres som særskilt post, maa uttrykkelig anmerkes, at ølet er tilbakeført for at undergives ny behandling, dato for dets indlæggelse (slangning), dets ekstraktprocent og kjelderrum og lagerfat, hvori det er indtat, likesom det blir at notere i den rubrik for tilvirket øl, hvor det hører hjemme. Naar ølet saaledes er indlagt, blir det i alle dele at behandle som andet øl, der er gjenstand for tapning og utlevering mot erlæggelse av avgift.

For øl, som overføres fra andet bryggeri for at optappes og videreforsælges, maa der foreligge skriftlig erklæring fra bestyrer ved det bryggeri, hvorfra ølet er overført, om ølets mængde og skatteklasse, om at det dersteds er beskattet, samt under hvilke datoer det er anført i tapnings- og salgsbøker. Uttrykkelig anmerkning om samme bør derhos indtages i avsenderstedets tapnings- og salgsbøkers anmerkningsrubrikker. Vedkommende ølpartier blir at indta — med fornøden anførsel i anmerkningsrubrikken i mottager-

30 novbr. bryggeriets tapnings og salgsbøker, i den første under egen post.

Det bemerkes, at behandlingen av mottat øl, som ikke skal optappes, maa holdes helt avsondret fra bryggeriets øvrige virksomhet.

I overgangstiden o: fra 1 januar 1913 og indtil alt øl og andre bryggeprodukter, som er tilvirket av beskattet malt, er utgaat, blir der i driftsboken, tapningsboken og salgsboken at gjøre fornøden anførsel i anmerkningsrubrikken for de poster, for hvis vedkommende beskattet malt er anvendt, og som altsaa ikke gaar ind under den nye beskatning. De herhen hørende poster i salgsboken blir ikke at medta i de angivelser til avgiftsberigtigelse, som skal tilstilles oppebørselsbetjenten. Til ubeskattet øltilvirkning efter 1 januar 1913 kan ikke henregnes mer end, hvad der utgaar som øl av den beholdning av øl og vørter og den vegtmængde malt, som er forefundet under den ved aarsskiftet foretagne optagelse av beholdning. Blir ved denne optagelse av beholdning maltet lagt ind under kontrollaas og senere efterhvert utveiet under kontrollens opsyn, blir dog den saaledes indlagte mængde malt under enhver omstændighet at anse som beskattet og det derav tilvirkede øl at frita for avgift.

Er der indtil 1 januar 1913 indlagt under kontrollaas indenlandsk malt for efter nævnte tidspunkt at anvendes som ubeskattet malt, og indlæggelsen er foregaat under kontrollens opsyn og paa saadan maate, at den derav erlagte eller beregnede avgifts størrelse med sikkerhet kan bestemmes av kontrollen, fradrages i avgiftsangivelsernes paalydende den erlagte eller beregnede avgift, indtil denne er helt likvidert. For de bryggerier, hvor denne fremgangsmaate benyttes, vil kontrollen ha at føre nøiagtig opgave over de paagjældende avgiftsbeløp og paase, at der ikke likvideres utover disse.

30 novbr. **Cirkulære** fra Finans- og Tolddepartementet til toldkamrene:

Fra 1 januar 1913 indtræder en ny beskatningsform for øl, ifølge hvilken avgiften opkræves av det færdige øl istedenfor som hittil av malttilvirkningen (se lov av 28 juni 1912).

Ølet er med hensyn til beskatningen delt i 3 klasser: kl. 1: øl, indeholdende indtil 2,25 vegtprocent alkohol (potøl og lignende alkoholsvakt øl), kl. 2: øl, indeholdende over 2,25 indtil 3,75 vegtprocent alkohol (bayerøl og lignende almindelig øl), og kl. 3: øl, indeholdende over 3,75 indtil 5,50 vegtprocent alkohol (bokøl og lignende sterkt øl). Beholdere, hvori øl fraføres bryggeri, skal bl. a. være merket med ølets skatteklasse.

Ved utførsel til utlandet eller til skibsbruk samt overførsel til transitoplag, frilager eller frihavn for

senere utførsel tilstaaes ikke længer tilbakebetallng av erlagt avgift av øl, som blir at behandle efter den nye beskatningsreform. Bryggerierne fritages nemlig for at erlægge avgift av saadant øl, naar det paa saadan maate, som departementet bestemmer, legitimeres, at utførselen eller overførselen har fundet sted med de opgivne mængder m. v. (jfr. øltilvirkningslovens § 20). 30 novbr.

Med hensyn til de nævnte legitimationer har departementet truffet følgende bestemmelser:

For utført øl maa der foreligge attest fra toldvæsenet om det utførte øls mængde og skatteklasse samt om, at utførselen har fundet sted. Forat dette skal kunne ske, maa ølet utføres paa den for transitvarer foreskrevne maate. Der utfærdiges av bryggeriet utførselsangivelse i to eksemplarer, hvorpaa det utførte øls navn og skatteklasse samt mængde angives, og hvorav toldvæsenet beholder det ene, mens det andet tilbakeleveres bryggeriet, paaført den omhandlede attest. Forat toldvæsenet skal kunne meddele denne, maa det ha anledning til at ta prøve av ølet og at konstatere mængden av dette. Hertil vil formentlig for fustageøls vedkommende utkræves, at toldvæsenet tilkaldes ved fustagernes paafyldning paa bryggeriet for at paase ølets eller vedkommende fustagers maaling og at utta prøver av det paafyldte. Toldvæsenet maa i saa fald desuten ved forsegling av fustagerne og i fornødent fald ved vagthold over samme eller veining ved bryggeriet og efterveining ved indladningen forvisse sig om, at de identiske fustager med uforandret indhold blir utført. For øl paa flasker vil det almindeligvis være tilstrækkelig, at toldvæsenet ved indladning undersøker kassernes indhold og uttar enkelte prøver av dette.

Hvad her er bestemt for øl, som utføres, gjælder ogsaa med fornødne tillempninger for øl, som overføres til transitoplag, frilager eller frihavn.

Det bemerkes, at uttagelsen av prøver antages i almindelighet at kunne indskrænkes til enkelte stikprøver, og at nogen videregaaende undersøkelse av disse ikke er fornøden, medmindre der skulde foreligge grund til at betvile, at den angivne skatteklasse er rigtig. I saa fald indsendes prøven til departementet til nærmere undersøkelse.

Med øl, som i overgangstiden opgives at være tilvirket av beskattet malt, forholdes som hittil.

Rundskrivelse fra Finans- og Tolddepartementet til endel oppebørselsbetjenter: 30 novbr.

Fra 1 januar 1913 indtræder en ny beskatningsform for øl, ifølge hvilken avgiften opkræves av det færdige øl istedenfor som hittil av malttilvirkningen (se lov av 28 juni 1912). Ølet er med hensyn til beskatningen delt i 3 klasser: kl. 1: øl, indeholdende indtil 2,25 vegtprocent alkohol, kl. 2: øl, inde-

30 novbr. holdende over 2,25 indtil 3,75 vegtprocent alkohol, og kl. 3: øl, indeholdende over 3,75 indtil 5,50 vegtprocent alkohol.

Avgiften av ølet, som ifølge kongelig kundgjørelse av 12 juli d. a. blir at erlægge med 2 øre pr. liter for kl. 1, 8 øre pr. liter for kl. 2 og 17 øre pr. liter for kl. 3, skal av bryggerierne (og de i klasse med dem staaende anlæg for tilvirkning av skattepligtige drikke av lignende beskaffenhet som øl) indbetales til oppebørselsbetjenten for hver tilvirkningsmaaned indenden 15de i den paafølgende maaned efter angivelser, som utfærdiges av vedkommende bryggeris bestyrer eller under dennes ansvar av føreren av den for bryggerierne anordnede salgsbok. I angivelserne, som skal forsynes med vedkommendes underskrift, anføres efter salgsboken de samlede mængder øl av de forskjellige klasser, hvorav avgift pligtes, med fradrag av de mængder øl, hvorfor avgiftsfradrag tilkommer bryggeriet. Angivelserne skal utfærdiges i 3 eksemplarer, hvorav det ene beholdes av oppebørselsbetjenten og vedlægges hans regnskap, mens de to andre med paaført kvittering for den betalte avgift tilbakeleveres bryggeriet.

Betales ikke avgift ved forfaldstid, skal der erlægges $^1/_2$ pct. maanedlig rente av de skyldige beløp, indtil betaling sker. Avgiften og renterne inddrives ved utpantning.

Idet et skema for omhandlede betalingsangivelser vedlægges, uttaler departementet, at de efter saadanne angivelser indbetalte beløp blir at postere paa særskilt konto som ølavgift (istedenfor den hittil gjældende maltavgift). Beløpene blir likeledes under behørig forklaring at remittere Norges Bank. Sedvanlige remisseindberetninger blir at avgi hertil, hvorhos departementets 2det Toldkontor maanedlig blir at tilstille meddelelse om de fra de forskjellige bryggerier m. v. indbetalte avgiftsbeløp. Regnskapet over denne avgift blir at avlægge i forbindelse med regnskapet over brændevinsavgiften og skal bl. a. bilægges med de avgivne betalingsangivelser.

Kontrollen med avgiftens rigtige erlæggelse vil bli ført av kontrolvæsenet gjennem efterfølgende revision av de til dette fra bryggerierne avgivne opgaver m. v., og kontrolvæsenet vil likeledes føre indseende med, at den garanti, som ifølge loven skal stilles for avgiften, er i behørig orden.

Av det malt, som blir tilvirket indtil dette aars utgang, vil avgift, efterhvert som den forfalder, bli at erlægge paa sedvanlig maate. Det er imidlertid git bryggerierne tilladelse til i den utstrækning, som de maatte finde det ønskelig, at indlægge dette malt under kontrollaas med den virkning, at det efter 1 januar 1913 blir at behandle som ubeskattet, og at den av samme beregnede eller betalte avgift kommer til fradrag i pligtig ølavgift, efterhvert som saadan paaløper.

Meddelelse fra Forsvarsdepartementet til hæren, hvorefter ogsaa underbefalingsmænd, som efter at ha tat eksamen artium ønsker at bli beskikket til ulønnede officerer, maa tilfredsstillende ha tjenstgjort under 1 aars vaabenøvelser (rekrutskole og regimentssamling) som tropchefer i infanteriet eller i tilsvarende stilling ved specialvaabnene, før de kan beskikkes til ulønnede officerer*). 2 decbr.

Stadfæstelse — meddelt av Kirkedepartementet — paa det av kjøbmand Johs. Sørfonden ved gavebrev av 7 juni 1912 oprettede »Kjøbmand Johs. Sørfondens rekreationsfond« for ubemidlede i Skien og paa de under $\frac{14 \text{ oktober}}{15 \text{ november}}$ 1912 utfærdigede statutter for dette fond. 4 decbr.

Skrivelse fra Kirkedepartementet, hvori meddeles, at det er bestemt, at stiftelsen »Sømandshuset« (tidligere »De søfarendes fattighus«) i Bergen herefter skal kaldes »Sjøfarendes aldershjem«. 4 decbr.

Kongelig resolution,**) hvorved der i henhold til § 11, jfr. § 4, i lov om sundhetskommissioner m. v. av 16 mai 1860 og til § 3 i lov om særegne foranstaltninger mot tuberkuløse sygdomme av 8 mai 1900 meddeles approbation paa den av herredsstyret for Malviks herred, Søndre Trondhjems amt, i møter 12 december 1911 og 28 oktober 1912 vedtagne beslutning om almindelige sundhetsforskrifter for herredet og forskrift om anmeldelsespligten ved tuberkuløse sykes flytning. 6 decbr.

Kongelig resolution,***) hvorved i medhold av § 1 i lov til forebyggelse av smughandel med alkoholiske drikke av 31 juli 1912 bestemmes, at bevertning med mat og drikke inden Saude herred, Bratsbergs amt, fra 1 januar 1913 og indtil videre skal være gjenstand for bevilling. 6 decbr.

Kongelig resolution**), hvorved der i medhold av lov om pigtraads anvendelse til gjærde av 14 juli 1893 § 1 meddeles stadfæstelse paa en av Aas herredsstyre, Akershus amt, under 25 november 1912 fattet beslutning om benyttelsen av pigtraad til gjærde inden herredet. 6 decbr.

Kongelig resolution,***) hvorved bestemmes: 6 decbr.

I. Kongelig resolution av 3 januar 1885 om grænserne for det territorium av Molde by, inden hvilket den

---

*) Jfr. meddelelse fra Forsvarsdepartementet av 13 juli 1910.

**) Bekjendtgj. 9 december i Lovtid. 1ste avd. nr. 49, hvor beslutningen er indtat.

***) Bekjendtgj. 9 december i Lovtid. 1ste avd. nr. 49.

6 decbr. almindelige bygningslovgivning skal være gjældende, samt høieste resolution av 22 april 1896 om en forandring av grænserne for det nævnte territorium, ophæves.

II. I henhold til § 3 i lov om forbud mot opførelse av træbygninger i landets byer av 19 mai 1904 bestemmes, at den ved den Norske Regjerings resolution av 15 juni 1905, jfr. kongelig resolution av 3 mars 1910, meddelte dispensation fra denne lov for et nærmere begrænset strøk i Molde skal gjælde hele det territorium, som ligger mellem bygrænsen og de ved disse resolutioner fastsatte grænser for murtvangsstrøket sammesteds.

III. De ovennævnte bestemmelser træder i kraft straks.

6 decbr. **Kongelig resolution,** *) hvorved der i henhold til lov om brandvæsenet av 15 august 1908 §§ 23, 24, 27 og 69 meddeles godkjendelse som gjældende indtil videre av de av Aasgaardstrands bystyre i møte den 2 mai 1912 vedtagne forskrifter for brandvernet sammesteds.

6 decbr. **Kongelig resolution,** **) hvorved der i henhold til skattelov for byene av 18 august 1911 § 6 meddeles stadfæstelse paa de av Hønefoss bystyre i møte den 1 oktober d. a. besluttede vedtægter om taksering til eiendomsskat av de faste eiendomme i kjøpstaden.

6 decbr. **Kongelig resolution,** **) hvorved der i henhold til skattelov for byene av 18 august 1911 § 6 meddeles stadfæstelse paa de av Hølens bystyre i møte den 12 november d. a. besluttede vedtægter om taksering til eiendomsskat av de faste eiendomme i ladestedet.

6 decbr. **Kongelig resolution,** hvorved der i henhold til lov om fattigvæsenet av 19 mai 1900 §§ 28 og 33 meddeles stadfæstelse paa en fremlagt, av vedkommende utvalg foreslaat plan for et sikkerhetsfond ved bergverket Svanø gruber i Kinns herred, dog med nogen forandringer.

6 decbr. **Kongelig resolution,** hvorved det geistlige og civile inddelingsnavn »Ytre Holmedal« i Nordre Bergenhus amt forandres til »Fjaler«.

6 decbr. **Kongelig resolution,** hvorved der meddeles approbation paa de i generalforsamlinger 27 oktober 1910, 18 mai 1911 og 29 mai 1912 vedtagne love for forsikrings-

*) Bekjendtgj. 9 december i Lovtid. 1ste avd. nr. 49, hvor forskriftene er indtat.

**) Bekjendtgj. 9 december i Lovtid. 1ste avd. nr. 49, hvor vedtægtene er indtat.

selskapet »Aktieselskapet Norske Lloyd« samt paa de i generalforsamling 14 december 1911 vedtagne love for forsikringsselskapet »Aktieselskapet Norsk Alliance«. 6 decbr.

Kongelig resolution, hvorved der i henhold til lov om brandvæsenet av 15 august 1908 §§ 9 og 19 meddeles godkjendelse som gjældende indtil videre av den av bygningsrepræsentantskapet for Torp og Moums brand- og bygningskommune i møte den 30 september 1912 fattede beslutning angaaende utførelse av brandsynet av feiermesteren sammen med brandchefen samt angaaende takstregulativ for feining samme-steds. 6 decbr.

Skrivelse fra Justisdepartementet til amtmanden i Nordre Bergenhus, hvori uttales, at departementet ikke længer tilstaar kommuner fri sakførsel i fattigsaker mer end i andre saker. 6 decbr.

Skrivelse fra Arbeidsdepartementet, Poststyrelsen, hvori uttales, at de i de nye skattelove paabudte selvangivelser ikke av de skattepligtige kan sendes ligningsmyndighetene i posten som portofri sak. 6 decbr.

Skrivelse fra Finansdepartementet til amtmanden i Finmarkens amt, hvori uttales, at den nye landskattelovs bestemmelser om næringsopgaver for skattepligtige, som driver jordbruksnæring, ogsaa maa komme til anvendelse i Finmarkens amt, uanset at der i dette amt ikke gjælder den i rikets øvrige amter bestemte matrikelskyld. Hvad angaar spørsmaalet om at opstille en grænse for pligten til at indlevere næringsopgaver i Finmarkens amt (jfr. landskattelovens § 58 andet punktum), bemerkes, at det maa antages at være skattelovens forutsætning, at en saadan begrænsning ogsaa skal gjælde i Finmarkens amt. Da loven ingen bestemmelse indeholder om, hvorledes grænsen skal sættes, antages den supplerende bestemmelse at maatte kunne fattes av amtsskattekommissionen. Begrænsningen bør knyttes til den i Finmarkens amt brukelige skyldbetegnelse: kjør og faar. Man skal i denne forbindelse henvise til Brandts Tingsret, tredje oplag, side 322 (§ 78), hvor der er anført, at 1 ko (= 8 faar) omtrent svarer til $^1/_4$ skylddaler. Da denne ansættelse refererer sig til den gamle ureviderte skyld, kan den vistnok ikke danne nogen nøiagtig maalestok i forhold til den nye matrikelskyld; men man antar dog, at den kan være en veiledning ved fastsættelsen av grænsen i Finmarkens amt. Det vilde kanske svare nogenlunde til 1 skyldmark, om man i Finmarken satte grænsen til 2 kjør. 7 decbr.

7 decbr. **Telegram** faa Finansdepartementet til en magistrat, hvori uttales, at da byskattelovens § 62 intet indeholder om valg av varamænd for ligningsraadets medlemmer, antages der ikke at være lovlig adgang til at vælge saadanne varamænd.

10 decbr. **Telegram** fra Finansdepartementet til amtmanden i Tromsø amt, hvori uttales, at mindsteskatten efter landskattelovens § 79 maa være av samme størrelse for alle skatydere; jfr. skrivelse i Lovtidenden og i Meddelelser vedkommende ligningsvæsenet nr. 6 av 31 juli 1896.

13 decbr. **Kongelig resolution,** *) hvorved der i henhold til lov av 17 juni 1869 om politivedtægter for rikets kjøpstæder, lov av 22 mai 1875, lov nr. 2 av 19 april 1899, lov nr. 7 av 14 juli 1893 meddeles stadfæstelse (med en enkelt forandring) paa en av Haugesunds bystyre den 24 november 1911 og 22 mars og 27 september 1912 fattet beslutning til nye politivedtægter, som skal træde istedenfor de ved kongelige resolutioner av 10 januar 1891 og 30 december 1905 stadfæstede politivedtægter, den ved kongelig resolution av 21 november 1903 stadfæstede vedtægt om adgangen til at gi dramatiske og andre offentlige forestillinger m. v. og den ved kongelig resolution av 3 oktober 1903 stadfæstede vedtægt om salg av tobak til barn m. v.

13 decbr. **Kongelig resolution,** **) hvorved de av Glemminge herredsstyre i møter den 12 september og 28 november 1912 fastsatte vedtægter for handel med brukte eller kasserte ting i Glemminge herred stadfæstes i medhold av § 28, jfr. § 38, i lov om handelsnæring av 16 juli 1907 som gjældende indtil videre.

13 decbr. **Kongelig resolution,** ***) hvorved i medhold av lov til forebyggelse av smughandel med alkoholiske drikke av 31 juli 1912 og i overensstemmelse med Tinns herredsstyres beslutning av 15 november 1912 bestemmes, at bevertning med mat og drikke inden Dals sogn av Tinns herred, Bratsbergs amt, fra 1 januar 1913 og indtil videre skal være gjenstand for bevilling.

13 decbr. **Kongelig resolution,** †) hvorved der i medhold av § 3 i

*) Bekjendtgj. 16 december i Lovtid. 1 avd. nr. 50, hvor de stadfæstede vedtægter er indtat.

**) Bekjendtgj. 16 december i Lovtid. 1ste avd. nr. 50, hvor vedtægtene er indtat.

***) Bekjendtgj. 16 december i Lovtid. 1ste avd. nr. 50.

†) Bekjendtgj. 16 december i Lovtid. 1ste avd. nr. 50, hvor de nye vedtægter er indtat.

lov om vernskogens bevarelse og mot skogens ødelæggelse m. v. av 8 august 1908 meddeles approbation paa de av herredsstyret for Søndre Frons herred, Kristians amt, i møte den 6 september 1912 besluttede nye vernskogvedtægter for herredet. 13 decbr.

Kongelig resolution,*) hvorved der i medhold av § 5 i lov om indskrænkninger i bruk av ild i skog og mark m. v. av 14 juli 1893, jfr. lov av 27 juli 1896, meddeles approbation paa de av herredsstyret for Hens herred, Romsdals amt, i møter den 4 mars og 6 september 1912 vedtagne skogbrandsregler for herredet. 13 decbr.

Kongelig resolution,*) hvorved der i medhold av § 5 i lov om indskrænkninger i bruk av ild i skog og mark m. v. av 14 juli 1893, jfr. lov av 27 juli 1896, meddeles approbation paa de av herredsstyret for Setskogens herred, Akershus amt, i møter den 1 juni og 6 juli 1912 vedtagne skogbrandsregler for herredet. 13 decbr.

Kongelig resolution,**) hvorved det i lov om erhvervelse av skog av 18 september 1909 § 3 nævnte flateindhold 500 ha. nedsættes i medhold av paragraffens 3dje punktum for Søndeleds herred, Nedenes amt, indtil videre til 100 ha. Denne bestemmelse træder i kraft straks. 13 decbr.

Kongelig resolution,**) hvorved der i henhold til § 70, passus 2, i lov om bygningsvæsenet av 27 juli 1896 meddeles approbation paa den av Stavanger bystyre i møte den 21 juni 1912 fattede beslutning om følgende tillægsbestemmelse til nævnte paragrafs 1ste passus: 13 decbr.

»De i § 70, passus 1, indeholdte bestemmelser, hvorefter de i denne § nævnte bedrifter kun maa anlægges der, hvor reguleringskommissionen, efter at ha indhentet sundhetskommissionens erklæring, tillater dette, skal ogsaa være gjældende for hermetikfabrikker, saapekokerier, anlæg for tørring og saltning av raa dyrehuder, talgsmelterier og kaffebrænderier samt meierier og ysterier«.

Kongelig resolution, hvorved bestemmes: 13 decbr.

I. At den del av Hitterdals herred i Bratsbergs amt, som ifølge lov av 26 juli 1912 skal overgaa til kjøpstad under navn av Notodden fra 1 januar 1913 at regne, skal fra samme tid fraskilles Hitterdals prestegjelds hovedsogn og oprettes til et eget, Notoddens sogn.

---

* Bekjendtgj. 16 december i Lovtid. 1ste avd. nr. 50, hvor reglerne er indtat.

**) Bekjendtgj. 16 december i Lovtid. 1ste avd. nr. 50.

13 decbr. II. Indtil kirke for dette sogn er opført, tillates den bygning, som i henhold til kongelig resolution av 14 november 1908 er indviet til gudstjenstlig bruk for Notodden, benyttet til interimskirke for sognet.

III. Kirke- og Undervisningsdepartementet bemyndiges til at træffe de forføininger med hensyn til sogneprestens og vedkommende kirkesangers lønning efter lov nr. 1 av 14 juli 1897, som oprettelsen av Notoddens sogn vil nødvendiggjøre.

13 decbr. **Kongelig resolution**, hvorved bl. a. bestemmes, at distriktslægen i Engerdalens distrikt i Hedemarkens amt skal være forpligtet til:

1. efter amtmandens nærmere anordning at fremmøte og gjøre lægetjeneste ved utskrivningsmøter inden embedsdistriktet mot herfor at erholde et av militæretaten fastsat honorar for hver forretningsdag foruten vanlig skyss- og kostgodtgjørelse.
2. om det maatte forlanges, at foreta faste reiser en gang ukentlig inden distriktet for at skaffe befolkningen lettere adgang til lægehjælp, mot skyss- og kostgodtgjørelse.

13 decbr. **Kongelig resolution**, hvorved der i henhold til § 55 i lov om havne- og ringeveesenet m. v. av 10 juli 1894 meddeles stadfæstelse som gjældende indtil videre paa det av Stordalens herredsstyre ved beslutninger av 18 januar, 19 april og 19 september 1912 vedtagne takstregulativ for benyttelse av Stordalens dampskibskai.

13 decbr. **Kongelig resolution,** hvorved reglement for manøvrering av den ved kongelig resolution av 4 oktober 1912 tillatte reguleringsdam for Randsfjorden utfærdiges overensstemmende med et fremlagt utkast som gjældende indtil videre og fra den tid, reguleringen iverksættes.

16 decbr. **Skrivelse** fra Justisdepartementet til Lister og Mandals amt, hvorved i medhold av lov om jordmødre av 19 december 1898 § 7 bestemmes:

At der oprettes et nyt jordmordistrikt, omfattende Greipstads sogn av Søgne prestegjeld.

Delingen træder i kraft fra den tid, amtmanden bestemmer.

16 decbr. **Skrivelse** fra Justisdepartementet til Søndre Trondhjems amt, hvorved i medhold av lov av jordmødre av 19 december 1898 § 7 bestemmes:

At der fra Sørfrøya jordmordistrikt i Søndre Trondhjems amt utskilles et nyt distrikt, Dalø, omfattende gaardsnummer 1, 2 og 3 av Sørfrøya herred.

Delingen træder i kraft fra den tid, amtmanden bestemmer. 16 decbr.

Skrivelse fra Finansdepartementet til ordføreren i et formandskap, hvori uttales: Den omstændighet, at gaardbrukere efter den nye landskattelovs § 58 skal indgi næringsopgaver, fritar dem ikke for pligten til ogsaa at indgi selvangivelser, forsaavidt deres indtægt overstiger den i samme lovs § 56 bokstav d og e omhandlede indtægtsgrænse eller den grænse, som vedkommende herredsstyre med hjemmel av bestemmelsen i denne paragrafs næstsidste led maatte ha bestemt. 16 decbr.

Stadfæstelse — meddelt av Kirkedepartementet — paa det av direktør Ludv. Kr. Langberg oprettede »Direktør Langbergs legat til statens sindssykeasyler« og paa de under 28 mai 1912 utfærdigede statutter for dette legat. 17 decbr.

Kongelig kundgjørelse*) angaaende Norges nøitralitet under krig mellem fremmede magter. 18 decbr.

Kapitel I.

Der tilstedes krigførende magters krigsskibe adgang til rikets havner og ankerpladser likesom ogsaa til dets øvrige sjøterritorium. Denne adgang er dog underkastet følgende undtagelser, indskrænkninger og betingelser:

1. a. Der forbydes krigførende magters krigsskibe adgang til de krigshavner og krigsankerpladser, der maatte være erklært som saadanne.

b. Likeledes forbydes der disse skibe adgang til de indre farvand, hvortil indløpet er sperret ved undervandsminer eller ved andre forsvarsmidler.

c. Kongen forbeholder sig at forby, under de samme betingelser for begge de krigførende parter, adgangen til andre norske havner og ankerpladser og andre begrænsede dele av de norske indre farvand under hensyntagen til særskilte omstændigheter og for at beskytte rikets suveræne rettigheter og opretholdelsen av dets nøitralitet.

De indre farvand omfatter foruten havner, havneindløp, ankerpladser og bugter ogsaa sjøterritoriet mellem og indenfor øer, holmer og skjær, som ikke til stadighet er overskyllet.

d. Kongen forbeholder sig likeledes at forby adgang til rikets havner og ankerpladser for krigførende magts krigsskib, som maatte ha undlatt at rette sig efter regler og forskrifter utfærdiget av rikets kompetente myndigheter, eller som maatte ha krænket dets nøitralitet.

2. a. De krigførendes krigsskibe er forpligtet til at respek-

*) Bekjendtgj. 23 december i Lovtid. 1ste avd. nr. 52.

18 decbr. tere rikets suveræne rettigheter og til at avholde sig fra enhver handling, som vilde være i strid med dets nøitralitet.

b. Strengt forbudt inden rikets sjøterritorium er alle fiendtlige handlinger, opbringelse og utøvelse av visitationsretten iberegnet, baade forsaavidt angaar nøitrale skibe, og forsaavidt angaar skibe under fiendtlig flag. Skulde det hænde, at et skib blir opbragt inden rikets sjøterritorium, skal prisen frigives tillikemed officerer, mandskap og ladning.

3. Den blotte gjennemfart av de krigførendes krigsskibe og priser over rikets sjøterritorium tillates kun i den utstrækning, hvori adgangen til sjøterritoriet er dem tillatt, se nr. 1 ovenfor.

4. a. Det er de krigførendes krigsskibe forbudt at forbli i rikets havner og ankerpladser eller i dets territoriale farvand forøvrig længer end 24 timer undtagen formedelst havari eller paa grund av sjøens tilstand eller som følge av reglerne under litr. c. og d. nedenfor. I disse tilfælde skal de avseile, saasnart grunden til forsinkelsen er bortfaldt. Reglerne om begrænsning av opholdet finder ikke anvendelse paa krigsskibe, som udelukkende brukes i religiøse, videnskabelige eller menneskevenlige øiemed og heller ikke paa militære hospitalsskibe.

b. Det høieste antal krigsskibe, tilhørende en krigførende part, som samtidig kan befinde sig i en av rikets havner eller ankerpladser sættes til tre.

c. Hvis det indtræffer, at krigsskibe, tilhørende de to krigførende parter, samtidig befinder sig i en av rikets havner eller ankerpladser, skal der hengaa mindst 24 timer mellem avseilingen av den ene krigførende parts skib og avseilingen av den andens skib; skibene avseiler i den orden, hvori de er ankommet, medmindre det skib, som først er ankommet, er i det tilfælde, at en forlængelse av opholdets varighet er tillatt.

d. Et krigførende krigsskib kan ikke forlate en av rikets havner eller ankerpladser før 24 timer efter avgangen av et handelsskib, som fører motpartens flag. De lokale myndigheter skal i tilfælde søke at regulere handelsskibenes avgang i det øiemed at undgaa nødvendigheten av at forlænge varigheten av krigsskibets ophold.

5. a. I rikets havner og ankerpladser kan de krigførendes krigsskibe kun utbedre sine havarier i den utstrækning, hvori det er uomgjængelig nødvendig, forat de sikkert kan manøvrere; de kan ikke paa nogensomhelst maate forøke sin militære styrke. Rikets myndigheter skal fastslaa beskaffenheten av de utbedringer, som skal foretages; disse skal utføres saa hurtig som mulig.

b. Det forbydes de krigførendes krigsskibe at betjene sig av rikets havner, ankerpladser og territoriale farvand til at for-

nye eller øke sine militære forraad eller sin utrustning eller til at fuldstændiggjøre sine besætninger. 18 decbr.

c. De krigførendes krigsskibe kan ikke forsyne sig med levnetsmidler i rikets havner eller ankerpladser uten for at fuldstændiggjøre de forraad, de almindelig indehar i fredstid.

d. I rikets havner og ankerpladser kan de krigførendes krigsskibe kun ta saa meget brændsel ombord, som er nødvendig til fyldning av deres egentlige kulbokser (bunkers), deri indbefattet beholderne for flytende brændsel. Naar de har indtat brændsel i en av rikets havner eller ankerpladser, kan de først tre maaneder efter fornye sit forraad i rikets havner eller ankerpladser.

6. a. De krigførendes krigsskibe skal benytte rikets faste lodser, naar de gaar ind til eller ut fra havner og ankerpladser; men forøvrig kan de ikke benytte disse lodser uten i tilfælde av havsnød for at undgaa en overhængende fare.

b. Rikets sundhets-, lods-, told-, havne- og politiforskrifter skal iagttages og respekteres av de krigførendes krigsskibe.

Kapitel II.

Kapere har ikke adgang hverken til rikets havner og ankerpladser eller til dets øvrige territoriale farvand.

Kapitel III.

1. Det er forbudt at indbringe priser til nogen av rikets havner eller ankerpladser uten formedelst usjødygtighet, oprørt hav eller mangel paa brændsel eller forraad. Hvis en prise av en av disse aarsaker maatte bli indbragt til en av rikets havner eller ankerpladser, skal den avseile igjen, saasnart denne aarsak er bortfaldt.

2. Ingen priseret kan nedsættes av en krigførende paa rikets grund eller paa skib i dets sjøterritorium. Likeledes er salg av prise forbudt i rikets havner og ankerpladser.

Kapitel IV.

1. Det er forbudt de krigførende at gjøre rikets havner og farvand til basis for sjømilitære foretagender mot sine motstandere. I særdeleshet er det dem forbudt at opsætte paa rikets grund eller sjøterritorium radiotelegrafiske stationer eller hvilkesomhelst apparater, som er bestemt til at tjene som middel til meddelelse med krigførende styrker tillands eller tilvands.

2. Det forbydes de krigførende at indrette oplag av brændsel enten paa rikets grund eller paa skibe stationert inden dets sjøterritorium.

3. Det er forbudt at utruste eller bevæbne inden rikets omraade hvilketsomhelst skib, som er bestemt til at krydse eller

18 decbr. til at ta del i fiendtlig virksomhet mot en magt, til hvilken riket staar i fredelig forhold. Likeledes er avgang fra rikets omraade forbudt ethvert skib, som er bestemt til at krydse eller til at ta del i fiendtlig virksomhet, og som inden nævnte omraade helt eller delvis er indrettet til krigsbruk.

18 decbr. **Kongelig resolution***), hvorved der i henhold til § 3 i lov om særegne foranstaltninger mot tuberkuløse sygdomme av 8 mai 1900 meddeles approbation paa nedenstaaende av herredsstyret for Søndre Vaagsø herred, Nordre Bergenhus amt, i møte 11 mars 1912 fattede beslutning om anmeldelsespligten ved tuberkuløse sykes flytnîng:

Naar en tæringssyk eller en syk med anden smitsom form av tuberkulose forandrer bopæl, skal anmeldelse herom ske til helseraadets ordfører.

Anmeldelsespligten paahviler den syke selv og den, hos hvem vedkommende har bodd.

18 decbr. **Kongelig resolution***), hvorved der i henhold til § 3 i lov om særegne foranstaltninger mot tuberkuløse sygdomme av 8 mai 1900 meddeles approbation paa nedenstaaende av herredsstyret for Gulens herred, Nordre Bergenhus amt, i møte 15 oktober 1912 fattede beslutning om anmeldelsespligten ved tuberkuløse sykes flytning:

Naar ein tæringssjuk skiftar bustad, skal melding derum sendast til ordføreren i helseraadet. Pligten til aa gjera sovore melding, paaligg den sjuke sjølv eller den, han sist hev butt hjaa.

18 decbr. **Kongelig resolution****), hvorved der i medhold av § 6 i lov om vernskogens bevarelse og mot skogens ødelæggelse m. v. av 8 august 1908 meddeles approbation paa de av herredsstyret for Leinstrandens herred, Søndre Trondhjems amt, i møte den 18 mars 1912 besluttede skogvedtægter for herredet.

18 decbr. **Kongelig resolution****), hvorved der i henhold til skattelov for byene av 18 august 1911 § 6 meddeles stadfæstelse paa de av Sandnes bystyre i møte den 5 d. md. besluttede vedtægter om taksering til eiendomsskat av de faste eiendomme i ladestedet.

18 decbr. **Kongelig resolution,** hvorved i henhold til lov om fattigvæsenet av 19 mai 1900 §§ 29 og 31 bl. a. bestemmes, at opsamlingen til det i kongelig resolution av 8 september

---

*) Bekjendtgj. 19 december i Lovtid. 1ste avd. nr. 51.
**) Bekjendtgj. 19 december i Lovtid. 1ste avd. nr. 51, hvor vedtægtene er indtat.

1908 omhandlede sikkerhetsfond ved Foldals verk i Lille-Elvedalens herred skal fortsættes, indtil fondet har naadd en størrelse av kr. 50000,00. 18 decbr.

Kongelig resolution, hvorved bestemmes, at maanedstingene for den av Andebu og Ramnes tinglag bestaaende maanedstingkreds i Mellem-Jarlsbergs sorenskriveri, Jarlsberg og Larviks amt, indtil videre blir at holde i Sems hjælpefængsels retslokale i Sems herred, Søndre Jarlsbergs sorenskriveri. 18 decbr.

Kongelig resolution, hvorved den i medhold av § 2 i lov av 26 juli 1912 om oprettelse av kjøpstaden Notodden i tiden 23 september til 7 december 1912 avholdte aastedsforretning til bestemmelse av den i lovens § 1 beskrevne grænselinje stadfæstes. 18 decbr.

Skrivelse fra Finansdepartementet til amtmanden i Buskeruds amt, hvori uttales, at efter bestemmelsen i den nye landskattelovs § 72, første led, maa størrelsen av formuesskatten alene bestemmes til et fast beløp mellem 50 øre og 2 kr. paa hvert 1000 kroner. Der antages saaledes ikke at være adgang til at begrænse formuesskattens størrelse paa den maate, at den skal staa i et bestemt forhold til den skat, som lignes paa et like stort beløp av indtægt, saaledes som hjemlet i den gamle landskattelovs § 31, jfr. Ot. prp. nr. 5 for 1909 side 133 (ad § 51). 18 decbr.

Skrivelse fra Finansdepartementet til amtmanden i Kristians amt i anledning av en forespørsel om, hvorledes der skal forholdes med skat, ilignet 17 skatydere, som for 1912 var ansat i formue og indtægt av ligningskommissionen, og hvis skattebeløp var utregnet av formanden, men som var blit uteglemt ved indførelsen i ligningsprotokollen og i den utskrift av ligningsforretningen, som hadde været utlagt til eftersyn. 19 decbr.

Departementet uttaler, at de omhandlede skatydere maa ansees at staa i samme stilling, som om de var urettelig forbigaat under ligningen, al den stund de ikke hadde været indført i ligningsprotokollen. Under forutsætning av, at overligningskommissionen hadde tilendebragt sin klagebehandling for 1912, antok departementet, at der ikke var adgang til at berigtige den begaaede feil i henhold til landskattelovenes § 52, sidste led (jfr. den nye landskattelovs § 95, andet led). De omhandlede skatydere maatte derfor være fri for forpligtelsen til at betale herredsskat for 1912 og statsskat for 1911—12 og maatte som følge herav ogsaa være fritat for at betale herreds-

19 decbr. skat for 1ste halvaar 1913; jfr. departementets i Lovtidenden indtagne skrivelse av 6 juli 1912.

20 decbr. **Rundskrivelse** fra Justisdepartementet til amtmændene:

Til departementet er indkommet en forestilling fra justitiarius i Kristiania overret, hvori anføres, at et ikke ringe antal retsakter, som efter departementets rundskrivelse av 6 september 1909 er utfærdiget av forskjellige underretter, har vist sig at være utfærdiget paa en maate, som staar i strid med nævnte rundskrivelses indhold, idet indlæg, som er fremlagt under underretsproceduren, og som ikke er avskrevet i akten, enten slet ikke er indheftet i denne, men vedlagt den som løse bilag, eller indheftet paa andre steder i akten end paa sin rette plads.

Da akter, som er utfærdiget paa saadan maate, dels volder overinstanserne unødig tidsspilde og bryderi, dels er lite betryggende, idet de ikke indheftede løse indlæg let kan falde ut og komme bort, indskjærper departementet, at hvor vedkommende underdommere og retsskrivere benytter sig av den i rundskrivelsen av 6 september 1909 omhandlede fremgangsmaate med indheftning av indlæg i akten, bør de nøie følge rundskrivelsens forskrifter og paase, at indlæggene altid indheftes i akten og paa sin rigtige plads i denne.

21 decbr. **Deklaration** mellem Norge, Danmark og Sverige angaaende nøitralitetsregler.

Déclaration.

Les Gouvernements de Norvège, de Danemark et de Suède

ayant, en vue de fixer des règles similaires de neutralité s'accordant avec les dispositions conventionnelles signées à La Haye, entamé des négociations qui ont abouti à un accord sur tous les points de principe comme le prouvent les textes ci-joints des règles adoptées séparément par les trois Gouvernements respectifs

et appréciant à sa juste valeur l'importance qu'il y aurait à ce que l'accord si heureusement existant soit maintenu également à l'avenir

Oversættelse.

Deklaration.

Norges, Danmarks og Sveriges Regjeringer

som, for at fastsætte ensartede nøitralitetsregler stemmende overens med de i Haag undertegnede konventionsbestemmelser, har indledet forhandlinger, der er resultert i enighet i alle principielle punkter, saaledes som vedlagte tekster til de av vedkommende tre regjeringer hver for sig vedtagne regler viser,

og som tilbørlig vurderer den betydning, der vilde ligge i, at den saa lykkelig eksisterende enighet likeledes opretholdes i fremtiden,

sont convenus qu'aucun des trois Gouvernements n'apportera des changements aux règles approuvées par lui sans avoir préalablement averti les deux autres assez tôt pour permettre un échange de vues dans la matière.

En foi de quoi les soussignés, dûment autorisés à cet effet par leurs Gouvernements, ont signé la présente déclaration et y ont apposé leurs cachets.

Fait en trois exemplaires à Stockholm le 21 décembre 1912.

Brunchorst. (L. S.). **Otto Scavenius.** (L. S.).

Albert Ehrensvärd. (L. S.).

er kommet overens om, at 21 decbr. ingen av de tre regjeringer skal ændre de av den godkjendte regler uten paa forhaand at ha underrettet de to andre betimelig nok til at tillate en meningsutveksling i saken.

Til bekræftelse herav har undertegnede, behørig bemyndiget av sine regjeringer, undertegnet nærværende deklaration og vedføiet den sine segl.

Utfærdiget i tre eksemplarer i Stockholm den 21 december 1912.

Brunchorst. (L. S.). **Otto Scavenius.** (L. S.).

Albert Ehrensvärd. (L. S.).

Oversættelsens rigtighet bekræftes.

Utenriksdepartementet, Kristiania 23 december 1912.

A. Scheel,
ekspeditionschef.

Den deklarationen vedføiede tekst til de av den Norske Regjering vedtagne nøitralitetsregler er saalydende:

Norvège.

Règles de neutralité établies par Ordonnance Royale du 18 décembre 1912.

Chapitre I.

Est accordée aux bâtiments de guerre des belligérants l'admission dans les ports et rades, ainsi que dans les autres eaux territoriales du Royaume. Toutefois cette admission est subordonnée aux exceptions, restrictions et conditions qui suivent.

21 decbr. 1. a. Est interdit aux bâtiments de guerre des belligérants l'accès des ports et rades de guerre qui auront été proclamés comme tels.

b. Est également interdit à ces navires l'accès des eaux intérieures dont l'entrée est barée, soit par des mines sous-marines, soit par d'autres moyens de défense.

c. Le Roi se réserve d'interdire, dans les mêmes conditions pour les deux Parties belligérantes, l'accès d'autres ports et rades norvégiens et d'autres parties limitées des eaux intérieures norvégiennes, en vue de circonstances particulières et pour sauvegarder les droits souverains du Royaume et le maintien de sa neutralité.

Les eaux intérieures comprennent outre les ports, entrées des ports, rades et baies, les eaux territoriales situées entre et en deça des îles, îlots et recifs qui ne sont pas continuellement submergés.

d. Le Roi se réserve également d'interdire l'accès des ports et rades du Royaume au bâtiment de guerre des belligérants qui aurait négligé de se conformer aux règles et prescriptions édictées par les autorités compétentes du Royaume, ou qui aurait violé sa neutralité.

2. a. Les bâtiments de guerre des belligérants sont tenus de respecter les droits souverains du Royaume et de s'abstenir de tous actes qui seraient contraires à sa neutralité.

b. Sont strictement interdits dans les eaux territoriales du Royaume tous actes d'hostilité, y compris l'exercice de la capture et du droit de visite, aussi bien pour ce qui concerne les navires neutres que pour ce qui regarde les navires sous pavillon ennemi. S'il advient qu'un navire ait été capturé dans les eaux territoriales du Royaume, la prise devra être relâchée avec ses officiers, son équipage et sa cargaison.

3. Le simple passage des bâtiments de guerre et des prises des belligérants par les eaux territoriales du Royaume n'est permis que dans la mesure où l'accès de ces eaux leur est accordé, voir Nr. 1 ci-dessus.

4. a. Est interdit aux bâtiments de guerre des belligérants de demeurer dans les ports et rades, ainsi que dans les autres eaux territoriales du Royaume pendant plus de 24 heures, sauf pour cause d'avaries ou à raison de l'état de la mer ou en conséquence des règles c. et d. ci-après. Dans ces cas ils devront partir dès que la cause du retard aura cessé. Les règles sur la limitation du séjour ne s'appliquent pas aux bâtiments de guerre exclusivement affectés à une mission religieuse, scientifique ou philantropique, ni aux bâtiments-hôpitaux militaires.

b. Le nombre maximum des bâtiments de guerre d'une

partie belligérante qui pourront se trouver en même temps dans un des ports et rades du Royaume, est de trois. 21 decbr.

c. S'il advient que des bâtiments de guerre des deux parties belligérantes se trouvent simultanément dans un des ports ou rades du Royaume, il devra s'écouler au moins 24 heures entre le départ du bâtiment d'une partie belligérante et celui du bâtiment de l'autre, l'ordre du départ étant déterminé par l'ordre des arrivées, à moins que le bâtiment arrivé le premier ne soit dans le cas où la prolongation de la durée du séjour est admise.

d. Un bâtiment de guerre belligérant ne peut quitter un des ports ou rades du Royaume moins de 24 heures après le départ d'un navire de commerce portant le pavillon de son adversaire. Le cas échéant, les autorités locales chercheront à régler les départs des navires de commerce en vue de parer à la nécessité de prolonger la durée du séjour du bâtiment de guerre.

5. a. Dans les ports et rades du Royaume les bâtiments de guerre des belligérants ne pourront réparer leurs avaries que dans la mesure indispensable à la sécurité de leur navigation, et ils ne pourront accroître, d'une maniére quelconque, leur force militaire. Les autorités du Royaume constanteront la nature des réparations à faire. Les réparations devront être exécutées le plus rapidement possible.

b. Est interdit aux bâtiments de guerre des belligérants de se servir des ports, rades, et eaux territoriales du Royaume pour renouveler ou augmenter leurs approvisionnements militaires ou leur armement ou pour compléter leurs équipages.

c. Les bâtiments de guerre des belligérants ne pourront se ravitailler dans les ports et rades du Royaume que pour compléter leur approvisionnement normal du temps de paix.

d. Dans les ports et rades du Royaume les bâtiments de guerre des belligérants ne pourront prendre du combustible que dans la mesure nécessaire pour compléter le plein de leurs soutes proprement dites y compris les réservoirs à combustibles liquides. Ayant pris du combustible dans un des ports ou rades du Royaume, ils ne pourront renouveler leur approvisionnement dans ses ports et rades qu'après trois mois.

6. a. Les bâtiments de guerre des belligérants devront se servir des pilotes brevetés du Royaume à l'entrée et à la sortie des ports et rades, mais ils ne pourront se servir autrement des dits pilotes excepté, en cas de détresse, pour échapper à un danger de mer imminent.

b. Les règlements sanitaires, de pilotage, de douane, de port et de police du Royaume devront être observés et respectés par les bâtiments de guerre des belligérants.

21 decbr.

Chapitre II.

Les corsaires ne seront point admis ni dans les ports et rades ni dans les autres eaux territoriales du Royaume.

Chapitre III.

1. Est interdit d'amener des prises dans un des ports ou rades du Royaume, sauf pour cause d'innavigabilité, de mauvais état de le mer, de manque de combustible ou de provisions. La prise qui pour une de ces causes aura été amenée dans un des ports ou rades du Royaume, devra repartir aussitôt que cette cause aura cessé.

2. Aucun tribunal des prises ne peut être constitué par un belligérant, ni sur le sol du Royaume ni sur un navire dans ses eaux territoriales. Est également défendue la vente d'une prise dans un des ports et rades du Royaume.

Chapitre IV.

1. Est interdit aux belligérants de faire des ports et eaux du Royaume la base d'opérations navales contre leurs adversaires.

Est notamment défendu aux belligérants d'installer sur le sol et dans les eaux territoriales du Royaume des stations radio-télégraphiques ou tout appareil destiné à servir comme moyen de communication avec des forces belligérantes sur terre ou sur mer.

2. Est interdit aux belligérants d'établir des dépôts de combustible, soit sur le sol du Royaume, soit sur des navires stationnés dans ses eaux territoriales.

3. Est interdit dans la juridiction du Royaume l'équipement ou l'armement de tout navire destiné à croiser ou à concourir à des opérations hostiles contre une puissance en paix avec le Royaume. Est également interdit le départ hors de sa juridiction de tout navire destiné à croiser ou à concourir à des opérations hostiles et qui aurait été dans ladite juridiction adapté tout ou en partie à des usages de guerre.

Disse nøitralitetsregler er overensstemmende med de i kongelig kundgjørelse av 18 december indtagne nøitralitetsregler (se side 591).

21 decbr. **Skrivelse** fra Arbeidsdepartementet, Poststyrelsen, hvori uttales, at legater gaar ind under reglerne for stiftelser i postloven av 12 mai 1888 § 37, jfr. paragraffens uttryk »offentlige indretninger og stiftelser«, hvorved altid har været forstaat indretninger eller stiftelser, som umiddelbart tjener til opfyldelse av et statsøiemed. Stiftelser, som direkte til-

hører staten eller kommunen, har portofrihet, derimot ikke stif- 21 decbr.
telser, som ikke direkte tilhører en kommune, om de end tjener til opfyldelse av et kommunalt øiemed, idet loven alene nævner offentlige stiftelser og ikke kommunale, mens den ellers skjelner mellem det offentlige og kommunerne.

Den Norske Regjerings resolution,*) hvorved der i 23 decbr.
henhold til lov av 6 juni 1891 om politivedtægter for rikets herreder og lov av 19 april 1899 til beskyttelse av barn mot bruk av tobak meddeles stadfæstelse paa den av herredsstyret for Viktens herred, Nordre Trondhjems amt, under 10 september og 14 oktober 1912 fattede beslutning om politivedtægter, som skal træde istedenfor de ved kongelig resolution av 29 juni 1894 stadfæstede politivedtægter og den ved kongelig resolution av 7 mars 1908 stadfæstede vedtægt om salg av tobak til barn m. v. for nævnte herred.

Den Norske Regjerings resolution,**) hvorved bestem- 23 decbr.
mes, at § 1 i de ved kongelig resolution av 26 juni 1896 fastsatte regler for erstatning i ulykkestilfælde til arbeidere og betjenter ved Statsbanernes drift skal lyde saaledes:

»Til ikke fast ansatte arbeidere og betjenter, som er kommet tilskade ved ulykke i jernbanens tjeneste, eller til deres efterlatte, utreder jernbanen saadanne ydelser, som ellers efter §§ 4, 5 og 9, jfr. §§ 6 og 8, i tillægslov av 9 juni 1911 til ulykkesforsikringsloven av 23 juli 1894 paahviler Riksforsikringsanstalten.«

Den Norske Regjerings resolution,**) hvorved i med- 23 decbr
hold av § 1 i lov til forebyggelse av smughandel med alkoholiske drikke av 31 juli 1912 bestemmes, at bevertning med mat eller drikke inden Hitterdals herred, Bratsbergs amt, fra 1 januar 1913 og indtil videre skal være gjenstand for bevilling.

Den Norske Regjerings resolution,***) hvorved der i 23 decbr.
medhold av § 5 i lov om indskrænkninger i bruk av ild i skog og mark m. v. av 14 juli 1893, jfr. lov av 27 juli 1896, meddeles approbation paa de av herredsstyret for Sells herred i møte den 23 september 1912 besluttede skogbrandsregler for herredet.

---

*) Bekjendtgj. 27 december i Lovtid. 1ste avd. nr. 53, hvor beslutningen er indtat.
**) Bekjendtgj. 27 december i Lovtid. 1ste avd. nr. 53.
***) Bekjendtgj. 27 december i Lovtid. 1ste avd. nr. 53, hvor reglerne er indtat.

23 decbr. **Den Norske Regjerings resolution,***) hvorved der i medhold av § 5 i lov om indskrænkninger i bruk av ild i skog og mark m. v. av 14 juli 1893, jfr. lov av 27 juli 1896, meddeles approbation paa de av herredsstyret for Vaage herred, Kristians amt, i møter den 20 april og 24 mai 1912 vedtagne skogbrandsregler for herredet, dog med en enkelt forandring.

23 decbr. **Den Norske Regjerings resolution,****) hvorved der i henhold til skattelov for byene av 18 august 1911 § 6 meddeles stadfæstelse paa de av Grimstads bystyre i møter den 4 november og 11 december d. a. besluttede vedtægter om taksering til eiendomsskat av de faste eiendomme i kjøpstaden.

23 decbr. **Den Norske Regjerings resolution,****) hvorved der i henhold til skattelov for byene av 18 august 1911 § 6 meddeles stadfæstelse paa de av Mandals bystyre i møter den 9 september og 3 december d. a. besluttede vedtægter om taksering til eiendomsskat av de faste eiendomme i ladestedet.

23 decbr. **Den Norske Regjerings resolution,****) hvorved der i henhold til skattelov for byene av 18 august 1911 § 6 meddeles stadfæstelse paa de av Moss bystyre i møter den 10 oktober og 3 december d. a. besluttede vedtægter om taksering til eiendomsskat av de faste eiendomme i kjøpstaden.

23 decbr. **Den Norske Regjerings resolution,** hvorved de av Kirkedepartementet utarbeidede statutter for Statens Kunstmuseum godkjendes.

23 decbr. **Den Norske Regjerings resolution,** hvorved bestemmes:

I. At det indtil videre overdrages nedennævnte tjenestemænd at utføre følgende forretninger i den fra 1 januar 1913 oprettede kjøpstad Notodden:

a. Sorenskriveren i Nedre Telemarkens sorenskriveri forretningene som dommer, byskriver og skifte- og auktionsforvalter, arrest- og forbudsforretninningene, førelsen av handelsregistret og mændsopnævnelserne;

b. Politifuldmægtigen paa Notodden magistratsforretningene, notarialforretningene samt raadstuskriver-

---

*) Bekjendtgj. 27 december i Lovtid. 1ste avd. nr. 53, hvor de approberte regler er indtat.

**) Bekjendtgj. 27 december i Lovtid. 1ste avd. nr. 53, hvor vedtægtene er indtat.

forretningene med undtagelse av brandkontingentens beregning samt bestyrelsen av brandtaksterne for den Almindelige Brandforsikringsindretning og av skattetakster paa bygninger, som ikke forsikres i indretningen, idet politifuldmægtigen ogsaa før 1 januar 1913 skal være bemyndiget til som magistrat at foreta saadanne forføininger, som maatte findes paakrævet for at forberede den nye kjøpstads organisation; 23 decbr.

c. Lensmanden i Hitterdal forretningene som skatteopkræver, eksekutionsforretningene, brandkontingentens beregning samt bestyrelsen av brandtaksterne for den Almindelige Brandforsikringsindretning og av skattetakster paa bygninger, som ikke forsikres i indretningen.

II. At kontorholdsgodtgjørelsen for politifuldmægtigen paa Notodden fra 1 januar 1913 forhøies til kr. 2 000,00 — to tusen kroner.

Den Norske Regjerings resolution, hvorved der paa sedvanlige betingelser tillates oprettet 2 nye apotek i Kristiania, hvorav det ene skal lægges i bydelen Fagerborg, dog ikke vestenfor Fagerborggaten og ikke søndenfor Rosenborggaten, og det andet i den nordre del av Kampen paa et av Justisdepartementet nærmere fastsat sted. 23 decbr.

Den Norske Regjerings resolution, hvorved der meddeles approbation paa de i ekstraordinær generalforsamling den 24 oktober 1912 vedtagne nye vedtægter for Akershus gjensidige brandassuranseforening for bygninger, saaledes at foreningen fremdeles kan nyde godt av de ved lovene av 9 august 1839 og 4 august 1845 hjemlede forrettigheter saavelsom av den foreningen i henhold til lov av 17 juni 1869 tilstaaede fortrinsret i de forsikrede bygninger for ordinær og ekstraordinær brandkontingent. 23 decbr.

Den Norske Regjerings resolution, hvorved utskrivningsreglementet av 3 november 1910 § 48, 3dje led, bestemmes at skulle lyde saaledes: 23 decbr.

Som halvbefarne ansees:

1. Matroser med mindst 18 maaneders mønstret utenriksk fart. Dog kan befarenhet ogsaa opnaaes ved mindst 15 maaneders utenriksk fart, naar vedkommende desuten har faret i indenriksk fart med fartøi av mindst 20 tons drægtighet (for seilskib netto, for dampskib brutto) i mindst tredobbelt saa lang tid, som han mangler paa 18 maaneders utenriksk fart.
2. Fyrbøtere med mindst 18 maaneders mønstret fart med sjøgaaende dampskib, utenriks eller indenriks.
3. Maskinister, som enten er i besiddelse av certifikat som

23 decbr. dampskibsmaskinist eller — bortset fra alderen — opfylder de i maskinistloven bestemte betingelser for at faa saadant certifikat.

Fart med handelsskib mellem steder i samme tolddistrikt medregnes ikke.

23 decbr. **Nye bruksregler***) for Ringebu Østfjelds statsalmenning, approbert av Landbruksdepartementet 23 december 1912.

23 decbr. **Bruksregler***) for Aasene og Graabergene bygdealmenning ved Røros, approbert av Landbruksdepartementet 23 december 1912.

24 decbr. **Skrivelse** fra Arbeidsdepartementet, Poststyrelsen, hvori meddeles, at ifølge skrivelse av 19 d. m. fra Utenriksdepartementet har Erythrea og Somaliland tiltraadt den i Berlin den 3 november 1906 avsluttede radiotelegrafoverenskomst.

24 decbr. **Telegram** fra Finansdepartementet til amtmanden i Finmarkens amt, hvori uttales:

1. I landdistrikter kan der ikke fastsættes en lavgrænse for skattepligten i likhet med, hvad der kan ske i byer med hjemmel av byskattelovens § 69, sjette led.

2. Mindsteskatten efter landskattelovens § 79, første led, kan ikke ilægges personer, som efter den vedtagne reduktionstabel vilde være helt skattefri; jfr. landlovens § 76, femte led. Derimot maa de ilægges saadan skat efter § 79, andet led, saafremt indtægten naar op i 300 kroner.

28 decbr. **Den Norske Regjerings resolution,****) hvorved i medhold av lov angaaende jagt og fangst av 20 mai 1899, § 44, bestemmes, at aarhane indtil videre, dog ikke længer end til utgangen av aaret 1917, skal være fredet fra og med 15 mars til og med 24 august inden Søndre Bergenhus amt.

28 decbr. **Den Norske Regjerings resolution,****) hvorved i henhold til lov om forsikringsselskaper av 29 juli 1911 § 117, 2det led, bestemmes, at loven ikke kommer til anvendelse paa brandforsikring av norske hvalfangerselskapers landstationer i Syd-Afrika, Syd-Amerika og paa forskjellige steder i det antarktiske farvand.

---

*) Bekjendtgj. 31 december i Lovtid. 1ste avd. nr. 54, hvor reglerne er indtat.

**) Bekjendtgj. 31 december i Lovtid. 1ste avd. nr. 54.

Den Norske Regjerings resolution,*) hvorved der i henhold til §§ 6 og 7 i lov om bygningsvæsenet av 27 mai 1896 meddeles approbation paa den av Stavanger bystyre i møte den 22 november 1912 fattede beslutning angaaende omregulering av Ekenesveien med omliggende strøk sammesteds samt angaaende 5 m.'s tilbaketrukket byggelinje paa nordsiden av Ekenesveien. 28 decbr.

Den Norske Regjerings resolution, hvorved der i medhold av lov om fattigvæsenet av 19 mai 1900 § 33 meddeles stadfæstelse — dog med en enkelt forandring — paa et av vedkommende styre utarbeidet utkast til plan for et sikkerhetsfond, som i henhold til kongelig resolution av 9 mars 1909, jfr. kongelig resolution av 12 august s. a., skal opsamles av aktieselskaperne Børresen og Tronstads Bruk i Lier herred. 28 decbr.

Den Norske Regjerings resolution, hvorved der i henhold til § 6 i lov om bygningsvæsenet av 27 juli 1896 meddeles approbation paa den av Flekkefjords bystyre i møte den 19 august 1912 fattede beslutning angaaende høideforholdene for gaterne omkring 2 kvartaler paa nedre Trællebakken sammesteds. 28 decbr.

Den Norske Regjerings resolution, hvorved departementet for de Offentlige Arbeider bemyndiges til at utfærdige instruks i det væsentlige overensstemmende med et fremlagt utkast for Statsbanernes forvaltning efter den nye ordning, som er bestemt indført for nævnte baners administration i henhold til St. prp. nr. 99 for 1911 og Stortingets beslutning av 14 mars 1912. 28 decbr.

Stadfæstelse — meddelt av Kirkedepartementet — paa det av politimester Fredrik Skavlan ved gavebrev av 8 juni 1909 oprettede »Foged Fr. Skavlans legat til julegaver for værdige trængende i Mosjøen« og paa de under 14 december 1911 utfærdigede statutter for dette legat. 28 decbr.

Skrivelse fra Finansdepartementet til en byfoged foranlediget ved en forespørsel om beregningen av gebyr for tinglysning av paategninger paa pantobligationer, ved hvilke paategninger pantekreditorerne i to forskjellige eiendomme erklærer, at de samtykker i, at eiendommene slaas sammen, og i den nye prioritetsorden, og ved hvilke debitor erklærer, at pantsættelsen utstrækkes til at omfatte den av de to eiendomme, som ikke tidligere har været pantsat til vedkommende pantekreditor. 28 decbr.

*) Bekjendtgj. 31 december i Lovtid. 1ste avd. nr. 54.

28 decbr. Departementet uttaler, at der for tinglysning av de omhandlede paategninger blir at beregne gebyr efter sportellovens § 51, sidste led, jfr. sportellovens § 49. Derhos bemerkes, at gebyr for tinglysning av erklæringen om sammenføining av disse eiendomme blir at beregne efter sportellovens § 48 b, jfr. de partementets i Lovtidenden indtagne skrivelse av $^{24}/_{12}$ 1903.

28 decbr. **Rundskrivelse***) fra Finans- og Tolddepartementet til amtmændene:

Til efterretning og kundgjørelse for vedkommende oppebørselsbetjenter, som ikke indkræver ordinær brændevins-, ætylæter- eller ølavgift av brænderi, destillation, æterfabrik eller ølbryggeri, meddeles, at man ikke finder det paakrævet, at de saaledes som hittil avgir formelig regnskap med halvaarsutdrag vedkommende nævnte statsindtægter, forsaavidt der ikke foreligger noget indtægtsbeløp til indfordring. Isteden blir der ved hvert regnskapsaars utgang at indsende hertil (ikke til Revisionsdepartementet) bevidnelse om, at der ikke foreligger nogen indtægt eller utgift i denne anledning for deres vedkommende.

Endvidere meddeler departementet, at det i skrivelse direkte til vedkommende oppebørselsbetjenter av idag har underrettet dem om, at regnskapene over brændevins-, ætylæter- og ølavgift fra indeværende regnskapstermin av skal avlægges inden utgangen av september maaned hvert aar. Inden samme tidspunkt avlægges regnskapsutdraget for terminens 2det halvaar, mens 1ste halvaarsutdrag avlægges senest inden februar maaneds utgang.

28 decbr. **Skrivelse***) fra Finans- og Tolddepartementet til endel oppebørselsbetjenter:

For at opnaa ensartethet i regnskapsavlæggelsen bl. a. for ølavgift (for indeværende regnskapstermins 1ste halvaar tillike maltavgift) har departementet latt utarbeide skemaer saavel til selve regnskapet som til de nødvendige specifiserte beregninger, jfr. skrivelse av 30 f. m.

Disse skemaer, hvorav endel avtryk vedlægges, blir at anvende fra indeværende regnskapstermin av.

Disse regnskaper blir herefter at avlægge inden utgangen av september maaned hvert aar. Inden samme tidspunkt avlægges ogsaa regnskapsutdraget for terminens 2det halvaar, mens 1ste halvaarsutdrag avlægges senest inden februar maaneds utgang.

28 decbr. **Skrivelse***) fra Finans- og Tolddepartementet til endel oppebørselsbetjenter:

Nærmest foranlediget ved de forandringer, som lov av 15

*) Jfr. samme departements i Lovtidenden indtagne rundskr. av 31 mars 1905.

august 1908 med tillægslov av 12 juli 1910 har indført med 28 decbr.
hensyn til beregningen og opkrævningen av brændevinsavgiften, har departementet bestemt sig for indførelse av en anden form for de herhenhørende regnskaper. Fra indeværende regnskapsaar av vil kun bli at indfordre den forfaldne avgift og regnskapet over denne at avlægge i henhold til opgaver fra kontrolvæsenet over faldne avgiftsbeløp for til raadighet utlevert brændevin. Materialregnskapet ɔ: opgaverne over mængden av det tilvirkede brændevin og dets videre behandling vil bli at avlægge av kontrolvæsenet paa den maate, at vedkommende overkontrolør utarbeider og i betimelig tid oversender sammendragsregnskaper, indeholdende specifiserte summariske opgaver over det tilvirkede og behandlede brændevin ved de inden vedkommende distrikt liggende brænderier og destillationer.

Det mottagne materialregnskap blir at indsende til Revisionsdepartementet i forbindelse med det avlagte pengeregnskap.

Regnskapet over brændevinsavgift og ølavgift, angaaende hvilket sidste henvises til skrivelse av 30 f. m., blir herefter at avlægge inden utgangen av september maaned hvert aar.

Inden samme tidspunkt avlægges ogsaa regnskapsutdraget for terminens 2det halvaar, mens 1ste halvaarsutdrag avlægges senest inden februar maaneds utgang.

For at opnaa ensartethet i regnskapsavlæggelsen har man latt utarbeide skemaer saavel til selve regnskapet som til de nødvendige specifiserte beregninger over brændevins-, ætylæter- og ølavgifter (for indeværende regnskapstermins 1ste halvaar tillike maltavgift) samt til halvaarsutdrag.

Skrivelse fra Finans- og Tolddepartementet til overkon- 28 decbr.
trolørerne ved brændevins- og øltilvirkningen:

Som en følge av, at oppebørselsbetjentene fra indeværende regnskapsaar skal avlægge regnskapet vedkommende brændevinsavgiften kun som pengeregnskap — regnskap over de faldne avgiftsbeløp — og ikke som hittil ogsaa over mængden av det tilvirkede brændevin og dets videre behandling, anmoder departementet om, at der ved utgangen av tilvirkningsterminen 1912—13 og senere terminer efter brændevinsavgiftsprotokollerne blir utarbeidet sammendragsregnskap, indeholdende specifisert summarisk opgave over det tilvirkede og behandlede brændevin ved de inden vedkommende distrikt liggende brænderier og destillationer, hvilke opgaver snarest mulig efter terminens utløp blir at sende til vedkommende oppebørselsbetjent.

I hvert regnskap (som altsaa skal omfatte samtlige brænderier og destillationer inden hvert oppebørselsdistrikt) blir at opføre beholdningene av brændevin efter forrige regnskap, tilgang av tilvirket brændevin i terminens løp, avskrevet svind paa brænderioplag, mængden av utlevert brændevin, hvorfor avgift

28 decbr. blir at opkræve og beholdning av brændevin ved terminens utgang.

30 decbr. **Skrivelse** fra Justisdepartementet til ordføreren i Aalesunds formandskap, hvori departementet paa forespørsel uttaler, at kommunestyremedlemmer, som indehar stilling som lærer eller lærerinde ved folkeskolen, i almindelighet ikke bør delta i behandlingen av andragende (eller forslag) om lønsforhøielse, forsaavidt denne gjælder dem selv direkte eller den lønsgruppe, hvortil de hører. Særlig gjælder dette, saafremt vedkommende kommunestyremedlemmer har underskrevet andragende om lønsforhøielse. Forøvrig antages det i første række at tilkomme kommunestyret selv at avgjøre spørsmaal om medlemmenes ugildhet efter de i ethvert tilfælde foreliggende omstændigheter.

De medlemmer, som i henhold til foranstaaende maatte bli at anse som ugilde, bør efter departementets mening straks fratræde ved vedkommende saks behandling og saaledes heller ikke delta i den del av saksbehandlingen, som ligger forut for voteringen. Istedenfor de ugilde medlemmer blir vedkommende varamænd at tilkalde.

30 decbr. **Telegram** fra ekspeditionschefen for Justisdepartementets almindelige avdeling til et medlem av Harstads bystyre, hvori meddeles, at byformandskapslovens § 35, sidste punktum, antages at utelukke en ordfører fra samtidig at være lønnet formandskapssekretær. Derimot er der fra lovgivningens side neppe noget til hinder for, at en formandskapssekretær er medlem av formandskapet. En ligningssekretær kan være saavel formand som ordfører.

30 decbr. **Rundskrivelse** fra Finans og Tolddepartementet til amtmændene:

Departementet skal herved henlede opmerksomheten paa endel bestemmelser i de nye skattelove for landet og for byene av 18 august 1911, jfr. tillægslove av 28 juni 1912, særlig angaaende den personlige skattepligt (lovenes 2det kapitel) samt den skattepligtige formue og indtægt (lovenes 3dje kapitel).

1. De nye love utvider utlændingers skattepligt. Disse vil ikke blot kunne skatlægges, naar de driver stedbunden virksomhet inden riket (landlovens § 18, bylovens § 13), men ogsaa naar de utøver eller deltar i nogen næringsdrift eller virksomhet, som drives eller bestyres her i riket; jfr. landlovens § 15, bylovens § 10, begges bokstav c. De utlændinger, som deltar i norsk partsrederibedrift eller tilvirker fiskevarer paa norsk territorium, vil saaledes bli skattepligtige

her i riket. Derimot vil de ikke bli at skatlægge for formue i 30 decbr.
og indtægt av pantobligationer i norske eiendomme, uanset om pantobligationerne opbevares her i riket eller ikke. Da den motsatte opfatning har været gjort gjældende, idet uttrykket »løsøre« i landlovens § 15, bylovens § 10, har været fortolket som omfattende ogsaa pantobligationer og andre værdipapirer, finder departementet at burde gjøre opmerksom paa, at denne fortolkning maa ansees for urigtig. Man skal i saa henseende henvise til følgende uttalelse angaaende dette spørgsmaal fra Stortingets budgetkomite i indst. O. VI for 1911 side 10:

»Naar der i skattelovens § 15 (§ 10) tales om utlændingers skattepligt av fast eiendom eller løsøre, som de her i landet besidder eller oppebærer indtægt av, har det efter hele denne lovmateries tilblivelseshistorie vistnok ikke været lovkoncipisternes mening, at herunder skulde indbefattes pantobligationer eller andre værdipapirer, som var anbragt til opbevaring i banker eller hos andre her i riket. I den forbindelse, hvori ordet her findes, skulde det heller ikke være nogen nødvendighet at fortolke det saaledes«.

2. Efter landlovens § 16, bylovens § 11, skal som hovedregel manden lignes for sin og hustrus samlede formue og indtægt, uanset at hustruen har særeiemidler og derav flytende indtægt. Dog kan hun forlange sig lignet særskilt for særeiemidler samt for utbytte av hendes selvstændige virksomhet (jfr. lov om formuesforholdet mellem egtefæller av 29 juni 1888 § 31). Begjæringen om særskilt ligning maa fremkomme, før ligningen finder sted, og bør indsendes i forbindelse med selvangivelsen. Naar særskilt ligning finder sted, har hustruen ikke, som efter de gamle skattelove av 15 april 1882, krav paa at faa særskilt skattefrit fradrag. Ogsaa i dette tilfælde tilkommer egtefællerne kun ett skattefrit fradrag, hvilket blir at beregne, som om de var lignet underet, og at fradra forholdsvis i deres indtægt; jfr. landlovens § 75, bylovens § 68, begges sidste led. Adgangen for hustru til at forlange sig særskilt lignet antages at være betinget av, at hendes særindtægt ikke ligger under den laveste skatbare indtægtsgrænse, som maatte gjælde i vedkommende distrikt. Hvis hendes indtægt ikke naar denne grænse, maa manden lignes underet for hustruens særformue og særindtægt og sin egen formue og indtægt.

3. De nye skattelove for landet § 18 og for byene § 13 indeholder de nærmere bestemmelser om eiendomme og virksomheter, som er underkastet stedbunden beskatning, og svarer saaledes til de gamle skatteloves § 17 og § 9, fra hvilke de nye bestemmelser dog i enkelte henseende avviker.

Den vigtigste av disse avvikelser er bestemmelsen i paragrafens 6te led om, at utførsel (utskibning), der dri-

30 decbr. ves av producent uten at være knyttet til fast anlæg, ikke skal beskattes særskilt. For at gjøre overgangen fra den tidligere beskatningsregel mindre følelig har loven imidlertid bestemt, at naar utskibning ved de nye skatteloves utfærdigelse særskilt har været beskattet, skal dog vedkommende distrikt det første aar efter lovens ikrafttræden (ɔ: 1913—14) tilkomme skat av 30 pct. av den samlede indtægt av de paa vedkommende sted utskibede varer og senere av en hvert aar med 3 pct. nedsat indtægt, saaledes at utskibningsstedets andel i skatten det 11te aar (ɔ: 1923—24) efter de nye loves ikrafttræden er helt ophørt. Efter denne bestemmelse vil der altsaa bli en overgangstid av 10 aar, inden den særskilte utskibningsskat helt bortfalder. Overgangsbestemmelsen faar kun anvendelse, hvor utskibning tidligere har fundet sted. Opkommer der nye byer, hvorover varer utskibes, eller opstaar utskibningsvirksomhet i landdistrikt, hvor saadan ikke tidligere har fundet sted, kan ikke disse nye utskibningsdistrikter i overgangstiden utligne utskibningsskat, da de tidligere ikke har hat nogen saadan skat.

Med hensyn til uttrykket »en bys havneterritorium« i samme paragrafs 6te led har departementet i en i Lovtidenden indtat skrivelse av 18 mai 1912 uttalt, at der ved det nævnte uttryk maa forstaaes vedkommende bys havneterritorium efter dettes utstrækning til enhver tid, og at det avgjørende for retten til at opkræve utskibningsskat saaledes vil være havnedistriktets virkelige grænser til enhver tid (i motsætning til de ældre skattelove av 1882 for landet § 17 og for byene § 9, begges sidste led, hvorefter det er havnedistrikternes utstrækning den 1 januar 1883, som har været det avgjørende med hensyn til skattepligten; jfr. indst. O. VI for 1909 side 118—119). De nye skattelove vil saaledes medføre for alle byer, hvis havnedistrikter er utvidet efter 1 januar 1883, en større adgang til at utligne utskibningsskat end efter de ældre skattelove.

4. De nye love for landet § 20 og for byene § 15 indeholder bestemmelserne om skatskrivning av selskaper og andre indretninger og svarer saaledes til de gamle loves § 18 og § 10. Mens regelen efter de gamle love var, at selskaper skal skatskrives i det distrikt, hvor vedkommende selskaps bestyrelse har sit sæte, skal skatskrivningen efter de nye love finde sted i det distrikt, hvor kontoret (hovedkontoret) er beliggende. Haves der intet kontor, sker beskatningen i det distrikt, hvor bestyrelsen har sit sæte.

Om beskatning av skibsrederi indeholder de nævnte lovbestemmelser i 3dje led særlige forskrifter. Efter disse skal som hovedregel formuen og indtægten skatlægges hos parthaverne eller aktieeierne, hvor disse personlig er skattepligtige, underét med vedkommendes øvrige formue og indtægt. Herfra

gjør de nye love den undtagelse, at i utlandet bosat part- 30 decbr.
haver eller aktieeier saavelsom aktier lydende paa ihændehaveren skal skatlægges i det distrikt, hvor kontoret haves eller bestyrelsen foregaar. Lovens forutsætning er, at skatlæggelsen i saa fald skal ske paa selskapets haand, jfr. departementets i Lovtidenden indtagne telegram av 20 december 1911. Man skal i denne forbindelse henlede opmerksomheten paa de nye loves bestemmelser for landet § 31 og for byene § 26, begges andet punktum, om rederiets eller selskapets ansvar for skat, som ilignes utenlandske parthavere eller aktieeiere saavelsom ihændehaveraktier, samt paa bestemmelserne i lovenes § 63 og § 55, begges andet led, om pligt for bestyrende redere og disponenter for selskaper, som driver skibsrederi, til at meddele ligningsnævnden (ligningsraadet) opgave over parthavere og aktieeiere m. v.

Landlovens § 20, bylovens § 15, bestemmer endvidere i begges fjerde led, at særreglerne angaaende beskatning av skibsrederi ogsaa skal gjælde selskaper, som driver fangstvirksomhet paa havet, eller som driver bjergningsvirksomhet. Efter denne bestemmelse blir saaledes aktier i hvalfangerselskaper at skatlægge paa aktieeiernes haand, dog saaledes, at ihændehaveraktier i indenlandsk selskap blir at skatlægge paa selskapets haand.

Har et selskap formue i og indtægt av eiendom eller virksomhet, som er omhandlet i landlovens § 18, bylovens § 13 utenfor bokstav f, skal beskatningen ske i overensstemmelse med reglerne i disse paragraffer om stedbunden skatlæggelse, jfr. landlovens § 20, bylovens § 15, begges sidste led. Anvendt paa skibs- eller fangst-aktieselskaper maa denne bestemmelse medføre, at et saadant selskap, som har faste eiendomme, blir at skatlægge for formue i og indtægt av disse i den kommune, hvor de er beliggende. Da skatten i dette tilfælde skal ilignes selskapet, maa der ved beskatningen av aktierne paa aktieeiernes haand ske et tilsvarende forholdsmæssig fradrag i aktiernes værdi, beregnet efter kursværdien eller den antagne salgsværdi, og likeledes i aktiernes utbytte, ansat paa samme grundlag.

Ogsaa av en anden grund kan det indtræffe, at det utbetalte utbytte av skibsaktier ikke blir at beskatte for dets fulde beløp paa eierens haand, nemlig naar selskapet utdeler alt, hvad det har tjent uten at foreta nogen avskrivning for den forringelse, som skibene undergaar ved slit og ælde, jfr. landlovens § 44 bokstav c og § 50, tredje led, samt bylovens § 38 bokstav c og § 40, tredje led. I saa fald maa aktieeierne være berettiget til at faa fradrag for avskrivning, hvilket maa ske ved ansættelsen av indtægten av de paagjældende aktier.

Paa den anden side kan det hænde, at aktieeierne maa

30 decbr. bli at skatlægge for et større beløp end det utdelte utbytte, nemlig naar selskapets bestyrelse ikke utbetaler hele utbyttet til aktieeierne, men anvender en del av det paa anden maate til fordel for disse, f. eks. til avbetaling paa selskapets gjæld. Det hertil anvendte beløp maa medtages i den indtægt, hvorav aktieeierne beskattes.

De oplysninger, som paa grund av foran berørte forhold utkræves til en rigtig ansættelse av formue i og indtægt av skibsaktier, som skal skatlægges paa aktieeiernes haand, maa kunne erholdes hos vedkommende selskaps bestyrende reder eller disponent: jfr. landlovens § 63, bylovens § 55, begges andet led.

5. Efter de gamle skattelove av 1882 var personer, bosat inden riket, forpligtet til at betale personlig skat indenlands ogsaa av formue i og indtægt av kapitaler og faste eiendomme, som befandt sig i utlandet; jfr. departementets i Lovtidenden og Meddelelser vedkommende ligningsvæsenet nr. 2 indtagne skrivelse av 5 december 1893. De nye love for landet § 22 og for byene § 17 indfører den forandring heri, at formue i faste eiendomme eller anlæg med tilbehør, som er beliggende i utlandet, er skattefri, og at indtægten herav alene kan skatlægges for den halve del. Denne bestemmelse gjælder bare, naar vedkommende skattepligtige er ansvarlig eier eller deleier av faste eiendomme eller anlæg, derimot ikke naar det gjælder formue og indtægt, som er knyttet til anden i utlandet anbragt kapital. Saaledes maa utenlandske aktier av enhver art, uanset om de lyder paa navn eller ihændehaveren og uanset selskapets art eller virksomhet, samt pantobligationer helt ut komme til beskatning hos den her i landet boende eier av samme. Med hensyn til fradrag for gjæld og renter av gjæld skal man henvise til bestemmelsen i de nævnte paragraffers sidste punktum. De her indeholdte forskrifter stemmer med den almindelige regel (landlovens § 36, bylovens § 30, begges tredje led), forsaavidt angaar gjældsfradraget, men avviker fra den almindelige regel (landlovens § 45, bylovens § 39, begges andet led) med hensyn til gjældsrenter.

6. De nye love for landet § 24 og for byene § 19 indeholder reglerne om, i hvilket distrikt en person skal ansees bosat, naar skattepligten er avhængig av bostedet. Disse regler avviker i flere henseender fra de tilsvarende bestemmelser i de gamle skatteloves § 24 og § 16.

Saaledes er det for skattepligten avgjørende tidspunkt ikke længer 30 september aaret forut for skatteaaret, men den 1 januar i det aar, ligningen foretages.

Dernæst indeholder de nye love flere særlige bestemmelser om bopælsforholdet. Av disse skal man fremhæve bestemmelsen

i de nævnte paragraffers bokstav b om, at familieforsørgere skal anses bosat i det distrikt, hvor de har sit hjem, selv om de har sin virksomhet i et andet distrikt og derfor i længere tid maa opholde sig i dette. Efter denne bestemmelse vil saaledes — i motsætning til, hvad der har gjældt efter de gamle skattelove — en jernbanearbeider, som har sin familie boende i ett distrikt, mens han for sit arbeides skyld maa opholde sig i et andet, bli skattepligtig til det distrikt, hvor familien bor, ogsaa for sin indtægt som jernbanearbeider. Det samme antages at maatte gjælde f. eks. en fabrikarbeider, som de 6 hverdage i uken (ogsaa om natten) opholder sig i den kommune, hvor fabrikken er beliggende, og alene om søndagen besøker sin i en anden kommune til stadighet boende familie. 30 decbr.

Med hensyn til s i n d s s y k e, som er indlagt paa asyl eller anbragt i privat forpleining, bestemmer de nye love (forannævnte paragraffers bokstav c), at de skal anses for bosat i det distrikt, hvor de maa antages at ha sit hjem. Departementet antar, at forsaavidt det ikke kan paavises, at en sindssyk har et hjem andensteds i riket, maa han ansees for hjemmehørende ved asylet eller paa forpleiningsstedet og følgelig skattepligtig i dettes kommune. Sindssyke utlændinger vil saaledes altid bli skattepligtige i det distrikt, hvor asylet eller forpleiningsstedet ligger.

Endelig skal man særlig fremhæve bestemmelsen i samme paragraffers bokstav d om, at personer, som er fraflyttet sit tidligere bosted, men endnu ikke (ɔ: ved det for skattepligten avgjørende tidspunkt, 1 januar i det aar, ligningen foretages) er ankommet til det sted, hvor de agter at bosætte sig, skal ansees bosat i det tidligere bosteds distrikt. Efter de gamle skattelove gjaldt den motsatte regel; jfr. høiesteretsdom av 19 oktober 1901, indtat i Retstidenden for 1902 side 70 og i Meddelelser vedkommende ligningsvæsenet nr. 8 side 39.

7. Efter de gamle skattelove av 1882 var forpligtelsen til at betale skat av s t e d b u n d e n v i r k s o m h e t betinget av, at denne bestod 30 september aaret forut for skatteaaret. Efter de nye love for landet § 25 og for byene § 20 gjælder der ingen saadan betingelse. Efter denne bestemmelse bestaar der skattepligt, hvad enten den paagjældende næringsdrift har foregaat i et kortere eller længere tidsrum, og uten hensyn til om den ved utgangen av indtægtsaaret er ophørt; forholdet den 1 januar i det aar, ligningen foretages, er saaledes uten betydning ved beskatning av stedbunden virksomhet. Har eiendommen eller bedriften skiftet indehaver i indtægtsaaret, beskattes hver av indehaverne for den indtægt, han i sin besiddelsestid har oppebaaret. Herfra gjøres undtagelse ved beskatning av dødsboer, jfr. landlovens § 21, bylovens § 16, begges første led.

30 decbr. 8. Efter de nye love for landet § 27, for byene § 22, begges andet led, skal aktier i Norges Bank og jernbaneaktier samt aktier i selskaper og indretninger, som ikke har erhverv til formaal, skatlægges paa aktieeiernes haand. Forøvrig skal aktier i indenlandske selskaper skatlægges paa selskapernes haand. Med hensyn til skibsaktier og aktier i utenlandske selskaper skal man henvise til, hvad der herom er uttalt foran under henholdsvis post 4 og 5.

9. De nye love for landet § 33 og for byene § 28 aapner adgang for skifteforvaltere, testamentsfuldbyrdere og selvskiftende arvinger til at faa boets samlede skat utregnet og opgit, før boet sluttes. Med hensyn til den nærmere forstaaelse av denne bestemmelse har Stortingets budgetkomite i indst. O. VI for 1911 side 39 uttalt følgende, hvorpaa departementet vil henlede opmerksomheten:

»Er aarets ligning avsluttet, og boet altsaa allerede lignet av indtægten i det foregaaende aar, vil der alene kunne være tale om skat av indtægten i det løpende aar, og det er da denne, som efter opgave blir at skatlægge. Men er aarets ligning endnu ikke avsluttet, vil ikke alene indtægten i det løpende, men ogsaa indtægten i det foregaaende aar efter opgave kunne kræves skatlagt. Falder indtægten saaledes inden to forskjellige kalenderaar (indtægtsaar, jfr. § 41), maa ligningen selvfølgelig foretages særskilt for hvert aars indtægt. Ved skatlægningen av det løpende aars indtægt forutsættes fuldt skattefrit fradrag at maatte tilstaaes, selv om boet sluttes i begyndelsen av aaret, og der saaledes kun falder indtægt i en mindre del av dette. Sluttes boet i kalenderaarets første maaneder, vil indtægten i det løpende aar ofte være saa liten, at den kun ubetydelig eller slet ikke overstiger det skattefri beløp, saaledes at der liten eller ingen skat blir at iligne.

Om formuesbeskatning vil der alene bli spørsmaal i forbindelse med ligningen av det foregaaende aars indtægt, idet her forholdet den sidst forløpne 1 januar blir at lægge til grund. Ved ligningen av indtægten i det løpende aar vil boet derimot ikke kunne paalægges nogen formuesskat, idet boets midler utloddes i aarets løp og den paafølgende 1 januar, som her er det for formuesansættelsen avgjørende tidspunkt, maa forutsættes at være paa arvingernes haand, saaledes at de kommer til beskatning hos disse. — — —

styrelse, og at denne herunder har adgang til at tilbakekalde 30 decbr.
begjæringen om antecipert ligning. Boet vil da senere maatte bli at ligne til ordinær tid og klageretten vil være i behold.«

10. De nye love for landet § 36 og for byene § 30 indeholder reglerne for formuens ansættelse. Den avgjørende termin, som efter de gamle love var 30 september aaret forut for skatteaaret, er nu 1 januar i det aar ligningen foretages.

Derhos henledes opmerksomheten paa bestemmelsen i landlovens § 36, fjerde led, om det for kommuneskattens vedkommende fastsatte begrænsede gjældsfradrag ved beskatning av jordbruks- eller skogeiendom, som tilhører aktieselskap, utenfor distriktet hjemmehørende person eller bo eller ansvarlig selskap med parthaver, der er hjemmehørende utenfor distriktet. Derhos har de nævnte paragraffer i femte og sjette led særlige bestemmelser om begrænset gjældsfradrag for kommuner og utenlandske skattepligtige.

11. De nye love for landet § 40 og for byene § 34, begges første led, indeholder følgende bestemmelse:

»Naar nogen ved testamente eller anden gyldig disposition har bestemt, at indtægtsnydelsen av en kapital eller bruksnydelsen av en eiendom i en viss tid skal tilkomme en person, men at selve kapitalen eller eiendommen skal tilfalde en anden person eller en stiftelse eller indretning, beskattes kapitalen eller eiendommen som formue paa rente- eller bruksnyderens haand, saalænge dennes ret vedvarer«.

Denne bestemmelse staar i et nært forhold til bestemmelsen i landlovens § 27, bylovens § 22, begges første led, som er saalydende:

»Familiestiftelser og andre formuesmasser, hvis avkastning fortrinsvis tilfalder medlemmer av en bestemt slegt, kan ilignes formuesskat.«

Spørsmaalet er nu, naar hver av disse bestemmelser skal anvendes. Under debatten i Odelstinget var dette spørsmaal oppe (Ot. forh. for 1911 side 880—882 og 1040—1041) og blev besvaret derhen, at det avgjørende maatte være, om der er oprettet en bestyrelse for kapitalen eller ikke. I første fald maatte kapitalen ilignes formuesskat efter landlovens § 27 (bylovens § 22), i andet fald (hvor der ingen bestyrelse var opnævnt) maatte formuen beskattes paa rentenyderens haand efter § 40 (§ 34).

Hvad angaar legatets eller kapitalens avkastning bemerkes, at denne altid er skattepligtig indtægt paa indtægtsnyderens eller den legatberettigedes haand; jfr. landlovens § 42, bylovens § 36, begges andet leds andet punktum.

Forsaavidt kapitalen maa anses for en mild stiftelse

30 decbr. (landlovens § 26, bylovens § 21, begges bokstav h), vil den som saadan være skattefri.

12. Efter de nye love for landet § 41 og for byene § 35 skal indtægten ansættes til det beløp, som den skattepligtige i det sidst forløpne aar, regnet til 31 december (indtægtsaaret), har indvundet i penger eller penges værdi uten hensyn til hans indtægt i det aar, for hvilket skatten lignes (skatteaaret). Efter denne bestemmelse vil indtægtsaaret, som efter de gamle skattelove løp fra 1 oktober til næste aars 30 september, fremtidig falde sammen med kalenderaaret.

13. Landlovens § 44, bylovens § 38, begges bokstav d, indeholder bestemmelse om avdrag i indtægten for tap paa utestaaende fordringer i forretningsvirksomhet saavelsom andet tap i næring eller forretningsforetagender. Departementet skal bemerke, at avskrivning av tap paa fordringer, som sker med en skjønsmæssig ansat procent paa den hele fordringsmasse under ett, maa anses for at være en for beskatningen uhensigtsmæssig form for avskrivning, som derfor ikke kan være bindende for ligningsmyndighetene. Benytter en skattepligtig denne form for avskrivning, antages derfor ligningsmyndighetene at være berettiget til at nedsætte avskrivningsbeløpet, naar dette maa ansees for at være for høit ansat. Departementet anser det rettest, at kun de fordringer, som virkelig er tapt eller ansees uerholdelig — helt eller delvis — avskrives. Naar der senere indgaar noget beløp, som har været avskrevet som tapt, forutsættes dette opført til indtægt igjen i regnskapet, hvorved det vil komme med til beskatning.

14. Efter de nye love for landet § 44 og for byene § 38, begges næstsidste led, kan en skattepligtig, som frivillig har erhvervet livsforsikring (til utbetaling ved død eller i levende live), kræve fradraget ved indtægtsansættelsen de aarlige livsforsikringspræmier for et beløp av indtil kr. 200,00. Departementet har paa indkommet forespørsel om, hvorvidt denne bestemmelse ogsaa omfatter livrenteforsikring, uttalt, at spørsmaalet, som forøvrig hører under domstolenes avgjørelse, maa ansees for tvilsomt, men at man er tilbøielig til at anta, at det maa besvares bekræftende. Med den samme reservation antar departementet videre, at bestemmelsen ogsaa maa komme til anvendelse paa livsforsikring til fordel for andre. En police, som en skattepligtig har tegnet til fordel for eller overdraget til hustru eller barn, antages derfor at medføre ret til avdrag i indtægtsansættelsen, forsaavidt præmiebeløp av indtil kr. 200,00 angaar.

15. Om fordeling av gjældsfradrag mellem flere distrikter har de nye love bestemmelse i landlovens § 36, bylovens §

30, begges tredje led, hvorefter fordelingen skal ske forholds- 30 decbr.
mæssig mellem distrikterne efter værdien av den i disse skattepligtige b r u t t o formue. Bestemmelsen svarer til, hvad der har været gjældende ret efter de gamle skatteloves § 41 og § 32, begges andet led. Ved fordelingen skal der altsaa ikke tages hensyn til, i hvilken utstrækning den enkelte eiendom i hvert distrikt er beheftet. Al gjæld maa tages i betragtning uten hensyn til dens art, eller i hvad øiemed den er stiftet. Hvad formuen derimot angaar, kan der ikke tages hensyn til midler, som blir at beskatte gjennem nogen anden ligning (jfr. landlovens § 17, bylovens § 12, begges første led), hvilket særlig er tilfældet med de fleste aktier.

Angaaende fordeling av g j æ l d s r e n t e r mellem flere distrikter har de nye love særlige bestemmelser i landlovens § 45, bylovens § 39, begges andet led, som avviker fra de regler, som fulgte av de gamle love. Efter de nye bestemmelser sker fradraget av gjældsrenter og andre ydelser, som ikke kan henføres til nogen bestemt indtægtskilde, f o r h o l d s v i s e f t e r s t ø r r e l s e n a v n e t t o i n d t æ g t e n i h v e r t d i s t r i k t. Fordelingen av gjælds r e n t e r n e følger altsaa ikke fordelingen av gjælden, hvad der derimot var tilfældet efter de gamle love. Har den skattepligtige i bostedsdistriktet ingen formue, men bare en lønsindtægt, blir renter av gjæld vedkommende en fast eiendom i et andet distrikt dog forholdsvis at fratrække ogsaa i lønsindtægten ved ligningen i bostedsdistriktet. Man skal ved et eksempel belyse forholdet: En skattepligtig har i A. kommune en eiendom til en bruttoværdi av kr. 90 000,00 og i B. kommune en eiendom til en bruttoværdi av kr. 60 000,00. I sin bostedskommune C. har han ingen formue. Paa eiendommen i A. hviler en pantegjæld av kr. 15 000,00 og paa eiendommen i B. en lignende gjæld av kr. 35 000,00. Derhos har han en løsgjæld av kr. 10 000.00. Da den samlede bruttoformue og gjæld beløper sig til henholdsvis kr. 150 000,00 og kr. 60 000,00, utgjør gjældsfradraget 40 pct. Nettoformuen vil følgelig bli kr. 54 000,00 i A. og kr. 36 000,00 i B. I disse kommuner har han dernæst en nettoindtægt (uten fradrag av gjældsrenter) av henholdsvis kr. 7200,00 og kr. 4800,00. I sin bostedskommune C. har han endvidere en indtægt, som ikke er knyttet til stedbunden virksomhet, av kr. 3000,00. Da den samlede indtægt utgjør kr. 15 000,00, og gjældsrenterne kan ansættes til 5 pct. av gjælden, altsaa til kr. 3000,00, vil fradraget for gjældsrenter bli 20 pct. Renterne blir derfor at fradra i A. med kr. 1440,00, i B. med kr. 960,00 og i C. med kr. 600,00, og nettoindtægten vil altsaa utgjøre henholdsvis kr. 5760,00, kr. 3840,00 og kr. 2400,00.

16. Har en skattepligtig indtægt av næring, for hvilken

30 decbr. regnskapspligt er foreskrevet, eller av jordbruk eller fiskeri, skal indtægten ikke ansættes til, hvad den har utgjort det foregaaende kalenderaar (jfr. foran under punkt 12); men den skal ansættes til et gjennemsnitsbeløp for 3 aar. De nærmere bestemmelser herom indeholdes i landlovens §§ 46, 49, 50 og 53 og i bylovens §§ 40, 43 og 45. Ved gjennemsnitsberegningen av indtægten lægges de 3 sidste kalenderaar til grund (eller efter landlovens § 50, jfr. § 41, 2det led, bylovens § 40, jfr. § 35, 2det led, naar avvikende regnskapsaar benyttes, de 3 sidste av disse). Det er næringens nettoavkastning, som blir at ansætte efter gjennemsnitsberegning. Indtægter, som den skattepligtige har utenfor næringen, maa ansættes paa vanlig maate til, hvad de har utgjort i det enkelte sidst forløpne aar. Det samme maa gjælde fradragsposter, som ikke knytter sig til den drevne næring. Med hensyn til renter av pantegjæld og laant kapital bestemmer landlovens § 53, bylovens § 45, at der ikke skal tages hensyn til disse ved beregningen av gjennemsnitsutbyttet av jordbruk og fiskeri, hvorimot de for disse næringers vedkommende skal komme særskilt til fradrag med det beløp, de har utgjort det sidste aar.

De sidst nævnte paragraffer bestemmer derhos i andet led, at naar en næring ophører eller begynder i kalenderaarets (regnskapsaarets) løp, skal indtægten for dette aar holdes utenfor gjennemsnitsberegningen. Gjennemsnitsligning skal altsaa først finde sted, naar der er hengaat 3 hele kalenderaar (regnskapsaar). Har den skattepligtige drevet næringen i 3 fulde aar, men ophører med den i det fjerde aar, antages han for det derpaa følgende aar alene at kunne lignes efter sin virkelig hatte indtægt i ophørsaaret.

17. Naar torvtak, stenbrud o. l. (landlovens § 47, bylovens § 44) ikke drives av grundeieren som appendiks til jordbruk, men er bortleiet til en anden og saaledes drives som særskilt næring, antages indtægten ikke at kunne ansættes gjennemsnitsvis for 3 aar, medmindre vedkommende skattepligtige efter gjældende lov har pligt til at føre regnskapsbøker (landlovens §§ 50 og 51, bylovens §§ 40 og 41).

18. Indtægt av skog (landlovens § 48) skal ikke lignes gjennemsnitsvis, men ansættes til en viss aarlig rente av skogens salgsværdi. Tidspunktet for værdiansættelsen er den 1 januar i det aar, ligningen foretages (landlovens § 36). Inden samme herred antages der at kunne anvendes forskjellige procentsatser inden lovens grænser 2 til 5 pct.

Indtægt av uthugstvirksomhet omhandles i landlovens § 48 andet led, hvortil man skal henvise.

Sidste led i denne § bestemmer, at naar gaardens skog kun er tilstrækkelig til husbehov, kommer reglerne om

procentberegningen ikke til anvendelse, men aarsværdien av det 30 decbr.
forbrukte virke blir at medta ved ansættelsen av utbyttet av gaardsbruket (lovens § 46). Med hensyn til forstaaelsen av uttrykket »skog tilstrækkelig til husbehov« har departementet i en i Lovtidenden indtat skrivelse av 29 august d. a. uttalt, at herunder indgaar ikke blot brændsel og gjærdefang, men ogsaa bygningsmaterialer til gjenopførelse av gaardens hus, som er ødelagt ved ildebrand.

19. For gjennemsnitsberegningen av indtægt av gaardsbruk har landlovens § 46 en særegen bestemmelse for overgangstiden, idet den foreskriver, at ved den første ligning efter den nye lovs ikrafttræden blir utbyttet for de tidligere to aar, som kommer i betragtning, at ansætte skjønsmæssig, medmindre der haves nøiagtige opgaver over utbyttets størrelse, i hvilket tilfælde disse lægges til grund. Ansættelsen for det sidste av de paagjældende to aar blir uforandret at benytte av det følgende aars ligningsnævnd.

Nogen tilsvarende overgangsbestemmelse haves ikke for gjennemsnitsberegningen av indtægt av handel og anden næring, hvorfor bokførsel er foreskrevet. Foranlediget ved en skrivelse fra dette departement til Stortingets budgetkomite angaaende dette spørsmaal fremkom imidlertid komiteens formand og nogen andre repræsentanter under Odelstingets behandling av komiteens indstilling om forandringer i de nye skattelove (forhandlinger i Odelstinget for 1912 s. 707—10) med en del uttalelser, hvorav det fremgaar, at det har været komiteens forutsætning, at der ved den første ligning (o: for 1913/14) ikke kan paahvile disse næringsdrivende pligt til at avgi selvangivelse for 1910 og 1911, men alene for 1912, og at indtægten for 1910 og 1911 maa bli at ansætte efter skjøn efter de samme regler, som er fastsat for gaardsbruk.

Departementet antar efter dette, at der for disse næringsdrivendes vedkommende ved ligningen for 1913/14 bør fremgaaes slik, at ligningsnævnden eller ligningsraadet, hvor saadant er oprettet, ansætter indtægten av næringen for aarene 1910 og 1911 efter skjøn, saaledes at der som grundlag for dette skjøn benyttes det materiale, som findes i ligningsarkivet vedkommende disse aar. Findes der blandt dette materiale specifiserte opgaver over heromhandlede indtægt, vil selvfølgelig disse opgaver bli at benytte (jfr. for gaardsbruks vedkommende landlovens § 46). Det samme antages ogsaa at maatte gjælde, om saadanne opgaver for de ældre aar frivillig avgives sammen med selvangivelsen vedkommende 1912. Ved ligningen av heromhandlede skatydere for 1914/15 antages den paa ovenstaaende maate foretagne ansættelse av indtægten for 1911 at burde benyttes uforandret sammen med selvangivelserne for 1912 og

30 decbr. 1913. Overensstemmende med det her fremholdte antar departementet, at der ikke er lovlig adgang til ved ansættelsen av indtægten for 1910 og 1911 uten videre at lægge de tidligere ansættelser for disse aar til grund. Disse ansættelser motsvarer nemlig ikke skatyderens virkelige indtægt i disse aar, men hans antagne indtægt aar om andet, altsaa en gjennemsnitsindtægt. Dernæst omfatter disse ligningsansættelser regelmæssig ogsaa indtægt utenfor næringen, altsaa indtægtsposter, som efter loven ikke er gjenstand for gjennemsnitsberegning.

20. De nye skattelove for landet § 50 og for byene § 40, begges næstsidste led, indeholder følgende bestemmelse:

»Ved beskatning av skibsrederi fradrages i utbyttet en viss aarlig procent av skibenes værdi for den forringelse, som disse undergaar ved slit og forældelse. Naar værdien ved nedskrivning er reducert til 1/4 av værdien av skibet som nyt, tilstedes intet yderligere fradrag av saadan forringelse«.

Med hensyn til uttrykket »værdien av skibet som nyt« har der været reist spørsmaal, om det skal forstaaes som nybygningsværdien eller som indkjøps-(anskaffelses-)værdien. I skattelovkomiteens utkast til nye skattelove for landet § 42 og for byene § 27 var der indtat en parentes saalydende: »i tilfælde den sum, hvorfor skibet er indkjøbt fra utlandet« (jfr. motiverne side 302 første spalte). I indst. O. VI for 1909 side 175 fik bestemmelsen den nugjældende knappere form, uten at det kan sees at ha været tilsigtet at gjøre nogen realitetsforandring i skattelovkomiteens forslag. Under debatten i Odelstinget ved behandlingen av tillægslovene til de nye skattelove av 28 juni 1912 (Ot. forh. 1912 side 708—709) sees spørsmaalet at ha været oppe. Et par repræsentanter, deriblandt budgetkomiteens formand, hævdet, at det maatte være skibets indkjøpsværdi, der maatte lægges til grund ved avskrivningsberegningen. Departementet finder, omend under tvil, at maatte slutte sig til denne fortolkning. At indskrænke bestemmelsen til kun at faa anvendelse overfor skibe, indkjøpt fra utlandet, antages ikke at kunne gaa an. Indkjøpsværdien maa konsekvent lægges til grund ogsaa efter salg av vedkommende skib indenlands.

21. Departementet vil henlede opmerksomheten paa de nye skatteloves bestemmelser i landlovens § 52 og bylovens § 42 om beskatning av forbruksforeninger samt indkjøps- og produktionsforeninger. Bestemmelserne er i korthet referert i det av departementet utarbeidede selvangivelses-skema under post 10.

22. Landlovens § 60, bylovens § 52, andet led, bestemmer, at naar nogen, som har at levere selvangivelse, blir at iligne skat i to eller flere distrikter, har

han i hvert av disse at indlevere angivelse over sin samlede formue og indtægt. Med hensyn til forstaaelsen av denne bestemmelse skal departementet bemerke, at pligten til at indgi selvangivelse i flere distrikter maa bero paa størrelsen av den samlede indtægt, ikke paa størrelsen av indtægten i det enkelte distrikt; jfr. skattelovkomiteens indstilling side 314. Overstiger hans samlede indtægt den for et enkelt distrikt bestemte indtægtsgrænse, maa selvangivelse indleveres, uanset at indtægten i dette distrikt kan være under den bestemte grænse. Derimot er han ikke forpligtet til at indlevere selvangivelse i et distrikt, hvor grænsen for selvangivelsespligten er høiere end hans samlede indtægt, uten hensyn til at han har saadan pligt i en anden kommune som følge av den der bestemte indtægtsgrænse. 30 decbr.

23. De nye skattelove for landet § 74 og for byene § 67 har ingen tilsvarende bestemmelse til de gamle skatteloves henholdsvis i § 31 og § 23, sidste led, om, at formuesskat ikke kan ilignes nogen indenbygds-(bys)-boende person, hvis indtægt er for ringe til, at han derav kan svare skat. Herav følger, at kommunerne efter de nye love vil faa adgang til at skatlægge formuer uten hensyn til størrelsen av den skattepligtiges indtægt.

24. Efter de gamle skattelove skulde unavngivne interessentskaper (aktieselskaper) og deslike indretninger henføres til den skatteklasse, som kommunestyret hadde bestemt. Næsten uten undtagelse blev de henført til 1ste klasse, hvorved de alle, med undtagelse av utenlandske selskaper, fik et mindre skattefrit fradrag. De nye love har derimot i landlovens § 78, bylovens § 71, begges sidste led, bestemmelse om, at skattepligtige selskaper og indretninger intet skattefrit fradrag skal gives.

Under »skattepligtige selskaper og indretninger« indgaar alle de i landlovens § 15, bylovens § 10, begges bokstav b, opregnede skattepligtige selskaper, boer m. v. Efter de nye love vil altsaa indehaverne av ansvarlige handelsselskaper intet skattefrit fradrag faa, medmindre de efter landlovens § 20, bylovens § 15, begges andet led, forlanger at bli lignet særskilt og derhos gir de til saadan særskilt ligning fornødne oplysninger om medlemmenes indbyrdes forhold til selskapet.

Efter ovennævnte bestemmelse i landlovens § 78, bylovens § 71, skal heller ikke skattepligtige utlændinger gives skattefrit fradrag. Dette gjælder dog ikke her i riket fastboende utlænding, som har krav paa vanlig skattefrit fradrag.

Endelig bemerkes, at naar det i de nævnte paragraffers andet led er bestemt, at dødsboer skal henføres til den av-

30 decbr. dødes skatteklasse, antages hermed at være ment den skatteklasse, som den avdøde ved sidste ligning rettelig har været ansat i.

31 decbr. **Rundskrivelse** fra Finans og Tolddepartementet til amtmændene:

De nye skattelove for landet og for byene av 18 august 1911, som træder i kraft 1 januar 1913, ophæver samtidig lov om skat paa formue og indtægt til stat og kommune av 23 juli 1894 med tillægslov av 22 mai 1908. Da de nye love (landlovens § 138, bylovens § 129) derhos bestemmer, at utligning av skat til staten av indtægt eller av indtægt og formue skal ske i forbindelse med utligningen av den kommunale formues- og indtægtsskat, hvilket vil finde sted efter de nye love første gang ved utskrivning av statsskat for budgetaaret 1912—1913, har statsskatkundgjørelsen maattet undergaa forskjellige ændringer, forat reglerne kunde bringes i overensstemmelse med de nye skattelove. Disse ændringer skal departementet nedenfor nærmere omhandle, idet bemerkningene knyttes til de enkelte paragraffer i kundgjørelsen.

§ 1 indeholder likesom den tidligere § 1 bestemmelserne om skattesatsernes størrelse. Under bokstav a er i uforandret form indtat bestemmelsen om formuesskattens størrelse. Under b er indtat bestemmelse om, at der av indtægt skal erlægges fem av hundrede av indtægtens skatbare beløp. Denne bestemmelse avviker fra, hvad kundgjørelsen for de tidligere aar indeholdt om indtægtsskatten, deri, at der indføres kun én enkelt sats, nemlig 5 pct., mens der tidligere gjaldt progressive satser fra 2—5 pct. Hensigten med denne forandring har ikke været at forøke indtægtsskattens størrelse; den blir forsaavidt i alt væsentlig den samme som efter de ældre regler. For at opnaa dette øiemed er de skatbare beløp nedsat og derved de skattefrie beløp forhøiet i hver klasse, saaledes at de enkelte skattebeløp svarer til de beløp, som vilde fremkomme efter de tidligere gjældende satser og den tidligere reduktionstabel, bortset fra enkelte mindre væsentlige avvikelser, som skyldes overgangen til 8 klasser.

Som bokstav c under § 1 er indtat bestemmelserne om 10 pct. tillægget.

§ 2 svarer til bestemmelserne i den tidligere kundgjørelses § 2 og § 4 og indeholder reglerne om skattepligten og fritagelsen for denne. Den nye kundgjørelse gjentar med en redaktionel forandring av 1ste punktum de sidstnævnte paragraffers indhold. Dog er der gjort en tilføielse om, at amts-, herreds- og bykommuner helt er fritat for statsskat. Den tidligere kundgjørelse indeholdt herom ingen uttrykkelig bestemmelse, men hadde altid været forstaat paa denne maate, jfr. departementets i Lovtidenden og Meddelelser vedkommende lignings-

væsenet nr. 6 indtagne skrivelse av 19 mars 1897. Endvidere 31 decbr.
er der blandt de institutioner, som er fritat for statsskat, medtat kirker, da disse efter de nye skattelove for landet § 26 og for byene § 21, begges bokstav h, er skattepligtige for formue i og indtægt av fast eiendom i fremmed kommune. Endelig er der i kundgjørelsens § 2, tredje punktum, en særbestemmelse, hvorefter familiestiftelser og andre formuesmasser skal ilignes formuesskat til staten, naar de efter landlovens § 27, bylovens § 22, ilignes formuesskat til kommunen.

§ 3 indeholder i likhet med den ældre kundgjørelses § 3 reglerne om stedet for skatskrivningen. Bestemmelserne i bokstav a svarer til de ældre bestemmelser i bokstav a, b og c, første punktum, og er formet som en henvisning til de bestemmelser i de nye skattelove, som indeholder reglerne om stedet for den kommunale skattepligt. Som bokstav b, c og d er gjentat bestemmelserne i den ældre kundgjørelses § 3, bokstav c, andet punktum, d og e.

§ 4 indeholder i første punktum bestemmelse om, at smaa formuer under kr. 1000,00 er skattefri, og svarer forsaavidt til den ældre kundgjørelses § 9. Derhos indeholder den nye kundgjørelses § 4 en ny bestemmelse om, at saafremt en skatyders indtægt ifølge bestemmelsen i § 5 er for liten til, at han derav skal svare skat, blir særskilt formuesskat til staten dog at iligne, naar formuesansættelsen utgjør kr. 10 000,00 eller derover. Efter de nye skattelove vil nemlig kommunerne faa adgang til at skatlægge smaa formuer uten hensyn til størrelsen av den skattepligtiges indtægt, idet landlovens § 74 og bylovens § 67 ikke indeholder nogen bestemmelse, som svarer til de gamle loves henholdsvis § 31 og § 23, begges sidste led, om, at formuesskat ikke kan ilignes nogen indenbygds-(bys) boende, hvis indtægt er for ringe til, at han derav kan svare skat. En lignende ordning er altsaa ved ovennævnte nye bestemmelse indført ogsaa for statsskatten, dog av praktiske hensyn begrænset til formuer paa kr. 10 000,00 og derover.

§ 5 indeholder bestemmelserne om grænsen nedad for indtægtsbeskatningen og svarer til samme paragraf i den ældre kundgjørelse.

§ 6 indeholder reglerne om klasseinddelingen og ansættelsen av de skatbare beløp i hver klasse og svarer til den ældre kundgjørelses §§ 6, 7 og 8. Reglerne om klasseinddelingen er formet som en henvisning til de tilsvarende bestemmelser for kommuneskatten i landlovens § 75 og bylovens § 68. Hensigten hermed har været at indføre de samme regler paa dette omraade for statsskatligningen, som efter de nye love skal gjælde for kommuneskatten. De skattepligtige vil saaledes ogsaa ved ansættelsen av statsskat bli at inddele i 8 klasser og

31 decbr. hver enkelt skatyder at henføre til den samme skatteklasse, som gjælder ved kommuneskatligningen i henhold til de nævnte lovbestemmelser og forskriften i vedkommende kommunes ligningsregler om, hvem der skal henregnes til de forsørgede. I overensstemmelse hermed har den nye kundgjørelse ingen særskilt bestemmelse, som svarer til den gamles § 6, næstsidste led om, hvilke personer der skal ansees som forsørget.

Foruten disse 8 ordinære klasser er der i kundgjørelsen opstillet en 9de klasse, som er betegnet som 0-klasse, og hvortil blir at henføre alle skattepligtige selskaper og indretninger, skattepligtige utlændinger samt de personer, som av den norske stat oppebærer løn eller pension, men som ikke har fast bopæl her i riket. Grunden til, at denne klasse er opstillet, er, at skatten paa indtægten fremtidig skal utskrives efter én og samme procentsats, 5 pct., av den skatbare indtægt. For ikke at forøke skattebyrden for de skattepligtige, som under den ældre kundgjørelse intet skattefrit fradrag fik, har det været nødvendig at tilstaa ogsaa disse skatydere skattefrie fradrag i den utstrækning, at skattebeløpene ikke blir større end, om det tidligere system med stigende procentsatser fra 2—5 procent fremdeles hadde været gjældende. I overensstemmelse hermed er der i kundgjørelsens § 6, andet led, indtat en bestemmelse om, at naar en saadan skattepligtigs indtægt er under kr. 1000,00 (jfr. bestemmelsen i kundgjørelsens § 5 andet punktum), skal den skatbare indtægt ansættes til 40 pct. av den antagne.

Endvidere er der i kundgjørelsens § 6 indtat tabellen over de skatbare beløp i hver av de 9 klasser, utvisende den skatbare indtægt paa alle indtægtstrin fra kr. 1000,00 til kr. 12 000,00.

I rundskrivelse av 30 d. m. vedkommende skattelovene av 1911, punkt 2, har departementet uttalt, at adgangen for en hustru til at forlange sig særskilt lignet antages at være betinget av, at hendes særindtægt ikke ligger under den laveste skatbare indtægtsgrænse, som maatte gjælde i vedkommende distrikt. Hvis hendes indtægt ikke naar denne grænse, maa manden under enhver omstændighet lignes underet for hustruens særformue og særindtægt og sin egen formue og indtægt. Hvad her er uttalt med hensyn til kommuneskatligningen, antages ogsaa at maatte komme til anvendelse ved statsskatligningen. Kun forsaavidt hustruen har en særindtægt av mindst kr. 1000,00, kan hun forlange sig særskilt lignet i statsskat. Har hustruen saa stor indtægt, at hun kan lignes særskilt for kommuneskattens vedkommende, men ikke i statsskat, maa hendes indtægt ved statsskatligningen tillægges mandens indtægt og lignes underet med denne. Likesom ved kommuneskatligningen

tilkommer egtefællerne kun ett skattefrit beløp, selv om hustruen 31 decbr.
lignes særskilt. I dette tilfælde blir det skattefrie beløp likesom ved kommuneskatligningen at fradra forholdsvis i begges indtægt.

Departementet har fundet det nødvendig til opnaaelse av mest mulig ensartede og korrekte indberetninger over det hele land at utarbeide særskilte skemaer for de opgaver, som ligningsnævndene skal meddele over formue og indtægt, hvorav der skal svares statsskat i vedkommende skatyders bostedsdistrikt; jfr. bestemmelserne i de nye skattelove for landet § 82, tredje led, og § 96, første led, og for byene § 75, tredje led, og § 88, første led. Disse opgaver svarer til de i statsskatloven av 23 juli 1894 §§ 7 og 10 omhandlede opgaver. Mens de sidstnævnte opgaver blot indeholdt oplysninger om nettoformuen og nettoindtægten, vil der i opgaverne efter de nye love i tilfælde maatte meddeles yderligere oplysninger om underskud, som fremkommer i en næring eller virksomhet (landlovens § 45, bylovens § 39, begges første led), hvilket underskud skal fradrages i indtægtsansættelsen i bostedsdistriktet ved statsskattens beregning. Derhos vil der i landdistrikterne som følge av bestemmelsen i landlovens § 36, fjerde led, efter dens lydelse i tillægs-skattelovene av 28 juni 1912, forekomme tilfælde, hvor endel av skatyderens gjæld og renter av gjæld ikke er fradraget ved kommuneskatligningen, men skal fradrages ved statsskattens beregning. Skemaerne indeholder de fornødne rubrikker for disse oplysninger, som av den ligningsmyndighet, som mottar opgaven, likefrem blir at anvende ved statsskattens beregning. Opgaverne skal meddeles snarest mulig, jfr. landlovens § 82, bylovens § 75, begges tredje led. Har en ligningsnævnd mottat en opgave, som skulde ha været sendt til ligningsnævnden i et andet distrikt, maa den dra omsorg for, at opgaven kommer den rette ligningsnævnd ihænde, enten ved direkte oversendelse eller ved at tilstille den ligningsnævnd, som har avgit opgaven, fornøden underretning om forholdet.

Hvad det øvrige hittil brukte ligningsmateriel angaar, bemerkes, at det ikke vil undergaa nogen forandring efter de nye skatteloves ikrafttræden.

Sluttelig skal departementet gjøre opmerksom paa, at den skatteligning, som skal utføres i løpet av 1ste halvaar 1913, vil angaa kommuneskat for 1913—1914, men statsskat for 1912—1913. Der vil altsaa bli at utligne kommuneskat for den kommende termin, men statsskat for den foregaaende termin. Naar der av ligningsmyndighetene meddeles oplysninger om de enkelte skatyderes ligninger og skattepligt, bør der for at undgaa, at mulige misforstaaelser opstaar, foruten vedkommendes løpenummer og budgetaar tilføies, hvilken ligning —

31 decbr. kommuneskat- eller statsskatligningen — oplysningene knytter sig til.

decbr. (udat.). **Veiledende regler***) om specielt ildsfarlige stoffe under transport ombord i norske skibe uten passagercertifikat, utfærdiget av Sjøfartskontoret i december 1912.

Som specielt ildsfarlige stoffe regnes: Æter (nafta) og andre æterholdige væsker, svovlkulstof, petroleumsæter, gasolje, benzin, guttapercha- og kautschukopløsninger samt lignende stoffe eller opløsninger eller blandinger av saadanne i større mængde end 1000 kg., naar vedkommende stofs »flammepunkt« ligger under 22° C. ved 760 mm. barometerstand.

En enkel prøve paa, hvorvidt et indlastet parti petroleum bestaar av specielt ildsfarlig stof, kan utføres ved at ryste en liten del sammen med en del vand i en kop og derpaa holde en brændende fyrstikke over koppen. Antændes herunder blandingen, er stoffet »specielt ildsfarlig«.

Disse stoffe avgir ved almindelig temperatur dampe, som blandet med luft er let antændelige og under visse forhold eksplosive ved direkte berøring med flamme, hvitglødende metal eller elektrisk gnist. Da dampene er optil $2^1/_2$ à $3^1/_2$ gang saa tunge som luft, vil de ha tilbøielighet til at samle sig paa bunden av de rum, hvor stoffene opbevares. Man har ogsaa eksempel paa, at de frembyr fare for antændelse under aapen himmel derved, at flammen har forplantet sig langs jorden, saaledes fra lanterne til et ca. 15 meter borte liggende lager av benzin. Ombord paa skib vil et lignende forhold kunne indtræde derved, at der samler sig gas i rendestenen langs rækken eller lignende.

Det er derfor av den største betydning, at der utvises stor forsigtighet ved bruk av ild og lys ombord i skib, hvor saadanne specielt ildsfarlige stoffe føres.

Under lastning og losning og mens lukene endnu er aapne, maa der ikke tændes ild ombord, hverken paa kabysser eller under kjelene. Der maa ikke benyttes andet kunstig lys end sikkerhetslamper. Tobaksrøkning er forbudt.

Efter utlosning maa fartøiet pumpes omhyggelig lens og rummet rengjøres og utluftes, da der i almindelighet er meget spild i bundvandet, likesom fordampning kan foregaa fra trægarnering, som har opsuget stoffet.

---

*) Disse regler, som er bekjendtgj. 20 januar i Lovtid. 1ste avd. nr. 3 for 1913, skal træde istedenfor de i Lovtidenden for 1908 (1ste avd nr. 38 s. 431 — 2den avd. s. 423) indtagne, som var utarbeidet i forbindelse med forskriftene av 16 septbr. 1908, jfr. forandringene av 22 decbr. 1908, indtat i Lovtid. 1ste avd. nr. 16 for 1909.

Mens skibet er under fart, er tobaksrøkning i almindelighet forbudt, men kan av føreren tillates paa øverste bro og paa bakken, dog ikke i stille veir. I nærheten av sted, hvor omhandlede stoffe er plasert, maa tobaksrøkning aldrig tillates. decbr. (udat.).

Det maa paasees, at skibsrum, hvori specielt ildsfarlig stof opbevares, ikke ventileres gjennem aapentstaaende luker.

Rum under dæk — undtagen kjelerum — maa ikke betrædes med andet kunstig lys end sikkerhetslampe.

Ved tænding av lamper og lanterner og ved opfyring paa kabyssen og lignende maa nøie iagttages, at der paa forhaand er vel utluftet i det rum, hvor tændingen foregaar.

Tændte lamper eller lignende maa ikke sættes paa dæk eller gulv.

Til slutning henledes opmerksomheten paa, at der ifølge gjældende forskrifter skal findes ombord — foruten de almindelig paabudte ildslukningsredskaper — endel fin sand og nogen seil eller presenninger, som er klar til bruk.

1910

Tillæg.*)

22 mars. **Overenskomst** mellem det Norske og Danske Telegrafvæsen samt det Store Nordiske Telegrafselskab om overdragelse av kablen Arendal—Hirtshals**).

(Oversættelse).

Mellem undertegnede telegrafdirektør Heftye paa det Norske Telegrafvæsens vegne, telegrafdirektør Meyer paa det Danske Telegrafvæsens vegne og kammerherre Suenson paa det Store Nordiske Telegrafselskabs vegne er — under forbehold av den for de to statsadministrationers vedkommende fornødne approbation — dags dato avsluttet følgende overenskomst:

1.

Naar de det Store Nordiske Telegrafselskab av Norge og Danmark meddelte koncessioner paa drift av en telegrafkabel mellem Arendal og Hirtshals utløper ved indeværende aars utgang, overdrager Selskapet til de to nævnte stater i fællesskap den omhandlede kabel saaledes som den forefindes, men dog i fuldt tjenstdygtig stand.

Overdragelsen omfatter foruten selve kablen:

a. Følgende længder av ny reservekabel til samlet værdi kr. 8 200,00: 1 n. m. 8 tons 180/180 G. P. — jute — til en værdi av ca. £ 145.

3 n. m. 3½ tons 250/200 G. P. — hamp — til en værdi av ca. £ 104.

b. Kabelhuset i Grødevig med de deri værende møbler, maaleinstrumenter, telegrafapparater, elementer, verktøi og andre eiendele til en samlet værdi av kr. 2 850,00, der overdrages til den Norske Stat.

Endvidere overgaar kabelhuset i Hirtshals med de deri værende møbler, maaleinstrumenter, telegrafapparater, elementer, verktøi og øvrige eiendele til at eies i fælles-

*) Det herunder indtagne har foreligget for redaktionen for sent til at kunne optages paa sin plads i vedkommende hefte.

**) Overenskomsten er for Norges vedkommende approbert ved den Norske Regjerings resolution av 27 mai 1910.

skap av Selskapet og den Danske Stat med en halvdel hver. Værdien av den til den Danske Stat overdragne halvdel ansættes til kr. 2 150,00. Efter overdragelsen vedlikeholdes kabelhuset med tilbehør for fælles regning, for maaleinstrumenters, apparaters og elementers vedkommende ved Selskapets foranstaltning og for husets og det øvrige løsøres vedkommende ved Telegrafvæsenets foranstaltning. Saavel Selskapet som Telegrafvæsenet forbeholder sig ret til at indta flere kabler og tilhørende landlinjer i huset. 1910 22 mars.

2.

Skulde kablen den 1 januar 1911 ikke være i fuldt tjenstdygtig stand, skal den snarest mulig ved Selskapets foranstaltning og paa dets bekostning bringes i saadan stand.

3.

Den samlede godtgjørelse for den i post 1 omhandlede overdragelse fastsættes til kr. 95 000,00 — fem og nitti tusen kroner — der fremkommer saaledes:

a. Kablen	kr.	81 800,00
b. Reservekablen	»	8 200,00
c. Kabelhuset i Grødevig	»	2 850,00
d. Halvparten av kabelhuset i Hirtshals .	»	2 150,00

4.

Den i post 1 a omhandlede reservekabel avleveres i sidste halvdel av indeværende aar — efter nærmere avtale med Selskapet — i dansk eller norsk havn efter Selskapets bestemmelse.

5.

Den i post 3 stipulerte godtgjørelse for overdragelsen, kr. 95 000,00, erlægges kontant i Kjøbenhavn den 2 januar 1911, dog saaledes at erlæggelsen, forsaavidt kablen ikke ved overdragelsen er i fuldt tjenstdygtig stand, utsættes, indtil kablen er bragt i saadan stand, jfr. post 2.

Fra og med den 1 januar 1911 tilfalder alle av kablen flytende indtægter de to stater.

6.

Der skal fra den Norske Stats side intet være til hinder for, at Selskapets svensk-engelske kabel vedblivende indføres i kabelhuset i Grødevig ogsaa efter, at dette er overgaat til den Norske Stats eiendom.

Kjøbenhavn den 22 mars 1910.

(sign.)

Heftye. Meyer. Suenson.

1910 30 mars. 6 april. **Overenskomst** mellem Norge og Danmark om overtagelse og drift av telegrafkablen mellem Arendal og Hirtshals*).

Undertegnede telegrafdirektør Heftye paa det Norske Telegrafvæsens vegne og telegrafdirektør Meyer paa det Danske Telegrafvæsens vegne, avslutter herved under forbehold av fornøden approbation følgende overenskomst i tilslutning til den under 22 mars d. a. med det Store Nordiske Telegrafselskab avsluttede overenskomst om overtagelse av dets telegrafkabel fra Arendal til Hirtshals:

1.

Av den sum av kr. 95 000,00, som den Norske og den Danske Stat skal erlægge for overtagelsen av ovennævnte kabel m. m., utreder den Norske Stat:

a.	Halvdelen av kablens værdi	kr. 40 900,00
b.	— » reservekablens værdi . . .	» 4 100,00
c.	Kjøpesummen for kabelhuset i Grødevig med tilbehør	» 2 850,00
		Ialt kr. 47,850,00

og den Danske Stat:

a.	Halvdelen av kablens værdi	kr. 40 900,00
b.	— » reservekablens værdi . . .	» 4 100,00
c.	Kjøpesummen for halvdelen av kabelhuset i Hirtshals med tilbehør	» 2 150,00
		Ialt kr. 47 150,00

Utbetalingen av den samlede kjøpesum av kr. 95 000,00 til det Store Nordiske Telegrafselskab sker ved det Danske Telegrafvæsens foranstaltning, i hvilket øiemed det Norske Telegrafvæsen den 31 december d. a. til det Danske Telegrafvæsen indbetaler foran nævnte kr. 47 850,00.

2.

Fra den 1 januar 1911 at regne er den Norske Stat og den Danske Stat eiere av kablen mellem Arendal og Hirtshals, hver for en halvdel, og fra samme tidspunkt drives kablen av det Norske og det Danske Telegrafvæsen i forening for fælles regning efter følgende regler:

a. Kablens benyttelse skal ske paa grundlag av telegrafoverenskomsterne mellem Norge og Danmark av 17/11 november 1902 og mellem Norge, Danmark og Sverige av 17/18 november 1902, hvorved de i sidstnævnte over-

*) Overenskomsten er for Norges vedkommende approbert ved den Norske Regjerings resolution av 27 mai 1910.

enskomsts art. II angivne svenske transittakster for ter- 1910
minaltelegrammer mellem Norge og Danmark tillike blir 30 mars.
gjældende for benyttelsen av kablen mellem Arendal og 6 april.
Hirtshals og tilfalder det Norske og Danske Telegrafvæsen med like halvdele.

For transitkorrespondansens vedkommende sker befordringen av telegrammerne efter de i det internationale telegrafreglement fastsatte bestemmelser og takster. Dog skal befordringen av telegrammer fra Norge til Frankrike og land derutover ske uten beregning av nogen kabeltakst til Danmark, og for telegrammer via Danmark mellem Norge og Rusland samt land derutover nedsættes kabeltaksten for at egalisere telegramtaksten ad de to veier via Sverige og via Danmark til én ct. pr. ord.

b. Kablens vedlikehold overtages av det Norske Telegrafvæsen paa de to lands fælles bekostning, hvert for en halvdel. Som følge herav vil reservekablen bli opbevaret av det Norske Telegrafvæsen.

c. Det Norske Telegrafvæsen vil senest den 1 januar 1912 ha etablert en direkte linje fra kablens landingspunkt i Norge til Kristiania, saaledes at ekspedition av telegrammerne kan foregaa direkte mellem Kristiania og Fredericia.

d. Det Danske Telegrafvæsen forbeholder sig, naar det maatte finde dette hensigtsmæssig, at betjene kablen og den dermed i forbindelse staaende landlinje fra et andet punkt end Fredericia.

3.

Den bestaaende direkte telegrafiske forbindelse mellem Kristiania og Kjøbenhavn gjennem Sverige søkes opretholdt.

4.

Begge lands telegrafvæsener vil hver for sig paa egen regning og efter fælles avtale drage omsorg for de fornødne periodiske maalinger av kablens elektriske egenskaper.

5.

Denne overenskomst skal av hver av de kontraherende parter med ett aars varsel kunne forlanges revidert.

Den Kongelige Norske Telegrafstyrelse,
Kristiania 6 april 1910.
Heftye (sign.)

Engset (sign.)

For det Kongelige Danske Telegrafdirektorat.
Kjøbenhavn, den 30 Marts 1910.
N. Meyer (sign.)

1910 4 mai. **Avtale***) angaaende bekjæmpelse av utbredelsen av utugtige publikationer, undertegnet i Paris 4 mai 1910.

Arrangement relatif à la répression de la circulation des publications obscènes.

Les Gouvernements des Puissances désignées ci-après, également désireux de faciliter, dans la mesure de leurs législations respectives, la communication mutuelle de renseignements en vue de la recherche et de la répression des délits relatifs aux Publications obscènes, ont résolu de conclure un Arrangement à cet effet et ont, en conséquence, désigné leurs Plénipotentiaires qui se sont réunis en Conférence, à Paris, du 18 avril au 4 mai 1910 et sont convenus des dispositions suivantes:

Article premier.

Chacun des Gouvernements contractants s'engage à établir ou à désigner une autorité chargée:

1° De centraliser tous les renseignements pouvant faciliter la recherche et la répression des actes constituant des infractions à leur législation interne en matière d'écrits, dessins, images ou objets obscènes, et

Oversættelse.

Avtale angaaende bekjæmpelse av utbredelsen av utugtige publikationer.

Nedenangivne magters regjeringer, som i like grad ønsker, inden omraadet av sine respektive lovgivninger, at lette den gjensidige meddelelse av oplysninger, sigtende til eftersøkning og undertrykkelse av strafbare handlinger betræffende utugtige publikationer, har besluttet at avslutte en avtale i dette øiemed og har, som følge herav, opnævnt sine befuldmægtigede, der er sammentraadt til en konference i Paris fra den 18 april til den 4 mai 1910 og er kommet overens om følgende bestemmelser:

Art. 1.

Enhver av de kontraherende regjeringer forpligter sig til at oprette eller utpeke en myndighet, hvem det paahviler:

1. At samle alle oplysninger, som kan lette eftersøkningen og undertrykkelsen av handlinger, der utgjør brud paa den indre lovgivning vedrørende utugtige skrifter, tegninger, billeder eller gjenstande, og som

*) Avtalen er tiltraadt for Norges vedkommende ved kgl. resolution av 28 oktober 1911; det for Norge utfærdigede tiltrædelsesdokument er deponert i utenriksministeriet i Paris 3 januar 1912, hvorefter avtalen i henhold til dens art. 4 træder i kraft for Norges vedkommende 6 maaneder efter sidstnævnte datum.

Avtalen er ratificeret av Belgien, Danmark, De forenede Stater, Frankrike, Italien, Portugal, Schweiz, Spanien, Storbritannien og Tyskland.

dont les éléments constitutifs ont un caractère international;

2° De fournir tous renseignements susceptibles de mettre obstacle à l'importation des publications ou objets visés au paragraphe précédent comme aussi d'en assurer ou d'en accélérer la saisie, le tout dans les limites de la législation interne;

3° De communiquer les lois qui auraient déjà été rendues ou qui viendraient à l'être dans leurs Etats, relativement à l'objet du présent Arrangement.

Les Gouvernements contractants se feront connaître mutuellement, par l'entremise du Gouvernement de la République française, l'autorité établie ou désignée conformément au present article.

Art. 2.

L'autorité designée à l'article 1:er aura la faculté de correspondre directement avec le service similaire établi dans chacun des autres Etats contractants.

Art. 3.

L'autorité désignée à l'article 1:er sera tenue, si la législation intérieure de son pays ne s'y oppose pas, de communiquer les bulletins des condamnations prononcées dans ledit pays aux autorités similaires de tous les autres Etats contractants, lorsqu'il s'agira d'infractions visées par l'article 1:er.

ifølge sin art har en international karakter; 1910 4 mai.

2. At tilveiebringe alle oplysninger egnet til at hindre indførselen av de i foregaaende avsnit omhandlede publikationer eller gjenstande likesom ogsaa at sikre eller fremskynde beslaglæggelsen derav, alt indenfor den indre lovgivnings grænser;

3. At gi meddelelse om de love, som allerede maatte være utfærdiget, eller som maatte komme til at bli utfærdiget i vedkommende stat angaaende emnet for nærværende avtale.

De kontraherende regjeringer skal, ved mellemkomst av den franske republiks regjering, gjensidig gi hinanden meddelelse om den overensstemmende med nærværende artikel oprettede eller utpekte myndighet.

Art. 2.

Den i art. 1 utpekte myndighet skal ha adgang til at korrespondere direkte med den tilsvarende institution, der er oprettet i enhver av de øvrige kontraherende stater.

Art. 3.

Den i art. 1 utpekte myndighet skal, saafremt vedkommende lands indre lovgivning ikke er til hinder derfor, være forpligtet til at gi de tilsvarende myndigheter i alle de andre kontraherende stater meddelelse om de i nævnte land stedfundne domfældelser, hvor der handles om overtrædelser, hvortil der sigtes i art. 1.

1910
4 mai.

Art. 4.

Les Etats non signataires sont admis à adhérer au présent Arrangement. Ils notifieront leur intention à cet effet par un acte qui sera déposé dans les archives du Gouvernement de la République française. Celui-ci en enverra, par la voie diplomatique, copie certifiée conforme à chacun des Etats contractants et les avisera, en même temps, de la date du dépôt.

Six mois après cette date, l'Arrangement entrera en vigueur dans l'ensemble du territoire de l'Etat adhérent, qui deviendra ainsi Etat contractant.

Art. 5.

Le présent Arrangement entrera en vigueur six mois après la date du dépôt des ratifications.

Dans le cas où l'un des Etats contractants le dénoncerait, cette dénonciation n'aurait d'effet qu'à l'égard de cet Etat.

La dénonciation sera notifiée par un acte qui sera déposé dans les archives du Gouvernement de la République française. Celui-ci en enverra, par la voie diplomatique, copie certifiée conforme à chacun des Etats contractants, et les avisera en même temps de la date du dépôt.

Douze mois après cette date, l'Arrangement cessera d'être en vigueur dans l'ensemble du territoire de l'Etat qui l'aura dénoncé.

Art. 4.

De ikke undertegnende stater har adgang til at tiltræde nærværende avtale. De skal herom tilkjendegi sin hensigt ved et dokument, som skal deponeres i den franske republiks regjerings arkiv. Denne skal ad diplomatisk vei oversende bekræftet avskrift derav til enhver av de kontraherende stater og skal paa samme tid underrette dem om dagen for deponeringen.

Seks maaneder efter denne dag skal avtalen træde i kraft for hele den tiltrædende stats territorium, hvilken stat saaledes blir kontraherende stat.

Art. 5.

Nærværende avtale skal træde i kraft seks maaneder efter dagen for ratifikationernes deponering.

For det tilfælde, at en av de kontraherende stater maatte opsige den, skal denne opsigelse kun ha virkning med hensyn til denne stat.

Opsigelsen skal tilkjendegives ved et dokument, som skal deponeres i den franske republiks regjerings arkiv. Denne skal ad diplomatisk vei oversende bekræftet avskrift derav til enhver av de kontraherende stater og skal paa samme tid underrette dem om dagen for deponeringen.

Tolv maaneder efter denne dag skal avtalen ophøre at være i kraft i hele den stats territorium, som har opsagt den.

1910
4 mai.

Art. 6.

Le présent Arrangement sera ratifié, et les ratifications en seront déposées à Paris, dés que six des Etats contractants seront en mesure de le faire.

Il sera dressé de tout dépôt de ratifications un procès verbal, dont une copie, certifiée conforme, sera remise, par la voie diplomatique, à chacun des Etats contractants.

Art. 7.

Si un Etat contractant désire la mise en vigueur du présent Arrangement dans une ou plusieurs de ses colonies, possessions ou circonscriptions consulaires judiciaires, il notifiera son intention à cet effet par un acte qui sera déposé dans les archives du Gouvernement de la République française. Celuici en enverra, par la voie diplomatique, copie certifiée conforme à chacun des Etats contractants et les avisera, en même temps, de la date du dépôt.

Six mois après cette date, l'Arrangement entrera en vigueur dans les colonies, possessions ou circonscriptions consulaires judiciaires visées dans l'acte de notification.

La dénonciation de l'Arrangement par un des Etats contractants pour une ou plusieurs de ses colonies, possessions ou circonscriptions consulaires judiciaires s'effectuera dans les formes et conditions déterminées par l'alinéa 1:er du présent article. Elle portera effet douze

Art. 6.

Nærværende avtale skal ratificeres, og ratifikationerne av samme skal deponeres i Paris, saasnart seks av de kontraherende stater er istand dertil.

Der skal for enhver deponering av ratifikationer opsættes en protokol, hvorav en bekræftet avskrift ad diplomatisk vei skal tilstilles enhver av de kontraherende stater.

Art. 7.

Hvis en kontraherende stat ønsker at bringe nærværende avtale i anvendelse i en eller flere av sine kolonier, besiddelser eller konsularjurisdiktionsdistrikter, skal den herom tilkjendegi sin hensigt ved et dokument, som skal deponeres i den franske republiks regjerings arkiv. Denne skal ad diplomatisk vei oversende bekræftet avskrift derav til enhver av de kontraherende stater og skal paa samme tid underrette dem om dagen for deponeringen.

Seks maaneder efter denne dag skal avtalen træde i kraft i de i tilkjendegivelsesdokumentet angivne kolonier, besiddelser eller konsularjurisdiktionsdistrikter.

Opsigelsen av avtalen av en av de kontraherende stater for en eller flere av dens kolonier, besiddelser eller konsularjurisdiktionsdistrikter skal iverksættes i de i første avsnit av nærværende artikel angivne former og under de deri fastsatte betingelser. Den medfører virk-

1910 4 mai.

mois après la date du dépôt de l'acte de dénonciation dans les archives du Gouvernement de la République Française.

Art. 8.

Le présent Arrangement, qui portera la date du 4 mai 1910, pourra être signé à Paris jusqu'au 31 juillet suivant, par les Plénipotentiaires des Puissances représentées à la Conférence relative à la répression de la circulation des Publications obscènes.

Fait à Paris, le quatre mai mil neuf cent-dix, en un seul exemplaire, dont une copie conforme sera délivrée à chacun des Gouvernements signataires.

Pour l'Allemagne:

(L. S.) Signé: **Albrecht Lentze.**
(L. S.) — **Curt Joel.**

Pour l'Autriche et pour la Hongrie:

(L. S.) Signé: **A. Nemes,** chargé d'affaires d'Autriche-Hongrie.

Pour l'Autriche:

(L. S.) Signé: **J. Eichhoff,** conseiller de section impérial royal autrichien.

Pour la Hongrie:

(L. S.) Signé: **G. Lers,** Conseiller ministériel royal hongrois.

Pour la Belgique:

(L. S.) Signé: **Jules Lejeune.**
(L. S.) — **Isidore Maus.**

Pour le Brésil:

(L. S.) Signé: **J. C. de Souza Bandera.**

ning tolv maaneder efter dagen for deponeringen av opsigelsesdokumentet i den franske republiks regjerings arkiv.

Art. 8.

Nærværende avtale, der skal bære datoen 4 mai 1910, kan undertegnes i Paris indtil førstkommende 31 juli av de befuldmægtigede for de paa konferencen vedrørende bekjæmpelse av utbredelsen av utugtige publikationer repræsenterede magter.

Utfærdiget i Paris den fjerde mai et tusen ni hundrede og ti i et eneste eksemplar, hvorav bekræftet avskrift skal leveres enhver av de undertegnende regjeringer.

For Tyskland:

(L. S.) undert. **Albrecht Lentze.**
(L. S.) — **Curt Joel.**

For Østerrike og for Ungarn:

(L. S.) undert. **A. Nemes,** Østerrike-Ungarns chargé d'affaires.

For Østerrike:

(L. S.) undert. **J. Eichhoff,** Keiserlig og Kongelig østerriksk avdelingschef.

For Ungarn:

(L. S.) undert. **G. Lers,** Kongelig ungarsk ministerialraad.

For Belgien:

(L. S.) undert. **Jules Lejeune.**
(L. S.) — **Isidore Maus.**

For Brasilien:

(L. S.) undert. **J. C. de Souza Bandera.**

Pour le Danemark:
(L. S.) Signé: **C. E. Cold.**

Pour l'Espagne:
(L. S.) Signé: **Octavio Cuartero.**

Pour les Etats-Unis:
(L. S.) Signé: **A. Bailly-Blanchard.**

Pour la France:
(L. S.) Signé: **R. Bérenger.**

Pour la Grande-Bretagne:
(L. S.) Signé: **E. W. Farnall.**
(L. S.) — **F. S. Bullock.**
(L. S.) — **G. A. Aitken.**

Pour l'Italie:
(L. S.) Signé: **J. C. Buzzatti.**
(L. S.) — **Gerolamo Calvi.**

Pour les Pays-Bas:
(L. S.) Signé: **A. de Stuers.**
(L. S.) — **Rethaan Macare.**

Pour le Portugal:
(L. S.) Signé: **Comte de Souza Roza.**

Pour la Russie:
(L. S.) Signé: **Alexis de Bellegarde.**
(L. S.) Signé: **Wladimir Druginski.**

Pour la Suisse:
(L. S.) Signe: **Lardy.**

For Danmark: 1910
(L. S.) undert. **C. E. Cold.** 4 mai.

For Spanien:
(L. S.) undert. **Octavio Cuartero.**

For De forenede Stater:
(L. S.) undert. **A. Bailly-Blanchard.**

For Frankrike:
(L. S.) undert. **R. Bérenger.**

For Storbritannien:
(L. S.) undert. **E. W. Farnall.**
(L. S.) — **F. S. Bullock.**
(L. S.) — **G. A. Aitken.**

For Italien:
(L. S.) undert. **J. C. Buzzatti.**
L. S.) — **Gerolamo Calvi.**

For Nederlandene:
(L. S.) undert. **A. de Stuers.**
(L. S.) — **Rethaan Macare.**

For Portugal:
(L. S.) undert. **grev de Souza Roza.**

For Rusland.
(L. S) undert. **Alexis de Bellegarde.**
(L. S.) undert. **Wladimir Druginski.**

For Schweiz:
(L. S.) undert. **Lardy.**

Oversættelsens rigtighet bekræftes. Utenriksdepartementet, Kristiania den 17 februar 1912.

A. Scheel.
Ekspeditionschef.

1911 26 oktbr. **Skrivelse** fra Handelsdepartementet til amtmanden i Romsdals amt, hvori departementet i anledning av en fra en politimester indkommet forespørsel angaaende forstaaelsen av § 10 i lov om handelsnæring av 16 juli 1907 uttaler følgende: Et dødsbos ret til at utsælge de varer, som det sitter inde med ved dødsfaldet, antages ogsaa at gjælde de varer, som det ved dødsfaldet hadde i kommission, hvad enten boet samtidig har varer til salg for egen regning eller ikke. Derimot antages ikke tilladelsen til at sælge varer, som er indkjøpt til utfyldning, at omfatte ret til anskaffelse av nye varer i kommission.

1912 12 janr. **Skrivelse** fra Justisdepartementet til amtmanden i Nordlands amt, hvorved i medhold av lov om jordmødre av 19 december 1898 § 7 bestemmes:

At der fra Alstahaugs jordmordistrikt i Nordlands amt utskilles et nyt distrikt — Stamnes jordmordistrikt — omfattende gaards-nr. 29—38 (begge inklusive).

Delingen træder i kraft fra den tid, amtmanden bestemmer.

5 mars. **Skrivelse** fra Kirkedepartementet til skoledirektøren i Bergen i anledning av en forespørsel fra et by-skolestyre angaaende skolepligten for indflyttede barn, som kommer fra kommuner, hvis skoleaar begynder paa en anden tid end i vedkommende by. Omhandlede barn sees at være kommet fra en østlandsby efter ved skoleaarets begyndelse i april at være opflyttet i 3dje klasse, og spørsmaalet er nu, om barnet skal indkaldes til 2den eller 3dje klasse i vedkommende by, hvor skoleaaret slutter med sommerferierne. Barnets forsørger hævder, at naar barnet engang er opflyttet i 3dje klasse, har det ret til senere at fortsætte i denne klasse, og er der ikke adgang for barnet til straks at komme ind i 3dje klasse (som i vedkommende by paa den tid av aaret snart er færdig med sit kursus), maa barnet ha ret til at vente, til det ved nyt skoleaars begyndelse kan faa fortsætte i 3dje klasse.

Departementet uttaler, at skolemyndighetene paa det sted, hvortil et barn er indflyttet, maa ha ret til at henvise et indflyttet barn til den klasse i sin skole, hvor barnet efter skolestyrets mening hører hjemme. Ved avgjørelsen av dette spørsmaal kan naturligvis den omstændighet, at barnet har bestaat en opflytningsprøve til en bestemt klasse ved en anden skole, være veiledende, men ikke bindende for skolemyndighetene paa det sted, hvortil barnet er flyttet. At dette maa være saaledes, følger allerede derav, at undervisningsmaalet i de forskjellige fag ikke er det samme ved alle skoler.

Vedkommende barns forsørger har saaledes ingen ret til 5 mars.
at kræve, at barnet skal optages i en bestemt klasse ved den kommunes skole, hvortil han er flyttet, og undlater han, efterat hans barn av skolestyret paa lovlig maate er henvist til folkeskolen, at efterkomme det heri indeholdte paalæg under paaskud av, at hans barn ikke er indkaldt til den klasse, hvor det rettelig hører hjemme, gjør han sig strafskyldig efter byskolelovens § 17, 1ste led, kfr. § 52.

Departementet finder dog at burde tilføie, at efter byskolelovens § 51 gjælder skolestyrets ret til at henvise til folkeskolen alene barn, som ikke paa anden maate er sikret undervisning, som skjønnes at kunne bringe dem inden det 15de aar frem til folkeskolens undervisningsmaal. Er derfor det i skrivelsen omhandlede barn i saadan alder og i besiddelse av saadanne kundskaper, at det antages at ville kunne naa skolens maal, selv om det først begynder i 3dje klasse ved skolens begyndelse efter sommerferierne, bør efter departementets mening henvisning efter § 51 ikke ske før fra det nye skoleaars begyndelse, da det tør være meget tvilsomt, om skolestyret, i tilfælde vedkommende far negter at efterkomme henvisningen, vil kunne faa ham dømt efter skolelovens § 52 (jfr. § 17).

Skrivelse fra Kirkedepartementet til et medlem av et 11 mars.
skolestyre i anledning av en forespørsel om et skolestyre lovlig kan fatte beslutning i en sak efter forslag fremsat i et skolestyremøte, uten at saken har været gjort bekjendt for medlemmene paa forhaand ved angivelse paa indkaldelsen til møtet.

Forespørslen sees at gjælde en beslutning, som vedkommende skolestyre har fattet om oprettelse av en fast ordning av aars- og avgangsprøven ved folkeskolen. Denne sak blev, efter hvad der er oplyst, fremlagt paa skolestyremøtet, uten at medlemmene paa forhaand var gjort bekjendt med den.

Departementet uttaler, at da skoleloven ingen bestemmelse har, om at saker, som skal behandles av skolestyret, maa gjøres bekjendt for medlemmene paa forhaand, vil det bero paa et skolestyre selv, om det vil fremme til avgjørelse en sak, som først er fremlagt under et møte i skolestyret. Forutsætningen for denne regels anvendelse er selvfølgelig den, at ikke skoleloven selv foreskriver en bestemt fremgangsmaate ved avgjørelsen av en sak, hvad den i mange tilfælde gjør (kredsenes og overtilsynets erklæringer maa saaledes ofte være indhentet, før avgjørelsen fattes).

Bestemmelsen i formandskapslovens § 36 kan ikke ansees for bindende for behandlingsmaaten i skolestyret; men det siger sig selv, at avgjørelsen av store og vigtige saker ikke

11 mars. bør finde sted, uten at medlemmene paa forhaand er gjort bekjendt med dem. Men hvorvidt sakene er av saadan vigtighet, at en mere omstændelig behandlingsmaate kan være paakrævet, vil, som det fremgaar av det foregaaende, skolestyret selv kunne avgjøre.

Som det imidlertid vil sees av bestemmelsen i landsskolelovens § 50, 2det led, kfr. § 12 b, skal en beslutning som den, skolestyret har fattet i møtet den 3 januar iaar om ordningen av aarsprøverne m. v., forelægges skolens overtilsyn til uttalelse, før den opnaar endelig gyldighet og kan sættes i virksomhet. Finder skoledirektøren den befulgte fremgangsmaate mindre betryggende, vil han ha adgang til at forlange saken behandlet paanyt, forinden han avgir sin uttalelse efter skolelovens § 50.

18/27 mars. **Noter**, utvekslet 18/27 mars 1912 mellem utenriksministeren og den østerriksk-ungarske minister angaaende korrespondansen mellem de norske og de østerrikske judicielle myndigheter.

I.

Kristiania, le 18 mars 1912.

Le soussigné Ministre d'Autriche-Hongrie à Kristiania a l'honneur d'informer Son Excellence Monsieur J. Irgens, Ministre des Affaires Etrangères, que le Gouvernement Il. Rl. d'Autriche,s'inspirant des dispositions de la Convention de la Haye du 17 juillet 1905 sur la procédure civile, est disposé, sous garantie de réciprocité mutuelle, à régler la correspondance entre les autorités judiciaires norvégiennes et autrichiennes d'après les principes suivants:

Dans les cas prévus par les articles 3, 10 et 19 de la Convention susmentionnée, les autorités judiciaires autrichiennes seront tenues à faire accompagner tout acte destiné à la Norvège d'une traduction en

Oversættelse.

I.

Kristiania, 18 mars 1912.

Undertegnede Østerrike-Ungarns minister i Kristiania har den ære at meddele Hans Excellence Herr J. Irgens, minister for de utenrikske anliggender, at den Keiserlige og Kongelige østerrikske regjering, som lar sig lede av bestemmelserne i Haagoverenskomsten av 17 juli 1905 om den civile proces, er villig til, paa betingelse av gjensidighet, at ordne korrespondansen mellem de norske og de østerrikske judicielle myndigheter efter følgende principper:

I de tilfælder, som omhandles i artiklerne 3, 10 og 19 i ovennævnte overenskomst, skal de østerrikske judicielle myndigheter la alle til Norge bestemte dokumenter være ledsaget av en oversættelse til norsk, like-

norvégien, de même que les autorités judiciaires norvégiennes devront joindre aux actes destinés à l'Autriche une traduction en langue allemande.

L'arrangement précité entrera en vigueur un mois après l'échange des notes y-relatives et restera exécutoire trois mois après dénonciation par l'une des parties.

En attendant une note analogue à la présente de la part de Votre Excellence le soussigné saisit cette occasion pour Lui présenter les assurances de sa haute considération.

(s.) **Comte Denis Széchényi,**
Chambellan de S.M. Ile et Rle Apque
Envoyé Extraordinaire et Ministre
Plénipotentiaire d'Autriche-
Hongrie en Norvège.

II.

Kristiania, le 27 mars 1912.

Le soussigné Ministre des Affaires Etrangères a l'honneur d'accuser réception à Monsieur le comte de Széchényi, Ministre d'Autriche-Hongrie, de la note No. 150 en date du 18 de ce mois, et de déclarer pour sa part au nom du Gouvernement Royal norvégien que celui-ci s'inspirant des dispositions de la Convention de la Haye du 17 juillet 1905 sur la procédure civile, est disposé, sous garantie de réciprocité mutuelle, à régler la correspondance entre les autorités judiciaires norvégiennes et autrichiennes d'après les principes suivants:

Dans les cas prévus par les

som de norske judicielle myn- [18/27 mars.]
digheter skal la dokumenter bestemte til Østerrike være bilagt med en oversættelse til tysk.

Forannævnte ordning skal træde i kraft en maaned efter utvekslingen av noterne derom og forbli gjældende tre maaneder efter opsigelse fra en av parternes side.

Idet en note fra Deres Excellence svarende til nærværende avventes, benytter undertegnede denne anledning til at forsikre Deres Excellence om sin udmerkede høiagtelse.

Grev Denis Széchényi,
Kammerherre hos Hans Keiserlige og Kongelige apostoliske Majestæt, Østerrike-Ungarns Envoyé extraordinaire og Ministre plénipotentiaire i Norge.

Oversættelse.

II.

Kristiania, 27 mars 1912.

Undertegnede minister for de utenrikske anliggender har den ære overfor Herr Greve de Széchényi, Østerrike-Ungarns minister, at erkjende mottagelsen av note nr. 150 av 18 ds. og at erklære for sin del i den Kongelige norske Regjerings navn at denne, som lar sig lede av bestemmelserne i Haagoverenskomsten av 17 juli 1905, er villig til, paa betingelse av gjensidighet, at ordne korrespondansen mellem de norske og de østerrikske judicielle myndigheter efter følgende principper:

I de tilfælder, som omhandles

18/27 mars. articles 3, 10 et 19 de la Convention susmentionnée, les autorités judiciaires norvégiennes seront tenues à faire accompagner tout acte destiné à l'Autriche d'une traduction en allemand, de même que les autorités judiciaires autrichiennes devront joindre aux actes destinés à la Norvège une traduction en langue norvégienne.

L'arrangement précité entrera en vigueur un mois après l'échange des notes y-relatives et restera exécutoire trois mois après dénonciation par l'une des parties.

Le soussigné saisit cette occasion pour présenter à Son Excellence Monsieur le Ministre d'Autriche-Hongrie les assurances de sa haute considération.

(s.) **J. Irgens,**

Ministre des Affaires Etrangères de Norvège.

i artiklerne 3, 10 og 19 i ovennævnte overenskomst, skal de norske judicielle myndigheter la alle til Østerrike bestemte dokumenter være ledsaget av en oversættelse til tysk, likesom de østerrikske judicielle myndigheter skal la dokumenter bestemte til Norge være bilagt med en oversættelse til norsk.

Forannævnte ordning skal træde i kraft en maaned efter utvekslingen av noterne derom og forbli gjældende tre maaneder efter opsigelse fra en av parternes side.

Undertegnede benytter denne anledning til at forsikre hans Excellence Herr Ministeren for Østerrike-Ungarn om sin udmerkede høiagtelse.

J. Irgens,

Norges minister for de utenrikske anliggender.

Oversættelsernes rigtighet bekræftes.

Utenriksdepartementet,

Kristiania, 3 april 1912.

A. Scheel,
Ekspeditionschef.

28 mars. **Skrivelse** fra Kirkedepartementet til skoledirektøren i Bergen i anledning av en forespørsel om en kreds' forpligtelse til at opføre nyt skolehus m. v.

Efter hvad der er oplyst, har kredsen ved beslutning av 8 januar 1910 paatat sig opførelse av det nye hus for kredsen og garantert for den del av omkostningene ved byggeforetagendet, som ikke dækkes av amts- og kommunebidragene. Senere — den 19 august 1911 — har kredsen paany besluttet skolehusets opførelse i henhold til ovenanførte avgjørelse av 8 januar 1910, forsaavidt skoledirektøren ikke kan gaa med paa deling av kredsen. Efter hvad direktøren oplyser, kan hver-

ken de kommunale myndigheter eller direktøren gaa med paa 28 mars.
nogen deling av kredsen, og den sidstnævnte kredsbeslutning blir derved straks effektiv, da betingelsen maa ansees bortfaldt.

Efter de anførte beslutninger maa kredsen antages at ha overtat forpligtelse til at opføre det omhandlede skolehus for kredsens midler, og denne forpligtelse, som gjælder et specielt arbeide, nemlig ombygning av et bestemt skolehus, kan ikke kredsen fragaa, se departementets i Lovtidenden indtagne skrivelse av 15 juli 1892. Det maa derfor antages at være kredsens pligt at sætte arbeidet i verk i overensstemmelse med de fattede beslutninger. Likeledes er kredsen forpligtet til at fatte beslutning om utligning paa kredsens skattepligtige av de utgifter, som for kredsen vil medgaa til skolehusets opførelse. Skulde kredsen negte dette, antages ikke herredsstyret berettiget til at beslutte, at ligningskommissionen skal utligne de heromhandlede utgifter paa kredsens skattepligtige indvaanere, men herredsstyret maa henvende sig til domstolene for at faa kredsens forpligtelse i saa henseende fastslaat. Finder herredsstyret imidlertid, at der paa denne maate vil gaa for lang tid hen, før huset kan bli opført, og det anser husets snarlige opførelse nødvendig eller ønskelig, har herredsstyret selvfølgelig adgang til at beslutte, at utgiftene til husets opførelse forskudsvis skal utredes av herredskassen; kfr. departementets i Lovtidenden indtagne skrivelse av 8 august 1906.

Med hensyn til spørsmaalet, om et kredsmøte med bindende virkning kan beslutte, at forældrene skal varsles og ha anledning til at være tilstede ved skolebarns avstraffelse, henvises til departementets skrivelse av 18 februar 1891, hvorav vil fremgaa, at nogen saadan myndighet som her omhandlet ikke tilkommer kredsen.

Skrivelse fra Kirkedepartementet til skoledirektøren i Tromsø, 28 mars.
hvori departementet i anledning av forespørsler fra et skolestyre uttaler, at naar et skolestyre beslutter, at 17 mai skal være fridag, antages lærerne forpligtet til at rette sig efter det og kan ikke kræve at holde skole paa denne dag, men er pligtige til at skole dagen op igjen senere. De kan heller ikke kræve løn for 17 mai, dersom skole ikke holdes, fordi den er bestemt til fridag. Forsaavidt kommunen beslutter at utbetale lærerne fuld løn for 17 mai, skjønt den er fridag, blir denne utgift at bære av kommunen alene. Statsbidrag til delvis dækkelse av denne utgift er der ikke adgang til at yde.

For eksamensdage maa lærerne derimot ha krav paa løn, likesom der for disse dage ogsaa vil bli utbetalt statsbidrag. Maa disse dage skoles op igjen av den grund, at de barn, som ikke skulde underkaste sig skolens avgangsprøve, de dage

28 mars. har maattet holde sig hjemme, har læreren ret til løn og kommunen ret til statsbidrag ogsaa for disse dage.

28 mars. **Skrivelse** fra Kirkedepartementet til skoledirektøren i Tromsø, hvori departementet i anledning av en forespørsel fra et skolestyre uttaler, at de i skoletiden indfaldende helligdage samt andre dage, som skolestyret av en eller anden grund maatte bestemme som fridage, selvfølgelig ikke kan regnes som skoledage. Skolen maa holdes i saa mange skoleuker (à 36 og 30 timer henholdsvis i storskolen og smaaskolen), som skoleloven og vedkommende skoles plan bestemmer (jfr. departementets i Lovtidenden indtagne skrivelse av $^{21}/_{4}$ 1900).

6 april. **Skrivelse** fra Justisdepartementet til amtmanden i Hedemarkens amt, hvorved i medhold av lov om jordmødre av 19 december 1898 § 7 bestemmes:

At der fra Søndre Ringsaker jordmordistrikt i Hedemarkens amt utskilles et nyt distrikt, omfattende Veldre sogn av Ringsaker prestegjæld.

Delingen træder i kraft fra den tid, amtmanden bestemmer.

20 mai. **Forandring i reglementet for Norges Bank**, besluttet 20 mai 1912.

Efter den av repræsentantskapet for Norges Bank den 20 mai d. a. fattede beslutning skal reglementets § 117, 1ste avsnit, lyde saaledes:

»For hver av de to ved hovedsætets hovedkasse ansatte kasserere stilles kaution for kr. 30 000,00, og de maa ikke ha mere i de dem betrodde kasser end kr. 75 000,00 hver. For kassereren ved hovedsætets vekslingskontor for skillemynt stilles kaution for kr. 15 000,00. Han kan ha indtil kr. 100 000,00 i sit verge«.

29 mai. **Skrivelse** fra Justisdepartementet til amtmanden i Tromsø amt, hvorved i medhold av lov om jordmødre av 19 december 1898 § 7 bestemmes:

At der fra Malangens jordmordistrikt i Tromsø amt utskilles et nyt distrikt — Ytre Malangens jordmordistrikt — omfattende gaardene fra Ansnes til Indre Hamran samt Maalsnes skolekreds.

Delingen træder i kraft fra den tid, amtmanden bestemmer.

1 juni. **Skrivelse** fra Justisdepartementet til amtmanden i Bratsbergs amt, hvorved i medhold av lov om jordmødre av 19 december 1898 § 7 bestemmes:

At Mo jordmordistrikt i Bratsbergs amt deles i følgende to distrikter:

1. Mo jordmordistrikt, omfattende Mo sogn av Mo prestegjæld. 1 juni.
2. Skafsaa jordmordistrikt, omfattende Skafsaa sogn av samme prestegjæld.

Delingen træder i kraft fra den tid, amtmanden bestemmer.

Skrivelse fra Justisdepartementet til amtmanden i Finmarkens amt, hvorved i medhold av lov om jordmødre av 19 december 1898 § 7 bestemmes: 19 juni.

At Nordvaranger og Sydvaranger jordmordistrikter i Finmarkens amt omreguleres saaledes, at Bugønes fraskilles førstnævnte distrikt og henlægges til Sydvaranger jordmordistrikt.

Omreguleringen træder i kraft fra den tid, amtmanden bestemmer.

Samtidig har departementet indtil videre godkjendt, at der i Sydvaranger jordmordistrikt ansættes en jordmor — med bopæl paa Bugønes — uten avgrænset distrikt ved siden av den tidligere ansatte saaledes, at begge jordmødre vil ha at praktisere inden hele distriktet.

Rundskrivelse fra Justisdepartementet til amtmændene om utgiftene ved stortingsvalg: 21 juni.

Mandtals- og valgloven (lov av 29 mars 1906 med tillægslove av 1 mai 1909 og 27 februar 1912) bestemmer i § 55 om valgutgiftene:

»Statskassen utreder de summer, som ifølge denne lov utfordres

til bøker

til gjennemførelse av forskriftene om benyttelsen av avsondrede rum, av stemplede konvolutter og av valgurner og

til skyss- og kostgodtgjørelse for mandtalsførere i anledning av reiser til valgting eller for at delta i mandtalsnævndens og valgstyrets møter.

De øvrige av denne lov flytende utgifter, deriblandt til fornøden ekstraordinær bistand for mandtalsførerne ved istandbringelse av utkast til mandtal, utredes av vedkommende valgsogn, som igjen faar halvdelen av sine utgifter godtgjort av statskassen«.

I. Om de ting, som efter paragraffens første led skal betales av statskassen alene, skal departementet bemerke:

Bøker.

Herunder indgaar ikke lovutgaver og fremstillinger etc. av de gjældende regler om mandtal og valg. Ved valget i 1909 blev der av mandtalsførere og valgstyrer kjøpt eksemplarer av

21 juni. grundloven og mandtalsloven for et ikke saa litet beløp. Departementet skal i den anledning gjøre opmerksom paa, at mandtalsførerne og valgstyrerne herfra vil bli tilstillet det fornødne antal eksemplarer av mandtalsloven, hvori tillike vil bli indtat det, som trænges av grundloven. Utgaver av de nævnte love kan derfor ikke kjøpes paa offentlig bekostning.

Derimot har departementet fundet at kunne gaa med paa, at der til »Bøker« regnes — foruten alle protokoller, som skal føres i anledning av istandbringelsen av mandtallet og avholdelsen av valget — ogsaa optællingslister med skema, som brukes ved mandtalsoptagningen ute i distriktet. Der bør skaffes solide og varige bøker, men departementet vil dog fremholde, at der maa gaaes frem med rimelighet, saa der ikke, som flere steder er hændt, blir kjøpt unødig store protokoller eller protokoller med overdrevent kostbart utstyr. Efter erfaringer fra sidste valg skal man særlig be paaset, at mandtalsprotokollerne ikke gjøres større end strengt nødvendig. Til protokoller for de særskilte valgstyrer bør smaa og billige bøker være nok.

Saavidt man av de indkomne regninger kan se, er det almindelig, at der, efterat mandtalsførerens utkast til mandtal er gjennemgaat av mandtalsnævnden, blir sat op helt nyt mandtal og dette indført i en ny protokol. I departementets rundskrivelse av 1 mai 1900 har man imidlertid gjort opmerksom paa, at til det mandtal, som skal istandbringes av mandtalsnævnden, kan, hvor det findes hensigtsmæssig, benyttes selve det av mandtalsføreren utarbeidede utkast, hvori der foretages de fornødne rettelser og tilføielser, saaledes som i rundskrivelsen nærmere angit. Herved vil opnaaes baade besparelse paa utgiftene til bøker og en betragtelig lettelse for mandtalsførerne i deres arbeide.

Valgurner og stemplede konvolutter.

Departementet antar, at det i almindelighet bare bør være utgiftene ved at anskaffe urner og konvolutter og ved at sende dem fra departementet til valgstyrerne, som betales av statskassen alene. Utgiftene ved at føre urner og konvolutter sammen med andet, som hører med til valget, til de forskjellige avstemningssteder og eventuelt tilbake til hovedvalgstedet antar man, hvor da særskilte utgifter hertil i det hele er nødvendig, bør utredes overensstemmende med mandtalslovens § 55 sidste led.

Reisegodtgjørelse til mandtalsførere.

Departementet gjentar, hvad der i rundskrivelse av 14 mars 1903 er uttalt om, at det i almindelighet maa ansees tilstrækkelig, at der holdes ett møte i mandtalsnævnden og 2

møter i valgstyret. I mandtalsførernes regninger over reise- 21 juni.
godtgjørelse bør angives, i hvilket øiemed møterne er holdt, og i tilfælde meddeles nærmere oplysninger om nødvendigheten av, at der har været holdt flere møter end nævnt.

Efter erfaringer fra sidste valg skal departementet indskjærpe nødvendigheten av, at de i loven fastsatte regler om tidsfristerne for møternes avholdelse blir nøie overholdt.

Det bemerkes, at forældelsen av kravet paa reisegodtgjørelse regnes fra hver enkelt reises, og ikke først fra hele valgets tilendebringelse.

Reiseutgifter for de øvrige medlemmer av valgstyre og mandtalsnævnd er statskassen helt uvedkommende. Dette gjælder ogsaa medlemmer av de særskilte valgstyrer, som lovens § 13 handler om.

Departementet skal i denne forbindelse henvise til sin rundskrivelse av 2 april 1906, post III, andet led, om beskikkelse av sættemandtalsfører til at delta i valgstyret, hvor mandtalsførernes distrikt er delt i eller mellem flere valgsogn.

II. Utgifter, som bæres av stat og valgsogn i fællesskap.

Av blanketter til skrivelser og bekjendtgjørelser blev der ved sidste valg ofte bestilt for store og enkelte steder rent urimelige mængder. Det bør paasees, at der ikke bestilles flere av hver enkelt blanketsort, end der kan forutsættes at ville gaa med, og at der ikke bestilles blanketter, som de enkelte valgstyrer ikke kan faa bruk for. Av skrive- og kontorsaker maa der heller ikke bestilles mer, end der er strengt nødvendig til mandtalsutarbeidelsen og valget. Gjenstande, som nærmest maa regnes til almindelig kontorutstyr, kan ikke anskaffes overensstemmende med mandtalslovens § 55. Departementet kan heller ikke gaa med paa at anvise nogen andel av utgiftene til lommeblyanter, lommepenner og lommeblækhus. Man skal gjøre uttrykkelig opmerksom paa, at hvad der blir tilovers av skrive- og kontorsaker m. v., blir det offentliges eiendom og maa tages vare paa og gjemmes til næste valg.

Til bekjendtgjørelser i aviser medgik der ved sidste valg flere steder uforholdsmæssig store beløp. Departementet skal herom henvise til sin rundskrivelse av 14 mars 1903, post VI om, at der ikke bør indtages mere i bekjendtgjørelserne end, hvad loven paabyr kundgjort, og navnlig ikke dele av grundloven eller valgloven. Bekjendtgjørelsen bør indrykkes 1 å 2 ganger i de mest utbredte lokale blade av forskjellig politisk farve og med forskjellig læsekreds. Valgbekjendtgjørelserne behøver ikke at gives anden størrelse eller anden plads i aviserne end den, som er almindelig for offentlige bekjendtgjørelser.

21 juni. Med hensyn til lokaler henvises til departementets rundskrivelser av 14 mars 1903, post VI, om, at kommunerne pligter at stille sine egne lokaler til disposition uten leiegodtgjørelse.

Utgifter til telegrammer og telefonsamtaler for mandtalsførere og valgstyrer skal ikke betales av statskassen alene, men overensstemmende med mandtalslovens § 55, sidste led.

Utgifter til bevertning av medlemmer av valgstyrer er statskassen uvedkommende. Maa valgsognet skaffe mat til assistenter, som leies til assistanse ved valgting, kan utgiftene herved, dog ikke til tobak og spirituosa, medtages i kommunens regning over utgifter, som staten yder refusion for.

I flere av de større byer og i enkelte landdistrikter medgik ved valget i 1909 noksaa store beløp til trykning av mandtal. Denne trykning foregik ofte i et betydelig antal eksemplarer. Departementet skal bemerke, at mandtallet for valgets skyld ikke bør mangfoldiggjøres i et større antal eksemplarer, end der er nødvendig for utlæggelsen og valghandlingen. Man anser det derfor tvilsomt, om det i det hele er paakrævet at trykke mandtallet, og er tilbøielig til at anta, at det nødvendige antal eksemplarer av det vil kunne skaffes billigere ved skrivemaskine og et mangfoldiggjørelsesapparat.

I den citerte lovparagrafs sidste led nævnes særskilt utgifter til fornøden ekstraordinær bistand for mandtalsførerne ved istandbringelse av utkast til mandtal.

Under ekstraordinær bistand indgaar alene den hjælp, der ydes mandtalsføreren enten av for anledningen leiede folk eller av hans betjenter mot særskilt godtgjørelse, naar den vanlige arbeidstid ikke strækker til. For sit eget arbeide har mandtalsføreren ikke krav paa godtgjørelse (se lovens § 54). Heller ikke kan han — i videre utstrækning end nævnt — kræve betaling for sit kontorpersonales arbeide, selv om dette er lønnet av ham selv, idet han er forpligtet til at anvende personalet til bistand ved mandtalsarbeidet paa samme maate som ved andet arbeide, som hører til mandtalsførerens bestilling, jfr. departementets i Lovtidenden for 1911 side 654 indtagne skrivelse av 11 december sidstl. Som bekjendt har der siden stortingsvalget i 1900 været bevilget et beløp, hvorav lensmændene er ydet godtgjørelse for sit arbeide vedkommende stortingsvalget. Denne for det enkelte valg bestemte betaling, som har været ment at skulle indeholde godtgjørelse ogsaa for lensmændenes ordinære kontorbetjenings arbeide, vil for fremtiden bortfalde, idet de av Stortinget iaar vedtagne nye lønninger for lensmændene er bygget paa, at de ogsaa skal inde-

holde godtgjørelse til lensmændene for mandtalsarbeidet, saa- 21 juni.
ledes at den herfor særskilt bevilgede godtgjørelse falder bort.

Om den utstrækning, hvori det kan ansees nødvendig for lensmændene at benytte ekstraordinær bistand, skal departementet iøvrig bemerke, at det, naar der sees bort fra den egentlige mandtalsoptagelse ved tællere ute i distriktet, alene bør bli tale derom under særegne omstændigheter, t. eks. i lensmandsdistrikter med særlig stor folkemængde, større forretningsbyrde eller sterkt vekslende befolkningsforhold. Er saadan bistand anvendt, efterat mandtalsoptagningen ved tællere ute i distriktet er færdig, bør der derfor altid meddeles nærmere oplysninger om nødvendigheten herav.

Departementet skal be iagttat, at der, hvor noget kommer til indtægt, t. eks. ved salg av mandtal eller av kassert materiel, til hvis kostende staten har bidrat, blir tat hensyn hertil ved opgjøret av utgiftene.

Begjæring fra valgsognene om at faa utbetalt den andel av valgutgiftene, som falder paa statskassen, sendes gjennem amtmanden til nærværende departement saa snart efter valgets avholdelse som mulig. Begjæringen bør ledsages av en specifisert opstilling, som viser de forskjellige utgifter, og der maa følge kvitteringer for alle beløp, baade de, som er utlagt av mandtalsføreren, og de, som er betalt direkte av kommunekassen. Med hensyn til anvisning til de papirhandlere, som leverer protokoller, blanketter, papir og skrivesaker m. m. til mandtalsførere og valgstyrer, kan der forholdes paa samme maate som hittil, saaledes at den paa statskassen faldende del av utgiftene begjæres anvist herfra direkte til vedkommende leverandører efter regning fra dem, mens kommunerne paa samme maate betaler sin anpart direkte. Men det maa da passes paa, at ikke kommunens andel blir ført op til halv refusion av statskassen. Ellers vil det, paa samme maate som hittil almindelig praktisert, være hensigtsmæssig, at kommunerne besørger uttællingene ogsaa vedkommende enkelte foranstaltninger, som betales helt av statskassen, som t. eks. vedkommende avsondrede rum, mot herfor at oppebære fuld refusion.

Skrivelse fra Arbeidsdepartementet, Poststyrelsen, hvori 26 juni.
meddeles, at ifølge skrivelse av 21 d. m. fra Utenriksdepartementet har Uruguay tiltraadt den i Berlin den 3 november 1906 avsluttede radiotelegrafoverenskomst.

Rundskrivelse fra Justisdepartementet til amtmændene: 28 juni.
I henhold til kongelig resolution av 28 oktober 1911 har Norge tiltraadt en i Paris 4 mai 1910 av en række andre

28 juni. land undertegnet avtale angaaende bekjæmpelse av utbredelsen av utugtige publikationer. Denne træder for Norges vedkommende i kraft 3 juli 1912. Den er indtat i de som tillæg til Norsk Lovtidende utgivne »Overenskomster med fremmede stater«, nr. 1 for 6 mars d. a., hvor ogsaa findes anført, hvilke stater har ratifisert avtalen. Foruten disse er den ratifisert av Østerrike-Ungarn og Nederlandene. Den er desuten tiltraadt av Zanzibar, samtlige tyske kolonier, Kanada, den Sydafrikanske Union, Newfoundland og New Zealand.*)

Ved at henlede opmerksomheten paa den omhandlede avtale skal departementet meddele, at det er overdraget Kristiania politikammer at utføre de i avtalens art. 1 og 3 anførte funktioner. Departementet paalægger det lokale politi paa ethvert sted at meddele Kristiania politikammer de til opfyldelse av art. 1 post 1 og 2 omhandlede oplysninger samt i henhold til art. 3 om domfældelser efter straffelovens § 211, hvor forbrydelsen har en international karakter. Naar oplysningenes tilveiebringelse medfører omkostninger, blir særskilt regning derover at indsende til departementet til anvisning.

20 septbr. **Skrivelse** fra Utenriksdepartementet:

Ifølge meddelelse til Utenriksdepartementet fra legationen i Paris har Danmark under 28 juli d. a. for Islands og de danske Antillers vedkommende tiltraadt den internationale avtale av 4 mai 1910 angaaende bekjæmpelse av utbredelsen av uanstændige publikationer.

---

*) Avtalen er senere tiltraadt av Det Australske Forbund og av Danmark for Islands og de danske Antillers vedkommende (se »Overenskomster« nr. 6, utgit 28 juni, og nr. 8, utgit 29 oktober).

Alfabetisk register

til

Norsk Lovtidende, 2den avdeling

for

1912.

Oversigt

over registrets avdelinger.

Almenninger.

Arv, skifte og konkurs, umyndige og verger.

Auktionsvæsen.

Bank- og pengevæsen, gjældsbrev.

Brand- og bygningsvæsen, den Almindelige Brandkasse.

Brændevin, øl m. v.

Bøker, literatur, kunst, oldsaker, museer m. v.

Diplomati og konsulatvæsen, traktater, forhold til utlandet m. v.

Egteskap, forældre og barn.

Fattigvæsen.

Fiskeri, jagt og fredning.

Forbrydelser, straffe, strafanstalter.

Forsikringsvæsen (brand-, sjø-, livs- og ulykkes- samt husdyrforsikring).

Handel.

Haandverk, fabrikker, bergverk.

Jurisdiktions- og grænseforandringer, delinger og navnforandringer for distrikter.

Kirker og kirkegaarder.

Kjøpstæder og ladesteder.

Kommune- og valgvæsen.

Kongen og kongehuset.

Landvæsen.

Lotterier.

Love og grundlovsbestemmelser m. v.

Maal og vegt.

Medicinal- og sundhetsvæsen.

Militærvæsen, vernepligt, indrullerings- og utskrivningsvæsen.

Offentlige stiftelser, legater m. v.

Pant.

Pensionsvæsen, pensions- og enkekasser m. v.

Politivæsen.

Post-, telegraf- og telefonvæsen.

Privilegier, rang, titler, ordener m. v.

Regjeringen, embeds-, bestillings- og ombudsmænd i almindelighet.

Religion, gudstjeneste og geistlighet.

Retten.

Samfærdselsmidler (veivæsen, jernbaner, skyss m. v).

Sjøvæsen, havne-, lods-, fyr- og redningsvæsen.

Skatter og avgifter.

Skogvæsen.

Skole- og undervisningsvæsen.

Sociale anliggender.

Sportelvæsen.

Statistik.

Statskassen, statens eiendomme.

Stempelvæsen.

Stortinget, stemmeret.

Toldvæsen, ind- og utførsel.

Tyende.

Utskiftnings-, kart- og opmaalingsvæsen m. v.

Vasdrags- og fløtningsvæsen.

Almenninger.

1912			Side
Febr.	1	Bruksregler for en del av Rendalens statsalmenning .	17
—	20	Regler for jagt og fangst i Mjelde bygdealmenning . .	29
Mai	30	Bruksregler for Indals statsalmenning	172
Juni	24	do. for Husdals statsalmenning	285
Septbr.	6	do. for Stange almenning	467
—	10	do. for Løitens bygdealmenning	469
Novbr.	4	Forandring i bruksreglerne for Tingelstads bygdealmenning	530
—	14	Bruksregler for Ørndals statsalmenning i Skogn . . .	535
Decbr.	23	Nye do. for Ringebu Østfjelds statsalmenning . .	604
—	23	Bruksregler for Aasene og Graabergene bygdealmenning	604

Arv, skifte og konkurs, umyndige og verger.

1912			
Janr.	16	Skr. om beskikkelse av verge for umyndiggjort sindssyk, hvis egtefælle søker skilsmisse (lov $^{20}/_{8}$ 1909) m. v.	7
Juli	11	Skr. om at ved avgiftsberegn. i bo kan fradrag gjøres for præskribert gjæld, forsaavidt gjælden anerkjendes av arvingene, og disse samtykker i dens utredelse av boets midler	363
Aug.	7	Skr. om at der for utskrifter, som en skifteforvalter tilstiller et bos inkassator til bruk under bobehandlingen, maa beregnes vanlig gebyr til statskassen	453
—	19	Skr. om at Justisdepartementet savner adgang til at tilbakekalde en av vedk. myndighet lovlig utfærdiget vergebeskikkelse	457
Oktbr.	22	Rundskr. om indsendelse til Justisdepartementet av tre gjenparter av indberetninger m. v. vedk. konkurs- og akkordforhandlingsboer	509
Novbr.	1	Rundskr. ang paalæg til skifteforvalterne om at varsle vedk. stiftsdirektion ved skifte av bo, hvori en offentlig stiftelse er fordringshaver (kancellipl. $^{10}/_{4}$ 795 § 1)	530

1912 Side
Novbr. 5 Skr. om der skal beregnes særskilt arveavgift av rentebeløp, som utbetales en person i den tid, vedkommende bo staar under offentlig skiftebehandling 533

Auktionsvæsen.

1912
Febr. 13 Skr. om hvorledes en auktionsforvalter har at attestere salg av aktier o. lign. 27
April 2 Rundskr. om auktionsforvalteres pligt til at avgi indberetning om rekvisition av tvangsauktion over fast eiendom, hvori Hypotekbanken, Norges Bank, Enkekassen eller Arbeiderbruk- og Boligbanken har pant m. v. 109
Novbr. 11 Skr. om at beregning av 10% inkasso av pantedebitor ved pantegodsauktion er uforenlig med sportell.s § 108 534

Bank- og pengevæsen, gjældsbrev.

1912
Mars 28 Res. ang. bevilgn. av utgifter ved Arbeiderbruk- og Boligbanken for 1912—13 samt ang. nyt lønsregulativ ved bankens hovedsæte 106
April 2 Rundskr. om auktionsforvalteres pligt til at avgi indberetning om rekvisition av tvangsauktion over fast eiendom, hvori Hypotekbanken, Norges Bank eller Arbeiderbruk- og Boligbanken har pant m. v. . 109
Mai 10 Res. om tilføielse til Hypotekbankens reglement av 12/11 1907 148
— 20 Forandring i reglementet for Norges Bank 644
— 20 Skr. om at Hypotekbanken ikke indgaar under uttrykket «det offentlige« i sportell.s § 167 154
Juli 19 Lov om adgang for visse skibskreditforeninger til at utstede obligationer, lydende paa ihændehaveren . 395
— 19 Lov om forandringer i lov om Norges Bank av 23 april 1892 396
— 26 Res. om nyt lønsregulativ for revisorerne ved Hypotekbankens og Arbeiderbruk- og Boligbankens hovedsæte og laanekontorer m. v. 442

Brand- og bygningsvæsen, den Almindelige Brandkasse.

1912
Janr. 19 Res. om forskrifter for brandvern i Moelvens brandkommune. 9
— 19 Res. om tillæg til brandloven for ladestedet Sogndal . 9

1912				Side
Janr.	19	Res.	om forandring i sammensætningen av bygnings- og reguleringskommissionen i Mjøndalens bygningskommune	10
—	26	Rundskr.	om avgivelse av beretning om brandvæsenets tilstand	15
Febr.	2	Res.	om tillægsbestemmelser til brandloven, forsaavidt Svinør og Aavigs brandkommune angaar m. v.	20
—	9	Res.	om do. til do., forsaavidt Elverums Leirs brand- og bygningskommune angaar	26
—	27	Res.	om reglement for brandkorpset i Fløens og Solheimsvikens brand- og bygningskommune	74
Mars	9	Res.	om anvendelse av flat taksten i Vestfossens bygningskommune	83
—	21	Skr.	om apotek indgaar under brandlovens § 47	99
—	28	Res.	om regler for bygningsstillaser i Sarpsborg	104
—	28	Res.	om at Leirvik i Stords herred overgaar til særskilt kommune i bygnings- og brandvæsenets anliggender	104
—	28	Res.	om sammensætningen av brandstyret i Sems brandkommune	106
April	18	Res.	om forbud mot tækning med takpap og om anvendelse av flat taksten i Sandnes	115
—	18	Res.	om tillægsbestemmelser til brandloven, forsaavidt Vestre Glemminge brand- og bygningskommune angaar	115
—	18	Res.	om nedsættelse av brandkontingenten i Fredrikshald	117
—	18	Res.	om do. av do. i Kongsberg	117
—	18	Res.	om nedsættelse av brandkontingenten for bygninger i Fløens og Solheimsvikens brand- og bygningskommuner	118
—	25	Skr.	om største tillatte høide for træhus i murstrøket i Stavanger	129
—	26	Res.	om utvidelse av strøket for træbebyggelse i Narvik	138
Mai	10	Res.	om sammensætningen av bygnings- og reguleringskommissionen i Svelvik	147
Juni	1	Rundskr.	om varmtvandsledningers mindste avstand fra træverk	188
—	7	Res.	om tillægsbestemmelser til brandloven, forsaavidt Sannesund—Greaaker brand- og bygningskommune angaar	191
—	7	Res.	om reglement for feiervæsenet i Namsos	191
—	21	Lov	om Norges Brandkasse	243
—	21	Res.	om at Notoddens brandkommune og bygningskommissionsdistrikt skal overgaa til egen bygningskommune	279

1912				Side
Juni	21	Res.	om regulering av endel av Elverums Leirs bygningskommune og om villamæssig bebyggelse m. v.	279
—	21	Res.	om forbud mot tækning med takpap og om anvendelse av flat taksten i Svelvik	279
—	28	Res.	om forandring av grænserne for Hemnesbergets brand- og bygningskommune	309
—	28	Res.	om den alm. bygningslovs anvendelse paa 2 strækninger i Vemundviks herred samt ang. sammensætningen av bygn.- og reguleringskommissionen sammesteds	309
—	28	Res.	om tvungen opmaaling av tomter og grunder i Lillehammer m. v.	309
—	28	Res.	om regler for feiervæsenet i Lillehammer	309
Aug.	15	Res.	om utvidelse av grænserne for Time brand- og bygningskommune	456
—	30	Res.	om anvendelse av den alm. bygn.lovgivning paa et strøk omkring Asker og Hvalstad stationer	464
Septbr.	17	Res.	om anvendelse av gasovner i de i Kristiania bygningslovs § 55,5 omhandlede bygninger m. v.	473
—	17	Res.	om anvendelse av flat taksten i Odda bygningskommune	473
—	27	Res.	om utvidelse av grænserne for det strøk paa Saaheim og Bøen i Tinns herred, for hvilket bygn.- og brandlovgivn. er gjort gjældende	486
—	27	Res.	om at tjenestemænd ved Aker politi ikke er fritat for tjeneste ved brandvæsenet	487
—	27	Res.	om utvidelse av Aker bygningsdistrikt og Vestre Aker villastrøk	487
—	27	Res.	om dispensation fra forbudet mot træbebyggelse for visse strøk av Larvik	487
Oktbr.	4	Res.	om forandringer i tillægsbestemmelserne til bygningsloven for Bergen	497
—	11	Res.	om brandlovens anvendelse i Bøle samt Borgestads og Menstads bygningskommuner, Gjerpens herred, m. v.	504
—	11	Res.	om reglement for brandvæsenets ordning i Namsos	504
—	11	Res.	om herredets overtagelse av bygningsvæsenet i den Trondhjems bygningslov underlagte del av Strindens herred (byggebeltet) m. v.	504
—	25	Plakat	indeh. vedtægt m. v. for Norges Brandkasse	510
Novbr.	15	Res.	om anvendelse av den alm. bygningslovgivning paa en del av Bærums herred	536
—	22	Res.	om forandring i sammensætningen av brandstyret for Leirviks brand- og bygningskommune	572
—	29	Res.	om utvidelse av grænserne for Fløens og Solheimsvikens brand- og bygningskommune	575

1912				Side
Decbr.	6	Res.	om ophævelse av res. 3/1 1885 ang. bygningslovens anvendelse i Molde og om utvidelse av strøket for træbebyggelse sammesteds m. v.	585
—	6	Res.	om forskrifter for brandvernet i Aasgaardstrand	586
—	6	Res.	om sammensætningen av brandstyret for Torp og Moums brand- og bygningskommune samt ang. takstregulativ for feining sammesteds	587
—	13	Res.	om tillægsbestemmelse til bygningsloven, forsaavidt Stavanger angaar	589
—	28	Res.	om tilbaketrukket byggelinje ved Ekenesveien i Stavanger m. v.	605
—	28	Res.	om høideforholdene for gaterne omkring nedre Trællebakken i Flekkefjord	605

Brændevin, øl m. v.

1912				
Janr.	6	Res.	om forandring i vedtægtene for Tønsbergs brændevinssamlag	4
—	6	Res.	om vedtægter for Larviks øl- og vinsamlag	4
Febr.	22	Res.	om forandring i vedtægtene for Gjøviks ølsamlag	33
Mai	31	Res.	om vedtægter for Rena øl- og vinsamlag	188
Juni	7	Res.	om do. for Mandals øl- og vinsamlag	194
—	28	Lov	om tilvirkning og beskatning av øl	292
—	28	Kundgj.	ang. avgift til statskassen av brændevinstilvirkningen m. v.	304
Juli	4	Res.	om vedtægter for Kristiansunds øl- og vinsamlag	361
—	4	Res.	om lønningsbestemmelser for tjenestemænd ved brændevins-, ætylæter- og ølkontrollen	362
—	12	Kundgj.	ang. avgifter til statskassen av malt- og øltilvirkningen	365
—	12	Kundgj.	ang. avgifter til statskassen av brændevinstilvirkningen og til denne tilvirkning anvendt mais, durra eller rug samt av ætylætertilvirkningen	366
—	19	Lov	om tillæg til lov av 17 mai 1904 om salg og skjænkning av brændevin, øl. vin, frugtvin og mjød	398
—	31	Lov	til forebyggelse av smughandel med alkoholiske drikke	444
Aug.	30	Res.	om fastsættelse av avgiftsgrænsen for skjænkning av øl, vin m. v. i Hamar	465
Septbr.	27	Res.	om do. av do. for do. av do. i Kristiansand	486
Oktbr.	18	Res.	om do. av do. for do. av do. i Drammen	508
—	25	Res.	om do. av do. for do. av do. i Haugesund	526
—	25	Res.	om at bevertning med mat og drikke i Haugesund skal være gjenstand for bevilling	526

1912			Side
Novbr.	15	Res. om fastsættelse av kredsinddelingen for kontrollen med tilvirkn. av brændevin, ætylæter og øl	537
—	15	Res. om regler ang. bryggeriers indretning og drift	538
—	15	Res. om regler ang. brændevinsbrænderiers og destillationers indretning og drift	539
—	15	Instruks for kontrollen med tilvirkning og beskatning av øl	545
—	15	Instruks for kontrollen med tilvirkning, omdestillation og beskatning av brændevin m. v.	552
—	30	Rundskr. om bokførselen ved bryggerierne m. v.	577
—	30	Cirk. om utførsel av øl m. v.	582
—	30	Rundskr. om indbetaling av ølavgift m. v.	583
Decbr.	13	Res. om at bevertning med mat og drikke inden Dals sogn av Tinns herred skal være gjenstand for bevilling	588
—	23	Res. om at do. med do. do. inden Hitterdals herred skal være gjenstand for bevilling	601
—	28	Rundskr. om at oppebørselsbetj., som ikke indkræver ordinær brændevins- og ølavgift, ikke behøver at avgi formelig regnskap vedk. disse statsindtægter m. v.	606
—	28	Skr. om regnskapsavlæggelsen for ølavgift m. v.	606
—	28	Skr. om do. for brændevinsavgift m. v.	606
—	28	Skr. om avlæggelse av materialregnskap over tilvirket brændevin m. v.	607

Bøker, literatur, kunst, oldsaker, museer m. v.

1910			
Mai	4	Avtale ang. bekjæmpelse av utbredelsen av utugtige publikationer, undertegnet i Paris 4 mai 1910	632
1912			
Janr.	6	Res. om godkjendelse av plan for Statens Akademi for Malere og Billedhuggere	4
Juni	21	Res. om vedtægt for Tønsets herred ang. offentlige forestillinger m. v.	277
—	28	Rundskr. om iverksættelse for Norge av avtalen av 1910 ang. bekjæmpelse av utbredelsen av utugtige publikationer	649
Juli	19	Res. om forandring i avgiftsvedtægten for koncerter og offentlige forestillinger i Kristiania	427
—	24	Skr. om at Storbritannien og Danmark har tiltraadt den reviderte Bern-konvention	433
Septbr.	27	Res. om forandring i vedtægtene ang. dramatiske og andre offentlige forestillinger i Askims herred	486
Novbr.	16	Skr. om at Nederlandene har tiltraadt den reviderte Bern-konvention	564

Bøker, literatur, kunst, oldsaker, museer m. v. 661

1912 Side

Novbr. 16 Tillægsmeddelelse ang. Storbritanniens og Danmarks tilslutning til den reviderte Bern-konvention . . 565

Decbr. 23 Res. om godkjendelse av statutter for Statens Kunstmuseum 602

Diplomati og konsulatvæsen, traktater, forhold til utlandet m. v.

1910

Mars 22 Overenskomst mellem det Norske og Danske Telegrafvæsen samt det Store Nordiske Telegrafselskap om overdragelse av kablen Arendal—Hirtshals . 628

Mars 30 / April 6 Overenskomst med Danmark om overtagelse og drift av telegrafkabelen mellem Arendal og Hirtshals . 630

Mai 4 Avtale ang. bekjæmpelse av utbredelsen av utugtige publikationer, undertegnet i Paris 4 mai 1910 . 632

1912

Janr. 19 Skr. om at Østerrike-Ungarn med flere stater har deponert sine ratifikationsdokumenter til deklarationen om forandr. i den til Brysseler-generalakten ang. slavehandelen knyttede deklaration 10

Febr. 20 Skr. om at Argentina og Portugal (for sine kolonier og besiddelser) har tiltraadt radiotelegraf-overenskomsten av 1906 29

— 21 Skr. om at Japan har ratifisert overenskomster nr. I—XI og XIII fra 2den fredskonferanse i Haag 29

Mars 15 Res. om at stationen for konsulatet i Gold Coast Colony forlægges fra Cape Coast Castle til Seccondee 92

— 26 Skr. om avtale med den danske regjering ang. oversendelse fra norsk til dansk konsulat i Antwerpen m. flere steder av hyrebeløp for danske med norsk skib forhyrede sjøfolk, og omvendt 101

— 18 / — 27 Noter, utvekslet mellem utenriksministeren og den østerriksk-ungarske minister ang. korrespondansen mellem de norske og de østerrikske judicielle myndigheter i anl. av civilproces-konventionen av 1905 640

— 28 Skr. om at Japan for visse japanske besiddelser har tiltraadt radiotelegraf-overenskomsten av 1906 . 107

April 12 Skr. om at Bosnien og Herzegovina har tiltraadt radiotelegraf-overenskomsten av 1906 114

— 13 Skr. om at Rumænien har ratifisert overenskomster nr. I, III—XI og XIII fra 2den fredskonferance i Haag 114

— 18 Skr. om at Guatemala har ratifisert Genf-konventionen av 1906 118

— 22 Skr. om at Zanzibar, samtlige tyske kolonier, Kanada,

den Sydafrikanske Union, Newfoundland og New-Zealand har tiltraadt avtalen ang. bekjæmpelse av utbredelsen av uanstændige publikationer . . . 119
April 22 Skr. om at Marokko har tiltraadt den internationale telegrafkonvention 119
Mai 6 Skr. om at Kuba har ratifisert overenskomster nr. I, IV, V, VI, IX og X fra 2den fredskonferanse i Haag 143
— 6 Skr. om at Panama har ratifisert Haagoverenskomsterne av 1907 143
— 7 Skr. om at den Sydafrikanske Union har tiltraadt den intern. telegrafkonvention 144
— 10 Skr. om at Østerrike-Ungarn har deponert sine ratifikationer til avtalen ang. bekjæmpelse av utbredelsen av uanstændige publikationer 148
— 14 Skr. om at Egypten har tiltraadt radiotelegraf-overenskomsten av 1906 152
— 15 Skr. om at Danmark ønsker civilproceskonventionen av $^{17}/_{7}$ 1905 sat i kraft for de danske Antiller . . 152
— 31 Res. om forandr. i alm. norsk konsulatinstruktion av $^{24}/_{7}$ 1906 176
— 31 Res. om at konsulatet i Lourenço Marques henlægges under legationen i Lissabon 183
Juni 7 Skr. om at de Forenede Stater og spansk Guinea har tiltraadt radiotelegraf-overenskomsten av 1906 . 195
— 14 Res. om organisation av Utenriksdepartementet . . . 204
— 14 Skr. om at Italien og Siam har tiltraadt radiotelegraf-overenskomsten av 1906 205
— 17 Skr. om at Bulgarien har ratifisert Genfkonventionen av 1906 205
— 18 Skr. om at San Marino har tiltraadt radiotelegraf-overenskomsten av 1906 206
— 19 Skr. om at Nederlandene har deponert sine ratifikationer til avtalen ang. bekjæmpelse av utbredelsen av uanstændige publikationer 206
— 26 Skr. om at det Australske Forbund har tiltraadt avtalen ang. bekjæmpelse av utbredeleen av uanstændige publikationer 285
— 26 Skr. om at Uruguay har tiltraadt radiotelegaf-overenskomsten av 1906 649
— 28 Rundskr. om iverksættelse for Norges vedkommende av avtalen ang. bekjæmpelse av utbredelsen av utugtige publikationer 649
Juli 12 Res. om ikrafttræden av forandringer i den alm. norske konsulatinstruktion av $^{24}/_{7}$ 1906 377
— 12 Skr. om at Abessinien har tiltraadt overenskomsten i Rom om utveksling av brev og æsker med angit værdi 382

Diplomati og konsulatvæsen, traktater, forhold til utlandet m. v. 663

1912			Side
Juli	13	Skr. om at Grækenland har tiltraadt radiotelegraf-overenskomsten av 1906	382
—	19	Res. om ikrafttræden av lov om den konsul. retspleie av $^{29}/_{3}$ 1906 og om forskrifter ang. utøvelsen av den konsul. retspleie og gebyrtarif for konsulardommere og konsularretter	398
—	19	Res. om at generalkonsulerne i Shanghai, Bangkok, Konstantinopel og Alexandria tillægges dømmende myndighet over norske statsborgere m. v.	427
—	19	Res. om bemyndigelse for konsulardommerne i Alexandria m. fl. steder til at undlate den i l. $^{29}/_{3}$ 1906 § 3 omhandlede opnævnelse av faste domsmænd og varamænd	428
—	24	Skr. om at Storbritannien og Danmark har tiltraadt den reviderte Bernkonvention	433
Aug.	20	Skr. om nedsættelse av terminal- og transittaksten for telegrammer mellem Norge og Island og mellem Norge og Færøerne m. v.	457
—	23	Res. om forskrifter ang. norske fartøiers forpligtelse til at medbringe fængslede personer (lov om den konsul. retspleie av $^{29}/_{3}$ 1906 § 21)	459
Septbr.	20	Skr. om at Danmark for Islands og de danske Antillers vedkommende har tiltraadt avtalen ang. bekjæmpelse av utbredelsen av uanstændige publikationer	650
Oktbr.	3	Noter, utvekslet mellem utenriksministeren og den østerriksk-ungarske minister ang. korrespondansen mellem norske og ungarske judicielle myndigheter i anl. av civilproces-konventionen av 1905	492
—	5	Skr. om at Luxemburg har ratifisert overenskomster nr. I, III—XI og XIII samt deklarationen nr. XIV fra 2den fredskonferanse i Haag	499
—	25	Kundgj. om nøitralitetserklæring for Norges vedkommende i anledning av krigen paa Balkanhalvøen	510
Novbr.	2	Skr. om at Mauritius's regjering har tiltraadt avtalen om »den hvite slavehandel«	530
—	16	Skr. om at Nederlandene har tiltraadt den reviderte Bern-konvention	564
—	16	Tillægsmeddelelse ang. Storbritanniens og Danmarks tilslutning til den reviderte Bern-konvention	565
Decbr.	18	Kundgj. ang. Norges nøitralitet under krig mellem fremmede magter	591
—	21	Dekl. mellem Norge, Danmark og Sverige ang. nøitralitetsregler	596
—	24	Skr. om at Erythrea og Somaliland har tiltraadt radiotelegraf-overenskomsten av 1906	604

Egteskap, forældre og barn.

Janr.	3	Res.	om vedtægt ang. salg av tobak til barn i Evje herred	2
—	3	Res.	om vedtægt ang. salg av tobak til barn i Talviks herred	2
—	16	Skr.	om skilsmisseansøkning fra en sindssyks egtefælle m. v., (lov av 20 august 1909 § 7)	7
—	26	Res.	om vedtægt ang. salg av tobak til barn i Snaasens herred	13
—	26	Res.	om vedtægt ang. salg av tobak til barn i Kolvereids herred	13
—	26	Res.	om vedtægt ang. salg av tobak til barn i Viks herred, Nordre Bergenhus amt	13
—	26	Res.	om at skilte egtefæller, som vil indgaa nyt egteskap med hinanden, kan faa vielsen utført uten foregaaende lysning m. v.	14
Febr.	2	Res.	om vedtægt ang. salg av tobak til barn i Rakkestads herred	18
—	2	Res.	om vedtægt ang. salg av tobak til barn i Arendal	18
—	27	Res.	om vedtægt ang. salg av tobak til barn i Alversunds herred	73
Mars	6	Stadf.	paa »Bergens guttehjem«	77
—	15	Res.	om vedtægt ang. salg av tobak til barn i Stokke herred	89
—	15	Res.	om vedtægt ang. salg av tobak til barn i Lunner herred	89
—	15	Res.	om anvendelse av pleiebarnslovens §§ 1—9 i Osens herred	89
—	15	Res.	om anvendelse av pleiebarnslovens §§ 1—9 i Talviks herred	89
—	16	Skr.	om at fraskilt hustru ikke kan faa skilsmisseresol. ændret med underholdningsbidrag for øie	97
—	28	Res.	om vedtægt ang. salg av tobak til barn i Trysils herred	102
—	28	Res.	om vedtægt ang. salg av tobak til barn i Ytre Sandsvær herred	103
—	28	Res.	om vedtægt ang. salg av tobak til barn i Øvre Eker herred	103
—	28	Res.	om vedtægt ang. salg av tobak til barn i Eids herred, Nordre Bergenhus amt	103
April	24	Skr.	om forkyndelse av beslutn. om et barns bortsættelse i barnehjem kan ske, uagtet vergeraadet endnu ikke har skaffet plads i et bestemt barnehjem m. v.	119
—	25	Skr.	om at der ikke efter § 18 i lov (nr. 4) av 6 juli 1892 kan forlanges avholdt av den avdøde barne-	

1912 Side

fars bos midler de i lovens § 2 omhandlede bidrag til barnets fortsatte utdannelse efter dets fyldte 15 aar 129
April 26 Lov om forbud mot at overlate skytevaaben og ammunition til barn under 15 aar 130
— 26 Res. om vedtægt ang. salg av tobak til barn i Lunds skoledistrikt av Oddernes herred 134
— 26 Res. om vedtægt ang. salg av tobak til barn i Verrans herred 135
Mai 9 Skr. om et vergeraads formand kan la gjenindsætte et barn paa tvangsskole, hvorfra det har været utskrevet paa prøve, eller om hertil utkræves formelig vergeraadsbeslutn. 145
— 10 Res. om anvendelse av pleiebarnslovens §§ 1—9 i Dyrøy herred. 147
— 28 Stadf. paa »Herman og Martina Hansens legat til bedste for de i Kristiania virkende barnehjem« . . . 170
Juni 7 Res. om at vedtægten av $^{23}/_{7}$ 1900 ang. salg av tobak til barn i Tromsø fremdeles blir gjældende (jfr. politivedt. $^{3}/_{1}$ 1912.) 190
— 7 Res. om vedtægt ang. salg av tobak til barn i Fosnes herred. 190
— 7 Res. om vedtægt ang. salg av tobak til barn i Ytre Holmedals herred 190
Juli 26 Res. om vedtægt ang. salg av tobak til barn i Jølster herred 441
— 31 Res. om anvendelse av pleiebarnlovens §§ 1—9 i Moss herred. 446
— 31 Res. om anvendelse av pleiebarnslovens §§ 1—9 i Rygge herred 446
— 31 Res. om anvendelse av pleiebarnslovens §§ 1—9 i Vardø 446
— 31 Res. om vedtægt ang. salg av tobak til barn i Lillehammer 447
Aug. 23 Res. om vedtægt ang. salg av tobak til barn i Fjære herred 458
— 30 Res. om vedtægt ang. salg av tobak til barn i Leksvikens herred 463
— 31 Skr. om utredelsen av utgifter ved anbringelse av et av skolehjem paa prøve utskrevet barn (l. $^{6}/_{6}$ 1896 § 47). 465
Septbr. 27 Res. om vedtægt ang. salg av tobak til barn i Aasnes herred 486
Oktbr. 18 Res. om vedtægt ang. salg av tobak til barn i Loppens herred 508
— 25 Res. om vedtægt ang. salg av tobak til barn i Kraak-

1912			Side
		stads herred	526
Novbr.	19	Skr. om, at separationsbevilling ikke hjemler adgang til indgaaelse av nyt egteskap, jfr. kanc. prom. 31 aug. 1813	565
—	22	Res. om vedtægt ang. salg av tobak til barn i Nøtterø herred	570
—	22	Res. om vedtægt ang. salg av tobak til barn i Aardals herred, Nordre Bergenhus amt	570
—	22	Res. om anvendelse av pleiebarnslovens §§ 1—9 i Jevnaker herred	571
—	28	Skr. om at utgifter ved særundervisning til i privat forpleining utsat barn maa bæres av dets forsørger (ɔ: det vergeraad, efter hvis beslutn. barnet er bortsat), landskolel's § 7	574

Fattigvæsen.

1912			
Janr.	10	Stadf. paa »Kristiansunds boliglegat for ældre, trængende kvinder, som ikke nyder offentlig fattigunderstøttelse«	5
—	26	Stadf. paa »Pauline Listads legat« for fattige i Søndre Fron	15
Mars	28	Res. om plan for et sikkerhetsfond ved Birtavarre gruber i Lyngens herred	105
Mai	18	Skr. om at en tidligere soldats understøtt. av militæretaten (i h. til fattiglovens § 5) ikke er at betragte som fattigforsørgelse m. v.	153
—	30	Cirk. om at flytningsattester (fattigl. $^{19}/_{5}$ 1900 § 19) ikke maa sendes vedk. private rekvirent portofrit	172
Juli	5	Stadf. paa »Emilie Baumanns gave til fattige i Aamot«	362
—	31	Lov om forandring i lov om fattigvæsenet av 19 mai 1900	443
Septbr.	10	Res. om plan for et sikkerhetsfond ved Trolleruds sølvverk i Svene fattigdistrikt, Flesbergs herred . .	468
—	10	Res. om at delingen av Ulsteins herred, forsaavidt fattigvæsenet angaar, fortsættes i 3 aar, fra 1 juli 1912 at regne	469
—	18	Stadf. paa »Jens Robertsens og Peder Robertsens legat til Steigens herreds fattige og trængende» . . .	474
—	21	Stadf. paa »Cecilie Johnsdatter Veraas's legat til fattige barn i Lindaas sogn«	475
Oktbr.	18	Res. om gjenoptagelse av opsamlingen til sikkerhetsfondet ved Evje Nikkelverk	508
Novbr.	15	Res. om opsamling til sikkerhetsfondet ved Fehnsgruberne i Hollens herred	537
Decbr.	6	Res. om plan for et sikkerhetsfond ved bergverket Svanø gruber i Kinns herred	586

1912 Side
Decbr. 6 Skr. om at Justisdepartementet ikke længer tilstaar kommuner fri sakførsel i fattigsaker mer end i andre saker 587
— 18 Res. om fortsættelse av opsamlingen til sikkerhetsfondet ved Foldals verk i Lille-Elvedalen 594
— 28 Res. om plan for et sikkerhetsfond ved aktieselskapene Børresen og Tronstads bruk i Lier 605

Fiskeri, jagt og fredning.

1912
Janr. 6 Plakat om forandring i pl. 28/10 1876 indeh. bestemm. om fredning av sæl i Nordishavet 4
— 18 Rundskr. om ændring i rundskr. 8/2 1901 ang. jagtavgiftsregnskapenes avlæggelse m. v. 7
Febr. 20 Regler for jagt og fangst i Mjelde bygdealmenning. . 29
Mars 9 Res. om forbud mot at benytte smaamasket kastenot m. v. paa en strækning utenfor utløpet av Ogneelven i Stavanger amt 82
— 21 Res. om tilladelse til stangfiske i Etneelven, Etne herred 99
Mai 2 Res. om fiskeriregler for Lesjeverksvand m. fl. vasdrag inden Lesjeskogens sogn 141
— 2 Res. om bruken av fiskeriredskap m. v. i sjøen i Skraavkjosen i Tysfjords herred 141
— 2 Res. om fiskreriregler for alle vand, bækker og elver — Randsfjorden undtat — i Brandbu herred . 142
— 12 Rundskr. om jagtregnskapenes avlæggelse m. v. . . . 149
— 30 Cirk. om at jagtkort ikke maa sendes vedkommende private rekvirent portofrit 172
Juni 14 Res. om forbud mot bruk av snarer, faldstokker eller lign. fangstindretninger til fangst av visse sorter vildt i Buskeruds amt m. v. 203
— 21 Lov om forandring i lov om forbud mot bruk av sprængstof til fangst av saltvandsfik m. v. av 21 juli 1911 242
— 21 Res. om fiskeriregler for Hitterens herred 278
— 21 Res. om tillægsbestemmelser til fiskereireglerne for Aals herred 278
Juli 4 Lov ang. forandringer i og tillæg til lov om fiskerier i Nordlands og Tromsø amter av 3 august 1897 358
— 4 Lov indeh. tillæg til lov om fiskerier i Søndre og Nordre Trondhjems amter av 3 juli 1909 359
— 4 Res. om forbud mot at benytte sættegarn ved fiske i Gulosen, Søndre Trondhjems amt m. v. . . . 360
— 19 Lov om forandring i og tillæg til lov ang. skreifiskerierne i Lofoten av 6 aug. 1897 med tillægslove av 21 febr. 1905 og 25 febr. 1908. 384

1912				Side
Juli	19	Res.	om fastsættelse av fredningstiden for hummer i Akerhus amt	427
—	19	Res.	om fiskeriregler for Stadsbygdens herred	428
—	19	Res.	om forbud mot fiskeri med stang eller haandsnøre inden Namdalens fiskeridisirikt	428
Aug.	9	Res.	om fiskeriregler for Tinns herred	453
—	9	Res.	om fredning av tiur, røi, aarhane og aarhøne inden Nordlands amt	454
—	15	Res.	om fredning av tiur og røi inden Eids med flere herreder i Nordre Bergenhus amt	456
—	15	Res.	om forbud mot i Hedemarkens amt at fælde aarskalv av elg samt at utsætte, opstille eller bruke snarer til fangst av hare	456
Septbr.	17	Res.	om forbud mot anvendelse av snarer og faldstokker til fangst av tiur, røi, aarhane, aarhøne og jerpe i Eidskogens med flere herreder i Hedemarkens amt	472
—	17	Res.	om forbud mot anbringelse av fangstindretninger for tiur, røi, aarfugl, jerpe og rype i Ringsaker med flere herreder i Hedemarkens amt	472
Oktbr.	4	Res.	om forbud mot fangst av ferskvandsfisk i ferskvand, bækker, elver og tjern inden Nordfrøya herred	496
—	4	Res.	om fiskeriregler for Lomsjøen med tilstøtende bækker i Lille-Elvedalens herred	497
—	4	Res.	om ophævelse av res. $^{22}/_{9}$ 1911 ang. fredning av en strækning ved Vikselvens utløp, Nordre Bergenshus amt, samt om ny bestemmelse ang. fisket sammesteds	497
Novbr.	5	Res.	om ændring i grænselinjen for fiske i Ognelven m. v. i Ogne herred	530
—	21	Skr.	om Lofotopsynets ikrafttræden i 1913	570
Decbr.	28	Res.	om fredning av aarhane i Søndre Bergenhus amt	604

Forbrydelser, straffe, strafanstalter.

1912				
Janr.	15	Skr.	om at ved straffanges overførelse fra et fængsel til et andet regnes transporttiden med i straffetiden, medmindre avsoningen er besluttet avbrutt	6
Febr.	22	Skr.	om nedlæggelse av Bergens tvangsarbeidsanstalt m. v.	33
April	24	Skr.	om nyt reglement for landsfængslene av $^{12}/_{12}$ 1911 m. v.	120
Mai	15	Skr.	om utredelsen av utgifter ved tvangsarbeideres overførelse til eller forpleining i sykehus eller sindssykeasyl	153

1912				Side
Mai	21	Res.	om lønsforbedring for betjenter ved forskjellige fængsler m. v.	154
Juli	16	Skr.	om at personer, domfældt inden Buskeruds lagsogn og den til Bratsbergs lagsogn hørende del av Jarlsberg og Larviks amt, blir indtil videre at indsætte henholdsvis i Sems hjælpefængsel og Larviks hjælpefængsel	383
—	26	Lov	om forandringer i lov om den alm. borgerlige straffelovs ikrafttræden av 22 mai 1902 . . .	438
Septbr.	24	Skr.	om det civile politis stilling ved forkyndelse av disciplinærstraf, tildelt ved militært forelæg eller som revselse, samt om fuldbyrdelse av saadan m. v.	483
Novbr.	14	Skr.	om indkaldelse av militære befalingsmænd til retsmøter i straffesaker under vaabenøvelser . . .	535
—	23	Skr.	om at for fangetransport, som ikke utføres efter kontrakt, kan saavel fangeføreren som hans hjælpere beregne skyss- og kostgodtgjørelse efter loven	574

Forsikringsvæsen (brand-, sjø-, livs- og ulykkes- samt husdyrforsikring).

1912				
Janr.	19	Res.	om forandringer i planen for Haus prestegjelds brandassuranseforening	10
Febr.	9	Res.	om forandring i bestemmelserne ang. anordning av Riksforsikringsanstaltens bestyrelse	27
Mars	9	Res.	om forandring i lovene for Hols brandforsikringssamlag	83
—	9	Res.	om forandring i planen for Horgs gjensidige brandforsikringsforening.	83
—	12	Skr.	om utenlandsk forsikr.selskap, som driver virksomhet i Norge, pligter i selskapets firma at angi dets hjemsted (l. $^{29}/_{7}$ 1911 § 107)	84
—	15	Res.	om tillæg til planen for Singsaas sogns private brandforsikringsforening	97
—	15	Res.	om forandring i planen for Førde herreds gjensidige brandforsikringsforening	97
—	28	Res.	om forandring i planen for Hellelands gjensidige brandforsikringsforening for bygninger	106
—	28	Res.	om forandring i planen for Stryns brandassuranselag	106
—	28	Res.	om plan for Borgund, Skodje, Vatne og Giske herreders brandforsikringsforening for hus . . .	106
April	18	Res.	om forandring i planen for Askvolds brandassuranseforening	117

1912				Side
Mai	10	Res.	om forandring i planen for Frosta gjensidige brandforsikringsforening	148
—	31	Res.	om forandring i planerne for Nordre Aurdals gjensidige brandforsikringsforening for bygninger og for løsøre	188
—	31	Res.	om ny plan for Inderøens brandassuranseforening	188
Juni	7	Res.	om forandring i planen for Jølster gjensidige brandforsikringsselskap	194
—	21	Res.	om love for »Gjensidigt Forsikringsselskap Tyr« m. v.	282
—	21	Res.	om fastsættelse av depositum for utenlandsk selskap, som her i riket vil drive ulykkes-, ansvars- og glasforsikring	283
Juli	4	Res.	om forandring i planen for Aalens sogns private brandforsikringsforening	361
Aug.	20	Skr.	om gebyrberegn. for tinglæsn. av erklæring fra et livsforsikr.selskap om, at en selskapet tilhørende fast eiendom tilhører dets forsikr. fond	457
Septbr.	11		Meddelelse om at leiede dagarbeidere ved hærens magasiner, haandrækn.mænd ved ind- og utlevering under øvelserne m. v. indgaar under Riksforsikringen	469
—	17	Res.	om forandringer i lovene for »Skagerakkystens gjensidige assuranseforening for fiskefartøier«	473
—	27	Skr.	om avskrivningspenger ved indbetaling av restanser av præmier til en kredssykekasse, sportellovens §§ 129 og 152	489
Oktbr.	4	Res.	om forandringer i planen for Herreds brandassuranseforening for bygninger	498
—	11	Res.	om forandring i planen for Rollag og Veggli gjensidige brandforsikringsforening	506
—	18	Res.	om forandring i planen for Skogn, Levanger og Aasens herreders brandforsikringsselskap	509
Novbr.	5	Res.	om forandring i planen for Follo brandassuranseforening for bygninger	532
—	5	Res.	om forandringer i planen for Eids og Starheims brandforsikringsforening for bygninger og løsøre	532
—	5	Res.	om forandring i planen for Stjørdalens brandforsikringsforening	532
—	12	Skr.	om byskattelovens § 38 (landskattel. § 44), næstsidste led, ogsaa omfatter livrenteforsikring	535
—	15	Res.	om forandringer i planen for Voldens brandforsikringsforening	537
—	15	Res.	om forandring i planen for Meldalens brandassuranseforening for løsøre og indbo m. m.	537
—	29	Res.	om forandringer i planen for Trøgstads gjensidige brandforsikringsforening	576

Forsikringsvæsen (brand-, sjø-, livs- og ulykkes- samt husdyrforsikr.). 671

1912			Side
Novbr.	29	Res. om forandringer i planen for Løitens brandforsikringsindretning	576
Decbr.	6	Res. om love for forsikringsselskapene »Aktieselskapet Norske Lloyd« og »Aktieselskapet Norsk Alliance«	586
—	23	Res. om nye vedtægter for Akerhus gjensidige brandassuranseforening for bygninger	603
—	28	Res. om at forsikringsl. $^{29}/_{7}$ 1911 ikke kommer til anvendelse paa brandforsikring av norske hvalfangerselskapers landstationer i Syd-Afrika, Syd-Amerika m. fl. steder	604

Handel.

1911			
Oktbr.	26	Skr. om forstaaelsen av § 10 i lov om handelsnæring av 16 juli 1907	638
1912			
Janr.	3	Res. om vedtægt ang. salg av tobak til barn i Evje herred	2
—	3	Res. om vedtægt ang. salg av tobak til barn i Talviks herred	2
—	19	Res. om vedtægt for skraphandelen i Hønefoss . . .	8
—	26	Res. om vedtægt ang. salg av tobak til barn i Snaasens herred	13
—	26	Res. om vedtægt ang. salg av tobak til barn i Kolvereids herred	13
—	26	Res. om vedtægt ang. salg av tobak til barn i Viks herred, Nordre Bergenhus amt	13
Febr.	2	Res. om vedtægt ang. salg av tobak til barn i Rakkestads herred	18
—	2	Res. om vedtægt ang. salg av tobak til barn i Arendal	18
—	2	Res. om forandring i lukningsvedtægten for utsalgssteder i Tromsø	19
—	27	Res. om vedtægt ang. salg av tobak til barn i Alversunds herred	73
—	27	Res. om lukningsvedtægt for utsalgssteder i Mandal .	74
Mars	15	Res. om vedtægt ang. salg av tobak til barn i Stokke herred	89
—	15	Res. om vedtægt ang. salg av tobak til barn i Lunner herred	89
—	15	Res. om lukningsvedtægt for utsalgssteder i Vatne herred	92
—	28	Res. om vedtægt ang. salg av tobak til barn i Trysil herred	102
—	28	Res. om vedtægt ang. salg av tobak til barn i Ytre Sandsvær herred	103
—	28	Res. om vedtægt ang. salg av tobak til barn i Øvre Eker herred	103

1912				Side
Mars	28	Res.	om vedtægt ang. salg av tobak til barn i Eids herred, Nordre Bergenhus amt	103
April	3	Res.	om lukningsvedtægt for utsalgssteder i Drangedals herred	109
—	26	Lov	om forbud mot at overlate skytevaaben og ammunition til barn under 15 aar	130
—	26	Res.	om vedtægt ang. salg av tobak til barn i Lunds skoledistrikt av Oddernes herred	134
—	26	Res.	om vedtægt ang. salg av tobak til barn i Verrans herred	135
—	26	Res.	om lukningsvedtægt for utsalgssteder i Drammen	136
—	26	Res.	om lukningsvedtægt for utsalgssteder i Gjøvik	136
—	30	Skr.	om at syrupus cocillana compositus er et medikament, som er forbeholdt apotekernes enehandel i detalj	140
Mai	31	Res.	om lukningsvedtægt for utsalgssteder i Florø	181
—	31	Res.	om bevilgn. av gage til et eksped.chefsembede i Handelsdepartementet	187
Juni	7	Res.	om at vedtægten av $^{23}/_{7}$ 1900 om salg av tobak til barn i Tromsø fremdeles blir gjældende (jfr. politivedt. $^{3}/_{1}$ 1912)	190
—	7	Res.	om vedtægt ang. salg av tobak til barn i Fosnes herred	190
—	7	Res.	om vedtægt ang. salg av tobak til barn i Ytre Holmedals herred	190
—	14	Res.	om lukningsvedtægt for utsalgssteder i Holmestrand	202
Juli	19	Lov	om oprettelse av en børs i Sandefjord	394
—	19	Res.	om lukningsvedtægt for utsalgssteder i Aarstads herred	427
—	26	Res.	om vedtægt ang. salg av tobak til barn i Jølster herred	441
—	26	Res.	om lukningsvedtægt for utsalgssteder i Leka herred	441
—	31	Lov	til forebyggelse av smughandel med alkoholiske drikke	444
—	31	Res.	om vedtægt ang. salg av tobak til barn i Lillehammer	447
Aug.	23	Res.	om vedtægt ang. salg av tobak til barn i Fjære herred	458
—	23	Res.	om lukningsvedtægt for utsalgssteder i Mo herred, Nordlands amt	459
—	30	Res.	om vedtægt ang. salg av tobak til barn i Leksvikens herred	463
Septbr.	10	Res.	om lukningsvedtægt for utsalgssteder i Sandefjord	468
—	10	Res.	om lukningsvedtægt for utsalgssteder i Molde	468
—	10	Res.	om forandring i lukningsvedtægten for utsalgssteder i Narvik	468

1912			Side
Septbr. 27	Res.	om vedtægt ang. salg av tobak til barn i Aasnes herred	486
Oktbr. 18	Res.	om vedtægt ang. salg av tobak til barn i Loppens herred	508
— 25	Res.	om vedtægt ang. salg av tobak til barn i Kraakstads herred	526
— 25	Res.	om at bevertning med mat og drikke i Haugesund skal være gjenstand for bevilling	526
Novbr. 5	Res.	om lukningsvedtægt for utsalgssteder i Bø herred, Bratsbergs amt	530
— 15	Res.	om lukningsvedtægt for utsalgssteder i Aas herred	536
— 22	Res.	om vedtægt ang. salg av tobak til barn i Nøtterø herred	570
— 22	Res.	om vedtægt ang. salg av tobak til barn i Aardals herred, Nordre Bergenhus amt	570
— 22	Res.	om lukningsvedtægt for utsalgssteder i Odda bygningskommune	571
Decbr. 6	Res.	om at bevertning med mat og drikke i Saude herred skal være gjenstand for bevilling	585
— 13	Res.	om vedtægt for skraphandelen i Glemminge herred	588
— 13	Res.	om at bevertning med mat og drikke inden Dals Sogn av Tinns herred skal være gjenstand for bevilling	588
— 23	Res.	om at bevertning med mat eller drikke inden Hitterdals herred skal være gjenstand for bevilling	601

Haandverk, fabrikker, bergverk.

1912			
Janr. 25		Instruks for den kvindelige fabrikinspektørs assistent	12
Febr. 2		Reglement indeh. forandring i reglem. for margarinfabrikker m. v. av $^{28}/_{6}$ 1902	17
Mars 1	Res.	om forandring i forskriftene ang. sammensætningen av og forretningsordenen ved anden avdel. i Styret for det Industrielle Retsvern	76
— 19	Skr.	om betaling for lægeundersøkelse av barn i h. til fabriktilsynslovens § 21, naar der ikke er antat læge i det stedl. fabriktilsyn	98
— 28	Res.	om plan for et sikkerhetsfond ved Birtavarre gruber i Lyngens herred	105
April 18	Res.	om lønsregulativ for tilsynet med elektriske anlæg	117
Mai 10	Res.	om vedtægt ang. arbeidstiden i bakerier i Ullensaker herred	147
— 26	Skr.	om at en bygn.kommune ikke kan ilægges skat av det bygn.komm. tilhørende lysanlæg	170
— 30	Cirk.	om at mutingsbrev og fristbevilgninger ikke maa sendes vedk. private rekvirent portofrit	172

1912				Side
Mai	31	Res.	om tilsyn med dampkjeler og dampbeholdere m. v.	181
Juli	19	Lov	om forandring i lov om foranstaltninger til betryggelse mot fare og ulemper ved elektriske anlæg m. v. av 16 mai 1896	398
—	26	Res.	om ikrafttræden av avgiftsregulativ for godkjendelse av og tilsyn med elektriske sterkstrømsanlæg	441
Aug.	2	Skr.	om regulativ for erlæggelse av avgift for godkjendelse av og tilsyn med elektriske sterkstrømsanlæg	448
Septbr.	10	Res.	om plan for et sikkerhetsfond ved Trolleruds sølvverk i Svene fattigdistrikt, Flesbergs herred	468
—	12		Forandringer i forskriftene for elektriske anlæg	470
Oktbr.	18	Res.	om gjenoptagelse av opsamlingen til sikkerhetsfondet ved Evje Nikkelverk	508
—	23	Skr.	om gebyrberegning for læsning fra kirkebakken av fristbevilling, omfattende 3 forskjellige kisanvisninger	509
Novbr	15	Res.	om opsamling til sikkerhetsfondet ved Fehnsgruberne i Hollens herred	537
Decbr.	6	Res.	om plan for et sikkerhetsfond ved bergverket Svanø gruber i Kinns herred	586
—	18	Res.	om fortsættelse av opsamlingen til sikkerhetsfondet ved Foldals verk i Lille-Elvedalen	594
—	28	Res.	om plan for et sikkerhetsfond ved aktieselskapene Børresen og Tronstads bruk i Lier	605

Jurisdiktions- og grænseforandringer, delinger og navnforandringer for distrikter.

1912				
Janr.	3	Res.	om at den til Trondenes herred overførte del av Evenes herred skal overgaa fra Ofotens lægedistrikt til Trondenes lægedistrikt i Tromsø amt	3
—	12	Skr.	om deling av Alstahaugs jordmordistrikt	638
Febr.	9	Res.	om deling av Hitterens herred i to herreder m. v.	27
Mars	21	Res.	om deling av Fosnes herred i to herreder m. v.	99
April	6	Skr.	om deling av Søndre Ringsaker jordmordistrikt	644
Mai	29	Skr.	om deling av Malangens jordmordistrikt	644
—	31	Res.	om Aurland og Nærøens lensmandsbestillingers sammenslaaen til én, Aurlands lensmandsbestilling	188
Juni	1	Skr.	om deling av Mo jordmordistrikt i Bratsbergs amt	644
—	14	Lov	om forandring i lov om visse valgdistrikters inddeling i valgkredser m. v. av 7 april 1906	201
—	19	Res.	om omregulering av Nordvaranger og Sydvaranger jordmordistrikter m. v.	645

Jurisdiktions- og grænseforandr., delinger og navnforandr. f. distr. 675

1912			Side
Juni	28	Res.	om forandring av grænserne for Hemnesbergets brand- og bygningskommune 309
Aug.	1	Skr.	om utskillen av et nyt distrikt, Salhus, fra Hammer og Aasene jordmordistrikter 448
—	15	Res.	om utvidelse av grænserne for Time brand- og bygningskommune 456
—	30	Skr.	om deling av Meldalens jordmordistrikt 465
Septbr.	6	Skr.	om utskillen av et nyt distrikt, Grovfjorden, fra Ibbestads og Toviks jordmordistrikter 467
—	6	Skr.	om deling av Flakstads jordmordistrikt 467
—	10	Res.	om at delingen av Ulsteins herred, forsaavidt fattigvæsenet angaar, fortsættes i 3 aar, fra 1 juli 1912 at regne 469
—	27	Res.	om regulering av sognegrænserne i Ringsaker prestegjæld 488
—	27	Res.	om deling av Nordre Søndmørs sorenskriveri i to maanedstingskredser m. v. 488
Oktbr.	18	Res.	om at Andebu og Ramnes tinglag skal utgjøre én maanedstingkreds, Vaale og Borre tinglag og Aasgaardstrand tilsammen én kreds m. v. . . . 508
Novbr.	5	Res.	om forandring av det geistlige og civile inddelingsnavn Hjelmen i Søndre Bergenhus amt til Hjelme 532
—	12	Skr.	om utskillen av et nyt distrikt, vestre Helgøy, fra Helgøy jordmordistrikt og om deling av Vannøyen m. v. i 2 jordmordistrikter, Indre og Ytre Vannøy 534
—	15	Res.	om henlæggelse av »Metteneset« fra Aalfotens sogn, Davikens herred m. v. til Vereids sogn i Gloppens herred m. v. 537
—	15	Res.	om fastsættelse av kredsinddelingen for kontrollen med tilvirkn. av brændevin, ætylæter og øl . . 537
—	29	Res.	om utvidelse av grænserne for Fløens og Solheimsvikens brand- og bygningskommune 575
Decbr.	6	Res.	om forandring av det geistlige og civile inddelingsnavn »Ytre Holmedal« i Nordre Bergenhus amt til »Fjaler« 586
—	13	Res.	om oprettelse av Notoddens sogn i Hitterdals prestegjeld m. v. 589
—	18	Res.	om stadfæstelse av aastedsforretning til bestemmelse av grænselinjen for Notodden. 595

Kirker og Kirkegaarder.

1912			
Janr.	3	Res.	om opførelse av Fjære kapel i Skaaneviks prestegjeld m. v. 2
—	26	Res.	om opførelse av Torød kapel i Nøtterø prestegjeld m. v. 14

1912				Side
Janr.	26	Res.	om indvielse av Titran bedehus i Frøya prestegjeld m. v.	14
Febr.	6	Skr.	om forstaaelsen av res. $^{22}/_{12}$ 1911 om kvinders adgang til at holde foredrag m. v. i kirkerne	21
Mai	2	Res.	om opførelse av Misvær kapel i Skjerstads prestegjeld m. v.	143
—	6	Skr.	om at der ikke er lovl. adgang til at benytte de statskirkens menigheter tilhørende kirker til avholdelse av fester med bevertning m. v.	143
Juli	12	Res.	om opførelse av Skute kapel i Søndre Lands prestegjeld m. v.	378
Aug.	26	Skr.	om at der ikke er lovlig adgang til at ekspropriere grund til hestestald og vognskur ved sognekirke (kirkelov $^{3}/_{8}$ 1897 § 24)	462
Septbr.	18	Stadf.	paa »Jens Robertsen og Peder Robertsens legat til Steigens kirke, til dens utsmykning, utstyr og vedlikehold«	474
Novbr.	15	Res.	om opførelse av Moens kapel i Brandbu prestegjeld m. v.	536

Kjøpstæder og ladesteder.

1912				
Febr.	2	Res.	om forandring i lukningsvedtægten for utsalgssteder i Tromsø	19
—	27	Res.	om lukningsvedtægt for utsalgssteder i Mandal	74
April	18	Res.	om nedsættelse av brandkontingenten i Fredrikshald	117
—	18	Res.	om nedsættelse av brandkontingenten i Kongsberg	117
—	26	Res.	om lukningsvedtægt for utsalgssteder i Drammen	136
—	26	Res.	om lukningsvedtægt for utsalgssteder i Gjøvik	136
Mai	31	Res.	om lukningsvedtægt for utsalgssteder i Florø	181
Juni	14	Res.	om lukningsvedtægt for utsalgssteder i Holmestrand	202
—	14	Res.	om oprettelse av offentlig arbeidsformidlingskontor i Aalesund, Haugesund, Hønefoss, Fredrikshald, Namsos, Tromsø og Tønsberg	205
—	28	Res.	om tvungen opmaaling av tomter og grunder i Lillehammer m. v.	309
Juli	19	Res.	om forandring i avgiftsvedtægten for koncerter og offentlige forestillinger i Kristiania	427
—	26	Lov	om oprettelse av kjøpstaden Notodden	438
Aug.	30	Res.	om fastsættelse av avgiftsgrænsen for skjænkning av øl, vin m. v. i Hamar	465
Septbr.	10	Res.	om lukningsvedtægt for utsalgssteder i Sandefjord	468
—	10	Res.	om lukningsvedtægt for utsalgssteder i Molde	468

1912			Side
Septbr.	10	Res. om forandring i lukningsvedtægten for utsalgssteder i Narvik	468
—	27	Res. om fastsættelse av avgiftsgrænsen for skjænkning av øl, vin m. v. i Kristiansand	486
Oktbr.	4	Res. om ligningsvedtægt for Kristiania, forsaavidt angaar byens inddeling i flere lign.distrikter	497
—	18	Res. om fastsættelse av avgiftsgrænsen for skjænkning av øl, vin m. v. i Drammen	508
—	18	Res. om ligningsvedtægt for Trondhjem, forsaavidt angaar byens inddeling i 2 lign.distrikter	508
—	25	Res. om fastsættelse av avgiftsgrænsen for skjænkning av øl, vin m. v. i Haugesund	526
—	25	Res. om at bevertning med mat og drikke i Haugesund skal være gjenstand for bevilling	526
Decbr.	18	Res. om stadfæstelse av aastedsforretning til bestemmelse av grænselinjen for Notodden	595
—	23	Res. om utførelsen av de offentlige forretninger i Notodden	602

Kommune- og valgvæsen.

1912			
Janr.	26	Skr. om at en herredsstyre-besl. om, at et av kommunen garantert elektr.verk skal være fritat for komm.skatter, ikke er lovmedholdig	17
Febr.	13	Skr. om lovligheten av et herredsstyres suppleringsvalg paa domsmand	27
Mars	8	Skr. om at utskrivning av herredsskat for 1ste halvaar 1913 kan foretages av lign.kommissionens sekretær m. v.	78
—	22	Telegram om at en aktionær som herredsstyremedlem er ugild ved behandl. av koncessionsandragende fra vedkom. selskap og av spørsm. om at gjøre kommunens forkjøpsret gjældende (l. $^{18}/_{9}$ 1909)	100
—	27	Skr. om en ordfører ved skriftlig valg kan undertegne sin stemmeseddel, saaledes at hans stemme gjør utslaget i tilfælde av stemmelikhet	101
April	3	Skr. om at offentlig gjengivelse av forhandlingene i herredsstyremøte som regel ikke kan forbydes	112
Mai	9	Skr. om i hvilken utstrækning refusion av statskassen kan kræves for bykassens utgifter ved statsskatligningen (byskattel.s § 124)	145
—	21	Skr. om av hvilken lign.kommissionen en omligning (for 1911) skal foretages, og om ny omligning kan paalægges, uten at det av herredsstyret valgte medlem av amtskattekommissionen har været indkaldt	155

1912			Side
Mai	24	Skr. om at lign.myndighetene ikke kan kræve særskilt godtgjørelse for at gi en skattepligtig oplysning om lign.ansættelserne for hans vedkommende m. v.	168
Juni	7	Res. om forretningsordenen og forretningsfordelingen inden Bergens magistrat m. v.	192
—	13	Skr. om at budet i byformandsk.lovens § 38 om repræsentantskapsmøters offentlighet ikke kan utvides til ogsaa at gjælde møter av formandskapet	195
—	14	Lov om forandring i lov om visse valgdistrikters inddeling i valgkredser m. v. av 7 april 1906	201
—	21	Rundskr. om utgiftene ved stortingsvalg	645
Septbr.	3	Rundskr. ang. førelsen av mandtallet m. v.	465
—	19	Skr. om forstaaelsen av mandtalsloven $^{27}/_{2}$ 1912 § 26, andet led	474
—	24	Rundskr. om nye formularer for protokollationen ved valgtingene m. v.	476
—	26	Telegram om at det ikke er nødvendig, at tiden for stemmegivningen er like lang for samtlige avstemningssteder i samme valgsogn	484
—	27	Skr. om at vergeraadsmedlemmer er saavel berettiget som forpligtet til at vedbli i sin funktion, indtil nyt valg kan finde sted	489
Oktbr.	4	Res. om ligningsvedtægt for Kristiania, forsaavidt angaar byens inddeling i flere ligningsdistrikter	497
—	5	Skr. om at formandskaps-medlemmer antages forpligtet til at delta i komiteer, som formandskapet inden sin midte nedsætter til forberedende behandling av saker, som hører under dets avgjørelse	499
—	18	Res. om ligningsvedtægt for Trondhjem, forsaavidt angaar byens inddeling i 2 ligningsdistrikter	508
—	31	Skr. om at en forlikskommissær ikke er berettiget til at attestere portofrihet m. v.	530
Novbr.	22	Skr. om at et herredsstyre ikke har adgang til at vælge nyt medlem av skolestyret istedenfor et skolestyremedlem, som har forfald m. v.	573
Decbr.	10	Telegram om at der ikke er lovlig adgang til at vælge varamænd for ligningsraadets medlemmer	588
—	30	Skr. om at lærer eller lærerinde ved folkeskolen som kommunestyremedlem ikke bør delta i behandlingen av andragende om lønsforhøielse, som gjælder vedkommende selv	608
—	30	Telegram om at en ordfører ikke samtidig kan være lønnet formandskapssekretær m. v. (by-formandskapsl.s § 35)	608

1912 Side

Kongen og kongehuset.

Febr. 20 Res. om rikets bestyrelse under Kongens reise til Trondhjem 29
Mai 16 Res. om rikets bestyrelse under Kongens reise til Danmark 153
— 21 Res. om rikets bestyrelse under Kongens reise til Danmark 155
Aug. 9 Res. om rikets bestyrelse under Kongens forestaaende reise inden landet 454

Landvæsen.

1912
Febr. 1 Bruksregler for endel av Rendalens statsalmenning . . 17
— 9 Res. om ophævelse av pl. $^{25}/_{4}$ og $^{31}/_{8}$ 1907 m. fl. plakater ang. forbud mot transport av stikkelsbærplanter fra ethvert sted inden Smaalenene m. flere amter 26
— 20 Regler for jagt og fangst i Mjelde bygdealmenning . 29
— 22 Res. om optagelse av omstreifende hund i Lille-Elvedalens herred 31
— 22 Res. om optagelse av omstreifende hund i Klingens herred 32
April 3 Res. om vedtægt for pigtraads anvendelse til gjærde i Tolgens herred 110
— 26 Plakat om forbud mot transport av stikkelsbærplanter 134
— 26 Res. om vedtægt for pigtraads anvendelse til gjærde i Stangviks herred 136
Mai 2 Res. om vedtægt for pigtraads anvendelse til gjærde i Aaserals herred 142
— 30 Bruksregler for Indals statsalmenning 172
— 31 Res. om ophævelse av vedtægt $^{31}/_{1}$ 1903 for pigtraads anvendelse til gjærde i Bjellands herred . . . 182
— 31 Res. om forandring i kjøtkontrolreglementet for Lillestrøm 183
— 31 Res. ang. omarbeidede statutter for »Lømsen hestkasse« 188
Juni 21 Res. om ophævelse av vedtægter ang. forbud mot pigtraads anvendelse til gjærde i Nerstrands herred 278
— 21 Res. om vedtægt for pigtraads anvendelse til gjærde i Lunds herred 278
— 21 Res. om forbud mot pigtraads anvendelse til gjærde i Sogndals herred, Stavanger amt 278
— 24 Bruksregler for Husdals statsalmenning 285
— 28 Res. om optagelse av omstreifende hund i Ankenes herred 308

1912			Side
Juli	19	Res. om vedtægt for pigtraads anvendelse til gjærde i Norderhovs herred	428
—	19	Res. om vedtægt for pigtraads anvendelse til gjærde i Aasnes herred	428
—	31	Res. om vedtægt for pigtraads anvendelse til gjærde i Sande herred, Jarlsberg og Larviks amt	447
Aug.	30	Res. om optagelse av omstreifende hund i Time herred	464
Septbr.	6	Bruksregler for Stange almenning	467
—	10	Do. for Løitens bygde-almenning	469
Novbr.	4	Forandringer i bruksreglerne for Tingelstads bygdealmenning	530
—	5	Res. om ophævelse av forbudet mot pigtraads anvendelse til gjærde i Vaaler herred, Smaalenene amt	531
—	14	Bruksregler for Ørndals statsalmenning i Skogn	535
Decbr.	6	Res. om vedtægt for pigtraads anvendelse til gjærde i Aas herred	585
—	23	Nye bruksregler for Ringebu Østfjelds statsalmenning	604
—	23	Bruksregler for Aasene og Graabergene bygdealmenning	604

Lotterier.

1912			
Mai	2	Lov om oprettelse av et lotteri til indtægt for skogsaken og tuberkulosesaken	140
Oktbr.	11	Res. om plan for forannævnte lotteri m. v.	505

Love og grundlovsbestemmelser m. v.

1912			
Febr.	9	Lov om adgang til at ansætte kvinder i statens embeder	22
—	27	Lov om forandring i lov av 29 mars 1906 med tillægslov av 1 mai 1909 om mandtal og stortingsvalg	33
		Lov om mandtal og stortingsvalg av 29 mars 1906, som den lyder efter de forandringer, som er gjort ved lovene av 1 mai 1909 og 27 februar 1912	36
		Lov um manntal og stortingsval fraa 29 mars 1906 med dei brigde, som loverne fraa 1 mai 1909 og 27 februar 1912 hev gjort	52
—	27	Lov om forandringer i lov av 2 juni 1906 med tillægslov av 1 mai 1909 om adgang for stemmeberettigede, som er utenfor riket, til at delta i stortingsvalg	68
		Lov av 2 juni 1906 om adgang for stemmeberettigede, som er utenfor riket, til at delta i stortingsvalg, som loven lyder efter de forandringer, som er	

1912				Side
			gjort ved lovene av 1 mai 1909 og 27 februar 1912	69
Mars	28	Lov	om suspension av statsborgerlig stemmeret	102
April	26	Lov	om forbud mot at overlate skytevaaben og ammunition til barn under 15 aar	130
—	26	Lov	indeholdende ophævelse av bestemmelser om militærpersoners giftermaal	131
Mai	2	Lov	om oprettelse av et lotteri til indtægt for skogsaken og tuberkulosesaken	140
—	10	Lov	om forandring i lov om Høiesteret av 12 september 1818	146
—	31	Lov	om fortrinsret for visse fordringer	172
Juni	14	Lov	om anlæg av taugbaner og løipestrenger	196
—	14	Lov	om forandring i lov om visse valgdistrikters inddeling i valgkredser m. v. av 7 april 1906	201
—	21	Lov	om veivæsenet	206
—	21	Lov	om bruk av motorvogner	232
—	21	Lov	om forandring i lov om forbud mot bruk av sprængstof til fangst av saltvandsfisk m. v. av 21 juli 1911	242
—	21	Lov	om Norges Brandkasse	243
—	28	Lov	indeh. forandringer i lov om abnorme barns undervisning av 8 juni 1881 med tillægslov av 2 mai 1896	285
—	28	Lov	indeh. forandringer i skattelov for landet av 18 august 1911	287
—	28	Lov	indeh. forandringer i skattelov for byene av 18 august 1911	290
—	28	Lov	om tilvirkning og beskatning av øl	292
—	28	Lov	om forandringer i de gjældende bestemmelser om hittegods	304
		Lov	um folkeskulen paa landet fraa 26 juni 1889 med seinare bridge til og med lov fraa 2 juli 1910	336
Juli	4	Lov	ang. forandringer i og tillæg til lov om fiskerier i Nordlands og Tromsø amter av 3 august 1897	358
—	4	Lov	indeholdende tillæg til lov om fiskerier i Søndre og Nordre Trondhjems amter av 3 juli 1909	359
—	12	Lov	indeh. forandringer i og tillæg til lov om tvungen avstaaelse av vandfald i visse øiemed til kommuner, dat. 15 august 1911	363
—	12	Lov	om adgang til at dispensere fra maskinistloven av 26 juni 1889	365
—	19	Lov	om offentlig veining av malm, som utskibes	383
—	19	Lov	om forandring i og tillæg til lov ang. skreifiskerierne i Lofoten av 6 aug. 1897 med tillægslove av 21 febr. 1905 og 25 febr. 1908	384

1912				Side
Juli	19	Lov	indeh. tillæg til lov om postvæsenet av 12 mai 1888 med tillægslov av 9 juni 1903	394
—	19	Lov	om oprettelse av en børs i Sandefjord	394
—	19	Lov	indeh. forandring i lov av 7 juli 1897 om ekspropriation av statsbanen	394
—	19	Lov	om adgang for visse skibskreditforeninger til at utstede obligationer, lydende paa ihændehaveren	395
—	19	Lov	om forandringer i lov om Norges Bank av 23 april 1892	396
—	19	Lov	om tillæg til lov av 17 mai 1904 om salg og skjænkning av brændevin, øl, vin, frugtvin og mjød	398
—	19	Lov	om forandring i lov om foranstaltninger til betryggelse mot fare og ulemper ved elektriske anlæg m. v. av 16 mai 1896	398
—	26	Lov	om utførelsen av de offentlige lægeforretninger	434
—	26	Lov	indeh. forandring i lov om jordmødre av 19 december 1898	437
—	26	Lov	indeh. tillæg til lov om geistlige embedsmænds og kirkesangeres lønninger av 14 juli 1897	437
—	26	Lov	om forandringer i lov om den almindelige borgerlige straffelovs ikrafttræden av 22 mai 1902	438
—	26	Lov	om oprettelse av kjøpstaden Notodden	438
—	31	Lov	om forandring i lov om fattigvæsenet av 19 mai 1900	443
—	31	Lov	til forebyggelse av smughandel med alkoholiske drikke	444

Maal og vegt.

1912				
Febr.	9	Res.	om tillæg til justerreglementet	26
Juli	19	Lov	om offentlig veining av malm, som utskibes	383
Novbr.	22	Res.	om bemyndigelse for justerdirektøren til at træffe avgjørelse ang. bismerkonstruktioner m. v.	571

Medicinal- og sundhetsvæsen.

1912				
Janr.	2	Skr.	om distriktslæges salær for undersøkelse efter politiets begjæring av en sindssyk og avgivelse av erklæring ang. angjældendes indlæggelse paa asyl	1
—	3	Res.	om nye alm. sundhetsforskrifter for Aremarks herred samt om ordningen av meddelelsespligten, naar en tuberkuløs syk forandrer bopæl m. v.	2
—	3	Res.	om at den til Trondenes herred overførte del av	

1912			Side
		Evenes herred skal overgaa fra Ofotens lægedistrikt til Trondenes lægedistrikt i Tromsø amt .	3
Janr.	3	Rundskr. om betydningen av civil læges attest ved militær lægebedømmelse av militære mandskaper m. v.	3
—	6	Res. om fastsættelse av gagen m. v. for direktørerne ved Gaustads, Eks, Rotvolds og Rønviks asyler .	4
—	9	Res. om sundhetsforskrifter for Haalands herred . . .	5
—	12	Skr. om deling av Alstahaugs jordmordistrikt	638
—	26	Res. om forhøielse av honoraret for sekretæren ved den farmaceutiske medhjælpereksamens-kommission	15
Febr.	2	Res. om sundhetsforskrifter for Sklinna og Horta fiskeværer i Leka herred	19
—	9	Plakat indeh. forandring i pl. $^{16}/_{7}$ ang. indførsel av husdyr og smitteførende gjenstande	22
—	9	Plakat ang. forandr. i pl. $^{4}/_{8}$ 1911 indeh. regler for indførsel og undersøkelse av opdelt kjøt	24
—	9	Res. om ordningen av anmeldelsespligten ved tuberkuløse sykes flytning i Vaage herred	25
—	9	Res. om sundhetsforskrifter for Flaa herred, S. Trondhjems amt, forskrifter til forebyggelse av ondartede smitsomme sygdommes utbredelse og forskrift om anmeldelsespligten ved tuberkuløse sykes flytning	25
—	9	Res. om anmeldelsespligt ved tuberkuløse sykes flytning i Flesbergs herred	25
—	9	Res. om anmeldelsespligten ved tuberkuløse sykes flytning i Harams herred	25
—	9	Res. om anmeldelsespligten ved tuberkuløse sykes flytning i Nærbø herred	25
—	22	Plakat indeh. forandring i pl. $^{16}/_{7}$ 1907 ang. indførsel av husdyr og smitteførende gjenstande . . .	29
—	22	Res. om oprettelse av et nyt apotek i Skien	33
—	27	Res. om sundhetsforskrifter for fiskeværene inden Sande herred, Romsdals amt	74
—	27	Res. om anmeldelsespligten ved tuberkuløse sykes flytning i Egge herred	74
Mars	1	Res. om nye alm. sundhetsforskrifter for Jevnaker herred samt om ordningen av meddelelspligten, naar en tuberkuløs syk forandrer bopæl	76
—	15	Res. om anvendelse av pleiebarnslovens §§ 1—9 i Osens herred	89
—	15	Res. om anvendelse av pleiebarnslovens §§ 1—9 i Talviks herred	89
—	15	Res. om tillæg til sundhetsforskriftene for Løitens herred	90

1912				Side
Mars	15	Res.	om ordningen av meddelelsespligten, naar en tuberkuløs syk forandrer bopæl i Ringebu herred . .	90
—	15	Res.	om sundhetsforskrifter for Skjebergs herred og forskrift om anmeldelsespligten ved tuberkuløse sykes flytning	90
—	15	Res.	om regler for politiets befatning med sindssyke efter l. 17/8 1848 § 10	90
—	15	Res.	om oprettelse av nyt distriktslægeembede for Engerdalens herred og for Hatfjelldalens herred . .	96
—	19	Skr.	om betaling for lægeundersøkelse av barn i henh. til fabriktilsynslovens § 21, naar der ikke er antat læge i det stedlige fabriktilsyn m. v. . .	98
—	21	Res.	om anmeldelsespligten ved tuberkuløse sykes flytning i Selje herred	98
—	21	Res.	om anmeldelsespligten ved tuberkuløse sykes flytning i Øvre Rendalens herred	98
—	21	Skr.	om apotek indgaar under brandlovens § 47 . .	99
—	22	Stadf.	paa »Hans Edvardsen Skjøtterens legat til bekjæmpelse av tuberkulosen indenfor Romedal prestegjeld«	100
—	28	Res.	om nye alm. sundhetsforskrifter for Viks herred, Nordre Bergenhus amt, og om anmeldelsespligten ved tuberkuløse sykes flytning m. v.	103
—	28	Res.	om nye alm. sundhetsforskrifter for Rolvsøy herred og om ordningen av meddelelsespligten ved tuberkuløse sykes flytning m. v.	103
—	30	Plakat	indeh. forandring i pl. 16/7 1907 ang. indførsel av husdyr og smitteførende gjenstande.	107
April	6	Skr.	om deling av Søndre Ringsaker jordmordistrikt .	644
—	15	Skr.	om anvendelse av difteriserum ved behandling for difteri m. v.	114
—	18	Res.	om oprettelse av et apotek paa Sandnessjøen i Stamnes herred	117
—	26	Res.	om tillæg til sundhetsforskriftene for Sarpsborg .	135
—	26	Res.	om nye alm. sundhetsforskrifter for Eids herred og strandstedet Nordfjordeid, N. Bergenhus amt, samt om ordningen av meddelelsespligten, naar en tuberkuløs syk forandrer bopæl	135
—	26	Res.	om tillæg til sundhetsforskriftene for Ullensvangs herred og om anmeldelsespligten ved tuberkuløse sykes flytning	135
—	26	Res.	om at filialapoteket i Svolvær skal overgaa til selvstændig apotek	139
—	30	Skr.	om at syrupus cocillana compositus er et medikament, som er forbeholdt apotekernes enehandel i detalj	140
Mai	2	Lov	om oprettelse av et lotteri til indtægt bl. a. for tuberkulosesaken	140

191				Side
Mai	10	Res.	om nye alm. sundhetsforskrifter for Ids herred og om ordningen av meddelelsespligten, naar en tuberkuløs syk forandrer bopæl m. v.	147
—	10	Res.	om anvendelse av pleiebarnslovens §§ 1—9 i Dyrøy herred	147
—	10	Res.	ang. omregulering og forbedring av den underordnede betjenings lønsforhold ved Rikshospitalet m. v.	147
—	15	Skr.	om utredelsen av utgifter ved tvangsarbeideres overførelse til eller forpleining i sykehus eller sindssykeasyl	153
—	29	Skr.	om deling av Malangens jordmordistrikt	644
—	31	Res.	om anmeldelsespligten ved tuberkuløse sykes flytning i Davikens herred	180
—	31	Res.	om tillæg til sundhetsforskriftene for Ullensaker herred	180
—	31	Res.	om oprettelse av to nye apotek i Trondhjem	183
Juni	1	Skr.	om deling av Mo jordmordistrikt i Bratsbergs amt	644
—	7	Res.	om ordningen av meddelelsespligten, naar en tuberkuløs syk forandrer bopæl i Vemundviks herred	190
—	14	Res.	om oprettelse av et nyt apotek i Drammen	205
—	19	Skr.	ang. omregulering av Nordvaranger og Sydvaranger jordmordistrikter og ang. ansættelse av jordmor i Sydvaranger jordm.distrikt uten avgrænset distrikt	645
—	21	Kundgjørelse	om avgift til statskassen av apotekenes omsætning	274
—	21	Plakat	indeh. forandring i pl. $^{16}/_{7}$ 1907 ang. indførsel av husdyr og smitteførende gjenstande	275
—	21	Res.	om ændringer i pl. $^{4}/_{6}$ 1904 om utlevering av gifter m. v. fra apotek	277
Juli	4	Res.	om tillæg til reglementet for farmaceutisk eksam.	360
—	4	Res.	om regulativ for sindssykeasylet paa Prestesæter i Vestre Totens herred	360
—	5	Stadf.	paa »Albert og Thorleif Grøns legat« til bekjæmpelse av tuberkulosen inden Sandeherred og Sandefjord	362
—	12	Res.	om forskrifter til forebyggelse av ondartede smitsomme sygdommes utbredelse i Hornnes herred	377
—	12	Res.	om ordningen av meddelelsespligten, naar en tuberkuløs syk forandrer bopæl i Nordre Vaagsø herred	377
—	13	Rundskrivelse	om forbud mot handel med »Kihlolmedikamenter« og »Winters Nalther Tabletter«	382
—	17	Skr.	om en læge kan rekvirere i pakkepost fra utlandet prøver av forskj. nyere medikamenter, jfr. l. $^{16}/_{5}$ 1904	383

1912				Side
Juli	26	Lov	om utførelsen av de offentlige lægeforretninger	434
—	26	Lov	indeh. forandring i lov om jordmødre av 19 december 1898	437
—	31	Res.	om anvendelse av pleiebarnslovens §§ 1—9 i Moss herred	446
—	31	Res.	om anvendelse av pleiebarnslovens §§ 1—9 i Rygge herred	446
—	31	Res.	om anvendelse av pleiebarnslovens §§ 1—9 i Vardø	446
—	31	Res.	om nye alm. sundhetsforskrifter for Time herred m. v.	446
—	31	Res.	om forskrifter til forebyggelse av ondartede smitsomme sygdommes utbredelse i Nærø herred	446
—	31	Res.	om nye alm. sundhetsforskrifter for Hammerfest m. v.	446
—	31	Res.	om bevilgning av gage for et nyt kontorchefsembede i medicinaldirektoratet	447
—	31	Res.	om overførelse av de til overlægen for den spedalske sygdom henlagte forretninger til lægen og bestyreren ved pleiestiftelsen for Spedalske nr. 1	447
Aug.	1	Skr.	om utskillen av et nyt distrikt, Salhus, fra Hammer og Aasene jordmordistrikter	448
—	6	Skr.	om at en apoteker er uberettiget til at utlevere lægemidler, som ikke maa sælges i haandkjøp, efter recept fra medicinsk student	452
—	9	Res.	om sundhetsforskrifter for Nerstrands herred og om forskrifter ang. anmeldelsespligten ved tuberkuløse sykes flytning	453
—	10	Rundskr.	om ændring i plakaten om handel med gifter og apotekvarer av 29 august 1908	455
—	23	Res.	om nye alm. sundhetsforskrifter for Fillans herred m. v.	458
—	23	Res.	om sundhetsforskrifter for Skiptvets herred og om ordningen av meddelelsespligten, naar en tuberkuløs syk forandrer bopæl	459
—	23	Res.	om oprettelse av et nyt apotek i Horten	462
—	24	Stadf.	paa »Scott Nerdrums legat for fattige tæringssyke«	462
—	28	Skr.	om offentlig forpleining av en tuberkuløs patient i hus, som bygges særskilt for ham m. v.	462
—	30	Res.	om tillæg til sundhetsforskriftene for Trysils herred	463
—	30	Res.	om nye alm. sundhetsforskrifter for Gloppens herred og om forskrift ang. anmeldelsespligten ved tuberkuløse sykes flytning m. v.	463
—	30	Res.	om nye alm. sundhetsforskrifter for Bykle herred m. v.	464

1912				Side
Aug	30	Res.	om at filialapoteket i Trysils Indbygd skal overgaa til selvstændig apotek	464
—	30	Skr.	om deling av Meldalens jordmordistrikt	465
Septbr.	6	Skr.	om utskillen av et nyt distrikt, Grovfjorden, fra Ibbestads og Toviks jordmordistrikter	467
—	6	Skr.	om deling av Flakstads jordmordistrikt	467
—	14	Stadf.	paa »Overretssakfører Thv. Lies og hustrus legat for tuberkuløse eller skrofuløse i Aadalen«	471
—	14	Stadf.	paa »Overretssakfører Thv. Lies og hustrus legat for tuberkuløse eller skrofuløse i Jevnaker«	472
—	17	Skr.	ang. nødvendigheten av særskilt helseraadsbeslutning om hver tuberkuløs, til hvis forpleining utenfor hjemmet ønskes bidrag av stats- og amtskasse	473
—	21	Skr.	om at et avertissement om, at »Dr. med. F. Heys syphilis elixir« forsendes portofrit mot forut indsendelse av et beløp eller mot efterkrav, ikke maa indtages i norsk avis m. v. (l. $^{16}/_{5}$ 1904 § 3)	475
—	23	Skr.	om utredelsen av utgifter ved indsendelse av en spedalsk syk til pleiestiftelsen	475
—	27	Res.	om sundhetsforskrifter for Grue herred og forskrift ang. anmeldelsespligten ved tuberkuløse sykes flytning	485
—	27	Res.	om sundhetsforskrifter for Strandebarms herred	485
—	27	Res.	om nye alm. sundhetsforskrifter for Tune herred og om forskrift ang. anmeldelsespligten ved tuberkuløse sykes flytning m. v.	485
Oktbr.	11	Plakat	indh. forandring i pl. $^{16}/_{7}$ 1907 ang. indførsel av husdyr og smitteførende gjenstande	501
—	11	Res.	om plan for et lotteri bl. a. til indtægt for tuberkulosesaken	505
—	29	Skr.	om at res. $^{7}/_{6}$ 1902 om renhold i skoler ogsaa gjælder lokaler for omgangsskole	529
Novbr.	12	Skr.	om utskillen av et nyt distrikt, vestre Helgøy, fra Helgøy jordmordistrikt og om deling av Vannøyen m. v. i 2 jordmordistrikter, Indre og Yttre Vannøy	534
—	15	Res.	om at en anden læge end embedslægen kan forrette som helseraadsordfører i Notodden	537
—	22	Res.	om anvendelse av pleiebarnslovens §§ 1—9 i Jevnaker herred	571
—	22	Res.	om nye alm. sundhetsforskrifter for Byglands herred m. v.	571
—	29	Res.	om sundhetsforskrifter for de dele av Tinns herred, hvor den alm. bygn.lov er gjort gjældende	575
—	29	Res.	om oprettelse av et kommunalt sindssykeasyl i Hetlands herred	576

1912 Side
Decbr. 6 Res. om sundhetsforskrifter for Malviks herred og forskrift om anmeldelsespligten ved tuberkuløse sykes flytning 585
— 13 Res. om forpligtelse for distriktslægen i Engerdalen til at gjøre lægetjeneste ved utskrivningsmøter og at foreta faste reiser inden embedsdistriktet m. v. 590
— 16 Skr. om oprettelse av Greipstads jordmordistrikt i Søgne prestegjeld 590
— 16 Skr. om utskillen av et nyt distrikt, Dalø, fra Sørfrøya jordmordistrikt 590
— 17 Stadf. paa »Direktør Langbergs legat til statens sindssykeasyler« 591
— 18 Res. om anmeldelsespligten ved tuberkuløse sykes flytning i Søndre Vaagsø herred 594
— 18 Res. om anmeldelsespligten ved tuberkuløse sykes flytning i Gulens herred 594
— 23 Res. om oprettelse av 2 nye apotek i Kristiania. . . 603

Militærvæsen, vernepligt, indrullerings- og utskrivningsvæsen.

1912
Janr. 3 Rundskr. om betydningen av attest fra civil læge ved militær lægebedømmelse av militære mandskaper m. v. 3
— 9 Res. om krigspostreglement m. v. 5
— 16 Rundskr. om sløifning av prestelisterne (l. nr. 9 $^{3}/_{8}$ 1897 § 36) som grundlag for rulleførselen vedk. vernepligtige mandskaper m. v. 6
— 19 Res. om fastsættelse av »Plan for Generalstaben« og av bestemmelser ang. forholdet mellem Generalstabens topografiske avdeling og Norges Geografiske Opmaaling 10
Mars 21 Res. om at geistlige, som uten at være embedsmænd har mottat den norske statskirkes ordination, er fritat for vernepligt (l. $^{19}/_{7}$ 1910 § 7) 99
April 3 Res. om forandringer i marinens lønsregulativ 111
— 18 Skr. om at Guatemala har ratifisert Genfkonventionen av 1906 118
— 25 Skr. om forandringer i »Regulativ for Sjøkrigsskolen« 129
— 26 Lov indeholdende ophævelse av bestemmelser om militærpersoners giftermaal 131
Mai 18 Skr. om at en tidligere soldats understøtt. av militæretaten (i h. til fattigl. $^{19}/_{5}$ 1900 § 5) ikke er at betragte som fattigforsørgelse 153
Juni 17 Skr. om at Bulgarien har ratifisert Genfkonventionen av 1906 205

Militærvæsen, vernepligt, indrullerings- og utskrivningsvæsen. 689

1912			Side
Juli	12	Res. om lønsforbedring for garnisonerende befal . . .	381
Aug.	15	Meddelelse om at der fremtidig ikke vil bli tat hensyn til leverancetilbud gjennem i aktiv tjeneste staaende fastlønnede officerer, underofficerer m. v.. .	457
—	23	Res. om at politifuldmægtigen i Tromsø indtræder som medlem av indrulleringskommissionen	462
Septbr.	11	Meddelelse om at leiede dagarbeidere ved hærens magasiner, haandrækn.mænd ved ind- og utlevering under øvelserne m. v. indgaar under Riksforsikringen	469
—	24	Skr. om det civile politis stilling ved forkyndelse av disciplinærstraf, tildelt ved militært forelæg eller som revselse, samt om fyldbyrdelse av saadan m. v.	483
—	27	Res. om at politiassistenten i Fredrikshald indtræder som medlem av indrulleringskommissionen . . .	489
Oktbr.	25	Kundgj. om nøitralitetserklæring for Norges vedkommende i anledning av krigen paa Balkanhalvøen	510
Novbr.	14	Skr. om indkaldelse av militære befalingsmænd til retsmøter i straffesaker under vaabenøvelser	535
Decbr.	2	Meddelelse om at underbefalingsmænd med eksamen artium maa ha tjenstgjort under 1 aars vaabenøvelser som tropchefer i infanteriet m. v. for at kunne beskikkes til ulønnede officerer	585
—	13	Res. om forpligtelse for distriktslægen i Engerdalen bl. a. til at gjøre lægetjeneste ved utskrivningsmøter inden embedsdistriktet	590
—	18	Kundgj. ang. Norges nøitralitet under krig mellem fremmede magter	591
—	21	Dekl. mellem Norge, Danmark og Sverige ang. nøitralitetsregler	596
—	23	Res. om forandring i utskrivningsreglementet av $^3/_{11}$ 1910	603

Offentlige Stiftelser. legater m. v.

1912			
Janr.	2	Stadf. paa »Endre Mikkelsen Lussands legat« . . .	1
—	10	Stadf. paa »Kristiansunds boliglegat for ældre, trængende kvinder, som ikke nyder offentlig fattigunderstøttelse«	5
—	11	Stadf. paa »Herman Hansens legat til bedste for trængende nordmænd i St. Petersburg«	5
—	26	Stadf. paa »Pauline Listads legat for indremissionen« i Søndre Fron	15
—	26	Stadf. paa »Pauline Listads legat for fattige« i do. .	15
—	26	Stadf. paa »Mikkel Tokstad og hustrus legat« . . .	15

1912			Side
Janr.	26	Stadf. paa »Synneve Eliassen Ramstads legat« . . .	15
Febr.	17	Stadf. paa »A. H. Jestnæs og hustrus legat« . . .	28
—	28	Stadf. paa »Torjus G. Bjerland og hustrus legat for værdige trængende i Bjellands sogn«	75
—	28	Stadf. paa »P. M. Eckersberg og hustru Regine Eckersbergs legat til fordel for trængende handelsmænd og deres efterlatte«	75
—	28	Stadf. paa »Statsminister Carl Løvenskiolds og frues, født Wedel-Jarlsbergs, legat«	75
—	29	Stadf. paa »Jørgen Bernhofts legat«	75
Mars	5	Stadf. paa en av enkefru Agnete Augusta Kraft, født Thilesen, skjænket gave til »Frøken Marie Thilesens legat«	76
—	6	Stadf. paa »Bergens guttehjem«	77
—	6	Stadf. paa »Emil Michelets legat«	77
—	9	Stadf. paa »Fabrikeier Hans Skabo og hustru Christine, født Fegths legat«	84
—	11	Stadf. paa »Hans Braathen og hustru Regine Braathens legat til Haug sogn i Øvre Eker«	84
—	11	Stadf. paa »Julius Thomassen og hustrus legat« . . .	84
—	15	Res. om bestyrelse m. v. av »Carnegie's Heltefond for Norge«	96
—	15	Stadf. paa »Meierimester Østres legat«	97
—	18	Stadf. paa »Maren Andrea Johansdatter Heum av Hedrums legat«	98
—	22	Stadf. paa »Hans Edvardsen Skjøtterens legat til bekjæmpelse av tuberkulosen indenfor Romedals prestegjeld«	100
—	22	Stadf. paa »Storbergets legat for gamle og syke« i Romedal	100
—	23	Stadf. paa »Grosserer Iver Albert Juels legat for uformuende, ældre kvinder av Skogers hovedsogn i Jarlsberg og Larviks amt«	101
April	12	Stadf. paa »Kjøbmand Nils Bødtkers legat«	113
—	12	Stadf. paa »Deset Gamlehjem« i Aamot	113
—	12	Stadf. paa »Handelsmand Lars Kindems og hustrus legat til fordel for trængende barn og uformuende ungdom av Voss prestegjeld«	114
—	12	Stadf. paa »Michael Andreas Strands legat til bedste for fattige tæringssyke av Kristiansunds by« . .	114
—	12	Stadf. paa »Oline Larsdatter Øveraasens legat« . , .	114
—	16	Stadf. paa »Gudbrand Gregersen de Saags legat til fremme av teknisk videnskap og praksis« . . .	115
—	19	Stadf. paa forandringer i statutterne fer »Moss samlags legat for Moss bys vel«	119
Mai	9	Stadf. paa »Det Lundske Legat« til bedste for trængende kvinder av Porsgrunds menighet	145

1912			Side
Mai	28	Stadf. paa »Herman og Martina Hansens legat til fripladse for patienter paa sykehus i Kristiania«	170
—	28	Stadf. paa »Herman og Martina Hansens legat til bedste for de i Kristiania virkende barnehjem«	170
—	30	Stadf. paa »Ole T. Eig's legat til fremme av sykepleien i Vaaler (Solør)«	172
Juni	4	Stadf. paa »Grosserer I M. Bjerchs legat«	189
—	4	Stadf. paa »Frøken Margrethe Egers legat«	189
—	4	Stadf. paa »Legatet til norsk ungdoms fagutdannelse«	189
—	7	Stadf. paa »Fondet til fremme av unge døves utdannelse i haandverk, landbruk og manuelle færdigheter«	194
—	7	Stadf. paa »Christen Grimeruds legat for Stange prestegjeld«	195
—	7	Stadf. paa »Halvor og Inge Hjermstads legat«	195
—	11	Stadf. paa »Carl Wedel-Jarlsberg og hustrus legat for gamle veltjente arbeidere i Stange«	195
—	18	Stadf. paa »Børre og Nancy Gjertsens legat til skogsaken paa Vestlandet«	205
—	18	Stadf. paa »Hans Oppegaards legat til fordel for begavet ubemidlet ungdom i Vestre og Østre Gausdals herreder«	205
—	21	Res. om tilføielse til statutterne for »Understøtt.foreningen for norske læger og deres Efterlatte« (overlæge Harald Kjelsberg og hustrus legat)	283
—	26	Stadf. paa »Lensmand Evenstads legat»	285
—	26	Stadf. paa »Tosten Eriksen Lappegaards legat«	285
Juli	2	Stadf. paa »Frøken Thea Bergs legat for trængende i Østre Bærum«	358
—	5	Stadf. paa »Emilie Baumanns gave til fattige i Aamot«	362
—	5	Stadf. paa »Albert og Thorleif Grøns legat«	362
—	8	Stadf. paa »Student Ole Kaasen Bangs legat til fremme av studiet av Norges kirkehistorie«	363
—	12	Stadf. paa »Legat til kosthold for enker paa det av Hans Kiær og hustru Else Cathrine Kiær opprettede enkehus i Drammen«	382
Aug.	22	Stadf. paa »O. A. Indseth og hustru Elisabeth, født Clausen's legat til fordel for værdige trængende i Røros sogn«	458
—	22	Stadf. paa »Kjøbmand P. Kristensens legat«	458
—	22	Stadf. paa »Ingeniør Oluf Christian Sanne's legat til bedste for trængende i Vasser«	458
—	24	Stadf. paa »Scott Nerdrums legat for fattige tæringssyke«	462
Septbr.	11	Stadf. paa »kjøbmand L. T. Gjendems legat«	469
—	11	Stadf. paa »Doktor Fr. Stabell og hustru Glenny Stabells legat for aandelig eller legemlig syke«	469

1912		Side
Septbr. 13	Stadf. paa »Peder J. Pedersen og søster Ingeborg Pedersens legat«	471
— 14	Stadf. paa »Overretssakfører Thv. Lies og hustrus fond: a) for husmænd, arbeidere og tjenere paa hans eiendomme i Jevnaker sogn og b) for diakonisse i samme sogn«	471
— 14	Stadf. paa »Thorvald Lies legat«	471
— 14	Stadf. paa »Overretssakfører Thv. Lies og hustrus legat for tuberkuløse eller skrofuløse i Aadalen«	471
— 14	Stadf. paa »Overretssakfører Thv. Lies og hustrus fond: a) for husmænd, arbeidere og tjenere paa hans eiendomme i Aadalens og Grans sogn samt b) for diakonisse i de samme sogn«	472
— 14	Stadf. paa »O. Steiens legat«	472
— 14	Stadf. paa »Karl Johan Andersens legat«	472
— 14	Stadf. paa »Overretssakfører Thv. Lies og hustrus legat for tuberkuløse eller skrofuløse i Jevnaker«	472
— 18	Stadf. paa »Fru Anne Blikstads legat«	474
— 18	Stadf. paa »Jens Robertsens og Peder Robertsens legat til Steigens kirke, til dens utsmykning, utstyr og vedlikehold«	474
— 18	Stadf. paa »Jens Robertsens og Peder Robertsens legat til Steigens herreds fattige og trængende«	474
— 21	Stadf. paa »Cecilie Johnsdatter Veraas's legat til fattige barn i Lindaas sogn«	475
Oktbr. 24	Stadf. paa »Konsul Nicolay Knudtzon og fru Caroline Knudtzons legat til trængende fiskere og deres efterlatte i Kvernes prestegjeld«	509
— 25	Res. om regler for »Carnegie's Heltefond for Norge«	526
— 31	Stadf. paa »Grosserer I. M. Bjerchs legat«	529
— 31	Stadf. paa »Ingeniør W. L. Rodes legat«	529
Novbr. 1	Rundskr. ang. paalæg til skifteforvalterne om at varsle vedk. stiftsdirektion ved skifte av bo, hvori en offentlig stiftelse er fordringshaver (kancellipl. $^{10}/_{4}$ 1795 § 1)	530
— 5	Stadf. paa »Cathrine og Jenny Haslunds legat«	532
— 5	Stadf. paa »Hans og Laura Isachsens legat«	532
— 9	Stadf. paa »Universitetets jubilæumsfond av 1911«	534
— 12	Stadf. paa »Haavard Gunnarson Hus og hustrus legat«	534
— 12	Stadf. paa »Konsul J. C. Martens's legat«	534
— 13	Stadf. paa »Christian og Marthe Bruuns legat for Storelvedalen«	535
— 22	Res. om tilføielse til statutterne for »Understøttelsesforeningen for norske læger og deres Efterlatte« (Essa Kreybergs legat)	572
— 26	Stadf. paa »Toldbetjent Fredrik Bødtker og hustru Anne Guttormsens legat«	574

1912			Side
Decbr.	4	Stadf. paa »Kjøbmand Johs. Sørfondens rekreationsfond«	585
—	4	Skr. om at stiftelsen »Sømandshuset« (»De Søfarendes fattighus«) i Bergen skal benævnes »Sjøfarendes aldershjem«	585
—	17	Stadf. paa »Direktør Langbergs legat til statens sindsykeasyler«	591
—	21	Skr. om at legater gaar ind under reglerne for stiftelser i postloven av 12 mai 1888 § 37	600
—	28	Stadf. paa »Foged Fr. Skavlans legat til julegaver for værdige trængende i Mosjøen«	605

Pant.

1912			
Mars	28	Rundskr. om auktionsforvalteres pligt til at avgi indberetning om rekvisition av tvangsauktion over fast eiendom, hvori Hypotekbanken m. fl. banker har pant m. v.	109
Novbr.	11	Skr. om at beregning av 10 % inkasso av pantedebitor ved pantegodsauktion er uforenlig med sportellovens § 108	534
—	21	Skr. om gebyrberegning for fornyet tinglæsning av skadesløsbrev, jfr. l. 6/3 1869 § 1	570
—	29	Res. om avholdelse av ekstrating til tinglæsning av dokumenter for Notodden	575
—	29	Res. om avholdelse av ekstrating for Holmestrand	575
Decbr.	28	Skr. om gebyrberegning for tinglæsning av paategninger paa pantobl., indeh. samtykke til to eiendommes sammenslaaen og til ny prioritetsorden m. v.	605

Pensionsvæsen, pensions- og enkekasser m. v.

1912			
Mars	28	Res. om forandring i reglerne for Postvæsenets Hjælpekasse	105
April	2	Rundskr. om auktionsforvalteres pligt til at avgi indberetning om rekvisition av tvangsauktion over fast eiendom, hvori enkekassen har pant m. v.	109
Mai	10	Res. om paalæg til statslønnede betjenter ved amtskassererkontorerne om at gjøre visse indskud til senere overførelse til vedk. pensionskasse	148
Juni	21	Res. om tilføielse til statutterne for »Understøttelsesforeningen f. norske Læger og deres Efterlatte« m. v.	283
Novbr.	22	Res. om tilføielse til statutterne for »Understøttelsesforeningen for norske læger og deres Efterlatte«	572

Politiväsen.

1912
Janr. 3 Res. om nye politivedtægter for Tromsø m. v. . . . 1
— 19 Res. om do. for Rolvsøy herred m. v. 8
Febr. 2 Res. om do. for Borgunds herred, Romsdals amt . . 18
— 2 Res. om do. for Skien m. v. 18
Mars 15 Res. om politivedtægter for Torskens herred 89
— 15 Res. om forandring i politivedtægtene for Viks herred, Nordlands amt 89
— 15 Res. om regler for politiets befatning med sindssyke efter l. 17/8 1848 § 10 90
— 28 Res. om tillæg til politivedtægtene for Soknedalens herred 102
April 24 Skr. om forholdsregler for politiet i anledning av nyt reglement for landsfængslene av 12/12 1911 m. v. 120
— 26 Res. om forandring i og tillæg til politivedtægtene for Bærums herred 134
Mai 10 Res. om nye politivedtægter for Søndre Lands herred. 146
Juni 7 Res. om do. for Lille-Elvedalens herred 190
— 7 Res. om saadan forandring i politivedtægtene for Tromsø av 3/1 1912, at vedtægten av 23/7 1900 om salg av tobak til barn fremdeles bli gjældende . . . 190
— 28 Lov om forandringer i de gjældende bestemmelser om hittegods 304
— 28 Rundskr., indeh. forskj. paalæg til politiet, ang. iverksættelse for Norges vedk. av avtalen ang. bekjæmpelse av utbredelsen av utugtige publikationer . 649
Juli 31 Res. om at de underordnede politiembedsmænd i Kristiania, Bergen, Trondhjem, Stavanger og Drammen meddeles selvstændig paatalemyndighet . . 447
Aug. 9 Res. om politivedtægter for Vaage herred . . . 453
— 23 Res. om at politifuldmægtigen i Tromsø indtræder som medlem av indrulleringskommissionen 462
Septbr. 10 Res. om forandring i politivedtægten for Bergen . . 467
— 10 Res. om tillæg til politivedtægtene for Brønnøy herred 467
— 24 Skr. om det civile politis stilling ved forkyndelse av disciplinærstraf, tildelt ved militært forelæg eller som revselse, samt om fuldbyrdelse av saadan m. v. 483
— 27 Res. om forandring i politivedtægtene for Porsgrund . 485
— 27 Res. om at tjenestemænd ved Aker politi ikke er fritat for tjeneste ved brandvæsenet 487
— 27 Res. om at politiassistenten i Fredrikshald indtræder som medlem av indrulleringskommissionen . . . 489
Oktbr. 4 Res. om politivedtægter for Fyresdals herred , . . 496
— 11 Res. om nye politivedtægter for Glemminge herred . 503
— 11 Res. om forandring i politivedtægtene for Eidsbergs herred 503

1912			Side
Novbr. 5	Skr.	om politiets bistand ved indsendelse av barn til abnormskole ogsaa naar bøter ikke forinden er forelagt	531
— 22	Res.	om forandring i politivedtægtene for Kraakstads herred	570
Decbr. 13	Res.	om nye politivedtægter for Haugesund m. v.	588
— 23	Res.	om nye politivedtægter for Viktens herred	601

Post-, telegraf- og telefonvæsen.

1910			
Mars 22		Overensk. mellem det Norske og Danske Telegrafvæsen samt det Store Nordiske Telegrafselskap om overdragelse av kablen Arendal—Hirtshals	628
Mars 30 / April 6		Overenskomst med Danmark om overtagelse og drift av telegrafkablen mellem Arendal og Hirtshals	630
1912			
Janr 9	Res.	om krigspost-reglement m. v.	5
Febr. 5	Cirk.	om portoen for postanvisninger til de Forenede Stater i Nordamerika	21
— 9	Res.	om bemyndigelse for Finansdepartementet til at tilstaa toldfri indførsel av apparater for traadløs telegrafi	27
— 20	Skr.	om at Argentina og Portugal (for sine kolonier og besiddelser) har tiltraadt radiotelegraf-overenskomsten av 1906	29
Mars 11	Skr.	om portofrihet for overformynderis postforsendelser vedrør. de i ulykkesforsikr.l. for fiskere av $^{8}/_{8}$ 1908 § 7 omhandlede skadebøter m. v.	84
— 28	Res.	om bemynd. for telegrafdirektøren til at meddele tilladelse til anlæg og drift av stationer m. v. for traadløs telegrafering og telefonering ombord paa skib, der fører norsk flag, og som ikke tilhører den norske orlogsmarine	105
— 28	Res.	om forandring i reglerne for Postvæsenets Hjælpekasse	105
— 28	Skr.	om at Japan for visse japanske besiddelser har tiltraadt radiotelegraf-overenskomsten av 1906	107
April 12	Skr.	om at Bosnien og Herzegovina har tiltraadt radiotelegraf-overenskomsten av 1906	114
— 22	Skr.	om at Marokko har tiltraadt den intern. telegrafkonvention	119
Mai 7	Skr.	om at den Sydafrikanske Union har tiltraadt den intern. telegrafkonvention	144
— 14	Skr.	om at Egypten har tiltraadt radiotelegraf-overenskomsten av 1906	152

1912				Side
Mai	30	Cirk.	om at flytn.attester, jagtkort, mutingsbrev, fristbevilgninger o. lign. dokumenter ikke maa sendes vedkommende private rekvirent portofrit	172
—	31	Res.	om nyt lønsregulativ for postbud og postaapnere	183
Juni	7	Skr.	om at de Forenede Stater og spansk Guinea har tiltraadt radiotelegraf-overenskomsten av 1906 .	195
—	18	Skr.	om at San Marino har tiltraadt radiotelegraf-overenskomsten av 1906	206
—	26	Skr.	om at Uruguay har tiltraadt radiotelegraf-overenskomsten av 1906	649
Juli	4	Res.	om lønsforhøielse m. v. for en del av telegrafvæsenets budfunktionærer	361
—	12	Skr.	om at Abessinien har tiltraadt overenskomsten i Rom om utveksling av brev og æsker av angit værdi	382
—	13	Skr.	om at Grækenland har tiltraadt radiotelegrafoverenskomsten av 1906	382
—	19	Lov	indeh. tillæg til lov om postvæsenet av 12 mai 1888 med tillægslov av 9 juni 1903	394
Aug.	20	Skr.	om nedsættelse av terminal- og transittaksten for telegrammer mellem Norge og Island og mellem Norge og Færøerne m. v.	457
Septbr.	19	Cirk.	om at befordring uten postvæsenets mellemkomst av lukkede, ikke frimerkede forsendelser med rutegaaende automobil er ulovlig.	475
Oktbr.	31	Skr.	om at en forlikskommissær ikke er berettiget til at attestere portofrihet m. v.	530
Decbr.	6	Skr.	om at selvangivelser efter de nye skattelove ikke kan sendes ligningsmyndighetene som portofri sak	587
—	21	Skr.	om at legater gaar ind und reglerne for stiftelser i postloven av 12 mai 1888 § 37	600
—	24	Skr.	om at Erythrea og Somaliland har tiltraadt radiotelegraf-overenskomsten av 1906	604

Regjeringen, embeds-, bestillings- og ombudsmænd i almindelighet.

1912				
Janr.	6	Res.	om fastsættelse av gagen for direktørerne ved Gaustads, Eks, Rotvolds og Rønviks asyler m. v.. .	4
Febr.	9	Lov	om adgang til at ansætte kvinder i statens embeder	22
—	13	Skr.	om at en auktionsforvalter ikke er forpligtet til at paaføre et ved auktion solgt værdipapir transport	27
—	20	Res.	om rikets bestyrelse under Kongens reise til Trondhjem	29
—	27	Res.	om bemyndigelse for Justisdepartementet til at la	

1912				Side
			loven av 29 mars 1906 om mandtal og stortingsvalg (med senere forandringer) indrykke i Lovtid. i oversættelse til landsmaal	52
Febr.	27	Res.	om indkjøp av eiend. Orninggaard i Stord til embedsgaard for sorenskr. i Søndhordlands sorenskriveri	75
Mars	28	Res.	om bemyndigelse for telegrafdirektøren til at meddele tilladelse til anlæg og drift av stationer m. v. for traadløs telegrafering og telefonering ombord paa skib, der fører norsk flag, og som ikke tilhører den norske orlogsmarine	105
April	2	Rundskr.	om auktionsforvalteres pligt til at avgi indberetning om rekvisition av tvangsauktion over fast eiendom, hvori Hypotekbanken, Norges Bank, Enkekassen eller Arbeiderbruk- og Boligbanken har pant m. v.	109
—	11	Skr.	om hvem det paaligger at besørge inddrivelsen av en ved dom i civil sak paalagt tvangsmulkt til statskassen	113
—	11	Skr.	om at off. tjenestemænd for reise med privat jernbane, hvis takster er forskjellige fra Statsbanernes, ikke har krav paa anden skyssgodtgjørelse end bestemt i skysslovens § 2	113
Mai	10	Res.	om paalæg til statslønnede betjenter ved amtskassererkontorerne om indtil videre at gjøre visse indskud m. v.	148
—	16	Res.	om rikets bestyrelse under Kongens reise til Danmark	153
—	21	Res.	om rikets bestyrelse under Kongens reise til Danmark	155
—	31	Res.	ang. ny ordning av Statsjernbanernes administration	186
—	31	Res.	om bevilgning av gage til et nyt ekspeditionschefsembede i Handelsdepartementet	187
—	31	Res.	om Aurland og Nærøens lensmandsbestillingers sammenslaaen til én, Aurlands lensmandsbestilling	188
Juni	7	Res.	om forretningsordenen og forretningsfordelingen inden Bergens magistrat m. v.	192
—	14	Res.	om organisation av Utenriksdepartementet	204
—	21	Res.	om tilfølgetagelse av Justisdepartementets civile budget	279
Juli	4	Res.	om nyt lønsregulativ for ingeniører ved de tekniske administrationer under Arbeidsdepartementet m. v.	361
—	12	Res.	om forandring i lønsregulativet av 1899 for de i regjeringskontorerne ansatte sekretærer og assistenter m. v.	380

1912				Side
Juli	31	Res.	om at de underordn. politiembedsmænd i Kristiania, Bergen, Trondhjem, Stavanger og Drammen meddeles selvstændig paatalemyndighet . . .	447
—	31	Res.	om overførelse av de til overlægen for den spedalske sygdom henlagte forretninger til lægen og bestyreren ved pleiestiftelsen for Spedalske nr. 1	447
Aug.	9	Res.	om rikets bestyrelse under Kongens forestaaende reise inden landet	454
—	15		Meddelelse om at der ikke vil bli tat hensyn til leveransetilbud gjennem i aktiv tjeneste staaende fastlønnede officerer, underofficerer m. v.	457
—	19	Skr.	om at Justisdepartementet savner adgang til at tilbakekalde en av vedk. myndighet lovlig utfærdiget værgebeskikkelse	457
Septbr.	24	Skr.	om det civile politis stilling ved forkyndelse av disciplinærstraf, tildelt ved militært forelæg eller som revselse, samt om fuldbyrdelse av saadan m. v.	483
Oktbr.	22	Rundskr.	om indsendelse til Justisdepartementet av tre gjenparter av indberetninger m. v. vedk. konkurs- og akkordforhandlingsboer	509
—	26	Skr.	om at en sorenskrivers attest paa en tidligere levert utskrift av skylddelingsforretning om den fraskilte parcels br.-nr. og skyld bør meddeles uten gebyr	529
Novbr.	1	Rundskr.	ang. paalæg til skifteforvalterne om at varsle vedk. stiftsdirektion ved skifte av bo, hvori en offentlig stiftelse er fordringshaver (kancellipl. $^{10}/_{4}$ 1795 § 1)	530
—	5	Res.	om bemyndigelse for Kirkedepartementet til at meddele godkjendelse av skoler med bokholderi som fag	532
—	14	Skr.	om indkaldelse av militære befalingsmænd til retsmøter i straffesaker under vaabenøvelser	535
—	19	Skr.	hvori indskjærpes bestemm. i kanc.prom. $^{31}/_{8}$ 1813 om, at separationsbevilling ikke hjemler adgang til indgaaelse av nyt egteskap	565
Decbr.	6	Skr.	om at Justisdepartementet ikke længer tilstaar kommuner fri sakførsel i fattigsaker mer end i andre saker.	587
—	20	Rundskr.	ang. indheftning av indlæg i retsakter . . .	596
—	23	Res.	om utførelsen av de offentlige forretninger i Notodden	602
—	28	Res.	om bemyndigelse for Arbeidsdepartementet til at utfærdige instruks for Statsbanernes forvaltning under den nye ordning	605

1912 Side

Religion, gudstjeneste og geistlighet.

1912

Janr. 3 Res. om opførelse av Fjære kapel i Skaaneviks prestegjeld m. v. 2

— 16 Rundskr. om de kirkeboksførende presters stilling til den militære rulleførsel, om sløifning av prestelisterne (lov nr. 9 av 3 aug. 1897 § 36) m. v.. 6

— 26 Res. ang. ændringer i vielsesritualet, naar skilte egtefæller vil indgaa nyt egteskap med hinanden . . 14

— 26 Res. om opførelse av Torød kapel i Nøtterø prestegjeld m. v 14

— 26 Res. om indvielse av Titran bedehus i Frøya prestegjeld m. v. 14

Febr. 6 Skr. om forstaaelsen av res $^{22}/_{12}$ 1911 om kvinders adgang til at holde foredrag m. v. i kirkerne. . 21

Mars 15 Anordn. om konfirmationen 85

— 21 Res. om at geistlige, som uten at være embedsmænd har mottat den norske statskirkes ordination, er fritat for vernepligt (l. $^{19}/_{7}$ 1910 § 7) 99

— 28 Res. om nedlæggelse av kateketembedet i Porsgrund og om ansættelse av en kaldskapellan sammesteds m. v. 104

April 3 Res. om forhøielse av maksimumslønnen for Aarstads sogneprestembede 112

— 26 Res. om ansættelse av hjælpeprest for de til Grong og Lierne prestegjeld hørende kapeldistrikter Røirviken, Trones og Tunnsjø m. v. 138

Mai 2 Res. om opførelse av Misvær kapel i Skjerstads prestegjeld m. v.. 143

Juni 7 Res. om at indtægtene over 4000 kr. aarl. av Glemminge sognekald tillægges hjælpepresten sammesteds 192

Juli 12 Res. om ansættelse av midlertidig hjælpeprest i Vestre Aker prestegjeld m. v. 378

— 12 Res. om opførelse av Skute kapel i Søndre Lands prestegjeld m. v. 378

— 19 Res. om ansættelse av kaldskapellan i Østre Bærums prestegjeld m. v. 428

— 26 Lov indeh. tillæg til lov om geistlige embedsmænds og kirkesangeres lønninger av 14 juli 1897 437

Aug. 23 Res. om oprettelse av et kaldskapellani i Sarpsberg m. v. 461

Septbr. 27 Res. om regulering av sognegrænserne i Ringsaker prestegjeld 488

Oktbr. 3 Skr. om indførelse i kirkeboken av barn, som har del-

1912 Side

tat i konfirmantforberedelsen uten at la sig konfirmere 496
Oktbr. 5 Skr. om biskoperne under tilsyn med kristendomsundervisningen i folkeskolen kan la lærerne behandle andre emner end det for dagen bestemte . . . 500
Novbr. 6 Skr. om forstaaelsen av dissenterlovens § 17 vedk. spørsmaalet om kombination av kirkesangerstilling med lærerpost i folkeskolen 533
— 15 Res. om opførelse av Moens kapel i Brandbu prestegjeld m. v. 536
— 22 Res. om oprettelse av kaldskapellani i Glemminge prestegjeld m. v. 572
— 22 Skr. om det »frivillige« høitidsoffer 572
Decbr. 13 Res. om oprettelse av Notoddens sogn i Hitterdals prestegjeld m. v. 589

Retten.

1912
Febr. 22 Res. om tiden for avholdelse av høsttingene for Ytre Sogns sorenskriveri 33
Mars 16 Skr. om at der ikke er adgang for fraskilt hustru til at faa en skilsmisseresol. ændret med underholdningsbidrag for øie 97
— 18/27 Noter, utvekslet mellem utenriksministeren og den østerr.-ungarske minister ang. korrespondansen mellem de norske og de østerr. judicielle myndigheter ianl. av civilproces-konventionen av 1905 640
Mai 7 Skr. om hvem utredelsen av sjøretsmedlemmers tilkommende paahviler for deltagelse i domsavsigelse i en sak, hvori der foreligger baade hoved- og kontrasøksmaal 144
— 10 Lov om forandring i lov om Høiesteret av 12 september 1818 146
— 15 Skr. om at Danmark ønsker civilproces-konventionen av 1905 sat i kraft for de danske Antiller 152
— 31 Lov om fortrinsret for visse fordringer 172
Juli 19 Res. om at generalkonsulerne i Shanghai, Bangkok, Konstantinopel og Alexandria tillægges dømmende myndighet over norske statsborgere m. v. . . . 427
— 19 Res. om bemyndigelse for konsulardommerne i Alexandria m. fl. steder til at undlate den i l. 29/3 1906 § 3 omhandlede opnævnelse av faste domsmænd og varamænd 428
— 31 Res. om at de underordnede politiembedsmænd i Kri-

1912 Side

stiania, Bergen, Trondhjem, Stavanger og Drammen meddeles selvstændig paatalemyndighet . . 447
Septbr. 27 Res. om deling av Nordre Søndmør sorenskriveri i to maanedstingkredser og om tiden for avholdelse av maanedsting m. v. 488
Oktbr. 3 Noter, utvekslet mellem utenriksministeren og den østerr.-ungarske minister ang. korrespondansen mellem norske og ungarske judicielle myndigheter ianl. av civilproces-konventionen av 1905. 492
— 18 Res. om at Andebu og Ramnes tinglag skal utgjøre én maanedstingkreds, Vaale og Borre tinglag og Aasgaardstrand tilsammen én kreds, samt ang. tiden for avholdelse av maanedsting 508
— 18 Res. om tiden for avholdelse av Søndre Trondhjems amtsting i 1913 509
— 25 Skr. ang. et vidnes krav paa godtgjørelse for møte under tingsvidne til nærmere undersøkelse av en persons familiestand 528
Novbr. 29 Res. om tiden for avholdelse av maanedsting for Søndhordlands sorenskriveri m. v. 575
— 29 Res. om tiden for avholdelse av byting og ekstrating til tinglæsning av dokumenter for Notodden . . 575
— 29 Res. om tiden for avholdelse av byting og ekstrating for Holmestrand 575
Decbr. 18 Res. om at tingene for Andebu og Ramnes maanedstingkreds blir at holde i Sems hjælpefængsels retslokale. 595
— 20 Rundskr. ang. indheftning av indlæg i retsakter . . . 596
— 23 Res. om utførelsen av de offentlige forretninger i Notodden 602

Samfærdselsmidler (veivæsen, jernbaner, skyss m. v.).

1912
Janr. 6 Res. om godkjendelse av opløsning av A/S Grimstad—Frolandsbanen 5
April 11 Skr. om at off. tjenestemænd for reise med privat jernbane, hvis takster er forskjellige fra Statsbanernes, ikke har krav paa anden skyssgodtgj. end bestemt i skysslovens § 2 113
— 19 Skr. om skyss- og kostgodtgj. til en lensmand for forkyndelse i privat straffesak, hvori der kun er nedlagt paastand om mortifikation 119
— 27 Skr. om at skysslovens § 30 ogsaa gjælder skyss- og kostgodtgj., som av kommunen utbetales medlemmer av et herreds skogutvalg 139
Mai 7 Skr. om hvem utredelsen av sjøretsmedlemmers tilkom-

1912				Side
			mende, hvoribl. skyss- og kostgodtgj., paaligger for deltagelse i domsavsigelse i en sak, hvori der foreligger baade hoved- og kontrasøksmaal . . .	144
Mai	31	Res.	ang. ny ordning av Statsjernbanernes administration	186
Juni	14	Lov	om anlæg av taugbaner og løipestrenger . . .	196
—	21	Lov	om veivæsenet	206
—	21	Lov	om bruk av motorvogner	232
—	28	Res.	om ændring i vedtægtene for bruk av motorvogner paa de offentlige veier i Søndre Trondhjems amt	309
Juli	4	Res.	om takster for benyttelsen av slusen i Storstrømmen i Byglandsfjord, Nedenes amt	361
—	12	Res.	om nyt lønsregulativ for endel stillinger ved statens jernbaner m. v.	379
—	12	Res.	om lønsspørsmaal m. v. for endel jernbanefunktionærer	380
—	15	Skr.	om der ved vedlikeholdsarbeide in natura paa off. veier kan paalægges de veiarbeidspligtige at delta i oprenskning av grustak	382
—	19	Lov	indeh. forandring i lov av 7 juli 1897 om ekspropriation av statsbaner	394
—	19	Res.	om tilfølgetagelse av Statsjernbanernes driftsbudget for 1912—13	429
Aug.	9	Res.	om ophævelse av den tidligere bevillingstvang i skyssruterne Kjælset—Battenfjordsøren og Ørskog—Vestnes, Romsdals amt	454
Novbr.	23	Skr.	om at for fangetransport, som ikke utføres efter kontrakt, kan saavel fangefører som hans hjælpere beregne skyss- og kostgodtgjørelse efter loven .	574
Decbr.	23	Res.	om forandring i reglerne for erstatning i ulykkestilfælde til arbeidere m. v. ved Statsbanernes drift	601
—	28	Res.	om bemyndigelse for Arbeidsdepartementet til at utfærdige instruks for Statsbanernes forvaltning efter den nye ordning	605

Sjøvæsen, havne-, lods-, fyr- og redningsvæsen.

1912				
Janr.	19	Res.	om forbud mot utkastning av fiskeavfald i Mehavn m. flere havner i Tana herred	9
Febr.	2	Res.	om forbud mot utkastning av fiskehoder og fiskerygger i Balstad, Mortsund m. flere havner i Buksnes herred	21
—	2	Res.	om forbud mot utkastning av fiskeavfald paa en del av Andenes's havn	21
Mars	5	Skr.	om utfærdigelse av certifikat som kystlods til kjendtmænd m. v. (l. $^{15}/_{8}$ 1911 § 4)	77

1912				Side
Mars	9	Res.	om at Sigerfjord i Sortlands herred kan vælges som hjemsted for registreringspligtig skib . . .	83
—	26	Skr.	om avtale med den danske regjering ang. oversendelse fra norsk til dansk konsulat i Antwerpen m. fl. steder av hyrebeløp for danske med norsk skib forhyrede sjøfolk, og omvendt . . .	101
—	26	Skr.	ang. forstaaelsen av skibsregisterloven $^{4}/_{5}$ 1901 § 1, kfr. tillægslov $^{14}/_{7}$ 1909 og registeringsreglement $^{23}/_{7}$ 1902 § 35	101
—	30	Skr.	om at der av fører paa hvalfangstbaater til stationer ved de sydlige fangstfelter bør forlanges førercertifikat efter § 9 eller 10 i lov (nr. 4) av $^{7}/_{4}$ 1906	108
April	3	Res.	om forhøielse av tonnageavgiften av lossende elier ladende fartøier i Tromsø	111
—	26	Res.	om forhøielse av tonnageavgiften av lossende eller ladende fartøier i Risør	137
Mai	7	Skr.	om hvem utredelsen av sjøretsmedlemmers tilkommende paahviler for deltagelse i domsavsigelse i en sak, hvori der foreligger baade hoved- og kontrasøksmaal	144
—	18	Skr.	om forstaaelsen av uttrykket »en bys havneterritorium« i skattel. $^{18}/_{8}$ 1911 (for landet § 18, for byene § 13)	153
—	18	Skr.	om forstaaelsen av fart som »midlertidig skibsfører« i navigationsl. $^{7}/_{4}$ 1906 §§ 7 og 9, samt om indehaver av styrmandscertifikat kan uten førercertifikat føre fartøi av mindre drægtighet paa kortere farvand (lovens §§ 3 og 4) . . .	154
—	21	Skr.	om at et bilbrev uten angivelse av de enkelte partrederes navn ikke kan godtages som tilstrækkelig hjemmel for eiendomsretten til de respektive skibsparter m. v.	155
—	30		Foreløbige bestemmelser om transport av calcium cyanamid ombord paa norske skibe	170
Juni	7	Res.	om fastsættelse av instruks ang. Sjøfartskontorets befatning med skadesakers behandling i h. t. lov $^{18}/_{8}$ 1911 om ulykkesforsikring for sjømænd . .	191
—	7	Res.	om regulativ for mønstringsvæsenet	194
—	13	Skr.	angaaende begrepet »lægter«	195
—	14	Res.	om bemandingsskala for maskinister paa norske dampskibe	202
—	14	Res.	om tillæg til taksterne for benyttelsen av det kommunale havnevæsens brygge i Lillesand . .	205
—	21	Res.	om nyt lønsregulativ for fyrbetjenter m. v. . .	283
—	28	Res.	om at opgaver ang. handelsskibs utenrikske fart	

1912				Side
			(lov $^{20}/_{12}$ 1902) kun blir at utfærdige i et eksemplar m. v.	306
Juni	28	Res.	om fastsætt. av forskrifter ang. kontrol med damp- eller motorskibe, som leilighetsvis fører passagerer	307
—	28	Skr.	ang. paabud om sagte fart for dampskibe paa Skjærhaldens havn, Hvaler	310
Juli	12	Lov	om adgang til at dispensere fra maskinistloven av 26 juni 1889	365
—	19	Lov	om adgang for visse skibskreditforeninger til at utstede obligationer lydende paa ihændehaveren .	395
—	26	Res.	om forandringer i »lønsregulativ for maskinmestre og underofficerer og menige i marinens korpser.«	443
Aug.	9	Res.	om lønsregulativ for kontorister ved Marinens verft	454
—	15	Res.	om forandringer i regulativet for kaiavgifter i Trondhjems havn	456
—	23	Res.	om at Moldøen i Søndre Vaagsø herred, Nordre Bergenhus amt, kan vælges som hjemsted for registreringspligtig skib	459
—	23	Res.	om forskrifter ang. norske fartøiers forpligtelse til at medbringe fængslede personer (lov om den konsul. retspleie av $^{29}/_{3}$ 1906 § 21)	459
—	23	Res.	om regler bl. a. for forholdet mellem Norges Geografiske Opmaaling og Norges Sjøkartverk m. v.	462
Septbr.	10	Skr.	om forstaaelsen av sjøfartslovens § 105 . . .	469
Oktbr.	11	Res.	om nedsættelse av tonnageavgiften av lystfartøier i Tromsø	504
Decbr.	4	Skr.	om at stiftelsen »Sømandshuset« (»De Søfarendes fattighus«) i Bergen skal benævnes »Sjøfarendes aldershjem«	585
—	13	Res.	om takstregulativ for benyttelse av Stordalens dampskibskai	590
—	(udatert)		Veiledende regler om specielt ildsfarlige stoffe under transport ombord i norske skibe uten passagercertifikat	626

Skatter og avgifter.

1912				
Janr.	4	Skr.	om at tjenestemænd ved kommunalt kraftanlæg ansees forpligtet til at gi ligningskommissionen oplysninger jfr. landskattel s § 50	4
—	11	Skr.	om at lærer som saadan kun er skattepligtig i den kreds, hvor han bor, selv om han holder skole i flere kredser	5
—	11	Skr.	om at omkostningene ved overtakst under de alm. værdsættelser av faste eiendomme paaligger kommunen	6

1912				Side
Janr.	24	Skr.	om skatlæggelsen av en person, som driver diligence- og automobilkjørsel i en anden kommune end bopælskommunen	12
—	26	Skr.	om at et herredsstyres beslutning om, at et av kommunen garantert elektr.verk skal være fritat for komm.skatter, ikke er lovmedholdig	17
Febr.	17	Skr.	om at eiers samtykke ikke er nødv. til avh. av takst over faste eiendomme efter landskattelovens § 80	28
—	17	Skr.	om at takstmænd efter landskattel.s § 80 er berettiget til at opmaale faste eiend. m. v., saavidt fornødiges til avgivelse av nøiagtig takst . . .	29
Mars	8	Skr.	om utligning av et amts matrikelskat for 1913 og 1914 efter landskattel. $^{18}/_{8}$ 1911	78
—	8	Skr.	om ansættelsen av en skatyders indtægt for 1ste halvaar 1913 m. v. (byskattel.'s § 132, første led, landskattel.'s § 141)	78
—	8	Skr.	om at det er tilstrækkelig, at utskrivning av herredsskat for 1ste halvaar 1913 foretages av lign.-kommissionens sekretær, men at utligningen bør vedtages av lign.kommissionen for 1912 . . .	78
—	9	Kundgj.	om stempelavgift av dokumenter og spillekort (1912—1913)	79
April	3	Res.	om forhøielse av tonnageavgiften av lossende eller ladende fartøier i Tromsø	111
—	18	Kundgj.	om avgift til statskassen av jord, som anvendes til dyrkning av tobak i 1912—13 . . .	115
—	18	Res.	om skattetakster for Sandefjord	116
—	18	Res.	om skattetakster for Larvik	116
—	18	Skr.	om adgangen til at nedsætte flere overskattekommissioner til behandling av en av flere arbeidere indgit klage til lign.kommissionen over, at et større antal gaardbrukere er lignet for lavt m. v.	118
—	20	Telegram	om at repartitionsskatten for halvaaret 1 janr.—30 juni 1913 maa fastsættes efter reglerne i den gamle landskattelovs § 7	119
—	26	Kundgj.	om arveavgift, otteprocentskat og tiendevogsleding 1912—1913	131
—	26	Res.	om forhøielse av tonnageavgiften av lossende eller ladende fartøier i Risør	137
—	26	Res.	om skattetakster for Molde	138
Mai	2	Res.	om skattetakster for Gjøvik	142
—	9	Skr.	om i hvilken utstrækning refusion kan kræves av statskassen for bykassens utgifter ved statsskatligningen (byskattel.'s § 124)	145
—	13	Skr.	om at der ikke er adg. til ved skattetaksering av	

faste eiend. at medta en leieboers maskiner i takstansættelserne 152
Mai 18 Skr. om skatlæggelse av en tidligere soldats understøttelse (25 kr. maanedl.) av militæretaten i henhold til fattigl. 19/5 1900 § 5 153
— 18 Skr. om forstaaelsen av uttrykket »en bys havneterritorium« i de nye skattelove (for landet § 18, for byene § 13) 153
— 21 Res. om skattetakster for Tønsberg 154
— 21 Skr. om av hvilken ligningskommission en omligning for 1911 skal foretages m. v. 155
— 24 Skr. om at der ikke kan kræves særskilt godtgjørelse for at meddele en skattepligtig oplysninger om lign.ansættelserne for hans vedkommende m. v. . 168
— 25 Skr. ang. behandl. og bevilgning av amtsbudgettet ved overgang til utligning av amtsskat i h. t. den nye skattelov 169
— 26 Skr. om at en bygningskommune ikke kan ilægges skat av sit lysanlæg 170
— 31 Res. om skattetakster for Kristiansand. 183
Juni 3 Skr. om at der — bortset fra forfald — ikke er adg. til mot en skatyders protest at omgjøre opnævnelse av medlemmer av en overskattekommission 189
— 4 Skr. om at der ikke er adgang til at skatlægge utskibning av varer, producert i utlandet m. v., jfr. skattel. for landet § 18, for byene § 13, sjette led 189
— 7 Res. om skattetakster for Horten 191
— 14 Res. om skattetakster for Sarpsborg 203
— 20 Skr. om at der til utførelse av lign.arbeidet for 1913—14 ikke skal vælges helt ny ligningsnævnd (skattel. f. landet § 68, tredje led), samt ang. fremgangsmaaten for ligningsnævndens sammensætning 206
— 21 Kundgj. om avgift til statskassen av apotekenes omsætning 274
— 22 Rundskr. om fremgangsmaaten ved utskrivning av eiendomsskat m. v. efter den nye skattelov for byene 283
— 28 Lov indeh. forandringer i skattelov for landet av 18 august 1911 287
— 28 Lov indeh. forandringer i skattelov for byene av 18 august 1911 290
— 28 Lov om tilvirkning og beskatning av øl 292
— 28 Res. om at foranstaaende lov om tilvirkning m. v. av øl træder i kraft 1 januar 1913 304
— 28 Kundgj. ang. avgift til statskassen av brændevinstilvirkningen m. v. 304

1912			Side
Juni	28	Res. om toldavgifter fra 1 juli 1912	306
—	28	Rundskr. om fremgangsmaaten ved skatlægning m. v. for halvaaret 1 januar til 30 juni 1913	310
Juli	4	Res. om skattetakster for Stavanger	360
—	6	Skr. om at en person, som urettelig er forbigaat under ligningen for 1912, uten at der herover er klaget til lign.myndighetene, ikke kan skatlægges for 1ste halvaar 1913	363
—	11	Skr. om at ved avgiftsberegn. i bo kan fradrag gjøres for præskribert gjæld, forsaavidt gjælden anerkjendes av arvingene, og disse samtykker i dens utredelse av boets midler	363
—	12	Kundgj. om toldavgifter fra 1 juli 1912 (den hele toldtarif)	365
—	12	Kundgj. ang. avgifter til statskassen av malt- og øltilvirkningen	365
—	12	Kundgj. ang. avgift til statskassen av sirup, der anvendes til tilvirkn. av drops	366
—	12	Kundgj. ang. avgifter til statskassen av brændevinstilvirkningen og til denne tilvirkning anvendt mais, durra eller rug samt av ætylætertilvirkningen	366
—	12	Kundgj. om indkomstskat til statskassen i budgetterminen 1 juli 1912 til 30 juni 1913	368
—	12	Res. om skattetakster for Bodø	377
—	12	Res. om do. for Porsgrund	378
—	19	Res. om forandring i avgiftsvedtægten for koncerter og off. forestillinger i Kristiania	427
—	29	Skr. om at skatyder, hvis skat for 1912 efter klagebehandling er helt frafaldt eller nedsat, bør utgaa eller opføres med den reducerte ansættelse ved skatteligningen for 1ste halvaar 1913 m. v.	443
Aug.	2	Skr. om avgiftsregulativ for godkjendelse av og tilsyn med elektriske sterkstrømsanlæg	448
—	15	Res. om forandringer i regulativet for kaiavgifter i Trondhjems havn	456
—	23	Res. om skattetakster for Tvedestrand	461
—	29	Skr. om forstaaelsen av uttrykket »skog til husbehov« i skattel. for landet $^{18}/_{8}$ 1911 § 48, sidste led	463
—	30	Res. om skattetakster for Langesund	464
—	30	Res. om fastsættelse av avgiftsgrænsen for skjænkning av øl, vin m. v. i Hamar	465
Septbr.	17	Res. om skattetakster for Egersund	473
—	27	Res. om fastsættelse av avgiftsgrænsen for skjænkning av øl, vin m. v. i Kristiansand	486
—	27	Res. om skattetakster for Vadsø	488
—	27	Res. om do. for Florø	488

1912			Side
Septbr.	27	Res. om skattetakster for Mosjøen	488
—	27	Skr. om at landskattel. § 141, første led (jfr. tillægsl. 28 juni 1912) maa anvendes ved eiendomsbeskatning for 1ste halvaar 1913	490
—	30	Skr. om hvorledes der skal forholdes med hensyn til skatlægning for 1ste halvaar 1913 av personer, som er lignet for 1912 men har forlatt distriktet	490
—	30	Skr. om at en i ligningen for 1912 opført skatyder, som avgik ved døden sommeren s. a., maa (han eller hans bo) bli at opføre i skatteligningen for 1ste halvaar 1913	490
Oktbr.	4	Res. om skattetakster for Aasgaardsstrand	497
—	4	Res. om do. for Flekkefjord	497
—	4	Res. om do. for Farsund	497
—	4	Res. om ligningsvedtægt for Kristiania, forsaavidt angaar byens inddeling i flere lign.distrikter	497
—	11	Res. om nedsættelse av tonnageavgiften av lystfartøier i Tromsø	504
—	11	Res. om skattetakster for Lillehammer	505
—	18	Res. om fastsættelse av avgiftsgrænsen for skjænkning av øl, vin m. v. i Drammen	508
—	18	Res. om ligningsvedtægt for Trondhjem, forsaavidt angaar byens inddeling i 2 ligningsdistrikter	508
—	22	Telegr. om at ved utregning av eiendomsskat for 1ste halvaar 1913 skal benyttes de fra 1 januar 1913 gjældende takster m. v.	509
—	25	Res. om fastsættelse av avgiftsgrænsen for skjænkning av øl, vin m. v. i Haugesund	526
Novbr.	5	Res. om skattetakster for Stathelle	531
—	5	Res. om do. for Skudeneshavn	531
—	5	Res. om do. for Hammerfest	531
—	5	Skr. om særskilt arveavgift skal beregnes av rentebeløp, som utbetales en person i den tid, vedkommende bo staar under offentl. skiftebehandling	533
—	12	Skr. om byskattelovens § 38 (landskattel. § 44), næstsidste led, ogsaa omfatter livrenteforsikring	535
—	15	Res. om skattetakster for Arendal	536
—	15	Res. om do. for Brevik	536
—	15	Instruks for kontrollen med tilvirkning og beskatning av øl	545
—	15	Instruks for kontrollen med tilvirkning, omdestillation og beskatning av brændevin m. v.	552
—	15	Skr. om forstaaelsen av landskattelovens § 77 (byskattelovens § 70) ang. fastsættelse av gjennemsnitsforholdet mellem skatbar og antat indtægt m. v.	564

1912 Side

Novbr. 4 — 21 Kapitelstakster for aaret 1912 566

— 25 Skr. om at der efter landskattelovens § 80 er adgang til at nedsætte utvalg til at taksere skogeiendom, hvis areal antages at være over en viss fastsat utstrækning 574

— 29 Skr. om opkrævning av eiendomsskat m. v. av skogeiendom, som staar opført i et herreds matrikel, men er beliggende inden et andet herreds grænser 576

— 29 Skr. om at en amtskasserer ikke er forpligtet til at foreta særskilt utligning og indkrævning av matrikelskat til herredene for 1ste halvaar 1913 m. v. 576

— 30 Skr. om at næringsopgaver (landskattel.s § 58) ikke kan forlanges avgit av eiere av særskilt matrikulerte tomter uten jordbruksværdi, — samt om, at fastsættelse av en mindstegrænse for indtægter (lovens § 56, næstsidste led) ikke er nødvendig, naar selvangivelsespligt indføres for alle skattepligtige 577

— 30 Rundskr. om indbetaling av ølavgift m. v. 583

Decbr. 6 Res. om skattetakster for Hønefoss 586

— 6 Res. om do. for Hølen 586

— 6 Skr. om at selvangivelser efter de nye skattelove ikke kan sendes lign.myndighetene som portofri sak . 587

— 7 Skr. om anvendelse i Finmarkens amt av landskattelovens bestemmelser om næringsopgaver for skattepligtige, som driver jordbruksnæring m. v. . . 587

— 7 Telegr. om at der ikke er lovlig adgang til at vælge varamænd for lign.raadets medlemmer 588

— 10 Telegr. om at mindsteskatten efter landskattelovens § 79 maa være av samme størrelse for alle skatydere 588

— 16 Skr. om at gaardbrukere, hvis indtægt overstiger den i landskattel.s § 56 d og e, jfr. næstsidste led, anførte grænse, pligter foruten næringsopgave ogsaa at indgi selvangivelse 591

— 18 Res. om skattetakster for Sandnes 594

— 18 Skr. om forstaaelsen av landskattelovens § 72, første led 595

— 19 Skr. om hvorledes der skal forholdes med skat, ilignet endel skatydere for 1912, men som var uteglemt ved indførelsen i lign.protokollen og i utskriften av ligningsforretningen 595

— 23 Res. om skattetakster for Grimstad 602

— 23 Res. om do. for Mandal 602

— 23 Res. om do. for Moss 602

— 24 Telegr. om at der i landdistrikt ikke kan fastsættes en

1912 Side

lavgrænse for skattepligten, og at mindsteskatten efter landskattel.s § 79, første led, ikke kan ilægges personer, som efter den vedtagne reduktionstabel vilde være helt skattefri 604
Decbr. 28 Rundskr. om at oppebørselsbetj., som ikke indkræver ordinær brændevins- og ølavgift, ikke behøver at avgi formelig regnskap vedk. disse statsindtægter m. v. 606
— 28 Skr. om regnskapsavlæggelsen for ølavgift m. v. . . 606
— 28 Skr. om regnskapsavlæggelsen for brændevinsavgift m. v. 606
— 28 Skr. om avlæggelse av materialregnskap over tilvirket brændevin m. v. 607
— 30 Rundskr. om forstaaelsen av forskjellige bestemmelser i de nye skattelove 608
— 31 Rundskr. om ændringer i statsskatkundgjørelsen som følge av de nye skattelove 622

Skogvæsen.

1912

Janr. 19 Res. om skogbrandsregler for Nærø herred 8
— 19 Res. om skogbrandsregler for Faabergs herred . . . 9
— 19 Res. om forandring i skogvedtægtene for Strømmens herred 9
— 19 Res. om skogvedtægter for Kolbu herred 9
— 26 Res. om nedsættelse av den koncessionsfrie maksimumsgrænse for skogareal i Gols herred 13
— 26 Res. om nedsættelse av den koncessionsfrie maksimumsgrænse for skogareal i Valle herred 13
— 26 Res. om nedsættelse av den koncessionsfrie maksimumsmumsgrænse for skogareal i Hovins herred . . 13
— 26 Res. om nedsættels eav den koncessionsfrie maksimumsgrænse for skogareal i Drangedals herred . . . 13
— 26 Res. om nedsættelse av den koncessionsfrie maksimumsgrænse for skogareal i Aamli herred 14
Febr. 2 Res. om skogbrandsregler for Ømarks herred . . . 19
— 2 Res. om nedsættelse av den koncessionsfrie maksimumsgrænse for skogareal i Hølandets herred m. v. . 19
— 2 Res. om nedsættelse av den koncessionsfrie maksimumsgrænse for skogareal i Aasnes herred 20
— 2 Res. om nedsættelse av den koncessionsfrie maksimumsgrænse for skogareal i Hedalens herred . . . 20
— 2 Res. om nedsættelse av den koncessionsfrie maksimumsgrænse for skogareal i Hegre herred 20
— 2 Res. om nedsættelse av den koncessionsfrie maksimumsgrænse for skogareal i Vemundviks herred . . . 20
— 27 Res. om nye skogvedtægter for Øier herred 74

1912				Side
Mars	21	Res.	om nye skogvedtægter for Nes herred, Akershus amt	99
—	21	Res.	om skogvedtægter for Nittedalens herred	99
—	28	Res.	om nye skogvedtægter for Sande herred, Jarlsberg og Larviks amt	104
April	3	Res.	om at § 6 i skogvedtægtene for Vaage herred av $^5/_6$ 1909 skal utgaa	110
—	26	Res.	om nye skogvedtægter for Tolgens herred	136
—	26	Res.	om skogvedtægter for Hatfjelldalens herred	136
—	26	Res.	om skogbrandsregler for Skjebergs herred	137
—	26	Res.	om nedsættelse av den koncessionsfrie maksimumsgrænse for skogareal i følgende 15 herreder: Nordre Fron, Østre Gausdal, Eina, Nordre Aurdal (Kristians amt), Krødsherred, Modum, Rollag (Buskeruds amt), Lunde, Nissedal, Mo (Bratsbergs amt), Vestre Moland, Aaseral, Gjeitestranden, Namdalseidet og Overhallen	137
—	26	Res.	om nedsættelse av den koncessionsfrie maksimumsgrænse for skogareal i Brandvals herred	137
—	26	Res.	om lønsregulativ for tjenestemænd i statens skogvæsen m. v.	139
—	27	Skr.	om at skysslovens § 30 ogsaa gjælder skyss- og kostgodtgj., som av kommunen utbetales medlemmer av et herreds skogutvalg	139
Mai	2	Lov	om oprettelse av et lotteri til indtægt bl. a. for skogsaken	140
—	2	Res.	om skogvedtægter for Opdals herred	142
—	31	Res.	om skogbrandsregler for Bjellands herred	182
—	31	Res.	om nedsættelse av den koncessionsfrie maksimumsgrænse for skogareal i Vinje herred	182
—	31	Res.	om nedsættelse av den koncessionsfrie maksimumsgrænse for skogareal i Strømmens herred	182
—	31	Res.	om nedsættelse av den koncessionsfrie maksimumsgrænse for skogareal i Rømskogens herred	182
—	31	Res.	om nedsættelse av den koncessionsfrie maksimumsgrænse for skogareal i Vestby herred	182
—	31	Res.	om nedsættelse av den koncessionsfrie maksimumsgrænse for skogareal i Norderhovs herred	182
Juni	7	Res.	om nye skogvedtægter for Meldalens herred	191
—	14	Res.	om skogvedtægter for Holtaalens herred	203
—	18	Stadf.	paa »Børre og Nancy Gjertsens legat til skogsaken paa Vestlandet«	205
—	21	Res.	om nedsættelse av den koncessionsfrie maksimumsgrænse for skogareal i Lille-Elvedalens herred m. v.	278
Aug.	9	Res.	om skogvedtægter for Balsfjords herred	454
—	15	Res.	om nedsættelse av den koncessionsfrie maksimums-	

				Side
			grænse for skogareal i følgende 5 herreder: Id, Aamot (Hedemarkens amt), Høvaag, Hitteren og Grong	455
Aug.	15	Res.	om nedsættelse av den koncessionsfrie maksimumsgrænse for skogareal i Trysils herred	456
—	15	Res.	om nye skogvedtægter for Trysils herred	456
—	29	Skr.	om forstaaelsen av uttrykket »skog til husbehov« i skatteloven for landet $^{18}/_{8}$ 1911 § 48, sidste led	463
Septbr.	17	Res.	om skogbrandsregler for Østre Slidre herred	472
—	27	Res.	om nye skogvedtægter for Nordre Lands herred	486
Oktbr.	5	Skr.	ang. dispositionsretten over utbytte av aavirke fra en lærerjords skog	499
—	11	Res.	om nedsættelse av den koncessionsfrie maksimumsgrænse for skogareal i Rakkestads herred, Nes herred (Buskeruds amt), Lardals herred, Bø herred (Bratsbergs amt), Grindums og Leksvikens herreder	503
—	11	Res.	om nedsættelse av den koncessionsfrie maksimumsgrænse for skogareal i Nordre Odalens herred m. v.	503
—	11	Res.	om nedsættelse av den koncessionsfrie maksimumsgrænse for skogareal i Elverums herred	504
—	11	Res.	om plan for et lotteri bl. a. til indtægt for skogsaken	505
—	25	Res.	om nedsættelse av den koncessionsfrie maksimumsgrænse for skogareal i Nittedals herred	526
Novbr.	5	Res.	om nye skogvedtægter for Klingens herred	531
—	22	Res.	om nedsættelse av den koncessionsfrie maksimumsgrænse for skogareal i Oddernes herred	571
—	25	Skr.	om at der efter landskattelovens § 80 er adgang til at nedsætte utvalg til at taksere skog, hvis areal antages at være over en viss fastsat utstrækning	574
—	29	Skr.	om opkrævning av eiendomsskat m. v. av skogeiendom, som staar opført i et herreds matrikel, men er beliggende inden et andet herreds grænser	576
Decbr.	13	Res.	om nye vernskogsvedtægter for Søndre Frons herred	588
—	13	Res.	om skogbrandsregler for Hens herred	589
—	13	Res.	om do. for Setskogens herred	589
—	13	Res.	om nedsættelse av den koncessionsfrie maksimumsgrænse for skogareal i Søndeleds herred	589
—	18	Res.	om skogvedtægter for Leinstrandens herred	594
—	23	Res.	om skogbrandsregler for Sells herred	601
—	23	Res.	om do. for Vaage herred	602

1912 Side

Skole- og undervisningsvæsen.

1912

Janr. 11 Skr. om at lærer som saadan kun er skattepligtig i den kreds, hvor han bor, selv om han holder skole i flere kredser 5

— 19 Skr. om at skolestyrets sekretær kan vælges til medlem av skolestyret og til dettes formand 10

— 19 Skr. ang. lovligheten av et skolestyres beslutning om, at gift lærerinde skal holde sig borte fra skolegjerningen nogen tid før og efter nedkomsten og om vikarutgiftenes utredelse av vedkommende lærerindes løn 11

— 23 Skr. om avlønningen av lærer ved byfolkeskole, som tillike fungerer som kirkesanger 11

Febr. 8 Skr. om at presten under tilsyn med folkeskolens kristendomsundervisning ikke uten efter overenskomst med vedk. lærer selv kan overta eksaminationen av barnene 21

— 14 Skr. om beregningen av lønnen for lærerpersonalet ved en landsfolkeskole, hvor lærerne er ansat med aarsløn 28

— 22 Res. om forandring i reglement for middelskoleeksamen av 16 mai 1911 32

— 27 Res. om indlemmelse av Hafslund skole i Skjebergs herreds almindelige skolevæsen 75

— 29 Skr. om at skolestyret ikke kan paalægge en lærer at holde de i landskolel.s § 37 omhandlede undervisningsprøver, men at dette maa være en frivillig sak for læreren 76

Mars 5 Skr. ang. skolepligten for indflyttede barn, som kommer fra kommuner, hvis skoleaar begynder paa en anden tid end i vedkommende by m v. . . 638

— 11 Skr. om et skolestyre lovlig kan fatte beslutn. i en paa skolestyremøte fremlagt sak, som ikke paa forhaand har været gjort bekjendt for medlemmene 639

— 15 Res. om reglement for teologisk embedseksamen ved Universitetet 92

— 28 Skr. om en skolekreds's forpligtelse til at opføre nyt skolehus m. v. og ang. forældres varsling ved skolebarns avstraffelse 642

— 28 Skr. om at en lærer er forpligtet til at rette sig efter skolestyrets beslutn. om, at 17 mai skal være fridag m. v. 643

— 28 Skr. om at i skoletiden indfaldende helligdage og an-

dre dage, som skolestyret bestemmer som fridage, ikke kan regnes som skoledage 644
April 1 Skr. om at der ikke av amtsskolekassen kan bevilges bidrag til avsavnsgodtgjørelse for lærerbolig (uten jordvei) 109
— 18 Res. om lønsregulativ for funktionærer ved skolehjemmene 116
— 24 Skr. om forkyndelse av beslutn. om et barns bortsættelse i barnehjem kan ske, uagtet vergeraadet endnu ikke har skaffet plads i et bestemt barnehjem m. v. 119
— 25 Skr. om forandringer i »Regulativ for Sjøkrigsskolen« 129
Mai 9 Skr. om et vergeraads formand kan la gjenindsætte et barn paa tvangsskole, hvorfra det har været utskrevet paa prøve, eller om hertil utkræves formelig vergeraadsbeslutning 145
— 31 Res. om regler for ordningen av amtsskoler samt folkehøiskoler og andre ungdomsskoler med statsunderstøttelse 184
Juni 14 Res. om lønsregulativ for abnormskolernes haandgjerningslærere m. v. 204
— 28 Lov indeh. forandringer i lov om abnorme barns undervisning av 8 juni 1881 med tillægslov av 2 mai 1896 285
— 29 Skr., hvorved oversendes:
Lov om folkeskolen paa landet av 26 juni 1889 med senere forandringer til og med lov av 2 juli 1910, og 312
Lov um folkeskulen paa landet fraa 26 juni 1889 med seinare bridge til og med lov fraa 2 juli 1910 . 336
Juli 4 Res. om tillæg til reglementet for farmaceutisk eksamen av $^{10}/_{5}$ 1860 360
Aug. 12 Skr. om en lærer ved bruksskole, som bor i en anden kreds i samme kommune, er pligtig til at betale skoleskat til kommunen 455
— 31 Skr. om utredelsen av utgifter ved anbringelse av et av skolehjem paa prøve utskrevet barn (l. $^{6}/_{6}$ 1896 § 47) 465
Septbr. 27 Skr. om at vergeraadsmedlemmer er saavel berettiget som forpligtet til at vedbli i sin funktion, indtil nyt valg kan finde sted 489
— 27 Skr. om at det maa være en frivillig sak, om en lærer (eller lærerinde) i fuldstændig post vil overta timeundervisning, likesom vedkommende selv maa kunne bestemme lønnen derfor 489
Oktbr. 1 Skr. om et byskolestyres stilling likeoverfor forsørgere, bosat i byen, men hjemmehørende i andre kom-

1912			Side
		muner, naar deres barn forsømmer skolen paa grund av manglende skoleutstyr (sko, klær o. l.)	491
Oktbr.	1	Skr. om at amtstinget ikke kan knytte betingelser til bidrag, som et herred lovmedholdig kan kræve av amtsskolekassen til fortsættelsesskoler m. v.	492
—	4	Skr. om fra hvilket tidspunkt en lærers alderstillæg skal beregnes	498
—	4	Skr. om at opførelse av ny laavebro paa en klokkergaard (lærerjord) ikke indgaar under en lærers vedlikeholdspligt	498
—	5	Skr. ang. dispositionsretten over utbytte av aavirke fra en lærerjords skog	499
—	7	Skr. om biskoperne under sit tilsyn med kristendomsundervisningen i folkeskolen kan la lærerne behandle andre emner end det for dagen bestemte	500
—	8	Skr. om at et skolestyre ikke kan forandre de en lærerindepost tillagte kredser og skoleuker uten vedkommendes samtykke, og heller ikke kan opsi en lærerinde, fordi hun bor i en anden kommune, naar skolen ingen skade lider derved	500
—	11	Skr. om beregn. av lærerlønnen ved en efter byskoleloven ordnet skole, hvis lærerpersonale er ansat med aarsløn, forskjellig for lærere og lærerinder m. v.	506
—	14	Skr. om at det er skolestyret, ikke vedkommende skolekreds, som bestemmer maalføre (riksmaal eller landsmaal) for en lære- eller læsebok m. v.	507
—	29	Skr. om at res. 7/6 1902 om renhold i skoler ogsaa gjælder lokaler for omgangsskole	529
Novbr.	5	Skr. om politiets bistand ved indsendelse av barn til abnormskole ogsaa naar bøter ikke forinden er forelagt (abnormskolelovens § 6)	531
—	5	Res. om bemyndigelse for Kirkedepartementet til at meddele godkjendelse av skoler med bokholderi som fag	532
—	6	Skr. om forstaaelsen av dissenterlovens § 17 vedk. spørsmaalet om kombination av kirkesangerstilling med lærerpost i folkeskolen	533
—	22	Skr. ang. lovligheteten av et herredsstyres valg paa nyt medlem av skolestyret istedenfor et medlem, som har forfald m. v.	573
—	28	Skr. om at utgifter ved særundervisning til i privat forpleining utsat barn maa bæres av dets forsørger (ɔ: det vergeraad, efter hvis beslutning barnet er bortsat), landskolel.'s § 37	574

Sociale anliggender.

1912
Juni 14 Res. om oprettelse av offentlig arbeidsformidlingskontor i Aalesund, Haugesund, Hønefoss, Fredrikshald, Namsos, Tromsø og Tønsberg 205
Oktbr. 25 Res. om regler for »Carnegie's Heltefond for Norge« 526

Sportelvæsen.

1912
Febr. 1 Skr. om gebyrberegning for tinglæsning av fuldmagt, paaklistret et til tinglæsning indlevert skjøte . . 17
— 1 Skr. om beregning av gebyr for avh. av skjøn efter vasdragslovens § 14 til fastsættelse av erstatning til en række grundeiere 17
— 13 Skr. om beregning av gebyr for attest om auktionssalg av værdipapirer m. v. 27
Mars 18 Skr. om at der for behandl. ved ekstraret av privat politisak (bygn.sak, jfr. Trondhjems bygn.lov 11/6 1906 § 4 IIII) ikke skal beregnes gebyr efter sportell.s § 3 98
— 27 Skr. om forstaaelsen av sportellovens § 164 102
April 19 Skr. om at en lensmand tilkommer skyss- og kostgodtgjørelse av statskassen for forkyndelse i privat straffesak, hvori der kun er nedl. paastand paa mortifikation (sportell.s § 115) 119
— 26 Skr. om en forlikskommissær kan beregne særskilt gebyr for at gi hver enkelt gjenpart av en klage, hvori flere personer indkaldes, paategning om berammelsen 139
Mai 7 Skr. om at en lensmand ikke tilkommer betaling for attest om hjemvendte norsk-amerikaneres midlertidige ophold i riket (sportell.s § 143). 144
— 7 Skr. om forstaaelsen av sportell.s § 80 om gebyrfrihet for attest om, »at nogens død er anmeldt for skifteretten« 144
— 20 Skr. om at Hypotekbanken ikke indgaar under uttrykket »det offentlige« i sportell.s § 167 154
Aug. 5 Skr. om gebyrberegn. for tinglæsn. av et dokument, indeh. utskrift av tre til forskjellige tider avholdte utpantn.forretninger hos en skatyder for herredsskat for tre forskjellige aar 452
— 7 Skr. om at der for utskrifter, som en skifteforvalter tilstiller et bos inkassator til bruk under bobehandlingen, maa beregnes vanlig gebyr til statskassen 453

1912			Side
Aug. 15	Skr.	om gebyrberegn. for tinglæsning av et skjøte paa 6 forskj. eiendomme til en og samme kommune	457
— 19	Skr.	om at medlemmer av handelsretsskjøn kan kræve godtgjørelse efter sportell.s § 92 b saavel for den dag, da skjønnet inkamineres som for den dag, da det avhjemles	457
— 20	Skr.	om gebyrberegn. for tinglæsning av erklæring fra et livsforsikr.selskap om, at en selskapet tilhør. fast eiendom tilhører dets forsikr.fond	457
Septbr. 18	Skr.	om at gebyret for tinglæsning av en eksekutions- eller arrestforretning maa beregnes av beregningssummen	474
— 27	Skr.	ang. anvendelse av sportellovens bestemmelser om avskrivningspenger (§§ 129 og 152) ved indbetaling av restanser av præmier til en kredssykekasse	489
Oktbr. 23	Skr.	om gebyrberegning for læsning fra kirkebakken av fristbevilling, omfattende 3 forskjellige kisanvisninger	509
— 25	Skr.	om at en lensmand tilkommer betaling efter sportell.s § 114 for forkyndelse av vidnestevning til undersøkelse av en persons familiestand	528
— 26	Skr.	om at attest paa en tidligere levert utskrift av skylddelingsforretning om den fraskilte parcels br.-nr. og skyld bør meddeles uten gebyr	529
— 26	Skr.	om gebyrberegning for utpantning, rekvirert særskilt for herreds-, sogne- og kredsskat (sportell.s § 128, tredje led)	529
Novbr. 5	Skr.	om adgangen til at beregne behandlingsgebyr efter sportell.s § 1 i en til det alm. ting overført og senere til behandling ved skifteretten tilbakeført skiftetvist m. v.	533
— 11	Skr.	om at beregning av 10 % inkasso av pantedebitor ved pantegodsauktion er uforenlig med sportell.s § 108	534
— 19	Skr.	om at en lensmand kan kræve pantegebyr utbetalt av vedk. kommune, som begjærer hans bistand ved pantets realisation, saasnart utpantningen er avholdt	566
— 21	Skr.	om gebyrberegning for fornyet tinglæsning av skadesløsbrev, jfr. lov 6/3 1869 § 1	570
Decbr. 28	Skr.	om gebyrberegn. for tinglæsn. av paategninger paa pantobl., indeh. samtykke til to eiendommes sammenslaaen og til ny prioritetsorden m. v.	605

Statskassen, statens eiendomme.

1912
Febr. 27 Res. om indkjøp av eiendommen Orninggaard til embedsgaard for sorenskriveren i Søndhordlands sorenskriveri 75
Decbr. 28 Rundskr. om at oppebørselsbetj., som ikke indkræver ordinær brændevins- og ølavgift, ikke behøver at avgi formelig regnskap vedk. disse statsindtægter m. v. 606

Stempelvæsen.

1912
Mars 9 Kundgj. om stempelavgift av dokumenter og spillekort 1912—1913 79

Stortinget, stemmeret.

1912
Febr. 27 Lov om forandring i lov av 29 mars 1906 med tillægslov av 1 mai 1909 om mandtal og stortingsvalg 33
Lov om mandtal og stortingsvalg av 29 mars 1906, som den lyder efter de forandringer, som er gjort ved lovene av 1 mai 1909 og 27 februar 1912. 36
Lov um manntal og stortingsval fraa 29 mars 1906 med dei brigde, som loverne fraa 1 mai 1909 og 27 februar 1912 hev gjort 52
— 27 Lov om forandringer i lov av 2 juni 1906 med tillægslov av 1 mai 1909 om adgang for stemmeberettigede, som er utenfor riket, til at delta i stortingsvalg 68
Lov av 2 juni 1906 om adgang for stemmeberettigede, som er utenfor riket, til at delta i stortingsvalg, som loven lyder efter de forandringer, som er gjort ved lovene av 1 mai 1909 og 27 febr. 1912 69
Mars 28 Lov om suspension av statsborgerlig stemmeret . . 102
Mai 23 Rundskr. ang. forandringer i lovgivningen om suspension av statsborgerlig stemmeret, om mandtal og utenriksværendes deltagelse i stortingsvalg m. v. 155
Juni 21 Rundskr. om utgiftene ved stortingsvalg 645
Septbr. 3 Rundskr. ang. forskjellige ved stortingsvalg forekommende spørsmaal (førelse av mandtallet, klagemaal i anledn. av valget etc.) 465

1912 Side
Septbr. 19 Skr. om forstaaelsen av mandtalsloven 27/2 1912, § 26, andet led 474
— 24 Rundskr. om nye formularer for protokollationen ved valgtingene m. v. 476
— 26 Telegram om at det ikke er nødvendig, at tiden for stemmegivningen er like lang for samtlige avstemningssteder i samme valgsogn 484

Toldvæsen, ind- og utførsel.

1912
Febr. 9 Res. om bemyndigelse for Finansdepartementet til at tilstaa toldfri indførsel av apparater for traadløs telegrafi 27
Mai 31 Res. om nyt lønningsregulativ for toldopsynets embeds- og bestillingsmænd 186
Juni 7 Res. om tilfølgetag. av Stortingets beslutning ang. toldvæsenets faste lønninger i 1912—1913 194
— 28 Res. om toldavgifter fra 1 juli 1912. 306
Juli 12 Kundgj. om toldavgifter fra 1 juli 1912 (den hele toldtarif) 365
— 19 Reglement for A/S Trondhjems Frilager 429
— 31 Res. om oprettelse av toldopsyn (toldsted) paa Hamar m. v. 448
Aug. 9 Res. om bemyndigelse for Finansdepartementet til at tilstaa toldfri indførsel av flyvemaskiner m. v. . 454
Novbr. 30 Cirkulære ang. utførsel av øl m. v. 582

Utskiftnings-, kart- og opmaalingsvæsen m. v.

1912
Aug. 23 Res. om regler for Norges Geografiske Kommission og for forholdet mellem denne og Norges Geografiske Opmaaling samt ang. regler for forh. mellem Opmaalingen og Norges Sjøkartverk 462
Decbr. 18 Res. om stadfæstelse av aastedsforretning til bestemmelse av grænselinjen for Notodden 595

Vasdrags- og fløtningsvæsen.

1912
Febr. 1 Skr. om gebyrberegn. for avh. av skjøn efter vasdragslovens § 14 til fastsættelse av erstatn. til en række grundeiere 17
April 3 Res. om reglement for behandling av krabas- og bundtømmer i Etna vasdrag m. v. 110
— 3 Res. om regler for fællesfløtning i Flena med Sjetflena og Flensjøaaen i Trysils herred 110

1912				Side
Juli	4	Res.	om takster for benyttelsen av slusen i Storstrømmen i Byglandsfjord, Nedenes amt	361
—	12	Lov	indeh. forandringer i og tillæg til lov om tvungen avstaaelse av vandfald i visse øiemed til kommuner, dat. 15 august 1911	363
—	26	Res.	om tilfølgetagelse av vasdragsvæsenets budget for 1912—13	442
Novbr.	5	Res.	om reglement m. v. for benyttelse av reguleringsdammen med sluse ved Svanefos	531
Decbr.	13	Res.	om reglement for manøvrering av reguleringsdam for Randsfjorden	590

Depotbiblioteket
h050 34 369

Norsk Lovtidende

1912

2. Afdeling